

Copyright: gemeente Ridderkerk

Actualisatie omgevingsvisie Ridderkerk

Omgevingseffectrapport

Gemeente Ridderkerk

15 april 2025

Project Actualisatie omgevingsvisie Ridderkerk
Opdrachtgever Gemeente Ridderkerk

Document Omgevingseffectrapport
Status Definitief 02
Datum 15 april 2025
Referentie 141592/25-006.167

Projectcode 141592
Projectleider Drs. E. Weerman
Projectdirecteur Drs. M.J. Schilt

Auteur(s) M. Oldenburg MSc, F.D. Kesmer MSc
Gecontroleerd door F.D. Kesmer MSc, P.A. Feij MSc
Goedgekeurd door Drs. E. Weerman

Paraaf

Adres Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V. | Deventer
Koningin Julianaplein 10, 12e etage
Postbus 85948
2508 CP Den Haag
+31 (0)70 370 07 00
www.witteveenbos.com
KvK 38020751

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Witteveen+Bos is gecertificeerd op basis van ISO 9001.
© Witteveen+Bos

Niets uit dit document mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt in enige vorm zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Witteveen+Bos, noch mag het zonder dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd, behoudens schriftelijk anders overeengekomen. Tekst- en datamining van (delen van) dit document, evenals enige verwerking of reproductie ervan door middel van kunstmatige intelligentie technologieën is uitdrukkelijk niet toegestaan, behoudens schriftelijk anders overeengekomen. Dit document (of delen ervan) mag niet worden verveelvoudigd en/of anderszins worden gebruikt op enigerlei wijze voor het trainen van kunstmatige intelligentie technologieën, behoudens schriftelijk anders overeengekomen. Witteveen+Bos aanvaardt geen aansprakelijkheid voor enigerlei schade die voortvloeit uit of verband houdt met het wijzigen van de inhoud van het door Witteveen+Bos geleverde document.

INHOUDSOPGAVE

	SAMENVATTING	6
1	INLEIDING WAAROM EEN ACTUALISATIE VAN DE OMGEVINGSVISIE GEMEENTE RIDDERKERK EN EEN OER?	15
1.1	Reden voor actualisatie van de omgevingsvisie Ridderkerk	15
1.2	Reden voor onderzoek naar omgevingseffecten	16
1.3	Leeswijzer	18
2	STAAT VAN DE LEEFOMGEVING WAAR STAAT RIDDERKERK NU?	19
2.1	Beoordeling huidige staat van Ridderkerk	19
2.2	Opgaven per wijk	20
3	DOELEN EN OPGAVEN EN SCENARIO'S WAAR WIL DE GEMEENTE RIDDERKERK NAARTOE?	24
3.1	Van ambities naar doelen	24
3.2	Scenario's	28
	3.2.1 Scenario 1	28
	3.2.2 Scenario 2	30
3.3	Verschillen tussen de scenario's	31
4	ONDERZOEKSAANPAK HOE WORDEN DE ALTERNATIEVEN ONDERZOCHT?	36
4.1	Aanpak van het OER	36
4.2	Plan- en studiegebied	37
4.3	Huidige situatie, referentiesituatie en zichtjaar	37
4.4	Beoordelingskader	37
4.5	Wijze van beoordelen	38
4.6	Doelbereik	39
4.7	Detailniveau van het effectenonderzoek	40
4.8	Expert judgement	40

5	BESCHRIJVING REFERENTIESITUATIE WAT KOMT ER OP DE GEMEENTE RIDDERKERK AF?	41
5.1	Kloppend hart	41
5.1.1	Economie	41
5.2	Sterke wijken - goed verbonden	42
5.2.1	Wonen en fysieke woonomgeving	42
5.2.2	Gezondheid en sociaal domein	43
5.2.3	Mobiliteit	44
5.3	Groenblauwe Oase	46
5.3.1	Natuur	46
5.3.2	Landschap en cultuurhistorie	46
5.3.3	Water, bodem en klimaat(adaptatie)	47
5.3.4	Duurzaamheid	48
6	OMGEVINGSEFFECTEN VAN DE ALTERNATIEVEN	49
6.1	Kloppend hart	49
6.1.1	Economie	49
6.2	Sterke wijken - goed verbonden	52
6.2.1	Wonen en fysieke woonomgeving	52
6.2.2	Gezondheid en sociaal domein	55
6.2.3	Mobiliteit	63
6.3	Groenblauwe oase	67
6.3.1	Natuur	67
6.3.2	Landschap en cultuurhistorie	69
6.3.3	Water, bodem en klimaat(adaptatie)	71
6.3.4	Duurzaamheid	77
6.4	Samenvatting: effecten op hoofdlijnen	79
7	HET VOORGENOMEN BELEID: ONTWERP Vernieuwde OMGEVINGSVISIE	84
7.1	Totstandkoming ontwerp vernieuwde omgevingsvisie	84
7.2	Kenmerken voorgenomen beleid	85
7.2.1	Visiekaart	87
7.2.2	Gebiedsuitwerking	88
7.2.3	Gebiedsindeling Ridderkerk	88
7.3	Beoordeling van het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie	88
7.3.1	Kloppend hart	88
7.3.2	Sterke wijken - goed verbonden	90
7.3.3	Groenblauwe oase	105
7.3.4	Samenvatting beoordeling ontwerp vernieuwde omgevingsvisie	115

8	AANBEVELINGEN, LEEMTEN IN KENNIS EN MONITORING	117
8.1	Aanbevelingen	117
8.1.1	Onzekerheden in het algemeen	117
8.1.2	Onzekerheden per kernwaarde	118
8.1.3	Aandachtspunten na vaststelling omgevingsvisie	120
8.1.4	Aandachtspunten na vaststelling omgevingsvisie	122
8.2	Aanzet monitoringsprogramma	127
9	REFERENTIES	131
	Laatste pagina	133
	Bijlage(n)	Aantal pagina's
I	Staat van Ridderkerk	109
II	Autonome ontwikkelingen	14
III	Huidig beleid	5
IV	Voorgenomen beleid	19

SAMENVATTING

Dit is de samenvatting van de omgevingseffectrapportage voor de actualisatie van de omgevingsvisie Ridderkerk. De omgevingsvisie is een integrale visie met strategische hoofdkeuzes van beleid voor de fysieke leefomgeving voor de langere termijn (hier: 2050). De samenvatting geeft beknopt weer wat de (omgevings)effecten zijn van de omgevingsvisie tot 2050 en de alternatieven (hier: scenario's) die hierbij zijn beschouwd. Met deze informatie kan gemeente Ridderkerk het milieubelang volwaardig meewegen in de besluitvorming over de omgevingsvisie.

Aanleiding en doel

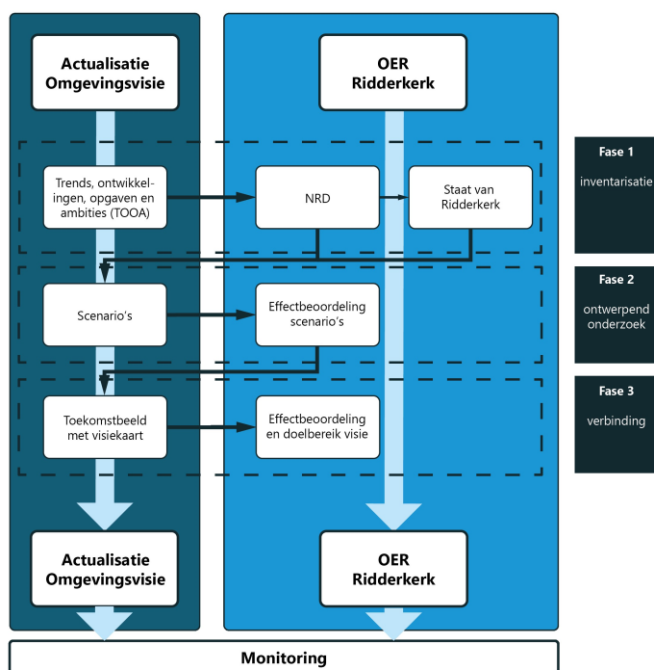
De gemeente Ridderkerk heeft een unieke ligging in de Randstad, omgeven door belangrijke infrastructuur zoals de Nieuwe Maas en de snelwegen A16/A15. De omgevingsvisie uit 2017 moet worden geactualiseerd vanwege nieuwe trends en ontwikkelingen, nieuwe doelen uit het collegeprogramma 2022-2026, en nieuw beleid op lokaal en bovenlokaal niveau. De actualisatie streeft naar een integrale visie voor toekomstige ontwikkelingen in Ridderkerk, met nadruk op veiligheid en gezondheid, en brede welvaart.

Dit omgevingseffectrapport (OER) maakt deel uit van de milieueffectrapportage (mer): een procedure die verplicht is bij het opstellen van de omgevingsvisie. De mer-procedure leidt tot een onderzoeksrapport bij de omgevingsvisie: het OER.

Wisselwerking OER en omgevingsvisie

Om ervoor te zorgen dat er een goede wisselwerking is tussen de omgevingsvisie en het OER, zijn er verschillende interacties tussen de 2 sporen. Hierbij worden de keuzes vanuit het omgevingsvisie-spoor regelmatig getoetst in het OER-spoor, waarna de bevindingen hiervan weer worden verwerkt in het omgevingsvisie-spoor. In afbeelding 0.1 is deze wisselwerking versimpeld weergegeven.

Afbeelding 0.1 Schematische weergave van de wisselwerking tussen het omgevingsvisie-spoor en het OER-spoor

Onderzoeksmethode

Het OER is opgesteld om de effecten van de actualisatie van de omgevingsvisie te onderzoeken. De onderzoeksmethode omvat een analyse van

- de huidige staat van de leefomgeving;
- referentiesituatie: dat is de situatie in 2050 als het huidig beleid wordt uitgevoerd, maar de omgevingsvisie niet wordt geactualiseerd;
- scenario's: de effecten van 2 scenario's: een scenario gericht op een groen en dorps karakter, en een scenario gericht op een ondernemend en stedelijk Ridderkerk;
- voorgenomen beleid: dit zijn de ambities uit de vernieuwde omgevingsvisie.

De scenario's vormen de alternatieven volgens de mer-methodiek. De effecten van het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie zijn ook beschreven.

Beoordeling huidige situatie en referentiesituatie

De staat van de huidige situatie en autonome ontwikkeling (referentiesituatie) zijn beschreven en vervolgens beoordeeld aan de hand van de beoordelingsschaal uit tabel 0.1. De omvang en ernst van omgevingseffecten in de vorm van knelpunten vormen de basis van de beoordeling van de huidige staat en de referentiesituatie. Indien van toepassing, worden gestelde normen gehanteerd als maatlat voor de beoordeling. In andere gevallen worden gemeentelijke beleidsdoelen gebruikt. Als een normering of gemeentelijk beleidsdoel niet van toepassing is, wordt er een vergelijking gemaakt met provincie Zuid-Holland en/of Nederland.

Tabel 0.1 De te hanteren beoordelingsschaal van de huidige staat en de referentiesituatie

Beoordeling	Toelichting
goed	goed, er zijn weinig tot geen knelpunten
redelijk	redelijk, er zijn enkele knelpunten
slecht	slecht, er zijn redelijk veel tot veel knelpunten

Beoordeling scenario's

De effecten van de scenario's ten opzichte van de referentiesituatie zijn beschreven en vervolgens beoordeeld met behulp van de beoordelingsschaal in tabel 0.2.

Tabel 0.2 De te hanteren beoordelingsschaal van de omgevingseffecten

Score	Toelichting
++	zeer positief effect; sterke verbetering ten opzichte van de referentiesituatie
+	positief effect; verbetering ten opzichte van de referentiesituatie
0	neutraal; geen of nauwelijks verandering ten opzichte van de referentiesituatie
-	negatief effect; verslechtering ten opzichte van de referentiesituatie
--	zeer negatief effect; sterke verslechtering ten opzichte van de referentiesituatie, risico op niet voldoen aan wettelijke normen

Naast het beschrijven en beoordeling van de milieueffecten van de scenario's, beschrijft het OER ook in welke mate de scenario's kunnen bijdragen aan het behalen van de doelen van de gemeente Ridderkerk. Dit gebeurt aan de hand van de beoordeling zoals toegelicht in tabel 0.3.

Tabel 0.3 Toetsing doelbereik

Beoordeling	Toelichting
	hoge potentie voor behalen doel
	beperkte potentie voor behalen doel
	geen potentie voor behalen doel

Opgaven in de huidige situatie

In de 'Staat van Ridderkerk' (bijlage I 17/07/2024, referentienummer 141592/24-010.519) is de huidige staat van Ridderkerk uitgebreid beschreven. De volgende 5 opgaven spelen in de huidige situatie in Ridderkerk:

- 1 woningaanbod: er is momenteel een woningtekort in Ridderkerk, met name voor starters, ouderen en arbeidsmigranten;
- 2 gezondheidsbescherming: de huidige situatie toont aan dat er problemen zijn met luchtkwaliteit en geluidshinder, vooral langs de rijkswegen en lokale wegen. Er is een negatieve invloed op de gezondheid van inwoners door de aanwezigheid van luchtverontreinigende stoffen zoals stikstofoxide en fijnstof.
- 3 bereikbaarheid en mobiliteit: de bereikbaarheid per auto is een uitdaging vanwege de toenemende verkeersdruk. Ook vormt de OV-bereikbaarheid in Ridderkerk naar omliggende gemeenten zoals Rotterdam een aandachtspunt. Er is ook een gebrek aan voldoende en goed onderhouden fiets- en wandelpaden. De verkeersveiligheid is een belangrijk punt van zorg;
- 4 waterkwaliteit en duurzame watervoorziening: de waterkwaliteit in Ridderkerk is slecht net als andere KRW-waterlichamen in Nederland. Er is een noodzaak om de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater te verbeteren en de beschikbaarheid van drinkwater te waarborgen;
- 5 duurzaamheid: de energietransitie en verduurzaming van vastgoed zijn nog niet voldoende gevorderd. Er is een dringende behoefte aan het verhogen van de energie-efficiëntie en de overstap naar hernieuwbare energiebronnen.

Opgaven in de referentiesituatie

De opgaven in de huidige situatie blijven in de referentiesituatie. Aanvullend op deze opgaven komen de volgende opgaven op Ridderkerk af in de referentiesituatie:

- 1 Landbouw: het belang van landbouw in de economie en werkgelegenheid neemt verder af. Er is sprake van sanering van glastuinbouw in Rijsoord en er zijn uitdagingen om voldoende areaal te behouden vanwege andere ruimteclaims zoals woningbouw, natuur, duurzame energievoorziening, en bodemdaling in combinatie met waterhuishouding;
- 2 Sociale cohesie: door trends zoals digitalisering, vergrijzing, individualisering en thuiswerken neemt eenzaamheid in Ridderkerk naar verwachting toe;
- 3 Bereikbaarheid (per modaliteit): hoewel er investeringen in openbaar vervoer, fiets- en wandelroutes zijn, blijft de auto aantrekkelijk voor zowel korte als lange verplaatsingen omdat het wegennetwerk niet aangepast wordt. Dit zorgt voor een aanhoudende druk op de verkeersinfrastructuur;
- 4 Beschermde natuurgebieden: Stikstofdepositie vormt een knelpunt voor Natura 2000-gebieden. De natuurdoelen voor broedvogels uit de vogelrichtlijn worden niet gehaald in het nabijgelegen Natura 2000-gebied Boezems Kinderdijk;
- 5 Wateroverlast en droogte: door langere perioden van droogte ontstaat bodemdaling en verzilting. Het is onduidelijk of er voldoende concrete maatregelen zijn uitgevoerd om de effecten hiervan te mitigeren, vooral in Bolnes, Slikkerveer en Ridderkerk-Centrum;
- 6 Duurzame energie(opwekking)/duurzaamheid energieverbruik: er is een ongebalanceerde energieopwekking door het gebrek aan windenergie en zonne-energie. De elektriciteitsvraag neemt toe door de toename van elektrische auto's en elektrificeren van de warmtevraag;
- 7 Materiaal: de ontwikkeling op het gebied van circulariteit is hoogst onzeker en afhankelijk van nationaal beleid. Grondstoffendepots en de duurzame energievraag voor hergebruik zijn opgaven voor Ridderkerk.

Kenmerken scenario's

In het ontwerpend onderzoek voor de gemeente Ridderkerk zijn 2 uiterste toekomstscenario's opgesteld. Deze scenario's tonen de uitersten om de bandbreedte van mogelijke ontwikkelingen te schetsen en helpen de gemeente bij het maken van keuzes voor de toekomst. In beide scenario's staan de kernwaarden 'Sterke wijken, goed verbonden', 'Groenblauwe oase' en 'Kloppend hart' centraal, maar ze komen op verschillende manieren tot uiting. Scenario 1 benadrukt natuurontwikkeling, terwijl Scenario 2 focust op economische ontwikkeling.

Scenario 1 richt zich op het behoud en de versterking van het groene, dorpse karakter van Ridderkerk. Hierbij wordt prioriteit gegeven aan duurzaamheid, lokale verbindingen en behoud van de natuur. Woningbouw gebeurt voornamelijk in bestaande wijken. Hierbij worden 1.300 woningen gebouwd, voornamelijk in bestaande wijken. Er zijn geen flexwoningen en de bouwhoogte is maximaal 6 lagen. Voorzieningen zijn gedecentraliseerd en zorgcentra bevinden zich in de wijken. De groene kraag wordt verbonden en doorgetrokken naar het centrum, en er zijn maatregelen voor duurzame energieopwekking zoals zon op dak, maar geen windmolens of zon op veld. Er worden snelwegen overkapt. Mobiliteit is duurzaam en inclusief waarbij de auto een belangrijke modaliteit blijft.

Scenario 2 richt zich op een ondernemend en innovatief Ridderkerk met een stedelijk karakter. Hierbij wordt prioriteit gegeven aan economische groei, technologische innovatie en regionale verbindingen. In scenario 2 worden 3.300 woningen gebouwd door inbreiding en uitbreiding bij uitleglocaties. Er is ruimte voor hogere bouwlagen en innovatieve woonvormen, en de gemeente investeert in snelle verbindingen met de regio en moderne stedelijke voorzieningen. Er komen geen overkappingen van snelwegen, maar er worden stadsrandhubs gerealiseerd voor deelmobiliteit. Voorzieningen zijn gecentraliseerd en er komt een centraal zorgcentrum. De groene kraag blijft behouden zonder toevoegingen, en er wordt ruimte gemaakt voor technologische oplossingen voor waterveiligheid en energieopwekking, zoals aquathermie en geothermie.

Effecten op hoofdlijnen door scenario 1

Omgevingseffecten

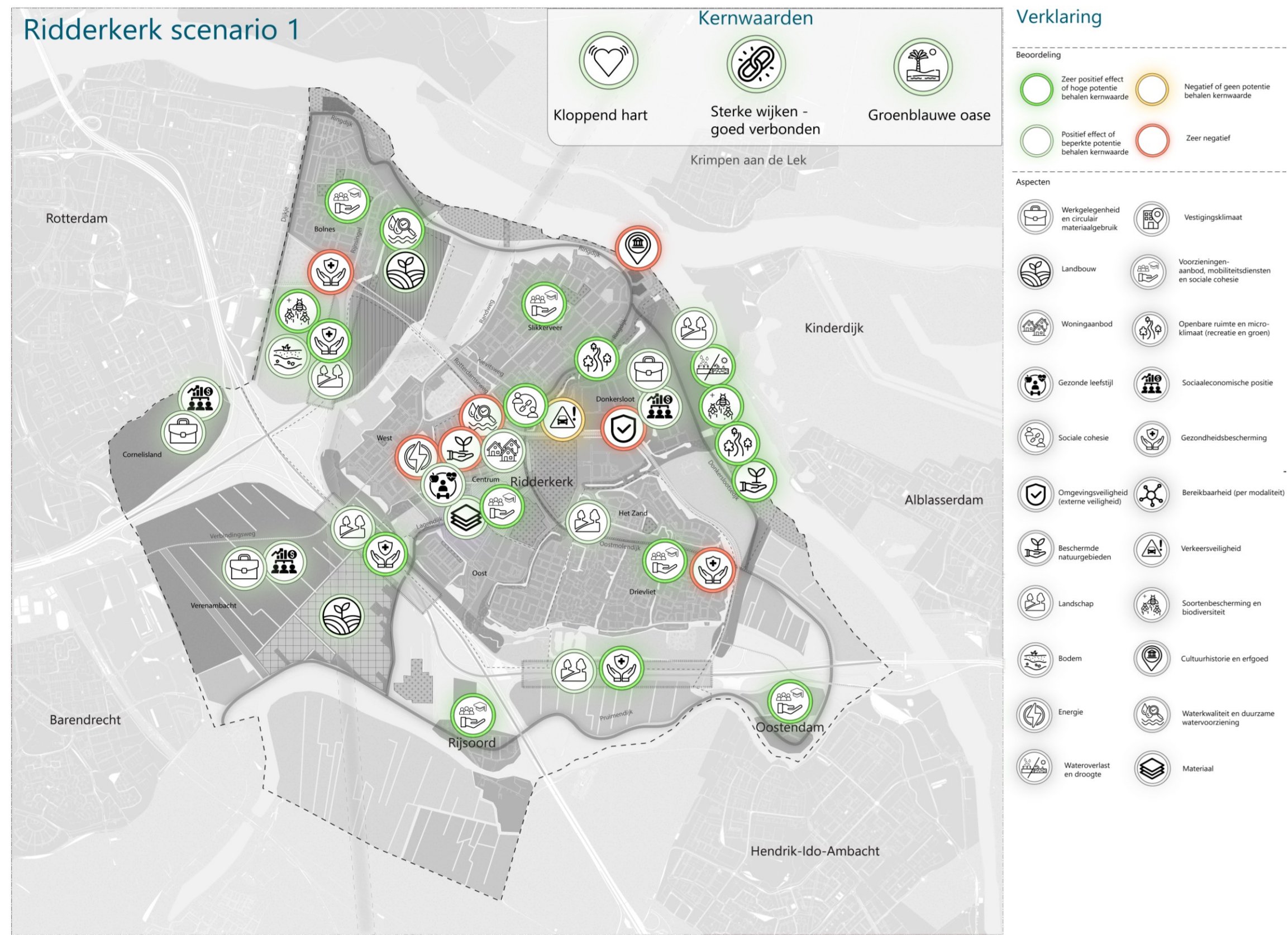
In scenario 1 zijn de effecten op de leefomgeving over het algemeen positief in het buitengebied aan de rivieroever en in/rondom wijkcentra. De nabijheid van voorzieningen en deelmobiliteit in de wijkcentra zorgen voor een positief effect op duurzame mobiliteit, gezondheid en voorzieningenaanbod en sociale cohesie. Ruimte voor de rivier zorgt voor zeer positieve effecten op de natuurlijke aspecten als bodem, water en natuur. Echter, is een risico van ruimte voor de rivier dat industrieel erfgoed aan de rivieroever aangetast kan worden. De overkapping van de snelwegen zorgt voor positieve effecten op gezondheidsbescherming, recreatie en verkeersveiligheid. Een kanttekening van de overkapping is dat de luchtkwaliteit verslechtert aan de tunnelmonden waardoor Bolnes Zuid negatieve effecten op gezondheidsbescherming optreden. Het behoud van hogere milieugebruiksruimte-bedrijven leidt tot het behoud van zwaar verkeer. In combinatie met meer weggebruikers neemt de verkeersveiligheid in Ridderkerk af. De groene inprickers leiden tot positieve effecten op gezonde leefstijl en microklimaat.

Doelbereik

In scenario 1 is er een beperkte potentie om doelen te halen voor alle 3 de kernwaarden. De overkapping van de snelwegen en ruimte voor de rivier zorgen voor een gezonder Ridderkerk en robuuster groenblauw raamwerk. De buurtcentra en toename van buurtbussen zorgen voor sterkere en beter verbonden wijken.

Ondanks deze ingrepen die bijdragen aan de doelen is er geen sprake van een hoge potentie. De toename van het aantal woningen en behoud van mono-functioneel bedrijventerreinen leiden tot onvoldoende differentiatie in woningaanbod en economische verbreding. De auto blijft dominant in scenario 1 waardoor doelen als verbetering van de luchtkwaliteit en het versterken van duurzame en actieve mobiliteit niet gehaald worden.

Afbeelding 0.2 Effecten op hoofdlijnen door scenario 1

Effecten op hoofdlijnen door scenario 2

Omgevingseffecten

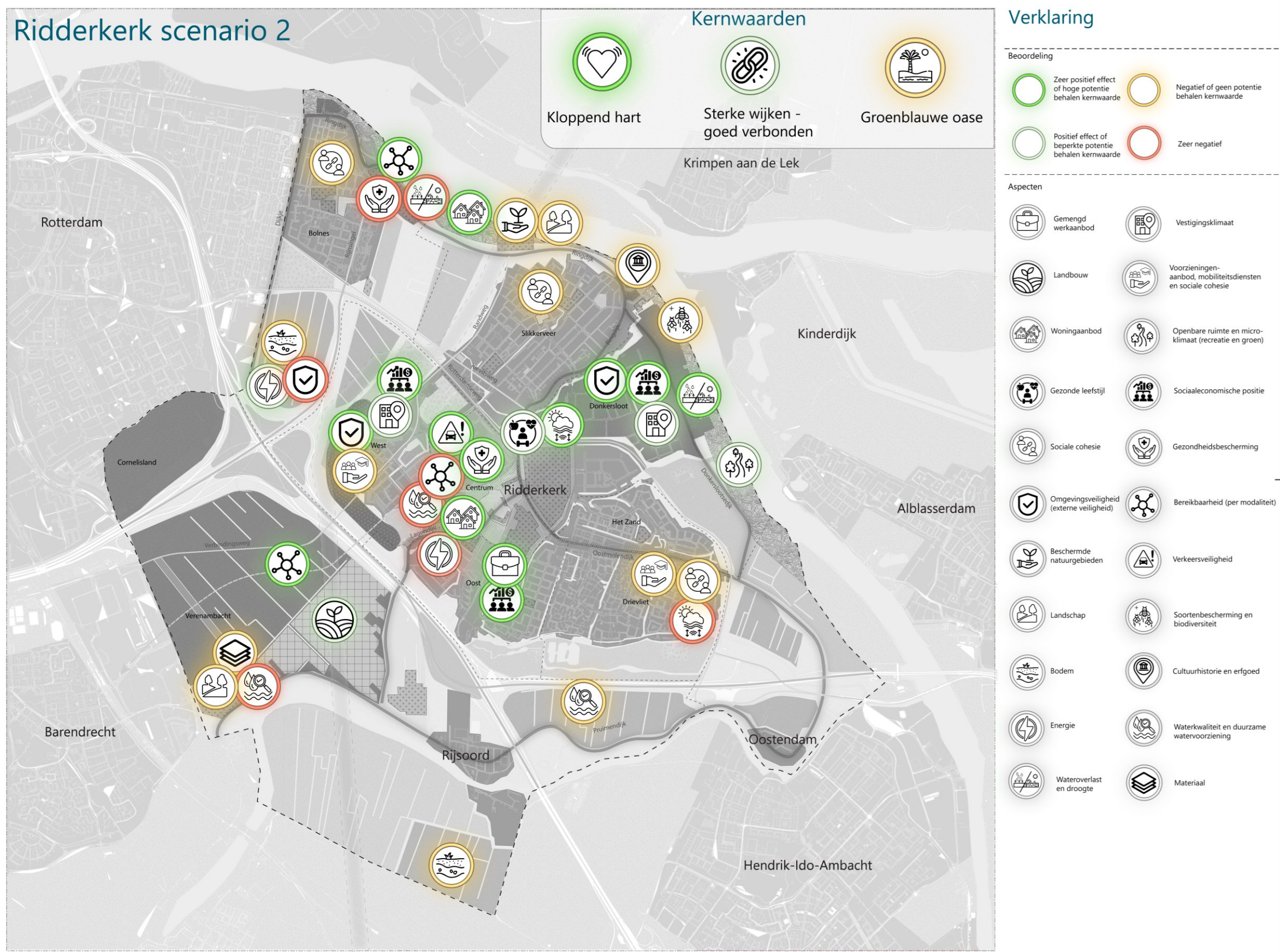
In scenario 2 zijn de effecten op de leefomgeving over het algemeen positief in woon-werklocaties, de kern en de schil rond de kern. De autoluwe schil en autovrije kern leiden tot positieve effecten op gezondheid en actieve mobiliteit. De nieuwe OV-verbindingen zorgen voor een betere regionale bereikbaarheid. De toename van woningen zorgen voor voldoende woonaanbod en een diverse woonvoorraad. Het autovrij maken van het centrum en het autoluw maken van de omliggende wijken leidt tot een lokale verbetering van luchtkwaliteit en afname van geluidshinder veroorzaakt door lokale wegen. Dit draagt bij aan een rustiger en gezonder leefmilieu, verhoogt de leefkwaliteit, en maakt het centrum aantrekkelijker voor inwoners en bezoekers. Een kanttekening van de toename van woningen is de toenemende verkeersdrukte en de verspreiding (zoals bij de rivieroever) en verslechtering van luchtkwaliteit en geluid. Ook leidt een toename van inwoners tot een toename van de energievraag en drinkwatervraag. De energievraag wordt in scenario 2 voorzien door klimaatparken (park met duurzame energieopwek) en een waterstoffabriek. De energie-infrastructuur verstoort wel het landschap en de natuur en het is een risicobron voor omgevingsveiligheid.

De transformatie van mono-functionele naar woon-werklocaties zorgt voor een divers werkaanbod en maakt bedrijventerreinen veiliger.

Doelbereik

In scenario 2 heeft elke kernwaarde een andere beoordeling van geen tot hoge potentie om doelen te halen. De toename van werkaanbod op het gebied van zakelijke dienstverlening en menging van wonen en werken leidt tot een hoge potentie om de kernwaarde kloppend hart te behalen. Scenario 2 heeft geen potentie om de doelen voor gezondheidsbescherming en omgevingsveiligheid maar een hoge potentie om de doelen voor duurzame mobiliteit en woonaanbod te halen waardoor de kernwaarde sterk verbonden en goed verbonden redelijk scoort op doelbereik. Scenario 2 voegt risicobronnen toe als een waterstoffabriek. Daarnaast zorgt de verspreide toename van 3.300 woningen voor een toename van verkeersbewegingen en geluidbelasting, en voor een verslechtering van de luchtkwaliteit. Scenario 2 heeft geen potentie om de kernwaarde groenblauwe oase te behalen vanwege de recreatiedruk in natuurgebieden. Daarnaast is het risico op waterveiligheid groot doordat het mogelijk is om langs de rivieroever te bouwen.

Afbeelding 0.3 Effecten op hoofdlijnen door scenario 2

Rol OER bij totstandkoming ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie is gebaseerd op inzichten uit de effectstudies. Het combineert elementen uit beide scenario's om een evenwichtige ontwikkeling van Ridderkerk te realiseren. De volgende ambities en keuzes in de omgevingsvisie zijn gebaseerd op de milieu-informatie uit het OER:

- we willen meer inzetten op functiemenging op de bedrijventerreinen waar dat mogelijk is. Dit verbetert onder andere de (beleving van) de openbare ruimte en de sociale veiligheid;
- we willen collectieve woonvormen en flexwonen onder voorwaarden toegestaan. Dit zorgt voor een divers woningaanbod dat kan inspelen op de huidige vraag op de woningmarkt;
- we willen de groene kraag rondom Ridderkerk beter verbinden en waar mogelijk aansluiten op de hoofdgroenstructuur in de wijken. Dit is positief voor onder andere de biodiversiteit, klimaatadaptatie en beweegvriendelijkheid binnen de gemeente;
- we willen ons inzetten voor een OV-verbinding tussen station Barendrecht en het centrum van Ridderkerk. Dit kan het potentieel van duurzame mobiliteit en de bereikbaarheid en toegankelijkheid met het openbaar vervoer verbeteren. We zijn hierin wel afhankelijk van onze partners.

Ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

De hoofdambitie van de omgevingsvisie van de gemeente Ridderkerk is als volgt: Ridderkerk is en blijft een prettige gemeente om in te wonen, te recreëren en te werken. Deze hoofdambitie wordt bereikt door in te zetten op onze eigen identiteit. Ook de ligging tussen het stedelijk netwerk van de regio Rijnmond en de Drechtsteden en het landschappelijk netwerk van de Krimpenerwaard, Alblasserwaard, Biesbosch en Hoeksche Waard helpt hierbij. Na jaren van ontwikkeling en groei, is het nu het moment om vooral ook in te zetten op het behouden en het versterken van de kwaliteit van onze leefomgeving.

De gemeente hanteert in de omgevingsvisie naast deze thematische ambities ook 5 leidende principes, dit zijn de overkoepelende ambities onder de hoofdambities. De leidende principes zijn nieuw ten opzichte van de vorige omgevingsvisie en overig bestaand beleid.

De 5 leidende principes zijn:

- ontwikkelingen zijn water- en bodemsturend;
- ontwikkelingen hebben oog voor een prettige fysieke leefomgeving;
- ontwikkelingen dragen bij aan brede welvaart;
- ontwikkelingen dragen bij aan de uitvoering van transities;
- ontwikkelingen zijn afgestemd op een inclusieve en toegankelijke mobiliteit.

De omgevingsvisie van de gemeente Ridderkerk betreft hoofdzakelijk een actualisatie van de bestaande omgevingsvisie. Dat betekent dat het beleid op veel onderwerpen aansluit op de vorige omgevingsvisie en dat het bestaand (sectoraal) beleid via de actualisatie wordt geïntegreerd in de nieuwe omgevingsvisie. Hoofdstuk 5 van de omgevingsvisie bevat de ambities per kernwaarde.

Aandachtspunten op basis van de effecten voor het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Het OER heeft ook aandachtspunten aangedragen voor de vernieuwde omgevingsvisie op basis van de effectstudie van het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie.

De belangrijkste aandachtspunten zijn:

- het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie bevat een aantal voorgenomen onderzoeken die uiteindelijk bepalend zijn of kansen worden verzilverd en risico's worden gemitigeerd. Hoe de gemeente om gaat met deze onderzoeksresultaten zijn bepalend voor de leefomgevingseffecten;
- het thema gezondheidsbescherming blijft ondanks het vigerend beleid belangrijk in Ridderkerk, vooral vanwege de aanwezigheid van de rijkswegen, behoud van hoge milieucategorieën en rol van de auto;
- de omgevingsveiligheid blijft ondanks het vigerend beleid en ontwerp vernieuwde omgevingsvisie een aandachtspunt, met name door de toevoeging van nieuwe risicobronnen door de energietransitie. Bij elke ontwikkeling dient een zorgvuldige afweging te worden gemaakt;
- door het uitbreiden van de woningvoorraad ontstaat er toenemende druk op de verkeersafwikkeling. Dit heeft gevolgen voor de verkeersintensiteiten, parkeerdruk, verkeerveiligheid en de gezondheidsbescherming. Ook heeft de uitbreiding van de woningvoorraad invloed op de beschikbare openbare ruimte, de druk op de ondergrond en de toegang tot voorzieningen;

- mogelijk toekomstige ontwikkelingen aan de rivieroeveren zijn een aandachtspunt gezien vanuit water- en bodemsturend werken;
- de (landelijke) natuurdoelen zijn nog niet behaald vanwege (het ontbreken aan) landelijke ontwikkelingen. Recreatiedruk is een aandachtspunt voor natuur;
- de waterkwaliteit en beschikbaarheid blijft ondanks de inspanningen een aandachtspunt, mede omdat de KRW-doelen ook een nationale aanpak vergen;
- er ontbreekt een toekomstperspectief voor de landbouw op nationaal niveau, dus ook in Ridderkerk. Conventionele intensieve landbouw gericht op export veroorzaakt negatieve effecten op bodem, natuur en water en tegelijkertijd zijn er nog onvoldoende winstgevendende verdienmodellen voor regeneratieve, natuurinclusieve landbouwbedrijven gericht op lokale voedselproductie;
- het behoud van landschappelijke kernwaarde en tegengaan van versnippering blijft een aandachtspunt.

Aanbevelingen

Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie heeft de potentie om diverse beleidsdoelen te behalen. Er zijn echter aanzienlijke onzekerheden en uitdagingen die verdere uitwerking en concrete maatregelen vereisen om de gewenste resultaten te bereiken.

Het OER doet verschillende aanbevelingen voor de verdere uitwerking van de omgevingsvisie:

- zorg voor integrale oplossingen en meervoudig ruimtegebruik om overlap van ruimteclaims te beperken;
- verbeter de samenwerking met regionale en nationale partners om beleidsdoelen te behalen;
- stimuleer duurzame mobiliteit en energietransitie met concrete maatregelen en investeringen;
- houd rekening met de sociale cohesie en gezondheid van inwoners bij de ontwikkeling van nieuwe woon- en werkgebieden;
- monitor de effecten van de omgevingsvisie en stuur bij waar nodig om negatieve milieu- en gezondheidseffecten te beperken.

INLEIDING | WAAROM EEN ACTUALISATIE VAN DE OMGEVINGSVISIE GEMEENTE RIDDERKERK EN EEN OER?

Voor u ligt het omgevingseffectrapport (OER) voor de actualisatie van de omgevingsvisie Ridderkerk. Dit OER maakt deel uit van de milieueffectrapportage (mer): een procedure die verplicht is bij het opstellen van de omgevingsvisie. De mer-procedure leidt tot een omgevingseffectrapport (OER) bij de omgevingsvisie.

1.1 Reden voor actualisatie van de omgevingsvisie Ridderkerk

Aanleiding actualisatie omgevingsvisie gemeente Ridderkerk

De gemeente Ridderkerk heeft een unieke ligging: in de Randstand onder de rook van Rotterdam, liggend op het eiland IJsselmonde met aan de overkant UNESCO Werelderfgoed Kinderdijk, begrensd door de Nieuwe Maas en de A16/A15. Met de omgevingsvisie uit 2017 heeft de gemeente de afgelopen jaren sturing gegeven aan de (ruimtelijke) opgaven op haar grondgebied. De gemeente heeft besloten om de omgevingsvisie uit 2017 aan te vullen naar aanleiding van:

- 1 nieuwe opgaven, trends en ontwikkelingen die op Ridderkerk afkomen;
- 2 nieuwe doelen die door het college vastgesteld zijn in het collegeprogramma 2022-2026;
- 3 nieuw vastgesteld bovenlokaal en lokaal beleid met kaderstellende uitspraken over Ridderkerk na de vaststelling van de omgevingsvisie in 2017;
- 4 nieuwe ontwikkellocaties in Ridderkerk;
- 5 nieuwe belangrijke pijlers onder de Omgevingswet: veiligheid en gezondheid.

De gemeente streeft naar een nieuwe integrale omgevingsvisie die het kader is voor alle toekomstige ontwikkelingen. De huidige omgevingsvisie voor Ridderkerk is op 14 september 2017 vastgesteld door de gemeenteraad. Destijds is een doorkijk gegeven tot 2035. De daarin opgenomen kernwaarden ('Sterke wijken – Goed verbonden', 'Groenblauwe oase' en 'Kloppend hart') blijven nog steeds van belang voor de Ridderkerkse identiteit. Daar hoeft niets aan te worden veranderd. De opgaven om de kernwaarden te behalen worden wel geactualiseerd.

Wat is een omgevingsvisie?

De omgevingsvisie is een integrale visie met strategische hoofdkeuzes van beleid voor de fysieke leefomgeving voor de langere termijn (hier: 2050). De omgevingsvisie gaat onder andere in op de samenhang tussen ruimte, water, milieu, natuur, gezondheid, landschap, verkeer en vervoer, energie, infrastructuur en cultureel erfgoed.

Inhoudelijk bevat de omgevingsvisie in ieder geval de volgende onderdelen:

- de omgevingsvisie bevat een beschrijving van hoe het ervoor staat in de gemeente, op hoofdlijnen welke ontwikkelingen gewenst zijn, wat juist behouden moet blijven en het te voeren integrale beleid op hoofdlijnen;
- de omgevingsvisie houdt rekening met het voorzorgsbeginsel, het beginsel van preventief handelen, het beginsel dat milieuaantastingen bij voorrang aan de bron dienen te worden bestreden en het beginsel dat de vervuiler betaalt;
- ook gaat de omgevingsvisie in op de sturingsfilosofie van de gemeente en de eigen rol in relatie tot anderen bij het realiseren van de doelstellingen uit de visie;
- de omgevingsvisie duidt de gemeentelijke belangen en voorziet ze van een motivatie.

De omgevingsvisie is vormvrij en bindt alleen de gemeente zelf. Daar waar de doelen en ambities van de omgevingsvisie doorwerken naar derden (waterschappen, bedrijven, burgers, provincies) kunnen daartoe regels en normen worden opgenomen in de omgevingsverordening. Dit sluit aan bij de Omgevingswet. De gemeente werkt de omgevingsvisie verder uit in haar omgevingsplan.

Nieuwe opgaven en doelen

In 2023 heeft de gemeente een evaluatie- en inventarisatieproces doorlopen, waarin beoordeeld is wat er is bereikt sinds het opstellen van de omgevingsvisie Ridderkerk 2035, welke documenten zijn opgesteld en wat er nog moet gebeuren. Deze analyse heeft geresulteerd in aspecten, opgaven en thema's die geactualiseerd moet worden in de omgevingsvisie. Deze opgaven zijn nader toegelicht in paragraaf 2.2.

Daarnaast heeft de gemeente, naar aanleiding van een veranderende koers op hoger beleidsniveau, in de startnotitie voor de actualisatie van de omgevingsvisie bepaald dat 'brede welvaart' meer centraal gesteld moet worden. Dit betekent dat wordt gestuurd op inclusief welzijn en welbevinden van mensen en ruimtelijke keuzes meer worden geprioriteerd op gezondheid, kwaliteit en veiligheid van de leefomgeving. Er wordt meer gestuurd op een toekomstbestendige economie met een betere leefomgevingskwaliteit en gezondheid, en minder op uitsluitend economische groei.

Nieuw (vastgesteld) bovenlokaal en lokaal beleid

Er is de afgelopen jaren gewerkt aan de verschillende opgaven uit de omgevingsvisie van 2017. Dit heeft geresulteerd in verschillende door de raad vastgestelde visies, plannen en beleid sinds het opstellen van de omgevingsvisie Ridderkerk 2035 in 2017. Ook zijn er ruimtelijke vraagstukken vanuit het Rijk, de provincie en de regio waar Ridderkerkse inbreng op wordt gevraagd, zoals bij de Ruimtelijke Puzzel van de provincie. Met een geactualiseerde omgevingsvisie kan daar beter op worden geanticipeerd.

Verder worden er naar aanleiding van het collegeprogramma nog verschillende visies en plannen opgesteld, waaronder een visie op bouwhoogten en een visie op agrarische gronden en recreatieve gronden en natuurgebied gronden. De kaderstellende uitspraken over hoogbouw en agrarische gronden zijn onderdeel van de actualisatie van de omgevingsvisie. Deze uitspraken gaan mogelijk over de locaties waar hoogbouw kan komen met een bepaalde hoogtebeperking (in woonlagen) en waar niet en de toegestane functies voor agrarische gronden.

1.2 Reden voor onderzoek naar omgevingseffecten

Keuze voor een omgevingseffectrapport (OER)

De gemeente Ridderkerk wil met de nieuwe omgevingsvisie de 'Brede welvaart' vooropzetten in de keuzes die ze maakt in en over haar omgeving. Brede welvaart omvat alles wat mensen van waarde vinden. Naast materiële welvaart gaat het ook om zaken als gezondheid, onderwijs, milieu en leefomgeving, sociale cohesie en veiligheid. De gemeente kiest daarom voor het opstellen van een omgevingseffectrapport (OER) in plaats van een milieueffectrapport (MER) vanwege het integrale karakter van de omgevingsvisie en de nadruk op de maatschappelijke opgaven.

Om aan te sluiten bij de inzet op Brede Welvaart, is dit omgevingseffectrapport (OER) verbreed ingestoken. Naast de milieu- en leefomgevingsaspecten die standaard onderdeel zijn van een OER (bijvoorbeeld geluid en natuur), toetst dit OER ook op sociaaleconomische thema's. Paragraaf 4.4 legt uit hoe het beoordelingskader eruitziet.

Wat is een omgevingseffectrapport (OER)?

Een omgevingseffectrapport geeft milieu en leefomgeving een volwaardige plaats in het besluitvormingsproces (hier: besluitvorming over de omgevingsvisie gemeente Ridderkerk). Dit doet een OER door de effecten op de leefomgeving ten gevolge van een voornemen en mogelijke alternatieve invullingen daarvan op hoofdlijnen te beschrijven. Dit houdt in dat de ruimte die potentieel kan worden benut als toekomstige oplossing voor een opgave of probleem wordt onderzocht. Het OER onderzoekt daarom niet concrete initiatieven in detail.

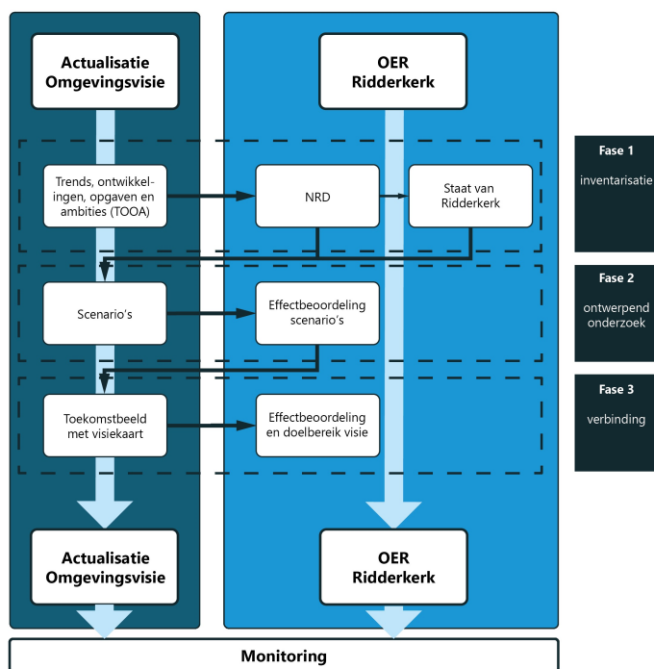
Mer-plicht (wettelijke grondslag)

Europese en nationale wetgeving schrijven voor dat voor activiteiten met potentieel significante omgevingseffecten een mer-procedure wordt doorlopen. Nederlandse wet moet voldoen aan de Europese mer-richtlijn voor projecten (2014/52/EU, 2011/92/EU) en de Europese SMB-richtlijn (Strategische milieubeoordeling, 2001/42/EG) voor plannen en programma's. De Europese wetgeving is geïmplementeerd in de Omgevingswet (Ow) (afdeling 16.4) en verder uitgewerkt in het Omgevingsbesluit (Ob) (hoofdstuk 11, bijlage V). Het type mer-procedure (plan-mer, project-mer of mer-beoordeling) hangt af van de aard, omvang van de activiteit en het type besluit. Onder de Omgevingswet geldt voor dit plan een plan-mer-beoordelingsplicht (artikel 16.34 Ow). Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie betreft een omgevingsvisie die wettelijk voorgeschreven is met een initiatiefnemer en procedure. Omdat de geactualiseerde omgevingsvisie wettelijk voorgeschreven is en kaders stelt aan mer-(beoordelings-)plichtige projecten die gevolgen kunnen hebben voor het milieu, doorloopt de gemeente de procedure van de milieueffectrapportage (mer) (artikel 16.36). bijlage V van het Omgevingsbesluit bevat een lijst met mer-(beoordelings-)plichtige projecten.

De wisselwerking tussen de omgevingsvisie en het OER

Om ervoor te zorgen dat er een goede wisselwerking is tussen de omgevingsvisie en het OER, zijn er verschillende interacties tussen de 2 sporen. Hierbij worden de keuzes vanuit het omgevingsvisie-spoor constant getoetst in het OER-spoor, waarna de bevindingen hiervan weer worden verwerkt in het omgevingsvisie-spoor. In afbeelding 1.1 is deze wisselwerking versimpeld weergegeven.

Afbeelding 1.1 Schematische weergave van de wisselwerking tussen het omgevingsvisie-spoor en het OER-spoor

De aanpak van het OER is nader toegelicht in hoofdstuk 4.

Initiatiefnemer en Bevoegd Gezag

In de mer-procedure voor de omgevingsvisie is de gemeente Ridderkerk zowel initiatiefnemer als bevoegd gezag. Het college is verantwoordelijk voor de voorbereiding van de omgevingsvisie en het OER. Zij treedt op als initiatiefnemer. Het college stelt de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) vast. De omgevingsvisie en het OER worden vastgesteld door de gemeenteraad. De gemeenteraad vormt daarmee het bevoegd gezag. Het OER wordt vervolgens als bijlage opgenomen in de omgevingsvisie.

Mede overheden

Naast de initiatiefnemer en bevoegd gezag zijn er ook diverse medeoverheden die adviseren over de inhoud van het OER. Het betreft de volgende medeoverheden:

- gemeenten Rotterdam, Barendrecht, Zijndrecht, H.I. Ambacht, Alblasserdam, Molenlanden en Krimpenerwaard;
- Provincie Zuid-Holland;
- Waterschap Hollandse Delta;
- Rijkswaterstaat;
- Veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond;
- DCMR Milieudienst Rijnmond;
- GGD Rotterdam Rijnmond.

Wettelijke Procedure

Het OER gaat als bijlage de inspraakprocedure in bij de omgevingsvisie en ligt voor 6 weken ter inzage. Zo krijgt iedereen de mogelijkheid om hun mening te geven over de omgevingsvisie en bijbehorende OER.

1.3 Leeswijzer

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de opbouw van dit OER.

Tabel 1.1 Leeswijzer OER Ridderkerk

Hoofdstuk	Geeft antwoord op de vraag:
1. Inleiding	waarom een nieuwe omgevingsvisie gemeente Ridderkerk en een OER?
2. Staat van de leefomgeving	waar staat Ridderkerk nu?
3. Doelen en opgaven en alternatieven*	waar wil de gemeente naartoe?
4. Onderzoeksaanpak	hoe worden de alternatieven onderzocht?
5. Beschrijving referentiesituatie	met welke situatie worden de alternatieven vergeleken?
6. Omgevingseffecten van de alternatieven	wat zijn de omgevingseffecten van de verschillende alternatieven?
7. Het voorgenomen beleid: ontwerp vernieuwde omgevingsvisie	voor welk beleid kiest de gemeente en welke omgevingseffecten horen daarbij?
8. Aanbevelingen, leemten in kennis en monitoring	welke inzichten voor verdere besluitvorming kunnen er worden meegegeven?

* In het ontwerp onderzoek zijn 2 uiterste toekomstscenario's voor de gemeente opgesteld. Deze 2 scenario's zoeken de hoeken van het speelveld op en zijn alternatieven in dit OER conform de mer-systematiek. Ze schetsen uiterste extremen om de bandbreedte te tonen. Deze extremen helpen de gemeente bij het maken van keuzes over het toekomstbeeld. Scenario 1 richt zich op de versterking van het groene, dorpse karakter. Scenario 2 richt zich op een ondernemend en innovatief Ridderkerk met een stedelijk karakter. In beide scenario's staan de 3 kernwaarden van Ridderkerk centraal: (1) Sterke wijken, goed verbonden, (2) Groenblauwe oase en (3) Kloppend hart. Per scenario komen de kernwaardes op andere manier tot uiting.

2

STAAT VAN DE LEEFOMGEVING | WAAR STAAT RIDDERKERK NU?

2.1 Beoordeling huidige staat van Ridderkerk

In de 'Staat van Ridderkerk' (bijlage I 17/07/2024, referentienummer 141592/24-010.519) is de huidige staat van Ridderkerk uitgebreid beschreven. De staat van Ridderkerk geeft aan de hand van verschillende thema's een beeld van de huidige situatie en kwaliteit van de leefomgeving van Ridderkerk. Tabel 2.1 toont een samenvatting van de beoordelingen voor alle aspecten.

Tabel 2.1 Samenvatting huidige staat van Ridderkerk

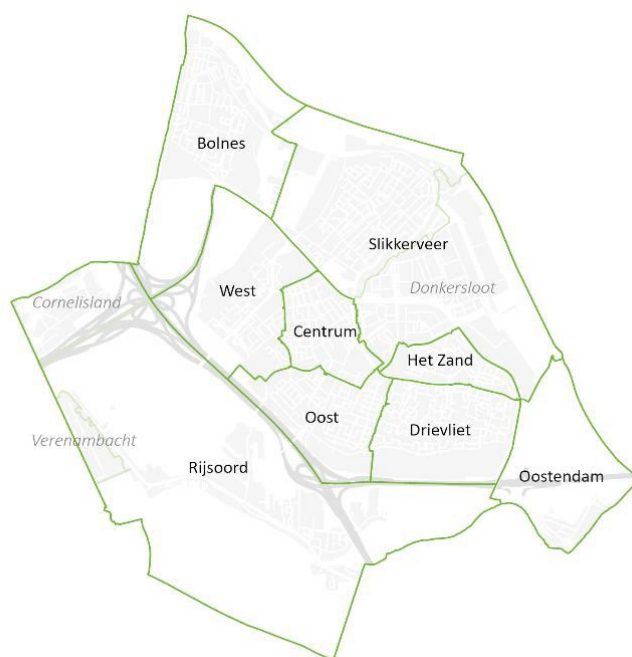
Ridderkerkse kernwaarden	Beoordelingsthema's	Aspecten	Beoordeling
Kloppend Hart	economie	werkgelegenheid	redelijk
		vestigingsklimaat	redelijk
		landbouwareaal	redelijk
Sterke wijken - goed verbonden	wonen en fysieke woonomgeving	woningaanbod	slecht
		voorzieningenaanbod (onderwijs en maatschappelijk vastgoed)	redelijk
		openbare ruimte (recreatie & groen)	redelijk
	gezondheid en sociaal domein	gezonde leefstijl	redelijk
		sociaaleconomische positie	goed
		sociale cohesie	goed
		gezondheidsbescherming	slecht
		omgevingsveiligheid	redelijk
	mobiliteit	bereikbaarheid (per modaliteit)	slecht
		toegang tot mobiliteitsdiensten en -voorzieningen	redelijk
		verkeersveiligheid	slecht
Groenblauwe Oase	Natuur	beschermde natuurgebieden	redelijk
		soortenbescherming en biodiversiteit	redelijk
	landschap en cultuurhistorie	landschap	redelijk
		cultuurhistorie en erfgoed	redelijk
		archeologie	goed

Ridderkerkse kernwaarden	Beoordelingsthema's	Aspecten	Beoordeling
	water, bodem en klimaat(adaptatie)	bodem	redelijk
		waterkwaliteit en duurzame watervoorziening	slecht
		microklimaat	redelijk
		wateroverlast en droogte	redelijk
	duurzaamheid	energie	slecht
		materiaal	slecht

2.2 Opgaven per wijk

Verder komen er vanuit de woonvisie van Ridderkerk (Gemeente Ridderkerk, 2021b) en vanuit de Staat van Ridderkerk (17 juli 2024) nog een aantal opgaven per wijk naar voren, waarin verschillende thema's, ambities, en beleidsdoelen zijn vertaald naar de woonopgaven per wijk. In afbeelding 2.1 is de wijkindeling van Ridderkerk getoond en in deze paragraaf worden de belangrijkste opgaven per wijk uitgelicht.

Afbeelding 2.1 Wijkindeling Ridderkerk (Gemeente Ridderkerk, 2021b)

Centrum

Naast de centrum functie, met voorzieningen heeft het centrum een woonfunctie met overwegend appartementen. Belangrijke opgaven voor de wijk zijn:

- de centrumfunctie moet versterkt worden;
- meer woningen om het draagvlak voor de voorzieningen te vergroten;
- meer differentiatie in de woningvoorraad (met name rond de Koninginneweg) waarmee ouderen, jongeren en hogere inkomens aangetrokken kunnen worden, op dit moment is de SES-WOA score¹ een van de laagste in de gemeente;
- herstructurering van de sociale huurvoorraad;
- verduurzaming van de wijk (vanuit de warmtevisie), waarbij extra aandacht moet worden gegeven aan de monumentale panden die kwetsbaar zijn voor droogte door hun houten fundering.
- Het terugdringen van het aantal geluidbelaste woningen door het uitvoeren van maatregelen uit het Programma Geluid & Lucht (o.a. door het aanleggen van stil asfalt of het verlenen van subsidie). Zie bijlage I, afbeelding 5.7 tot 5.9.

Drievliet en Het Zand

Drievliet en Het Zand zijn beiden woongebieden. Drievliet is een typische 'bloemkoolwijk' uit de jaren '70 en '80 en Het Zand een wijk die nog steeds in ontwikkeling is. De meeste voorzieningen voor de wijken zijn voornamelijk rondom het winkels en voorzieningen rondom het Vlietplein. Op dit moment verjongen de wijken en daalt de sociaal- economische positie van de inwoners van beide wijken. Met betrekking tot duurzaamheid is Het Zand al gedeeltelijk aardgasvrij maar zijn er in Drievliet nog grote opgaven voor verduurzaming. De grootste opgaven voor de wijken zijn:

- wijkaanpak Drievliet: focus op het verbeteren van de kwaliteit (meer groen in openbare ruimtes), duurzaamheid (isolatie) en aandacht voor fysieke ingrepen en sociale samenhang;
- betrouwbare en schone energievoorziening: Zorgen voor betaalbare, veilige en schone energie;
- ouderenhuisvesting: creëren van mogelijkheden voor ouderen om door te stromen naar gelijkvloerse woningen nabij voorzieningen, inclusief nieuwe woonvormen voor ouderen;
- zorgbalans: goede balans tussen zorgbehoevende- en niet-zorgbehoevende inwoners van de wijk, met een gelijkmatige spreiding van zorgaanbod over Ridderkerk;
- groen en leefbaarheid: vergroening van de wijk met oog voor klimaatadaptatie en verminderde parkeerdruk. Op dit moment is er een relatief grote kans voor een overstrooming langs de rivier de Nieuwe Maas bij een dijkdoorbraak (Rijkswaterstaat, 2022) en in Drievliet zijn er clusters van gebouwen met een bijeenkomst- of onderwijsfunctie die kwetsbaar zijn voor hittestress;
- het terugdringen van het aantal geluidbelaste woningen door het uitvoeren van maatregelen uit het Programma Geluid & Lucht (o.a. door het aanleggen van stil asfalt of het verlenen van subsidie). Zie bijlage I, afbeelding 5.7 t/m 5.9.

Oost

In Oost verandert de samenstelling van de bevolking en neemt de sociale cohesie van de buurt af. Ook is er sprake van vergrijzing en sluit de woningvoorraad hier niet op aan. De grootste opgaven voor de wijk zijn:

- verbeteren van de leefbaarheid in de wijk;
- meer opties voor ontmoetingen organiseren tussen inwoners en nieuwe bewoners;
- de SES-WOA score is op dit moment negatief met een hoge spreiding, wat betekent dat de sociaaleconomische positie van de inwoners relatief laag is;
- meer focus op woonopties voor ouderen in de wijk;
- vergroenen en klimaat adaptief maken van de wijk, onder andere omdat er op dit moment een relatief grote kans is op overstroomingen langs de rivier de Nieuwe Maas bij een dijkdoorbraak (Rijkswaterstaat, 2022);

¹ Definitie SES-WOA score: Welvaart, opleidingsniveau en arbeidsmarktaandeel (WOA) zijn belangrijke factoren in de bestaanszekerheid, kansgelijkheid en gezondheid van mensen. Deze factoren tezamen bepalen de sociaaleconomische status (SES) van mensen. Als een gemeente of wijk een hoge score heeft, betekent dit dat de inwoners welvarender en/of hoger opgeleid en/of langduriger aan het werk zijn dan in andere gemeenten of wijken. Naast verschillen tussen gemeenten, buurten en wijken, heeft het CBS (2022a) ook uitgerekend hoeveel spreiding er binnen gemeenten, wijken en buurten bestaat qua SES-WOA-scores. Hoe hoger deze score, hoe meer spreiding. Dit houdt in dat inwoners sterker van elkaar verschillen qua welvaart en/of opleidingsniveau en/of arbeidsmarktaandeel. (CBS, 2022a)

- het terugdringen van het aantal geluidbelaste woningen door het uitvoeren van maatregelen uit het Programma Geluid & Lucht (o.a. door het aanleggen van stil asfalt of het verlenen van subsidie). Zie bijlage Staat van Leefomgeving, afbeelding 5.7 t/m 5.9.

Oostendam

Oostendam kent een hechte gemeenschap met een sterke sociale cohesie. Hoewel er een groot ruimtegebrek is voor nieuwbouw, zijn er wel mogelijkheden om nieuwe woonvormen te creëren. De grootste opgaven voor Oostendam zijn:

- handhaven van de aantrekkelijkheid van het dorp, vooral door de afstand naar de supermarkt te verkleinen en de beweegvriendelijkheid te verbeteren;
- behouden en versterken van de sociale cohesie;
- meer focus op het zelfstandig wonen van ouderen met ondersteuning aan huis;
- creëren van nieuwe woonvormen met een combinatie van ouderen en jongeren;
- verduurzamen van sociale huurwoningen doorzetten en verduurzaming van particuliere woningen stimuleren.

Bolnes

Bolnes, grenzend aan Rotterdam aan de Beverwaard (Rotterdam) en gescheiden van Slikkerveer door het Donckse Bos, heeft een diverse woningvoorraad, van oude flats tot dure koopwoningen. De wijk heeft deels verouderde woningen die renovatie nodig hebben. Met een nieuw nog te maken warmteprogramma (wijkplan) en herstructurering worden kansen gecreëerd voor integrale wijkontwikkeling, woningdiversificatie en behoud van groen en sportvoorzieningen. De grootste opgaven voor Bolnes zijn:

- herstructurering van de wijk: integrale aanpak met verduurzaming, woningvoorraad herstructureren, nieuwbouw op strategische locaties en leefbaarheidsinvesteringen. Met name hittestress en wateroverlast is erg hoog in de buurt en daarnaast staan er veel panden langs de dijken die gevoelig zijn voor bodemdaling in het noordwestelijke gedeelte van de wijk;
- Rivieroevers: strategische locaties voor wijkvernieuwing en herstructurering van sociale huurwoningen;
- het behoud van de cultuurhistorische arbeiderswoningen uit de negentiende en twintigste eeuw en het terugbrengen van de herkenbaarheid en beleefbaarheid van het scheeps- en machinebouw verleden van de wijk;
- het verbeteren van de lage SES-WOA score, waarbij er een lage spreiding is;
- het terugdringen van het aantal geluidbelaste woningen door het uitvoeren van maatregelen uit het Programma Geluid & Lucht (o.a. door het aanleggen van stil asfalt of het verlenen van subsidie).

Rijsoord

Rijsoord, gebouwd in de jaren '60 en '70, bestaat vooral uit koopwoningen en heeft een hechte gemeenschap met een rijk verenigingsleven. Inwoners zijn tevreden, maar een deel wil doorstromen binnen de wijk. De wijk vergrijst en ontgroent. Er is behoefte aan betaalbare woningen voor starters, toegankelijke woningen voor ouderen en ontmoetingsplekken. De grootste opgaven voor Rijsoord zijn:

- creëren van opties voor mensen die binnen de wijk willen verhuizen;
- voorbereiden op de aankomende vergrijzing en ontgroening;
- inspelen op doorstroming, zodat er een hogere beschikbaarheid komt binnen de bestaande woonvoorraad;
- het verduurzamen van de wijk, waarbij extra aandacht wordt besteed aan het verbeteren van de hittestress, de bodemdaling en de kwetsbaarheid van panden bij extreme neerslag;
- het toevoegen van het aanbod en de nabijheid van voorzieningen, met name een supermarkt op kleinere afstand;
- het verbeteren van groen en beweegvriendelijkheid: hoewel het Waalbos in de wijk ligt, is de hoeveelheid openbaar groen en de beweegvriendelijkheid in de wijk relatief laag;
- het terugdringen van het aantal geluidbelaste woningen door het uitvoeren van maatregelen uit het Programma Geluid & Lucht (o.a. door het aanleggen van stil asfalt of het verlenen van subsidie).

Slikkerveer

Slikkerveer heeft diverse woningen en goede voorzieningen. De wijk waardeert haar dorpse karakter en leefbaarheid. Er is behoefte aan levensloopbestendige woningen. Doorstroming en nieuwbouw, inclusief dure woningen, zijn nodig. Verouderde portiekwoningen worden gesloopt en vervangen door nieuwe sociale huurwoningen. De grootste opgaven voor Slikkerveer zijn:

- het behoud van het dorpse karakter en leefbaarheid;
- het creëren van een levensloopbestendige wijk en het vernieuwen van verouderde portiekwoningen;
- betaalbare en duurdere koopwoningen toevoegen met mogelijkheden voor doorstroming van ouderen en starters;
- het herstructureren van de Hollandsestraat en omgeving;
- het implementeren van het wijkplan voor verduurzaming en de Warmtevisie. Bij de verduurzaming moet voornamelijk aandacht worden besteed aan de bodemdaling, hittestress en de knelpunten voor wateroverlast;
- het behouden van de cultuurhistorische arbeiderswoningen uit de 19^e en 20^e eeuw;
- het terugdringen van het aantal geluidbelaste woningen door het uitvoeren van maatregelen uit het Programma Geluid & Lucht (o.a. door het aanleggen van stil asfalt of het verlenen van subsidie).

West

West ligt tussen het centrum en de belangrijkste verkeersaders. De wijk heeft veel appartementen en een groot aantal alleenstaanden, vooral ouderen. Er is een toenemende instroom van jonge gezinnen, wat culturele diversiteit brengt. Er is behoefte aan een wijkcentrum met meer gevarieerde activiteiten voor de wijk en diverse woonvormen voor ouderen. Verduurzaming en herstructurering zijn toekomstige aandachtspunten. De grootste opgaven voor West zijn:

- het versterken van sociale verbanden en ontmoetingen;
- het creëren van passende woonvormen voor ouderen, inclusief dementie, en betaalbare woningen voor starters om doorstroming te bevorderen;
- het verduurzamen van de wijk;
- het verbeteren van de sociaaleconomische positie van de bewoners;
- behoud van de leefbaarheid;
- het terugdringen van het aantal geluidbelaste woningen door het uitvoeren van maatregelen uit het Programma Geluid & Lucht (o.a. door het aanleggen van stil asfalt of het verlenen van subsidie).

3

DOELEN EN OPGAVEN EN SCENARIO'S | WAAR WIL DE GEMEENTE RIDDERKERK NAARTOE?

De gemeente Ridderkerk heeft 3 kernwaarden:

- 1 Sterke wijken, goed verbonden;
- 2 Groenblauwe oase;
- 3 Kloppend hart.

Op basis van de beleidsanalyse d.d. 17 juni 2024, zijn deze kernwaarde vertaald naar ambities en doelen.

3.1 Van ambities naar doelen

Tabellen 3.1, 3.2 en 3.3 tonen per kernwaarde de ambitie en bijbehorende doelen.

Tabel 3.1 Ambities en doelen voor kernwaarde 'Kloppend hart'

Ambitie	Aspecten	Doelen
Het kloppend hart een kwaliteitsimpuls geven	Werkgelegenheid	- ontwikkelen vanuit brede welvaart; - bestaande werkgelegenheid behouden; - inzetten op economische verbreding (differentiatie); - detailhandel: behouden hoofdstructuur, versterken middelgrote winkelgebieden, beperken aantal internetafhaalpunten; - startende ondernemers vestigen in leegstaande (bedrijfs)gebouwen; - voor de hogere milieugebruiksruimte en watergebonden bedrijventerreinen specifiek geldt dat die beter benut en (beperkt) ontwikkeld moeten worden. Er moeten hogere milieugebruiksruimte-uitbreidingslocaties nabij het stedelijk weefsel gezocht worden. Voor de innovatieve maakindustrie moeten geschikte locaties nabij steden gevonden worden; - meer mensen met een uitkering aan een baan helpen of vragen om een tegenprestatie
	Vestigingsklimaat	- winkelcentra aantrekkelijk houden: kwaliteit openbare ruimte, bereikbaarheid en vindbaarheid verbeteren; - duurzame balans tussen vraag en aanbod, met ruimte voor groei van bedrijven, met aandacht voor clusterversterking ten behoeve van regionale en korte waardeketens; - ondernemers stimuleren om de eigen oppervlakten klimaatadaptief in te richten (veilig, groen en duurzaam); - Donkersloot: transformeren van centrum en omliggend gebied, clusteren van bedrijven i.v.m. samenwerkingsoptimalisatie en het behalen van milieuvoordelen en minder overlast; - inzetten op de verlaging van de parkeerdruk; - kwalitatieve versterking, verduurzaming en diversiteit van kantorenlocaties, kwantitatieve optimalisatie door transformeren, verdunnen en verlagen, vooral op snelweglocaties en OV-knooppunten, lokale en speciale kantorenlocaties in woonwijken en op bedrijventerreinen; - bij herontwikkeling van bedrijventerreinen: circulaire bouw

Ambitie	Aspecten	Doelen
	Landbouwareaal	- agrarische gronden behouden zoveel mogelijk hun functie, balans tussen agrarische grond, groen en recreatie. Opstellen van een visie op agrarische gronden en recreatieve gronden en natuurgebieden

Tabel 3.2 Ambities en doelen voor kernwaarde 'Sterke wijken, goed verbonden'

Ambitie	Aspecten	Doelen
Identiteit van de wijken versterken en onderling beter te verbinden	Woningaanbod: uitbreiding en differentiatie	- uitbreiding woningvoorraad, met name voor starters en ouderen; - differentiatie in woningtypen; - versterken centrumfunctie door toevoeging woningen om zo gebruiks- en beleveniswaarde te creëren; - ruimte bieden aan innovatieve woonoplossingen
	Woningaanbod: toekomstbestendig	- toekomstbestendige woningvoorraad; - particulieren stimuleren om de eigen oppervlakten klimaatadaptief in te richten
	Woningaanbod: Ouderen en zorg	- passende woningen voor ouderen en zorgbehoevenden; - zorgen dat inwoners zo lang mogelijk veilig thuis kunnen wonen in een vertrouwde omgeving
	Woningaanbod: Sociaal domein	- woningen worden zoveel mogelijk aan Ridderkerkse woningzoekenden toegewezen; - woonlasten blijven de laagste in de regio; - maximaal 30 % sociale woningbouw bij nieuwbouw
	Voorzieningenaanbod: Onderwijs	- veilige omgeving rond scholen, inclusief vergroening; - investeren in voorschoolse educatie tegen leerachterstanden; - zorgen voor voldoende en adequate onderwijsgebouwen en kinderopvang; - bij vervangende nieuwbouw bouwen van een (bijna) energieneutraal gebouw. Bestaande onderwijsgebouwen moeten uiterlijk in 2050 voldoen aan energielabel A+++; - in 2050 voldoen 75% van de scholen aan de BENG/ENG-eisen
	Voorzieningenaanbod: Maatschappelijk vastgoed	- goed ingerichte, toegankelijke woon- en leefomgeving creëren met voldoende voorzieningen nabij; - maatschappelijk vastgoed ten behoeve van sport en wijkvoorzieningen clusteren en blijvend investeren; - optimalisatie van het maatschappelijk vastgoed van de gemeente Ridderkerk, gericht op het aanbieden van voldoende en kwalitatief goede accommodaties, zorgen voor een evenwichtige spreiding van accommodaties, zorg dragen voor een goede bezetting, verantwoorde besteding van middelen, voorzien in sportvelden. De doelgroepen zijn: bewegingsonderwijs, verenigingen, stichtingen en gemeentelijke instanties
	Openbare ruimte: Kwalitatief en toegankelijk	- kwalitatieve en beweegvriendelijke openbare ruimte; - toegankelijke openbare omgeving voor mensen met een beperking (auditief, visueel of lichamelijk)
	Openbare ruimte: klimaatadaptief	- in 2050 is Ridderkerk waterrobuust en klimaatbestendig ingericht, zowel stedelijk als landelijk gebied
	Openbare ruimte: recreatie	- recreatief netwerk van de Waal aaneensluitend maken, Waaloeveren beleefbaar maken, bestaande zichtvensters behouden en inzetten op Toeristische overstappunten [TOP]; - koele plekken creëren waar inwoners kunnen recreëren

Ambitie	Aspecten	Doelen
	Gezonde leefstijl: beleidsmatig	- van gezondheidsbescherming naar gezondheidsbevordering; - positieve gezondheid als uitgangspunt; - verbeteren van de volksgezondheid door gezondheidsachterstanden te verkleinen en vitaliteit en gezondheid te borgen; - gezondheid als vast onderdeel van ruimtelijk beleid; - beroep op professionele zorg zoveel mogelijk voorkomen (preventie), maar als het nodig is, zorgen dat men de weg naar zorg makkelijk kan vinden; - samen met maatschappelijke partners op scholen en daarbuiten activiteiten organiseren om de jongste inwoners te informeren over het gevaar van drugs- en alcoholgebruik, het belang van gezonde voeding, mentale en lichamelijke gezondheid en het verantwoord omgaan met geld
	Gezonde leefstijl: bewegen	- investeren in sportverenigingen; - realiseren van meer speelterreinen, speelvoorzieningen en sporttoestellen, met aandacht voor veiligheid, inpasbaarheid, en een evenwichtige spreiding over de gemeente
	Sociaal-economische positie	- werken aan een vitale samenleving waarin iedereen mee kan doen en gelijke kansen heeft. Schulden en armoede worden voorkomen; - iedereen moet mee kunnen doen aan (on)georganiseerde sportactiviteiten; - inzet op lifelong learning (o.a. door flexibilisering arbeidsmarkt); - bieden van een vangnet en maatwerkgericht aanbod
	Sociale cohesie	- sociaal isolement en eenzaamheid worden voorkomen door een omgeving te creëren waarin men naar elkaar omkijkt, met goede (sociale) netwerken en nabuurschap; - verbeteren en vergroten van diversiteit aan (on)georganiseerde ontmoetingsplekken voor én tussen jong en oud; - ondersteunen verenigingsleven, bevorderen zichtbaarheid verenigingen, stimuleren evenementen en buurtactiviteiten; - steun voor vrijwilligers (inclusief pleegouders en mantelzorgers)
	gezondheidsbescherming	- goede luchtkwaliteit (als eerste doel de WHO-interim waarden), mede door luchtkwaliteit tijdig te betrekken in de ruimtelijke ordening; - minder geluidshinder (programma geluid, toewerken naar interim waarden), blijven voldoen aan wettelijke kaders en aantal geluidgehinderden verminderen, o.a. door het verlagen van de plandrempels
	Omgevingsveiligheid: Externe veiligheid	- plaatsgebonden risico externe veiligheid beperken tot wettelijke grenswaarde van 10^{-6}/jaar voor (zeer) kwetsbare gebouwen en locaties; - nieuwe risicobronnen voor externe veiligheid weren uit de gemeente, uitgezonderd op bedrijventerreinen, mits aan concrete voorwaarden wordt voldaan
	Omgevingsveiligheid: Sociale veiligheid	- ondermijning en drugsoverlast tegengaan, overlastgevende jeugdgroepen aanpakken, alert zijn op verdachte situaties met betrekking tot woning- en voertuiginbraken, aanpak alcohol- en drugsgebruik; - veilige en effectieve hulpverlening mogelijk maken
	Bereikbaarheid: voetganger en fietser	- voetganger en fietser komen in beleid op de eerste plek (gedragsverandering); - fiets- en wandelpaden goed onderhouden, kwaliteit verbeteren en ontbrekende schakels aanleggen; - aanleggen fietsroutes met betekenis/cultuurhistorische lijnen
	Bereikbaarheid: Rnet en OV	- Rnet-verbinding Rotterdam - Ridderkerk - Drechtsteden; - inzet van buurtbussen bevorderen; - waterbusverbinding en Driehoekseveer behouden

Ambitie	Aspecten	Doelen
		- behouden en zo mogelijk versterken bestaande buslijnen
	Toegang tot mobiliteitsdiensten en -voorzieningen	- zorgen voor voldoende parkeerplaatsen conform de normen uit de parkeernota waarmee ook wordt gezorgd dat de openbare ruimte onevenredig wordt belast met geparkeerde auto's; - inzetten op duurzame en actieve mobiliteit
	Verkeersveiligheid	- iedereen een veilige woon-, werk- en leefomgeving bieden; - daar waar mogelijk inzetten op de verlaging van de snelheid van 50 km/u naar 30 km/u met uitzondering van ontsluitingswegen; - streven naar nul dodelijke verkeersslachtoffers

Tabel 3.3 Ambities en doelen voor kernwaarde 'Groenblauwe oase'

Ambitie	Domeinen	Doelen
Groenblauwe raamwerk robuuster maken, verder uit te breiden en te differentiëren	Natuur	- de groenste gemeente van het eiland IJsselmonde worden; - natuur verwelkomen in de woonomgeving; - investeren in groen en intact houden groene kraag; - stimuleren eetbaar groen in de openbare ruimte
	Soortenbescherming en biodiversiteit	- vergroten biodiversiteit met iedere ruimtelijke ontwikkeling; - differentiatie aanbrengen tussen en in groengebieden
	Landschap	- balans in het buitengebied tussen agrarische grond, natuur en recreatie. Uitgangspunt is het versterken van het polderlandschap (met landschappelijke structuren zoals dijken en linten en rivieren met oeverzones); - inzetten op de eigen identiteit om de kwaliteit van de leefomgeving te behouden en te verbeteren
	Cultuurhistorie en erfgoed	- beschermen cultureel, industrieel en agrarisch erfgoed (landschappelijk gebruik en bouwwerken); - zichtbaar en beleefbaar maken van de geschiedenis van de Waal
	Archeologie	- voortborduren op historische gelaagdheid; - onderzoek naar mogelijkheden voor herstel en versterking van de belevingswaarde van historische structuren
	Bodem	- voorkomen en verwijderen van vervuiling in en op de bodem; - grondverzet reguleren zodat de bodemkwaliteit aansluit bij de functie; - bodem en ondergrond worden zo gebruikt dat het de mogelijkheid voor de volgende generaties om in hun behoeften te voorzien niet in gevaar brengt
	Waterkwaliteit en duurzame watervoorziening	- aandacht vragen voor de kwaliteit van het drink- en oppervlaktewater (voldoen aan KRW)
	Microklimaat	- leefbare en gezonde leefomgeving: leren omgaan met hittestress en een lokaal hitteplan opstellen
	Wateroverlast en Droogte	- Ridderkerk klimaatbestendig en waterrobuust in 2050; - water wordt ter plekke geborgd en vastgehouden en later afgevoerd. bij nieuwbouwwontwikkelingen moet tenminste 50 mm neerslag tijdelijk vastgehouden kunnen worden, bij reconstructies minimaal 20 mm; - bij ontwerp van een nieuw rioolstelsel wordt getoetst met zwaardere buien; - onderhouden van waterkeringen en risico's op overstromingen; verkleinen (voldoen aan wettelijke eisen ten aanzien van waterveiligheid); - waterkringloop natuurlijker maken

Ambitie	Domeinen	Doelen
	Energie: Elektriciteit	- het besparen van energie door het verminderen van de vraag, efficiënter en zuiniger gebruik (isolatie), het opwekken van duurzame energie, het overstappen naar duurzame energiebronnen en het realiseren van een gedegen en veilige energieopslag; - voldoende hernieuwbare, niet-fossiele energiebronnen aanbieden. Stimuleren zonnepanelen maar ontwikkelen van zonneparken heeft geen prioriteit; - energietransitie voor iedereen bereikbaar en betaalbaar maken
	Energie: Warmte	- ondergrond duurzaam benutten; - verduurzamen van bestaand vastgoed; - in 2030 moeten de eerste wijken van het aardgas af zijn en aangesloten zijn op warmtenetten/all-electric oplossingen/ duurzaam gas; - warmtetransitie voor iedereen bereikbaar en betaalbaar maken
	Materiaal	- CO₂-neutraal, circulair en aardgasvrij in 2050; - producten en grondstoffen zo lang mogelijk in omloop houden en daarmee het gebruik van primaire grondstoffen verminderen; - voedselpatronen verduurzamen

3.2 Scenario's

In het ontwerpend onderzoek zijn 2 uiterste toekomstscenario's voor de gemeente opgesteld. Deze 2 scenario's zoeken de hoeken van het speelveld op en zijn alternatieven in dit OER conform de mer-systematiek. Ze schetsen uiterste extremen om de bandbreedte te tonen. Deze extremen helpen de gemeente bij het maken van keuzes over het toekomstbeeld. Scenario 1 richt zich op de versterking van het groene, dorpse karakter. Scenario 2 richt zich op een ondernemend en innovatief Ridderkerk met een stedelijk karakter. In beide scenario's staan de 3 kernwaarden van Ridderkerk centraal: (1) Sterke wijken, goed verbonden, (2) Groenblauwe oase en (3) Kloppend hart. Per scenario komen de kernwaardes op andere manier tot uiting. In de navolgende paragrafen worden de kernwaarden per scenario beschreven.

3.2.1 Scenario 1

De gemeente Ridderkerk ontwikkelt zich in dit scenario tot een groene gemeente waar het dorpse karakter centraal staat. In dit scenario wordt prioriteit gegeven aan de kernwaarde 'Groenblauwe oase'.

Tabel 3.1 Kernbegrippen Groenblauwe oase

Kernbegrippen		
Groenblauwe dooradering	duurzaamheid	lokaal

Sterke wijken, goed verbonden

In dit scenario 1 ontwikkelt de gemeente zich tot een groene, duurzame gemeente. De gemeente Ridderkerk staat in sterke verbinding met haar inwoners, met respect voor de grenzen van de natuur en het landschap. Ontwikkelen gebeurt met oog voor het water- en bodemsysteem. Dit betekent dat woningbouw alleen plaatsvindt in bestaande wijken. Daarom is er bijvoorbeeld niet langs de rivieroever gebouwd. Ook vinden er geen ontwikkelingen plaats op de agrarische gronden ten behoeve van het behoud van de groene kraag. De woningbouwopgave richt zich op de lokale vraag en behoefte, met voorrang voor de lokale bewoners - rekening houdend met bestaande wet- en regelgeving. Er is ruimte voor de opzet van collectieve woonvormen voor met name ouderen, zoals geclusterd wonen en wonen met zorg. De bouwhoogte bedraagt maximaal 6 bouwlagen.

Dit behoudt het dorps karakter en de cultuurhistorisch waardevolle structuren en gebouwen. Nieuwbouw, transformatie en herstructurering gebeurt waar mogelijk met duurzame en natuurinclusieve materialen. Verduurzamingsmaatregelen zoals isolatie en groene gevels zijn op buurniveau georganiseerd en worden collectief onderhouden. Op het perceel bij de Sportlaan-Benedenrijweg is een collectieve wijk gerealiseerd waarbij de eigenaren de bouw gezamenlijk hebben opgezet.

In het mobiliteitssysteem staat inclusiviteit voorop. Er is een zero-emissie zone ingesteld in het centrum van Ridderkerk om zo een gezonde en veilige leefomgeving te creëren. In wijkcentra worden wijkhubs gerealiseerd, wat de bewoners en bezoekers de mogelijkheid geeft om de auto te kunnen parkeren en zich vanuit de hub te kunnen verplaatsen met deelvervoer. Tussen de wijkhubs rijdt een toegankelijke buurtbus, de huidige Rnet-verbindingen en de waterbus blijven behouden, volgens de huidige dienstregeling. Daarnaast zijn de snelwegen overkapt. De maximale snelheden zijn waar mogelijk verlaagd van 50 km/u naar 30 km/u. De Rotterdamseweg is verdiept aangelegd en de maximale snelheid is 70 km/h.

De groene kraag is via groene inpridders naar het centrum doorgetrokken. Hierdoor ontstaat een aantrekkelijke leefomgeving. Het groen biedt voldoende schaduwplekken aan waar ook ruimte is om te rusten. Voor de dagelijkse voorzieningen en zorg kunnen bewoners in de wijk terecht. Ook wordt er in iedere wijk ruimte geboden aan maatschappelijke functies. Zo is bij de wijkcentra een buurthuis. Dat kan bijvoorbeeld in cultuurhistorische waardevolle panden, gebedshuizen, leegstaande panden of nieuwbouw. Dit stimuleert bewoners om elkaar (spontaan) te ontmoeten en bevordert de sociale cohesie. De inwoners bieden elkaar een breed vangnet.

Groenblauwe oase

De groene overkapping van de snelwegen heeft ertoe geleid dat de groenblauwe dooradering flink is uitgebreid. Waar oorspronkelijk de snelwegen als barrière in het landschap lagen, wordt nu ruimte geboden aan het groen. De overkapping biedt voldoende mogelijkheden om te sporten en te ontspannen. Ook is hier een fietsroute aangelegd.

Om de waterveiligheid te waarborgen, is er ruimte aan de rivier geboden (nature based solutions). De uiterwaarden en andere natuurgebieden van hoge (potentiële) natuurwaarden zijn tijdens het broedseizoen niet toegankelijk. Vrijkomende agrarische gronden worden ingezet voor natuurontwikkeling en waterberging. De grenzen van het agrarisch gebied en het glastuinbouwconcentratiegebied zijn hard. De oude dijk is beleefbaar gemaakt door combinatie met de functie van waterberging.

Energie wordt lokaal opgewekt met zon op daken. Ook wordt de restwarmte uit de glastuinbouw waar mogelijk benut. Inwoners zijn aangemoedigd om financieel te participeren via de lokale energiecoöperaties, zo kunnen zij meedelen in de voordelen van de opbrengst van de duurzame opwek. De energieopslag- en infrastructuur is ingepast en georganiseerd op wijkniveau. Er zijn geen zoekgebieden voor zon- en windenergie op land.

Kloppend hart

Ridderkerk staat in dit scenario bekend om haar duurzame imago. Het areaal van bedrijventerreinen blijft bestaan. Dit draagt bij aan de ambitie om zo min mogelijk landelijk gebied ten koste van uitbreiding van het bebouwd gebied te laten gaan. Er is een aantrekkelijk vestigingsklimaat ontstaan waar de duurzame maakindustrie voor bijvoorbeeld biobased bouwmaterialen floreert. De agro-verwerkingsclusters en het agrarisch gebied zijn behouden en er is ruimte geboden aan nevenactiviteiten. Ook is Ridderkerk een gevestigde entiteit in de circulaire economie. Er is een circulaire hub voor opslag en recycling gevestigd. Door dit type bedrijvigheid zijn bedrijventerreinen veelal monofunctioneel ingericht, maar gemengde gebieden aan de randen zijn mogelijk als de milieucategorisering dat toelaat. De bedrijventerreinen krijgen door herstructurering een aantrekkelijk en groen karakter.

3.2.2 Scenario 2

De gemeente Ridderkerk ontwikkelt zich in dit scenario tot een innovatieve en ondernemende gemeente. In dit scenario wordt prioriteit gegeven aan de kernwaarde 'Kloppend hart'.

Tabel 3.2 Kernbegrippen Kloppend hart

Kernbegrippen		
innovatief	ondernemend	regionaal verbonden

Sterke wijken, goed verbonden

In dit scenario typeert de woningvoorraad van Ridderkerk zich door haar onderscheidende stijl: het ontwikkelprincipe gaat uit van landschappelijk wonen in een hogere dichtheid, waarbij wordt ingezet op veel verticaal groen en het gebruik van natuurinclusieve materialen. Dit leidt tot een toename van aantrekkelijke meergezinswoningen, om zo starters en urban professionals aan te trekken. Naast inbreiding is er daarom ook ingezet op uitbreiding bij uitleglocaties. Ruimtelijke beperkingen ten gevolge van het water- en bodemsysteem zijn aangepakt met innovatieve, technologische oplossingen. Hierdoor is het mogelijk om bijvoorbeeld langs de oevers van de Nieuwe Maas en bij Nieuw Reijerwaard te bouwen. Op bepaalde plekken zijn bouwhoogtes tot boven de 6 lagen mogelijk. De ontwikkelingen worden zorgvuldig ingepast in de bestaande omgeving. Bij de meergezinswoningen wordt ingezet op gemengd wonen op gebouwniveau. Dat betekent dat wonen, werken en ontspanning in een pand worden gecombineerd voor verschillende doelgroepen, van starters tot senioren. Op deze manier kunnen bewoners elkaar helpen en worden onderlinge banden versterkt. Ook zijn in dit scenario flexibele vormen van wonen mogelijk, om tegemoet te komen aan de diversiteit van de woningvraag (bijvoorbeeld flexwoningen en tiny houses).

In dit scenario zet Ridderkerk in op haar strategische ligging. De gemeente is sterk verbonden met de regio door investeringen in het Rnet en de waterbus. Zo is er een nieuwe, snelle Rnet-verbinding met station Barendrecht gerealiseerd. De waterbus vaart frequent en er is een extra halte gerealiseerd bij Bolnes Boelekade. Bij de haltes van de waterbus is een P&R gevestigd. Daarnaast is er bij Bolnes en bij Drievliet een stadsrandhub gerealiseerd. Bij deze hubs gelden gunstige parkeervoorwaarden en is het aantrekkelijk om over te stappen op deelmodaliteiten. Voor de bevoorrading van het centrum is er een logistieke hub gerealiseerd waar overslag plaatsvindt. De Rotterdamseweg is afgewaardeerd naar 50 km/u. Om het centrum ligt een autoluwe schil en in het centrum zelf is een autovrije zone en zero emissie zone ingesteld. Door deze ingrepen neemt de personenauto een minder prominente plaats in de openbare ruimte. Bewoners, bezoekers en ondernemers verplaatsen zich snel, gemakkelijk en veilig, zowel binnen Ridderkerk als de regio.

De openbare ruimte is aantrekkelijk ingericht en nodigt uit tot beweging. Door schaduwplekken langs de hoofdwegen en waterpartijen ontstaat een aantrekkelijke verblijfplaats. Zorgcentra en stedelijke voorzieningen bevinden zich op een gecentraliseerde locatie. Ook worden er binnensportvoorzieningen toegevoegd. Ridderkerk is dé plek in de metropoolregio waar een aantrekkelijke, moderne omgeving met voldoende ruimte voor ontspanning en recreatie samenkomen.

Groenblauwe oase

De groene kraag rondom het bebouwd gebied blijft bestaan, maar wordt niet vergroot. De landschappelijke grenzen van het agrarisch gebied en de glastuinbouwsector zijn hard. Het landelijk gebied is wel toegankelijk en beleefbaar gemaakt. Langs de Nieuwe Maas wordt een getijdenpark gerealiseerd waar ecologie, recreatie, klimaatadaptatie en innovatie samen komen. De oude dijkstructuur en het industrieel erfgoed zijn in dit scenario beter zichtbaar en beleefbaar gemaakt. Daarnaast zijn er klimaatparken gerealiseerd, hier wordt waterberging in een natuurlijk waterlandschap gecombineerd met recreatie. Vrijkomende agrarische gebieden zijn herbestemd of getransformeerd naar bijvoorbeeld een woonfunctie, maatschappelijke functie of recreatieve functie.

Gezien haar innovatieve karakter heeft de energietransitie voor Ridderkerk in dit scenario prioriteit. De energietransitie is een van de randvoorwaarden voor de groei in dit scenario en dat drukt zich uit in ruimteclaims, bijvoorbeeld voor de 380 kV hoogspanningsleiding. Er is ingezet op verschillende hernieuwbare bronnen. De verkeersknooppunten en de geluidsschermen bieden ruimte aan zoekgebieden voor hernieuwbare energie. Daarnaast wordt er ingezet op zon op dak en aquathermie. Ook is er een transformatorstation en waterstofopslag gesitueerd in Bolnes-Zuid. Deze worden aan het zicht onttrokken door een groenblauwe inpassing. In 't Zand en Nieuw Reijerwaard worden de mogelijkheden voor geothermie en een warmte-koude-opslag verkend, met afzet naar bedrijven en woningen in de nabije omgeving. De benodigde energievoorzieningen en infrastructuur worden ingepast in het landschap.

Kloppend hart

Ridderkerk is in dit scenario een innovatieve en ondernemende gemeente met een stedelijk karakter. De goed ontsloten, aantrekkelijke woonmilieus gaan hand in hand met het ontstane aantrekkelijk vestigingsklimaat voor zakelijke dienstverlening in sectoren zoals ICT, en landbouw- en energietechnologie. Ook stimuleert de gemeente de komst van start-ups. De genoemde sectoren bevinden zich in lage milieucategorieën. Het bestaande areaal van bedrijventerrein is daarom geherstructureerd en getransformeerd naar aantrekkelijke, gemengde woon-werklocaties, waar ruimte wordt geboden aan de bovengenoemde sectoren. Dit leidt tot een grotere arbeidsdeelname per vierkante meter en de gemengde inrichting verbetert de omgevingsveiligheid.

Op de agrarische gronden vindt voornamelijk verticale landbouw plaats. De glastuinbouwsector is innovatief en efficiënt ingericht. Nieuw Reijerwaard ontwikkelt zich in samenwerking met universiteiten en onderzoeksinstituten tot een gerenommeerd kenniscluster. De genoemde economische sectoren en de ontwikkelingen in de woningvoorraad trekken urban professionals aan. Hierdoor ontstaat er een toenemende vraag naar speciaalzaken. Dit biedt kansen voor lokale ondernemers.

3.3 Verschillen tussen de scenario's

Tabel 3.3 Verschillen tussen de scenario's

Ridderkerkse kernwaarde	Thema	Aspect	Scenario 1	Scenario 2
Sterke wijken, goed verbonden	Wonen en fysieke leefomgeving	Aantal	1.300 woningen (harde en kansrijke plannen)	3.300 woningen (harde, kansrijke en reserveplannen)
		Kenmerken	geen flexwonen	tijdelijke locaties voor flexwonen zijn toegestaan
			enkel inbreiding	inbreiding en uitbreiding (waaronder uitleglocaties bij rivieroeveren).
			maximaal 6 bouwlagen	>6 bouwlagen zijn mogelijk
			collectieve bouw mogelijk	geen collectieve bouw
			geen gemengd wonen op gebouwniveau	gemengd wonen op gebouwniveau (wonen, werken en ontspanning)
			meerderheid totale woningvoorraad bestaat uit eengezinswoningen	50/50 een grotere toename van meergezinswoningen (aantrekken starters / urban professionals)
		Voorzieningen aanbod	zorgcentra in de wijken (decentraal)	centraal zorgcentrum

Ridderkerkse kernwaarde	Thema	Aspect	Scenario 1	Scenario 2
			dagelijkse voorzieningen geclusterd nabij de wijken	voorzieningen zijn op een locatie gecentraliseerd (nabij het getijdenpark)
			buurthuis in iedere wijk	bestaande buurthuizen behouden
			behoud onderwijsvoorzieningen	kenniscluster Nieuw Reijerwaard
		Openbare ruimte	investeren in bestaand gebied (inprikkers vanuit groene kraag) en investeren bij nieuwe ontwikkelingen	investeren bij nieuwe ontwikkelingen (bijvoorbeeld P.C. Hooftstraat en Centrum-Oost)
	Gezondheid en sociaal domein	Sociale cohesie	nieuwe buurtcentra in de wijken	geen nieuwe buurtcentra
		Gezonde leefstijl	schaduwplekken nabij groene inprikkers	schaduwplekken langs de hoofd(fiets)wegen
			toevoeging sportvoorzieningen in de buitenruimte (bijvoorbeeld op de overkapping)	toevoeging indoor sportvoorzieningen
		Sociaal-economische positie	duurzame maakindustrie	zakelijke dienstverlening
		Gezondheids bescherming	overkapping snelwegen	geen overkapping snelwegen
			inbreiding	naast inbreiding ook uitbreiding
		Omgevings veiligheid	werkgelegenheid in hogere milieugebruiksruimte	werkgelegenheid in lage milieucategorie
			bedrijventerreinen zijn monofunctioneel in geval van hogere milieugebruiksruimte waar mogelijk inzetten op gemengde gebieden aan de randen van bestaande terreinen	bedrijventerreinen zijn zoveel mogelijk gemengd ingericht
			circulaire hub (opslag en recycling)	toevoeging waterstoffabriek
	Mobiliteit	Bereikbaarheid	mobiliteit gericht op korte afstandsverplaatsingen	mobiliteit gericht op langere afstandsverplaatsingen met regio
		OV	huidige Rnet-verbindingen blijven behouden	in aanvulling op de huidige verbindingen wordt er een directe, volwaardige lijn naar station Barendrecht opgezet
			buurtbussen voor ouderen	geen buurtbussen
			behoud huidige dienstregeling waterbus, P&R bij halte	frequenter dienstverlening waterbus, P&R bij halte
			geen extra haltes waterbus	extra halte waterbus Bolnes Boelekade
		Fiets en wandelen	metropolitane fietsroute Dordrecht-Rotterdam is gerealiseerd	metropolitane fietsroute Dordrecht-Rotterdam is gerealiseerd

Ridderkerkse kernwaarde	Thema	Aspect	Scenario 1	Scenario 2
			fiets- en wandelroutes conform mobiliteitsplan gerealiseerd	fiets- en wandelroutes conform mobiliteitsplan gerealiseerd
		Deelmobiliteit	wijkhubs (deelmobiliteit primair voor gebruik binnen de gemeente)	stadsrandhubs aan de randen van de gemeente (omvangrijke hub met deelmobiliteit)
			logistieke opslag van gekoelde goederen [reeferhub] (gericht op Nieuw Reijerwaard)	reeferhub inclusief logistieke hub voor o.a. de bevoorrading van de kern.
		Auto	parkeernorm 2024	toepassing reductiefactor bovenop parkeernorm 2024
			verspreid parkeren in de buurt	geconcentreerd parkeren
			zero emissie zone in het centrum	zero emissie zone in het centrum
			geen autovrij centrum	autovrij centrum
			geen autoluwe schil	autoluwe schil om het centrum
			snelwegen overkappen	geen snelwegen overkappen
			Rotterdamseweg verdiept aanleggen (barrière Slikkerveer en West wegnemen)	Rotterdamseweg afwaarderen naar 50 km/u
			30 km/u, tenzij	30 km/u, tenzij
		Verkeersveiligheid	verbetering verkeersveiligheid door getroffen maatregelen	verbetering verkeersveiligheid door getroffen maatregelen
Kloppend Hart	Economie	Werkgelegenheid	vestigingsklimaat voor duurzame maakindustrie (productie biobased bouwmaterialen, circulaire hub voor inzameling en recycling)	vestigingsklimaat voor kennisclusters technologie/innovatie/ICT
		Vestigingsklimaat	bestaand areaal bedrijventerrein behouden, met monofunctionele inrichting (bedrijfsfunctie)	bestaand areaal bedrijventerrein behouden, maar transformatie naar werklocaties en gemengde functie (wonen/werken)
			agro-verwerkingscluster	agro-verwerkingscluster met toegenomen focus op innovatie
		Landbouwareaal	horizontale, natuurinclusieve voedselproductie	verticale landbouw in glastuinbouwconcentratiegebied
			behoud agrarisch gebied / glastuinbouwconcentratiegebied	behoud agrarisch gebied / glastuinbouwconcentratiegebied
			nevenactiviteiten toestaan bij agrarische bedrijven	geen nevenactiviteiten toestaan bij agrarische bedrijven

Ridderkerkse kernwaarde	Thema	Aspect	Scenario 1	Scenario 2
Groen-blauwe oase	Groen-blauw	Natuur	groene kraag verbinden en doortrekken naar centrum	groene kraag behouden, geen toevoegingen
			natuurgebieden van hoge (potentiële) natuurwaarden seizoensgebonden niet toegankelijk voor recreatie (rivier / NNN)	toegankelijke natuurgebieden met multifunctioneel gebruik
		Landschap en cultuurhistorie	doortrekken groene kraag, inbreiding, ruimte voor de rivier	behoud groene kraag, naast inbreiding ook uitbreiding, getijdenpark, reservering tracé 380 kV
			vrijkomende agrarische bebouwing inzetten voor natuurontwikkeling / vernatting	vrijkomende agrarische bebouwing herbestemmen / transformeren (woonfunctie, maatschappelijke functie, recreatieve functie)
			structuur oude dijk zichtbaar maken door de functie van waterberging	structuur oude dijk zichtbaar en beleefbaar maken voor multifunctioneel gebruik
			industrieel erfgoed niet zichtbaar en beleefbaar maken	industrieel erfgoed zichtbaar en beleefbaar maken
			geen aantasting aan monumenten	geen aantasting aan monumenten
		Water, Bodem en Klimaat (adaptatie)	vernatten van gebied Bolnes-Zuid, ten westen van de A38	klimaatpark in Bolnes-Zuid, ten westen van de A38
			water- en bodemsturend werken	waterveiligheid door technologische oplossingen
			ruimte voor de rivier	realisatie getijdenpark aan de Nieuwe Maas
			waterberging in gebouwde omgeving	waterberging in gebouwde omgeving
			natuurinclusief bouwen	natuurinclusief bouwen
			doortrekken groene kraag (vier inprikkers)	behoud groene kraag
			schaduwrijke plekken bij buurtcentra en de 4 inprikkers	schaduwrijke plekken bij hoofdroutes (fiets en wandel)
		Energie	zon op dak	zon op dak
			geen windmolens / zon op veld	duurzame energieopwek bij de knooppunten
			geen duurzame energieopwek op het geluidsscherm langs de A16	duurzame energieopwek op het geluidsscherm langs de A16/A38
			geen klimaatpark in Bolnes-Zuid (wel inzet op vernatting)	klimaatpark in Bolnes-Zuid, ten westen van de A38
			buurtbatterijen bij buurtcentra	geen buurtbatterijen
			lokale energiecorporaties	geen lokale energiecorporaties

Ridderkerkse kernwaarde	Thema	Aspect	Scenario 1	Scenario 2
			collectieve organisatie en onderhoud verduurzamingsmaatregelen	geen collectieve organisatie en onderhoud verduurzamingsmaatregelen
			reservering waterstoftransport	reservering waterstoftransport
			geen reservering 380kV verbinding	reservering 380kV verbinding (inclusief buffer)
			geen aquathermie	aquathermie
			geen geothermie / WKO	geothermie / WKO bij 't Zand en Nieuw Reijerwaard
			restwarmte glastuinbouw benutten	restwarmte glastuinbouw benutten
		Materiaal	circulaire hub (inzameling en recycling)	geen circulaire hub

4

ONDERZOEKSAANPAK | HOE WORDEN DE ALTERNATIEVEN ONDERZOCHT?

4.1 Aanpak van het OER

Het OER is als onderzoeksmiddel ingezet tijdens de ontwikkeling van de visie. In het ontwerpproces worden keuzes gemaakt die mogelijk effect hebben op het milieu en de leefomgeving. Het ontwerpend OER brengt tijdens het ontwerpproces in beeld wat deze mogelijke effecten zijn en wat de bandbreedte is van deze effecten op het milieu en de leefomgeving. Naast de scenario's wordt ook het gekozen toekomstbeeld (naar alle waarschijnlijkheid een combinatie van de elementen uit de 2 scenario's) beoordeeld in het OER.

De wisselwerking tussen het visiespoor en het OER-spoor worden gefaciliteerd middels 'ontwerploops'. Een ontwerpend OER geeft tijdig inzicht in welke keuzes negatieve effecten beperken, en met welke keuzes juist kansen ontstaan. Ook worden randvoorwaarden, aandachtspunten en onzekerheden vastgelegd in het OER, zodat daar in de beleidsuitwerking en monitoring aandacht aan besteed kan worden. Zo toetst het OER dus niet enkel achteraf op haalbaarheid, maar faciliteert het de ontwikkeling van de omgevingsvisie.

Hoofdvragen voor het OER

Het OER gaat in op de volgende hoofdvragen:

- 1 wat is de huidige staat en kwaliteit van de leefomgeving?
- 2 hoe ontwikkelt de leefomgeving zich autonoom (zonder de actualisatie van de omgevingsvisie) tot 2050?
- 3 welke scenario's volgen uit de concretisering van de 3 Ridderkerkse kernwaarden?¹
- 4 wat zijn de effecten van deze scenario's?
- 5 wat zijn de effecten van het gekozen toekomstbeeld voor 2050 die in de actualisatie van de omgevingsvisie wordt opgenomen?
- 6 wat zijn aandachtspunten, randvoorwaarden en onzekerheden voor monitoring en evaluatie?

Onderzoeksaanpak voor het OER op hoofdlijnen

De onderzoeksaanpak bestaat op hoofdlijnen uit vijf stappen:

- a het **opstellen van de Ridderkerkse staat**;
- b het **uitwerken van de Ridderkerkse staat** tot een referentiesituatie voor het OER;
- c het leveren van een bijdrage aan het **ontwerpproces** voor de omgevingsvisie (uitgewerkt in **scenario's**) op basis van de concretisering van de ambities en eventuele aanvullende aandachtspunten;
- d het beschrijven en beoordelen van de **effecten op de leefomgeving** van scenario's en deze vastleggen in een rapport, het OER. Via expert judgement worden op hoofdlijnen de effecten van de scenario's in beeld gebracht; zodoende geeft het OER-spoor ontwerpprincipes mee;
- e het uitwerken van een **toekomstbeeld** welke de koers voor de actualisatie van de omgevingsvisie bevat en het in beeld brengen van de effecten op de leefomgeving van dit toekomstbeeld;
- f het geven van een **aanzet voor monitoring en bijsturing** op de beoogde effecten op Brede Welvaart.

Bij het beschrijven en beoordelen van de referentiesituatie en de effecten van scenario's en het toekomstbeeld (voorkeursscenario) is een beoordelingskader gehanteerd. Het beoordelingskader bevat een uitwerking van de onderzoeksthema's in het OER en aspecten en criteria waarmee effecten gestructureerd in beeld gebracht worden. Paragraaf 4.4 licht het beoordelingskader toe.

¹ De beleidskeuzes worden ontwikkeld in het spoor van de omgevingsvisie. Wel levert het OER-team een bijdrage aan dit ontwikkelproces.

4.2 Plan- en studiegebied

Het plangebied richt zich op de gehele gemeente Ridderkerk. De effecten van de visie kunnen echter ook buiten de grenzen van de gemeente optreden (studiegebied).

4.3 Huidige situatie, referentiesituatie en zichtjaar

Situaties in het onderzoek

In het OER worden op allerlei aspecten van de leefomgeving (zie paragraaf 4.4 beoordelingskader) informatie gegeven. Daarbij worden de volgende situaties onderscheiden:

- **huidige situatie:** dit is de feitelijke staat van de leefomgeving in het jaar 2024 of het meeste recente jaar waarover informatie beschikbaar is. In de praktijk is dit vaak het jaar 2021, 2022 of 2023;
- **referentiesituatie** (huidige staat en kwaliteit fysieke leefomgeving + autonome ontwikkelingen): de situatie die tot en met 2050 zou ontstaan als gevolg van de zogeheten autonome ontwikkelingen. Autonome ontwikkelingen zijn ontwikkelingen die zich ook zouden voordoen als de aanvulling op de omgevingsvisie niet wordt gerealiseerd. Hierbij valt onderscheid te maken tussen:
 - generieke autonome ontwikkelingen afkomstig van buitenaf: algemene trends en ontwikkelingen als klimaatverandering of vergrijzing die Ridderkerk als het ware overkomen en waarop de gemeente niet of nauwelijks invloed heeft;
 - autonoom omgevingsbeleid: voortzetting van het huidige (sectorale) beleid en autonome projecten. Hier vallen bouw- en infraprojecten onder waarover al definitieve besluitvorming heeft plaatsgevonden maar die nog niet uitgevoerd zijn;
 - voor het jaar 2050 is vaak beperkte informatie beschikbaar en bestaat de nodige onzekerheid over autonome ontwikkelingen. In het OER wordt aangegeven welke bronnen zijn gebruikt voor het schetsen van de referentiesituatie;
- **alternatieven (hier: scenario's):** de alternatieven (scenario's) schetsen 2 uiterste ontwikkelrichtingen voor Ridderkerk in 2050;
- **toekomstbeeld (voorkeursalternatief):** het toekomstbeeld bevat de keuzes van de aanvulling op de omgevingsvisie. In dit OER vervult het toekomstbeeld de rol van het 'voorkeursalternatief'.

4.4 Beoordelingskader

Het beoordelingskader is het centrale onderdeel van het OER. Het beoordelingskader bevat een uitwerking van de beoordelingsthema's en de indicatoren waarmee effecten gestructureerd in beeld gebracht worden. De indicatoren zijn in de Staat van de Leefomgeving concreet gemaakt. Dit beoordelingskader is vormgegeven aan de hand van de 3 Ridderkerkse kernwaarden.

Tabel 4.1 Beoordelingskader

Ridderkerkse kernwaarden	Beoordelingsthema's	Aspecten	Indicatoren
Kloppend Hart	economie	werkgelegenheid	werkloosheid en baankansen verschillende inkomensgroepen
		vestigingsklimaat	betaalbaarheid, functiemening en voorraad
		landbouwareaal	omvang landbouwareaal
Sterke wijken - goed verbonden	wonen en fysieke woonomgeving	woningaanbod	omvang woningvoorraad naar prijssegment
		voorzieningenaanbod (onderwijs en maatschappelijk vastgoed)	omvang voorzieningenaanbod naar behoefte
		Openbare ruimte (recreatie & groen)	omvang en kwaliteit groen bewegvriendelijkheid

Ridderkerkse kernwaarden	Beoordelingsthema's	Aspecten	Indicatoren
	gezondheid en sociaal domein	gezonde leefstijl	gezond gedrag
		sociaaleconomische positie	gemiddeld besteedbaar inkomen
		sociale cohesie	mate van eenzaamheid;
		gezondheidsbescherming	geluidbelasting; luchtverontreiniging; trillingen; geur; licht
		omgevingsveiligheid	externe veiligheid; sociale veiligheid
	Mobiliteit	bereikbaarheid (per modaliteit)	aandeel korte afstandsverplaatsingen (<5 km); aandeel lange afstandsverplaatsingen (>5 km)
		toegang tot mobiliteitsdiensten en -voorzieningen	aanbod en vervoerkeuze auto, OV en fiets; aanbod deelmobiliteit en mobiliteitshubs
		verkeersveiligheid	verkeersveiligheidsrisico's voor alle typen weggebruikers
Groenblauwe Oase	Natuur	beschermde natuurgebieden	Natura 2000 en NNN;
		soortenbescherming en biodiversiteit	beschermde soorten; overige niet-beschermde soorten
		landschap	landschappelijke kernwaarde (structuren en elementen en landschappelijk gebruik ofwel historische geografie)
	Landschap en cultuurhistorie	cultuurhistorie en erfgoed	gebouwd erfgoed (beschermde gezichten) cultuur landschap
		archeologie	archeologische waarden
	Water, bodem en klimaat(adaptatie)	bodem	bodemkwaliteit; bodemdaling
		waterkwaliteit en duurzame watervoorziening	drinkwater voorziening; grondwaterkwaliteit; oppervlaktewater (fysisch en ecologisch)
		microklimaat	hittestress; windhinder; schaduwhinder/bezinning
		wateroverlast en droogte	risico wateroverlast; droogte; waterveiligheid
	Duurzaamheid	energie	energiegebruik
		materiaal	materiaalgebruik

4.5 Wijze van beoordelen

Beoordeling huidige staat en referentiesituatie

De staat van de huidige situatie en autonome ontwikkeling (referentiesituatie) zijn beoordeeld aan de hand van de beoordelingsschaal uit tabel 4.2. De omvang en ernst van omgevingseffecten in de vorm van knelpunten vormen de basis van de beoordeling van de huidige staat en de referentiesituatie.

Tabel 4.2 De te hanteren beoordelingsschaal van de huidige staat en de referentiesituatie

Beoordeling	Toelichting
goed	goed, er zijn weinig tot geen knelpunten
redelijk	redelijk, er zijn enkele knelpunten
slecht	slecht, er zijn redelijk veel tot veel knelpunten

Beoordeling scenario's

De beoordeling van de scenario's op de thema's gebeurt ten opzichte van de referentiesituatie, met behulp van de beoordelingsschaal in tabel 4.3.

Tabel 4.3 De te hanteren beoordelingsschaal van de omgevingseffecten

Score	Toelichting
++	zeer positief effect; sterke verbetering ten opzichte van de referentiesituatie
+	positief effect; verbetering ten opzichte van de referentiesituatie
0	neutraal; geen of nauwelijks verandering ten opzichte van de referentiesituatie
-	negatief effect; verslechtering ten opzichte van de referentiesituatie
--	zeer negatief effect; sterke verslechtering ten opzichte van de referentiesituatie, risico op niet voldoen aan wettelijke normen

4.6 Doelbereik

Naast de beoordeling van de scenario's maak het OER ook inzichtelijk in welke mate de scenario's bij kunnen dragen aan het behalen van de doelen van de gemeente Ridderkerk. Dit gebeurt aan de hand van de beoordeling zoals toegelicht in tabel 4.4.

Tabel 4.4 Toetsing doelbereik

Beoordeling	Toelichting
	hoge potentie voor behalen doel
	beperkte potentie voor behalen doel
	geen potentie voor behalen doel

4.7 Detailniveau van het effectenonderzoek

Het OER voor de actualisatie van de omgevingsvisie sluit aan bij het abstractieniveau van scenario's. Dit betekent dat een globale effectbeoordeling wordt uitgevoerd, waarbij de effecten overwegend kwalitatief of op basis van expert judgement worden beschreven en beoordeeld. Waar mogelijk vindt kwantitatieve beoordeling plaats. Daarbij wordt gebruik gemaakt van open data en reeds uitgevoerde (beleids)analyses. Deze bronnen zijn voornamelijk gebruikt voor het bepalen van de huidige staat en kwaliteit van de fysieke leefomgeving. De autonome ontwikkelingen en de scenario's zijn veelal kwalitatief of op basis van expert judgement beoordeeld. Het gaat om een beschrijving van de verwachte effecten en de onzekerheden per scenario of overkoepelend voor beide scenario's (afhankelijk van aspect en beschikbare informatie). Voor de beoordeling van de scenario's zijn interviews gehouden met experts en vervolgens is een tweede lezing gedaan door senior adviseurs. Experts op volgende thema's zijn geïnterviewd:

- mobiliteit;
- milieu;
- natuur;
- water, bodem en klimaat;
- landschap en cultuurhistorie.

4.8 Expert judgement

In Tabel 4.5 staat een overzicht van de experts die stukken hebben geschreven, en experts die stukken hebben getoetst.

Tabel 4.5 Experts die input hebben geleverd en experts die stukken hebben getoetst

Thema	Experts	Tweede lezers
economie	medior adviseur economie en landbouw	senior adviseur strategisch planoloog
wonen en fysieke woonomgeving	medior adviseur wonen en fysieke woonomgeving	senior adviseur strategisch planoloog
gezondheid en sociaal domein	medior adviseur gezondheid en sociale zaken, medior adviseur omgevingsveiligheid	senior adviseur gezondheid en sociale zaken, medior adviseur omgevingsveiligheid
mobiliteit	medior adviseur mobiliteit	senior adviseur mobiliteit
natuur	medior adviseur natuur en biodiversiteit	senior adviseur natuur en biodiversiteit
landschap en cultuurhistorie	medior adviseur landschap en cultuurhistorie	medior adviseur landschap en cultuurhistorie
water, bodem en klimaat(adaptatie)	medior adviseur klimaatadaptatie	senior adviseur klimaatadaptatie
duurzaamheid	medior adviseur duurzaamheid	medior adviseur duurzaamheid

BESCHRIJVING REFERENTIESITUATIE | WAT KOMT ER OP DE GEMEENTE RIDDERKERK AF?

Dit hoofdstuk beschrijft de referentiesituatie die tot en met 2050 zou ontstaan als gevolg van autonome ontwikkelingen in Ridderkerk. In bijlage II zijn autonome ontwikkelingen beschreven. Autonome ontwikkelingen zijn ontwikkelingen die zich ook zouden voordoen als de actualisatie op de omgevingsvisie niet wordt gerealiseerd. Hierbij valt onderscheid te maken tussen algemene ontwikkelingen die op Ridderkerk afkomen en ontwikkelingen die door de gemeente in gang worden gezet door beleid.

Algemene ontwikkelingen die op Ridderkerk afkomen betreffen demografische, economische, sociaal-culturele, technologische, ecologische en politiek-institutionele trends en ontwikkelingen. Autonome ontwikkelingen die de gemeente stimuleert gaan bijvoorbeeld over voortzetting van het huidige beleid en projecten waar al definitieve besluitvorming heeft plaatsgevonden. Vanaf paragraaf 5.1 wordt de referentiesituatie beschreven per beoordelingsthema en aspect. De referentiesituatie bestaat uit de huidige situatie met de autonome ontwikkelingen.

5.1 Kloppend hart

5.1.1 Economie

In tabel 5.1 is een beoordeling gegeven aan de referentiesituatie voor het thema economie.

Tabel 5.1 Beoordeling van het thema economie in de referentiesituatie

	Huidige staat (2024)	Referentiesituatie (2050)	
Aspect	Beoordeling	Toelichting	Beoordeling
werkgelegenheid	redelijk	een hoger terreinquotiënt van werkzame personen per ha wordt gehanteerd op nieuwe vestigingen op bestaande bedrijventerreinen. De economie is ook verbreed door meer banen te creëren in de zakelijke dienstverlening. Bereikbaarheid van OV is een belangrijke voorwaarde voor het aantrekken van hoogopgeleide werknemers in de zakelijke dienstverlening. Dit blijft een aandachtspunt. Het is onzeker of Ridderkerkers door de toename van banen binnen de gemeente ook daadwerkelijk in de gemeente gaan werken. De verbreding van de economie kan leiden tot werknemers die buiten Ridderkerk wonen. Het is hierdoor onzeker of het aandeel van de beroepsbevolking van Ridderkerk in de toekomst binnen de gemeente toe of afneemt	redelijk

	Huidige staat (2024)	Referentiesituatie (2050)	
Aspect	Beoordeling	Toelichting	Beoordeling
Vestigingsklimaat	redelijk	ondernemersklimaat aantrekkelijk maken door verbeteren veiligheid, vergroening openbare ruimte, bereikbaarheid (parkeerdruk verlagen), meer ruimte door middel van hoogbouw, versterken middelgrote winkelgebieden en clusterversterking. Het is onzeker dat de plannen over een aantrekkelijke openbare ruimte gerealiseerd worden. De verdere vergrijzing en beperkte groei van Ridderkerk met 357 woningen zorgt voor een onderbezetting van personeel waardoor er onvoldoende variatie van winkelaanbod is	redelijk
Landbouw	redelijk	op basis van historische trend en toekomstige (nationale) verwachtingen neemt het belang van de landbouw in de economie en werkgelegenheid verder af. De toekomst van glastuinbouw in Ridderkerk wordt beschermd door provinciaal beleid. Er is wel sprake van sanering van glastuinbouw in Rijsoord. Het behouden van voldoende areaal vormt een opgave in verband met andere ruimteclaims voor bijvoorbeeld woningbouw, natuur, duurzame energievoorziening, en bodemdaling in combinatie met waterhuishouding	slecht

5.2 Sterke wijken - goed verbonden

5.2.1 Wonen en fysieke woonomgeving

In tabel 5.2 is een beoordeling gegeven aan de referentiesituatie voor het thema wonen en woonomgeving.

Tabel 5.2 Beoordeling van het thema wonen en fysieke woonomgeving in de referentiesituatie

	Huidige staat (2024)	Referentiesituatie (2050)	
Aspect	Beoordeling	Toelichting	Beoordeling
woningaanbod	slecht	er is momenteel een woningtekort (1.150 woningen volgens het Regioakkoord), met name voor starters, ouderen en arbeidsmigranten. Demografische prognoses wijzen uit dat de groei van gemeente Ridderkerk afneemt door vergrijzing. Hoewel inbreiding en nieuwe woningen bouwen voor juiste doelgroepen en betaalbaarheid aandachtspunten vormen lossen de vastgestelde woningbouwplannen (peildatum augustus 2024) het woningtekort niet op door de beperkte netto toename van 357 woningen	slecht
voorzieningenaanbod (onderwijs en maatschappelijk vastgoed)	redelijk	het aanbod van maatschappelijke en commerciële voorzieningen staat onder druk door vergrijzing. Vergrijzing speelt een rol in de leegstand van winkelpanden en vraag naar voorzieningen op kleine afstand. In huidig beleid wordt aandacht gegeven aan passend onderwijs en ontwikkeling van voorzieningen dichtbij in de wijk. Echter veroorzaakt vergrijzing risico op beperkte bemensing van deze voorzieningen. Technologische oplossingen kunnen wellicht helpen diensten efficiënt in te richten hoewel bewoners die digitaal minder vaardig zijn minder toegang hebben tot (online) diensten	redelijk

	Huidige staat (2024)	Referentiesituatie (2050)	
Aspect	Beoordeling	Toelichting	Beoordeling
openbare ruimte (groen en recreatie)	redelijk	de openbare ruimte van Ridderkerk heeft een goede uitgangspositie. Bewoners zijn momenteel tevreden over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. De gemeente investeert in de verdere verbetering van recreatie en openbaar groen door bijvoorbeeld de versterking van de groene kraag, vergroenen bedrijventerreinen en oevers bij de Waal. Aandachtspunt hierbij zijn overlappende ruimteclaims van plannen	goed

5.2.2 Gezondheid en sociaal domein

In tabel 5.3 is een beoordeling gegeven aan de referentiesituatie voor het thema gezondheid en sociaal domein.

Tabel 5.3 Beoordeling van het thema gezondheid en sociaal domein in de referentiesituatie

	Huidige Staat 2024)	Referentiesituatie (2050)	
Aspect	Beoordeling	Toelichting	Beoordeling
Gezonde leefstijl	redelijk	de gemeente wil een gezonde leefstijl bevorderen door wandelen en fietsen aantrekkelijker te maken en roken in openbare ruimte en maatschappelijke voorzieningen uit te bannen. Tegelijkertijd ontwikkelen trends op gebied van minder bewegen, overgewicht en drugsgebruik zich ongunstig. Er zijn ontwikkelingen op de Landerijen van Rijsoord om het landschap beweegvriendelijker te maken voor mensen van Rijsoord	redelijk
Sociaaleconomische positie	goed	de welvaart in Ridderkerk neemt toe door een netto groei van 357 woningen en een verbreding van de economie. De economie is verbreed door meer banen te creëren in onder andere de zakelijke dienstverlening waardoor mensen met een hoog opleidingsniveau ook in Ridderkerk kunnen werken. De gemeente investeert in kansengelijkheid, inclusieve mobiliteit en voorkomen van schulden en armoede onder bewoners	goed
Sociale cohesie	goed	de gemeente bevordert sociale netwerken en (culturele) activiteiten, en het verbeteren en diversifiëren van ontmoetingsplekken voor alle leeftijden. Door toenemende mate van digitale informatievoorziening is het belangrijk dat groepen die digitaal minder vaardig zijn toegang blijven houden tot netwerken en activiteiten. Als gevolg van trends zoals digitalisering, vergrijzing, individualisering en thuis werken neemt eenzaamheid in Ridderkerk naar verwachting toe	redelijk

	Huidige Staat 2024)	Referentiesituatie (2050)	
Aspect	Beoordeling	Toelichting	Beoordeling
Gezondheidsbescherming	slecht	de gemeente toont initiatief om geluidshinder en lichtemissie te verminderen. Er is minder glastuinbouw en de maximum snelheid is op een aantal plekken verminderd. De rijkswegen zijn de belangrijkste bron voor geluidshinder en uitstoot van schadelijke stoffen. Er zijn hoogbelaste locaties/woningen langs (rijks)wegen	slecht
Omgevingsveiligheid (extern en sociaal)	redelijk	er is risico op een toename van externe veiligheidsrisico's door onder andere toename personendichtheid en de reservering van waterstofbuisleidingen nabij kwetsbare objecten. De energietransitie zorgt daarmee tot een toename van risicobronnen. In de dichtbevolkte gebieden kunnen veiligheidsrisico's verhoogd zijn, wat vraagt om zorgvuldige planning en strikte veiligheidsmaatregelen. De gemeente heeft al de Visie Externe Veiligheid en past specifieke wet- en regelgeving toe om de risico's te beperken. Voor elke activiteit zal worden beoordeeld of de activiteit kan plaatsvinden en welke maatregelen getroffen moeten worden er blijft een risico op aantasting van sociale omgevingsveiligheid door onder andere toenemend drugsgebruik, drugsoverlast, drugscriminaliteit en ondermijning vanwege onzekere nationale maatregelen. De gemeente zet wel in op bescherming kwetsbare groepen en goede samenwerking met politie in aanpak. De gemeente investeert ook in kansengelijkheid, inclusieve mobiliteit en voorkomen van schulden en armoede onder bewoners. De socio-economische posities van bewoners verbetert en daarmee vermindert ook de kwetsbaarheid	redelijk

5.2.3 Mobiliteit

In tabel 5.4 is een beoordeling gegeven aan de referentiesituatie voor het thema mobiliteit.

Tabel 5.4 Beoordeling van het thema mobiliteit in de referentiesituatie

	Huidige staat (2024)	Referentiesituatie (2050)	
Aspect	Beoordeling	Toelichting	Beoordeling
Bereikbaarheid (per modaliteit)	slecht	de gemeente investeert in OV, fiets en wandelroutes. Dit zorgt ervoor dat langzame vervoermiddelen aantrekkelijker zijn geworden. Hierdoor is een betere balans tussen het gemotoriseerde verkeer, het langzaam verkeer en het openbaar vervoer. De auto blijft nog steeds aantrekkelijk voor zowel korte als lange verplaatsingen omdat het wegennetwerk niet aangepast wordt (slechts nieuwe wegencategorisering door beleid 30 km tenzij)	redelijk

	Huidige staat (2024)	Referentiesituatie (2050)	
Aspect	Beoordeling	Toelichting	Beoordeling
Toegang tot mobiliteitsdiensten en -voorzieningen	redelijk	auto's: Ridderkerk blijft bereikbaar met de auto. Ambitie is om minder auto's in straatbeeld te hebben. Dit wordt niet gehaald voor de gehele gemeente. Lokaal is de auto minder dominant in het straatbeeld. Door het verlagen van de parkeernormen bij nieuwe ontwikkelingen - transformatie ontwikkelingen, in het centrum en de schil, is de auto minder dominant in het straatbeeld. De oplaadinfrastructuur is volgens de laadvisie verder uitgebreid OV: de nieuwe Rnet busverbindingen zorgen voor kortere reistijden tussen Rotterdam en Ridderkerk met het OV. Haltes zijn toegankelijker voor fietsers en voetgangers (dit geldt ook voor mensen met een visuele beperking, mensen die gebruik maken van een loopmiddel en mensen met een kinderwagen). De waterbus is niet goed aangesloten op andere modaliteiten waardoor het gebruik gelijk blijft aan de huidige situatie. Vervoer op Maat zorgt voor inclusievere mobiliteit. De betaalbaarheid van OV blijft een aandachtspunt Fiets- en wandelroutes zijn aantrekkelijker gemaakt door het slechten van barrières (waaronder Rotterdamseweg). De metropolitane fietsroute Dordrecht - Rotterdam is in gebruik. Het is onzeker welke maatregelen getroffen worden om barrières te slechten. Parkeermogelijkheden voor fietsers zijn verruimd. Het aantal parkeerplaatsen voor fietsers en auto's is meer in balans gebracht deelmobiliteit blijkt lastig implementeerbaar in Ridderkerk (Mobiliteit.nl, 2024). In de komende jaren werkt de gemeente Ridderkerk aan beleid voor deelmobiliteit mobilityhubs: de reeferhub (parkeerplaatsen voor vrachtwagens) leidt tot betere voorzieningen van chauffeurs en concentreren van geparkeerde vrachtwagens. Het is onzeker of de reeferhub leidt tot minder vrachtwagenbewegingen in de kern en rondom het schil vanwege de bereikbaarheid. Echter kunnen er door het ontbreken van beleid voor deelmobiliteit nog geen uitspraken gedaan worden over andere mobilityhubs	redelijk
Verkeersveiligheid (kans op ongevallen)	slecht	de gemeente heeft geïnvesteerd in een risicogestuurde aanpak waardoor het aantal verkeersongelukken is gedaald. Zo is de wegcategorisering aangepast en zijn veiligheidsknelpunten in het fietsnetwerk aangepakt. In de afgelopen jaren zijn 20 risicovolle locaties onderzocht en daar waar nodig maatregelen getroffen. Er wordt proactief ingezet op verkeerseducatie voor zowel jongeren als ouderen. Om de verkeersslachtoffers onder oudere fietsers terug te dringen is het programma doortrappen ingezet (Uitvoeringsagenda Verkeersveiligheid, Gemeente Ridderkerk 2021c)	redelijk

5.3 Groenblauwe Oase

5.3.1 Natuur

In tabel 5.5 is een beoordeling gegeven aan de referentiesituatie voor het thema natuur.

Tabel 5.5 Beoordeling van het thema natuur in de referentiesituatie

Huidige staat (2024)		Referentiesituatie(2050)	
Aspect	Beoordeling	Toelichting	Beoordeling
Beschermde natuurgebieden	redelijk	de biodiversiteit in de NNN-gebieden is ten opzichte van overige gebieden in de gemeente nog steeds hoog. De opgaven in de huidige situatie worden niet opgelost in de referentiesituatie. Natuur herstellen en ontwikkelen hangt samen met de uitvoering provinciale en nationaal beleid over bijvoorbeeld stikstof en waterkwaliteit. De natuurdoelen voor de broedvogels uit de vogelrichtlijn worden nog steeds niet gehaald in het nabijgelegen Natura 2000-gebied Boezems Kinderdijk. Daarnaast vormt stikstofdepositie voor veel van de Natura 2000-gebieden binnen 25 km van het plangebied een knelpunt, zoals in de Biesbosch	redelijk
Soortbescherming en biodiversiteit	redelijk	de gemeente heeft geïnvesteerd in het verbinden en verbeteren van de kwaliteit van openbaar groen waardoor soortenbescherming en de biodiversiteit is versterkt. Dit leidt tot diverse en samenhangende natuur. De toegankelijkheid voor recreanten in natuurgebieden blijft een aandachtspunt	redelijk

5.3.2 Landschap en cultuurhistorie

In tabel 5.6 is een beoordeling gegeven aan de referentiesituatie voor het thema landschap en cultuurhistorie.

Tabel 5.6 Beoordeling van het thema landschap en cultuurhistorie in de referentiesituatie

Huidige staat (2024)		Referentiesituatie (2050)	
Aspect	Beoordeling	Toelichting	Beoordeling
Landschap (landschappelijke structuren/elementen en landschappelijk gebruik (historische geografie))	redelijk	landschap wijzigt beperkt in de verhouding rood en groen omdat woningbouw zo veel mogelijk is ingebreed en agrarische gronden behouden zijn. Wel is de groene kraag versterkt en de oevers van de rivieren meer beleefbaar	redelijk
Cultuurhistorie en erfgoed (historische bouwkunde)	redelijk	de gemeente heeft geïnvesteerd in het leefbaar maken van industrieel erfgoed. Er is geen plan voor bescherming van erfgoed in transformatiegebieden	redelijk
Archeologie	goed	Ridderkerk is rijk aan archeologische waardevolle gebieden. In de referentiesituatie komen er geen ontwikkelingen voor die de archeologische waardevolle gebieden aantasten. Archeologische vondsten moeten gemeld worden vanuit wetgeving	goed

5.3.3 Water, bodem en klimaat(adaptatie)

In tabel 5.7 is een beoordeling gegeven aan de referentiesituatie voor het thema bodem en klimaatadaptatie.

Tabel 5.7 Beoordeling van het thema bodem en klimaatadaptatie in de referentiesituatie

	Huidige staat (2024)	Referentiesituatie (2050)	
Aspect	Beoordeling	Toelichting	Beoordeling
Bodem	redelijk	bodemverontreinigingen worden verder beheerst en/of gesaneerd bij ruimtelijke ontwikkelingen. De uitwerking van bodem en watersturend blijft een aandachtspunt vanwege eerder gemaakte keuzes (bodemdaling bij oudere woningen)	redelijk
Waterkwaliteit en duurzame watervoorziening	slecht	er is landelijk beleid om de kwaliteit van (grond- en oppervlakte)water te verbeteren en de duurzaam gebruik van drinkwater te vergroten (KRW). De effecten van dit beleid zijn echter nog onvoldoende zeker	slecht
Microklimaat	redelijk	de gemeente investeert in preventie van hittestress door het creëren van bijvoorbeeld schaduwrijke zit- en speelplekken in openbare ruimten en de vergroening van onder andere bedrijventerreinen. Echter, door klimaatverandering (langere periodes van hitte) in combinatie met vergrijzing (meer kwetsbare personen) nemen de risico's van hittestress toe	redelijk
Wateroverlast en droogte	redelijk	de gemeente heeft geïnvesteerd in waterrobuustheid door dijken aan landelijke normen te laten voldoen ondersteunend aan het Waterschap. Het verhogen en verbreden van dijken vermindert overstroming in risicogebieden. De gemeente heeft geïnvesteerd in klimaatadaptatie door ondernemers en inwoners te stimuleren verharde gebieden te vergroenen op bedrijventerreinen en in tuinen. In het Programma Stedelijk Water (2023-2027) staat dat bij reconstructie 20 mm waterberging voor neerslag moet worden ingepast, en bij nieuwbouw 50 mm waterberging. Het is onzeker of de doelen om schade te voorkomen als gevolg van wateroverlast en droogte worden gehaald in de referentiesituatie, met name in Bolnes, Slikkerveer en Ridderkerk-Centrum. Door langere perioden van droogte ontstaat bodemdaling en verzilting. Het is onduidelijk of er voldoende concrete maatregelen zijn uitgevoerd in de referentiesituatie die de effecten hiervan kunnen mitigeren	slecht

5.3.4 Duurzaamheid

In tabel 5.8 is een beoordeling gegeven aan de referentiesituatie voor het thema duurzame energie en circulariteit.

Tabel 5.8 Beoordeling van het thema duurzame energie en circulariteit in de referentiesituatie

	Huidige staat (2024)	Referentiesituatie (2050)	
Aspect	Beoordeling	Toelichting	Beoordeling
Duurzame energie(opwekking) /duurzaamheid energieverbruik	slecht	er wordt ingezet op het verminderen van de energievraag door het verduurzamen van vastgoed (gemeentelijke woningen en gebouwen, onderwijsgebouwen, bedrijventerreinen en kantoorvoorraad) en het overstappen naar hernieuwbare energiebronnen zoals zonnepanelen op daken. Windturbines en grootschalige zonnevelden zijn niet gewenst in Ridderkerk. Dit leidt tot een ongebalanceerde energieopwek jaarrond de elektriciteitsvraag neemt toe door toename van elektrische auto's en elektrificeren van de warmtevraag. Bij ontwikkelingen moet de beperkte capaciteit van het Nederlandse stroomnet meegenomen worden. De uitbreiding van het energienetwerk vraagt om meer transformatorstations en mogelijk buurtbatterijen in de wijk in 2030 moeten de eerste wijken van aardgas af zijn. Het is onzeker welke warmtetechnieken in welke buurten worden gerealiseerd. De warmtetransitie is onduidelijk	slecht
Materiaal	slecht	de ontwikkeling op het gebied van circulariteit is hoogst onzeker en afhankelijk van nationaal beleid op gebied van bijvoorbeeld verpakkingen waardoor de hoeveelheid restafval per inwoner zou dalen. De gemeente wil alleen vergunningen afgeven voor circulaire bouw. Ook stimuleren ze hergebruik van grond de ligging bij Rotterdam, het haven- en industrieterrein en diverse spoorlijnen biedt mogelijkheden voor het ontwikkelen van korte ketens en regionale waardeketens en kringlopen. Grondstoffendepots en de duurzame energievraag nodig voor hergebruik blijven aandachtspunten	slecht

OMGEVINGSEFFECTEN VAN DE ALTERNATIEVEN

6.1 Kloppend hart

6.1.1 Economie

Werkgelegenheid

Scenario 1

In dit scenario wordt ingezet op het versterken van de werkgelegenheid in Ridderkerk door een vestigingsklimaat voor duurzame maakindustrie te creëren, met de nadruk op de productie van bio-based bouwmaterialen en een circulaire hub voor recycling. Het vestigingsklimaat wordt vooral versterkt op bedrijventerreinen in Donkersloot, Verenambacht, Nieuw Reijerwaard en Cornelisland. De teelt van bio-based materialen vindt plaats in het buitengebied (Zie visiekaart, Afbeelding 7.1). Deze maatregel zou vooral banen creëren voor laag- en middelbaar opgeleiden met technische vaardigheden, wat goed aansluit bij het opleidingsniveau van de lokale bevolking. Dit zorgt voor een positief effect op de werkgelegenheid.

Aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- inclusiviteit van hoogopgeleiden: speciale aandacht is nodig om ervoor te zorgen dat hoogopgeleide inwoners ook profiteren van de nieuwe werkgelegenheid;
- duurzame economische groei: er moet worden gezorgd voor een evenwichtige groei, waarbij omgevingseffecten worden geminimaliseerd en lange termijn duurzaamheid wordt gewaarborgd.

De ingrepen van dit scenario sluiten aan bij de gemeentelijke doelen die focussen op de economische verbreding van Ridderkerk, het ondersteunen van mensen met een uitkering in het vinden van werk en het ontwikkelen van hogere milieugebruiksruimte-bedrijven(terreinen). Gezamenlijk zorgen de ingrepen ervoor dat er in dit scenario een hoge potentie is om de doelen te halen op het gebied van werkgelegenheid.

Scenario 2

In dit scenario wordt ingezet op het creëren van een vestigingsklimaat op het gebied van technologie, innovatie en ICT in Ridderkerk. Deze sectoren brengen meer diversiteit in het lokale bedrijfsleven, met ruimte voor start-ups en woon-werkfuncties. In Donkersloot is er ruimte voor transformatie van het bedrijventerrein. In Centrum-Oost en het bedrijventerrein van Trelleborg is er ruimte voor start-ups en gemengde woon-werkgebieden (Zie kaart van scenario 2 in Afbeelding 6.2). Het kenniscluster in Reijerwaard sluit goed aan bij het opleidingsniveau van de inwoners van Ridderkerk, wat leidt tot een hogere arbeidsdeelname en verbeterde baankansen. Dit zorgt voor een positief effect op de werkgelegenheid. Aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- opleidingsprogramma's: het is essentieel om passende opleidingen en trainingen te ontwikkelen die aansluiten bij de vraag in de technologie- en ICT-sectoren;
- integratie van woon-werk functies: zorg voor een goede infrastructuur en faciliteiten om de integratie van woon-werk functies te bevorderen, zodat deze aantrekkelijk en duurzaam zijn voor inwoners en bedrijven.

De ingreep in dit scenario sluit aan bij het gemeentelijke doel dat focust op een economische verbreding binnen Ridderkerk. In dit scenario is er een hoge potentie voor Ridderkerk om de doelen op het gebied van werkgelegenheid te behalen.

Vestigingsklimaat

Scenario 1

In dit scenario worden alle bestaande bedrijventerrein in Ridderkerk behouden met een monofunctionele inrichting, gericht op bedrijfsfuncties. Deze aanpak leidt tot een neutraal effect op de betaalbaarheid, functiemenging, en de voorraad binnen het vestigingsklimaat. De focus blijft op traditionele bedrijfsactiviteiten zonder integratie van andere functies, zoals wonen of recreëren. Hierdoor blijft de flexibiliteit van het gebied beperkt, wat geen grote verandering brengt in het vestigingsklimaat ten opzichte van de referentiesituatie. De aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- flexibiliteit voor toekomstige veranderingen: het behoud van een monofunctionele inrichting kan de flexibiliteit beperken om in te spelen op toekomstige trends of behoeften, zoals de groeiende vraag naar gemengde werk- en woonruimtes;
- beperkte innovatie en diversificatie: een monofunctionele inrichting kan leiden tot minder mogelijkheden voor innovatieve bedrijvigheid en diversificatie, wat de economische veerkracht van Ridderkerk kan beïnvloeden. De circulaire maakindustrie zou wel kunnen helpen om de veerkracht hoog te houden;
- verkeers- en infrastructuurdruk: het handhaven van bedrijfsfuncties zonder functiemenging en toename van woningen kan leiden tot verkeersdruk in piekuren, waardoor de belasting op de infrastructuur toeneemt.

De ingrepen in dit scenario zorgen ervoor dat Ridderkerk beperkte potentie heeft om de doelen op het gebied van vestigingsklimaat te behalen.

Scenario 2

De transformatie van bestaande bedrijventerreinen naar een werklocatie met gemengde functies (wonen/werken) in Ridderkerk heeft een positief effect op het vestigingsklimaat. Het biedt flexibiliteit voor bedrijven en maakt de gemeente aantrekkelijker voor kennisintensieve sectoren, zoals technologie en start-ups. Dit kan de diversiteit van de lokale economie vergroten. Echter, de focus op banen voor hoogopgeleiden sluit niet volledig aan bij het huidige opleidingsniveau van de lokale bevolking, wat betekent dat er ook werknemers van buiten Ridderkerk aangetrokken kunnen worden. Aandachtspunten in dit scenario zijn:

- inclusieve werkgelegenheid: het is belangrijk om opleidings- en omscholingsprogramma's te ontwikkelen die de lokale bevolking in staat stellen om te profiteren van de nieuwe werkgelegenheid;
- woon-werkbalans: zorg voor voldoende woongelegenheden en voorzieningen in de gemengde gebieden om een evenwichtige ontwikkeling van werk- en woonfuncties te bevorderen;
- integratie en sociale cohesie: het aantrekken van externe werknemers kan de sociale dynamiek beïnvloeden; het is belangrijk om integratie en cohesie binnen de gemeenschap te bevorderen;
- zorg voor realisatie van een goed woon-, werk- en leefklimaat bij functiemenging.

De ingrepen in dit scenario zorgen ervoor dat Ridderkerk een hoge potentie heeft om de doelen op het gebied van vestigingsklimaat te behalen.

Landbouw

Scenario 1

In dit scenario wordt ingezet op het behoud en de verduurzaming van het landbouwareaal in Ridderkerk. Door te focussen op horizontale, natuurinclusieve voedselproductie, krijgen huidige boeren de mogelijkheid om hun land op een duurzame manier te blijven gebruiken. Dit draagt bij aan het behoud van het landbouwareaal en maakt boeren toekomstbestendig, waardoor er minder druk is om te stoppen met boeren. Daarnaast wordt het agrarisch gebied en het glastuinbouwconcentratiegebied behouden, wat verdere krimp van het landbouwareaal door andere ruimteclaims voorkomt, hoewel de landbouwsector waarschijnlijk kleiner wordt door de afnemende economische rol. Door nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven toe te staan, krijgen boeren extra inkomensbronnen, wat hen helpt om hun bedrijf voort te zetten en bijdraagt aan het behoud van het landbouwareaal.

De aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- economische duurzaamheid: zorg voor ondersteuning en financiering om natuurinclusieve landbouw en nevenactiviteiten economisch rendabel te maken;
- balans tussen ruimteclaims: er moet functiemenging plaatsvinden waarbij landbouw, natuur, recreatie en waterberging elkaar versterken;
- opleiding en ondersteuning: boeren hebben toegang nodig tot opleidingen en technische ondersteuning om te kunnen overstappen op natuurinclusieve praktijken en nevenactiviteiten succesvol te ontwikkelen.

De ingrepen in dit scenario sluiten aan bij het gemeentelijke doel om agrarische gronden zoveel mogelijk hun functie te laten behouden. Er is in dit scenario een hogere potentie om de doelen te behalen vergeleken met de referentiesituatie, maar in totaal is er nog steeds maar een beperkte potentie om de doelen te behalen.

Scenario 2

In dit scenario wordt ingezet op de invoering van verticale landbouw binnen het glastuinbouwconcentratiegebied in Ridderkerk. Deze innovatieve aanpak kan leiden tot efficiënter landgebruik, hogere opbrengsten, en economische voordelen, wat positief kan bijdragen aan het behoud van het landbouwareaal. Echter, de onzekerheid over de succesfactoren en financiering van deze transitie blijft een uitdaging. Daarnaast wordt het agrarisch gebied en het glastuinbouwconcentratiegebied behouden, wat verdere krimp door andere ruimteclaims voorkomt, ondanks de verwachte afname van de landbouwsector door het verminderde economische belang. Vrijkomende agrarische bebouwing kan worden herbestemd of getransformeerd naar een woonfunctie, maatschappelijke of recreatieve functie. Hierbij is er geen sprake van agrarische werkzaamheden. Door geen nevenactiviteiten toe te staan bij agrarische bedrijven (combinatie van beide functies), kunnen boeren moeite hebben om financieel te overleven, wat kan leiden tot een verdere afname van het landbouwareaal. Aandachtspunten van dit scenario zijn:

- financiering en ondersteuning: er is behoefte aan duidelijke financieringsmodellen en ondersteuning om de transitie naar verticale landbouw succesvol te maken;
- economische diversificatie: het ontbreken van nevenactiviteiten kan de economische veerkracht van landbouwbedrijven verminderen; alternatieven moeten worden overwogen om boeren te ondersteunen;
- balans tussen ruimteclaims: er moet een goede verhouding zijn tussen verticale landbouw en open gebieden voor natuur, recreatie en waterberging.

De ingrepen in dit scenario sluiten aan bij het gemeentelijke doel om agrarische gronden zoveel mogelijk hun functie te laten behouden. Er is in dit scenario een hogere potentie om de doelen te behalen vergeleken met de referentiesituatie, maar in totaal is er nog steeds maar een beperkte potentie om de doelen te behalen.

Conclusie

Onderstaande tabel geeft een samenvatting weer van de beoordeling van omgevingseffecten en doelbereik van beide scenario's.

Tabel 6.1 Beoordeling van effecten van de scenario's voor het thema economie

Aspect	Referentiesituatie	Beoordeling doelbereik		Beoordeling omgevingseffecten	
		Scenario 1	Scenario 2	Scenario 1	Scenario 2
werkgelegenheid	redelijk			+	++
vestigingsklimaat	redelijk			0	+
landbouw	slecht			+	+

6.2 Sterke wijken - goed verbonden

6.2.1 Wonen en fysieke woonomgeving

Woningaanbod

Scenario 1

In dit scenario worden 1.700 woningen toegevoegd in Ridderkerk, waarmee het huidige woningtekort van ongeveer 1.150 woningen wordt opgelost en ruimte wordt gecreëerd voor verdere groei. De toename in woningen biedt Ridderkerkers de mogelijkheid om een geschikte woning te vinden, wat een positief effect heeft op de omvang van de woningvoorraad ten opzichte van de referentiesituatie.

Door geen flexwoningen toe te staan, wordt echter het risico gelopen dat de woningvoorraad niet volledig aansluit bij de vraag van starters, migranten en ouderen, wat een negatief effect kan hebben op het aanbod in bepaalde prijssegmenten. Het toestaan van collectieve bouw bevordert de beschikbaarheid van betaalbare woningen, vooral in het lagere en middensegment. Het focussen op enkel inbreiding en het toestaan van maximaal 6 bouwlagen zorgt voor een toename van meergezinswoningen (appartementen). Dit zorgt voor een diversificatie van het woningaanbod, wat gunstig is voor de woningmarkt. De meerderheid van het totale woningvoorraad blijft uit eengezinswoningen bestaan wat niet optimaal aansluit bij de vraag van starters, ouderen en arbeidsmigranten. Daarmee blijft Ridderkerk aantrekkelijk voor gezinnen. De aandachtspunten van dit scenario zijn:

- zorg ervoor dat het woningaanbod aansluit bij de vraag van verschillende doelgroepen, zoals starters, ouderen en migranten, door een mix van woningtypen en bouwvormen te overwegen die aan de behoeften van diverse bevolkingsgroepen voldoen;
- bouw levensloopbestendig: dit houdt in dat woningen zo worden ontworpen dat ze geschikt zijn voor mensen in verschillende levensfasen, waarbij diverse typen bewoners (bijvoorbeeld jonge gezinnen, alleenstaanden, en ouderen) en gedeelde voorzieningen op gebouwniveau worden gestimuleerd om de betaalbaarheid en gebruiksvriendelijkheid te vergroten.

In dit scenario is er een beperkte potentie om voldoende differentiatie te creëren in woningtypen. De woningvoorraad breidt wel uit met collectieve woonvormen en hoogbouw met maximum 6 bouwlagen, maar de toename is beperkt om de verhouding tussen eengezinswoningen en meergezinswoningen te veranderen. Daardoor blijft de meerderheid van het totale woningvoorraad uit eengezinswoningen bestaan. Daarnaast biedt dit scenario geen ruimte voor innovatieve woonvormen als gemengd wonen en flexwonen. De ingrepen in dit scenario sluiten aan bij de gemeentelijke doelen die focussen op de uitbreiding van de woningvoorraad en op het versterken van de centrumfunctie door inbreiding.

Scenario 2

In dit scenario wordt het woningaanbod in Ridderkerk aanzienlijk uitgebreid door de toevoeging van meer dan 3.300 woningen, wat het huidige woningtekort van ongeveer 1.150 woningen ruimschoots oplost. Dit biedt ruimte voor verdere groei van de regio en voorziet in de behoeften van starters, ouderen en arbeidsmigranten, wat een zeer positief effect heeft op de omvang van de woningvoorraad ten opzichte van de referentiesituatie. Het toestaan van tijdelijke locaties voor flexwonen versterkt dit positieve effect door specifiek in te spelen op de vraag naar betaalbare woningen in het lagere en middensegment.

Door zowel inbreiding als uitbreiding, waaronder uitleglocaties bij de rivieroeveren en Nieuw-Reijerswaard, mogelijk te maken, ontstaat er een gevarieerd woningaanbod dat diverse prijssegmenten bedient. Dit biedt een positieve impuls aan de woningvoorraad. Het toestaan van meer dan 6 bouwlagen draagt verder bij aan ruimte efficiënte gebiedsontwikkeling en een significante toename van woningen, wat de beschikbare woonruimte maximaliseert.

Het niet toestaan van collectieve bouw kan een negatief effect hebben doordat collectieve bouw betaalbare woningen en een diversificatie van het woningaanbod kan bevorderen. Daarentegen heeft het stimuleren van gemengd wonen op gebouwniveau een positief effect, doordat het levensloopbestendige woningen creëert en de betaalbaarheid bevordert.

Tot slot speelt de toevoeging van meergezinswoningen goed in op de specifieke vraag van starters, ouderen en urban professionals, wat eveneens een positief effect heeft op het woningaanbod. Aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- ruimtebeheer: zorg voor een evenwichtige verdeling tussen inbreiding en uitbreiding om de ruimte efficiënt te benutten zonder afbreuk te doen aan groene gebieden;
- collectieve bouw: overweeg de toepassing van collectieve bouw op meerdere locaties in Ridderkerk om een diverser woningaanbod te realiseren, vooral in het lagere en middensegment;
- er gelden minder eisen voor flexwoningen zolang ze tot 10 jaar op een locatie geplaatst worden. Hierdoor kan op bouwkosten worden bespaard. Een gezonde leefomgeving is belangrijk, ook bij tijdelijke (flex)woningen die er maar 'kort' staan. Er komen vaak mensen uit kwetsbare groepen te wonen.

In dit scenario is er een hoge potentie om voldoende en diverse woningvoorraad te creëren. De ingrepen in dit scenario sluiten aan bij de gemeentelijke doelen die focussen op de uitbreiding van de woningvoorraad voor starters en ouderen door het toevoegen van meergezinswoningen en het toestaan van gemengd wonen. Verder sluit het ook aan bij de doelen om te focussen op differentiatie in woningtypen, het bieden van innovatieve woonoplossingen en het zorgen dat inwoners zo lang mogelijk veilig thuis kunnen wonen in een vertrouwde omgeving.

Voorzieningenaanbod (onderwijs en maatschappelijk vastgoed)

Scenario 1

In dit scenario wordt ingezet op het decentraliseren van zorgcentra naar de wijken in Ridderkerk, wat leidt tot een beter afgestemd voorzieningenaanbod dat aansluit bij de specifieke behoeften van de lokale bevolking. Dit heeft een zeer positief effect op de omvang van het voorzieningenaanbod ten opzichte van de referentiesituatie. Daarnaast worden dagelijkse basisvoorzieningen geclusterd nabij de wijken, wat de toegankelijkheid en gebruiksvriendelijkheid vergroot, eveneens met een positief effect op het voorzieningenaanbod. Het behoud van onderwijsvoorzieningen draagt bij aan de stabiliteit van het lokale voorzieningenaanbod, wat de leefbaarheid en sociale cohesie ten goede komt. Aandachtspunten van dit scenario zijn:

- flexibiliteit en aanpassing: blijf flexibel in de aanpassing van voorzieningen naarmate de demografische samenstelling en behoeften van de bevolking veranderen;
- bij decentralisatie van zorgvoorzieningen is het belangrijk om een gelijkwaardige kwaliteit van de verschillende zorgvoorzieningen per wijk te waarborgen en de samenwerking tussen verschillende zorgvoorzieningen te bevorderen.

In dit scenario is er een hoge potentie om de gemeentelijke doelen te halen die focussen op het creëren van een goed ingerichte, toegankelijke woon- en leefomgeving met voldoende voorzieningen nabij, het clusteren van wijkvoorzieningen en het zorgen voor voldoende en adequate onderwijsgebouwen.

Scenario 2

In dit scenario is het voorzieningenaanbod geconcentreerd in en rondom de kern van Ridderkerk. Het ontbreken van clustering van dagelijkse voorzieningen nabij de wijken kan leiden tot verminderde toegankelijkheid en een minder divers aanbod, wat de sociale cohesie en economische vitaliteit in de wijken negatief beïnvloedt. In dit scenario is zorg geconcentreerd in Ridderkerk, wat de efficiëntie en specialisatie van zorgdiensten kan verbeteren. Hoewel dit positief bijdraagt aan de kwaliteit van zorg, kan het de toegankelijkheid voor bepaalde bevolkingsgroepen verminderen en het voorzieningenaanbod in de wijken verzwakken. Aan de andere kant zorgt de ontwikkeling van een kenniscluster bij Nieuw-Reijerwaard voor een aanzienlijke uitbreiding en diversificatie van het voorzieningenaanbod. Aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- toegankelijkheid: zorg dat het centraal zorgcentrum goed bereikbaar blijft voor alle inwoners, vooral voor kwetsbare groepen;
- balans in voorzieningen: overweeg aanvullende maatregelen om het voorzieningenaanbod in de wijken te ondersteunen.

In scenario 2 is er een beperkte potentie om een evenwichtige spreiding van accommodaties te voorzien door centralisatie van voorzieningen. Wel draagt het scenario bij aan het gemeentelijke doel om het maatschappelijk vastgoed van de gemeente Ridderkerk te optimaliseren, gericht op het aanbieden van voldoende en kwalitatief goede accommodaties.

Openbare ruimte (groen en recreatie)

Scenario 1

In dit scenario wordt geïnvesteerd in zowel bestaand gebied via inprikkers vanuit de groene kraag als in het verbinden en doortrekken van de groene kraag naar het centrum. Deze dubbele aanpak zorgt voor behoud, verbetering en vermeerdering van bestaand groen. Dit gaat verder dan de referentiesituatie, die zich voornamelijk richt op het verbeteren van bestaand groen. Scenario 1 heeft een zeer positief effect op het groene en recreatieve aanbod in Ridderkerk. Aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- integratie en continuïteit: zorg voor een naadloze integratie van nieuwe en bestaande groene ruimtes om een samenhangend groen netwerk te creëren;
- duurzaam beheer: plan voldoende middelen voor het onderhoud van zowel bestaand als nieuw groen, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele aangepaste aanpak voor de planning en ingezette middelen die ecologisch beheer vereist;
- duurzaam onderhoud: plan voldoende middelen voor het onderhoud van zowel bestaand als nieuw groen;
- toegankelijkheid en inclusiviteit: verzeker dat alle groene ruimtes toegankelijk zijn voor diverse bevolkingsgroepen, inclusief kwetsbare inwoners.

In scenario 1 is er een hoge potentie om de doelen op het gebied van openbare ruimte te behalen. Het scenario focust zich op het creëren van een kwalitatieve, beweegvriendelijke en klimaatadaptieve openbare ruimte en het creëren van koele plekken voor recreatie.

Scenario 2

In dit scenario wordt geïnvesteerd in openbare ruimte bij nieuwe ontwikkelingen, zoals de Boomgaard. Bestaand groen wordt behouden zoals in de referentiesituatie. Deze aanpak versterkt zowel nieuwe als bestaande groene ruimtes, wat bijdraagt aan een aantrekkelijker en duurzamer stedelijk milieu. Hierdoor heeft deze ingreep een positief effect ten opzichte van de referentiesituatie. Aandachtspunten voor dit scenario zijn door de beperkte verschillen hetzelfde als in scenario 1.

In scenario 2 is er een hoge potentie om de doelen op het gebied van openbare ruimte te behalen. Het scenario focust zich op het creëren van een kwalitatieve, beweegvriendelijke en klimaatadaptieve openbare ruimte en het creëren van koele plekken voor recreatie.

Conclusie

Onderstaande tabel geeft een samenvatting weer van de beoordeling van omgevingseffecten en doelbereik van beide scenario's.

Tabel 6.2 Beoordeling van effecten op het wonen en de fysieke leefomgeving (zonder inzet van mitigerende maatregelen)

Aspect	Referentiesituatie	Beoordeling doelbereik		Beoordeling omgevings effecten	
		Scenario 1	Scenario 2	Scenario 1	Scenario 2
Woningaanbod	slecht			+	++
voorzieningenaanbod (onderwijs en maatschappelijk vastgoed)	redelijk			++	-
Openbare ruimte (recreatie en groen)	goed			++	+

6.2.2 Gezondheid en sociaal domein

Gezonde leefstijl

Scenario 1

Dit scenario heeft een positief effect op de gezonde leefstijl ten opzichte van de referentiesituatie. In scenario 1 wordt geïnvesteerd in het bevorderen van een gezonde leefstijl voor de inwoners van Ridderkerk door schaduwplekken aan te leggen nabij groene inpridders en sportvoorzieningen toe te voegen aan de buitenruimte. Schaduwplekken maken het aantrekkelijker om tijd door te brengen in groene ruimtes, zelfs tijdens warme dagen, wat de fysieke activiteit en sociale interactie stimuleert. Daarnaast verminderen deze plekken hittestress en dragen ze bij aan mentale ontspanning. De toevoeging van sportvoorzieningen in de buitenruimte maakt sporten toegankelijker voor iedereen, wat de fysieke en mentale gezondheid bevordert en tegelijkertijd sociale cohesie versterkt. De nabijheid van voorzieningen maakt lopen en fietsen aantrekkelijk en bevordert daarmee een gezonde leefstijl. Aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- inclusiviteit en toegankelijkheid: verzeker dat alle inwoners, ongeacht leeftijd of mobiliteit, toegang hebben tot de schaduwplekken en sportfaciliteiten;
- ruimte voor auto's: bereikbaarheid van auto in Ridderkerk zorgt voor een grote ruimteclaim voor auto's in een straatprofiel en maakt geen extra ruimte voor groen. In smalle straten blijft de ruimte voor groen en schaduwplekken beperkt;
- gemeenschapsbetrokkenheid: betrek de lokale gemeenschap bij het gebruik en de planning van de voorzieningen om het gebruik te maximaliseren en aan te sluiten bij de behoeften van de inwoners.

Dit scenario heeft een hoge potentie om de doelen voor gezonde leefstijl te bereiken. De ingrepen in dit scenario sluiten goed aan bij de gemeentelijke doelen die focussen op het investeren in sportverenigingen en het realiseren van meer speelterreinen, speelvoorzieningen en sporttoestellen.

Scenario 2

Dit scenario heeft een positief effect op gezonde leefstijl ten opzichte van de referentiesituatie. In dit scenario wordt ingezet op het bevorderen van een gezonde leefstijl in Ridderkerk door het toevoegen van schaduwplekken langs de hoofd(fiets)wegen en indoor sportvoorzieningen. Schaduwplekken langs de hoofd(fiets)wegen stimuleren actief vervoer zoals fietsen en wandelen. Deze schaduwplekken bieden bescherming tegen hittestress en verbeteren de mentale gezondheid. Daarnaast verhogen de schaduwplekken aantrekkelijkheid van fietsroutes en dragen ze bij aan duurzame mobiliteit en een hogere levenskwaliteit voor de inwoners.

Het toevoegen van indoor sportvoorzieningen biedt consistente sportmogelijkheden ongeacht het weer, ondersteunt een breed scala aan activiteiten voor diverse doelgroepen, en bevordert sociale interactie. Deze voorzieningen versterken de mentale gezondheid en dragen bij aan de preventie van gezondheidsproblemen door mensen te stimuleren regelmatig te bewegen. Aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- inclusiviteit en toegankelijkheid: verzeker dat alle inwoners, ongeacht hun mobiliteit of inkomen, toegang hebben tot de nieuwe voorzieningen. Indoor sporten is vrijwel nooit gratis terwijl outdoor sporten (scenario 1) dat wel is. Er moet dus rekening worden gehouden met het feit dat deze ingreep niet voor ongelijkheid gaat zorgen;
- gemeenschapsbetrokkenheid: betrek de lokale gemeenschap bij het gebruik en de planning van de voorzieningen om het gebruik te maximaliseren en aan te sluiten bij de behoeften van de inwoners.

Dit scenario heeft een hoge potentie om de doelen voor gezonde leefstijl te bereiken. De ingrepen in dit scenario sluiten goed aan bij het gemeentelijke doel dat focust op het investeren in sportverenigingen.

Sociaaleconomische positie (gemiddeld besteedbaar inkomen)

Scenario 1

Dit scenario heeft een positief effect op sociaaleconomische positie ten opzichte van de referentiesituatie. In scenario 1 ontstaat een aantrekkelijke directe leefomgeving door het doortrekken van de groene kraag naar de woonwijken in de kern. Doordat er meer huizen worden gebouwd, verbetert de huizenmarkt. Ook zorgt de inzet op duurzame maakindustrie voor meer banen en zorgen de maatregelen om boeren tegemoet te komen, zoals het toestaan van nevenactiviteiten voor een betere sociaaleconomische positie voor boeren. Over het algemeen is er dus een positief effect op de economische positie ten opzichte van de referentiesituatie. Aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- financiering van het beheer en onderhoud van de groene leefomgeving: dit leidt tot hogere kosten die mogelijk op de inwoners verhaald worden. Dit kan een drukkend effect hebben op het besteedbaar inkomen;
- een inzet op een gevarieerde economie: aanbod van zakelijke dienstverlening is beperkt. Dit leidt tot minder kansen voor een stijging van het gemiddeld besteedbaar inkomen. Ruimte vraag van circulaire economie is een aandachtspunt;
- oog blijven houden voor kwetsbare groepen: zij moeten volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving en moeten bijvoorbeeld financieel in staat zijn om te participeren in het mobiliteitssysteem en de energietransitie.

In dit scenario is een hoge potentie om de doelen te behalen. De ingrepen sluiten aan bij de gemeentelijke doelen die focussen op het werken aan een vitale samenleving waarin iedereen mee kan doen en gelijke kansen heeft, het inzetten op lifelong learning en het bieden van een maatwerkgericht aanbod.

Scenario 2

Dit scenario heeft een zeer positief effect op sociaaleconomische positie ten opzichte van de referentiesituatie. In scenario 2 wordt een hoogwaardige, natuurinclusieve woon-werkomgeving gerealiseerd. Daarnaast ligt de focus op de zakelijke dienstverlening en het aantrekken van talenten van buitenaf. Werkgelegenheid in ICT, landbouw- en energietechnologie en het kenniscluster bij Nieuw-Reijerwaard bevindt zich in een hoger beroepssegment. Dit leidt tot de aantrekking van een doelgroep (urban professionals) die over het algemeen over een hoger gemiddeld besteedbaar inkomen beschikken. Lokale ondernemers kunnen via speciaalzaken profiteren van deze aantrekkelijke doelgroep via een hogere inkomensbasis. Op de agrarische gronden wordt geproduceerd middels verticale landbouw, dit brengt schaalvoordelen met zich mee. Nevenactiviteiten zijn niet toegestaan maar zijn door de schaalvoordelen ook niet nodig. Vrijkomende agrarische bebouwing kan worden herbestemd of getransformeerd naar een woonfunctie, maatschappelijke of recreatieve functie. Hierdoor blijft het vrijkomende gebied voor opbrengsten zorgen. Aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- zakelijke dienstverlening: dit scenario zet veel in op de zakelijke dienstverlening, dit kan de werkgelegenheid in andere sectoren verlagen met het risico op het wegvallen van het bestaand inkomen. Er dient voor te worden gewaakt dat Ridderkerk in dit scenario geen exclusieve gemeente wordt waarmee groepen worden uitgesloten. Een gevarieerde economie biedt meer kansen voor verschillende groepen;
- oog blijven houden voor kwetsbare groepen: kwetsbare groepen moeten volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving en moeten bijvoorbeeld financieel in staat zijn om te participeren in het mobiliteitssysteem en de energietransitie.

In dit scenario is er een hoge potentie om de doelen te behalen. De ingrepen sluiten goed aan bij de gemeentelijke doelen die focussen op het werken aan een vitale samenleving. In deze samenleving kan iedereen meedoen en heeft gelijke kansen. Er wordt ingezet op lifelong learning en het bieden van een vangnet en maatwerkgericht aanbod.

Sociale cohesie (mate van eenzaamheid)

Scenario 1

Scenario 1 heeft een zeer positief effect op sociale cohesie ten opzichte van de referentiesituatie. In dit scenario is het mogelijk om collectief aan de wijk te bouwen en ook collectieve woonvormen zoals Knarrenhofjes zijn mogelijk. Deze woonvormen bevorderen de sociale cohesie, omdat de inwoners samen verantwoordelijk zijn voor het beheer en onderhoud van de leefomgeving.

Deze gezamenlijke zeggenschap en de toename in bevoegdheden kan leiden tot frequentere interacties, wat ertoe leidt dat zij elkaar een breed vangnet kunnen bieden.

Daarnaast kunnen bewoners gezamenlijk verduurzamingsmaatregelen doorvoeren en kunnen zij (financieel) participeren in de energievoorziening. Dit leidt ertoe dat inwoners samen voor een opgave staan en dat kan de banden verdiepen. Daarnaast is er een elke wijk een klein voorzieningencentrum aanwezig waar bijvoorbeeld een zorg- en buurtfunctie in te vinden zijn. Ook waardevolle panden en gebedshuizen bieden ruimte aan maatschappelijke functies. De toegankelijke wijkhubs en buurtbussen zorgen ervoor dat het mobiliteitssysteem inclusief is en bewoners en bezoekers elkaar gemakkelijk kunnen bezoeken. De uitbreiding van de groene kraag en het creëren van een groene leefomgeving leidt tot een aantrekkelijke buitenruimte, inclusief strategische schaduwplekken. Daarnaast worden er mogelijkheden voor buitensportvoorzieningen toegevoegd. De groene overkapping van de snelwegen met de aanleg van fiets- en wandelroutes leiden tot een uitbreiding van de groene leefomgeving. Gezamenlijk versterken deze ingrepen de sociale cohesie. Aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- beperkte diversificatie van het woningaanbod: de meerderheid van het totale woningvoorraad blijft uit eengezinswoningen bestaan wat niet optimaal aansluit bij de vraag van starters, ouderen en arbeidsmigranten. Daarnaast ligt de nadruk op het waar mogelijk bieden aan voorrang aan lokale woningzoekenden. Dit kan zorgen voor spanningen in (bestaande) gemeenschappen;
- het mobiliteitssysteem: het mobiliteitssysteem is vooral gericht op het versterken van de regionale verbindingen. Het opzoeken van stedelijke voorzieningen kan hierdoor voor bepaalde groepen (zoals ouderen) bemoeilijkt worden en hun deelname aan sociale activiteiten beperken;
- locaties voor buitensporten: het is niet duidelijk waar de toevoeging in buitensportlocaties wordt voorzien: bijvoorbeeld op wijkniveau of op elders aangewezen plekken in de gemeente.

In dit scenario is er een hoge potentie om de doelen te behalen. De ingrepen sluiten aan bij de gemeentelijke doelen die focussen op:

- het verbeteren en vergroten van de diversiteit aan (on)georganiseerde ontmoetingsplekken voor én tussen jong en oud;
- het ondersteunen van verenigingsleven;
- het bevorderen van de zichtbaarheid verenigingen;
- het stimuleren evenementen en buurtactiviteiten.

Scenario 2

Scenario 2 heeft een positief effect op sociale cohesie ten opzichte van de referentiesituatie. In dit scenario wordt de woningvoorraad fors uitgebreid, zowel door verdichting in bestaande wijken als op uitleglocaties. Zorg en overige voorzieningen worden geconcentreerd in het centrum van Ridderkerk. Ook wordt benoemd dat er stedelijke voorzieningen worden toegevoegd. De gemeente krijgt hierdoor een stedelijk karakter. Bij enkele locaties, waaronder aan de Rivieroevers, staat het concept van gemengd wonen op gebouwniveau centraal. Dit betekent dat wonen, werken en ontspanningsmogelijkheden op gebouwniveau zijn gecombineerd. In deze gemengde woonvormen wordt ingezet op het aantrekken van verschillende doelgroepen, waardoor bijvoorbeeld starters en ouderen met elkaar samenwonen. Dit bevordert de interactie tussen de doelgroepen en kan leiden tot wederzijdse ondersteuning. Dat draagt bij aan de sociale cohesie en vermindert de mate van eenzaamheid. Daarnaast biedt dit scenario een breed recreatief buitengebied dat met de realisatie van het getijdenpark en het klimaatpark uitnodigt tot ontmoeting en ontspanning. Aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- segregatie: de woningen die worden toegevoegd aan de woningvoorraad zijn bedoeld om urban professionals die werkzaam zijn in de zakelijke dienstverlening aan te trekken. De bestaande woningvoorraad bestaat echter vooral uit eengezinswoningen. Dit kan ertoe leiden dat er een zekere mate van segregatie optreedt tussen de bewoners van de bestaande en de toegevoegde woningvoorraad. Dit kan van invloed zijn op het wederzijdse begrip, wat de sociale cohesie kan doen verminderen;
- interacties op gebouwniveau: het concept van gemengd wonen op gebouwniveau heeft als gevolg dat de effecten beperkt blijven tot gebouwniveau. Interacties tussen gebouwen kunnen uitblijven, mede omdat een bewoner minder reden heeft om het pand te verlaten wanneer verschillende functies in hetzelfde pand zijn gecombineerd;

- isolatie door ontwerp: de toevoeging van het concept van gemengd wonen en werken kan leiden tot een gevoel van isolatie voor de bewoners als de gemeenschappelijke ruimtes en voorzieningen niet goed zijn ontworpen. (Spontane) ontmoetingen kunnen hierdoor minder gemakkelijk plaatsvinden;
- de hogere bouwhoogte: dit zorgt voor een hogere dichtheid, en het concept van gemengd wonen spreekt urban professionals aan. Het is de vraag of deze concepten voor andere doelgroepen (zoals ouderen) ook aantrekkelijk genoeg zijn. Er bestaan geen wettelijke middelen om dit te bewerkstelligen. Deze mate van uitwerking moet in de praktijk worden ondervonden en kan van invloed zijn op de mate van het slagen van het concept;
- sociale samenhang: een mogelijk fors tempo van de uitbreiding van de woningvoorraad kan van invloed zijn op de sociale samenhang tussen bestaande en toekomstige bewoners als hiervoor geen initiatieven worden ontplooid;
- geen buurtcentra: er worden in dit scenario geen buurtcentra toegevoegd, terwijl deze ingreep positief kan uitwerken in relatie tot de forse uitbreiding en toekomstige opbouw van de woningvoorraad;
- gebrek aan lokale schaduwplekken: het toevoegen van schaduwplekken blijft beperkt tot hoofdfiets- en wandelroutes in plaats van in de directe woonomgeving. Dit betekent dat kwetsbare doelgroepen in de directe omgeving een verminderde toegang hebben tot schaduwplekken, wat hun kan weerhouden om (spontane) ontmoetingen in de buitenruimte op te zoeken;
- groenstructuur: het is niet duidelijk in hoeverre de bestaande groenstructuur in dit scenario, met name de parken, een tijdelijke verblijfsfunctie voor ontmoetingen bieden of hoofdzakelijk functioneel zijn;
- het mobiliteitssysteem: het systeem is ingericht op de verbetering van de bereikbaarheid met de regio. Er rijdt geen buurtbus in dit scenario. Dit kan de verplaatsingsspanne van bepaalde doelgroepen, zoals ouderen die toch meer gericht zijn op de directe leefomgeving, beperken. Dit kan negatieve effecten hebben, onder meer omdat het zorgcentrum en de toegevoegde stedelijke voorzieningen in dit scenario op centrale plekken zijn geconcentreerd. Anderzijds draagt een mobiliteitssysteem dat is ingericht op de regio bij aan het bereiken van contacten in de omliggende regio;
- het is niet duidelijk waar de toevoeging in binnensportlocaties wordt voorzien: bijvoorbeeld enkel in de panden waar gemengde functies aanwezig zijn of bijvoorbeeld op een centrale locatie in de gemeente;
- faciliteren van urban professionals: over het algemeen is het scenario ondanks voorgestelde ingrepen hoofdzakelijk gericht op het faciliteren van urban professionals. Dit komt terug in de voorgestelde woonmilieus, de realisatie van indoor sportfaciliteiten, de inzet op een stedelijk karakter en het uitbreiden van de mobiliteitsverbindingen met de regio. Het is van belang om oog te houden voor de bestaande inwoner en kwetsbare groepen;
- wonen, werken en ontspanning op gebouwniveau staat vooral geprojecteerd aan de Rivieroevers. Van belang is hier de realisatie van een goed woon-, werk- en leefklimaat gezien de functiemening met (wat zwaardere) bedrijven langs de rivier.

In dit scenario is er een redelijke potentie om de doelen te behalen. De ingrepen sluiten aan bij de gemeentelijke doelen die focussen op het voorkomen van sociaal isolement en eenzaamheid door een omgeving te creëren waarin men naar elkaar omkijkt, met goede (sociale) netwerken en nabuurschap en het ondersteunen van verenigingsleven, het bevorderen van de zichtbaarheid verenigingen en het stimuleren evenementen en buurtactiviteiten

Gezondheidsbescherming

Scenario 1

Scenario 1 heeft een neutraal effect op geur, licht en trillingen, en lokaal een negatief effect op geluid en luchtkwaliteit ten opzichte van de referentiesituatie. Cumulatief is er sprake van een negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie.

Geluidshinder

In dit scenario worden diverse ingrepen voorgesteld om de gezondheidsbescherming in Ridderkerk te verbeteren. Deze ingrepen leiden tot zowel negatieve effecten als positieve effecten. De inbreiding en toevoeging van 1.700 woningen kunnen negatieve effecten hebben op de gezondheidsbescherming. Dit is sterk afhankelijk van de locaties waar deze woningen worden gerealiseerd.

Inbreiding op bestaande woonwijken die nabij Rijkswegen en lokale wegen liggen leiden tot een toename van het aantal gehinderde door geluid ten opzichte van de referentiesituatie. Met name in de wijken Bolnes, Centrum, Oost, Het Zand, Drievliet en Rijsoord, vormt dit een aandachtspunt.

In de huidige situatie en referentiesituatie wordt hier de meest geluidshinder ervaren afkomstig van wegen (Zie bijlage I, afbeelding 5.7 t/m 5.9). De toename van verkeer en bedrijvigheid kan ook leiden tot hogere geluidsbelasting. De focus op agrarische verwerkingsindustrie en hogere milieucategorie bedrijven brengt eveneens nadelen met zich mee. Deze bedrijven veroorzaken vaak verhoogde geluidsbelasting door industriële activiteiten en zwaar verkeer. Het verdiept aanleggen van de Rotterdamseweg heeft daarentegen een positief effect op de geluidsbelasting door het verkeersgeluid te verminderen en de verspreiding ervan naar omliggende woonwijken te beperken. De overkapping van snelwegen heeft een positief effect op de geluidsbelasting door het verkeersgeluid te absorberen en te weerkaatsen, wat de leef kwaliteit in omliggende gebieden verbetert.

Luchtverontreiniging

De hoofdbron van luchtverontreiniging zijn de Rijkswegen rondom Ridderkerk en in mindere mate de lokale wegen. Alhoewel een deel van de uitstoot buiten de invloedssfeer van de gemeente ligt zorgt dit voor een ongunstig vertrekpunt voor luchtkwaliteit door de aanwezige concentraties lucht verontreinigde stoffen zoals NO_x, PM₁₀ en PM_{2.5}. De grootste verontreiniging is tegenwoordig van slijtage van banden, niet meer wat uit de uitlaat komt. Daaropvolgend veroorzaakt industrie luchtverontreiniging door emissies en transportactiviteiten. Dit gaat zowel om lokale industrie als om de industrie in het Rotterdamse havengebied en voorbij varende schepen.

De toevoeging van 1.700 woningen heeft een negatief effect op de luchtkwaliteit. Zowel inbreiding als uitbreiding leiden tot een toename in luchtverontreinigende stoffen door intensiever gebruik van autoverkeer op de rijkswegen en overige wegen. Uitbreiding en inbreiding in bestaande woonwijken die nabij wegen liggen leiden tot een toename van het aantal gehinderde door luchtkwaliteit ten opzichte van de referentiesituatie. De inwoners van Bolnes-Noord, het Zand en Oost ondervinden ongezonde luchtkwaliteit omdat in deze gebieden de WHO-intermwaarden niet worden gehaald in de huidige situatie en de referentiesituatie. Hier wordt de meest luchtverontreiniging ervaren en zal als knelpunten blijven en zelfs verslechteren in scenario 1 (Zie bijlage I, afbeelding 5.10 t/m 5.12).

Het effect van de overkapping van snelwegen op luchtverontreiniging is gemengd: hoewel de overkapping de luchtkwaliteit in nabijgelegen woonwijken kan verbeteren, kan de concentratie van verontreinigende stoffen bij de tunnelmonden toenemen. De tunnelmonding bij Bolnes Zuid leidt met name tot een lokale verslechtering van luchtkwaliteit. Tot slot kan de invoering van een zero-emissie-zone in de kern van Ridderkerk de luchtkwaliteit verbeteren door de toegang te beperken tot emissievrije voertuigen, wat bijdraagt aan een duurzamer en gezonder stedelijk milieu.

Overige aspecten

De overkapping vermindert lichtvervuiling, wat bijdraagt aan een afname van lichthinder in omliggende gebieden. Maar door uitbreiding van woningen zal er ook lichtvervuiling bijkomen waardoor dit positieve effect is te verwaarlozen.

Trillingen worden in Ridderkerk met name veroorzaakt door vrachtverkeer in combinatie met oude dijken en niet onderheide woningen. Een toename van zwaar verkeer door de toevoeging van bedrijvigheid kan zorgen voor een toename van trillingen. Dit zorgt voor een negatief effect.

De ingrepen hebben geen significant effect op geur. Aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- gezonde woonlocaties: verdicht op gezonde locaties met een lage milieu impact: zorg voor een zorgvuldige afweging van de woningbouwlocaties, waarbij voorkomen en mitigatie van negatieve effecten prioriteit krijgt;
- strikte regulering en monitoring: voer strikte milieuregels in en monitor de lucht- en geluidskwaliteit om de effecten van industriële activiteiten en stedelijke inbreiding te minimaliseren;
- bufferzones: overweeg het instellen van bufferzones tussen woon- en industriële gebieden om de impact op omwonenden te minimaliseren;
- duurzame mobiliteit: bevorder duurzame transportopties om de impact van toegenomen verkeer op luchtvervuiling en geluidsbelasting te verminderen;

- houtrook: houtrook is een belangrijke veroorzaker van luchtverontreiniging en geurhinder. Dit komt doordat het fijnstof en schadelijke stoffen uitstoot die de luchtkwaliteit verslechteren en gezondheidsproblemen kan veroorzaken. Actief beleid op houtrook kan de hinder ervan verminderen (bijvoorbeeld houtrookvrije wijken, of op bepaalde momenten een stookverbod).

In dit scenario is er een beperkte potentie om de doelen met betrekking tot gezondheidsbescherming te behalen. De overkapping zorgt voor een lokale verbetering van gezondheidsbescherming. Aan de tunnelmonden is er geen sprake van goede luchtkwaliteit en wordt niet voldaan aan WHO-advieswaarden waardoor een hoge potentie om de doelen te halen is uitgesloten.

Scenario 2

Scenario 2 heeft op een negatief effect op geluidshinder, luchtverontreiniging en trillingen ten opzichte van de referentiesituatie, en een neutraal effect op licht en geur, al kunnen er verschillen in zitten in bepaalde gebieden. Omdat trillingen, geur en licht samen worden beoordeeld als 'overige aspecten' is de negatieve beoordeling voor trillingen doorslaggevend. Cumulatief is er sprake van een negatief effect op gezondheidsbescherming ten opzichte van de referentiesituatie in dit gebied.

Geluidshinder

In dit scenario worden verschillende ingrepen geïntroduceerd om de gezondheidsbescherming in Ridderkerk te beïnvloeden. Het autovrij maken van het centrum en het autoluw maken van de omliggende wijken leidt tot een lokale vermindering van geluidsbelasting veroorzaakt door lokale wegen. Dit draagt bij aan een rustiger en gezonder leefmilieu, verhoogt de leefkwaliteit, en maakt het centrum aantrekkelijker voor inwoners en bezoekers.

Aan de andere kant heeft de inbreiding en uitbreiding met de toevoeging van 3.300 woningen een toename van het aantal geluidgehinderde. Zowel inbreiding als uitbreiding leiden tot verhoogde geluidsbelasting door intensiever gebruik van bestaande en nieuwe infrastructuur. De gebieden, Bolnes, Centrum, Oost, Het Zand, Drievliet en Rijsoord die in de referentiesituatie al een hoge geluidbelasting ondervinden afkomstig van wegen worden extra belast. Het bouwen in de rivieroever zorgt voor een toename van verkeersbewegingen in Bolnes en daarmee een toename van geluidsbelasting in de reeds belaste Bolnes door wegen ten opzichte van de referentiesituatie. Ook neemt het aantal nieuwe objecten toe in de rivieroever die blootgesteld worden aan de geluidbelasting afkomstig van scheepvaart.

De focus op functiemenging en Lage Milieucategorie (LMC) bedrijven leidt tot een toename van geluidsbelasting, doordat bedrijfsactiviteiten dicht bij woonwijken plaatsvinden. Dit leidt tot meer geluidsoverlast voor bewoners, wat een negatief effect heeft op hun leefkwaliteit.

Luchtverontreiniging

Het autovrij maken van het centrum en het autoluw maken van de omliggende wijken leidt tot een lokale vermindering van luchtverontreiniging veroorzaakt door lokale wegen. De toevoeging van 3.300 woningen veroorzaakt een hogere verkeersdruk met name rondom het centrum en daarmee tot een toename in de luchtverontreiniging. De inwoners van Bolnes-Noord, het Zand en Oost ondervinden ongezonde luchtkwaliteit omdat in deze gebieden de WHO-intermwaarden niet worden gehaald in de huidige situatie en de referentiesituatie. Hier wordt de meest luchtverontreiniging ervaren en zal als knelpunten blijven en zelfs verslechteren in scenario 2 (Zie Bijlage I, afbeelding 5.10 t/m 5.12). Het bouwen in de rivieroever zorgt voor een toename van verkeersbewegingen in Bolnes en langs de rivieroever en daarmee een verslechtering van luchtkwaliteit voor de bestaande inwoners van Bolnes en de toekomstige inwoners langs de rivieroever. De functiewijziging/functiemenging langs rivieroever kan milieueffecten veroorzaken. Omzetten van bedrijfslocaties naar andere functies die leiden tot een afname van luchtverontreinigingen kan een positief effect opleveren.

Overige aspecten

Trillingen worden in Ridderkerk met name veroorzaakt door vrachtverkeer in combinatie met oude dijken en niet onderheide woningen. Het toevoegen van een HOV-buslijn leiden tot een toename van trillingen langs de busroutes, vooral op wegen die niet optimaal zijn ontworpen voor zwaar verkeer. Deze trillingen kunnen hinder veroorzaken voor bewoners en mogelijk schade aan oudere of kwetsbare gebouwen.

Er zijn geen significante effecten op geur of licht, aangezien Ridderkerk al dermate vervuild is met licht dat de toevoeging van woningen niet significant zal zijn en er geen bijzonderheden zijn omtrent geur.

Aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- mitigatie van negatieve effecten: zorg voor maatregelen zoals geluidswallen, groene buffers en energiezuinige verlichting om de negatieve effecten van inbreiding en uitbreiding op de gezondheid te beperken;
- strikte regulering en monitoring: voer strikte milieuregels in en monitor de lucht- en geluidskwaliteit om de effecten van industriële activiteiten en stedelijke inbreiding te minimaliseren;
- duurzaam bouwen: implementeer duurzame bouwmethoden en infrastructuur om de impact op luchtvervuiling, geluid, trillingen en lichtvervuiling te minimaliseren;
- balans tussen groei en gezondheid: behoud een evenwicht tussen stedelijke groei en het waarborgen van een gezonde leefomgeving voor alle inwoners;
- houtrook: houtrook is een belangrijke veroorzaker van luchtverontreiniging en geurhinder. Dit komt doordat het fijnstof en schadelijke stoffen uitstoot die de luchtkwaliteit verslechteren en gezondheidsproblemen kan veroorzaken. Actief beleid op houtrook kan de hinder ervan verminderen (bijvoorbeeld houtrookvrije wijken, of op bepaalde momenten een stookverbod);
- bij functiemenging dient de gezondheidsbescherming van inwoners centraal te staan in besluitvorming over het type bedrijven dat wordt gemengd met woningen.

In dit scenario is er geen potentie om de doelen met betrekking tot gezondheidsbescherming te behalen. De toename van 3.300 woningen en mengen van wonen en werken leidt tot meer verkeersbewegingen en daarmee een verslechtering van luchtkwaliteit en toename van geluidshinder.

Omgevingsveiligheid

De gemeente moet voldoen aan de wetgeving maar heeft onder de Omgevingswet beleidsruimte om invulling te geven aan de mogelijkheden in bijvoorbeeld aandachtsgebieden. Aandachtsgebieden maken zichtbaar waar mensen binnenshuis, zonder aanvullende maatregelen, onvoldoende beschermd kunnen zijn tegen de gevolgen van ongevallen met gevaarlijke stoffen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen brand-, explosie-, en gifwolkaandachtsgebieden. De Omgevingswet biedt de gemeente afwegingsruimte bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen binnen een aandachtsgebied. Voor het inpassen van een (beperkt) kwetsbaar gebouw of locatie of zeer kwetsbaar gebouw binnen een aandachtsgebied is het aan de gemeente om te onderbouwen dat zij voldoende rekening heeft gehouden met externe veiligheidsrisico's. Hierbij moet het plaatsgebonden risico altijd in ogenschouw worden genomen. Het plaatsgebonden risico (PR) is de kans per jaar dat een persoon, die zich continu en onbeschermd op een bepaalde plaats bevindt, overlijdt als direct gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Voor het PR geldt een grenswaarde van 10^{-6} per jaar, binnen deze PR 10^{-6} contour mogen zich geen (zeer) kwetsbare gebouwen en locaties bevinden. Voor beperkt kwetsbare gebouwen en locaties geldt de PR 10^{-6} contour als richtwaarde.

Scenario 1

Scenario 1 heeft een negatief effect op externe veiligheid en een positief effect op sociale veiligheid.

Externe veiligheid

In dit scenario wordt werkgelegenheid in hogere milieugebruiksruimte toegestaan in combinatie met toename van personendichtheden. Dit kan de externe veiligheid in Ridderkerk onder druk zetten door een verhoogd risico op industriële ongevallen en grotere impactzones rondom deze bedrijven. Deze ontwikkeling vereist stringente veiligheidsmaatregelen, regelmatige inspecties, en nauwe samenwerking met lokale overheden om de risico's effectief te beheersen en de veiligheid van werknemers en omwonenden te waarborgen. Daarnaast brengt het toevoegen van buurtbatterijen en trafohuisjes extra risico's met zich mee, zoals brand- en explosiegevaar en de mogelijke uitstoot van giftige dampen. Dit kan een negatief effect hebben op de externe veiligheid, vooral in woonwijken waar de buurtbatterijen en trafohuisjes geplaatst worden.

Aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- creëer voldoende afstand tussen risicobronnen (zowel hogere milieugebruiksruimte-bedrijven als buurtbatterijen) en (zeer kwetsbare) functies om incidenten te voorkomen;
- regelmatige inspecties en onderhoud: zorg voor frequente controles en onderhoud om potentiële risico's vroegtijdig te identificeren en te mitigeren;
- crisismanagement en communicatie: ontwikkel robuuste noodplannen en informeer de gemeenschap over de genomen veiligheidsmaatregelen om risico's effectief te beheren en het vertrouwen van de bevolking te behouden.

Sociale veiligheid

In dit scenario is er sprake van een grote sociale samenhang, mede door de collectieve woonvormen, de mogelijkheid tot de bouw van collectieve wijken en de financiële participatie. Deze mate van sociale samenhang draagt bij aan de verhoging van de sociale veiligheid. Daarnaast wordt er een aantrekkelijke openbare ruimte gerealiseerd, dit kan de aanwezigheid van mensen op straat verhogen en daarmee de sociale veiligheid. Daarnaast worden de bedrijventerreinen geherstructureerd en wordt er groen toegevoegd. Dit zorgt dat de bedrijventerreinen een aantrekkelijker karakter krijgen, wat kan resulteren in een vermindering van overlast. Aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- levendigheid bedrijfsterreinen: ondanks dat er aan de randen van de bedrijventerreinen wordt ingezet op de transformatie naar gemengde gebieden, blijven de terreinen (mede door de aanwezige bedrijvigheid) hoofdzakelijk monofunctioneel. Buiten werktijden blijven de terreinen hierdoor minder levendig, dit vermindert de sociale controle en daarmee de sociale veiligheid.

Er is een beperkte potentie om de doelen te behalen. De ingrepen in dit scenario zorgen voor extra risicobronnen voor externe veiligheid, maar verminderen ondermijning, overlast en verdachte situaties, waardoor er een verbeterde sociale veiligheid is.

Scenario 2

Scenario 2 heeft een negatief effect op externe veiligheid en een positief effect op sociale veiligheid.

Externe veiligheid

In dit scenario worden een waterstoffabriek, waterstofleidingen, en een 380 kV hoogspanningsverbinding toegevoegd in Ridderkerk. Deze ingrepen kunnen de externe veiligheid negatief beïnvloeden door de introductie van risico's zoals brand, explosie, blootstelling aan elektrische en magnetische velden, en mogelijke elektrische ongevallen. Vooral in dichtbevolkte gebieden kunnen deze risico's verhoogd zijn, wat vraagt om zorgvuldige planning en strikte veiligheidsmaatregelen. Aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- strenge veiligheidsnormen door Rijk en provincie: creëer voldoende afstand tussen risicobronnen (zowel hogere milieugebruiksruimte-bedrijven als buurtbatterijen) en (zeer kwetsbare) functies om incidenten te voorkomen;
- regelmatige inspecties faciliteren: faciliteer frequente inspecties en onderhoud door bijvoorbeeld DCMR Milieudienst Rijnmond om potentiële risico's vroegtijdig te identificeren en te mitigeren;
- lokale communicatie: informeer en betrek de gemeenschap bij de veiligheidsmaatregelen om bewustzijn en vertrouwen te vergroten.

Sociale veiligheid

In dit scenario beperkt de sociale samenhang zich tot het gebouwniveau. Op gebouwniveau wordt de sociale interactie bevordert, dit kan de sociale veiligheid lokaal ten goede komen. Daarnaast wordt er geïnvesteerd in de openbare ruimte, wat de sociale controle bevordert. Bovendien wordt er in dit scenario ingezet op gemengde woon-werklocaties. Dit zorgt ervoor dat er ook buiten werktijden sociale controle in dit gebied aanwezig is, waardoor het risico op overlast wordt verminderd. Aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- hogere bouwlagen: bij de locaties waar meer dan 6 woonlagen mogelijk zijn kan dit leiden tot een gevoel van anonimiteit. Ook de inrichting op plintniveau is belangrijk om ervoor te zorgen dat er ook op straatniveau ruimte blijft bestaan voor sociale controle.

Er is geen potentie om de doelen te behalen. De ingrepen in dit scenario zorgen voor veel meer extra risicobronnen voor externe veiligheid, maar verminderen ondermijning, overlast en verdachte situaties, waardoor er een verbeterde sociale veiligheid is.

Conclusie

Onderstaande tabel geeft een samenvatting weer van de beoordeling van omgevingseffecten en doelbereik van beide scenario's.

Tabel 6.3 Beoordeling van effecten op gezondheid en sociaal domein (zonder inzet van mitigerende maatregelen)

Aspect	Referentiesituatie	Beoordeling doelbereik		Beoordeling omgevingseffecten	
		Scenario 1	Scenario 2	Scenario 1	Scenario 2
Gezonde leefstijl	redelijk			+	+
Sociaaleconomische positie	goed			+	++
Sociale cohesie	redelijk			++	-
Gezondheids bescherming	slecht			-	-
Omgevingsveiligheid	redelijk			-	-

6.2.3 Mobiliteit

Bereikbaarheid (per modaliteit)

Scenario 1

Scenario 1 heeft een negatief effect op regionale OV-bereikbaarheid en autobereikbaarheid tijdens spits. In dit scenario worden diverse ingrepen gedaan om de bereikbaarheid in Ridderkerk te beïnvloeden. Het toevoegen van 1.700 woningen kan leiden tot meer verkeersdruk voor gemotoriseerd verkeer door toenemende ritproductie, wat een negatief effect heeft op de bereikbaarheid.

Het behouden van het bestaande bedrijventerrein met monofunctionele inrichting en focus op hogere milieugebruiksruimte-bedrijven heeft voornamelijk een negatief effect op de bereikbaarheid door toename spitsverkeer. Ook voor OV en langzaam verkeer is het effect negatief, tenzij specifiek wordt geïnvesteerd in betere verbindingen. Deze ingreep draagt dus vooral bij aan een verhoging van de verkeersdruk.

De ontwikkeling van woningbouw en vestiging van bedrijven in Ridderkerk heeft grote impact op de belasting van de aansluitingen op de A38 en ontsluiting via de Rotterdamseweg, met terugslag op het hoofdwegennet. Dit heeft een negatief effect op de bereikbaarheid.

De invoering van een zero-emissie-zone in de kern heeft een gemengd effect. Voor gemotoriseerd verkeer is het negatief voor vervuilende voertuigen, maar positief voor zero-emissievoertuigen door minder congestie. OV kan een toename in gebruik zien, terwijl langzaam verkeer aanzienlijk profiteert door meer ruimte en veiligheid voor fietsers en voetgangers

Het inzetten van meer buurtbussen voor ouderen verbetert de bereikbaarheid voor deze doelgroep en verlaagt de verkeersdruk in woonwijken, met een positief effect voor gemotoriseerd verkeer. Op regionaal niveau draagt de buurtbussen niet bij aan een snelle OV-verbinding om vanaf Ridderkerk te reizen.

Aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- uitbreiding OV-capaciteit: het is noodzakelijk om het OV-aanbod uit te breiden om overbelasting door de extra woningen te voorkomen;
- fietsinfrastructuur versterken: de groei van langzaam verkeer vereist betere fietspaden en voetgangersvoorzieningen om de veiligheid en doorstroming te waarborgen;
- beheer van vrachtverkeer: het behoud van hogere milieugebruiksruimte-bedrijven vereist maatregelen om de impact van vrachtverkeer op de bereikbaarheid en verkeersveiligheid te minimaliseren;

- toegankelijkheid van duurzame mobiliteit: de zero-emissie-zone moet gepaard gaan met maatregelen om alternatieve vervoermiddelen zoals fietsen en elektrische voertuigen aantrekkelijker en toegankelijker te maken.

De ingrepen in dit scenario zorgen voor een beperkte potentie om de doelen voor bereikbaarheid te halen. Er wordt niet ingezet op duurzame mobiliteit. Alleen de zero-emissie-zone in de kern en de buurtbussen voor ouderen sluiten redelijk aan bij het doel van Ridderkerk om in te zetten op duurzame mobiliteit.

Scenario 2

Scenario 2 heeft een negatief effect op autobereikbaarheid in de kern en schil en een positief effect op OV-bereikbaarheid en fietsbereikbaarheid. In dit scenario worden meerdere ingrepen gedaan die de bereikbaarheid in Ridderkerk op verschillende manieren beïnvloeden.

Het toevoegen van stadsrandhubs aan de randen van de gemeente, uitgerust met deelauto's en deelfietsen, heeft een overwegend neutraal effect op gemotoriseerd verkeer. De verkeersdruk in het centrum neemt af doordat mensen overstappen op deelvervoer, maar lokaal rond de hubs kan de verkeersdruk toenemen. Voor OV en langzaam verkeer verbeteren de hubs de toegankelijkheid en stimuleren ze het gebruik van deelmobiliteit. De toevoeging van logistieke hubs voor de bevoorrading van de kern zorgt voor een positief effect op de bereikbaarheid van gemotoriseerd verkeer, OV, en langzaam verkeer. Doordat vrachtverkeer uit het centrum wordt geweerd, verbetert de doorstroming voor gemotoriseerd verkeer en bussen.

De invoering van een zero-emissie-zone in de kern heeft gemengde effecten. Voor gemotoriseerd verkeer is het negatief voor vervuilende voertuigen, maar positief voor zero-emissievoertuigen door minder congestie. OV kan een toename in gebruik zien, terwijl langzaam verkeer aanzienlijk profiteert door meer ruimte en veiligheid voor fietsers en voetgangers.

Het toevoegen van 3.300+ woningen kan een negatief effect hebben op de bereikbaarheid voor gemotoriseerd verkeer door toenemende verkeersdruk. Het afwaarderen van de Rotterdamseweg naar 50 km/u heeft een gemengd effect. Hoewel de snelheid voor gemotoriseerd verkeer afneemt, wat een kleine vertraging kan veroorzaken, kunnen langzaam verkeer en OV profiteren van meer veiligheid. De ontwikkeling van woningbouw en vestiging van bedrijven in Ridderkerk heeft grote impact op de belasting van de aansluitingen op de A38 en ontsluiting via de Rotterdamseweg, met terugslag op het hoofdwegennet. Dit heeft een negatief effect op de bereikbaarheid.

De toevoeging van een HOV-buslijn tussen Barendrecht en Ridderkerk heeft een sterk positief effect op de regionale bereikbaarheid, wat leidt tot minder verkeersdruk en betere OV-verbindingen. Daarnaast verbeteren de uitbreiding van de waterbusdiensten en introduceren van de stadsrandhub met aantrekkelijke parkeervoorwaarden de regionale OV-verbindingen en stimuleren het gebruik van fietsen en wandelen. Aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- infrastructuuruitbreiding voor OV en fietsen: de toename van woningen en de verschuiving naar OV en langzaam verkeer vereisen investeringen in fietspaden en voldoende OV-capaciteit;
- effectiviteit van de stadsrandhubs: lokale maatregelen zijn nodig om verkeersdruk rondom de hubs te beheersen, zodat de voordelen van minder verkeer in de kern behouden blijven;
- ondersteuning voor zero-emissie voertuigen: er moeten voldoende laadpunten en infrastructuur beschikbaar zijn om de overstap naar zero-emissievoertuigen te vergemakkelijken;
- effecten van logistieke hubs beheersen: er moet aandacht zijn voor de omgevingseffecten van logistieke hubs, zodat de vermindering van vrachtverkeer in het centrum niet leidt tot nieuwe problemen aan de randen van de gemeente.

De ingrepen in dit scenario sluiten goed aan bij de gemeentelijke doelen die focussen op het stimuleren van actieve en duurzame mobiliteit, het op de eerste plek zetten van fietsers en voetgangers en het behouden en versterken van bestaand openbaar vervoer. Gezamenlijk zorgen de ingrepen ervoor dat er een hoge potentie is in dit scenario om de doelen voor bereikbaarheid te behalen.

Toegang tot mobiliteitsdiensten en -voorzieningen

Scenario 1

Scenario 1 heeft een zeer positief effect op de toegang tot mobiliteitsdiensten en -voorzieningen door verspreid locaties om van modaliteiten te wisselen in wijkhubs. In dit scenario worden verschillende ingrepen voorgesteld om de toegang tot mobiliteitsdiensten en -voorzieningen in Ridderkerk te verbeteren, met een focus op inclusiviteit. Het toevoegen van buurtbussen voor ouderen heeft een positief effect, doordat het specifiek inspeelt op de behoeften van een kwetsbare doelgroep. Daarnaast verbetert het opzetten van wijkhubs bij wijkcentra met deelfietsen en deelauto's de toegang tot mobiliteitsdiensten aanzienlijk, vooral voor inwoners zonder eigen vervoer. Deze maatregel bevordert duurzame mobiliteit, vermindert verkeersdruk en CO₂-uitstoot, en ondersteunt de lokale economie.

Verspreid parkeren kan de toegang tot mobiliteitsdiensten verbeteren door meer parkeeropties te bieden dicht bij woningen en voorzieningen. Ten slotte zou de invoering van een zero-emissie-zone in de kern van Ridderkerk de toegang tot duurzamere vervoermiddelen verbeteren en de luchtkwaliteit bevorderen.

Aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- inclusiviteit: zorg ervoor dat alle bevolkingsgroepen, vooral ouderen en mensen zonder eigen vervoer, toegang hebben tot de aangeboden mobiliteitsdiensten;
- balans tussen parkeren en ruimtelijke ordening: houd bij het implementeren van verspreid parkeren rekening met de behoefte aan stedelijke ruimte voor andere functies om een evenwichtige stedelijke omgeving te behouden;
- stimuleren van duurzame mobiliteit: blijf inzetten op het bevorderen van fietsgebruik en openbaar vervoer om de reductiefactor bij de parkeernorm te ondersteunen en de zero-emissie-zone effectief te maken.

De ingrepen in dit scenario sluiten aan bij de gemeentelijke doelen die focussen op het bevorderen van de inzet van buurtbussen en het inzetten op actieve en duurzame mobiliteit. Er is in dit scenario een hoge potentie om de doelen op het gebied van toegang tot mobiliteitsdiensten en -voorzieningen te behalen.

Scenario 2

Scenario 2 heeft een positief effect op de toegang tot mobiliteitsdiensten en -voorzieningen door enkele locaties om te wisselen van modaliteiten in de stadrandhubs. In dit scenario worden verschillende ingrepen voorgesteld om de toegang tot mobiliteitsdiensten en -voorzieningen in Ridderkerk te verbeteren, met een sterke focus op duurzame mobiliteit en regionale verbindingen. Het opzetten van een HOV-buslijn naar Station Barendrecht en frequentere waterbusdiensten, inclusief een nieuwe halte bij Bolnes Boelekade, verbeteren de regionale connectiviteit en maken Ridderkerk aantrekkelijker voor zowel inwoners als bezoekers.

De aanleg van stadsrandhubs met deelauto's en deelfietsen aan de randen van de gemeente ondersteunt duurzame mobiliteit en vermindert verkeersdruk. Aan de andere kant kan de toepassing van een reductiefactor op de parkeernorm 2024 de toegang voor autoverkeer beperken. Echter kan deze ingreep wel zorgen dat meer mensen gaan lopen of fietsen, of het OV pakken.

Verder wordt er in dit scenario gericht op geconcentreerd parkeren. Hoewel geconcentreerd parkeren efficiëntievoordelen biedt, kan het leiden tot langere loopafstanden en congestie rond centrale parkeerplekken. De invoering van een zero-emissie-zone en een autovrije kern met een autoluwe schil verbetert de duurzaamheid en leefbaarheid. Aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- balans tussen autoverkeer en duurzaamheid: zorg voor een evenwicht tussen het bevorderen van duurzame mobiliteit en het behoud van voldoende toegankelijkheid voor autoverkeer;
- infrastructuurplanning: versterk de integratie van duurzame vervoersopties om de overstap naar alternatieve mobiliteit te vergemakkelijken en congestie te voorkomen;
- toegankelijkheid: houd rekening met de behoeften van alle bevolkingsgroepen, inclusief ouderen en mensen met beperkte mobiliteit, bij het ontwerpen van mobiliteitsoplossingen.

Dit scenario heeft daardoor een hoge potentie om de doelen op het gebied van toegang tot mobiliteitsdiensten en -voorzieningen te behalen. De ingrepen in dit scenario sluiten goed aan bij de gemeentelijke doelen die focussen op het behouden en versterken van openbaar vervoer, het inzetten op actieve en duurzame mobiliteit en het op de eerste plek zetten van voetgangers en fietsers. Echter sluit het niet goed aan bij het doel om te voldoen aan de parkeerbehoefte in Ridderkerk.

Verkeersveiligheid (kans op ongevallen)

Scenario 1

Scenario 1 heeft een negatief effect op verkeersveiligheid ten opzichte van de referentiesituatie. In dit scenario worden verschillende ingrepen voorgesteld die een negatieve impact hebben op de verkeersveiligheid in Ridderkerk. De auto blijft dominant in zowel de schil als de kern van Ridderkerk. De toevoeging van 1.700 woningen leidt naar verwachting tot een toename van verkeersdrukte. Verkeersdrukte verhoogt het risico op verkeersongevallen, vooral voor kwetsbare weggebruikers zoals voetgangers en fietsers. Daarnaast zorgt zwaar verkeer door het behoud van hogere milieugebruiksruimte-bedrijven voor afname van verkeersveiligheid, met name in gemengde verkeerszones waar verschillende soorten weggebruikers samenkomen.

Aan de andere kant kan het invoeren van een zero-emissie zone in de kern van Ridderkerk een positief effect hebben op de verkeersveiligheid. Deze maatregel vermindert het gemotoriseerde verkeer, stimuleert langzaam verkeer zoals lopen en fietsen, en verbetert zichtbaarheid. Dit draagt bij aan een veiliger en gezonder stedelijk milieu, wat het risico op verkeersongevallen lokaal vermindert. Het verdiept aanleggen van de Rotterdamseweg zorgt voor een lokale afname van verkeersongevallen. Aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- infrastructuuraanpassingen: zorg voor verbeterde infrastructuur zoals veilige fietspaden en oversteekplaatsen om de veiligheid van kwetsbare weggebruikers te waarborgen, vooral in gebieden met toenemende verkeersdrukte;
- verkeersmanagement: implementatie van verkeersremmende maatregelen en strengere regulering van zwaar verkeer om ongevalsrisico's te minimaliseren;
- bewustwording en gedragsverandering: stimuleer verkeersveiligheids campagnes om bewustwording te vergroten en het gedrag van weggebruikers positief te beïnvloeden, vooral in de zero-emissie zone.

Het scenario heeft beperkte potentie om de doelen op het gebied van verkeersveiligheid te behalen. Scenario 1 leidt niet tot nul dodelijke verkeersslachtoffers omdat auto's in Ridderkerk dominant blijven.

Scenario 2

Scenario 2 heeft een positief effect op verkeersveiligheid ten opzichte van de referentiesituatie. In dit scenario worden verschillende ingrepen voorgesteld om de verkeersveiligheid in Ridderkerk te verbeteren. Een autovrije kern en een autoluwe schil om de kern zouden de verkeersveiligheid aanzienlijk verbeteren door het verminderen van gemotoriseerd verkeer en het verlagen van snelheden. Dit draagt bij aan een rustiger en veiliger stedelijk milieu, vooral in het centrum van Ridderkerk. Het afwaarderen van de Rotterdamseweg naar 50 km/u versterkt deze verbetering door het verlagen van snelheden op een belangrijke verkeersader, wat het risico op ongevallen vermindert.

Aan de andere kant kan de toevoeging van 3.300+ woningen leiden tot een toename van verkeersdrukte, wat een zeer negatief effect kan hebben op de verkeersveiligheid, vooral voor kwetsbare weggebruikers zoals voetgangers en fietsers. Echter, de functiemenging van wonen, werken en recreëren kan de verkeersveiligheid juist bevorderen door kortere reisafstanden te stimuleren, wat het gebruik van actief vervoer vergroot en de druk op gemotoriseerd verkeer vermindert.

Het toevoegen van logistieke hubs voor de bevoorrading van de kern vermindert het aantal vrachtwagens in woongebieden, wat de verkeersveiligheid daar verbetert. Aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- monitoring en handhaving: voer monitoring uit om de effecten van de ingrepen op verkeersveiligheid te evalueren en zorg voor handhaving van snelheidslimieten en verkeersregels in de nieuw gecreëerde zones.

De ingrepen in dit scenario sluiten goed aan bij de gemeentelijke doelen die focussen op het bieden van een veilige woon-, werk-, en leefomgeving en het streven naar nul dodelijke verkeersslachtoffers. Daarom heeft dit scenario een hoge potentie om de doelen op het gebied van verkeersveiligheid te behalen.

Conclusie

Onderstaande tabel geeft een samenvatting weer van de beoordeling van omgevingseffecten en doelbereik van beide scenario's.

Tabel 6.4 Beoordeling van effecten op mobiliteit (zonder inzet van mitigerende maatregelen)

Aspect	Referentiesituatie	Beoordeling doelbereik		Beoordeling omgevingseffecten	
		Scenario 1	Scenario 2	Scenario 1	Scenario 2
bereikbaarheid (per modaliteit)	redelijk			-	-
toegang tot mobiliteitsdiensten en -voorzieningen	redelijk			++	+
verkeersveiligheid	redelijk			-	+

6.3 Groenblauwe oase

6.3.1 Natuur

Beschermde natuurgebieden

Scenario 1

De situatie in dit scenario op vlak van beschermde natuurgebieden verbetert ten opzichte van de referentiesituatie. De afname in verstoring van natuurgebieden door recreatie heeft een positief effect op soorten die voorkomen en zich voortplanten in de NNN-gebieden. Uiterwaarden en natuurlijke rivieroeveren hebben ook een positief effect op soorten die voorkomen en zich voortplanten in de NNN-gebieden. Het behoud van hogere milieugebruiksruimte-bedrijven en toename van 1.300 woningen betekent echter een toename in stikstofdepositie. Dit betekent dat de kwaliteit van beschermde (Natura 2000)-natuurgebieden verslechtert. Voor Natura 2000-gebieden geldt dat deze buiten de gemeente Ridderkerk liggen, maar tot 25 km afstand van Ridderkerk negatieve effecten van stikstofdepositie kunnen ondervinden. Aandachtspunt voor dit scenario is:

- minimaliseer de stikstofdepositie door duurzame mobiliteit (beperk autogebruik), duurzame bedrijvigheid en gebruik zo veel mogelijk bestaande materialen bij inbreiding.

In dit scenario is er hoge potentie om natuurdoelen van de gemeente (groenste gemeente van het eiland IJsselmonde, natuur verwelkomen in woonomgeving, investeren in groen en intact houden groene kraag, stimuleren eetbaar groen) te halen. Zo wordt de recreatiedruk in natuurgebieden verlaagd maar stikstofdepositie blijft een aandachtspunt.

Scenario 2

In dit scenario verslechtert de situatie van beschermde natuurgebieden ten opzichte van de referentiesituatie. Doordat natuurgebieden jaarrond toegankelijk zijn is er een toename in verstoring van natuur in natuurgebieden door recreatie. Dit heeft een negatief effect op soorten, met name in het broedseizoen. Het getijdenpark aan de Nieuwe Maas is ook toegankelijk voor recreanten in het broedseizoen. Dit heeft een negatief effect voor broedende vogels en andere soorten. Daarnaast veroorzaakt uitbreiding van woon-werklocaties langs rivieroeveren een toename van verstoring in nabijgelegen getijdennatuur, wat onderdeel uitmaakt van het NNN.

Verstoring beïnvloedt met name de aanwezige broedende vogels (kluut, bergeend), en kan ook invloed hebben op foeragerende vogels, bevers en bijzondere plantensoorten, zoals orchideeën. Bouwen in het NNN kan overigens in principe niet omdat dit in strijd is met regelgeving, zeker ook omdat er alternatieven zijn. Het bouwen van woningen leidt ook tot een toename in stikstofdepositie. Een toename van stikstofdepositie kan leiden tot verslechtering van de kwaliteit van beschermde (Natura 2000)-natuurgebieden.

Aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- minimaliseer de stikstofdepositie door duurzame mobiliteit, duurzame bedrijvigheid en natuurinclusieve landbouw en inbreiding moet voor uitbreiding;
- beperk effecten op beschermde soorten: kies voor strategische uitleglocaties buiten de natuurgebieden;
- minimaliseer recreatiedruk door reguleren van het aantal recreanten.

In dit scenario is er geen potentie om natuurdoelen van de gemeente te behalen. Zo is er een toename in stikstofdepositie en wordt er beperkt ingezet op bescherming van soorten in NNN gebied.

Soortenbescherming en biodiversiteit

Scenario 1

De situatie van soortenbescherming en biodiversiteit verbetert sterk in dit scenario ten opzichte van de referentiesituatie. De overkapping van de snelwegen zorgt voor een afname van lichthinder. Dit leidt tot beperkte verbetering van de biodiversiteit en is met name positief voor lichtgevoelige soorten zoals vleermuizen. Het doortrekken van de groene kraag heeft ook een positief effect. Geleidende elementen zoals bomenrijen hebben een positief effect op vleermuizen. Kleine bosjes en 'hoekjes groen' in de stad dragen bij aan soorten zoals de huismus, vogels in het algemeen, egel en kleine marterachtigen. Ruimte voor de rivier (bijvoorbeeld uiterwaarden en ecologisch ingerichte oevers), natuurinclusief bouwen (bijvoorbeeld door middel van behoud van bestaande bomen, ecologisch maaibeheer, ruimte voor wilde begroeiing, groene gevels en daken), en natuurinclusieve landbouw, leidt ook tot een toename in biodiversiteit en kans op bescherming van soorten en overige niet-beschermde soorten. Het gaat hierbij om planten en insecten, en afhankelijk van de inrichting voor (weide)vogels, kleine zoogdieren, vissen, amfibieën en reptielen. Natuurontwikkeling door vernatting van agrarische percelen, waaronder het gebied Bolnes-Zuid, heeft ook een positief effect op de biodiversiteit en bescherming van soorten waaronder weidevogels.

Aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- biodiversiteit neemt sterk toe als grote leefgebieden aan elkaar worden verbonden. De overkappingen grenzen op de weergegeven locaties niet aan weerszijden aan ecologisch waardevolle gebieden. In dat geval is de vraag 'van waar naar waar' je soorten dan geleidt;
- toename van biodiversiteit is sterk afhankelijk van inrichting die voldoet aan de behoeften van (beschermde) soorten:
 - voor de landbouw zou vernatting en beheer gericht op weidevogels bijvoorbeeld wenselijk zijn;
 - verbindingzones zijn het effectiefst als ze zowel hoge elementen (bomen) als lage elementen/ondergroei bevatten. Hoge elementen worden door vleermuizen gebruikt als vliegroute. Lage elementen zijn van toegevoegde waarde voor kleine marterachtigen.

In dit scenario is er een hoge potentie om het leefgebied voor beschermde soorten te verbeteren en uit te breiden. Biodiversiteit wordt vergroot met ruimtelijke ontwikkelingen. Er zijn echter geen concrete ingrepen om variatie aan te brengen tussen en in groengebieden waardoor biodiversiteit verder zou toenemen.

Scenario 2

De situatie van soortenbescherming en biodiversiteit verslechtert in dit scenario ten opzichte van de referentiesituatie. Natuurinclusief bouwen en vergroenen van grote wegen hebben een positief effect op biodiversiteit en soortenbescherming. Toevoegen hoge en lagere groenelementen draagt bij aan verbindingzones en leefgebied voor onder andere vleermuizen en kleine marterachtigen. Het getijdengebied aan de Nieuwe Maas wordt echter toegankelijk voor recreanten in het broedseizoen. Dit heeft een negatief effect voor broedende vogels en andere soorten. Uitbreiding van werk- en woonlocatie bij rivieroever en de reservering van een 380 kV tracé hebben ook een negatief effect door de afname van groen- oppervlak en elementen.

Aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- biodiversiteit neemt sterk toe als grote leefgebieden aan elkaar worden verbonden. Bijvoorbeeld door middel van een ecodeuct;
- toename van biodiversiteit is sterk afhankelijk van inrichting die voldoet aan de behoeften van (beschermde) soorten:
 - voor de landbouw zou vernatting en beheer gericht op weidevogels bijvoorbeeld wenselijk zijn;
 - verbindingzones zijn het effectiefst als ze zowel hoge elementen (bomen) als lage elementen/ondergroei bevatten. Hoge elementen worden door vleermuizen gebruikt als vliegroute. Lage elementen zijn van toegevoegde waarde voor kleine marterachtigen;
- beperk versnippering van landschap door nieuwe uitleglocaties en klimaatparken op strategische locaties te ontwikkelen;
- beperk verstoring door recreatiedruk te reguleren.

In dit scenario is er geen potentie om het leefgebied van beschermde soorten te verbeteren of uit te breiden. Biodiversiteit wordt met sommige ruimtelijke ontwikkelingen verbeterd maar met andere ontwikkelingen verslechterd. Er zijn geen concrete ingrepen om variatie aan te brengen tussen en in groengebieden waardoor biodiversiteit verder zou toenemen.

Conclusie

Onderstaande tabel geeft een samenvatting weer van de beoordeling van omgevingseffecten en doelbereik van beide scenario's.

Tabel 6.1 Beoordeling van effecten op natuur

Aspect	Referentiesituatie	Beoordeling doelbereik		Beoordeling omgevingseffecten	
		Scenario 1	Scenario 2	Scenario 1	Scenario 2
beschermde natuurgebieden	redelijk			+	-
soortenbescherming en biodiversiteit	redelijk			++	--

6.3.2 Landschap en cultuurhistorie

Landschap (landschappelijke structuren/elementen en landschappelijk gebruik (historische geografie))

Scenario 1

Het landschap verbetert in het eerste scenario ten opzichte van de referentiesituatie. Het eerste scenario maakt landschappelijke structureren weer herkenbaar en beleefbaar. Zo zijn de fysieke barrières van rijkswegen geslecht door de overkappingen waardoor (groene) netwerken zijn gemaakt. Daarnaast zijn de water gerelateerde landschappelijke elementen weer terug in het landschap. Van oudsher natte polders zijn weer vernat zoals in Bolnes Zuid en de verbreding van de uiterwaarden versterkt de natuurlijke werking van de rivier (nature based solutions). De oude dijken in Ridderkerk hebben weer een waterbergende functie.

De rode lijnen van bebouwing veranderen niet ten opzichte van de referentiesituatie. Het eerste scenario bevat geen nieuwe uitleglocaties en draagt bij aan het woonaanbod door middel van inbreiding. Woningen hebben maximaal 6 bouwlagen. De energieopwekking is gekoppeld aan gebouwen (zon op dak) waardoor het groene buitengebied niet verstoord wordt door zonnevelden of windparken. De nationale reservering van de waterstoftransportleiding kan wel gevolgen hebben op de mogelijke ruimtelijke invulling rondom de leiding (veiligheidsafstanden). Uitgangspunt voor deze effectbeschrijving is dat de waterstoftransportleiding geen ruimtelijke gevolgen heeft bovengronds. Aandachtspunt voor dit scenario is:

- de gevolgen van de energietransitie is onzeker. Ridderkerk is in scenario 1 sterk afhankelijk van de regio waardoor de energie infrastructuur een extra ruimteclaim kan vragen.

In dit scenario is er een hoge potentie om het doel over landschap: het behouden en verbeteren van het open polderlandschap, eigen identiteit, kwaliteit leefomgeving, te behalen. Het polderlandschap is versterkt door vernatting van gebieden en behoud van de rode contouren. De kwaliteit van leefomgeving en identiteit van Ridderkerk is ook versterkt door de overkapping van de rijkswegen en het beleefbaar maken van onder andere dijken en rivieroeveren.

Scenario 2

Het landschap verslechtert in het tweede scenario ten opzichte van de referentiesituatie. Door nieuwe uitleglocaties voor wonen en energie infrastructuur (waterstoffabriek, reservering tracé 380 kV) raakt het landschap verder versnipperd. De groene kraag wordt behouden maar wordt niet doorgetrokken waardoor er geen verbetering plaatsvindt.

De extra halte in Bolnes voor de waterbus leidt tot een hogere beleefbaarheid van de rivier. Het koppelen van duurzame energieopwekking aan bestaande infrastructuur (knooppunten en geluidsscherm langs de A16/A38) voorkomt aantasting van landschappelijke waarden. De oude dijk zichtbaar en beleefbaar maken voor multifunctioneel gebruik en de realisatie van het getijdenpark aan de Nieuwe Maas versterken bestaande landschappelijke structuren. Aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- de landschappelijke inpassing van de energie-infrastructuur is cruciaal voor de beleving van de landschappelijke waarden in Ridderkerk;
- verdere versnippering van het landschap door nieuwe uitleglocaties voor wonen, waterstoffabriek en reservering tracé 380 kV;
- sluit aan bij bestaande hoogteaccenten voor woningbouwlocaties met >6 bouwlagen.

In dit scenario is er geen potentie om landschapsdoelen (open polderlandschap, eigen identiteit, kwaliteit leefomgeving behouden en verbeteren) te behalen. De groene kraag wordt in dit scenario niet doorgetrokken waardoor huidige versnippering blijft. Uitbreiding veroorzaakt verdere versnippering van het landschap. Het toestaan van meer dan 6 bouwlagen kan het open polderlandschap opbreken en de kwaliteit van de leefomgeving verslechteren.

Cultuurhistorie en erfgoed (historische bouwkunde)

Scenario 1

In scenario 1 verslechtert erfgoed sterk ten opzichte van de referentiesituatie. Door ruimte voor de rivier is er risico dat het industrieel erfgoed die van grote cultuurhistorische waarde is op locatie S2 Voormalige werf Gusto (nu Schiepo) en S3 Boele wordt aangetast of zelfs verdwijnt. De cultuurhistorische waardevolle gebieden in de kern kunnen worden aangetast door inbreiding. Aandachtspunt voor dit scenario is:

- zorg voor synergie tussen ruimte voor de rivier en industrieel erfgoed.

In dit scenario is er geen potentie om cultuurhistorie en erfgoed doelen te behalen. Er is risico dat cultuurhistorische waardevolle gebieden worden aangetast waaronder industrieel erfgoed. Verder zijn er geen ingrepen die betrekking hebben tot het zichtbaar en beleefbaar maken van de geschiedenis van de Waal.

Scenario 2

In scenario 2 verslechtert erfgoed ten opzichte van de referentiesituatie. De cultuurhistorische waardevolle gebieden kunnen worden aangetast door inbreiding en uitbreiding, met name langs rivieroeveren.

Aandachtspunt voor dit scenario is:

- vermijd zo veel mogelijk cultuurhistorische waardevolle gebieden voor nieuwe woningbouwlocaties.

In dit scenario is er beperkte potentie om cultuurhistorie en erfgoed doelen te behalen. Industrieel erfgoed blijft zichtbaar en beleefbaar gemaakt. Echter zijn er geen ingrepen die betrekking hebben tot het zichtbaar en beleefbaar maken van de geschiedenis van de Waal.

Archeologie

Scenario 1

De situatie in het eerste scenario blijft gelijk aan de referentiesituatie. Er zijn geen ingrepen die archeologische waarden aantasten. Aandachtspunt voor dit scenario is:

- vermijd zo veel mogelijk archeologische waardevolle gebieden voor nieuwe woningbouwlocaties bij inbreiding.

In dit scenario is er potentie om de doelen van de gemeente te behalen. Vanuit de Erfgoedwet moet archeologische sporen en vondsten zo veel mogelijk in de bodem bewaard blijven. Als dat niet mogelijk is moeten de sporen en vondsten worden opgegraven en gedocumenteerd.

Scenario 2

De situatie in het tweede scenario blijft gelijk aan de referentiesituatie. Er zijn geen ingrepen die archeologische waarden aantasten.

Aandachtspunt voor dit scenario is:

- vermijd zo veel mogelijk archeologische waardevolle gebieden voor nieuwe woningbouwlocaties bij inbreiding en uitbreiding.

In dit scenario is er potentie om de doelen van de gemeente te behalen. Vanuit de Erfgoedwet moet archeologische sporen en vondsten zo veel mogelijk in de bodem bewaard blijven. Als dat niet mogelijk is moeten de sporen en vondsten worden opgegraven en gedocumenteerd.

Conclusie

Onderstaande tabel geeft een samenvatting weer van de beoordeling van omgevingseffecten en doelbereik van beide scenario's.

Tabel 6.2 Beoordeling van effecten op het landschap en cultuurhistorie (zonder inzet van mitigerende maatregelen)

Aspect	Referentiesituatie	Beoordeling doelbereik		Beoordeling omgevingseffecten	
		Scenario 1	Scenario 2	Scenario 1	Scenario 2
landschap	redelijk			+	-
cultuurhistorie en erfgoed	redelijk			--	-
archeologie	goed			0	0

6.3.3 Water, bodem en klimaat(adaptatie)

Bodem

Scenario 1

De situatie van de bodemkwaliteit en bodemdaling verbetert ten opzichte van de referentiesituatie. Natuurinclusieve landbouw heeft een positief effect op de bodemkwaliteit. Natuurinclusieve landbouw is namelijk gebaseerd op het werken met natuurlijke processen en gebruikt zo min mogelijk bestrijdingsmiddelen of kunstmest. Hierdoor worden er minder verontreinigende stoffen aangevoerd naar de bodem, komt stikstofvervuiling minder snel voor en zorgt de toename van biodiversiteit voor een betere bodemstructuur en natuurlijke plaagbestrijding. Seizoensgebonden toegankelijkheid van natuurgebieden leidt tevens tot een verbetering van de bodemkwaliteit, doordat recreatie gerelateerde bodemvervuiling (van bijvoorbeeld plastic) en bodemverstoring (verdichting) afneemt. Ten slotte wordt in dit scenario de voornaamste bron van verontreinigingen, de industrie, veelal omgevormd tot industrie gebaseerd op biobased-materialen en circulaire economie.

Door deze ontwikkeling worden materialen en stoffen meer gewaardeerd waardoor ze minder snel als afval in de bodem terechtkomen. Echter is er nog wel ruimte voor industrie met een hogere milieucategorie, deze kunnen nog steeds voor bodemverontreiniging zorgen.

Het risico op bodemdaling blijft gelijk of neemt lokaal toe. Afhankelijk van de toevoeging van extra bebouwing en het gewicht daarvan op de reeds bebouwde slappe grond, neemt de belasting op de bodem toe. Als er extra belasting ontstaat op de bodem kan dit zorgen voor een lokaal toegenomen kans op bodemdaling. Deze bodemdaling kan niet worden voorkomen, maar worden gecompenseerd tijdens het bouwrijp maken van de grond door ophoging. Tegelijkertijd kunnen andere maatregelen, zoals het doortrekken van de groene kraag, de aanleg van waterbergingsgebieden in de stedelijke omgeving, het creëren van ruimte voor de rivier, vernatting, en het sturen van water- en bodembeheer, bijdragen aan een potentiële vermindering van bodemdaling. Deze maatregelen verbeteren de infiltratiemogelijkheden, wat resulteert in hogere grondwaterstanden en een afname van bodemdaling als gevolg van inklinking.

In dit scenario verandert het ruimtebeslag op de ondergrond beperkt. Zo is er sprake van alleen inbreiding en geen uitbreiding voor woningbouw. Kanttekening is hierbij wel dat er bij inbreiding ook beslag wordt gedaan op de ondergrond als er niet kan worden aangesloten op het bestaande netwerk van leidingen/kabels en riolering. Daarnaast komt er in dit scenario weinig ondergrondse infrastructuur voor hernieuwbare energiebronnen. Wel zijn er meer ondergrondse elektrakabels nodig door elektrificering van bijvoorbeeld verwarming en mobiliteit. Voor waterberging is ook ruimte nodig in de ondergrond voor bijvoorbeeld drainage buizen.

Aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- voor een verbetering van de bodemkwaliteit moet vooral gekeken worden naar de industrie: welke milieucategorie wordt toegestaan en hoe gaan de bedrijven om met hun afvalstoffen? Als de afvalstoffen eenmaal in de grond terechtkomen is het moeilijk om deze op een later moment weer te verwijderen;
- bodemdaling heeft verschillende oorzaken. Als bodemdaling als gevolg van een hogere belasting toeneemt, kan dit op het oppervlak worden gecompenseerd tijdens het bouwrijp maken van de grond. Bij inbreiding kan dit wel leiden tot problemen ondergronds: leidingen en kabels kunnen ongelijk komen te liggen. Daarnaast kan bodemdaling door inklinking beperkt worden door maatregelen in te stellen om grondwaterstanden te verhogen. Eventuele maatregelen die je toe zou kunnen passen zijn innovatieve manieren van ophoging en fundering plaatsing door bijvoorbeeld lichter materiaal te gebruiken dat minder effect heeft op de bodem.;
- bij hergebruik van afvalstoffen in de bodem afkomstig uit de industrie (zoals staalslakken of hoogovenslakken) is er nog steeds noodzaak om aandacht te houden voor de kwaliteit van de bodem. Ook in een circulaire economie blijven reststoffen bestaan en hier moet op een verantwoordelijke manier mee worden omgegaan.

Het eerste scenario heeft een hoge potentie om bodemkwaliteit en bodemdaling doelen te behalen doordat vervuiling van de bodem vermindert en er water en bodem sturend wordt gewerkt.

Scenario 2

De situatie van de bodemkwaliteit en bodemdaling verslechtert ten opzichte van de referentiesituatie. Het toegankelijk maken van natuurgebieden en behoud van gangbare agrarische praktijken heeft een negatief effect op de bodemkwaliteit. Recreatiedruk kan bijvoorbeeld de grond lichtelijk verdichten en de gezonde ontwikkeling van planten, insecten, paddenstoelen, en anderen organisme verhinderen wat de bodemkwaliteit niet ten goede komt. Positief voor de bodemkwaliteit is dat de industrie voornamelijk bestaat uit industrie met een lage milieucategorie, dit betekent dat er een minder grote kans is op chemische verontreiniging.

Verder is er in dit scenario sprake van bodemdaling als gevolg van verdichting door uitbreiding van woningbouw, waaronder hoogbouw van meer dan 6 bouwlagen, en verticale landbouw. Tijdens het bouwrijp maken van de grond wordt er voor deze bodemdaling gecompenseerd door ophoging. Waterberging in de gebouwde omgeving heeft daarentegen een positief effect op het verminderen van bodemdaling, omdat het helpt om het grondwaterstanden op peil te houden, wat inklinking voorkomt en in mindere mate ook verdichting tegengaat.

Er is een kans op toename van bodemdaling als waterveiligheid vooral met technologische oplossingen wordt gerealiseerd omdat dit bij kan dragen aan grotere fluctuaties in de lokale grondwaterstanden. Deze fluctuaties vergroten de kans op inklinking, vooral wanneer de grondwaterstanden afnemen.

In dit scenario wordt er meer ruimtebeslag op de ondergrond gedaan dan in het eerste scenario. Zo is er sprake van uitbreiding voor woningbouw langs de rivieroever waarvoor nieuwe leidingen/kabels en riolering moet worden aangelegd. Daarnaast komt er in dit scenario veel ondergrondse infrastructuur voor hernieuwbare energiebronnen zoals leidingen voor waterstof, aquathermie en geothermie. Ook zijn er meer ondergrondse elektrakabels nodig door electrificering. Voor waterberging is ook ruimte nodig in de ondergrond. Er zijn meerdere risico's van een verhoogd ruimtebeslag op de ondergrond. Een voorbeeld is een toenemende kans op overstromingen doordat de waterinfiltratie capaciteit verslechtert wanneer er meer ondergrondse verharding is. Een ander risico is bijvoorbeeld verzakkingen bij diepere graafwerkzaamheden.

Aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- wanneer hogere bouwlagen worden gerealiseerd geeft dit meer druk op de bodem. De kosten om de resulterende bodemdaling te compenseren door ophoging zijn daardoor hoger. Eventuele maatregelen die je toe zou kunnen passen zijn innovatieve manieren van ophoging en fundering plaatsing door bijvoorbeeld lichter materiaal te gebruiken dat minder effect heeft op de bodem;
- het aanpakken van waterveiligheid met technologische oplossingen kan leiden tot verdere bodemdaling vanwege kunstmatig lage grondwaterstanden.

Het tweede scenario heeft geen potentie om bodemkwaliteit en bodemdaling doelen te behalen omdat er niet voldoende wordt ingezet op maatregelen om risico op bodemdaling en vervuiling van de bodem te beperken.

Waterkwaliteit en duurzame watervoorziening

Scenario 1

De situatie in dit scenario verbetert ten opzichte van de referentiesituatie omdat de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater verbetert. Echter is er een kans op leveringstekorten voor drinkwater. Dit komt omdat er een toename is in de vraag naar drinkwater, terwijl de leveringszekerheid autonoom gezien afneemt.

De kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater verbetert. Dit komt voornamelijk vanwege veranderingen in de mobiliteit, een toename aan groen oppervlak, en een natuurinclusieve manier van landbouw bedrijven. Door de 30 km/u wegcategorisering wordt er langzamer worden gereden waardoor vervuiling vanaf het wegdek naar het grond- en oppervlaktewater zeer licht wordt beperkt. Deze beperking is significant groter als de snelheidsvertraging resulteert in een vermindering van het aantal autobewegingen. Het aantrekkelijker maken van fietsen en wandelen, en een zero emissie zone in het centrum, resulteren op eenzelfde manier in minder vervuilde afspoeling. Verder belandt het regenwater wat normaal op de snelweg zou vallen nu op de groene overkapping. Dit heeft als effect dat het water minder in contact komt met de vervuiling afkomstig van de snelweg, en in plaats daarvan opgenomen wordt door de vegetatie of op andere wijze wordt afgevoerd. Op dezelfde wijze zorgt het doortrekken van de groene kraag en de toevoeging van groen door natuurinclusief bouwen voor een positief effect op de grond- en oppervlaktewaterkwaliteit omdat er minder afspoeling vanaf verharding is en vegetatie een zuiverende werking heeft.

In dit scenario passen boeren natuurinclusieve landbouw methoden toe waardoor er minder nutriënten en bestrijdingsmiddelen het water in spoelen. Het is niet duidelijk wat het effect is van de toevoeging van werkgelegenheid in bijvoorbeeld de hogere milieucategorie en circulaire hub, omdat er geen informatie is over lozing op oppervlaktewater. Verder komt er meer ruimte voor de rivier met natuurlijke uiterwaarden en oevers, en zijn natuurgebieden seizoensgebonden niet toegankelijk voor recreanten waardoor het oppervlakte van groen is vergroot en de kwaliteit van natuur verbetert. Hierdoor kan oppervlaktewater beter gefilterd worden door vegetatie. Het is onduidelijk wat het effect is van vernatten van vrijkomende agrarische gebieden op de kwaliteit van oppervlaktewater. Dit is afhankelijk van de kwaliteit van het vrijkomende agrarische gebied. Als het gebied vervuild en nutriëntrijk is wanneer vernatting plaats vindt, dan is er risico dat er vervuiling en nutriënten in het oppervlaktewater spoelen.

Aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- om grond- en oppervlaktewatervervuiling te voorkomen is het zaak om zoveel mogelijk de toevoer van nutriënten, chemische en fysische vervuiling te voorkomen. Dit betekent het autogebruik beperken en lozingen vanuit de industrie op het water of bodem voorkomen;
- nature based solutions ruimte voor de rivier, natuurlijke oevers, groene daken en wadi's kunnen bijdragen aan een verbetering van de waterkwaliteit, wateroverlast en biodiversiteit;
- bij waterkwaliteit is een robuuste watergang noodzakelijk, zodat er meer ruimte komt voor verschillende soorten vegetatie in de watergangen (flauw talud, oever, emers, drijfblad, submerse vegetatie). Waterplanten vormen de basis voor een goede waterkwaliteit.

In dit scenario is er beperkte potentie om het doel van de gemeente te bereiken om meer aandacht te vragen voor de kwaliteit van het drink- en oppervlakte water. Er zijn geen concrete ingrepen om dit doel te bereiken.

Scenario 2

Door een toename aan verharding verslechtert in dit scenario de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater. Ook is er een toename in de vraag naar drinkwater en tegelijkertijd neemt de leveringszekerheid autonoom gezien af. Dit kan leiden tot een leveringstekorten voor drinkwater.

Door uitbreiding en aanleg van nieuwe woningen en infrastructuur voor energieopwekking is er een toename van verharding en daarmee een toename van afspoelend hemelwater. Dit heeft een negatief effect op de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater. In dit scenario is er een hoger risico op verslechtering van de grondwaterkwaliteit dan in het eerste scenario door het toevoegen van meer kabels en leidingen, meer heipalen, en meer hoogbouw met eventueel kelders wat een risico vormt voor het gebruik van drinkwater, gezien de ligging in het drinkwatergebied.

In dit scenario wordt de groene kraag behouden maar niet uitgebreid en komt er geen overkapping van snelwegen, waardoor de situatie hetzelfde blijft als in de referentiesituatie. Wel wordt in dit scenario OV, fietsen en wandelen aantrekkelijker gemaakt, met name door een autovrij centrum en schil om het centrum. Hierdoor is het afspoelend water van wegen minder vervuild. Natuurinclusief bouwen door middel van bijvoorbeeld het behouden en integreren van groene elementen en oplossingen zoals bomen en wadi's heeft een positief effect op waterkwaliteit. Het is niet duidelijk wat het effect is van de toevoeging van werkgelegenheid in de zakelijke dienstverlening en agrarische verwerking, omdat er geen informatie is over lozing op oppervlaktewater. Ook wordt er in dit scenario langs de oevers gebouwd, wat de mogelijkheden voor natuurvriendelijke oevers die ten goede komen aan de oppervlaktewaterkwaliteit beperkt. Landbouw areaal blijft behouden maar als men geen natuurinclusieve methode toepast, blijft de kwaliteit van het oppervlaktewater slecht doordat nutriënten in het oppervlaktewater spoelen. Ten slotte zijn de natuurgebieden ten allen tijde toegankelijk voor recreanten waardoor de kwaliteit van natuur en daarmee grond- en oppervlaktewater verslechterd. Aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- door uitbreiding en toevoeging van infrastructuur is meervoudig ruimtegebruik is noodzakelijk waar nodig;
- het bouwen langs oevers kan gevaren opleveren voor zowel de waterkwaliteit als de waterveiligheid;
- natte natuurgebieden kunnen waardevol zijn voor het verbeteren van de waterkwaliteit en biodiversiteit.

In dit scenario is er geen potentie om het doel van de gemeente te bereiken om meer aandacht te vragen voor de kwaliteit van het grond- en oppervlakte water. Er zijn geen concrete ingrepen om dit doel te bereiken.

Microklimaat

Scenario 1

De situatie in dit eerste scenario verbetert ten opzichte van de referentiesituatie. Er komen nieuwe woningen, maar alleen door middel van inbreiding. Dit heeft een gunstig effect op hittestress omdat er hierbij geen extra verhard oppervlak wordt gerealiseerd. Ook zijn er in dit scenario vooral eengezinswoningen, wat een positief effect heeft op hittestress omdat dit typisch lagere gebouwen zijn dan meergezinswoningen en er zo minder warmte blijft hangen tussen gebouwen.

Het creëren van schaduwplekken, het doortrekken van de groene kraag en natuurinclusieve landbouw en (woning)bouw leidt tot een afname van hittestress door het behoud en integreren van groene elementen. Ook vernatting van agrarische gronden en ruimte voor de rivier zorgt voor een afname van hittestress. De groene overkapping van snelwegen leidt daarnaast mogelijk tot afname van lokale hittestress. Op het vlak van windhinder blijft de situatie grotendeels hetzelfde ten opzichte van de referentiesituatie, omdat er sprake is van inbreiding en maximaal 6 bouwlagen. Ook blijft de woningvoorraad vooral uit eengezinswoningen bestaan. Wat betreft schaduwhinder treedt er geen verandering op in dit scenario omdat er niet meer dan 6 bouwlagen worden gebouwd.

Aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- het gebruiken van bestaande verharde oppervlaktes om woningbouw te realiseren beperkt de relatieve toename aan verharding en daarmee hittestress. Wel kunnen de structuren voor meer wind- en schaduwhinder zorgen wanneer deze hoger zijn dan de eerdere verharding. Soms kan het schadueffect van gebouwen ook een verkoelende werking hebben. De locatie en positionering van gebouwen heeft invloed op wind- en schaduwhinder;
- het toevoegen van een netwerk aan groen in de bebouwde gebieden verkoelt zowel fysiek als gevoelsmatig. Het toevoegen van groen is daarmee een van de meest waardevolle manieren van het beperken van hittestress.

Dit scenario heeft een hoge potentie om de microklimaat doelen van de gemeente te behalen omdat de ingrepen bijdragen aan een leefbare en gezonde leefomgeving.

Scenario 2

De situatie in dit tweede scenario verslechtert ten opzichte van de referentiesituatie. Er komen nieuwe woningen, door middel van inbreiding maar ook uitbreiding. Uitbreiding leidt tot een toename van hittestress door de toevoeging van nieuwe verharding. In dit scenario zijn er veel meergezinswoningen en is het mogelijk om meer dan 6 bouwlagen te realiseren. Afhankelijk van het ontwerp en spreiding van deze bebouwing leidt dit mogelijk tot een toename van hittestress in de buitenruimte omdat warmte langer wordt vastgehouden tussen hoge bebouwing. Ook komt er een getijdenpark waarbij de Nieuwe Maas ruimte krijgt om vrijuit te stromen over de verharde oppervlaktes van de kade. Binnen dit getijdenpark is geen ruimte voor het toepassen van extra groen, hierdoor is het effect op hittestress relatief klein. De groene kraag wordt in dit scenario behouden maar niet uitgebreid waardoor er geen afname plaatsvindt van hittestress. Het creëren van schaduwplekken en natuurinclusieve bouw leidt wel tot afname van hittestress door het behoud en de integratie van groene elementen.

Op het vlak van windhinder gaat de situatie achteruit. Bij een ongunstig ontwerp en positionering van de nieuwe bebouwing leidt de uitbreiding en de verticale landbouw mogelijk tot toename van windhinder.

De schaduwhinder verergerd in dit scenario door een toename van verdichting en stapeling van woningen (meer dan 6 bouwlagen).

Aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- hittestress uit zich zowel in de binnenruimtes als in de buitenruimtes. Wanneer gewerkt wordt met hoogbouw van meer dan 6 bouwlagen wordt het klimaatadaptief ontwerp van de gebouwen relevanter. Als de bebouwing wit van kleur is, en de ramen voornamelijk zijn geplaatst aan de kant van het gebouw waar de zon het minst inschijnt, is het binnenklimaat meer aangenaam;
- hoogbouw kan zorgen voor meer schaduwplekken in de buitenruimte wanneer er voldoende ruimte is tussen de gebouwen. Aan de andere kant wordt dit verkoelende effect van schaduwen gereduceerd door de aanwezigheid van verharding. Daarnaast kan de schaduwwerking ook schaduwhinder tot gevolg hebben wat als negatief kan worden ervaren.

Dit scenario heeft beperkte potentie om microklimaat doelen te behalen. Afhankelijk van situering van gebouwen zal uitbreiding (in de hoogte) hittestress, wind- en schaduwhinder doen toenemen.

Wateroverlast en droogte

Scenario 1

In dit scenario verbetert de situatie ten opzichte van de referentiesituatie. In dit scenario investeert de gemeente in water en bodem sturend werken. Er worden gevolgenbeperkende maatregelen in de openbare ruimte genomen tegen mogelijk **wateroverlast en droogte**. Dit betekent bijvoorbeeld dat de waterkringloop natuurlijker gemaakt wordt. Ook investeert de gemeente in groen, natuur, en natuurinclusieve landbouw en bouw waardoor er minder risico op wateroverlast en droogte is doordat er meer waterbergingscapaciteit is. Ook wordt er meer waterbergingscapaciteit gerealiseerd in de gebouwde omgeving. Deze waterberging compenseert voor de beperkte hoeveelheid toegenomen verharding als gevolg van inbreiding.

Ter bescherming van de **waterveiligheid** wordt er in dit scenario niet gebouwd op plekken met overstromingsrisico (door doorbraak van dijken of overslag vanuit de rivieren). Ook komt de maatregel om meer ruimte aan de rivier te geven de waterveiligheid ten goede omdat het water zo de uiterwaarden in kan stromen tijdens hoogwater. Aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- het realiseren van waterberging in de gebouwde omgeving draagt direct bij aan het beperken van wateroverlast;
- door niet te bouwen op locaties met een hoog overstromingsrisico is de waterveiligheid gewaarborgd.

Dit scenario heeft hoge potentie om wateroverlast, droogte en waterveiligheid aan te pakken door klimaatadaptatiedoelen te behalen. Er wordt geïnvesteerd in een grotere waterbergingscapaciteit en een natuurlijke waterkringloop waardoor waterpeilen kunnen fluctueren zonder overlast te veroorzaken.

Scenario 2

In dit scenario verslechtert de situatie ten opzichte van de referentiesituatie. Er wordt geïnvesteerd in technologische oplossingen om **waterveiligheid** te borgen maar er wordt niet water en bodem sturend gewerkt. Zo komt er uitbreiding van woon- en werklocaties bij rivieroever, waardoor de waterveiligheid in gevaar wordt gebracht wanneer bebouwing plaatsvindt op de rivieroever die zich buitendijks bevinden. Er is hiermee geringe ruimte voor de rivier. Daarnaast komt er een getijdenpark aan de Nieuwe Maas, maar deze ingreep is minder effectief in het vergroten van de waterveiligheid in vergelijking met de 'ruimte voor de rivier' maatregel in scenario 1.

Wel wordt er ingezet op waterberging in de gebouwde omgeving en natuurinclusief bouwen wat kan bijdragen aan het verminderen van wateroverlast en droogte. Aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- in dit scenario zal het moeilijker zijn om te voldoen aan de eisen van het waterschap. Dit heeft te maken met de grotere hoeveelheid waterberging die gerealiseerd moet worden ter compensatie van het toegenomen verharde oppervlak in onbebouwd gebied, het bouwen langs de oevers en in de beschermingszones van de dijk, en de eventuele gevolgen van de diepe boringen die plaats moeten vinden bij geothermie op de grondwaterkwaliteit.

Dit scenario heeft geen potentie om wateroverlast en droogte aan te pakken door klimaatadaptatie doelen te behalen. Er worden beperkte extra bergingsmogelijkheden gecreëerd. Voor waterveiligheid is er tevens geen potentie om de doelen te behalen. Er wordt geïnvesteerd in technologische oplossingen om waterveiligheid te borgen, waarmee natuurlijke waterkringlopen niet worden hersteld en daarnaast wordt er gebouwd langs rivieroever waardoor er een hoog overstromingsrisico bestaat voor deze bebouwing.

Conclusie

Onderstaande tabel geeft een samenvatting weer van de beoordeling van omgevingseffecten en doelbereik van beide scenario's.

Tabel 6.3 Beoordeling van effecten op water, bodem en klimaat(adaptatie) (zonder inzet van mitigerende maatregelen)

Aspect	Referentiesituatie	Beoordeling doelbereik		Beoordeling omgevingseffecten	
		Scenario 1	Scenario 2	Scenario 1	Scenario 2
bodem	redelijk			0	-
waterkwaliteit en duurzame watervoorziening	slecht			+	-
microklimaat	redelijk				
wateroverlast en droogte	slecht			+	-

6.3.4 Duurzaamheid

Energie

Scenario 1

In scenario 1 verslechtert het thema energie ten opzichte van de referentiesituatie. De energievraag stijgt omdat er meer woningen bijkomen, vervoersbewegingen toenemen en vervoer elektrificeert. Er komt duurzame maakindustrie en een agrarische verwerkingscluster waardoor de energievraag mogelijk stijgt. Het benutten van restwarmte van de glastuinbouw kan de warmtevraag van woningen deels voorzien. Er wordt ingezet op zon op dak en betaalbaarheid van duurzame energie, maar niet op een divers aanbod van hernieuwbare energie opwekking. Aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- mismatch duurzame energieaanbod en vraag: er wordt jaarrond niet genoeg hernieuwbare energie opgewekt om aan de vraag te voldoen;
- ruimtelijke inpassing van collectieve energieopslag in bestaande buurten is onzeker;
- beheer en bezit van collectieve energie infrastructuur vereist nauwe samenwerking en verantwoordelijkheid van inwoners.

In dit scenario is er geen potentie om energiedoelen van de gemeente te behalen. De vraag naar energie groeit. Het opwekken van energie met alleen zonnepanelen op daken is niet toereikend om aan de energievraag te voldoen. Wel wordt er gewerkt aan het bereikbaar en betaalbaar maken van de energietransitie. Er zijn geen concrete ingrepen om de warmtetransitie doelen (bijvoorbeeld aardgasvrije wijken) te behalen.

Scenario 2

De situatie in dit scenario verbetert ten opzichte van de referentiesituatie omdat er meer hernieuwbare energie wordt opgewekt waardoor aan de toenemende energievraag kan worden voldaan. De omvang van duurzame energieopwek is afhankelijk van de daadwerkelijke uitwerking van de klimaatparken.

Er is toename in de energievraag door de toename van 3.300+ woningen en elektrificatie van het verkeer. Ook het agro-verwerkingscluster en verticale landbouw behoeft energie. Daarnaast vraagt de intrede van zakelijke dienstverlening energie, bijvoorbeeld voor data opslag.

De energieopwekking van hernieuwbare energie verbetert ten opzichte van de referentiesituatie. Zo wordt er ingezet op waterstof productie, zon op dak, komt er een klimaatpark en aqua- en geothermie. Ook komt er een reservering van een 380kV verbinding waardoor de capaciteit van het elektriciteitsnet wordt vergroot. Aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- betaalbaarheid van energie staat onder druk doordat er geen collectieve bezit en beheer van energie;
- ruimteclaim van energiesysteem is fors en kan ten koste gaan van landschappelijke waarden.

In dit scenario is er beperkte potentie om energiedoelen van de gemeente te behalen. De energievraag stijgt maar er worden diverse hernieuwbare energie bronnen gerealiseerd. Echter, er zijn geen ingrepen om de hernieuwbare energie voor alle inwoners toegankelijk en betaalbaar te maken.

Materiaal

Scenario 1

Het gebruik van primaire grondstoffen en levensduur van producten verbetert in dit scenario ten opzichte van de referentiesituatie. De vraag naar materiaal stijgt door de toename van 1.300 woningen. Echter, er is alleen sprake van inbreiding en circulaire bouw. Ook komt er in dit scenario een circulaire hub, duurzame maakindustrie, en collectieve organisatie en onderhoud van duurzaamheidsmaatregelen. Deelmobiliteit en collectieve woonvormen hebben ook een gunstig effect op materiaalgebruik. Een voorbeeld hiervan kan bijvoorbeeld zijn het delen van auto's of gereedschap in een collectieve woonvorm. Horizontale natuurinclusieve landbouw en lokale verwerking van agrarische producten (biobased bouwmaterialen) kan bijdragen aan duurzame bouwmaterialen en voedselpatronen. Aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- succes van deeleconomie is afhankelijk van waarden en gedrag van inwoners. Hierbij wordt de bereidheid van inwoners om hun levensstijl aan te passen aangesproken;
- economische prikkels vereist om circulaire economie en deeleconomie te stimuleren.

In dit scenario is er hoge potentie om circulaire doelen van de gemeente te behalen. Het gebruik van primaire grondstoffen verlaagt en voedselpatronen verduurzamen.

Scenario 2

Het gebruik van primaire grondstoffen en levensduur van producten verslechtert in dit scenario ten opzichte van de referentiesituatie. De vraag naar materiaal stijgt door de toename van 3.300+ woningen. Naast inbreiding vindt er uitbreiding plaats. Er wordt niet circulair gebouwd. Wel wordt geïnvesteerd in deelmobiliteit en OV en de lokale verwerking van agrarische producten wat kan bijdragen aan duurzame bouwmaterialen. Echter, in dit scenario komt er geen circulaire hub, geen collectieve woonvormen, en geen collectieve organisatie en onderhoud van verduurzamingsmaatregelen wat het hergebruik van materiaal bemoeilijkt. Aandachtspunten voor dit scenario zijn:

- lineaire economie blijft bestaan;
- economische prikkels vereist om duurzame mobiliteit te stimuleren.

In dit scenario is er geen potentie om circulaire doelen van de gemeente te behalen. Er zijn geen concrete ingrepen om producten en grondstoffen zo lang mogelijk in omloop te houden en daarmee het gebruik van primaire grondstoffen te verminderen.

Conclusie

Onderstaande tabel geeft een samenvatting weer van de beoordeling van omgevingseffecten en doelbereik van beide scenario's.

Tabel 6.4 Beoordeling van effecten op duurzaamheid (zonder inzet van mitigerende maatregelen)

Aspect	Referentiesituatie	Beoordeling doelbereik		Beoordeling omgevingseffecten	
		Scenario 1	Scenario	Scenario 1	Scenario 2
energie	slecht			-	+
materiaal	slecht			+	-

6.4 Samenvatting: effecten op hoofdlijnen

Effecten op hoofdlijnen door scenario 1

Omgevingseffecten

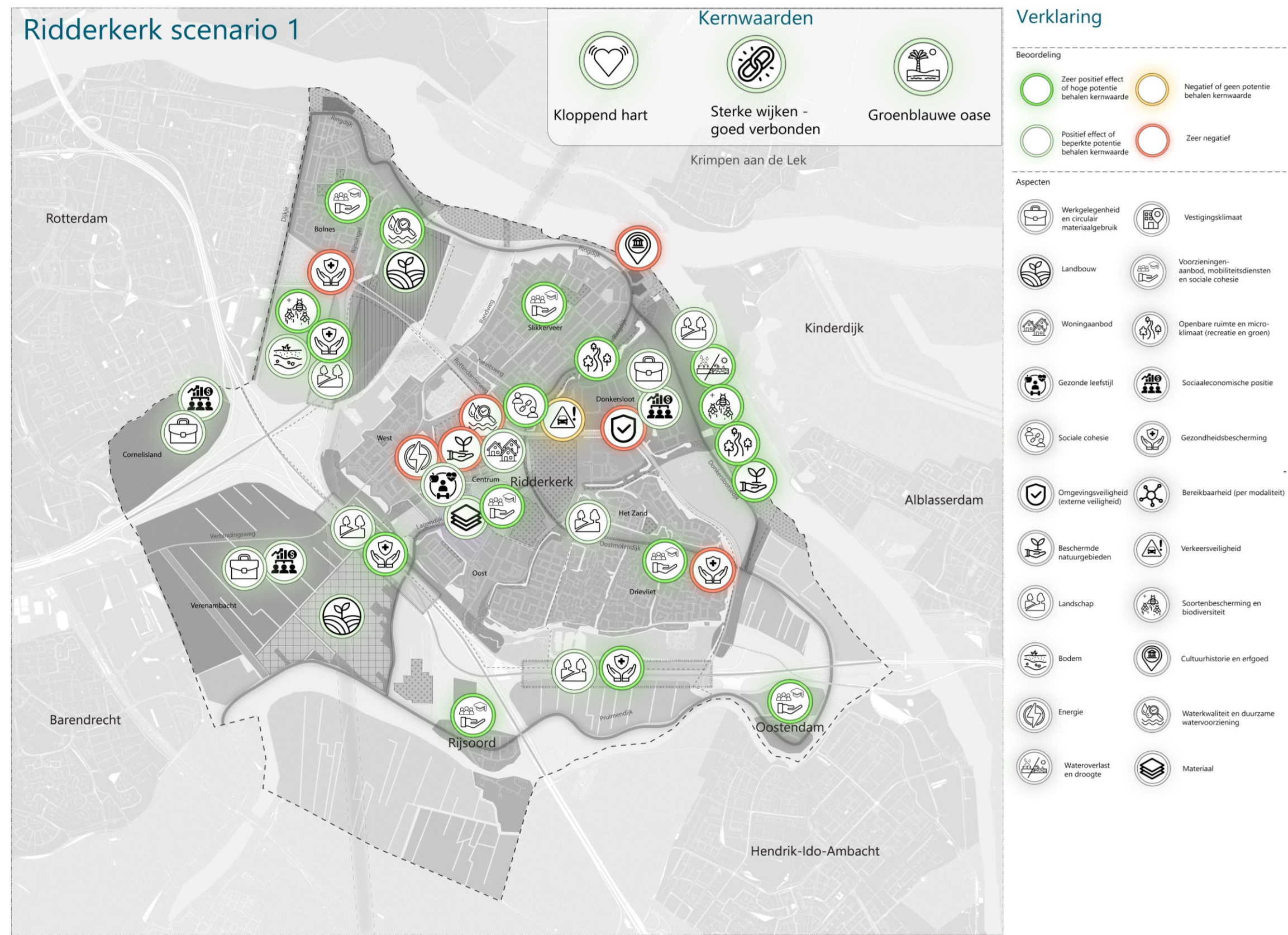
In scenario 1 zijn de effecten op de leefomgeving over het algemeen positief in het buitengebied aan de rivieroeveren en in/rondom wijkcentra. De nabijheid van voorzieningen en deelmobiliteit in de wijkcentra zorgen voor een positief effect op duurzame mobiliteit, voorzieningenaanbod en sociale cohesie. Ruimte voor de rivier zorgt voor zeer positieve effecten op de natuurlijke aspecten als bodem, water en natuur. Echter, is een risico van ruimte voor de rivier dat industrieel erfgoed aan de rivieroeveren aangetast kan worden. De overkapping van de snelwegen zorgt voor positieve effecten op gezondheidsbescherming, recreatie en verkeersveiligheid. Een kanttekening van de overkapping is dat de luchtkwaliteit verslechterd aan de tunnelmonden waardoor Bolnes Zuid een verslechtering van de luchtkwaliteit kan ondervinden. Het behoud van hogere milieugebruiksruimte-bedrijven leidt tot het behoud van zwaar verkeer. In combinatie met meer weggebruikers neemt de verkeersveiligheid in Ridderkerk af. De groene inprikkers leidt tot positieve effecten op gezonde leefstijl en microklimaat.

Doelbereik

In scenario 1 is er een beperkte potentie om doelen te halen voor alle 3 de kernwaarden. De overkapping van de snelwegen en ruimte voor de rivier zorgen voor een gezonder Ridderkerk en robuuster groenblauwe raamwerk. De buurtcentra en toename van buurtbussen zorgen voor sterkere en beter verbonden wijken.

Ondanks deze ingrepen die bijdragen aan de doelen is er geen sprake van een hoge potentie. De toename van het aantal woningen en behoud van mono-functioneel bedrijventerreinen leiden tot onvoldoende differentiatie in woningaanbod en economische verbreding. De auto blijft dominant in scenario 1 waardoor doelen als verbetering van de luchtkwaliteit en het versterken van duurzame en actieve mobiliteit niet gehaald worden.

Afbeelding 6.1 Effecten op hoofdlijnen door scenario 1

Effecten op hoofdlijnen door scenario 2

Omgevingseffecten

In scenario 2 zijn de effecten op de leefomgeving over het algemeen positief in woon-werklocaties, de kern en de schil rond de kern. De autoluwe schil en autovrije kern leiden tot positieve effecten op gezondheid en actieve mobiliteit. De nieuwe OV-verbindingen zorgen voor een betere regionale bereikbaarheid. De toename van woningen zorgen voor voldoende woonaanbod en een diverse woonvoorraad. Een kanttekening van de toename van woningen is de toenemende verkeersdruk en de verspreiding en verslechtering van luchtkwaliteit en geluid. Ook leidt een toename van inwoners tot een toename van de energievraag en drinkwatervraag. De energievraag wordt in scenario 2 voorzien door klimaatparken en een waterstoffabriek. De energie-infrastructuur verstoort wel het landschap en de natuur en het is een risicobron voor de externe veiligheid.

De transformatie van mono-functionele naar woon-werklocaties zorgt voor een divers werkaanbod en maakt bedrijventerreinen veiliger.

Doelbereik

In scenario 2 heeft elke kernwaarde een andere beoordeling van geen tot hoge potentie om doelen te halen. De toename van werkaanbod op het gebied van zakelijke dienstverlening en menging van wonen en werken leidt tot een hoge potentie om de kernwaarde kloppend hart te behalen. Scenario 2 heeft geen potentie om de doelen voor gezondheidsbescherming en omgevingsveiligheid maar een hoge potentie om de doelen voor duurzame mobiliteit en woonaanbod te halen waardoor de kernwaarde sterk verbonden en goed verbonden redelijk scoort op doelbereik. Scenario 2 voegt risicobronnen toe als een waterstoffabriek. Daarnaast zorgt de verspreide toename van 3.300 woningen voor een toename van verkeersbewegingen en geluidbelasting, en voor een verslechtering van de luchtkwaliteit. Scenario 2 heeft geen potentie om de kernwaarde groenblauwe oase te behalen vanwege de recreatiedruk in natuurgebieden. Daarnaast is het risico op waterveiligheid groot doordat het mogelijk is om langs de rivieroever te bouwen.

Overzicht beoordelingen scenario 1 en 2

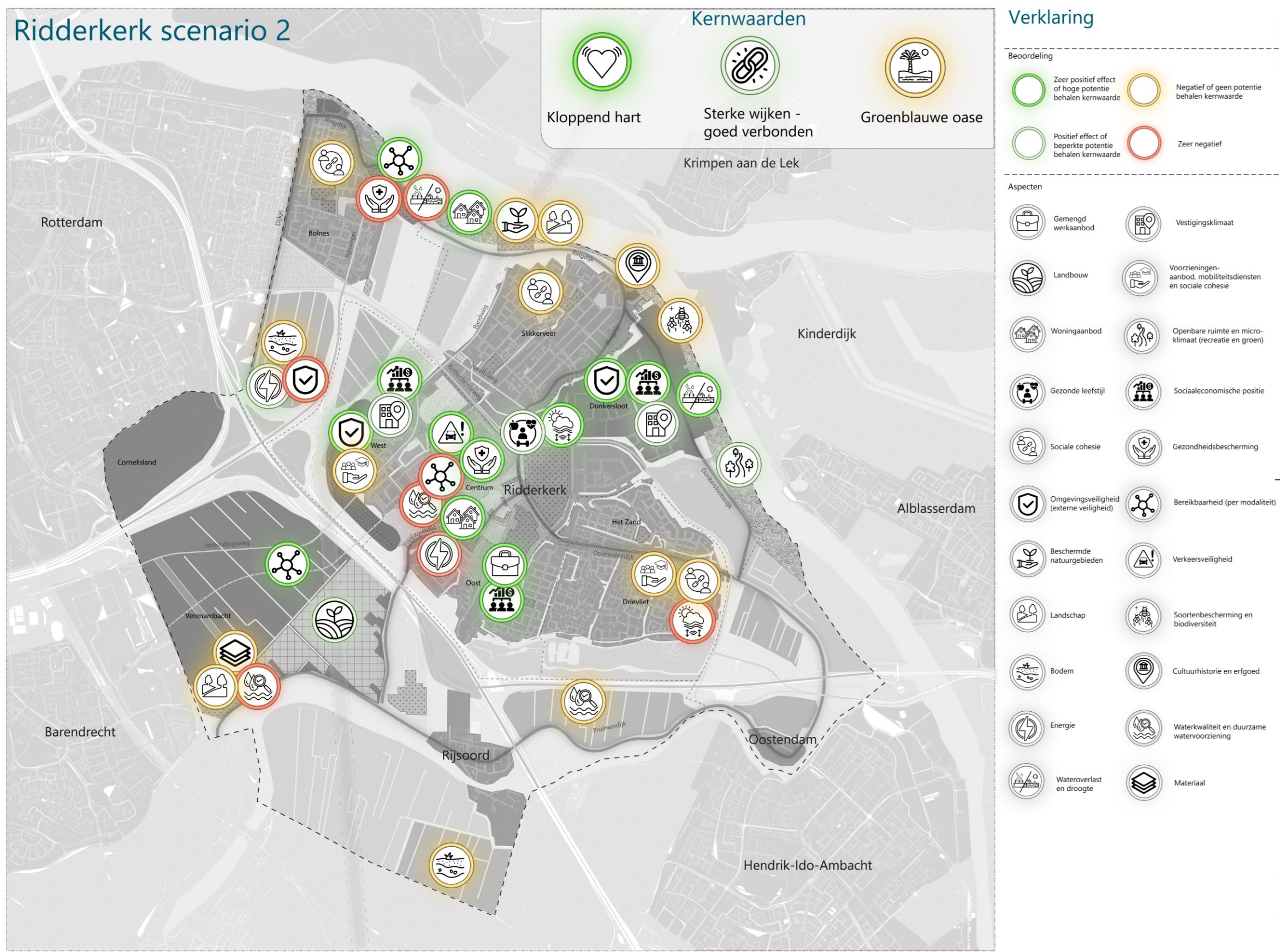
Tabel 6.5 geeft een overzicht van alle beoordelingen voor scenario 1 en 2.

Tabel 6.5 Beoordelingen van effecten van de scenario's

Aspect	Referentie situatie	Beoordeling doelbereik		Beoordeling omgevingseffecten	
		Scenario 1	Scenario 2	Scenario 1	Scenario 2
Werkgelegenheid	redelijk	😊	😊	+	++
Vestigingsklimaat	redelijk	😊	😊	0	+
Landbouw	slecht	😊	😊	+	+
Woningaanbod	slecht	😊	😊	+	++
Voorzieningenaanbod (onderwijs en maatschappelijk vastgoed)	redelijk	😊	😊	++	-
Openbare ruimte (recreatie en groen)	goed	😊	😊	++	+
Gezonde leefstijl	redelijk	😊	😊	+	+
Sociaaleconomische positie	goed	😊	😊	+	++

Aspect	Referentie situatie	Beoordeling doelbereik		Beoordeling omgevingseffecten	
Sociale cohesie	redelijk			++	-
Gezondheidsbescherming (totaal score van lucht, geluid en overige aspecten)	slecht			-	-
Omgevingsveiligheid	redelijk			-	-
Bereikbaarheid (per modaliteit)	redelijk			-	-
Toegang tot mobiliteitsdiensten en -voorzieningen	redelijk			++	+
Verkeersveiligheid	redelijk			-	+
Beschermde natuurgebieden	redelijk			+	-
Soortenbescherming en biodiversiteit	redelijk			++	--
Landschap	redelijk			+	-
Cultuurhistorie en erfgoed	redelijk			--	-
Archeologie	goed			0	0
Bodem	redelijk			0	-
Waterkwaliteit en duurzame watervoorziening	slecht			+	-
Microklimaat	redelijk			+	-
Wateroverlast en droogte	slecht			+	-
Energie	slecht			-	+
Materiaal	slecht			+	-

Afbeelding 6.2 Effecten op hoofdlijnen door scenario 2

HET VOORGENOMEN BELEID: ONTWERP VERNIEUWDE OMGEVINGSVISIE

7.1 Totstandkoming ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

De ambities uit de omgevingsvisie hebben invloed op de leefomgeving in Ridderkerk. Het doel van een omgevingseffectrapportage is om de effecten van de omgevingsvisie te onderzoeken. Het onderzoekt de huidige situatie, de referentiesituatie (dat is de toekomst zonder de vernieuwde omgevingsvisie), de effecten van de 2 scenario's en de effecten van de vernieuwde omgevingsvisie. Door deze effecten duidelijk te maken, kunnen de gemaakte keuzes beter onderbouwd worden. In deze paragraaf is aangegeven welke keuzes in de ontwerp vernieuwde omgevingsvisie zijn gemaakt op basis van de milieu-informatie uit de omgevingseffectrapportage.

Tabel 7.1 toont keuzes in de ontwerp vernieuwde omgevingsvisie die voortkomen uit de omgevingseffecten. Alle aspecten uit de ontwerp vernieuwde omgevingsvisie die gelijk blijven aan de referentiesituatie zijn niet opgenomen in tabel 7.1.

Tabel 7.1 Keuzes in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie die voortkomen uit de omgevingseffecten

Onderdeel uit het voorgenomen beleid	Keuzes afkomstig uit scenario 1	Keuzes afkomstig uit scenario 2
diverse werkgelegenheid	maakindustrie blijft behouden in Ridderkerk waardoor er werkaanbod voor praktisch geschoolde mensen beschikbaar is	focus op het aantrekken van zakelijke dienstverlening en innovatieve bedrijven, waardoor er werkaanbod voor theoretisch geschoolde mensen beschikbaar is
verbetering en diversifiëring van het vestigingsklimaat en de openbare ruimte	groene kraag, inprikkers en nieuwe ontmoetingsplekken zorgen voor een verbetering van vestigingsklimaat	meer functiemenging op bedrijventerreinen waardoor de openbare ruimte en sociale veiligheid verbeteren
woningaanbod voldoet aan regiobod	collectieve woonvormen en flexwonen waar mogelijk zorgt voor een diverse woningaanbod die inspeelt in de huidige vraag	hoogbouw is maatwerk en hiervoor dient een hoogbouweffectrapport opgesteld worden
voorzieningenaanbod is nabij	overal een buurtcentrum	centrale voorzieningen blijven in Ridderkerk centrum
verbetering van gezonde leefstijl en hittestress door een beweegvriendelijke leefomgeving	groene kraag met inprikkers	schaduwrijke fiets- en wandelroutes bevorderen een gezonde leefstijl
toename waterberging tegen wateroverlast en droogte	vernatting is nader uitgewerkt tot 9 waterbergingsgebieden	niet van toepassing
duurzame energie opwek bij knooppunten	niet van toepassing	duurzame energieopwek bij de knooppunten

Onderdeel uit het voorgenomen beleid	Keuzes afkomstig uit scenario 1	Keuzes afkomstig uit scenario 2
verbetering van toegankelijkheid en bereikbaarheid voor elke modaliteit	de toegankelijkheid van de auto blijft goed. Buurtbussen blijven rijden	een nieuwe OV-verbinding tussen station Barendrecht en Ridderkerk centrum zorgt voor een verbetering van OV. Er loopt een onderzoek naar een waterbushalte bij Bolnes-Zuid Een toegankelijk centrum aanbieden voor elke modaliteit is doorslaggevend voor het niet overnemen van het autovrije centrum
gezondheidsbescherming blijft een aandachtspunt (vooral vanwege rijkswegen en rol van auto)	overkapping is niet haalbaar en is niet overgenomen vanwege de afname van luchtkwaliteit bij de tunnelmonden (specifiek Bolnes)	grotere uitbreiding van het woningaanbod t.o.v. het regiobod leidt tot negatieve gezondheidseffecten bouwen in rivieroever is maatwerk waarbij er onderzoek dient te worden gedaan naar effecten op mobiliteit en klimaatadaptatie. Deze 2 aandachtspunten komen ook voort uit het OER autovrij centrum is niet overgenomen, maar heeft wel aanzienlijk positieve effecten op de gezondheidsbescherming. Een toegankelijk centrum voor elke modaliteit is doorslaggevend voor het niet overnemen van een autovrije centrum. Hierdoor blijft auto dominant
omgevingsveiligheid is een aandachtspunt door nieuwe risicobronnen vanwege de energietransitie	buurtbatterijen bij buurtcentra zijn niet overgenomen vanwege de toename van het veiligheidsrisico	waterstoffabriek is niet overgenomen vanwege een toename van veiligheidsrisico energiecorridor betreft een mogelijke reservering vanuit het Rijk
natuurdoelen nog niet gehaald vanwege landelijke ontwikkelingen	natuurontwikkeling (stiltegebieden, weidevogelgebieden, natuurrijke uiterwaarden) zijn niet overgenomen vanwege de ambitie voor functiemenging (recreatie, mobiliteit en groen)	functioneel groen is overgenomen om gezond gedrag te bevorderen

Gebiedsgerichte uitwerking en uitvoering

Het OER heeft mitigerende maatregelen voorgesteld die deels in de gebiedsgerichte uitwerking van de omgevingsvisie is overgenomen. Het wordt uit het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie bijvoorbeeld niet duidelijk waar de eventuele extra ontmoetingsplekken en/of speelvoorzieningen worden voorzien.

7.2 Kenmerken voorgenomen beleid

De hoofdambitie van de omgevingsvisie van de gemeente Ridderkerk is als volgt: Ridderkerk is en blijft een prettige gemeente om in te wonen, te recreëren en te werken. Deze hoofdambitie wordt bereikt door in te zetten op onze eigen identiteit. Ook de ligging tussen het stedelijk netwerk van de regio Rijnmond en de Drechtsteden en het landschappelijk netwerk van de Krimpenerwaard, Alblasserwaard, Biesbosch en Hoeksche Waard helpt hierbij. Na jaren van ontwikkeling en groei, is het nu het moment om vooral ook in te zetten op het behouden en het versterken van de kwaliteit van onze leefomgeving.

De gemeente hanteert in de omgevingsvisie naast deze thematische ambities ook 5 leidende principes, dit zijn de overkoepelende ambities onder de hoofdambities. De leidende principes zijn nieuw ten opzichte van de vorige omgevingsvisie en overig bestaand beleid.

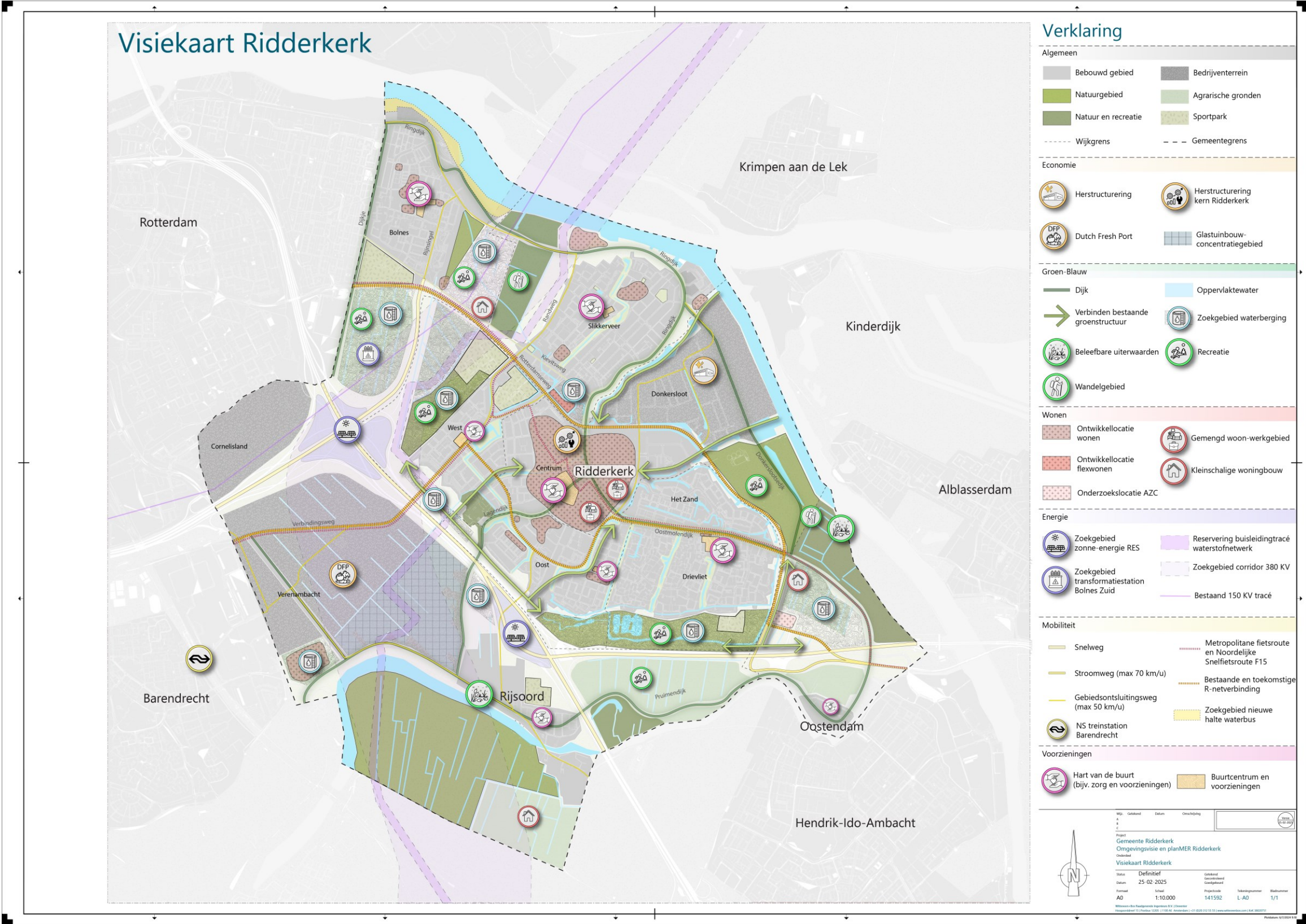
De 5 leidende principes zijn:

- ontwikkelingen zijn water- en bodemsturend;
- ontwikkelingen hebben oog voor een prettige fysieke leefomgeving;
- ontwikkelingen dragen bij aan brede welvaart;
- ontwikkelingen dragen bij aan de uitvoering van transities, zoals de energietransitie;
- ontwikkelingen zijn afgestemd op een inclusieve en toegankelijke mobiliteit.

De omgevingsvisie van de gemeente Ridderkerk betreft hoofdzakelijk een actualisatie van de bestaande omgevingsvisie. Dat betekent dat het beleid op veel onderwerpen aansluit op de vorige omgevingsvisie en dat het bestaand (sectoraal) beleid via de actualisatie wordt geïntegreerd in de nieuwe omgevingsvisie. Hoofdstuk 5 van de omgevingsvisie bevat de ambities per kernwaarde.

7.2.1 Visiekaart

Afbeelding 7.1 Visiekaart Ridderkerk

7.2.2 Gebiedsuitwerking

De 3 Ridderkerkse kernwaarden met de specifieke opgaven en doelen vragen om verschillende manieren van sturing. In dit hoofdstuk introduceren wij de gebieden in Ridderkerk. Ook wordt per strategische keuze op hoofdlijnen aangegeven hoe de gemeente haar rol invult (sturingsstijl).

7.2.3 Gebiedsindeling Ridderkerk

In de omgevingsvisie staan thematische ambities en gebiedsgerichte ambities. De gebiedsgerichte ambities zijn een gebiedsgerichte uitwerking van de thematische ambities naar de verschillende gebieden binnen de gemeente Ridderkerk. De gemeente heeft hiervoor een gebiedsindeling opgesteld zoals beschreven in bijlage IV. In hoofdstuk 6 van de omgevingsvisie staan de gebiedsgerichte opgaven, inclusief de strategische keuzes die de gemeente voor deze opgaven maakt en welke sturingsrol de gemeente bij deze keuze aanhoudt.

7.3 Beoordeling van het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

De effecten van het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie zijn beschouwd op basis van de effectbeoordeling van de scenario's in hoofdstuk 6. Het doelbereik van het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie is beoordeeld op basis van huidig beleid (zie samenvatting van het huidige beleid in bijlage III). In de volgende paragrafen staat per thema een samenvattende tabel van de beoordeling van het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie die vervolgens is toegelicht.

7.3.1 Kloppend hart

De huidige beleidsdoelen voor de kernwaarde 'kloppend hart' zijn opgenomen in de bijlage III zie tabel III.1.

Beoordeling ambitie voor het thema economie

In tabel 7.2 is de beoordeling van de ambitie voor het thema economie weergegeven.

Tabel 7.2 Beoordeling ontwerp vernieuwde omgevingsvisie voor de kernwaarde 'Kloppend hart' op het thema economie

Aspect	Beoordeling referentiesituatie (op basis van bestaande landelijke, provinciale en gemeentelijke beleidsdoelen)	Beoordeling omgevingseffecten ontwerp vernieuwde omgevingsvisie(ten opzichte van de referentiesituatie)	Beoordeling doelbereik ontwerp vernieuwde omgevingsvisie(ten opzichte van het bestaand beleid)
Werkgelegenheid	redelijk	0	
Vestigingsklimaat	redelijk	+	
Landbouw	slecht	-	

In de volgende paragrafen wordt per aspect de beoordeling toegelicht.

Werkgelegenheid

Beoordeling omgevingseffecten ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Op het aspect **werkgelegenheid** scoort het ontwerp vernieuwde omgevingsvisieneutraal ten opzichte van de referentiesituatie. Er wordt bijvoorbeeld ingezet op verbreding van sectoren (innovatie, ICT, zakelijke dienstverlening en vrijetijdseconomie) waardoor er banen ontstaan voor verschillende doelgroepen. Het is onduidelijk wat de omvang is van toegevoegde banen per sector en of dit aansluit op het opleidingsniveau van inwoners in Ridderkerk, ook al is het wel de ambitie om passende werkgelegenheid te bieden aan inwoners.

Beoordeling doelbereik ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie heeft een beperkte potentie om bestaande beleidsdoelen te behalen ondanks de toevoeging van werkgelegenheid. Dit komt omdat er geen maatregelen zijn opgenomen in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie om de werkgelegenheid vanuit het concept 'brede welvaart' te ontwikkelen.

Onzekerheden in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

- werkloosheid: het is onduidelijk wat de omvang is van het werkaanbod;
- opleidingsniveau van de beroepsbevolking: het is onduidelijk wat de omvang is van toegevoegde banen per sector en of dit aansluit op het opleidingsniveau van inwoners in Ridderkerk;
- opleidingsniveau van gecreëerde banen: idem aan onderwijsniveau van de beroepsbevolking.

Mitigerende maatregelen

- inclusieve werkgelegenheid: Zorg dat de toegevoegde banen aansluiten bij de behoefte en onderwijsniveau van (toekomstige) inwoners in Ridderkerk. Mogelijk kunnen samenwerkingsverbanden worden ontwikkeld met lokale bedrijven om stageplaatsen, leer-werktrajecten en beroepsopleidingen aan te bieden die afgestemd zijn op nieuw gecreëerde werkplekken;
- bieden van loopbaanbegeleiding, sollicitatietrainingen en netwerkmogelijkheden voor studenten en werkzoekenden;
- houdt rekening met de ontsluiting van wegen en OV-toegankelijkheid bij de keuze van werklocaties.

Vestigingsklimaat

Beoordeling omgevingseffecten ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Op het aspect **vestigingsklimaat** scoort het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie positief. Het vestigingsklimaat verbetert ten opzichte van de referentiesituatie. Zo wordt aandacht besteed aan het verbeteren van gemengde functies (wonen/werken), parkeergelegenheid en bereikbaarheid met het OV en fiets. Ook wordt er ingezet op het aantrekkelijk houden van de openbare ruimte en bedrijventerreinen, bijvoorbeeld door te investeren in veiligheid, groen en duurzaamheid. Het bedrijventerrein op Donkersloot wordt bijvoorbeeld geherstructureerd om de veiligheid, openbare ruimte en bereikbaarheid te verbeteren. Ook wordt Dutch Fresh Port doorontwikkeld. In zowel Donkersloot als de Dutch Fresh Port blijft het type bedrijvigheid hetzelfde. Dit heeft daardoor geen effect op de milieuruimte.

Beoordeling doelbereik voorgenomen beleid

Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie heeft een hoge potentie om bestaande beleidsdoelen te behalen. Er worden concrete maatregelen getroffen ter bevordering van het vestigingsklimaat. Zo wordt onder andere ingezet op de verlaging van de parkeerdruk, clusterversterking ten behoeve van regionale en korte waardeketens (circulaire economie), herstructurering van Donkersloot, doorontwikkeling van Dutch Fresh Port, en de verduurzaming van bedrijventerreinen waardoor bedrijven hernieuwbare energie kunnen opwekken en gebruiken en zich aanpassen aan consequenties van klimaatverandering.

Onzekerheden in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

- betaalbaarheid voor ondernemers: het is onduidelijk of de verbetering van het vestigingsklimaat de betaalbaarheid verbetert of verslechtert. Hiervoor dient ook uitspraken gedaan te worden over type en omvang van werkgelegenheid.

Mitigerende maatregelen

- bij functiemenging dient de gezondheidsbescherming van inwoners centraal te staan in besluitvorming over het type bedrijven dat wordt gemengd met woningen. houd bijvoorbeeld rekening met de afstand tot bedrijven met grote milieucontouren bij woon-werk functiemenging;
- zorg voor een goede multimodale bereikbaarheid.

Landbouw

Beoordeling omgevingseffecten ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Op het aspect **landbouw** scoort het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie negatief ten opzichte van de referentiesituatie. In lijn met de nationale trend, is er minder perspectief voor de toekomst van landbouwbedrijven. Het glastuinbouwconcentratiegebied en landbouwgrond blijft behouden. Recreatie is mogelijk op agrarische gronden onder voorwaarden. Echter hebben agrariërs door autonome ontwikkelingen minder bestaansperspectief waardoor er een risico bestaat dat het landbouwareaal afneemt in de referentiesituatie.

Beoordeling doelbereik voorgenomen beleid

Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie heeft geen potentie om bestaande beleidsdoelen te behalen. Er is namelijk geen potentie om het landbouwareaal te behouden en de kwaliteit van landbouw te borgen. De gemeente heeft wel de ambitie om zoveel mogelijk agrarische gronden te behouden. Zo wordt het provinciaal vastgestelde glastuinbouwconcentratiegebied behouden. De visie buitengebied lijkt zich te beperken tot rood voor rood, een bijdrage leveren aan ruimtelijke kwaliteit, toevoeging van ruimte voor water en recreatie en het versterken van natuur. Transformatie naar een (gedeeltelijk) andere functie is maatwerk. Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie gaat niet in op de mogelijkheden voor nevenactiviteiten. Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie ambieert een verbeterende balans tussen groen, recreatie en landbouw. Echter, concrete gemeentelijke maatregelen om agrariërs toekomstperspectief te bieden ontbreken. Bovendien zorgen de autonome ontwikkelingen ervoor dat er niet voldoende toekomst perspectief is voor agrariërs waardoor er risico bestaat dat het landbouwareaal verder afneemt.

Onzekerheden in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

- kwaliteit landbouw: het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie doet geen uitspraken over de kwaliteit van landbouw, zoals spreiding type landbouw bedrijf, biologisch, regeneratief, voor de lokale markt.

Mitigerende maatregelen

- behoud van enkele kerngebieden voor (lokale, regeneratieve) landbouw in de gemeente Ridderkerk;
- waar mogelijk ruimte bieden voor nevenactiviteiten;
- stimulatie van landbouw bedrijven die gewassen (bijvoorbeeld voedsel/bio-based bouwmaterialen zoals lisdodden, vlas, bamboe, en hennep/textiel) cultiveren voor de lokale markt ter bevordering van de circulaire economie (korte ketens);
- ondersteuning van agrariërs om de transitie te maken naar (ecologisch en financieel) duurzame vormen van landbouw, zoals regeneratieve gemeenschapsboerderijen;
- inspanningen om bodemkwaliteit te verbeteren ten behoeve van duurzame lokale voedselproductie.

7.3.2 Sterke wijken - goed verbonden

De doelen van de kernwaarde 'sterke wijken - goed verbonden' staan in bijlage III (tabel III.2).

Beoordeling ambitie voor het thema wonen en fysieke leefomgeving

In tabel 7.3 is de beoordeling van de ambitie voor het thema wonen en de fysieke leefomgeving weergegeven.

Tabel 7.3 Beoordeling ontwerp vernieuwde omgevingsvisie voor de kernwaarde ‘Sterke wijken - goed verbonden’ op het thema wonen en fysieke leefomgeving

Aspect	Beoordeling referentiesituatie (op basis van bestaande landelijke, provinciale en gemeentelijke beleidsdoelen)	Beoordeling omgevingseffecten ontwerp vernieuwde omgevingsvisie (ten opzichte van de referentiesituatie)	Beoordeling doelbereik ontwerp vernieuwde omgevingsvisie (ten opzichte van het bestaand beleid)
Woningaanbod	slecht	+	
Voorzieningenaanbod (onderwijs en maatschappelijk vastgoed)	redelijk	0	
Openbare ruimte (recreatie en groen)	goed	+	

In de volgende paragrafen wordt per aspect de beoordeling toegelicht.

Woningaanbod

Beoordeling omgevingseffecten ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Op het aspect **woningaanbod** scoort het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie neutraal ten opzichte van de referentiesituatie. Het regiobod bevat een netto toevoeging van 1.910 woningen in Ridderkerk. Van de 1.910 woningen zijn er harde plannen¹ die 357 woningen mogelijk maken (referentiesituatie). Hiermee wordt de woningvoorraad voldoende uitgebreid (toevoeging van netto 1.553 woningen ten opzichte van de referentiesituatie) om bij te dragen aan de regionale woningtekort. In het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie staat dat er wordt ingezet op verdichting, verhoging, transformatie, en uitbreiding, mits dat past bij het dorpse karakter en het goed kan worden ingepast. Hoger bouwen (vanaf middenbouw) is altijd maatwerk, hiervoor geldt een onderzoeksplicht voor de initiatiefnemer om de effecten van bouwhoogte te onderzoeken. De gemeente zet waar mogelijk in op functiemenging in Centrum-Oost. Bij ruimtelijke ontwikkelingen in het buitendijkse gebied is de kwetsbaarheid van het gebied voor overstromingen een belangrijk aandachtspunt. Ontwikkelaars moeten onderzoek doen naar de (on)mogelijkheden van buitendijks bouwen aan de rivieroever van de Nieuwe Maas. Er blijft overstromingsrisico bestaan voor bestaande woningen in het buitendijkse gebied.

Verder wordt er ingezet op de differentiatie in woningtypes en prijsklassen (maximaal 30 % sociale woningbouw bij nieuwbouw volgens de landelijke norm) in het woningaanbod en binnen de verschillende wijken en kernen van Ridderkerk, zodat de diverse doelgroepen een geschikte woning kunnen vinden. Daarbij is in het bijzonder aandacht voor starters, ouderen, zorgbehoevenden en internationale medewerkers. Ook onderzoekt de gemeente de mogelijkheden van nieuwe type woonvormen zoals flexwonen. Er is nog geen onderzoek naar doelgroepspecifieke of collectieve woonvormen. Beschikbare woningen worden zoveel mogelijk aan Ridderkerkse woningzoekenden toegewezen.

Beoordeling doelbereik ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie heeft een hoge potentie om bestaande beleidsdoelen te behalen. Zoals is toegelicht in de paragraaf hierboven zet het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie zich in voor een woningaanbod door middel van uitbreiding en differentiatie die toekomstbestendig is en voldoet aan de behoefte van verschillende doelgroepen en worden zoveel mogelijk toegewezen aan Ridderkerkse woningzoekenden.

¹ De woningen die onderdeel zijn van de harde plannen (peildatum augustus 2024) worden zeker gerealiseerd. De harde plannen hebben de ruimtelijke procedures doorlopen (bestemmingsplan en/of uitgebreide omgevingsvergunning) en zijn vastgesteld.

Onzekerheden in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

- betaalbaarheid is onzeker vanwege de balans tussen vraag en aanbod in de toekomst en de woningmarktontwikkelingen en inflatie;
- bereidheid particulieren om eigen oppervlakten klimaatadaptief in te richten;
- bereidheid projectontwikkelaars om nieuwbouw klimaatadaptief en natuurinclusief uit te voeren;
- resultaat onderzoek per ontwikkeling naar de (on)mogelijkheden van buitendijks bouwen aan de rivieroever van de Nieuwe Maas;
- overstromingsrisico blijft bestaan voor bestaande woningen in het buitendijkse gebied;
- resultaat onderzoek naar mogelijkheden van nieuwe type woonvormen zoals flexwonen.

Mitigerende maatregelen

- onderzoek naar collectieve woonvormen en doelgroep specifieke woningen kan interessant zijn om vereenzaming tegen te gaan en te voorzien in specifieke woonbehoeften van inwoners in Ridderkerk;
- bereid bewoners van bestaande en nieuwbouw woningen in het buitendijkse gebied voor op noodsituaties bij overstromingen;
- compensatiemaatregelen voor schade aan woningen door bijvoorbeeld bodemdaling of andere consequenties van klimaatverandering zoals schade door hevige regenval of storm;
- er gelden minder eisen voor flexwoningen zolang ze tot 15 jaar op een locatie geplaatst worden. Hierdoor kan op bouwkosten worden bespaard. Een gezonde leefomgeving is belangrijk, ook bij tijdelijke (flex)woningen die er maar 'kort' staan. Er komen vaak mensen uit kwetsbare groepen te wonen. Een maatregel hiervoor is bijvoorbeeld het bouwen van gemeenschappelijke ruimtes of tuinen

Voorzieningenaanbod

Beoordeling omgevingseffecten ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Op het aspect **voorzieningenaanbod** scoort het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie neutraal ten opzichte van de referentiesituatie.

Voorzieningenniveau en maatschappelijke voorzieningen

Het uitgangspunt in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie is dat de bestaande wijkcentra en buurtsteunpunten worden behouden. Afhankelijk van de demografische samenstelling van de wijk en de kwetsbaarheid van inwoners kunnen aanvullende voorzieningen nodig zijn. De gemeente geeft er in haar ontwerp vernieuwde omgevingsvisie de voorkeur aan om toekomstige (maatschappelijke) voorzieningen te clusteren nabij de wijkcentra en buurtsteunpunten. Dit draagt bij aan de bereikbaarheid. Het beleid lijkt weinig aandacht te geven aan de omvang van het voorzieningenniveau ten opzichte van de uitbreiding van de woningvoorraad, en tegelijkertijd de mogelijke invloed van de vergrijzing en digitalisering en de impact hiervan op het draagvlak voor en de bemensing van de voorzieningen. Dit kan leiden tot een verschil in het aanbod in de vraag, of tot leegstand van de voorzieningen. Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie gaat er vanuit dat buurtoverstijgende voorzieningen zich centraal in het centrum van Ridderkerk (blijven) bevinden. Er worden geen ingrepen voorgesteld om het aantal of het type buurtoverstijgende voorzieningen te vergroten. Gezien de ligging van Ridderkerk in de regio is daar ook weinig aanleiding toe.

Wat betreft maatschappelijke voorzieningen gaat het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie uit van een inzet op voldoende en kwalitatief goede accommodaties, een evenwichtige spreiding, goede bezetting en verantwoorde besteding van de middelen. Daarbij is er aandacht voor gebedshuizen. Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie maakt niet duidelijk waar deze spreiding wordt voorzien. Wel zou hier in de gebiedsgerichte uitwerking van de omgevingsvisie in bijvoorbeeld programma's nog aandacht aan besteedt kunnen worden.

Onderwijsaanbod

Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie gaat uit van het behoud van een volwaardig onderwijssysteem, van de kinderopvang tot en met het voortgezet onderwijs. Ook wordt ingezet op het voorkomen van leerachterstanden door investeringen in voor- en vroegschoolse educatie en de vorming van Integrale Kindcentra. Daarnaast heeft de gemeente blijvend aandacht voor de capaciteit en de kwaliteit van de onderwijsgebouwen. De uitwerking komt niet terug in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie en zou moeten landen in bijvoorbeeld een programma zoals bedoeld onder de Omgevingswet.

Beoordeling doelbereik ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie heeft een beperkte potentie om doelen te behalen. Er is aandacht voor de spreiding van het voorzieningenniveau over de gemeente. Wel is het zo dat er nog verdere uitwerking behoeft op de thema's maatschappelijke voorzieningen en het onderwijsaanbod om met zekerheid de doelen te halen. De benoeming waar deze uitwerking plaats gaat vinden in de beleidscyclus kan hieraan bijdragen.

Onzekerheden in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

- tevredenheid met voorzieningen: er zijn geen concrete maatregelen over monitoring tevredenheid van voorzieningen;
- invloed van de vergrijzing en digitalisering en de impact hiervan op het draagvlak voor en de bemensing van de voorzieningen;
- de omvang van het voorzieningenniveau ten opzichte van de uitbreiding van de woningvoorraad.

Mitigerende maatregelen

- aandacht besteden aan de omvang van voorzieningenniveau en verdere uitwerking van de evenwichtige spreiding van maatschappelijke voorzieningen en onderwijsinstellingen in de gebiedsgerichte uitwerking en/of de verdere doorwerking in de beleidscyclus.

Openbare ruimte

Beoordeling omgevingseffecten ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Op het aspect **openbare ruimte** scoort het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie positief ten opzichte van de referentiesituatie, mede omdat dit concreter is uitgewerkt.

Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie zet in op een beweegvriendelijke openbare ruimte die iedereen uitnodigt tot beweging, spelen en ontmoeting. De belangrijkste ingreep die hiermee samenhangt is de inzet op de uitbreiding van de groene kraag. Daartoe wordt ingezet op een betere samenhang tussen de grotere groengebieden, concreet om het versterken van de verbinding tussen de Gorzen/ de Crezéepolder, het Oosterpark, Reijerpark, gebieden ten oosten van de A38, de Donckse Velden en Bolnes-Zuid. Op de visiekaart is de versterking visueel aangeduid. Het versterken van de samenhang tussen de groengebieden zorgt voor een beweegvriendelijke omgeving. Naast de uitbreiding wordt de groene kraag ook aangesloten op de hoofdgroenstructuur. Zo ontstaan 'inprikkers' vanuit de groene kraag richting de kern van Ridderkerk. Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie zet erop in om de fiets- en wandelmogelijkheden rondom de hoofdgroenstructuur uit te breiden waar dat mogelijk is. Ook worden deze routes waar mogelijk van schaduw voorzien. Er worden ook vergelijkbare ingrepen voorgesteld op de bedrijventerreinen. De ingrepen staan ook benoemd in de gebiedsgerichte uitwerking, inclusief de sturingsstijl. De ingrepen behoeven verdere uitwerking in de beleidscyclus om deze tot realisatie te laten komen. Daarbij moet aandacht zijn voor de samenwerking met partners (het grondeigendom is gefragmenteerd) en de financiële middelen die daarvoor benodigd zijn, zowel voor de aanleg als voor het langdurig onderhoud.

Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie zet waar nodig en mogelijk in op de realisatie van ontmoetingsplekken. Wat betreft speelvoorzieningen laat het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie dit aansluiten bij de opbouw van de wijk, met aandacht voor veiligheid, inpasbaarheid, en een evenwichtige spreiding over de gemeente. Bij ingrepen in de openbare ruimte heeft de gemeente aandacht voor de toegankelijkheid voor iedereen. Het kan gaan om de aanleg van toegankelijke wandel- en fietspaden die veilig gebruikt kunnen worden met (hulp)middelen. Het kan ook gaan om het plaatsen van bankjes om te rusten of publieke toiletten.

De gemeente is aan zet voor de aanleg, het beheer en het onderhoud van de openbare ruimte. De gemeente sluit aan bij de nationale doelstelling om in 2050 geheel klimaatbestendig en waterrobuust te zijn. De gemeente wil zich daarom richten op een openbare ruimte die bestendig is tegen de gevolgen van wateroverlast, droogte en hitte. Bij ontwikkelingen wordt er daarom altijd gekeken naar de (extra) mogelijkheden voor de realisatie van ruimte voor water. Daarnaast is er aandacht voor de vergroening van de leefomgeving. Ook stimuleert de gemeente in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie de investeringen in de openbare ruimte die de biodiversiteit vergroten. De uitwerking van deze ingrepen dragen naast een klimaatadaptieve openbare ruimte ook bij aan de aantrekkelijkheid daarvan.

Een aandachtspunt bij de uitwerking van het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie in de openbare ruimte is dat er overlappende ruimteclaims op de schaarse ruimte in de gemeente afkomen. Bijvoorbeeld benodigde ruimte voor woningbouw, infrastructuur, ruimte voor water en de energietransitie. Dit kan negatieve gevolgen hebben voor de ruimte die uiteindelijk overblijft ter publieke besteding.

Wat betreft recreatie zet de gemeente zich in om de oevers langs de Waal, de Noord en de Nieuwe Maas beleefbaar te maken en waar mogelijk in te richten voor een toegankelijk, recreatief gebruik van wandelaars en fietsers. Bijvoorbeeld door het beschermen van doorzichten langs het water. Het beleefbaar maken van de rivieroever staat ook benoemd als strategische keuze onder de gebiedsgerichte uitwerking. Hoe de uitwerking verder tot uiting gaat komen, is nog onbekend.

Beoordeling doelbereik ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie heeft een hoge potentie om beleidsdoelen van de gemeente te behalen. Er is aandacht voor de creatie van een kwalitatieve en beweegvriendelijke openbare ruimte, met oog voor de toegankelijkheid en inclusiviteit. Ook worden er ingrepen voorgesteld om de openbare ruimte waterrobuust en klimaatbestendig te maken. Daarnaast wordt er ingegaan op het beter beleefbaar maken van de rivieroever.

Onzekerheden in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

- uitwerking beleefbaarheid van de rivieroever;
- uitwerking overlappende ruimteclaims op schaarse ruimte in de gemeente;
- uitwerking fiets- en wandelpaden inclusief schaduwplekken rondom hoofdgroenstructuur en op bedrijventerreinen.

Mitigerende maatregelen

- in beleidsregels waarborgen van de nadere uitwerking van de versterking van de groene kraag;
- in beleidsregels het beter beleefbaar maken van de rivieroever verder uitwerken borging door bijvoorbeeld na te denken over de vragen: gaat het over toegang tot het water en waterrecreatie of alleen wandelpaden door gebieden? Wordt het intensief of extensief? In welke mate wordt de natuur verstoord door de recreatiedruk? Wordt rekening gehouden met structuren/voorzieningen in de uiterwaarden voor waterveiligheid/rivierkunde?
- het wordt uit het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie niet duidelijk waar de eventuele extra ontmoetingsplekken en/of speelvoorzieningen worden voorzien. Dat zou ook afwijken van het detailniveau van de omgevingsvisie. Wel is het belangrijk om hier aandacht voor te houden in de verdere uitwerking van de beleidscyclus. Denk bij het bepalen van locaties bijvoorbeeld aan principes als: nabij buurtcentra, nabij scholen/opvang (kinderen);
- blijf er oog voor hebben dat alle inwoners toegang hebben tot hoogwaardige groene ruimtes, zoals voor minder-validen of mensen met dementie.

Beoordeling ambitie voor het thema gezondheid en sociaal domein

In tabel 7.4 is de beoordeling van de ambitie voor het thema gezondheid en sociaal domein weergegeven.

Tabel 7.4 Beoordeling ontwerp vernieuwde omgevingsvisie voor de kernwaarde 'Sterke wijken - goed verbonden' op het thema gezondheid en sociaal domein

Aspect	Beoordeling referentiesituatie (op basis van bestaande landelijke, provinciale en gemeentelijke beleidsdoelen)	Beoordeling omgevingseffecten ontwerp vernieuwde omgevingsvisie (ten opzichte van de referentiesituatie)	Beoordeling doelbereik ontwerp vernieuwde omgevingsvisie (ten opzichte van het bestaand beleid)
Gezonde leefstijl	redelijk	+	😊
Sociaaleconomische positie	goed	0	😊

Aspect	Beoordeling referentiesituatie (op basis van bestaande landelijke, provinciale en gemeentelijke beleidsdoelen)	Beoordeling omgevingseffecten ontwerp vernieuwde omgevingsvisie (ten opzichte van de referentiesituatie)	Beoordeling doelbereik ontwerp vernieuwde omgevingsvisie (ten opzichte van het bestaand beleid)
Sociale cohesie	redelijk	0	--
Gezondheidsbescherming (totaal score van lucht, geluid en overige aspecten)	slecht	- (laagste score bepaalt eindscore)	--
- luchtkwaliteit en geluidshinder	slecht		--
- overige aspecten (trillingen, licht en geur)	slecht	0	--
Omgevingsveiligheid	slecht	0 (laagste score bepaalt eindscore)	--
- externe veiligheid	slecht	0	--
- sociale veiligheid	slecht	+	--

Gezonde leefstijl

Beoordeling omgevingseffecten ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Op het aspect **gezonde leefstijl** scoort het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie positief. De gemeente ziet gezondheid als integraal onderdeel van haar beleidsvorming. Ook is de inzet op positieve gezondheid het uitgangspunt. De versterking van de groene kraag, de aansluiting daarvan op de hoofdgroenstructuur en het zoeken van koppelkansen met fiets- en wandelmogelijkheden verbeteren de beweegvriendelijkheid binnen de gemeente zijn hier onderdeel van. Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie richt zich net als de in het huidige beleid op het informeren van jongeren over de gevolgen van drugs- en alcoholgebruik, het belang van gezonde voeding en mentale en lichamelijke gezondheid. Daarnaast zet de gemeente in op een rookvrije generatie.

Beoordeling doelbereik ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie heeft een beperkte potentie om beleidsdoelen te behalen. De potentie komt vooral door het voornemen om de beweegvriendelijkheid mede via ingrepen als de uitbreiding van de groene kraag te bewerkstelligen. Op de andere onderwerpen is het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie min of meer gelijk aan het al vigerende beleid. Verder heeft de gemeente de uitvoering van de doelstellingen (gedeeltelijk) neergelegd bij de GGD Regio Rijnmond waardoor doelbereik sterk afhankelijk is van de werkzaamheden van de GGD.

Mitigerende maatregelen

- blijf aandacht houden voor de uitwerking van de gezonde leefstijl in het vervolg van de beleidscyclus (bijvoorbeeld in thematische of gebiedsgerichte programma's);
- neem concrete beleidsmaatregelen op over vermindering van overgewicht zoals voedsel en sportprogramma's;
- neem concrete beleidsmaatregelen op over het monitoren van ervaren gezondheid;
- neem concrete beleidsmaatregelen op over het omgaan met de broze gezondheid onder ouderen; zoals reduceren hittestress en verbeteren van de toegang tot zorgvoorzieningen.

Sociaal economische positie (gemiddeld besteedbaar inkomen)

Beoordeling omgevingseffecten ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Op het aspect **sociaal economische positie** scoort het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie neutraal ten opzichte van de referentiesituatie. Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie gaat net als de referentiesituatie uit van een verbreding van de economie naar meer zakelijke dienstverlening. Ook wordt de woningvoorraad uitgebreid en verbeterd. Daarnaast blijft het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie zich inzetten voor investeringen in kansengelijkheid, inclusieve mobiliteit en het voorkomen van schulden en armoede onder haar bewoners. Naar verwachting neemt het gemiddeld besteedbaar inkomen binnen de gemeente niet substantieel toe door deze ingrepen, omdat de economische structuur niet dusdanig wordt aangepast dat bijvoorbeeld het opleidingsniveau verandert.

Beoordeling doelbereik ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie heeft een hoge potentie om beleidsdoelen te behalen. Het vigerende beleid blijft gehandhaafd in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie. De ingrepen sluiten aan bij de gemeentelijke doelen die focussen op het werken aan een vitale samenleving waarin iedereen mee kan doen en gelijke kansen heeft, het inzetten op lifelong learning en het bieden van een maatwerkgericht aanbod.

Mitigerende maatregelen

- oog blijven houden voor kwetsbare groepen: zij moeten volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving, bijvoorbeeld de toegang tot werk en voorzieningen. Ook moeten zij financieel in staat zijn of worden gesteld om te participeren in de energietransitie.

Sociale cohesie (mate van eenzaamheid)

Beoordeling omgevingseffecten ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Op het aspect **sociale cohesie** scoort het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie neutraal omdat er geen extra maatregelen worden voorgesteld in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie ten opzichte van het huidige beleid. Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie blijft zich inzetten op het realiseren van ontmoetingsplekken waar dat nodig en mogelijk is. Daarnaast wordt blijvend ingezet op de toegankelijkheid van de openbare ruimte. Door de aandacht voor de inclusiviteit en toegankelijkheid is de openbare ruimte een plek voor iedereen, en worden de mogelijkheden voor sociale interactie blijvend gestimuleerd. Ook blijft de gemeente met haar ontwerp vernieuwde omgevingsvisie het verenigingsleven en buurt evenementen ondersteunen. Deze ingrepen dragen bij aan de sociale cohesie. Daarnaast wordt er in elke kern een 'hart van de buurt' gecreëerd of behouden. De buurten waar sociale cohesie al sterk is wordt hiermee behouden in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie. Ook op deze locaties wordt ontmoeting zo gestimuleerd. Ook biedt de gemeente steun aan vrijwilligers (inclusief pleegouders en mantelzorgers) wat belangrijk is voor de betrokkenheid van anderen/buren/mantelzorgers en ten goede komt aan de sociale cohesie. Verder laat de gemeente in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie de mogelijkheid open om collectieve woonvormen, mantelzorgwoningen en/of flexwonen te stimuleren. Vooral de inzet op collectieve woonvormen kan in positieve zin bijdragen aan de sociale cohesie.

Beoordeling doelbereik ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie heeft een beperkte potentie om beleidsdoelen te behalen. Het vigerende beleid blijft gehandhaafd, er worden in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie geen extra ingrepen voorgesteld die een invloed hebben op de sociale cohesie.

Mitigerende maatregelen

- blijf aandacht houden voor de uitwerking van de sociale cohesie, bijvoorbeeld door te concretiseren waar ontmoetingsplekken toegevoegd moeten worden die passen bij de samenstelling van de wijk;
- onderzoek de mogelijkheden naar collectieve woonvormen.

Gezondheidsbescherming

Beoordeling omgevingseffecten ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Op het aspect **gezondheidsbescherming** heeft het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie een negatief effect op de luchtkwaliteit en geluidshinder en neutraal effect op trillingen, licht en geur ten opzichte van de referentiesituatie. Door de toevoeging van woningen en nabijgelegen snelwegen en bedrijventerreinen is de beoordeling negatief.

Geluidsbelasting

De hoofdbron van geluidshinder in Ridderkerk zijn de Rijkswegen, binnenwegen, bedrijvigheid, industrie en scheepsvaart. De geluidsoverlast is lokaal van aard, met name de overlast veroorzaakt door bedrijvigheid en industrie. De toevoeging van 1.553 woningen (grootweg 6 % toename van populatie tot 2035 en tussen 2035 en 2050 een toename van 4 % (CBS 2023b), want 1900×2.2 personen per huishouden = 4.180 inwoners op een huidige populatie van 48.000), zal samengaan met verhoogde verkeersdruk en geluidshinder, zeker nabij de S105/Rotterdamseweg als hoofdontsluiting van heel Ridderkerk. Zowel uitbreiding en inbreiding in bestaande woonwijken die nabij wegen of afslagen liggen leiden tot een toename van het aantal gehinderde door geluid ten opzichte van de referentiesituatie. Zie afbeelding 5.7 tot 5.9, in bijlage I. De gemeente Ridderkerk heeft bestaande beleid (programma Geluid en Luchtkwaliteit) om de overlast bij nieuwbouw te beperken door gericht maatregelen te nemen zoals stil asfalt of afscherming. Door het programma Geluid en Luchtkwaliteit worden de toekomstige inwoners van nieuwbouw beter beschermd tegen geluidbelasting. Het programma is daarmee een positieve stap om hinder van geluidbelasting te beperken. Echter, heeft het programma minder invloed op bestaande woningen. Ook dient er scherpere keuzes gemaakt worden om autogebruik te beperken als belangrijke bron van geluid. Dat is de reden dat de beoordeling ook negatief is.

Ook de toevoeging van bedrijven en industrie, zoals in de sectoren agrofood en bouwnijverheid zorgt voor een toename in geluidsbelasting door (zware) bedrijvigheid, industriële activiteiten en zwaar verkeer. Bovendien leidt de 24/7 bedrijfsvoering van industriële activiteiten tot geluidshinder, wat de leefkwaliteit en nachtrust in nabijgelegen woongebieden kan verstoren.

Luchtverontreiniging

De hoofdbron van luchtverontreiniging zijn de Rijkswegen rondom Ridderkerk en in mindere mate de binnenwegen. Alhoewel een deel van de uitstoot buiten de invloedssfeer van de gemeente ligt zorgt dit voor een ongunstig vertrekpunt voor luchtkwaliteit door de aanwezige concentraties luchtverontreinigende stoffen zoals NO_x, PM₁₀ en PM_{2.5}. De grootste verontreiniging is tegenwoordig van slijtage van banden, niet meer wat uit de uitlaat komt. Daaropvolgend veroorzaken bedrijven en industrie luchtverontreiniging door emissies en transportactiviteiten. Dit gaat zowel om lokale industrie als om de industrie in het Rotterdamse havengebied en voorbij varende schepen. De omschakeling naar hernieuwbare energiebronnen en duurzame mobiliteit kan een deel van de vervuiling verhelpen in de toekomst.

De toevoeging van netto 1.553 woningen ten opzichte van de referentiesituatie heeft een negatief effect op de luchtkwaliteit. Zowel inbreiding als uitbreiding kunnen leiden tot een toename in luchtverontreinigende stoffen door intensiever gebruik van autoverkeer. Uitbreiding en inbreiding in bestaande woonwijken die nabij wegen of afslagen liggen leiden tot een toename van het aantal gehinderde door luchtkwaliteit ten opzichte van de referentiesituatie. De toename van geluidgehinderden vindt met name plaats bij nieuw toegevoegde woningen. Afhankelijk van de locatie, kan er sprake zijn van toename van geluidsbelasting op bestaande woningen langs drukke (ontsluitings-)wegen. Bijvoorbeeld de noordzijde van het centrum nabij de Rotterdamseweg en bedrijven. Zie afbeelding 5.10 tot 5.12, in bijlage I.

Overige aspecten

Trillingen worden hoofdzakelijk veroorzaakt door treinverkeer en trams. In Ridderkerk komt geen railverkeer voor en worden trillingen veroorzaakt door vrachtverkeer in combinatie met oude dijken en niet onderheide woningen. In het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie wordt echter geen railverkeer mogelijk gemaakt wat gunstig is voor trillingen.

Geur is voornamelijk afkomstig van industrie en bedrijvigheid. Hierbij is het van belang welk type bedrijven zich vestigen. Echter gelden er ten alle tijden wettelijke normen voor geur.

Er is lichthinder aanwezig in Ridderkerk door onder andere scheepsvaart, bedrijventerreinen en (Rijks)wegen. Lichthinder is vooral verstorend voor natuur en beschermde/niet-beschermde soorten. Vooral industrie en bedrijvigheid veroorzaken lichthinder. Lichtvervuiling kan toenemen langs de rivieroever van de Nieuwe Maas en Noord door uitbreidingslocaties.

Beoordeling doelbereik ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie heeft beperkte potentie voor behalen doel om beleidsdoelen te behalen. Ondanks de beleidsinzet op het gebied van geluid en luchtkwaliteit blijft er een opgave om de beleidsdoelen te halen voor geluid en luchtkwaliteit. Met de toevoeging van 1.553 woningen en bedrijvigheid, waarmee een verhoging van de verkeersdruk gepaard gaat, is het onwaarschijnlijk dat het doel om het aantal geluidgehinderden te verminderen wordt behaald en de luchtkwaliteit verbeterd. Om dit wel te bepalen zijn scherpere keuzes nodig op het gebied van de meest bepalende factor: mobiliteit. Doelen voor trillingen, licht en geur worden naar verwachting wel behaald.

Geluidbelasting

De gemeente wil het aantal geluidgehinderden door verkeers- of industrielawaai doen afnemen door waar nodig gebruik te maken van maatregelen zoals geluidsschermen, stil asfalt en het verstrekken van een subsidie voor het isoleren van woningen. De gemeente werkt toe naar de plandempels en ambitiewaarden uit het Programma Geluid en Lucht 2025-2029. Naast dit programma zijn beleidsregels vastgesteld voor het bouwen van geluidgevoelige gebouwen bij een weg en voor het aanpassen van een weg bij een geluidgevoelig gebouw. Beleidsregels voor industrielawaai en bedrijfsmatige activiteiten worden in de toekomst ook opgesteld. Ridderkerk zal op bepaalde plekken meer ruimte willen bieden aan bedrijvigheid, terwijl op andere locaties de kwaliteit van de leefomgeving zwaarder weegt. In haar omgevingsplan zal Ridderkerk het maximaal toegestane geluidniveau gebiedsgericht koppelen aan het beoogde woonmilieu.

Luchtverontreiniging

Ridderkerk heeft de ambitie om verder te gaan dan alleen voldoen aan de omgevingswaarden voor luchtkwaliteit en werkt daarom toe naar de nieuwe WHO-advieswaarden. De gemeente heeft een vrijwillig programma luchtkwaliteit opgesteld (Programma Geluid en Lucht 2025-2029), waarin de maatregelen uit het Schone Lucht Akkoord ook zijn opgenomen. Deze maatregelen richten zich vooral op verkeer. Op hoogbelaste locaties is de gemeente bij nieuwe ontwikkelingen terughoudend met het realiseren van gevoelige functies, zoals een kinderdagverblijf of dagopvang voor ouderen, of voor mensen die extra kwetsbaar zijn voor luchtverontreiniging vanwege hun leeftijd (kinderen, ouderen) of aandoening (mensen met een luchtweg- of hart- en vaatziekte). Zo is het bijvoorbeeld ongewenst dat gevoelige functies (zoals scholen en kinderdagverblijven) zich vestigen binnen 150 meter van een snelweg en 25 meter van een drukke weg binnen de bebouwde kom. Het is een drukke weg als er per etmaal meer dan 10.000 voertuigen gebruikmaken van de weg. Dat gaat bijvoorbeeld om de Rijksstraatweg, Geerlaan, Vondellaan, Vlietlaan, Donkerslootweg, Benedenrijweg, Rijnsingel, Populierenlaan, de Koninginneweg en de Burgemeester de Zeeuwstraat.

Geur

Ridderkerk heeft de opgave om ernstige geurhinder te voorkomen in de gemeente. Zo treft de gemeente bronmaatregelen en zorgt dat woningbouw en bedrijfsactiviteiten op voldoende afstand van elkaar blijven. Bij woningbouw houden zij rekening met bestaande bedrijvigheid. Bedrijven behouden de ruimte om uit te breiden binnen hun huidige milieuruimte op eigen terrein zonder dat er overlastsituaties ontstaan.

Mitigerende maatregelen

- zorg dat het maximaal toegestane geluidniveau gebiedsgericht gekoppeld wordt aan het beoogde woonmilieu in het omgevingsplan van Ridderkerk;
- houdt rekening met gezondheidsbescherming bij functiemenging;
- monitoring: monitor de lucht- en geluidskwaliteit om de effecten van industriële activiteiten en stedelijke inbreiding te minimaliseren;
- bufferzones: overweeg het instellen van bufferzones (bijvoorbeeld ICM-afschermingen, geluidswallen et cetera) tussen woon- en industriële gebieden om de impact op omwonenden te minimaliseren;
- duurzame mobiliteit: bevorder duurzame transportopties om de impact van toegenomen verkeer op luchtvervuiling en geluidsbelasting te verminderen;

- houtrook: houtrook is een belangrijke veroorzaker van luchtverontreiniging en geurhinder. Dit komt doordat het fijnstof en schadelijke stoffen uitstoot die de luchtkwaliteit verslechteren en gezondheidsproblemen kan veroorzaken. Actief beleid op houtrook kan de hinder ervan verminderen. Daarbij geldt dat houtrookvrije wijken of een algeheel stookverbod effectiever is dan alleen een 'stookwijzer';
- wegen zijn een belangrijke bron voor geluidshinder (en uitstoot van schadelijke stoffen). Verminder de maximum snelheid op wegen. En/of houd voldoende afstand hiertoe, pas stil asfalt toe, concentreer verkeer op bepaalde verkeersaders (indien niet al van toepassing), oriëntatie van gebouwen/geluidluwe gevels, afschermende werking achterliggende woningen.

Omgevingsveiligheid

Beoordeling omgevingseffecten ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Op het aspect **omgevingsveiligheid** scoort het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie neutraal op externe veiligheid en positief op sociale veiligheid ten opzichte van de referentiesituatie.

Externe veiligheid

In het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie is aandacht voor het thema veiligheid bij de toedeling van (kwetsbare) functies aan locaties zoals scholen. Ook streeft de gemeente naar de beperking van het plaatsgebonden risico voor (zeer) kwetsbare gebouwen en locaties (zoals scholen, zorginstellingen en woongebieden) tot de wettelijke grenswaarde. Echter blijft een toename in externe veiligheidsrisico's bestaan. Onder andere door de toename in personendichtheid. In de dichtbevolkte gebieden kunnen veiligheidsrisico's verhoogd zijn, wat vraagt om zorgvuldige planning en strikte veiligheidsmaatregelen. De gemeente heeft al de Visie Externe Veiligheid en past specifieke wet- en regelgeving toe om de risico's te beperken. Voor elke activiteit zal worden beoordeeld of de activiteit kan plaatsvinden en welke maatregelen getroffen moeten worden. Daarmee is de beoordeling neutraal ten opzichte van de referentiesituatie.

Sociale veiligheid

De gemeente zet in op een schone, hele, en veilige leefomgeving. Er is aandacht voor ondermijning, sociale kwaliteit, zorg en veiligheid en high impact crimes. De uitgangspunten voor de aanpak van de veiligheidsopgaven zijn: wijkgericht werken, effectief samenwerken met partners, combinatie van perspectief bieden, preventie en repressie; en duidelijke en handhaafbare regels. Dit zijn positieve uitgangspunten. In het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie worden echter geen concrete maatregelen benoemd over veiligheidsrisico's omtrent drugs- gebruik, overlast en criminaliteit waardoor de beoordeling van omgevingseffecten neutraal is. Wel is er aandacht voor verbetering van openbare ruimte en bedrijventerreinen wat de sociale veiligheid ten goede komt. Ook wordt ingezet op samenwerking met maatschappelijke partners om activiteiten te organiseren om de jongste inwoners te informeren over het gevaar van drugs- en alcoholgebruik, het belang van gezonde voeding, mentale en lichamelijke gezondheid en het verantwoord omgaan met financiële middelen. Ook wordt ingezet op een rookvrije generatie. Daarnaast zet de gemeente zich in voor de bescherming van kwetsbare groepen waarin zij de samenwerking met politie opzoekt. Ridderkerk investeert in kansengelijkheid, inclusieve mobiliteit en voorkomen van schulden en armoede onder bewoners. De socio-economische posities van bewoners verbetert en daarmee ook de kwetsbaarheid.

Zoals in het huidige beleid is er in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie aandacht voor isolement en eenzaamheid door het investeren in goede (sociale) netwerken en nabuurschap. Zo wordt ondersteuning gegeven aan vrijwilligers, het verenigingsleven, evenementen en buurtactiviteiten. Een grote groep ondernemers draagt bij aan het verenigingsleven en/of maatschappelijke initiatieven. De gemeente wilt dit potentieel nog beter benutten door een stimulerende en verbindende rol aan te nemen. Daarnaast zet de gemeente zich in op het verbeteren en vergroten van de kwaliteit en diversiteit van (on)georganiseerde ontmoetingsplekken voor jong en oud. Ook zorgt de gemeente dat er (tijdelijk) hulp en ondersteuning is voor inwoners. Zo is er bijvoorbeeld re-integratie mogelijk. Ook wilt de gemeente de wijkgerichte samenwerking intensiveren. Verder zet de gemeente zich in voor het versterken van de sociale cohesie door middel van het realiseren van meer speel- en ontmoetingsplekken.

Beoordeling doelbereik ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie heeft beperkte potentie om beleidsdoelen voor externe veiligheid en sociale veiligheid te halen.

Externe veiligheid

Zoals hierboven is beschreven blijft er een toename in externe veiligheidsrisico's bestaan door de energietransitie, waardoor het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie beperkte potentie heeft om doelen te behalen.

De gemeente behaalt met het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie wel het doel om plaatsgebonden risico's op externe veiligheid te beperken tot wettelijke grenswaarde van 10^{-6} /jaar voor (zeer) kwetsbare gebouwen en locaties. Ook worden nieuwe risicobronnen voor externe veiligheid geweerd uit de gemeente, uitgezonderd op bedrijventerreinen, mits aan concrete voorwaarden wordt voldaan.

Sociale veiligheid

Het doelbereik van het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie heeft een beperkte potentie om doelen te behalen. Zoals hierboven is beschreven zet de gemeente zich op allerlei manieren in om de sociale veiligheid te borgen en verbeteren. Zo wordt veel aandacht gegeven aan ondermijning, maar er worden nog geen concrete maatregelen benoemd om drugsoverlast tegen te gaan, overlast gevende jeugdgroepen aan te pakken, alert te zijn op verdachte situaties met betrekking tot woning- en voertuiginbraken, en aanpak alcohol- en drugsgebruik.

Onzekerheden in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

- omvang externe veiligheidsrisico's door de energietransitie;
- ontwikkeling van sociale veiligheidsrisico's zoals drugsoverlast en ondermijning.

Mitigerende maatregelen

Externe veiligheid

De gemeente moet voldoen aan de wetgeving maar heeft onder de Omgevingswet beleidsruimte om invulling te geven aan de mogelijkheden in bijvoorbeeld aandachtsgebieden. De Omgevingswet biedt de gemeente afwegingsruimte bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen binnen een aandachtsgebied. Voor het inpassen van een (beperkt) kwetsbaar gebouw of locatie of zeer kwetsbaar gebouw binnen een aandachtsgebied is het aan de gemeente om te onderbouwen dat zij voldoende rekening heeft gehouden met externe veiligheidsrisico's. Hierbij moet het plaatsgebonden risico altijd in ogenschouw worden genomen. De volgende mitigerende maatregelen worden aanbevolen voor de nadere uitwerking van externe veiligheid:

- strenge veiligheidsnormen door het Rijk en DCMR en Veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond: implementeer strikte landelijke veiligheidsprotocollen voor alle nieuwe (energie)infrastructuren;
- regelmatige inspecties: zorg voor frequente inspecties en onderhoud om potentiële risico's vroegtijdig te identificeren en te mitigeren;
- lokale communicatie: informeer en betrek de gemeenschap bij de veiligheidsmaatregelen om bewustzijn en vertrouwen te vergroten;
- Verdichting van woningen: om verdichting op een veilige manier toe te passen is het van belang dat aandacht wordt besteed aan de (brand)veiligheidsaspecten. De inrichting van de fysieke leefomgeving moet weloverwogen zijn en bijdragen aan een snelle en effectieve hulpverlening. Besteed ook aandacht aan het beheersen van gezondheidsrisico's als gevolg van verdichting en klimaatverandering (hitte) zoals sociale en psychische veiligheid;
- Klimaatadaptatie: let op de gevolgen van hitte, droogte, wateroverlast en overstromingen voor de veiligheid binnen de fysieke leefomgeving;
- Energietransitie: denk na hoe energietransitie veilig wordt doorgevoerd. Houd rekening met de veiligheidsrisico's van nieuwe energiebronnen die de energietransitie met zich meebrengt en nog grotendeels onbekend zijn. Tevens bestaat er nog nauwelijks wet- en regelgeving op dit gebied. Als gevolg hiervan worden de risico's niet gereguleerd en beperkt door bestaande wet- en regelgeving. Vanuit gezondheidsperspectief is het van belang om de nadelige effecten bij incidenten met nieuwe energiebronnen goed in beeld te hebben omdat de capaciteit van de zorgketen daar op afgestemd dient te worden.

Sociale veiligheid

- pas een plintenstrategie toe om de sociale veiligheid te bevorderen. Een plintenstrategie richt zich specifiek op de begane grond (plint) van gebouwen. Het doel is om deze ruimten zo in te richten dat de aanwezigheid van mensen op de begane grond wordt verhoogd, wat leidt tot meer sociale controle. Dit gebeurt bijvoorbeeld door het toevoegen van trapjes (waar mensen kunnen zitten), openbare diensten zoals gezondheidscentra of bibliotheken, scholen, kinderdagverblijven, sportfaciliteiten, winkels, dienstverlenende bedrijven zoals tandarts- of kapperspraktijken, of werkruimten;
- zorg voor functiemenging (combineren van verschillende functies zoals wonen, werken, winkelen en recreëren) en menging van doelgroepen op straat- of wijkniveau om de levendigheid te vergroten. Dit wordt bereikt doordat functies op verschillende tijden actief zijn, wat bijdraagt aan het vergroten van de sociale veiligheid;
- drugsoverlast tegengaan: bijvoorbeeld door samenwerking met bewoners aan te gaan om overlastlocaties te signaleren en te melden, plaatsen van camera's, inzetten van extra handhaving, en hulpverlening en preventie programma's opzetten;
- alert zijn op woningen en voertuiginbraken: bijvoorbeeld door verbetering van straatverlichting;
- aanpak alcohol- en drugsgebruik: educatie over de risico's van alcohol- en drugsgebruik in samenwerking met scholen en welzijnsorganisaties; extra toezicht op winkels en horecagelegenheden die alcohol en drugsgerelateerde producten verkopen; streng vergunningsbeleid voor evenementen; toegankelijke ondersteuning voor inwoners met een verslavingsprobleem, inclusief laagdrempelige hulpcentra;
- aandacht voor sociale veiligheid bij hoogbouw. Bij de locaties waar meer dan 6 woonlagen mogelijk zijn kan dit leiden tot een gevoel van anonimiteit;
- blijf aandacht houden voor de uitwerking van de sociale cohesie positie in het vervolg van de beleidscyclus (bijvoorbeeld in thematische of gebiedsgerichte programma's).

Beoordeling ambitie voor het thema mobiliteit

In tabel 7.5 is de beoordeling van de ambitie voor het thema mobiliteit weergegeven.

Tabel 7.5 Beoordeling ontwerp vernieuwde omgevingsvisie voor de kernwaarde 'Sterke wijken - goed verbonden' op het thema mobiliteit

Aspect	Beoordeling referentiesituatie (op basis van bestaande landelijke, provinciale en gemeentelijke beleidsdoelen)	Beoordeling omgevingseffecten ontwerp vernieuwde omgevingsvisie (ten opzichte van de referentiesituatie)	Beoordeling doelbereik ontwerp vernieuwde omgevingsvisie (ten opzichte van het bestaand beleid)
bereikbaarheid per modaliteit	redelijk	- (laagste score bepaalt eindscore)	
- bereikbaarheid gemotoriseerd verkeer	redelijk	-	
- bereikbaarheid OV	redelijk	+	
- bereikbaarheid actieve modaliteiten	redelijk	++	
toegang tot mobiliteitsdiensten en -voorzieningen	redelijk	+	
verkeersveiligheid	redelijk	-	

In de volgende paragrafen wordt per aspect de beoordeling toegelicht.

Bereikbaarheid (per modaliteit)

Beoordeling omgevingseffecten ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

In vergelijking met de referentiesituatie scoort het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie negatief op het gebied van **bereikbaarheid voor gemotoriseerd verkeer** vanwege een toename van gemotoriseerd verkeer. Voor de aspecten **bereikbaarheid van het openbaar vervoer** en **bereikbaarheid actieve modaliteiten** (fietsen en wandelen) scoort het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie daarentegen positief in vergelijking met de referentiesituatie.

Gemotoriseerd verkeer

De toevoeging van netto 1.553 woningen ten opzichte van de referentiesituatie zal leiden tot een toename van het aantal autoritten. Doordat de hoeveelheid gemotoriseerd verkeer toeneemt, zal de druk op het verkeersnetwerk toenemen, met name door de zware belasting op de aansluitingen op de A38 en ontsluiting via de Rotterdamse weg, wat een negatief effect heeft op de bereikbaarheid.

Het ontwikkelen van bedrijventerrein met sectoren als agrofood, industrie, en bouwnijverheid en het behouden van hogere milieugebruiksruimte-bedrijven heeft een negatief effect op de bereikbaarheid door toename van de hoeveelheid (zwaar) verkeer. De gemeente wil onderzoek uitvoeren naar de potentie van mobiliteitshubs en logistieke hubs, bijvoorbeeld voor de bevoorrading van het centrum. Dit zou mogelijk een positief effect hebben op de bereikbaarheid van gemotoriseerd verkeer en OV. Doordat vrachtverkeer uit het centrum wordt geweerd, verbetert de doorstroming voor het overig gemotoriseerd verkeer en ander verkeer zoals OV-bussen en fietsers. Omdat het echter gaat om onderzoek doen en de uiteindelijke beleidsinzet afhankelijk is van onderzoeksresultaten, wordt dit niet meegenomen in de beoordeling van het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie.

Om de verkeersveiligheid voor fietsers op de 'grijze wegen' te verbeteren, wordt waar mogelijk de wegcategorie aangepast naar gebiedsontsluitingsweg 30 km per uur (Zie visiekaart in Toekomstbeeld). Het concept van '30 km per uur, tenzij' is een autonome ontwikkeling. Door de toename van autogebruikers in een situatie met de verlaagde snelheid (30 km, tenzij) verslechtert de bereikbaarheid per auto licht.

De auto blijft een belangrijk vervoermiddel in Ridderkerk in wijken die niet optimaal zijn ontsloten met het openbaar vervoer. De gemeente investeert in voldoende parkeergelegenheid. In beginsel wordt de parkeereis gefaciliteerd op het eigen terrein bij ontwikkelingen. De gemeente heeft als voornemen om de schaarse openbare ruimte zo efficiënt mogelijk te benutten via de bestaande (auto)infrastructuur en de stimulering van duurzame en actieve vormen van vervoer (lopen, fietsen, openbaar vervoer). Dit biedt kansen op de verbetering van autobereikbaarheid en potentieel ook voor duurzame vormen van vervoer, maar is sterk afhankelijk van de daadwerkelijk uitwerking. Daarom is deze beleidsinzet niet doorslaggevend voor de beoordeling van de bereikbaarheid van gemotoriseerd verkeer.

OV

De gemeente zet zich in voor de realisatie van haar ambitie om OV-verbindingen te behouden en versterken, door samenwerking en het voeren van de dialoog met de vervoerdersmaatschappij. De toevoeging van een R-net buslijn tussen het station van Barendrecht en Ridderkerk en Rotterdam - Ridderkerk - Drechtsteden heeft een sterk positief effect op de regionale bereikbaarheid. De gemeente onderzoekt de mogelijkheden voor versterking van de waterbus. Mogelijkheden hiervoor zijn een extra halte bij Bolnes en een frequenter vaarschema. Dit jaar vindt er overleg plaats over het vervoersplan in 2026. Dan wordt onderzocht welke bussen naast Rnet in Ridderkerk nodig zijn om de bereikbaarheid van Ridderkerk met het openbaar vervoer goed te houden. Daarbij behoort een grotere rol van het maatwerkvervoer als aanvulling op reguliere buslijnen tot de mogelijkheden. Omdat het echter gaat om onderzoeken doen en de uiteindelijke beleidsinzet afhankelijk is van onderzoeksresultaten, wordt dit niet meegenomen in de beoordeling van het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie.

Bereikbaarheid actieve modaliteiten

Fietsers en wandelaars staan op de eerste plaats in het bestaande en ontwerp vernieuwde omgevingsvisie. De bereikbaarheid van fietsers verbetert concreet doordat het fietsnetwerk wordt uitgebreid, fietspaden goed worden onderhouden, en fietsparkeerplaatsen worden geclusterd en waar nodig uitgebreid.

Ook is de gemeente voornemens onderzoek te doen naar ontbrekende schakels in wandelroutes om de bereikbaarheid voor voetgangers te verbeteren. Omdat het echter gaat om onderzoeken doen en de uiteindelijke beleidsinzet afhankelijk is van onderzoeksresultaten, wordt dit niet meegenomen in de beoordeling van het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie.

Beoordeling doelbereik ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Zoals in bovenstaande paragraaf beschreven, worden er maatregelen getroffen in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie die grotendeels overlappen met het huidige beleid waardoor het doelbereik hetzelfde blijft ten opzichte van het huidige beleid. Gezamenlijk zorgt het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie ervoor dat er een beperkte potentie is om de doelen voor bereikbaarheid te behalen.

Onzekerheden in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

- resultaat van onderzoek naar nieuwe waterbushalte bij Bolnes-Zuid;
- parkeergelegenheid: de gemeente ambieert om de schaarse openbare ruimte zo efficiënt mogelijk te benutten via de bestaande (auto)infrastructuur en de stimulering van duurzame en actieve vormen van vervoer (lopen, fietsen, openbaar vervoer);
- resultaat onderzoek naar de vraag voor Vervoer op Maat;
- de implementatie van de laadinfrastructuur is afhankelijk is van de ruimte en samenwerking met private partijen;
- resultaat onderzoek naar knelpunten in het wandelnetwerk;
- er is een amendement aangenomen op het raadsvoorstel dat bepaald dat deelmobiliteit pas toe wordt gepast nadat de raad aanvullend beleid op dit gebied heeft vastgesteld.

Mitigerende maatregelen

- implementeer concrete maatregelen die voortkomen uit de diverse onderzoeken (onderzoek naar: potentie van mobiliteitshubs en logistieke hubs, extra halte waterbus, ontbrekende schakels in wandelroutes) in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie;
- vrachtroutes: het behoud van hogere milieugebruiksruimte-bedrijven en toevoeging van sectoren als agrofood, industrie, en bouwnijverheid vereist maatregelen om de impact van vrachtverkeer op de bereikbaarheid, leefbaarheid, en verkeersveiligheid te minimaliseren;
- effecten van logistieke hubs beheersen: er moet aandacht zijn voor de omgevingseffecten van logistieke hubs, zodat de vermindering van vrachtverkeer in het centrum niet leidt tot nieuwe problemen aan de randen van de gemeente;
- deelmobiliteit: onderzoek deelmobiliteit mogelijkheden voor bewoners, zoals gedeelde fietsen of auto's, om de verkeersdruk te verlagen.

Toegang tot mobiliteitsdiensten en -voorzieningen

Beoordeling omgevingseffecten ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Op het aspect **mobilitiediensten en -voorzieningen** scoort het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie positief ten opzichte van de referentiesituatie.

De gemeente investeert in voldoende parkeergelegenheid waarmee wordt ingezet op het voldoen aan de parkeereis. Dit heeft een positief effect.

Het behouden van buurtbussen en het gratis gebruik van RET-bussen voor AOW-gerechtigden heeft een neutraal effect op de toegang tot mobiliteitsdiensten en -voorzieningen omdat dit gelijk is in de referentiesituatie. Het onderzoek naar de vraag voor Vervoer op Maat wordt buiten beschouwing gelaten in de beoordeling omdat beleidsinzet afhankelijk is van de resultaten uit het onderzoek. Bovendien verbetert de OV verbinding van Ridderkerk naar de regio toe met kortere reistijden. De mogelijke versterking van de waterbus valt buiten de beoordeling omdat het nog een onderzoek betreft. Al met al, verbetert de regionale connectiviteit wat Ridderkerk aantrekkelijker maakt voor zowel inwoners als bezoekers.

De gemeente zet in om de laadinfrastructuur uit te breiden. Dit heeft een positief effect op bereikbaarheid voor elektrische auto's, wat duurzame mobiliteit stimuleert.

Daarnaast wordt ingezet op actieve mobiliteit door te investeren in het fietsnetwerk. Dit heeft een positief effect op de toegang tot mobiliteitsdiensten en -voorzieningen.

Het onderzoek naar knelpunten in het wandelnetwerk blijft buiten beschouwing van deze beoordeling omdat het geen concrete maatregel betreft.

Beoordeling doelbereik ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie heeft een beperkte potentie om beleidsdoelen te behalen omdat er wordt ingezet op parkeergelegenheid, OV, en actief vervoer. Het doelbereik is afhankelijk van de daadwerkelijke uitwerking van beleidsinzet naar mobiliteitsmaatregelen.

Onzekerheden in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

- resultaat onderzoek naar de vraag voor Vervoer op Maat;
- resultaat van onderzoek naar nieuwe waterbushalte bij Bolnes-Zuid;
- resultaat onderzoek naar knelpunten in het wandelnetwerk;
- de implementatie van de laadinfrastructuur is afhankelijk is van de ruimte en samenwerking met private partijen.

Mitigerende maatregelen

- implementeer concrete maatregelen die voortkomen uit de diverse onderzoeken in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie;
- inclusiviteit: zorg ervoor dat alle bevolkingsgroepen, vooral ouderen en mensen zonder eigen vervoer, toegang hebben tot de aangeboden mobiliteitsdiensten;
- stimuleren van duurzame mobiliteit: blijf inzetten op het bevorderen van fietsgebruik en openbaar vervoer om de druk op parkeerplaatsen en het gemotoriseerde verkeer te verlagen;
- deelmobiliteit: onderzoek deelmobiliteit mogelijkheden, zoals gedeelde fietsen of auto's, om mobiliteitsvoorzieningen te vergroten;
- infrastructuurplanning: versterk de integratie van duurzame vervoersopties om de overstap naar alternatieve mobiliteit te vergemakkelijken en congestie te voorkomen;
- toegankelijkheid: houd rekening met de behoeften van alle bevolkingsgroepen, inclusief ouderen en mensen met beperkte mobiliteit, bij het ontwerpen van mobiliteitsoplossingen.

Verkeersveiligheid (kans op ongevallen)

Beoordeling omgevingseffecten ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Op het aspect **verkeersveiligheid** scoort het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie slecht ten opzichte van de referentiesituatie. Ondanks het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie is er een toename van verkeersveiligheidsrisico's voor fietsers en wandelaars. De toevoeging van netto 1.553 woningen leidt naar verwachting tot een toename van verkeersdruk. Dit komt doordat de auto dominant blijft in zowel de schil als de kern van Ridderkerk. Verkeersdruk verhoogt het risico op verkeersongevallen, vooral voor kwetsbare weggebruikers zoals voetgangers en fietsers. Daarnaast zorgt zwaar verkeer door het behoud van hogere milieugebruiksruimte-bedrijven en toevoeging van sectoren als agrofood, industrie, en bouwnijverheid voor afname van verkeersveiligheid, met name in gemengde verkeerszones waar verschillende soorten weggebruikers samenkomen.

De functiemenging van wonen, werken en recreëren kan de verkeersveiligheid juist bevorderen door kortere reisafstanden te stimuleren, wat het gebruik van actief vervoer vergroot en de druk op gemotoriseerd verkeer vermindert. Ook het toevoegen van logistieke hubs voor de bevoorrading van de kern vermindert het aantal vrachtwagens in woongebieden, wat de verkeersveiligheid daar verbetert. Om de verkeersveiligheid voor fietsers op de 'grijze wegen' te verbeteren, wordt waar mogelijk de wegcategorie aangepast naar gebiedsontsluitingsweg 30 km per uur. Het concept van 30 km per uur, tenzij is een autonome ontwikkeling. Bovenstaande maatregelen hebben een positief effect op de verkeersveiligheid. Echter, door de toename in verkeersveiligheidsrisico's blijft de beoordeling negatief.

Beoordeling doelbereik ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie heeft een beperkte potentie om beleidsdoelen te behalen waaronder het streven naar nul dodelijke verkeerslachtoffers. De gemeente zet zich in de vernieuwde omgevingsvisie in voor een verbeterde verkeersstructuur. Er wordt onderzocht waar de bewegwijzering en leesbaarheid van de fietsroutes kan worden verbeterd, maar omdat onderzoek niet direct leidt tot concrete maatregelen wordt dit niet meegenomen in de beoordeling. Verder wordt waar mogelijk de verkeersveiligheid voor fietsers op 'grijze wegen' verbeterd door de wegcategorie aan te passen naar 30 km per uur. Ook worden veiligheidsknelpunten aangepakt en is er aandacht voor maatregelen om de doorstroming te verbeteren. Deze maatregelen hebben een positief effect. Echter, doordat de verkeersdrukke toeneemt vanwege de toename van inwoners en vrachtverkeer is er een beperkte potentie om beleidsdoelen te behalen.

Onzekerheden in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

- resultaat onderzoek verbetering bewegwijzering en leesbaarheid van de fietsroutes;

Mitigerende maatregelen

- infrastructuraanpassingen: zorg voor verbeterde infrastructuur zoals veilige fietspaden en oversteekplaatsen om de veiligheid van kwetsbare weggebruikers te waarborgen, vooral in gebieden met toenemende verkeersdrukke;
- verkeersmanagement: implementatie van verkeer remmende maatregelen en strengere regulering van zwaar verkeer om ongevallenrisicos te minimaliseren;
- het invoeren van een autovrije kern en een autoluwe schil om de kern van Ridderkerk zou een positief effect hebben op de verkeersveiligheid. Deze maatregel vermindert het gemotoriseerde verkeer, stimuleert langzaam verkeer zoals lopen en fietsen, en verbetert zichtbaarheid. Dit draagt bij aan een veiliger en gezonder stedelijk milieu, wat het risico op verkeersongevallen lokaal vermindert.
- snelheidsverlaging van de Rotterdamseweg zou het risico op ongevallen verminderen;
- monitoring en handhaving: voer monitoring uit om de effecten van de ingrepen op verkeersveiligheid te evalueren en zorg voor handhaving van snelheidslimieten en verkeersregels in de nieuw gecreëerde zones.

7.3.3 Groenblauwe oase

Beoordeling ambitie voor het thema natuur

In bijlage III (Tabel III.3) zijn de huidige beleidsdoelen voor het thema natuur weergegeven. In tabel 7.6 is de beoordeling van de ambitie voor het thema natuur weergegeven.

Tabel 7.6 Beoordeling ontwerp vernieuwde omgevingsvisie voor de kernwaarde 'Groenblauwe oase' op het thema natuur

Aspect	Beoordeling referentiesituatie (op basis van bestaande landelijke, provinciale en gemeentelijke beleidsdoelen)	Beoordeling omgevingseffecten ontwerp vernieuwde omgevingsvisie (ten opzichte van de referentiesituatie)	Beoordeling doelbereik ontwerp vernieuwde omgevingsvisie (ten opzichte van het bestaand beleid)
beschermde natuurgebieden	redelijk	-	
soortenbescherming en biodiversiteit	redelijk	-	

In de volgende paragrafen wordt per aspect de beoordeling toegelicht.

Beschermde natuurgebieden

Beoordeling omgevingseffecten ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Op het aspect beschermde natuurgebieden scoort het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie negatief ten opzichte van de referentiesituatie. Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie heeft ambities om biodiversiteit te vergroten, met name door het investeren in de verbinding van groene gebieden en parken. Het verbinden van groene zones draagt positief bij aan de biodiversiteit en verspreiding van soorten. Echter, er zijn geen ambities die zich specifiek richten op het verminderen van recreatiedruk in NNN-gebieden of nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Daarnaast draagt de bouw van netto 1.553 extra woningen en transformatie van bedrijventerreinen bij aan een toename van stikstofdepositie op nabijgelegen Natura 2000-gebieden (binnen een straal van 25 kilometer van Ridderkerk), zoals in de Biesbosch. Een toename van het aantal woningen leidt tot een toename van het aantal verkeersbewegingen en daarmee tot een mogelijke toename van stikstofemissie en -depositie. Hierdoor verslechtert de situatie in de referentiesituatie op basis van het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie.

Beoordeling doelbereik ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie heeft geen potentie om beleidsdoelen te behalen. Er zijn geen specifieke ambities benoemd met betrekking tot bescherming van natuurwaarden in NNN. De gemeente legt in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie nadruk op de instandhouding en verbetering van de hoofdgroenstructuur in Ridderkerk, bijvoorbeeld door het verbinden van groene gebieden. Er is aandacht voor diversifiëring van groen ter bevordering van de biodiversiteit. Natuur blijft functioneel voor recreanten. Zo wordt er geïnvesteerd in de beleefbaarheid van de rivieroever van de Waal, de Noord en de Nieuwe Maas. De recreatiedruk neemt hiermee niet af. Tegelijkertijd worden er volgens het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie wel kleine beschermde gebieden gecreëerd in de uiterwaarden, welke ontoegankelijk zijn voor recreanten. Dat biedt kansen.

Onzekerheden in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

- (biodiversiteit in) NNN-gebieden kan explicieter worden opgenomen;
- consequenties van klimaatverandering;
- het aanpakken van het stikstofoverschot en het beschermen van natuurgebieden hangt af van provinciaal en nationaal beleid.

Mitigerende maatregelen

- een scherpere visie op de rol die 'groen' gaat hebben voor beschermde soorten, zowel binnen het NNN als ook daarbuiten, draagt bij aan het benutten van de potentie die het verbinden van groen heeft. Gebruik bij de verdere uitwerking van het beleid, voor beschermde natuurgebieden en daarbuiten, dus vooral de verschillende soortgroepen en hun leefgebied al uitgangspunt;
- richt niet alle groene gebieden in voor recreatie, maar ook als strategische stepping stones waarbij natuur ruimte krijgt en niet verstoord wordt. Bijvoorbeeld door niet overal watergebonden activiteiten mogelijk te maken, maar op een aantal plekken te concentreren.

Soortenbescherming en biodiversiteit

Beoordeling omgevingseffecten ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Op het aspect **soortenbescherming en biodiversiteit** scoort het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie negatief ten opzichte van de referentiesituatie. Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie zet in om biodiversiteit te vergroten door bijvoorbeeld het investeren in de verbinding van groene recreatiegebieden en parken. Dit is positief voor de biodiversiteit. Echter gaat de recreatiedruk niet omlaag met het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie. Zo wordt er geïnvesteerd in de beleefbaarheid van de rivieroever van de Waal, de Noord en de Nieuwe Maas. Tegelijkertijd worden er wel kleine beschermde gebieden gecreëerd in de uiterwaarden, welke ontoegankelijk zijn voor recreanten. Dat is positief, maar in zijn totaliteit zal de recreatiedruk niet afnemen wat een negatief effect heeft op soortenbescherming en biodiversiteit.

Beoordeling doelbereik ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie heeft geen potentie om beleidsdoelen te behalen. Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie heeft ambities om biodiversiteit te vergroten door bijvoorbeeld het investeren in de verbinding van groene recreatiegebieden en parken. Er worden geen maatregelen getroffen om beschermde soorten en overige niet-beschermde soorten te beschermen.

Onzekerheden in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

- beschermde soorten: specifieke maatregelen om beschermde soorten te beschermen ontbreken;
- overige niet-beschermde soorten: specifieke maatregelen om niet-beschermde soorten te beschermen ontbreken;
- in 25 jaar tijd veel kan gebeuren en er is veel nodig is om het tij te keren. Biodiversiteit wordt op grotere schaal beïnvloed (neem de weidevogels bijvoorbeeld). Aanpak van de gemeente Ridderkerk hangt daarom samen met aanpak op regionaal en nationaal niveau.

Mitigerende maatregelen

- door het beperkte detailniveau van het beleid is de impact van het beleid op beschermde soorten slecht te beoordelen. De impact kan groot zijn, zeker wanneer wateropgaven en opgaven met betrekking tot beschermde soorten (weidevogels) gecombineerd worden;
- beschermde soorten vinden leefgebied in groene omgevingen, maar de huismus, gierzwaluw en bepaalde vleermuissoorten zijn voor hun verblijfplaatsen afhankelijk van bebouwing. Daarom is het belangrijk beleid omtrent natuurinclusief bouwen en verbouwen (blijvend) te hanteren;
- beschermde soorten: specifieke maatregelen om beschermde soorten te beschermen toevoegen;
- overige niet-beschermde soorten: specifieke maatregelen om niet-beschermde soorten te beschermen toevoegen;
- maatregelen ter verbetering van de oppervlaktewaterkwaliteit zijn belangrijk voor zowel flora en fauna in en rondom het water. Om het leefgebied voor deze flora en fauna te verbeteren kan worden gedacht aan inzet op de (natuurlijke, robuuste) fysieke inrichting van watergangen (bijvoorbeeld meer waterplanten, verbreden) en ecologisch beheer en onderhoud van de watergangen.

Beoordeling ambitie voor het thema landschap en cultuurhistorie

In bijlage III (tabel III.3) zijn de huidige beleidsdoelen voor het thema landschap en cultuurhistorie weergegeven. In tabel 7.7 is de beoordeling van de ambitie voor het thema landschap en cultuurhistorie weergegeven.

Tabel 7.7 Beoordeling ontwerp vernieuwde omgevingsvisie voor de kernwaarde 'Groenblauwe oase' op het thema landschap en natuurhistorie

Aspect	Beoordeling referentiesituatie (op basis van bestaande landelijke, provinciale en gemeentelijke beleidsdoelen)	Beoordeling omgevingseffecten ontwerp vernieuwde omgevingsvisie (ten opzichte van de referentiesituatie)	Beoordeling doelbereik ontwerp vernieuwde omgevingsvisie (ten opzichte van het bestaand beleid)
landschap (landschappelijke structuren/elementen en landschappelijk gebruik ofwel historische geografie)	redelijk	-	☹️
cultuurhistorie en erfgoed (historische bouwkunde)	redelijk	+	☹️
archeologie	goed	0	😊

Landschap

Beoordeling omgevingseffecten ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Op het aspect **landschap** scoort het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie negatief ten opzichte van de referentiesituatie. De mogelijke ruimtereservering voor een 380 kV-verbinding en een nieuw hoogspanningsstation kan leiden tot versnippering van het Ridderkerkse landschap. Dit is een besluit die nog genomen moet worden door hogere overheden. Deze autonome ingreep blijft een aandachtspunt. De gemeente heeft wel invloed op andere ingrepen. Zo verandert de verhouding rood en groen beperkt ten opzichte van de referentiesituatie omdat woningbouw zo veel mogelijk wordt ingebreed. Er treedt wel uitbreiding op, maar er wordt maatwerk toegepast op uitbreiding en hoogbouw om ernstige aantasting van het landschappelijke kernwaarde te beperken. In het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie staan ambities om het open landschap te behouden en versterken, door bijvoorbeeld aan te sluiten aan de actualisatie van de gebiedsvisie IJsselmonde. Verder blijft de ambitie om te investeren in de groene kraag door middel van inplanters, wat de enige maatregel is die het landschap behoudt en misschien versterkt in het centrum. Ook wordt ingezet om de beleefbaarheid van de rivieroever te verbeteren, al vergt dit nog een verdere uitwerking.

Beoordeling doelbereik ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie heeft een beperkte potentie om beleidsdoelen te behalen. Er blijft aandacht voor het versterken van landschappelijke kenmerken in Ridderkerk. Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie zou nog aangevuld kunnen worden door bijvoorbeeld ambities over inpassing van hernieuwbare energie infrastructuur en ecologisch groenbeheer.

Onzekerheden in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

- de ruimtelijke inpassing van de energie infrastructuur is onzeker en dient samen met het Rijk en regionale partijen zorgvuldig worden ingepast om het landschap van Ridderkerk niet te versnipperen.

Mitigerende maatregelen

- het koppelen van duurzame energieopwekking aan bestaande infrastructuur (knooppunten en geluidsscherm langs de A16/A38) vermindert aantasting van landschappelijke waarden;
- sluit aan bij bestaande hoogteaccenten voor woonmilieus passend bij landschappelijke kenmerken zoals beschreven in de visie op bouwhoogte;
- varieer in de toegankelijkheid van groene gebieden;
- extensief onderhoud (bijvoorbeeld ecologisch maaibeheer, dood hout laten liggen) zorgt voor een verbetering van biodiversiteit en beleefbaarheid van het landschap.

Cultuurhistorie en erfgoed

Beoordeling omgevingseffecten ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Op het aspect **cultuurhistorie en erfgoed** scoort het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie positief ten opzichte van de referentiesituatie. Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie wil functiewijziging van panden mogelijk maken om de kwaliteit van monumentale- of cultuurhistorische waardevolle panden te behouden. Verder is toegevoegd dat ontwikkelingen (zoals transformatiegebieden) rekening houden met bestaande rijks- en gemeentemonumenten. Ook wordt er extra ingezet op de beleefbaarheid van historische structuren. De gemeente zet zich ook in voor het behoud van het religieus erfgoed.

Beoordeling doelbereik ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie heeft een beperkte potentie om beleidsdoelen te behalen. Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie omvat huidige beleidsdoelen en breidt deze uit door nadruk te leggen op toekomstbestendigheid van cultuurhistorie. De uiteindelijke uitvoering van de vernieuwde omgevingsvisie bepaalt in hoeverre cultuurhistorie beleefbaarheid wordt.

Onzekerheden in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

- het is onzeker hoe er rekening zal worden gehouden met bestaande monumenten tijdens ontwikkelingen, zoals uitbreiding langs rivieroever; door ruimte voor de rivier is er risico dat het industrieel erfgoed die van grote cultuurhistorische waarde is op locatie S2 Voormalige werf Gusto (nu Schiepo) en S3 Boele wordt aangetast of zelfs verdwijnt. Hierdoor is er aandacht nodig voor synergie tussen ruimte voor de rivier en industrieel erfgoed.

Mitigerende maatregelen

- de cultuurhistorische waardevolle gebieden kunnen worden aangetast door inbreiding en uitbreiding, met name langs rivieroeveren. Vermijd dus zo veel mogelijk cultuurhistorische waardevolle gebieden voor nieuwe woningbouwlocaties.

Archeologie

Beoordeling omgevingseffecten ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Op het aspect **archeologie** scoort het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie neutraal ten opzichte van de referentiesituatie. Er zijn geen ingrepen die archeologische waarden aantasten. Vanuit de Erfgoedwet moet archeologische sporen en vondsten zo veel mogelijk in de bodem bewaard blijven. Als dat niet mogelijk is moeten de sporen en vondsten worden opgegraven en gedocumenteerd.

Beoordeling doelbereik ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie heeft een hoge potentie om beleidsdoelen te behalen omdat de situatie en doelen niet veranderen ten opzichte van het bestaand beleid.

Mitigerende maatregelen

- vermijd zo veel mogelijk archeologische waardevolle gebieden voor nieuwe woningbouwlocaties bij inbreiding en uitbreiding.

Beoordeling ambitie voor het thema water, bodem en klimaat(adaptatie)

In bijlage III (tabel III.3) zijn de doelen voor het thema water, bodem en klimaat(adaptatie) weergegeven. In tabel 7.8 is de beoordeling van de ambitie voor het thema water, bodem en klimaat(adaptatie) weergegeven.

Tabel 7.8 Beoordeling ontwerp vernieuwde omgevingsvisie voor de kernwaarde 'Groenblauwe oase' op het thema water, bodem en klimaat(adaptatie)

Aspect	Beoordeling referentiesituatie (op basis van bestaande landelijke, provinciale en gemeentelijke beleidsdoelen)	Beoordeling omgevingseffecten ontwerp vernieuwde omgevingsvisie (ten opzichte van de referentiesituatie)	Beoordeling doelbereik ontwerp vernieuwde omgevingsvisie (ten opzichte van het bestaand beleid)
bodem	redelijk	+	
waterkwaliteit en duurzame watervoorziening	slecht	+	
microklimaat	redelijk	0	
wateroverlast en droogte	slecht	+	

Bodem

Beoordeling omgevingseffecten ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Op het aspect **bodem** scoort het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie positief ten opzichte van de referentiesituatie. Er wordt in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie ingezet op verbetering van de bodemkwaliteit. Zo wordt er, net als in het huidige beleid, aandacht geschonken aan bodemverontreiniging door regulatie van verontreiniging en grondverzet. In het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie is specifiek aandacht voor bodemdaling door de sponswerking van de bodem te verbeteren en funderingsproblematiek in beeld te brengen om waar nodig maatregelen te treffen. Daarom is de beoordeling van de omgevingseffecten van het voorgenomen bodem-beleid positief.

Daarnaast komt er onderzoek naar verzilting, bodemdaling, en optimale ondergrondse ruimtebenutting. Dit is positief, maar wordt niet meegenomen in de beoordeling omdat onderzoek nog geen concrete maatregelen zijn.

Beoordeling doelbereik ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie heeft een beperkte potentie om beleidsdoelen te behalen. Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie is specifiekier dan het bestaand beleid. Er worden maatregelen getroffen voor bodemverzet op basis van bodemkwaliteit en om de sponswerking van de bodem te verbeteren. Het is onzeker of de maatregelen voldoende zijn om de negatieve trend van klimaatverandering te mitigeren waardoor de potentie beperkt is.

Onzekerheden in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

- resultaat onderzoek naar verzilting, bodemdaling, en optimale ondergrondse ruimtebenutting;
- resultaat onderzoek funderingsproblematiek;
- door autonome ontwikkelingen zoals klimaatverandering is het onzeker of het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie een toereikend mitigerend effect zal hebben.

Mitigerende maatregelen

- droogte-gerelateerde problematiek zoals bodemdaling aanpakken door natuur inclusieve maatregelen zoals het doortrekken van de groene kraag, creëren van ruimte voor de rivier en vernatting van gebieden. Deze maatregelen verbeteren de infiltratiemogelijkheden, wat resulteert in hogere grondwaterstanden en een afname van bodemdaling als gevolg van inklinking;
- bodemdaling kan momenteel niet worden voorkomen, slechts gecompenseerd door ophoging. Eventuele maatregelen die je toe zou kunnen passen zijn innovatieve manieren van ophoging en fundering plaatsing door bijvoorbeeld lichter materiaal te gebruiken dat minder effect heeft op de bodemverdrijving kan leiden tot verzilting. Verzilting van de bodem heeft brede implicaties voor het milieu, de economie en samenleving. Dit omvat schade aan ecosystemen en aantasting van de kwaliteit van drinkwater en irrigatiewater, wat kan resulteren in een afname van de landbouwproductiviteit. Wanneer de grond uitdroogt, kan het zoute grondwater door capillaire werking naar de oppervlakte stijgen. Het handhaven van een voldoende hoge waterstand, bijvoorbeeld door ruimte voor water, kan helpen om de opwaartse beweging van het zoute grondwater te beperken en zo verzilting tegen te gaan;
- voor een verbetering van de bodemkwaliteit en ruimte voor water moet gekeken worden naar de impact van gangbare landbouw bedrijven die bijvoorbeeld gebruik maken van kunstmest en pesticiden. Deze bedrijven behoeven ondersteuning in de transitie naar biologische en natuur inclusieve landbouw;
- bedrijven behoeven ondersteuning in de transitie naar een circulaire en biobased industrie.

Waterkwaliteit en duurzame watervoorziening

Beoordeling omgevingseffecten ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Op het aspect **waterkwaliteit en duurzame watervoorziening** scoort het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie positief ten opzichte van de referentiesituatie. De kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater is slecht in Nederland en de productie van kwalitatief hoogwaardig drinkwater wordt op termijn bedreigt. In het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie wordt er meer aandacht gevraagd voor de beschikbaarheid en kwaliteit van water. De waterkwaliteit wordt verbeterd door middel van de groenblauwe dooradering en de inzet op een robuust watersysteem waarin aandacht is voor waterkwaliteit en waterkwantiteit. Dit zorgt tot een positief effect ten opzichte van de referentiesituatie. Uitgangspunt kan zijn dat het watersysteem zo natuurlijk mogelijk moet zijn met weinig technische ingrepen. Water moet de ruimte krijgen die het vanuit zijn natuurlijke processen nodig heeft. Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet hier rekening mee worden gehouden. Het voornemen is positief voor waterkwaliteit maar om de KRW-doelen te behalen dient het Rijk en de regio ook inzet te tonen waardoor waterkwaliteit gelijk is aan de referentiesituatie.

Beoordeling doelbereik ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie heeft geen potentie om beleidsdoelen en KRW-doelen te behalen. Vanwege de invloed van nationaal beleid en autonome ontwikkelingen is het onduidelijk of gemeentelijke maatregelen toereikend zal zijn om bijvoorbeeld de KRW-doelen te behalen.

In het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie is naast de aandacht voor drink- en oppervlaktewater kwaliteit (bijvoorbeeld doormiddel van het werken aan een robuuste inrichting van watergangen) ook aandacht voor waterbeschikbaarheid toegevoegd. Ook zijn er doelen met betrekking tot de bescherming van het grondwaterbeschermingsgebied toegevoegd. Daarnaast wordt er gewerkt aan oplossingen voor verzilting samen met het Waterschap Hollandse Delta en Rijkswaterstaat. Dit biedt kansen om doelen te behalen.

Onzekerheden in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

- grondwaterkwaliteit: de uiteindelijk uitwerking van de ambitie om waterkwaliteit te verbeteren is sterk afhankelijk van de samenwerking met de regionale partners en de middelen van de gemeente;
- resultaten oplossingen verzilting zijn onzeker.

Mitigerende maatregelen

- concrete maatregelen formuleren ter verbetering van verschillende categorieën water (grondwater, oppervlaktewater), op basis van een integrale belichting van oorzaken van slechte waterkwaliteit, zoals gangbare landbouw, verharding, beperkte ruimte voor de natuur door onder andere verdichting (en daarmee een verminderende filterwerking), en de afspoeling van vervuiling van verkeer en industrie;
- drinkwater voorziening: de gemeente kan door de verbetering van het grond- en oppervlaktewater een bijdrage doen aan het verbeteren van de drinkwater voorziening. De drinkwatervoorziening valt echter onder de verantwoordelijkheid van drinkwaterbedrijven; om grond- en oppervlaktewatervervuiling te voorkomen is het zaak om zoveel mogelijk de toevoer van nutriënten, chemische en fysische vervuiling te voorkomen. Bijvoorbeeld door gangbare landbouw te ondersteunen om over te gaan naar biologische landbouwpraktijken, autogebruik te beperken en lozingen vanuit de industrie op het water of bodem te voorkomen;
- het installeren van systemen voor regenwateropvang, zoals regentonnen of regenwatertanks, vermindert de druk op drinkwatervoorzieningen. Opgevangen regenwater kan worden gebruikt voor irrigatie, toiletspoeling of schoonmaak. Dit bespaart kostbaar drinkwater en vermindert het risico op watertekorten, wat bijdraagt aan een duurzamer gebruik van waterbronnen;
- nature based solutions ruimte voor de rivier, natuurlijke oevers en bufferzones, groene daken en wadi's kunnen bijdragen aan een verbetering van de waterkwaliteit doordat de natuurlijke vegetatie fungeert als een filter en de biodiversiteit in en rondom het water ondersteunt;
- natte natuurgebieden kunnen waardevol zijn voor het verbeteren van de waterkwaliteit en het versterken van de biodiversiteit, doordat ze overtollig water opvangen, voedingsstoffen en vervuilende stoffen filteren, en een habitat bieden voor diverse plant- en diersoorten;
- samenwerking met partijen in de regio en op landelijk niveau is essentieel om KRW-doelstellingen te behalen.

Microklimaat

Beoordeling omgevingseffecten ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Op het aspect **microklimaat** scoort het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie neutraal ten opzichte van de referentiesituatie. De gemeente heeft momenteel al een lokaal hitteplan met daarin maatregelen zoals bijvoorbeeld watertappunten en schaduwrijke speel- en ontmoetingsplekken. Zij trekken hierin gezamenlijk op met de vertegenwoordigers van onder andere de GGD, verzorgingshuizen, scholen, lokale gezondheidsnetwerken, zorgteams en welzijnsorganisaties. Het is positief dat de gemeente aandacht besteedt aan hittestress en de samenwerking opzoekt. Door autonome ontwikkelingen zoals klimaatverandering en vergrijzing, is het onzeker of dit hitteplan toereikende positieve omgevingseffecten zal bewerkstelligen.

Beoordeling doelbereik ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie heeft een beperkte potentie om beleidsdoelen te behalen omdat (gemeentelijke) richtlijnen voor de inrichting van de openbare ruimte ontbreken.

Onzekerheden in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

- schaduwhinder/bezonnig: specifieke maatregelen om schaduwhinder te voorkomen of verminderen ontbreken in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie.

Mitigerende maatregelen

- hittestress uit zich zowel in de binnenruimtes als in de buitenruimtes. Door maatregelen in de buitenruimte en gebouwde omgeving kan het microklimaat worden verbeterd. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de richtlijnen Bouwadaptief uit het Convenant Klimaatadaptief Bouwen van de provincie Zuid-Holland (2019), de 3, 30, 300 regel voor groen (Konijnendijk, 2021), en de ladder van Koeling (OSKA, 2021);
- het gebruiken van bestaande verharde oppervlaktes om woningbouw te realiseren beperkt de relatieve toename aan verharding en daarmee hittestress. Wel kunnen de structuren voor meer wind- en schaduwhinder zorgen wanneer deze hoger zijn dan de eerdere verharding. De schaduw door hoge bebouwing kan in sommige gevallen ook juist een verkoelend effect hebben. De locatie en positionering van gebouwen heeft invloed op wind- en schaduwhinder;
- het toevoegen van een netwerk aan groen in de bebouwde gebieden verkoelt zowel fysiek als gevoelsmatig. Het toevoegen van groen is daarmee een van de meest waardevolle manieren van het beperken van hittestress. Bijvoorbeeld aan de hand van de 3/30/300-regel;
- windhinder en schaduwhinder beoordelen en meewegen bij hoogbouwplannen.

Wateroverlast en droogte

Beoordeling omgevingseffecten ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Op het aspect **wateroverlast en droogte** scoort het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie positief ten opzichte van de referentiesituatie. De gemeente benoemt veel concrete maatregelen. De gemeente zet zich in op wateroverlast door de verstoorde waterkringloop in watergangen te herstellen, waardoor de afvoercapaciteit wordt verbeterd. Daarnaast wordt onderzoek gedaan in het buitengebied voor de ontwikkeling van ruimte voor water. Onderzoek wordt echter wederom niet meegenomen in de beoordeling vanwege (nog) ontbrekende concrete maatregelen. Ook is het de ambitie om bebouwing af te koppelen van het gemengde rioolstelsel omdat het bestaande riool niet is ontworpen op de toenemende hoeveelheden van regenwater af te voeren.

Qua **waterveiligheid** wordt geïnvesteerd in crisismanagement door bijvoorbeeld het aanwijzen van vitale infrastructuur en burgers worden bewust gemaakt van risico's en zelfredzaamheid in crisis situaties. Verder stelt het Waterschap Hollandse Delta een watergebiedsplan op om maatregelen te formuleren voor het verbeteren van het watersysteem in het bemalingsgebied IJsselmonde Noord-Oost wat onder andere in Ridderkerk ligt. In deze beoordeling wordt ervan uitgegaan dat de bovengenoemde ingrepen voldoende zijn voor het beperken van wateroverlast door extremen in neerslag of droogte en beperken van de waterveiligheidsrisico's van overstroming vanuit de zee en rivieren.

Beoordeling doelbereik ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie heeft een beperkte potentie om beleidsdoelen te behalen. De uiteindelijke maatregelen die getroffen worden zijn afhankelijk van de resultaten van verschillende onderzoeken.

Onzekerheden in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

- het blijft onzeker of maatregelen de risico's van wateroverlast (door extreme droogte of neerslag) en waterveiligheid (overstroming van de zee en rivieren) voldoende en tijdig kunnen beperken door toenemende klimaat extremen.

Mitigerende maatregelen

- de gemeente kan regenwateropvangsystemen stimuleren, zoals regentonnen bij huizen en wateropslag voor gemeenschappelijke gebouwen. Opgevangen regenwater kan worden gebruikt voor irrigatie, toiletspoeling, of de wasmachine, waardoor minder drinkwater wordt verbruikt;
- gebruik van waterdoorlatende infrastructuur zoals bestrating en groenstroken zorgt ervoor dat regenwater kan infiltreren in de bodem in plaats van direct af te vloeien naar het riool. Dit helpt de grondwatervoorraden aan te vullen;
- problemen met wateroverlast kunnen worden aangepakt door aandacht te besteden aan de vraag hoe om te gaan met riooloverstorten (bijvoorbeeld door het ontvangende water te verbreden);

- om bebouwing af te koppelen van het gemengde rioolstelsel, omdat het bestaande riool niet is ontworpen is op de toenemende hoeveelheden van regenwater af te voeren, moet worden onderzocht of het watersysteem dit aan kan.

Beoordeling ambitie voor het thema duurzaamheid

In bijlage III (tabel III.3) zijn de huidige beleidsdoelen over het thema duurzaamheid opgenomen. In tabel 7.9 is de beoordeling van het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie voor het thema duurzaamheid weergegeven.

Tabel 7.9 Beoordeling ontwerp vernieuwde omgevingsvisie voor de kernwaarde 'Groenblauwe oase' op het thema duurzaamheid

Aspect	Beoordeling referentiesituatie (op basis van bestaande landelijke, provinciale en gemeentelijke beleidsdoelen)	Beoordeling omgevingseffecten ontwerp vernieuwde omgevingsvisie (ten opzichte van de referentiesituatie)	Beoordeling doelbereik ontwerp vernieuwde omgevingsvisie (ten opzichte van het bestaand beleid)
energie	slecht	-	
materiaal	slecht	0	

Energie

Beoordeling omgevingseffecten ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Op het aspect **energie** scoort het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie negatief ten opzichte van de referentiesituatie. De energievraag neemt toe door de stijging in inwonersaantal en de omschakeling naar elektrificatie van de warmtevraag. Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie omvat ruimte reservering van energie infrastructuur. Er komt in ieder geval een mogelijke ruimtereservering voor een 380 kV-verbinding en een nieuw hoogspanningsstation. De gemeente wil vermindering van de energievraag en een efficiënter én zuiniger gebruik stimuleren door energieprestatieverbeteringen en isolatie (bijvoorbeeld via een (pré)soortenmanagementplan). Verder neemt de gemeente een stimulerende rol aan in de verduurzaming van vastgoed, woningen en bedrijventerreinen, zoals de installatie van zonnepanelen op daken van bedrijventerreinen en op overkappingen van parkeerterreinen. Ook zet de gemeente in op regelingen en leningen voor inwoners om de energietransitie voor alle inwoners bereikbaar en betaalbaar te laten zijn. Dit biedt kansen voor het tegengaan van energiearmoede. Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie lijkt niet toereikend om aan de stijgende energievraag te voldoen met lokale hernieuwbare energiebronnen. Zo wordt vooral ingezet op zonne-energie waardoor een ongunstige lokale energiemix ontstaat in Ridderkerk. In het Warmteprogramma maakt de gemeente keuzes op wijk- en buurtniveau in de transitie naar een aardgasvrije gemeente in 2050. Er zijn echter veel onzekerheden waardoor de maatregelen lastig kunnen worden beoordeeld op effectiviteit.

Beoordeling doelbereik ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie heeft geen potentie om beleidsdoelen te behalen om aardgasvrij en klimaatneutraal te zijn in 2050 ondanks de verdere uitwerking ten opzichte van het bestaande beleid. Er is meer aandacht voor de toekomstbestendigheid van de woningvoorraad. Er zijn meerdere onzekerheden die te maken hebben met onder andere ruimte reservering, technologische ontwikkelingen, en samenwerking met bijvoorbeeld bewoners, bedrijven, en partners.

Onzekerheden in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

- het huidige energienet is overbelast dus de netbeheerder werkt in de regio aan de aanpassing van bestaande trafostations, plaatsing van extra trafostations en de verzwaring van de energie-infrastructuur. Dit is nodig om de huidige belemmeringen om bijvoorbeeld over te stappen op zonne-energie weg te nemen;
- resultaat onderzoek over de benodigde ruimte voor infrastructuur, opslag en conversie van energie. Zo moet er (ook in de bestaande wijken) gezocht moet worden naar ruimte voor bijvoorbeeld opslagbatterijen, ondergrondse infrastructuur en het plaatsen van extra trafostations;

- resultaat onderzoek mogelijkheden van alternatieve energiebronnen zoals all-electric oplossingen en aquathermie (koude en warmte benutten uit oppervlaktewater, afvalwater en drinkwater);
- het is onzeker of de gemeente het doel haalt om aardgasvrij te zijn in 2050 omdat het veel aanpassingen vereist;
- de gemeente is afhankelijk van de RES en de (regionale) warmtetransitie in het behalen van haar doelen.

Mitigerende maatregelen

- het benutten van restwarmte van de glastuinbouw kan de warmtevraag van woningen deels voorzien;
- voldoende hernieuwbare, niet-fossiele energiebronnen aanbieden door onderzoek te doen naar een mix van hernieuwbare energiebronnen, naast zonne-energie, zoals geothermie en waterstof. Hiermee kan het doel waarschijnlijker worden behaald om in 2050 CO₂-neutraal te zijn;
- combineren van bestaande infrastructuur en hernieuwbare energie infrastructuur zoals zonnepanelen op geluidscherm langs de A16/A38;
- in kaart brengen van toenemende energievraag van bijvoorbeeld bewoners en bedrijven die zich willen vestigen in Ridderkerk, en vervolgens maatregelen treffen om deze vraag te verminderen of bedrijven weren met een hoge energievraag.

Materiaal

Beoordeling omgevingseffecten ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Op het aspect **materiaal** scoort het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie neutraal ten opzichte van de referentiesituatie. De gemeente beaamt dat er nog vele maatregelen moeten worden getroffen om in 2050 een circulaire economie te hebben in Ridderkerk. De gemeente gaat in ieder geval de mogelijke ruimtereserveringen voor een circulaire economie onderzoeken, zoals locaties voor reparaties en deeleconomie. Omdat onderzoek niet direct leidt tot concrete maatregelen, wordt dit onderzoek niet meegenomen in de beoordeling. Verder wordt circulaire bouw en clustering gestimuleerd bij (her)ontwikkeling van bedrijventerreinen. Dit biedt kansen voor de ontwikkeling van een circulaire economie. Bovendien zal de vraag naar materiaal blijven stijgen door de toename van inwoners.

Beoordeling doelbereik ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie heeft geen potentie om beleidsdoelen te behalen. Ondanks positieve ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld het onderzoeken van mogelijke ruimtereserveringen voor deeleconomie en reparatie locaties, neemt de gemeente vooral een stimulerende rol aan waar mogelijk. Dit is niet concreet genoeg om in 2050 een circulaire economie te bewerkstelligen. Circulaire economie vergt naast het stimuleren van circulaire bouw waar mogelijk, ondersteuning van nieuwe verdien- en financieringsmodellen zoals abonnementskosten voor toegang tot gebruik in plaats van producten bezitten, bevordering van cultuurverandering: van consumenten naar langdurig gebruik van producten die lang mee gaan en modulair zijn ontworpen, faciliteren van korte ketens, en het faciliteren van opslag depots voor materialen.

Daarom is het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie is nog niet concreet genoeg om het doel van een circulaire economie in 2050 te behalen.

Onzekerheden in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

- materiaalgebruik: specifieke maatregelen om materiaalgebruik te verminderen ontbreken;
- hergebruik: specifieke maatregelen om hergebruik te bevorderen ontbreken;
- resultaat onderzoek mogelijke ruimtereserveringen voor een circulaire economie, zoals locaties voor reparaties en deeleconomie;
- de transitie naar een circulaire economie hangt samen met nationaal en regionaal beleid en samenwerking.

Mitigerende maatregelen

- succes van deeleconomie is afhankelijk van waarden en gedrag van inwoners. Hierbij wordt de bereidheid van inwoners om hun levensstijl aan te passen aangesproken;
- economische prikkels vereist om circulaire economie en deeleconomie te stimuleren;
- lokale cultivatie en verwerking van agrarische producten kan bijdragen aan duurzame bouwmaterialen en voedselpatronen;

- deelmobiliteit en collectieve woonvormen hebben ook een gunstig effect op materiaalgebruik. Een voorbeeld hiervan kan bijvoorbeeld zijn het delen van auto's of gereedschap in een collectieve woonvorm;
- concrete maatregelen om producten en grondstoffen zo lang mogelijk in omloop houden en daarmee het gebruik van primaire grondstoffen en afval te verminderen;
- samenwerken met de regio en op nationaal niveau om korte ketens te faciliteren.

7.3.4 Samenvatting beoordeling ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Tabel 7.10 geeft een overzicht van de beoordelingen van het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie.

Tabel 7.10 overzicht beoordelingen ontwerp vernieuwde omgevingsvisie

Aspect	Beoordeling referentiesituatie (op basis van bestaande landelijke, provinciale en gemeentelijke beleidsdoelen)	Beoordeling omgevingseffecten ontwerp vernieuwde omgevingsvisie (ten opzichte van de referentiesituatie)	Beoordeling doelbereik ontwerp vernieuwde omgevingsvisie (ten opzichte van het bestaand beleid)
Werkgelegenheid	redelijk	0	☹️
Vestigingsklimaat	redelijk	+	😊
Landbouw	slecht	-	☹️
Woningaanbod	slecht	+	😊
Voorzieningenaanbod (onderwijs en maatschappelijk vastgoed)	redelijk	0	☹️
Openbare ruimte (recreatie en groen)	goed	+	😊
Gezonde leefstijl	redelijk	+	☹️
Sociaaleconomische positie	goed	0	😊
Sociale cohesie	redelijk	0	☹️
Gezondheidsbescherming (totaal score van lucht, geluid en overige aspecten)	slecht	- (laagste score bepaalt eindscore)	☹️
Omgevingsveiligheid	slecht	0 (laagste score bepaalt eindscore)	☹️
Bereikbaarheid (per modaliteit)	redelijk	- (laagste score bepaalt eindscore)	☹️
Toegang tot mobiliteitsdiensten en -voorzieningen	redelijk	+	☹️
Verkeersveiligheid	redelijk	-	☹️
Beschermde natuurgebieden	redelijk	-	☹️

Aspect	Beoordeling referentiesituatie (op basis van bestaande landelijke, provinciale en gemeentelijke beleidsdoelen)	Beoordeling omgevingseffecten ontwerp vernieuwde omgevingsvisie (ten opzichte van de referentiesituatie)	Beoordeling doelbereik ontwerp vernieuwde omgevingsvisie (ten opzichte van het bestaand beleid)
Soortenbescherming en biodiversiteit	redelijk	-	
Landschap (landschappelijke structuren/elementen en landschappelijk gebruik ofwel historische geografie)	redelijk	-	
Cultuurhistorie en erfgoed (historische bouwkunde)	redelijk	+	
Archeologie	goed	0	
Bodem	redelijk	+	
Waterkwaliteit en duurzame watervoorziening	slecht	+	
Microklimaat	redelijk	0	
Wateroverlast en droogte	slecht	+	
Energie	slecht	-	
Materiaal	slecht	0	

AANBEVELINGEN, LEEMTEN IN KENNIS EN MONITORING

8.1 Aanbevelingen

8.1.1 Onzekerheden in het algemeen

Onzekerheden hebben invloed op welke effecten daadwerkelijk kunnen optreden. De volgende 2 vormen van onzekerheid zijn nader toegelicht in deze paragraaf:

- onzekerheden die voortkomen uit onduidelijkheden in planvorming (binnen handelingsperspectief van de gemeente Ridderkerk of beschikbare financiële middelen);
- onzekerheden die voortkomen uit leemten in kennis (buiten handelingsperspectief van de gemeente Ridderkerk).

De onzekerheden die voortkomen van de planvorming voor de omgevingsvisie Ridderkerk zijn:

- **opgaven als onderzoek beschreven in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie:** bijvoorbeeld het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie bevat beleidsinzet op eventueel te bouwen in de rivieroever, mogelijk maken van hoogbouw in goed ontsloten gebieden en de uitwerking van de mobiliteitstransitie. Hierbij wordt benoemd dat nader onderzoek randvoorwaardelijk is om negatieve effecten te beperken en haalbaarheid te onderzoeken. Deze ingrepen brengen risico's met zich mee op de leefomgeving. Het optreden van risico's op de leefomgeving is sterk afhankelijk van de onderzoeksresultaten en hoe de gemeente omgaat met deze resultaten;
- **nadere uitwerking omgevingsvisie cruciaal voor verzilveren kansen:** onderwerpen als de invulling van de warmtetransitie, mobiliteit, natuur en milieu (gezondheidsbescherming) dienen nog een uitwerking te krijgen na de vaststelling van de omgevingsvisie. Dit zou middels programma's uitgewerkt kunnen worden. De concrete maatregelen in het huidige mobiliteitsplan dienen ook in uitvoering worden gebracht om de positieve effecten door de mobiliteitstransitie waar te maken.

De onzekerheden die voortkomen van de planvorming van het Rijk, regio en provincie:

- beleid over landbouw, bijvoorbeeld over stikstof;
- beleid over woningbouw;
- beleid over natuur, bijvoorbeeld over stikstof, NNN en Natura-2000 doelen;
- beleid over water, bijvoorbeeld over KRW-doelen;
- beleid over mobiliteit, bijvoorbeeld de komst van regionale HOV-verbindingen en subsidieregeling elektrische auto's;
- beleid over energietransitie en veiligheidsnormen, bijvoorbeeld reservering hoofdspanningsstation.

De leemten in kennis zorgen voor de volgende onzekerheden:

- onzekerheid over landelijk beleid (zoals hierboven genoemd) met betrekking tot stikstof, tempo woningbouw, tempo energietransitie: de uitvoering van landelijk beleid kan anders verlopen dan vooraf ingeschat;
- onzekerheid over de voorspelde effecten:
 - bestaand beleid gaat vaak tot 2030. Op basis van expert judgement van de gemeente is de situatie in 2050 voorspeld door de trend van 2030 door te trekken naar 2050;
 - de alternatieven en het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie zijn gebaseerd op prognoses over demografische ontwikkeling, woningbouwbehoefte en economische groei.

De onzekerheden van de prognoses worden door vertaald naar de effecten. Dit zorgt voor onzekerheid in de prognoses voor wonen en werken (daadwerkelijk aantal benodigde woningen en werklocaties);

- onzekerheid over de precieze impact van klimaatverandering in en na 2050. De effecten zijn geschat aan de hand van de klimaateffecten atlas gebaseerd op klimaatmodellen van het KNMI uit 2014. Hier zit altijd een mate van onzekerheid in. Daarnaast zijn de beschreven effecten gebaseerd op de Hollandse kust regio en niet specifiek op Ridderkerk, deze gegevens zijn er niet, dit leidt ook tot een onzekerheid.

8.1.2 Onzekerheden per kernwaarde

In deze sectie staat per kernwaarde en bijbehorende aspecten een opsomming van de onzekerheden die optreden als gevolg van het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie. Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie bevat geen beleidsinzet om de onzekerheden weg te nemen.

Kloppend hart:

Thema economie

Werkgelegenheid

- aansluiting opleidingsniveau van de beroepsbevolking op toegevoegde banen per sector.

Vestigingsklimaat

- betaalbaarheid voor ondernemers om zich te vestigen en voldoende geschikte arbeidskrachten in nabijheid;
- bereidheid van bedrijven om zich actief in te zetten en te investeren in transitie als hernieuwbare energie, klimaatadaptatie, circulaire economie en vergroening ter bevordering van biodiversiteit.

Landbouw

- (financiële) ondersteuning aan agrariërs in de transitie naar circulaire economie en regeneratieve methoden;
- (financiële) ondersteuning aan agrariërs in de transitie naar klimaatneutraliteit en -adaptatie;
- betaalbaarheid landbouwgrond en arbeid om te kunnen concurreren met de internationale markt.

Sterke wijken - goed verbonden:

Thema wonen en fysieke leefomgeving

Woningaanbod

- samenwerking met regio om voldoende, betaalbare en verschillende type woningen te realiseren per gemeente;
- bereidheid particulieren en projectontwikkelaars om eigen bijdrage te doen in transitie zoals bouwen met biobased materialen, circulair bouwen, klimaatadaptatie en bevordering biodiversiteit;
- risico's van buitendijks bouwen;
- betaalbaarheid van woningen (met name in de private sector).

Voorzieningenaanbod

- tevredenheid over voorzieningen;
- aansluiting van de omvang van het voorzieningenniveau ten opzichte van de uitbreiding van de woningvoorraad;
- de invloed van de vergrijzing en digitalisering en de impact hiervan op het draagvlak voor en de bemensing van de voorzieningen.

Openbare ruimte

- verloop samenwerking in aanleg en onderhoud met partners om fiets/wandelmogelijkheden inclusief schaduwrijke plekken te realiseren op bedrijventerreinen in verband met gefragmenteerd grondeigendom;
- uitwerking van het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie in de openbare ruimte in verband met overlappende ruimteclaims op de schaarse ruimte in de gemeente zoals woningbouw, infrastructuur, ruimte voor water en de energietransitie.

Thema gezondheid en sociaal domein

Gezonde leefstijl

- goede samenwerking met regiopartners zoals GGD regio Rijnmond;
- nationaal en regionaal beleid over gezonde voeding (om overgewicht tegen te gaan).

Sociaal economische positie

- toegang tot beroepsmarkt voor lokale inwoners;
- bereikbaarheid van banen (vervoersarmoede).

Sociale cohesie (mate van eenzaamheid)

- rol van inrichting van openbare ruimte en collectieve voorzieningen om sociale cohesie te bevorderen.

Gezondheidsbescherming

- mate waarin ambitiewaarde voor geluidshinder worden gehaald .

Omgevingsveiligheid

- sociale veiligheid: goede samenwerking met partners zoals politie, sociale werkers, en GGD;

Thema mobiliteit

Bereikbaarheid (per modaliteit)

- HOV lijn is afhankelijk van goede samenwerking met OV-bedrijf;
- deelmobiliteit is afhankelijk van bereidheid van inwoners.

Toegang tot mobiliteitsdiensten en -voorzieningen

- betaalbaarheid OV;
- betaalbaarheid actieve en duurzame vormen van vervoer zoals elektrische fietsen.

Verkeersveiligheid (kans op ongevallen)

- verkeersdruk inperken door in te zetten op actieve en duurzame vormen van vervoer.

Groenblauwe oase:

Thema natuur

Beschermde natuurgebieden

- het aanpakken van klimaatverandering, het stikstofoverschot en het beschermen van natuurgebieden hangt af van provinciaal en nationaal beleid.

Soortenbescherming en biodiversiteit

- specifieke maatregelen om beschermde en niet-beschermde soorten te beschermen;
- samenwerking op regionaal en nationaal niveau.

Thema landschap en cultuurhistorie

Landschap

- de ruimtelijke inpassing van de energie-infrastructuur dient samen met het Rijk en regionale partijen zorgvuldig worden ingepast om het landschap van Ridderkerk niet te versnipperen.

Cultuurhistorie en erfgoed

- niet van toepassing

Archeologie

- niet van toepassing

Thema water, bodem en klimaat(adaptatie)

Bodem

- nationaal en regionaal beleid over bodem kwaliteit en gebruik.

Waterkwaliteit en duurzame watervoorziening

- goede samenwerking met Waterschap Hollandse Delta en Rijkswaterstaat (om verzilting te verminderen, te voldoen aan nationale normen voor bijvoorbeeld waterkering);
- goede samenwerking met drinkwaterbedrijven die verantwoordelijk voor kwantiteit en kwaliteit drinkwater maar die zijn geholpen als de gemeente werkt aan verbetering kwaliteit grond- en oppervlaktewater;
- nationaal en regionale sturing om KRW-doelen te behalen.

Microklimaat

- concrete ontwerp op gebouwniveau heeft invloed op microklimaat en bepalen uiteindelijk wat de lokale effecten zijn op hittestress/windhinder/schaduwwerking.

Wateroverlast en droogte

- klimaatadaptatie van bedrijventerreinen is afhankelijk van ondernemers die hier aan meewerken;
- klimaatadaptatie van bestaande woningen is afhankelijk van participatie inwoners.

Thema duurzaamheid

Energie

- vermindering energievraag is afhankelijk van inwoners en bedrijven;
- energieopwekking capaciteit is mede afhankelijk van de netbeheerder;
- er moet voldoende ruimte zijn voor inpassing energie infrastructuur (generatie, conversie, opslag);
- (snelheid) transitie is afhankelijk van technologische ontwikkelingen, zoals thuisopslagmogelijkheden.

Materiaal

- transitie naar circulaire economie is afhankelijk van ruimtereserveringen, zoals voor locaties voor reparaties en deeleconomie;
- transitie naar circulaire economie, bijvoorbeeld korte ketens en opslag van materiaal, is afhankelijk van samenwerking tussen bedrijven en tussen de gemeente en bedrijven. Ook vergt het samenwerking in de regio.

8.1.3 Aandachtspunten na vaststelling omgevingsvisie

De aspecten die de meest negatieve beoordeling hebben op omgevingseffecten en doelbereik van het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie zijn: landbouw, gezondheidsbescherming (luchtkwaliteit en geluidshinder), beschermde natuurgebieden, soortenbescherming en biodiversiteit, en waterkwaliteit en duurzame watervoorziening. De mitigerende maatregelen die hieronder bij deze aspecten zijn benoemd zijn daardoor essentieel om negatieve effecten positiever te maken.

Kloppend hart:

Thema economie

Landbouw

- behoud van enkele kerngebieden voor (lokale, regeneratieve) landbouw in de gemeente Ridderkerk;
- waar mogelijk ruimte bieden voor nevenactiviteiten;
- stimulatie van landbouw bedrijven die gewassen (bijvoorbeeld voedsel/bio-based bouwmaterialen zoals lisdodden, vlas, bamboe, en hennep/textiel) cultiveren voor de lokale markt ter bevordering van de circulaire economie (korte ketens);

- ondersteuning van agrariërs om de transitie te maken naar (ecologisch en financieel) duurzame vormen van landbouw, zoals regeneratieve gemeenschapsboerderijen.

Sterke wijken - goed verbonden:

Thema wonen en fysieke leefomgeving

Gezondheidsbescherming

- zorg dat het maximaal toegestane geluidniveau gebiedsgericht gekoppeld wordt aan het beoogde woonmilieu in het omgevingsplan van Ridderkerk;
- houdt rekening met gezondheidsbescherming bij functiemenging;
- monitoring: monitor de lucht- en geluidskwaliteit om de effecten van industriële activiteiten en stedelijke inbreiding te minimaliseren;
- bufferzones: overweeg het instellen van bufferzones (bijvoorbeeld ICM-afschermingen, geluidswallen en cetera) tussen woon- en industriële gebieden om de impact op omwonenden te minimaliseren;
- duurzame mobiliteit: bevorder duurzame transportopties om de impact van toegenomen verkeer op luchtvervuiling en geluidsbelasting te verminderen;
- houtrook: houtrook is een belangrijke veroorzaker van luchtverontreiniging en geurhinder. Dit komt doordat het fijnstof en schadelijke stoffen uitstoot die de luchtkwaliteit verslechteren en gezondheidsproblemen kan veroorzaken. Actief beleid op houtrook kan de hinder ervan verminderen. Daarbij geldt dat houtrookvrije wijken of een algeheel stookverbod effectiever is dan alleen een 'stookwijzer';
- mitigatie van negatieve effecten: zorg voor maatregelen zoals geluidswallen, groene buffers en energiezuinige verlichting om de negatieve effecten van inbreiding en uitbreiding op de gezondheid te beperken;
- wegen zijn een belangrijke bron voor geluidshinder (en uitstoot van schadelijke stoffen). Verminder de maximum snelheid op wegen. En/of houd voldoende afstand hiertoe, pas stil asfalt toe, concentreer verkeer op bepaalde verkeersaders (indien niet al van toepassing), oriëntatie van gebouwen/geluidluwe gevels, afschermende werking achterliggende woningen.

Groenblauwe oase:

Thema natuur

Beschermde natuurgebieden

- (essentieel) een scherpere visie op de rol die 'groen' gaat hebben voor beschermde soorten, zowel binnen het NNN als ook daarbuiten, draagt bij aan het benutten van de potentie die het verbinden van groen heeft. Gebruik bij de verdere uitwerking van het beleid, voor beschermde natuurgebieden en daarbuiten, dus vooral de verschillende soortgroepen en hun leefgebied al uitgangspunt;
- richt niet alle groene gebieden in voor recreatie, maar ook als strategische stepping stones waarbij natuur ruimte krijgt en niet verstoord wordt. Bijvoorbeeld door niet overal watergebonden activiteiten mogelijk te maken, maar op een aantal plekken te concentreren.

Soortenbescherming en biodiversiteit

- door het beperkte detailniveau van het beleid is de impact van het beleid op beschermde soorten slecht te beoordelen. De impact kan groot zijn, zeker wanneer wateropgaven en opgaven met betrekking tot beschermde soorten (weidevogels) gecombineerd worden;
- (essentieel) beschermde soorten vinden leefgebied in groene omgevingen, maar de huismus, gierwaluw en bepaalde vleermuissoorten zijn voor hun verblijfplaatsen afhankelijk van bebouwing. Daarom is het belangrijk beleid omtrent natuurinclusief bouwen en verbouwen (blijvend) te hanteren;
- beschermde soorten: specifieke maatregelen om beschermde soorten te beschermen toevoegen;
- overige niet-beschermde soorten: specifieke maatregelen om niet-beschermde soorten te beschermen toevoegen;
- maatregelen ter verbetering van de oppervlaktewaterkwaliteit is belangrijk voor zowel flora en fauna in en rondom het water. Om het leefgebied voor deze flora en fauna te verbeteren kan worden gedacht aan inzet op de (natuurlijke, robuuste) fysieke inrichting van watergangen (bijvoorbeeld meer waterplanten, verbreden) en ecologisch beheer en onderhoud van de watergangen.

Thema water, bodem en klimaat(adaptatie)

Waterkwaliteit en duurzame watervoorziening

Het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie geeft aandacht voor de verbetering van waterkwaliteit en drinkwatervoorziening. Om de ambities te halen is de gemeente ook afhankelijk van de nadere uitwerking van ruimtelijke plannen en de samenwerking van het Rijk en de regionale partners. De volgende aandachtspunten zijn relevant na de vaststelling van de omgevingsvisie:

- concrete maatregelen formuleren ter verbetering van verschillende categorieën water (drinkwater, grondwater, oppervlaktewater), op basis van een integrale belichting van oorzaken van slechte waterkwaliteit, zoals gangbare landbouw, verharding, beperkte ruimte voor de natuur door onder andere verdichting (en daarmee een verminderende filterwerking), en de afspoeling van vervuiling van verkeer en industrie;
- om grond- en oppervlaktewatervervuiling te voorkomen is het zaak om zoveel mogelijk de toevoer van nutriënten, chemische en fysische vervuiling te voorkomen. Bijvoorbeeld door gangbare landbouw te ondersteunen om over te gaan naar biologische landbouwpraktijken, autogebruik te beperken en lozingen vanuit de industrie op het water of bodem te voorkomen;
- het installeren van systemen voor regenwateropvang, zoals regentonnen of regenwatertanks, vermindert de druk op drinkwatervoorzieningen. Opgevangen regenwater kan worden gebruikt voor irrigatie, toiletspoeling of schoonmaak. Dit bespaart kostbaar drinkwater en vermindert het risico op watertekorten, wat bijdraagt aan een duurzamer gebruik van waterbronnen;
- nature based solutions ruimte voor de rivier, natuurlijke oevers en bufferzones, groene daken en wadi's kunnen bijdragen aan een verbetering van de waterkwaliteit doordat de natuurlijke vegetatie fungeert als een filter en de biodiversiteit in en rondom het water ondersteunt;
- natte natuurgebieden kunnen waardevol zijn voor het verbeteren van de waterkwaliteit en het versterken van de biodiversiteit, doordat ze overtollig water opvangen, voedingsstoffen en vervuilende stoffen filteren, en een habitat bieden voor diverse plant- en diersoorten;
- samenwerking met partijen in de regio en op landelijk niveau is essentieel om KRW-doelstellingen te behalen.

8.1.4 Aandachtspunten na vaststelling omgevingsvisie

In deze sectie staat per kernwaarde en bijbehorende aspecten een samenvatting van mitigerende maatregelen. Deze maatregelen hoeven niet persé opgenomen te worden in de omgevingsvisie, maar zijn belangrijk aandachtspunten voor de nadere uitwerking in andere instrumenten/beleidsstukken.

Overkoepelend aandachtspunt

Een essentieel algemeen aandachtspunt voor de uitwerking van de omgevingsvisie is de noodzakelijkheid van meervoudig ruimtegebruik. Door de toevoeging van woningen, bedrijven, infrastructuur en tegelijkertijd uitdagingen als bodemdaling, verzilting, slechte waterkwaliteit, biodiversiteitscrisis, en drinkwatertekort, zijn integrale oplossingen nodig. Een voorbeeld hiervan is een groenprogramma waarin het belang van openbaar groen voor de aspecten biodiversiteit, water, klimaatadaptatie, hittestress en recreatie samen worden behandeld zodat er groen ontwikkelt wordt dat bijdraagt aan meerdere doelen en het een nuttigere investering wordt. Een ander voorbeeld is een landbouw programma waarbij landbouw kan worden ingezet voor biodiversiteitsherstel, water- en bodemkwaliteitsherstel, klimaatadaptatie, circulaire economie, werkgelegenheid, en vestigingsklimaat.

Kloppend hart:

Thema economie

Werkgelegenheid

- inclusieve werkgelegenheid: zorg dat de toegevoegde banen aansluiten bij de behoefte en onderwijsniveau van (toekomstige) inwoners in Ridderkerk. Hier dreigt nu een mismatch te zijn omdat het opleidingsniveau van Ridderkerkers vaak praktisch is in plaats van theoretisch. Mogelijk kunnen samenwerkingsverbanden worden ontwikkeld met lokale bedrijven om stageplaatsen, leer-werktrajecten en beroepsopleidingen aan te bieden die afgestemd zijn op nieuw gecreëerde werkplekken;
- bieden van loopbaanbegeleiding, sollicitatietrainingen en netwerkmogelijkheden voor studenten en werkzoekenden.

Vestigingsklimaat

- bij functiemenging dient de gezondheidsbescherming van inwoners centraal te staan in besluitvorming over het type bedrijven dat wordt gemengd met woningen. houd bijvoorbeeld rekening met de afstand tot bedrijven met grote milieucontouren bij woon-werk functiemenging;
- zorg voor een goede multimodale bereikbaarheid.

Sterke wijken - goed verbonden:

Thema wonen en fysieke leefomgeving

Woningaanbod

- onderzoek naar collectieve woonvormen en doelgroepspecifieke woningen kan interessant zijn om vereenzaming tegen te gaan en te voorzien in specifieke woonbehoeften van inwoners in Ridderkerk;
- bereid bewoners van bestaande en nieuwbouw woningen in het buitendijkse gebied voor op noodsituaties bij overstromingen;
- compensatiemaatregelen voor schade aan woningen door bijvoorbeeld bodemdaling of andere consequenties van klimaatverandering zoals schade door hevige regenval of storm;
- er gelden minder eisen voor flexwoningen zolang ze tot 15 jaar op een locatie geplaatst worden. Hierdoor kan op bouwkosten worden bespaard. Een gezonde leefomgeving is belangrijk, ook bij tijdelijke (flex)woningen die er maar 'kort' staan. Er komen vaak mensen uit kwetsbare groepen te wonen. Een maatregel hiervoor is bijvoorbeeld het bouwen van gemeenschappelijke ruimtes of tuinen.

Voorzieningenaanbod

- aandacht besteden aan de omvang van voorzieningenniveau en verdere uitwerking van de evenwichtige spreiding van maatschappelijke voorzieningen en onderwijsinstellingen in de gebiedsgerichte uitwerking en/of de verdere doorwerking in de beleidscyclus.

Openbare ruimte

- in beleidsregels waarborgen van de nadere uitwerking van de versterking van de groene kraag en het beter leefbaar maken van de rivieroever in de verdere uitwerking van de beleidscyclus;
- het wordt uit het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie niet duidelijk waar de eventuele extra ontmoetingsplekken en/of speelvoorzieningen worden voorzien. Dat zou ook afwijken van het detailniveau van de omgevingsvisie. Wel is het belangrijk om hier aandacht voor te houden in de verdere uitwerking van de beleidscyclus;
- plan voldoende middelen voor het (langdurig) onderhoud van zowel bestaand als nieuw groen;
- blijf er oog voor hebben dat alle inwoners toegang hebben tot hoogwaardige groene ruimtes, ongeacht locatie of mobiliteit.

Thema gezondheid en sociaal domein

Gezonde leefstijl

- blijf aandacht houden voor de uitwerking van de gezonde leefstijl in het vervolg van de beleidscyclus (bijvoorbeeld de uitwerking van beweegvriendelijkheid in verdere thematische of gebiedsgerichte programma's).

Sociaal economische positie

- oog blijven houden voor kwetsbare groepen: zij moeten volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving en moeten bijvoorbeeld financieel in staat zijn om te participeren in de energietransitie.

Sociale cohesie (mate van eenzaamheid)

- blijf aandacht houden voor de uitwerking van de sociale cohesie, bijvoorbeeld door te concretiseren waar ontmoetingsplekken toegevoegd moeten worden die passen bij de samenstelling van de wijk;
- onderzoek de mogelijkheden van collectieve woonvormen.

Gezondheidsbescherming

- zorg dat het maximaal toegestane geluidniveau gebiedsgericht gekoppeld wordt aan het beoogde woonmilieu in het omgevingsplan van Ridderkerk;
- houdt rekening met gezondheidsbescherming bij functiemenging;
- monitoring: monitor de lucht- en geluidskwaliteit om de effecten van industriële activiteiten en stedelijke inbreiding te minimaliseren;
- bufferzones: overweeg het instellen van bufferzones (bijvoorbeeld ICM-afschermingen, geluidswallen en cetera) tussen woon- en industriële gebieden om de impact op omwonenden te minimaliseren;
- duurzame mobiliteit: bevorder duurzame transportopties om de impact van toegenomen verkeer op luchtvervuiling en geluidsbelasting te verminderen;
- houtrook: houtrook is een belangrijke veroorzaker van luchtverontreiniging en geurhinder. Dit komt doordat het fijnstof en schadelijke stoffen uitstoot die de luchtkwaliteit verslechteren en gezondheidsproblemen kan veroorzaken. Actief beleid op houtrook kan de hinder ervan verminderen. Daarbij geldt dat houtrookvrije wijken of een algeheel stookverbod effectiever is dan alleen een 'stookwijzer';
- mitigatie van negatieve effecten: zorg voor maatregelen zoals geluidswallen, groene buffers en energiezuinige verlichting om de negatieve effecten van inbreiding en uitbreiding op de gezondheid te beperken;
- wegen zijn een belangrijke bron voor geluidshinder (en uitstoot van schadelijke stoffen). Verminder de maximum snelheid op wegen. En/of houd voldoende afstand hiertoe, pas stil asfalt toe, concentreer verkeer op bepaalde verkeersaders (indien niet al van toepassing), oriëntatie van gebouwen/geluidluwe gevels, afschermende werking achterliggende woningen.

Omgevingsveiligheid

Externe veiligheid

- lokale communicatie: informeer en betrek de gemeenschap bij de veiligheidsmaatregelen om bewustzijn en vertrouwen te vergroten;
- energietransitie: denk na hoe energietransitie veilig wordt doorgevoerd. Houd rekening met de veiligheidsrisico's van nieuwe energiebronnen die de energietransitie met zich meebrengt en nog grotendeels onbekend zijn. Tevens bestaat er nog nauwelijks wet- en regelgeving op dit gebied. Als gevolg hiervan worden de risico's niet gereguleerd en beperkt door bestaande wet- en regelgeving. Vanuit gezondheidsperspectief is het van belang om de nadelige effecten bij incidenten met nieuwe energiebronnen goed in beeld te hebben omdat de capaciteit van de zorgketen daar op afgestemd dient te worden;
- uitwerking beleid op externe veiligheid: de gemeente heeft een Visie Externe Veiligheid. Deze is doorvertaald naar de omgevingsvisie in ambities en doelen. De ambities en doelen uit de omgevingsvisie worden doorvertaald naar beleidsregels of planregels in het (gebiedsspecifieke) Omgevingsplan.

Sociale veiligheid

- pas een plintenstrategie toe om de sociale veiligheid te bevorderen. Een plintenstrategie richt zich specifiek op de begane grond (plint) van gebouwen. Het doel is om deze ruimten zo in te richten dat de aanwezigheid van mensen op de begane grond wordt verhoogd, wat leidt tot meer sociale controle. Dit gebeurt bijvoorbeeld door het toevoegen van trapjes (waar mensen kunnen zitten), openbare diensten zoals gezondheidscentra of bibliotheken, scholen, kinderdagverblijven, sportfaciliteiten, winkels, dienstverlenende bedrijven zoals tandarts- of kapperspraktijken, of werkruimten;
- zorg voor functiemenging (combineren van verschillende functies zoals wonen, werken, winkelen en recreëren) en menging van doelgroepen op straat- of wijkniveau om de levendigheid te vergroten. Dit wordt bereikt doordat functies op verschillende tijden actief zijn, wat bijdraagt aan het vergroten van de sociale veiligheid;

- drugsoverlast tegengaan: bijvoorbeeld door samenwerking met bewoners aan te gaan om overlastlocaties te signaleren en te melden, plaatsen van camera's, inzetten van extra handhaving, en hulpverlening en preventie programma's opzetten;
- alert zijn op woningen en voertuiginbraken: bijvoorbeeld door verbetering van straatverlichting;
- aanpak alcohol- en drugsgebruik: educatie over de risico's van alcohol- en drugsgebruik in samenwerking met scholen en welzijnsorganisaties; extra toezicht op winkels en horecagelegenheden die alcohol en drugsgerelateerde producten verkopen; streng vergunningsbeleid voor evenementen; toegankelijke ondersteuning voor inwoners met een verslavingsprobleem, inclusief laagdrempelige hulpcentra;
- aandacht voor sociale veiligheid bij hoogbouw. Bij de locaties waar meer dan 6 woonlagen mogelijk zijn kan dit leiden tot een gevoel van anonimiteit;
- blijf aandacht houden voor de uitwerking van de sociale cohesie positie in het vervolg van de beleidscyclus (bijvoorbeeld in thematische of gebiedsgerichte programma's).

Thema mobiliteit

Bereikbaarheid (per modaliteit)

- implementeer concrete maatregelen die voortkomen uit de diverse onderzoeken (onderzoek naar: potentie van mobiliteitshubs en logistieke hubs, extra halte waterbus, ontbrekende schakels in wandelroutes) in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie;
- vrachtroutes: het behoud van hogere milieugebruiksruimte-bedrijven en toevoeging van sectoren als agrofood, industrie, en bouwnijverheid vereist maatregelen om de impact van vrachtverkeer op de bereikbaarheid, leefbaarheid, en verkeersveiligheid te minimaliseren;
- effecten van logistieke hubs beheersen: er moet aandacht zijn voor de omgevingseffecten van logistieke hubs, zodat de vermindering van vrachtverkeer in het centrum niet leidt tot nieuwe problemen aan de randen van de gemeente;
- deelmobiliteit: onderzoek deelmobiliteit mogelijkheden voor bewoners, zoals gedeelde fietsen of auto's, om de verkeersdruk te verlagen.

Toegang tot mobiliteitsdiensten en -voorzieningen

- implementeer concrete maatregelen die voortkomen uit de diverse onderzoeken in het ontwerp vernieuwde omgevingsvisie;
- inclusiviteit: zorg ervoor dat alle bevolkingsgroepen, vooral ouderen en mensen zonder eigen vervoer, toegang hebben tot de aangeboden mobiliteitsdiensten;
- stimuleren van duurzame mobiliteit: blijf inzetten op het bevorderen van fietsgebruik en openbaar vervoer om de druk op parkeerplaatsen en het gemotoriseerde verkeer te verlagen;
- deelmobiliteit: onderzoek deelmobiliteit mogelijkheden, zoals gedeelde fietsen of auto's, om mobiliteitsvoorzieningen te vergroten;
- infrastructuurplanning: versterk de integratie van duurzame vervoersopties om de overstap naar alternatieve mobiliteit te vergemakkelijken en congestie te voorkomen;
- toegankelijkheid: houd rekening met de behoeften van alle bevolkingsgroepen, inclusief ouderen en mensen met beperkte mobiliteit, bij het ontwerpen van mobiliteitsoplossingen.

Verkeersveiligheid (kans op ongevallen)

- infrastructuraanpassingen: zorg voor verbeterde infrastructuur zoals veilige fietspaden en oversteekplaatsen om de veiligheid van kwetsbare weggebruikers te waarborgen, vooral in gebieden met toenemende verkeersdruk;
- verkeersmanagement: implementatie van verkeersremmende maatregelen en strengere regulering van zwaar verkeer om ongevallenrisicos te minimaliseren;
- het invoeren van een autovrije kern en een autoluwe schil om de kern van Ridderkerk zou een positief effect hebben op de verkeersveiligheid. Deze maatregel vermindert het gemotoriseerde verkeer, stimuleert langzaam verkeer zoals lopen en fietsen, en verbetert zichtbaarheid. Dit draagt bij aan een veiliger en gezonder stedelijk milieu, wat het risico op verkeersongevallen lokaal vermindert;
- snelheidsverlaging van de Rotterdamseweg zou het risico op ongevallen verminderen;
- monitoring en handhaving: voer monitoring uit om de effecten van de ingrepen op verkeersveiligheid te evalueren en zorg voor handhaving van snelheidslimieten en verkeersregels in de nieuw gecreëerde zones.

Thema landschap en cultuurhistorie

Landschap

- sluit aan bij bestaande hoogteaccenten voor woonmilieus passend bij landschappelijke kenmerken zoals beschreven in de visie op bouwhoogte;
- varieer in de toegankelijkheid van groene gebieden;
- extensief onderhoud (bijvoorbeeld ecologisch maaibeheer, dood hout laten liggen) zorgt voor een verbetering van biodiversiteit en beleefbaarheid van het landschap.

Cultuurhistorie en erfgoed

- de cultuurhistorische waardevolle gebieden kunnen worden aangetast door inbreiding en uitbreiding, met name langs rivieroevers. Vermijd dus zo veel mogelijk cultuurhistorische waardevolle gebieden voor nieuwe woningbouwlocaties.

Archeologie

- vermijd zoveel mogelijk archeologische waardevolle gebieden voor nieuwe woningbouwlocaties bij inbreiding en uitbreiding.

Thema water, bodem en klimaat(adaptatie)

Bodem

- droogte-gerelateerde problematiek zoals bodemdaling aanpakken door natuur inclusieve maatregelen zoals het doortrekken van de groene kraag, creëren van ruimte voor de rivier en vernatting van gebieden. Deze maatregelen verbeteren de infiltratiemogelijkheden, wat resulteert in hogere grondwaterstanden en een afname van bodemdaling als gevolg van inklinking;
- bodemdaling kan momenteel niet worden voorkomen, slechts gecompenseerd door ophoging. Eventuele maatregelen die je toe zou kunnen passen zijn innovatieve manieren van ophoging en fundering plaatsing door bijvoorbeeld lichter materiaal te gebruiken dat minder effect heeft op de bodem;
- verdroging kan leiden tot verzilting. Verzilting van de bodem heeft brede implicaties voor het milieu, de economie en samenleving. Dit omvat schade aan ecosystemen en aantasting van de kwaliteit van drinkwater en irrigatiewater, wat kan resulteren in een afname van de landbouwproductiviteit. Wanneer de grond uitdroogt, kan het zoute grondwater door capillaire werking naar de oppervlakte stijgen. Het handhaven van een voldoende hoge waterstand, bijvoorbeeld door ruimte voor water, kan helpen om de opwaartse beweging van het zoute grondwater te beperken en zo verzilting tegen te gaan;
- voor een verbetering van de bodemkwaliteit en waterberging moet gekeken worden naar de impact van gangbare landbouw bedrijven die bijvoorbeeld gebruik maken van kunstmest en pesticiden. Deze bedrijven behoeven ondersteuning in de transitie naar biologische en natuur inclusieve landbouw;
- bedrijven behoeven ondersteuning in de transitie naar een circulaire en biobased industrie.

Microklimaat

- hittestress uit zich zowel in de binnenruimtes als in de buitenruimtes. Door maatregelen in de buitenruimte en gebouwde omgeving kan het microklimaat worden verbeterd. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de richtlijnen Bouwadaptief uit het Convenant Klimaatadaptief Bouwen van de provincie Zuid-Holland (2019), de 3, 30, 300 regel voor groen (Konijnendijk, 2021), en de ladder van Koeling (OSKA, 2021);
- het gebruiken van bestaande verharde oppervlaktes om woningbouw te realiseren beperkt de relatieve toename aan verharding en daarmee hittestress. Wel kunnen de structuren voor meer wind- en schaduwhinder zorgen wanneer deze hoger zijn dan de eerdere verharding. De schaduw door hoge bebouwing kan in sommige gevallen ook juist een verkoelend effect hebben. De locatie en positionering van gebouwen heeft invloed op wind- en schaduwhinder;
- het toevoegen van een netwerk aan groen in de bebouwde gebieden verkoelt zowel fysiek als gevoelsmatig. Het toevoegen van groen is daarmee een van de meest waardevolle manieren van het beperken van hittestress. Bijvoorbeeld aan de hand van de 3/30/300-regel;
- windhinder en schaduwhinder beoordelen en meewegen bij hoogbouwplannen.

Wateroverlast en droogte

- de gemeente kan regenwateropvangsystemen stimuleren, zoals regentonnen bij huizen en wateropslag voor gemeenschappelijke gebouwen. Opgevangen regenwater kan worden gebruikt voor irrigatie, toiletspoeling, of de wasmachine, waardoor minder drinkwater wordt verbruikt;
- gebruik van waterdoorlatende infrastructuur zoals bestrating en groenstroken zorgt ervoor dat regenwater kan infiltreren in de bodem in plaats van direct af te vloeien naar het riool. Dit helpt de grondwatervoorraden aan te vullen;
- problemen met wateroverlast kunnen worden aangepakt door aandacht te besteden aan de vraag hoe om te gaan met riooloverstorten (bijvoorbeeld door het ontvangende water te verbreden).

Thema duurzaamheid

Energie

- het benutten van restwarmte van de glastuinbouw kan de warmtevraag van woningen deels voorzien;
- voldoende hernieuwbare, niet-fossiele energiebronnen aanbieden door onderzoek te doen naar een mix van hernieuwbare energiebronnen, naast zonne-energie, zoals geothermie en waterstof. Hiermee kan het doel waarschijnlijker worden behaald om in 2050 CO₂-neutraal te zijn;
- combineren van bestaande infrastructuur en hernieuwbare energie infrastructuur zoals zonnepanelen op geluidscherm langs de A16/A38;
- in kaart brengen van toenemende energievraag van bijvoorbeeld bewoners en bedrijven die zich willen vestigen in Ridderkerk, en vervolgens maatregelen treffen om deze vraag te verminderen of bedrijven weren met een hoge energievraag.

Materiaal

- succes van deeleconomie is afhankelijk van waarden en gedrag van inwoners. Hierbij wordt de bereidheid van inwoners om hun levensstijl aan te passen aangesproken;
- economische prikkels vereist om circulaire economie en deeleconomie te stimuleren;
- lokale cultivatie en verwerking van agrarische producten kan bijdragen aan duurzame bouwmaterialen en voedselpatronen;
- deelmobiliteit en collectieve woonvormen hebben ook een gunstig effect op materiaalgebruik. Een voorbeeld hiervan kan bijvoorbeeld zijn het delen van auto's of gereedschap in een collectieve woonvorm;
- concrete maatregelen om producten en grondstoffen zo lang mogelijk in omloop houden en daarmee het gebruik van primaire grondstoffen en afval te verminderen;
- samenwerken met de regio en op nationaal niveau om korte ketens te faciliteren.

8.2 Aanzet monitoringsprogramma

Deze paragraaf bevat aanbevelingen met betrekking tot de omgang met monitoring van de verwachte effecten in het OER. Na vaststelling van de omgevingsvisie kan de gemeente Ridderkerk ervoor kiezen een definitief monitoringsplan opstellen, waarin de set aan te monitoren indicatoren en bijvoorbeeld de monitoringsfrequentie wordt vastgelegd.

Belang

De Omgevingswet bevat een monitoringsverplichting voor mer-plichtige besluiten: onder de Omgevingswet dienen aanzienlijke milieueffecten gemonitord te worden (artikel 16.42a van de Omgevingswet en artikel 11.4 en 11.5 van het Omgevingsbesluit).

In de omgevingsvisie wordt ver vooruit gekeken. Over deze tijdspanne is het niet mogelijk om alles te overzien en zullen zich onvoorziene ontwikkelingen (zowel op het gebied van wet- en regelgeving als fysieke autonome ontwikkelingen) voordoen. Gezien het feit dat er ver vooruit wordt gekeken en de bijbehorende onzekerheden is het zaak een vinger aan de pols te houden en belangrijke milieueffecten te monitoren om, indien nodig, door de omgevingsvisie hierop te kunnen bijsturen.

Doel:

Monitoring dient verschillende doelen:

- omgevingseffecten toetsen en bijsturen waar nodig. Voor een selectie van indicatoren zal getoetst worden of de daadwerkelijke omgevingseffecten binnen de bandbreedte blijven van hetgeen op basis van dit OER verwacht kan worden. Op basis van de uitkomsten kan het bevoegd gezag ervoor kiezen om bij te sturen;
- ontwikkelingen toetsen aan de in de omgevingsvisie beschreven doelen en bijsturen waar nodig. De gemeente Ridderkerk is voornemens om met de Omgevingsvisie bij te dragen aan verschillende ambities. Deze ambities zijn in het OER verder geconcretiseerd naar verschillende doelen. Door middel van monitoring in hoeverre ontwikkelingen daadwerkelijk bijdragen aan gestelde doelen, ontstaat er tussentijds inzicht in hoeverre doelen gehaald worden en in hoeverre er sturing nodig is op doelbereik;
- communicatie met, en transparantie naar de omgeving over gemaakte of te maken keuzes.

Uitgangspunten

Monitoring heeft meerwaarde voor aspecten:

- waarvoor de verwachting is dat deze een knelpunt op zullen leveren;
- die relevant zijn om het doelbereik in kaart te brengen;
- waarvoor de effectvoorspelling door leemte in kennis onzeker is;
- die op andere wijze relevant zijn voor betrokkenen.

In alle gevallen geldt dat het alleen meerwaarde heeft aspecten te monitoren wanneer er naar aanleiding van de monitoring handelingsperspectief is om bij te sturen. Wanneer voor een aspect bijvoorbeeld negatieve effecten worden veroorzaakt door externe factoren die buiten de invloedssfeer van de gemeente liggen, ontbreekt het handelingsperspectief voor de gemeente. Desalniettemin kan het overigens meerwaarde hebben deze aspecten niet over het hoofd te zien en te agenderen bij partijen die er wel invloed op hebben.

Waar mogelijk zal zoveel mogelijk worden aangesloten bij gegevens uit bestaande monitoringsprogramma's. In onderstaande tabel zijn voor elk van de 3 Ridderkerkse kernwaarden aanbevelingen voor de monitoring van relevante indicatoren opgenomen. In sommige gevallen zijn gegevens uit bestaande monitoringsprogramma's beschikbaar, in andere gevallen zullen nieuwe meetgegevens verkregen moeten worden.

Tabel 8.1 Aanbevelingen voor monitoring

Kernwaarde	Indicator	Specificatie	Doel monitoring
Kloppend Hart	werkgelegenheid	monitoren: werkloosheid en baankansen verschillende inkomensgroepen	data verzamelen waarop beleidsmaatregelen ter vermindering van werkloosheid op kunnen worden gebaseerd
	vestigingsklimaat	monitoren: de ontwikkeling van de beschikbare m2 vloeroppervlakte bedrijfsruimtes	data verzamelen waarmee kan worden bijgehouden hoeveel bedrijven zich vestigen, en dus hoe het gesteld staat met het vestigingsklimaat
	landbouwareaal	monitoren: bedrijfsvoering agrariërs (bijvoorbeeld kwantiteit voedselproductie voor lokale markt, bijdrage agrariërs aan CO ₂ -opslag, KRW- en biodiversiteitsdoelen)	data verzamelen om een beeld te krijgen over de bijdragen van landbouw aan verschillende transitiedoelen zoals KRW, klimaat adaptatie, stikstof, biodiversiteit
Sterke wijken - goed verbonden	woningaanbod	monitoring: groei van het aantal inwoners van de stad vs. het aantal benodigde woningen om deze te huisvesten, en daarnaast de vraag en aanbod in type woningen	data verzamelen waarmee woningvraag en aanbod in beeld kan worden gebracht als basis voor beleidsmaatregelen

Kernwaarde	Indicator	Specificatie	Doel monitoring
	woonquote	monitoring: welk deel van het besteedbaar inkomen inwoners van Ridderkerk kwijt zijn aan het betalen van woonlasten	data verzamelen waarmee betaalbaarheid van woningen in beeld kan worden gebracht als basis voor beleidsmaatregelen
	gemiddeld besteedbaar inkomen	monitoren: de ontwikkeling van het gemiddeld besteedbaar inkomen van inwoners van Ridderkerk t.o.v. landelijk	data verzamelen waarmee gemiddeld besteedbaar inkomen in beeld kan worden gebracht als basis voor beleidsmaatregelen
	afstand tot zorgvoorzieningen en dagelijkse levensbehoeften	in alle stadsdelen, met in het bijzonder aandacht voor de perifere wijken	data verzamelen waarmee toegankelijkheid tot zorgvoorzieningen en dagelijkse levensbehoefte in beeld kan worden gebracht als basis voor beleidsmaatregelen
	voorzieningenaanbod	monitoren tevredenheid voorzieningen (onderwijs en maatschappelijk vastgoed)	data verzamelen waarop maatregelen ter bevordering van de kwaliteit van maatschappelijk vastgoed en onderwijs kunnen worden gebaseerd
	geluid, trillingen, luchtkwaliteit	langs wegen waarop autoverkeer wordt geconcentreerd	data verzamelen waarmee geluidsoverlast, trillingen, en luchtkwaliteit in beeld kan worden gebracht als basis voor beleidsmaatregelen ter gezondheidsbescherming
	geluid, trillingen	langs (H)OV verbindingen waar snelheid en frequentie van OV omhoog is gebracht	data verzamelen waarmee geluidsoverlast en trillingen in beeld kan worden gebracht als basis voor beleidsmaatregelen ter gezondheidsbescherming
	aantal sport- en speelfaciliteiten	in buurten waar reeds minder wordt bewogen	data verzamelen waarmee in beeld kan worden gebracht hoeveel sport- en speelfaciliteiten er momenteel zijn als basis voor het formuleren van maatregelen betreft toegankelijkheid tot deze faciliteiten
	mate van eenzaamheid	in buurten waar eenzaamheid reeds een knelpunt is	data verzamelen waarmee in beeld kan worden gebracht in welke mate eenzaamheid speelt als basis voor het formuleren van maatregelen ter vermindering van eenzaamheid
	gezondheid	ervaren gezondheid en/of levensverwachting	data verzamelen om een beeld te krijgen over gezondheid in brede zin en om als basis te gebruiken voor beleidsmaatregelen ter bevordering van gezondheid onder inwoners
	modal shift	in de verschillende gebieden	om het verschil tussen gebieden beter in kaart te brengen, zodat bijvoorbeeld autobezit kan worden afgeleid en waarmee beleidsmaatregelen over duurzame en actieve modaliteiten kunnen worden geïnformeerd

Kernwaarde	Indicator	Specificatie	Doel monitoring
	verkeersongevallen	registreren van de (oorzaak van) verkeersongevallen inclusief betrokken verkeersdeelnemers	data verzamelen om een beeld te krijgen over verkeersveiligheid in de gemeente en om als basis te gebruiken voor beleidsmaatregelen ter bevordering verkeersveiligheid
	omgevingsveiligheid	monitor: drugsoverlast, ondermijning en inbraken	data verzamelen om de ontwikkeling van verschillende aspecten die samen de omgevingsveiligheid beïnvloeden te volgen, waarmee beleidsmaatregelen kunnen worden geïnformeerd ter vermindering van drugsoverlast, ondermijning en inbraken
Groenblauwe Oase	natuur	monitor: beschermde en niet beschermde soorten en kwaliteit natuurgebieden	data verzamelen om soorten aantallen te volgen om beleidsmaatregelen te informeren ter bescherming van biodiversiteit en kwaliteit van natuurgebieden
	bodem	monitor: bodemkwaliteit en bodemdaling	data verzamelen om een beeld te krijgen over bodemkwaliteit en bodemdaling om als basis te gebruiken voor beleidsmaatregelen ter verbetering van de bodemkwaliteit en mitigatie en compensatie van bodemdaling
	wateroverlast	monitoren mogelijke inundatiedieptes of type wateroverlast in de gemeente bij extreme neerslag (via Klimaateffectatlas en Stresstesten Monitoring)	data verzamelen om de impact van extreem weer te analyseren ter informering van evacuatieplannen of mitigerende maatregelen
	droogte	monitoring grondwaterstanden.	om effect van infiltratiemaatregelen te meten en mogelijke inklinking te bepalen en de effecten van de stijging van (brak) grondwater als gevolg van zeespiegelstijging te monitoren, om vervolgens beleidsmaatregelen ter mitigatie of adaptatie te bepalen
	microklimaat	monitoren van de Physical Equivalent Temperature (PET)	data verzamelen om de impact van hittestress in de verschillende delen van de stad in beeld te brengen als basis voor beleidsmaatregelen ter vermindering van hittestress
	waterkwaliteit	monitoren van de kleinere wateren die niet Europees of landelijk beschermd zijn	data verzamelen als basis voor beleidsmaatregelen ter verbetering van de waterkwaliteit
	CO ₂ uitstoot	monitoren CO ₂ -uitstoot van verschillende bronnen	data verzamelen als basis voor beleidsmaatregelen ter vermindering van de CO ₂ -uitstoot
	energielabels	monitoring: het aantal huizen met een slecht energielabel in Ridderkerk (E, F, G)	data verzamelen als basis voor de aanpak ter verbetering van energie labels van woningen en het volgen van het resultaat van die aanpak
	materiaalgebruik	monitoren gebruik primaire grondstoffen en hergebruik	data verzamelen als basis voor beleidsmaatregelen ter vermindering van gebruik primaire grondstoffen en ter stimulering hergebruik

REFERENTIES

- ABF Research. (2023). Huishoudens. Verkregen op 13 mei 2024 van https://primos.abfresearch.nl/jive?workspace_guid=138596f3-fec7-4d9e-9fce-7b969ea1dccf
- CBS. (2022). Regionale bevolkings- en huishoudensprognose 2022-2050. Verkregen op 10 mei 2024 van <https://longreads.cbs.nl/regionale-prognose-2022/ontwikkeling-van-de-potentiele-beroepsbevolking/>
- CBS. (7-4-2022a). Statusscore per wijk en buurt op basis van welvaart, opleiding en arbeid. <https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2022/14/statusscore-per-wijk-en-buurt-o-b-v-welvaart-opleidingsniveau-en-arbeid>
- CBS. (12-07-2023b). Regionale prognose 2023-2050; bevolking, intervallen, regio-indeling 2021. Verkregen op 8 mei 2024 van <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/85173NED/table?ts=1715178084773>
- CBS. (2023c). Personen per huishouden. Verkregen op 13 mei 2024 van https://www.waarstaatjegemeente.nl/viewer?workspace_guid=d129b07f-86a7-43ad-a026-4132830b50b3
- CBS. (08-04-2024a). Regionale kerncijfers Nederland. Verkregen op 8 mei 2024 van <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/70072ned/table?ts=1715178439492>
- CBS. (2024b). Brede welvaart. Verkregen op 15 mei 2024 van <https://www.cbs.nl/nl-nl/dossier/dossier-brede-welvaart-en-de-sustainable-development-goals/monitor-brede-welvaart-en-de-sustainable-development-goals-2023/brede-welvaart>
- Digitale Overheid. (z.d.). Uitleggen wat de gevolgen van digitalisering zijn. Verkregen op 15 mei 2024 van Uitleggen wat de gevolgen van digitalisering zijn Digitale inclusie - Digitale Overheid
- OSKA (2021). Ladder van Koeling. Geraadpleegd op 10 oktober 2023, van <https://www.duurzaamgebouwd.nl/artikel/20220201-internationaal-podium-voor-ladder-van-koeling>
- Gemeente Ridderkerk. (2017). Omgevingsvisie Ridderkerk. Verkregen op 13 mei 2024 van Omgevingsvisie-2035-Ridderkerk.pdf
- Gemeente Ridderkerk. (2 juli 2020). Ontwikkelperspectief centrum Ridderkerk 2035. Verkregen op 14 mei 2024 van <https://www.ridderkerk.nl/wp-content/uploads/sites/3/2023/02/Ontwikkelperspectief-Centrum-Ridderkerk-2035.pdf>
- Gemeente Ridderkerk. (03-06-2021). Klimaatvisie Ridderkerk: de route naar 2050. Verkregen op 13 mei 2024 van <https://www.ridderkerk.nl/wp-content/uploads/sites/3/2023/02/Klimaatvisie-Ridderkerk-De-route-naar-2050.pdf>
- Gemeente Ridderkerk. (18-03-2021a). Beleidsnota Integraal Beleid Sociaal Domein 2021. Verkregen op 10 mei 2024 via de gemeente.
- Gemeente Ridderkerk (30-04-2021b). Woonvisie Ridderkerk 2021-2026.

Gemeente Ridderkerk (15-10-2021c). Uitvoeringsagenda Verkeersveiligheid.

Gemeente Ridderkerk. (25-02-2022a). Samenredzaam Ridderkerk. Verkregen op 10 mei 2024 van <https://raad.ridderkerk.nl/documenten/Raadsinformatiebrieven-RIB/2022-02-25-RIB-Voortgang-actieplan-Wonen-en-Zorg-statement.pdf>

Gemeente Ridderkerk. (10-2022b). Collegeprogramma 2022-2026: hart voor een toekomstbestendig Ridderkerk. Verkregen op 13 mei 2024 van <https://www.ridderkerk.nl/wp-content/uploads/sites/3/2023/03/Collegeprogramma-Ridderkerk-2022-2026.pdf>

Gemeente Ridderkerk. (24-02-2022c). Strategie Klimaatadaptatie Gemeente Ridderkerk. Verkregen op 13 mei 2024 van <https://raad.ridderkerk.nl/Documenten/Strategie-Klimaatadaptie-Ridderkerk-1.pdf>

Gemeente Ridderkerk. (31-01-2024). Economische visie Ridderkerk 2030. Verkregen op 13 mei 2024 van raad.ridderkerk.nl/Documenten/Concept-Economische-visie-Ridderkerk-2030.pdf

Gemeente Ridderkerk. (07-08-2024a) Conceptversie Integraal veiligheidsbeleid Ridderkerk 2025-2028.

GGD Rotterdam-Rijnmond. (05-2022). Gezondheid in Kaart 2022. Verkregen op 14 mei 2024 van https://gezondheidinkaart.nl/jive/report?id=kb2022_gemeente_597

Jongen, E. (19-01-2023). Technologische werkloosheid? Verkregen op 13 mei 2024 van <https://www.cpb.nl/column-technologische-werkloosheid>

Konijnendijk, C. (2021). De 3, 30, 300 regel voor groen. Geraadpleegd op 10 oktober 2023, van <https://www.ivn.nl/natuurdownloads/bomen-en-groen-zijn-belangrijk-maar-hoeveel-ervan-hebben-we-nodig/>

LISA. (2022). Banen naar sector - Ridderkerk. Verkregen op 13 mei 2024 van <https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/werk-en-inkomen>

NOS. (06-03-2021). Haagse plannen: over woningnood en of je (snel) een dak boven je hoofd krijgt. Verkregen op 10 mei 2024 van <https://nos.nl/collectie/13860/artikel/2371451-haagse-plannen-over-woningnood-en-of-je-snel-een-dak-boven-je-hoofd-krijgt>

ManagementSite. (z.d.). Het Nieuwe Werken. Verkregen op 13 mei 2024 van <https://www.managementsite.nl/kennisbank/mens-en-werk/nieuwe-werken#belangrijke-kenmerken-van-het-nieuwe-werken>

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. (z.d.). Informatieblad Participatie in de Omgevingswet. Verkregen op 13 mei 2024 van <https://aandeslagmetdeOmgevingswet.nl/publish/library/275/informatieblad-participatie-in-de-Omgevingswet-wat-regelt-de-wet-januari-2021.pdf>

Mobiliteit.nl (4 juli 2024). Go Sharing, MyWheels zien geen brood in deelvervoer Ridderkerk en vertrekken. Verkregen op 6 augustus 2024 van <https://www.mobiliteit.nl/maas/2024/07/04/go-sharing-mywheels-zien-geen-brood-in-deelvervoer-ridderkerk-en-vertrekken/?gdpr=accept>

MRDH. (14-12-2018). Strategie Werklocaties 2019-2030. Verkregen op 13 mei 2024 van <https://mrdh.nl/sites/default/files/documents/MRDH-Strategie%20Werklocaties-2019-2030.pdf>

Provincie Zuid-Holland. (2019, oktober). Convenant Klimaatadaptief Bouwen Zuid-Holland. Geraadpleegd van <http://www.zuid-holland.nl/klimaatadaptiefbouwen>.

Rathenau Instituut. (z.d.). Digitalisering. Verkregen op 15 mei 2024 van <https://www.rathenau.nl/nl/digitalisering>

Rijksoverheid. (14-07-2021). Onderzoek wijst uit: thuiswerken is een blijvertje. Verkregen op 13 mei 2024 van <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2021/07/14/onderzoek-wijst-uit-thuiswerken-is-een-blijvertje>

Rijksoverheid. (25 november 2022). Kabinet maakt water en bodem sturend bij ruimtelijke keuzes. Verkregen op 15 mei 2024 van Kabinet maakt water en bodem sturend bij ruimtelijke keuzes | Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl

Rijksoverheid. (z.d.a). Noodzaak van circulaire economie. Verkregen op 13 mei 2024 van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/circulaire-economie/noodzaak-van-circulaire-economie>

Rijksoverheid. (z.d.b). Klimaatverandering en gevolgen. Verkregen op 13 mei 2024 van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/klimaatverandering/gevolgen-klimaatverandering#:~:tekst=Er%20komen%20meer%20stortregens%2C%20zwaardere,tekort%20aan%20drinkwater%20of%20voedsel>.

Rijksoverheid. (z.d.c). Decentralisatie van overheidstaken naar gemeenten. Verkregen op 15 mei 2024 van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/gemeenten/decentralisatie-van-overheidstaken-naar-gemeenten>

RIVM. (08-2023). Relatie tussen gezonde leefomgeving en kanker, overgewicht en dementie. Verkregen op 14 mei 2024 van <https://www.rivm.nl/sites/default/files/2023-10/Factsheet-volksziekten-en-leefomgeving.pdf>

SCP. (april 2023). Sociale en Culturele Ontwikkelingen: Stand van Nederland 2023. Verkregen van <https://www.scp.nl/binaries/scp/documenten/publicaties/2023/04/14/sociale-en-culturele-ontwikkelingen-2023/Sociale+en+Culturele+Ontwikkelingen+2023.pdf>

UvA. (01-10-2020). De impact van digitalisering op de samenleving. Verkregen op 15 mei 2024 <https://www.uva.nl/shared-content/faculteiten/nl/faculteit-der-maatschappij-en-gedragswetenschappen/nieuws/2020/10/de-impact-van-digitalisering-op-de-samenleving.html>

VNG. (z.d.). Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein. Verkregen op 13 mei 2024 van Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein | VNG

Zwetsloot, M., Oldenhof, D. & Vermaas, K. (z.d.). AI en de impact op ICT-banen. Verkregen op 13 mei 2024 van <https://u-techcommunity.nl/insights/ai-en-de-impact-op-ict-banen/>

Bijlagen

BIJLAGE: STAAT VAN RIDDERKERK

Copyright: gemeente Ridderkerk

Actualisatie omgevingsvisie Ridderkerk

Staat van Ridderkerk

Gemeente Ridderkerk

17 juli 2024

Project Actualisatie omgevingsvisie Ridderkerk
Opdrachtgever Gemeente Ridderkerk

Document Staat van Ridderkerk
Status Definitief02
Datum 17 juli 2024
Referentie 141592/24-010.519

Projectcode 141592
Projectleider Drs. E. Weerman
Projectdirecteur Drs. M.J. Schilt

Auteur(s) F.D Kesmer MSc en M.D. van Dijk MSc
Gecontroleerd door P.A. Feij MSc
Goedgekeurd door Drs. E. Weerman

Paraaf

Adres Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V.
Leeuwenbrug 8
Postbus 233
7400 AE Deventer
+31 (0)570 69 79 11
www.witteveenbos.com
KvK 38020751

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Witteveen+Bos is gecertificeerd op basis van ISO 9001.

© Witteveen+Bos

Niets uit dit document mag worden vervaelvoudigd en/of openbaar gemaakt in enige vorm zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Witteveen+Bos noch mag het zonder dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd, behoudens schriftelijk anders overeengekomen. Witteveen+Bos aanvaardt geen aansprakelijkheid voor enigerlei schade die voortvloeit uit of verband houdt met het wijzigen van de inhoud van het door Witteveen+Bos geleverde document.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	6
1.1	Aanleiding	6
1.2	Doel Staat van Ridderkerk	6
1.3	Leeswijzer	6
2	BEOORDELINGSKADER EN WIJZE VAN BEOORDELEN	7
2.1	Beoordelingskader	7
2.2	Wijze van beoordelen	8
	KLOPPEND HART	10
3	ECONOMIE	11
3.1	Inleiding	11
3.2	Werkgelegenheid	11
3.3	Vestigingsklimaat	14
3.4	Landbouw input gemeente	19
3.5	Conclusie	20
	STERKE WIJKEN - GOED VERBONDEN	22
4	WONEN EN FYSIEKE WOONOMGEVING	23
4.1	Inleiding	23
4.2	Woningaanbod	23
4.3	Voorzieningenaanbod	27
4.4	Openbare ruimte	31
4.5	Conclusie	36

5	GEZONDHEID EN SOCIAAL DOMEIN	37
5.1	Inleiding	37
5.2	Gezonde leefstijl	37
5.3	Sociaaleconomische positie	41
5.4	Sociale cohesie	42
5.5	Gezondheidsbescherming	43
5.6	Omgevingsveiligheid	49
5.7	Conclusie	52
6	MOBILITEIT	53
6.1	Inleiding	53
6.2	Bereikbaarheid	53
6.3	Toegang tot mobiliteitsdiensten en - voorzieningen	57
6.4	Verkeersveiligheid	58
6.5	Conclusie	58
	GROENBLAUWE OASE	60
7	NATUUR	61
7.1	Inleiding	61
7.2	Beschermde natuurgebieden	61
7.3	Soortenbescherming en biodiversiteit	65
7.4	Conclusie	71
8	LANDSCHAP EN CULTUURHISTORIE	72
8.1	Inleiding	72
8.2	Landschap	72
8.3	Cultuurhistorie en erfgoed	75
8.4	Archeologie	78
8.5	Conclusie	79

9	WATER, BODEM EN KLIMAAT(ADAPTATIE)	80
9.1	Inleiding	80
9.2	Bodem en droogte	80
9.3	Waterkwaliteit en duurzame watervoorziening	83
9.4	Microklimaat	87
9.5	Wateroverlast	89
9.6	Conclusie	94
10	DUURZAAMHEID	96
10.1	Inleiding	96
10.2	Energie	96
	10.2.1 Duurzaamheid energieverbruik	99
10.3	Materiaal	101
10.4	Conclusie	103
11	OPGAVEN UIT DE HUIDIGE STAAT VAN RIDDERKERK	104
11.1	Beoordeling huidige staat van Ridderkerk	104
11.2	Opgaven per wijk	105
12	REFERENTIELIJST	108
	Laatste pagina	108
	Bijlage(n)	Aantal pagina's
	-	

1

INLEIDING

1.1 Aanleiding

De gemeente Ridderkerk heeft een unieke ligging: in de Randstand onder de rook van Rotterdam, liggend op het eiland IJsselmonde met aan de overkant UNESCO Werelderfgoed Kinderdijk, begrensd door de Nieuwe Maas en Noord en de A16/A15. Met de omgevingsvisie uit 2017 heeft de gemeente de afgelopen jaren sturing gegeven aan de (ruimtelijke) opgaven op haar grondgebied. De gemeente heeft besloten om de omgevingsvisie uit 2017 aan te vullen naar aanleiding van:

- 1 nieuwe opgaven, trends en ontwikkelingen die op Ridderkerk afkomen;
- 2 nieuwe doelen die door het college vastgesteld zijn in het collegeprogramma 2022-2026;
- 3 nieuw vastgesteld bovenlokaal en lokaal beleid met kader stellende uitspraken over Ridderkerk na de vaststelling van de omgevingsvisie in 2017.

Bij het actualiseren van de omgevingsvisie wordt de m.e.r.-procedure gevolgd om het milieubelang volwaardig en vroegtijdig in plan- en besluitvorming te betrekken, met als resultaat een Omgevingseffectrapport (OER). De eerste stap van het OER is het schetsen van de huidige situatie in het gebied. Daarvoor dient deze staat van de leefomgeving (vanaf nu 'de staat van Ridderkerk').

1.2 Doel Staat van Ridderkerk

De staat van Ridderkerk is een achtergronddocument bij de actualisatie van de omgevingsvisie van Ridderkerk. De staat van Ridderkerk geeft aan de hand van verschillende thema's een beeld van de huidige situatie en kwaliteit van de leefomgeving van Ridderkerk. Door middel van kaarten, tabellen en andere gegevens wordt informatie in kaart gebracht die van belang is voor ruimtelijke keuzes in de omgevingsvisie. Ook vormt de staat van Ridderkerk de basis voor sturing en monitoring van toekomstig beleid voor de fysieke leefomgeving.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt eerst het beoordelingskader en de wijze waarop de huidige staat beoordeeld wordt toegelicht. Daarna volgt per beoordelingsthema van het beoordelingskader een hoofdstuk waarin dat thema behandeld wordt. Per aspect volgt een beschrijving van de huidige situatie en elk hoofdstuk eindigt met een samenvatting waarin de huidige situatie wordt beoordeeld. Als laatste toont hoofdstuk 11 een totaaloverzicht van de beoordeling van de staat van Ridderkerk.

BEOORDELINGSKADER EN WIJZE VAN BEOORDELEN

2.1 Beoordelingskader

Het beoordelingskader uit tabel 2.1 vormt het vertrekpunt voor de beschrijving van de huidige situatie van de gemeente Ridderkerk. In dit beoordelingskader zijn acht beoordelingsthema's gekoppeld aan de drie Ridderkerkse kernwaarden. Vanuit deze beoordelingsthema's worden zowel de fysieke als het sociale domein van de leefomgeving in beeld gebracht. De beoordelingsthema's zijn:

- wonen en fysieke woonomgeving;
- economie;
- gezondheid en sociaal domein;
- mobiliteit;
- natuur;
- landschap en cultuurhistorie;
- water, bodem en klimaat(adaptatie);
- duurzaamheid.

De thema's zijn verder uitgewerkt in aspecten, doelen en indicatoren. Indicatoren zijn en maken het doel meetbaar, worden gebruikt om effecten te beschrijven en kunnen gezamenlijk iets zeggen over een overkoepelend thema. De indicatoren kunnen in het vervolg gebruikt worden om de ambities uit de omgevingsvisie te monitoren.

Tabel 2.1 Beoordelingskader voor de huidige staat van Ridderkerk

Ridderkerkse kernwaarden	Beoordelingsthema's	Aspecten	Mogelijk indicatoren
kloppend Hart	economie	werkgelegenheid	werkloosheid en Baankansen verschillende inkomensgroepen
		vestigingsklimaat	betaalbaarheid, functiemenging en voorraad
		landbouwareaal	omvang landbouwareaal
sterke wijken - goed verbonden	wonen en fysieke woonomgeving	woningaanbod	omvang woningvoorraad naar prijssegment
		voorzieningenaanbod (onderwijs en maatschappelijk vastgoed)	omvang voorzieningenaanbod naar behoeften
		openbare ruimte (recreatie & groen)	omvang en kwaliteit groen Beweegvriendelijkheid
	gezondheid en Sociaal domein	gezonde leefstijl	gezond gedrag
		sociaaleconomische positie	gemiddeld besteedbaar inkomen
		sociale cohesie	mate van eenzaamheid
		gezondheidsbescherming	geluidbelasting

Ridderkerkse kernwaarden	Beoordelingsthema's	Aspecten	Mogelijk indicatoren
			luchtverontreiniging trillingen geur licht
		omgevingsveiligheid	externe veiligheid sociale veiligheid
	mobiliteit	bereikbaarheid (per modaliteit)	aandeel korte afstandsverplaatsingen (< 5 km) aandeel lange afstandsverplaatsingen (> 5 km)
		toegang tot mobiliteitsdiensten en -voorzieningen	aanbod en vervoerkeuze auto, OV en fiets aanbod deelmobiliteit en mobiliteitshubs
		verkeersveiligheid	verkeersveiligheidsrisico's voor alle typen weggebruikers
Groenblauwe Oase	natuur	beschermde natuurgebieden	Natura2000 en NNN
	landschap en cultuurhistorie	soortenbescherming en biodiversiteit	beschermde soorten Overige niet-beschermde soorten
		landschap	landschappelijke kernwaarden
		cultuurhistorie en erfgoed	gebouwd erfgoed (beschermde gezichten) cultuurlandschap
	water, bodem en klimaat(adaptatie)	archeologie	archeologische waarden
		bodem	bodemkwaliteit bodemdaling
		waterkwaliteit en duurzame watervoorziening	drinkwater voorziening grondwaterkwaliteit oppervlaktewater (fysisch en ecologisch)
		microklimaat	hittestress (windhinder en schaduwhinder/bezinning)
	duurzaamheid	wateroverlast en droogte	risico wateroverlast droogte waterveiligheid
		energie	energiegebruik
		materiaal	materiaalgebruik

2.2 Wijze van beoordelen

Bij beschouwing van de indicatoren wordt een kwalitatieve beoordeling gegeven van de huidige staat. Indien van toepassing, worden gestelde normen gehanteerd als maatlat voor de beoordeling. In andere gevallen worden gemeentelijke beleidsdoelen gebruikt. Als een normering of gemeentelijk beleidsdoel niet van toepassing is, wordt er een vergelijking gemaakt met provincie Zuid-Holland en/of Nederland. Voor de beoordeling van de huidige situatie wordt een driepuntschaal gebruikt (zie tabel 2.2). Per indicator wordt beschreven ten opzichte van wat de beoordeling plaats vindt. Indien er geen beleid of referentie beschikbaar is, wordt de staat van Ridderkerk wel beschreven, maar wordt er geen beoordeling gegeven.

Tabel 2.2 Beoordeling van huidige staat

Beoordeling	Beoordeling huidige staat
goed	de staat is goed, er zijn weinig tot geen knelpunten
redelijk	de staat is redelijk, er zijn enkele knelpunten
slecht	de staat is slecht, er zijn redelijk veel tot veel knelpunten

KLOPPEND HART

ECONOMIE

3.1 Inleiding

Tabel 3.1 laat de aspecten en indicatoren zien voor het thema economie. Deze aspecten en indicatoren worden gebruikt om de huidige staat van Ridderkerk te beschrijven.

Tabel 3.1 Aspecten en indicatoren voor het thema economie

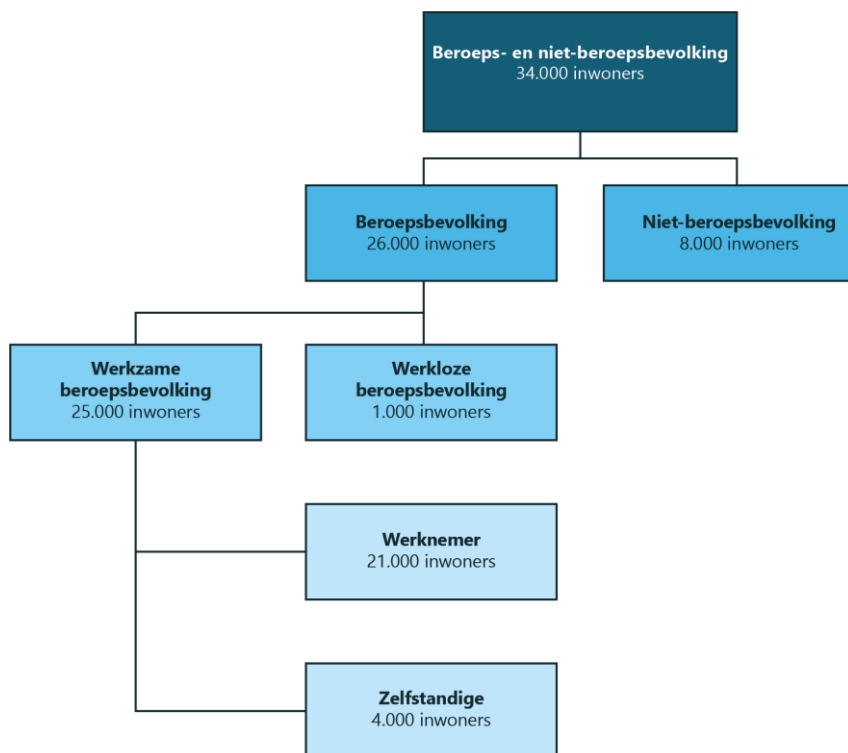
Aspecten	Indicatoren
werkgelegenheid	werkloosheid en baankansen verschillende inkomensgroepen
vestigingsklimaat	betaalbaarheid, functiemenging en voorraad
landbouwareaal	omvang landbouwareaal

3.2 Werkgelegenheid

Beroepsbevolking en werkloosheid

De bevolking bestaat uit de beroepsbevolking en de niet-beroepsbevolking. De beroepsbevolking bestaat uit iedereen tussen de 15 tot 74 jaar die betaald werk heeft (de werkzame beroepsbevolking) of die werkloos is (werkloze beroepsbevolking). De niet-beroepsbevolking bestaat uit iedereen tussen de 15 en 74 jaar die geen betaald werk heeft, niet recent naar werk heeft gezocht en/of daarvoor niet direct beschikbaar is. Op afbeelding 3.1 is te zien dat de totale beroepsbevolking in Ridderkerk (beroeps- en niet-beroepsbevolking) ongeveer 34.000 inwoners bedraagt. Daarvan bestaat de beroepsbevolking uit 26.000 inwoners en de niet-beroepsbevolking uit 8.000 inwoners.

Afbeelding 3.1 Overzicht beroeps- en niet-beroepsbevolking in Ridderkerk (CBS, 2024d; LISA, 2023a).

In tabel 3.2 zijn de percentages voor arbeidsparticipatie en werkloosheid in 2023 te vinden voor Ridderkerk, Zuid-Holland en Nederland (CBS, 2024d). De bruto-arbeidsparticipatie is het aandeel van de beroepsbevolking in de beroeps- en niet-beroepsbevolking. De bruto-arbeidsparticipatie bedroeg in Ridderkerk in 2023 75,4 %. Dat is ongeveer gelijk aan de gemiddelde in Zuid-Holland en Nederland. Het aandeel van enkel de werkzame beroepsbevolking in beroeps- en niet-beroepsbevolking heet de netto-arbeidsparticipatie. De netto-arbeidsparticipatie bedroeg in Ridderkerk in 2023 72,8 %. Net zoals bij de bruto-arbeidsparticipatie is dit percentage ongeveer gelijk aan de gemiddelden van Zuid-Holland en Nederland.

Verder is het verschil tussen de bruto- en netto-arbeidsparticipatie klein, wat ook terug te zien is in het werkloosheidspercentage van de gemeente Ridderkerk dat op ongeveer 3,4 % neerkwam in 2023 (CBS, 2024d). Het werkloosheidspercentage in Ridderkerk is iets lager dan in Zuid-Holland en de rest van Nederland.

Tabel 3.2 Arbeidsparticipatie en werkloosheidspercentage, in het jaar 2023 (bron: CBS, 2024d)

	Ridderkerk	Zuid-Holland	Nederland
bruto arbeidsparticipatie	75,4 %	75,5 %	75,8 %
netto arbeidsparticipatie	72,8 %	72,6 %	73,1 %
werkloosheidspercentage	3,4 %	3,9 %	3,6 %

Beroepsbevolking per opleidingsniveau

In tabel 3.3 is de beroepsbevolking uitgesplitst naar het onderwijsniveau. Hierin is te zien dat de beroepsbevolking per 1.000 inwoners een laag onderwijsniveau heeft, ongeveer gelijk is met de gemiddelden van Zuid-Holland en de rest van Nederland. De beroepsbevolking per 1.000 inwoners met een middelbaar onderwijsniveau (Mbo) is echter een stuk hoger dan de gemiddelden van Zuid-Holland en Nederland, en de beroepsbevolking per 1.000 inwoners van de beroepsbevolking met een hoog onderwijsniveau (Hbo/Wo) een stuk lager.

Tabel 3.3 Beroepsbevolking per 1.000 inwoners naar onderwijsniveau in 2023 (bron: CBS, 2024)

	Ridderkerk	Zuid-Holland	Nederland
laag onderwijsniveau	147	155	156
middelbaar onderwijsniveau	353	282	286
hoog onderwijsniveau	235	309	307

Aantal banen

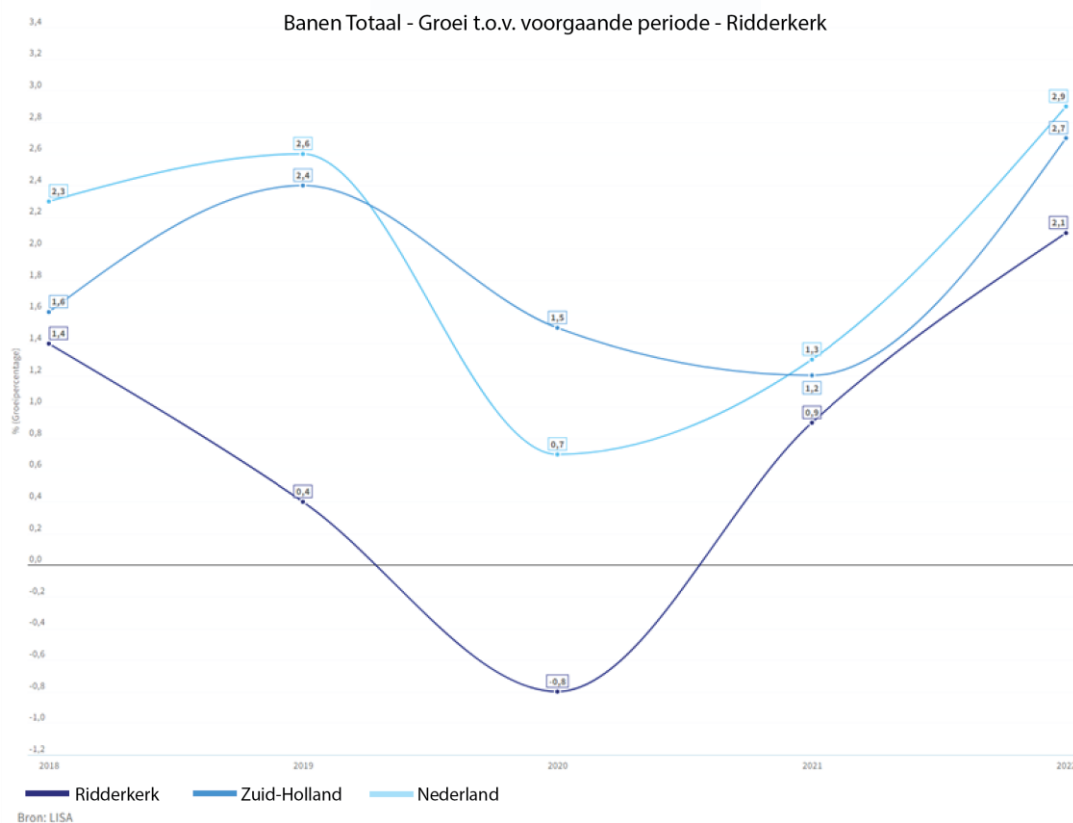
In 2022 waren er in Ridderkerk in totaal 21.730 banen, terwijl er een beroepsbevolking van ongeveer 26.000 personen was (LISA, 2023a). Echter, zoals hiervoor besproken, is het werkloosheidspercentage in Ridderkerk redelijk laag. Verder geeft tabel 3.4 het aantal banen per 1.000 inwoners die tussen de 15 en 74 jaar zijn weer. Uit de tabel blijkt dat Ridderkerk in vergelijking met Zuid-Holland en Nederland het laagste aantal banen per 1.000 inwoners heeft. Slechts 22 % van de inwoners van de gemeente Ridderkerk is ook werkzaam in de gemeente Ridderkerk in 2020, waar dit in de provincie Zuid-Holland gemiddeld 31 procent is en landelijk zelfs 38 procent (Ecorys, 2024). De afgelopen jaren is het aandeel mensen dat werkt in gemeente Ridderkerk gedaald.

Tabel 3.4 Aantal banen per 1.000 inwoners tussen de 15 en 74 jaar, in het jaar 2022 (bron: LISA, 2023a)

	Ridderkerk	Zuid-Holland	Nederland
banen per 1.000 inwoners tussen de 15 en 74 jaar	640 banen	658 banen	704 banen

In afbeelding 3.2 is de procentuele groei van het aantal banen ten opzichte van het voorgaande jaar in beeld gebracht. Uit de afbeelding blijkt dat er tussen 2018 en 2020 een gestage krimp is in het aantal banen in Ridderkerk, met een dieptepunt in 2020 waar COVID-19 mogelijk een versterkte krimp heeft veroorzaakt (LISA, 2023a). Door de beperkingen wegens COVID-19 zijn de kenniswerkers minder geraakt en de praktische beroepen meer geraakt. De beroepsbevolking van Ridderkerk is oververtegenwoordigd door middel onderwijsniveau. In de afgelopen twee jaar kende de banenmarkt echter weer een groeipercentage. Deze groei was niet zo groot als de groei in de rest van de provincie en in het land.

Afbeelding 3.2 Groei banen ten opzichte van het voorgaande jaar in % in de periode 2018 - 2022 (bron: LISA, 2023a)

Banen naar sector

In tabel 3.5 staan het aantal banen binnen de verschillende sectoren in Ridderkerk in het jaar 2022. De meeste banen bevinden zich in de zakelijke dienstverlening, gevolgd door de handel, de collectieve dienstverlening en de industrie. De opbouw van het aantal banen per sector sluit redelijk aan bij de kenmerken van de beroepsbevolking naar onderwijsniveau (tabel 3.3).

Tabel 3.5 Aantal banen in de verschillende sectoren, in het jaar 2022 (bron: LISA, 2023a)

Sector	Aantal banen
landbouw	480
industrie	3.810
handel	5.050
collectieve dienstverlening	4.610
zakelijke dienstverlening	7.470
overige dienstverlening	310
recreatie en toerisme	970

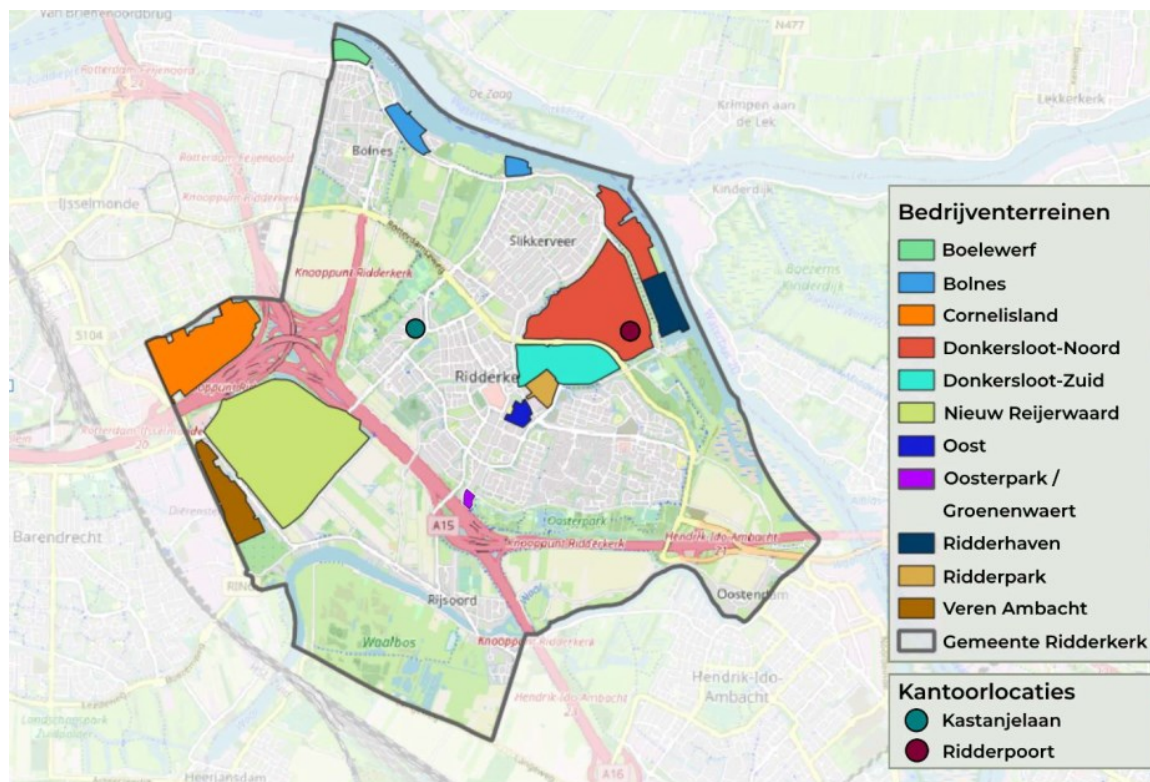
3.3 Vestigingsklimaat

De analyse over vestigingsklimaat is gebaseerd op de bevindingen van Ecorys uit de economische visie (Ecorys, 2024) en detailhandel visie (Ecorys, 2023).

Bedrijventerreinen en kantoorlocaties

In Ridderkerk zijn de bedrijven en kantoren geclusterd gesitueerd op een aantal bedrijventerreinen en twee kantoorlocaties, aangegeven in de onderste helft van afbeelding 3.3

Afbeelding 3.3 kaart met aanduiding bedrijventerreinen en kantoorlocaties in Ridderkerk bron: Ecorys

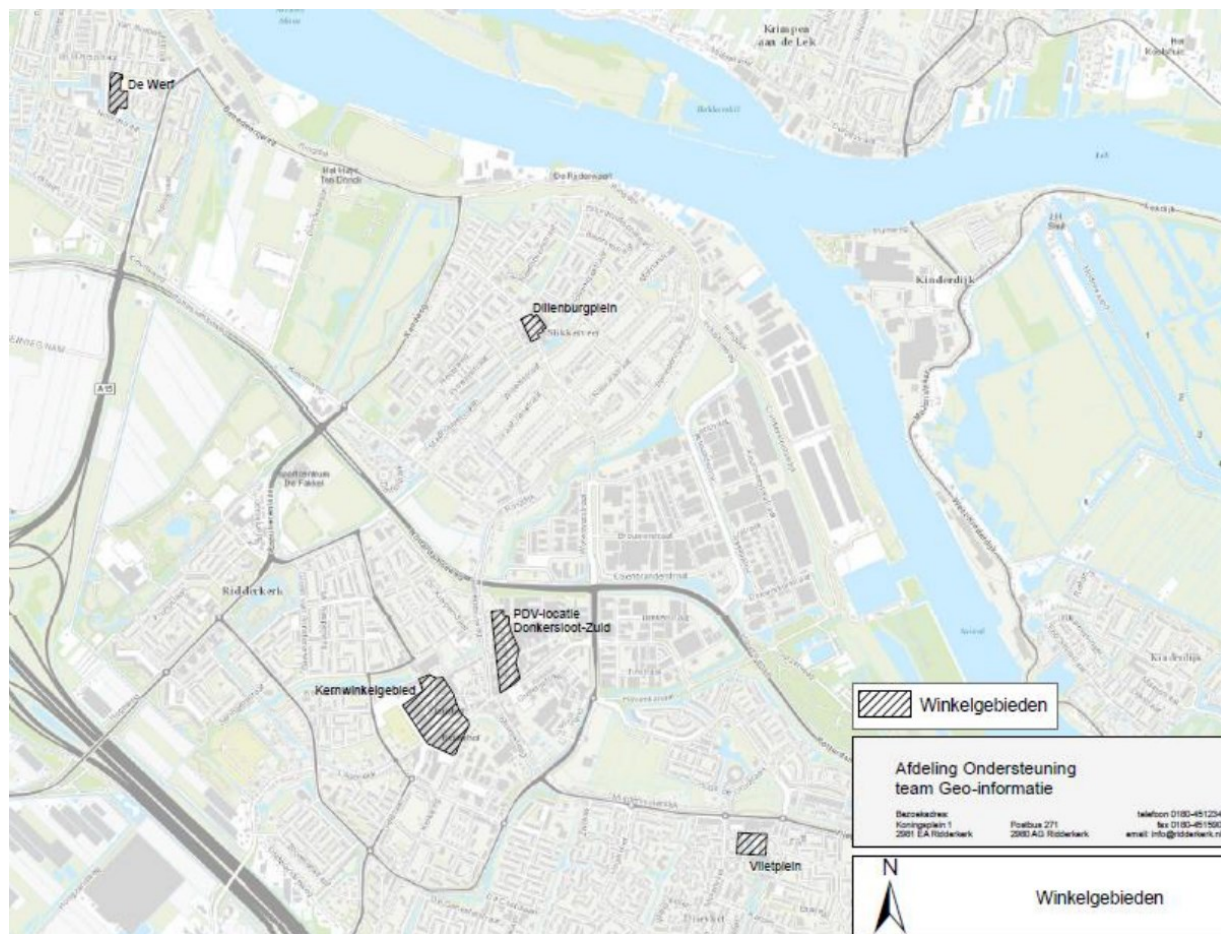

Detailhandel

De consumentgerichte voorzieningen (dagelijkse detailhandel) zijn met name gesitueerd in het centrum van Ridderkerk en in drie wijkwinkelcentra en twee buurtsteunpunten (afbeelding 3.4). De drie wijkwinkelcentra zijn Dillenburgplein in Slikkerveer, Vlietplein in Drievliet/Het Zand en De Werf in Bolnes. De twee buurtsteunpunten zijn Winkelplein Oost in Oost en Olmenlaan in West. Het overige winkelaanbod in Ridderkerk ligt verspreid.

De winkelvloeroppervlakte is in de centrum in totaal 28.267 m² met 9.525 m² dagelijks detailhandel en 18.750 m² niet-dagelijks detailhandel. De wijk- en buurtwinkelcentra zorgen samen voor een winkelvloeroppervlakte van 10.400 m² verdeeld over 7.850 m² dagelijks detailhandel en 2.550 m² niet-dagelijks detailhandel. Overig verspreid winkelaanbod is in totaal 56.600 m² met 18.075 m² aan dagelijks detailhandel en 6.225 m² aan niet-dagelijks detailhandel.

Afbeelding 3.4 Locaties winkelgebieden in Ridderkerk (Ecorys, 2023)

Kernwinkelgebied gericht op detailhandel

De drie planmatig gerealiseerde winkelcentra vormen samen het centrumgebied. Ridderhof I en II en de Jorishof zijn overdekte winkelcentra en de Koningshof is niet overdekt. De detailhandel in het kernwinkelgebied richt zich op alle vormen van detailhandel, horeca en dienstverlening. Voor de detailhandel gaat het zowel om dagelijkse detailhandel (boodschappen) als om niet-dagelijkse detailhandel (winkelen). In de vorige detailhandelsnota (2014) heeft de gemeente Ridderkerk een profiel aangewezen per gebied (afbeelding 3.5). Deze profilering is een streefbeeld en nog niet gerealiseerd in de huidige situatie.

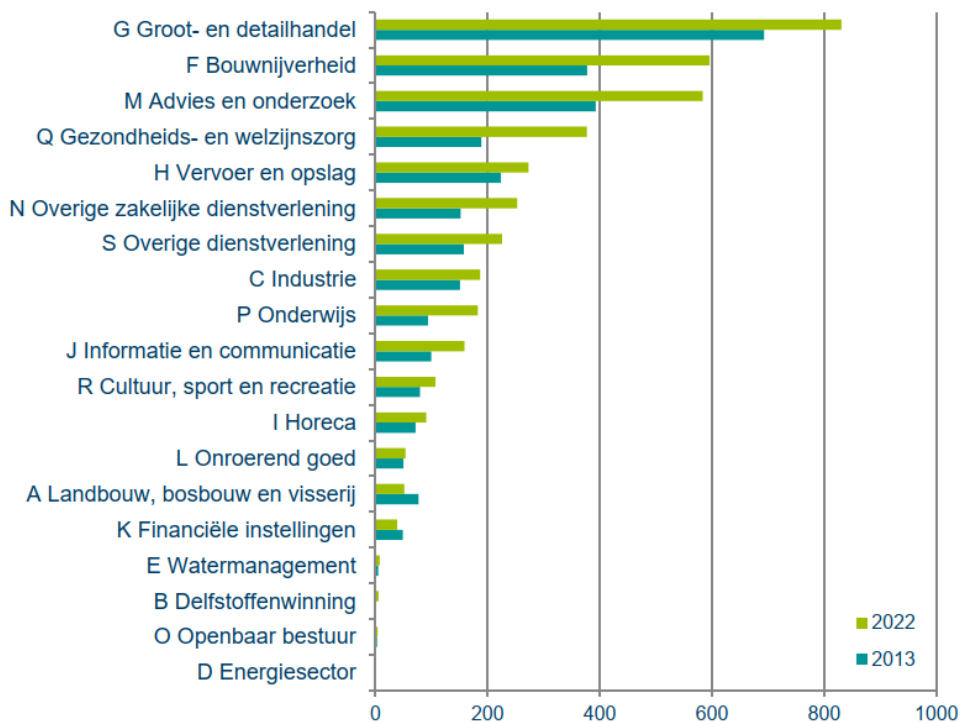
Volgens Ecorys zou in het winkelaanbod meer variatie meerwaarde hebben met bijvoorbeeld meer specialistische en/of lokale winkels (couleur locale); meer maatschappelijke ondernemingen en meer vernieuwende winkelconcepten.

Verdeling van bedrijven naar sector

In onderstaande afbeelding 3.6 is zichtbaar welke bedrijven per sector zich in Ridderkerk bevinden in 2013 en 2022. In absolute zin springt de sector Groot- en detailhandel er bovenuit met ruim 800 bedrijven. Deze sector bestaat uit reguliere handelsondernemingen, maar bijvoorbeeld ook autoreparatiebedrijven. Twee andere grote bedrijfssectoren in Ridderkerk zijn de bouwnijverheid (bijna 600 bedrijven) en de sector Advies en onderzoek (ongeveer 550 bedrijven).

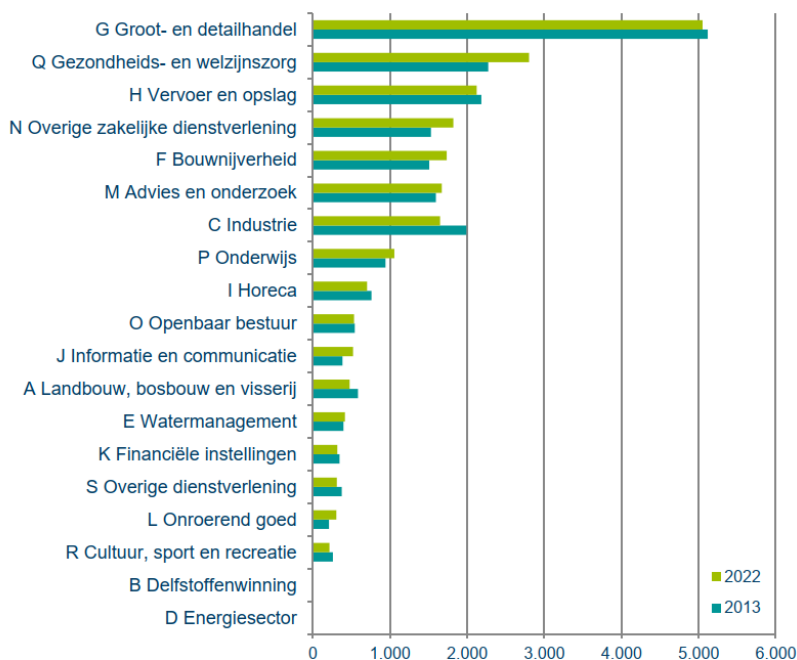
Afbeelding 3.6 Verdeling van de vestigingen per sector in 2013 en 2022 (bron: bedrijvenregister MRDH 2023)

Werkgelegenheid

Alle bedrijven in de gemeente Ridderkerk hadden samen in 2022 in totaal ruim 21.730 werkzame personen in dienst. De meeste personen werkten in de groot- en detailhandel en gezondheids- en welzijnszorg, zoals afbeelding 3.7 laat zien. Opvallend is de afname van de werkgelegenheid in de industrie en de toename van werkgelegenheid in de gezondheids- en welzijnszorg.

Afbeelding 3.7 Verdeling van de werkgelegenheid per sector in 2013 en 2022

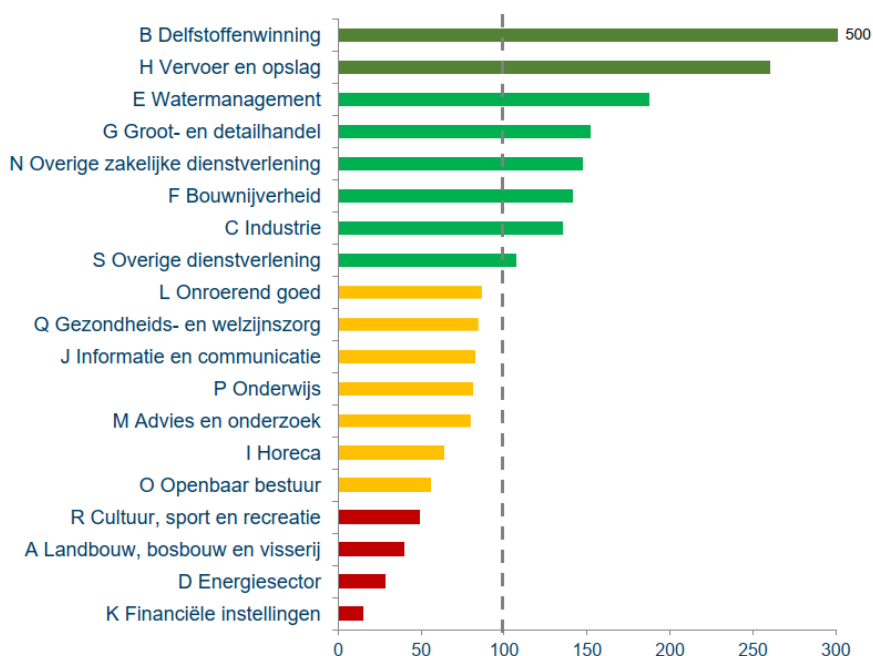

Specialisme

Economische specialismen zijn de sectoren waarin Ridderkerk een sterke positie heeft in vergelijking met een gemiddelde Nederlandse gemeente. Specialisme wordt uitgedrukt middels een specialisatiegraad waarbij 100 staat voor een gemiddelde positie en een score boven de 100 duidt op specialisatie.

Afbeelding 3.8 toont de economische specialisaties van Ridderkerk. Het lijkt erop dat de delfstoffenwinning (B) de grootste specialisatie is maar het gaat hier in absolute zin om slechts 5 banen waardoor het in omvang een beperkte specialisatie is. De sector Vervoer en opslag is een sector waar Ridderkerk gespecialiseerd is met een specialisatiegraad van 260 en een werkgelegenheid van meer dan 2.000 banen. De overige belangrijke specialisaties zijn de Groot- en detailhandel, Overige zakelijke dienstverlening, Industrie en bouwnijverheid. De cross-over Agrifood (productie, verwerking en distributie van voedingsstoffen en voedingsmiddelen) doorkruist meerdere genoemde sectoren. Een sector wat geen samenhang heeft met de overige bedrijven is wellicht de sector Watermanagement: het betreft hier 9 bedrijven met zo'n 400 banen. Het waterschap Hollandse Delta is daar één van.

Afbeelding 3.8 Specialisatiegraad per sector in Ridderkerk voor 2022 (bron: data gemeente Ridderkerk en bewerking door Ecorys)

3.4 Landbouw input gemeente

De gemeente Ridderkerk heeft samen met RBOI een analyse uitgevoerd voor het landelijk gebied Ridderkerk (Gemeente Ridderkerk en RBOI, 2013). De bevindingen van deze analyse is de basis van de beschrijving van de huidige situatie van landbouw.

De landbouw in Ridderkerk wordt gekenmerkt door de zogenaamde 'Barendrechtse teelt': een de teelt van (zomer)groenten in de volle grond en onder glas. Het aantal landbouwbedrijven binnen de gemeente is vanaf 2000 sterk afgenomen van 99 bedrijven in 2000 en 32 in 2023. Ook heeft er een verschuiving plaatsgevonden van het areaal dat in gebruik is voor de vollegrondsteelt naar meer glasteelt. De teelt van groenten in de open grond is veel sterker afgenomen dan de teelt van groenten onder glas.

In onderstaande tabel is de verdeling van de agrarische bedrijven in de gemeente Ridderkerk weergegeven.

Tabel 3.6 Aantal landbouwbedrijven (bron: CBS)

Aantal landbouwbedrijven	2000	2005	2010	2015	2020	2022	2023
Aantal landbouwbedrijven, totaal	99	85	74	54	38	37	32
akkerbouw	60	32	30	19	15	14	11
tuinbouw onder glas	77	63	54	40	23	24	22
tuinbouw open grond	62	39	29	15	8	8	6
grasland en groenvoedergewassen	25	19	22	16	14	15	14
raasdieren	17	17	17	11	10	8	10

Tabel 3.7 Landbouwareaal (bron: CBS)

Landbouwareaal	2000	2005	2010	2015	2020	2022	2023
grondgebruik (hectare)	75.430	90.942	64.275	42.777	33.241		26.772
akkerbouw (hectare)	38.635	39.943	37.448	23.998	14.300	12.658	13.799
tuinbouw open grond (hectare)	16.356	13.535	5.460	3.769	3.045	1.753	1.442
tuinbouw onder glas (m2)	758 050	715.165	703.273	645.310	401.200	400.700	339.500
grasland en groenvoedergewassen (hectare)	7.486	8.466	7.953	4.982	8.352	10.407	5.435

Het buitengebied van Ridderkerk biedt kansen voor het voortbestaan van de 'Barendrechtse teelt' en landbouwbedrijven in Ridderkerk. De bedrijven profiteren van de nabijheid van het Agro-logistieke Centrum Dutch Fresh Port. Aan de andere kant wordt het landbouwareaal dat beschikbaar is voor deze teeltvorm bedreigd door de grote ruimtedruk in IJsselmonde. Diverse gebruiksfuncties leggen claims op de ruimte waardoor er minder ruimte beschikbaar is voor met name de glastuinbouw. Uitbreiding van de glastuinbouw wordt verder nog beperkt door landelijk, provinciaal beleid en de steeds strengere milieueisen.

3.5 Conclusie

Tabel 3.6 toont de beoordelingen voor de aspecten van het thema economie.

Tabel 3.8 Samenvatting huidige staat van het thema economie in Ridderkerk

Aspect	Beoordeling	Toelichting
werkgelegenheid	redelijk	het aspect werkgelegenheid is redelijk in de huidige situatie omdat de arbeidsdeelname gemiddeld is in Ridderkerk. De werkloosheidpercentage in Ridderkerk is lager dan de gemiddelde van de provincie en Nederland maar het aantal banen is minder dan de gemiddelde van de provincie en Nederland. Hierdoor zijn er veel pendelstromen van en naar Ridderkerk zoals gesteld in de Economische visie Ridderkerk 2030. Dit betekent dat een groot deel van de beroepsbevolking een baan heeft in de omringende gemeenten. Dit hoeft niet persé een probleem te zijn, maar is wel een aandachtspunt.
vestigingsklimaat	redelijk	het aspect vestigingsklimaat is redelijk in de huidige situatie omdat Ridderkerk een aantal specialistische sectoren kent. Aandachtspunt blijft het behouden van voldoende winkelaanbod in Ridderkerk. Het totale oppervlak winkelvloeroppervlak is over de jaren afgenomen (bijna 3.000 vierkante meter sinds 2015). Verder zou een variatie van winkelaanbod meerwaarde hebben.
landbouwareaal	redelijk	het aantal landbouwbedrijven en landbouwareaal is de afgelopen tijd afgenomen. Uitbreiding en groei wordt beperkt door ander ruimteclaims en strengere milieueisen. Dit is wel het gevolg van lokaal beleid (waterberging, wonen en natuur) en landelijke ontwikkelingen.

STERKE WIJKEN - GOED VERBONDEN

STERKE WIJKEN GOED VERBONDEN

WONEN EN FYSIEKE WOONOMGEVING

4.1 Inleiding

Tabel 4.1 laat de aspecten en indicatoren zien voor het thema wonen en fysieke woonomgeving. Deze aspecten en indicatoren worden gebruikt om de huidige staat van Ridderkerk te beschrijven.

Tabel 4.1 Aspecten en indicatoren voor het thema wonen en fysieke woonomgeving

Aspecten	Indicatoren
woningaanbod	omvang woningvoorraad naar prijssegment
voorzieningenaanbod (onderwijs en maatschappelijk vastgoed)	omvang voorzieningenaanbod naar behoeften
openbare ruimte (recreatie & groen)	omvang en kwaliteit groen beweegvriendelijkheid

4.2 Woningaanbod

In 2023 woonden er 47.721 personen in Ridderkerk, verdeeld over 21.277 huishoudens. De verdeling naar type huishoudens in Ridderkerk kent een iets lager percentage eenpersoonshuishoudens vergeleken met de rest van Zuid-Holland en Nederland. Dit is ook terug te zien in de gemiddelde huishoudensgrootte van Ridderkerk, die hoger is dan de Zuid-Hollandse en Nederlandse gemiddelden (zie tabel 4.2).

Tabel 4.2 Huishoudens naar grootte en type, in het jaar 2023 (bron: CBS, 2024a)

	Ridderkerk	Zuid-Holland	Nederland
inwoners totaal	47.721	3.840.460	17.942.942
huishoudens totaal	21.277	1.780.539	8.270.244
eenpersoonshuishoudens	34,7 %	41,1 %	39,5 %
huishoudens zonder kinderen	30,9 %	26,4 %	28,5 %
huishoudens met kinderen	34,4 %	32,5 %	32,0 %
gemiddelde huishoudensgrootte	2,23	2,14	2,15

Woningvoorraad per type

In 2023 waren er in Ridderkerk 21.589 woningen. In tabel 4.3 zijn enkele eigenschappen van de woningvoorraad beschreven. De gemeente Ridderkerk kent een naar type woning specifieke woningvoorraad: een sterk accent op zowel rij-/hoekwoningen als appartementen. De wijken kennen verschillen in woningtype. Drievliet en Het Zand kennen veel rij- en hoekwoningen en Centrum, West, Oost en Bolnes kennen relatief veel appartementen.

Er is in Ridderkerk relatief gezien een hoger percentage eengezinswoningen dan in de rest van Zuid-Holland, maar minder dan in Nederland, en daarom logischerwijs een relatief lager percentage meergezinswoningen dan in Zuid-Holland, maar meer dan in Nederland. Dat lijkt op het eerste gezicht aan te sluiten bij het type en de grootte van de huishoudens in Ridderkerk.

Verhouding koop- en huursector

In Ridderkerk is het percentage koopwoningen iets hoger dan in de rest van Zuid-Holland en vergelijkbaar met de rest van Nederland. Van de huurwoningen is echter een relatief groter percentage in bezit van woningcorporaties dan in de rest van Zuid-Holland en Nederland. Dit komt ook terug in de cijfers voor de voorraad corporatiewoningen in verhouding tot de doelgroep voor sociale huurwoningen: anders dan in zowel Zuid-Holland als de rest van Nederland is deze voorraad positief.

Net zoals in de rest van Nederland is de gemiddelde WOZ-waarde (Waardering Onroerende Zaken) flink gestegen in Ridderkerk. Waar de gemiddelde WOZ-waarde van koopwoningen in Ridderkerk in 2020 ongeveer EUR 272.000,00 euro was, bedroeg deze in 2023 ongeveer EUR 381.000,00. Dit is echter lager dan de rest van Zuid-Holland en Nederland. De gemiddelde vraagprijs per vierkante meter is ook lager dan de rest van Zuid-Holland, maar wel iets hoger vergeleken met de rest van Nederland. In 2023 was de betaalbaarheidsgrens voor woningen vastgesteld op 355.000 (Volkshuisvesting Nederland, 2024). Hoewel de gemiddelde woningprijs in Ridderkerk dus een stuk lager ligt dan het provinciale en landelijk gemiddelde, is deze dus gemiddeld nog wel boven de betaalbaarheidsgrens.

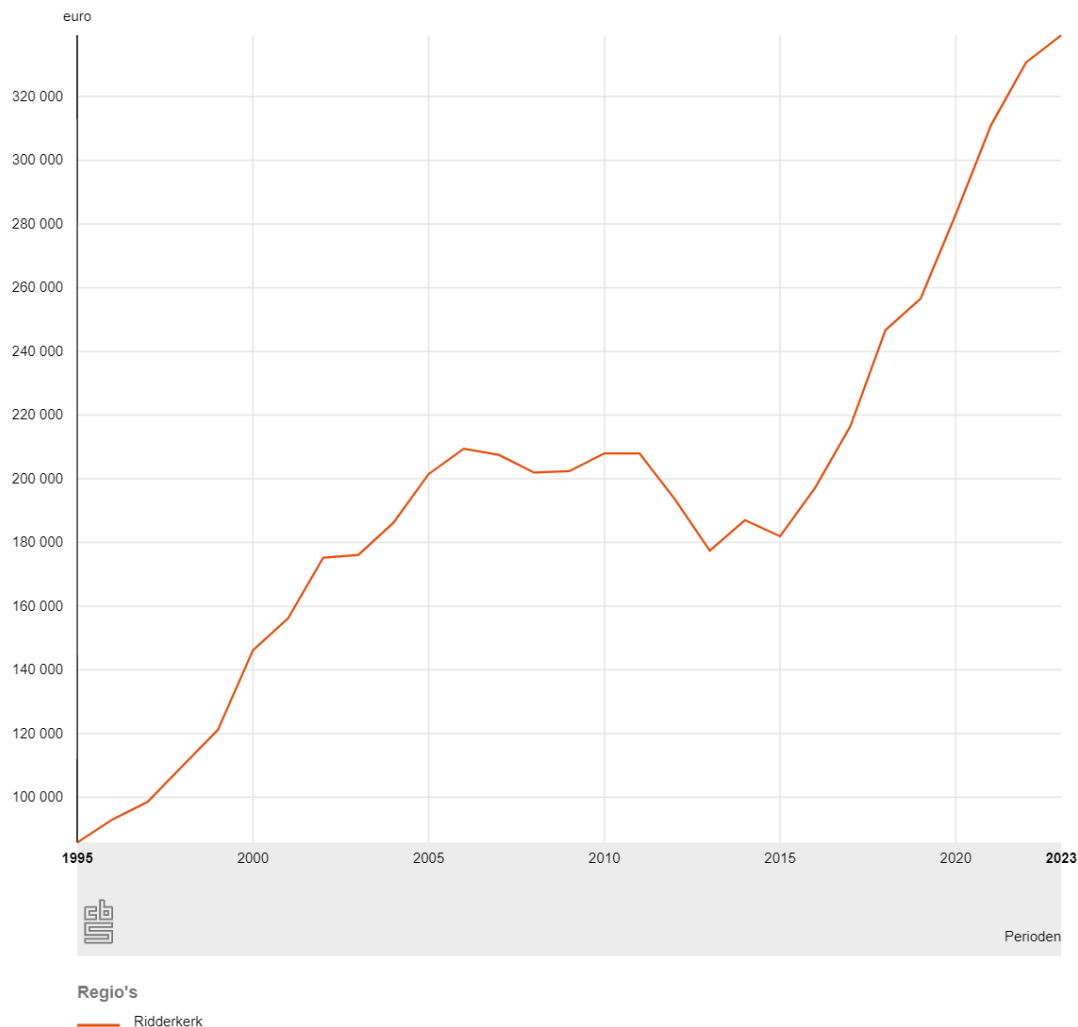
Tabel 4.3 Woningen naar type, eigendom en vraagprijs, in het jaar 2023 (bron: ABF, 2023a; BAG, 2024a; CBS, 2024b; Huizenzoeker.nl, 2024)

	Ridderkerk	Zuid-Holland	Nederland
totaal aantal woningen	21.589	1.739.203	8.125.177
eengezinswoningen	56,1 %	48,2 %	63,5 %
meergezinswoningen	43,9 %	51,8 %	36,5 %
percentage koopwoningen	56,8 %	52,0 %	57,1 %
percentage huurwoningen	43,2 %	47,8 %	42,7 %
huurwoningen in bezit van woningcorporatie	38,8 %	32,2 %	28,6 %
huurwoningen overige huur	4,4 %	15,7 %	14,1 %
voorraad corporatiewoningen in verhouding tot doelgroep sociale huurwoningen	1,03	0,84	0,84
WOZ-waarde koopwoningen (EURO)	381.000	447.000	439.000
gemiddelde vraagprijs per m2 (EURO per m ²) [2021]	3.272	3.472	3.179

Ontwikkeling gemiddelde koopprijs woningen in Ridderkerk

De verkoopwaarde steeg overigens snel in de afgelopen jaren: in 2016 was de gemiddelde verkoopprijs in Ridderkerk nog zo'n EUR 200.000,00 in 2020 EUR 283.000,00 en in 2023 EUR 339.000,00. Ridderkerk maakt deel uit van de sub urbane regio waar veel druk op de woningmarkt staat (vraag hoger dan aanbod).

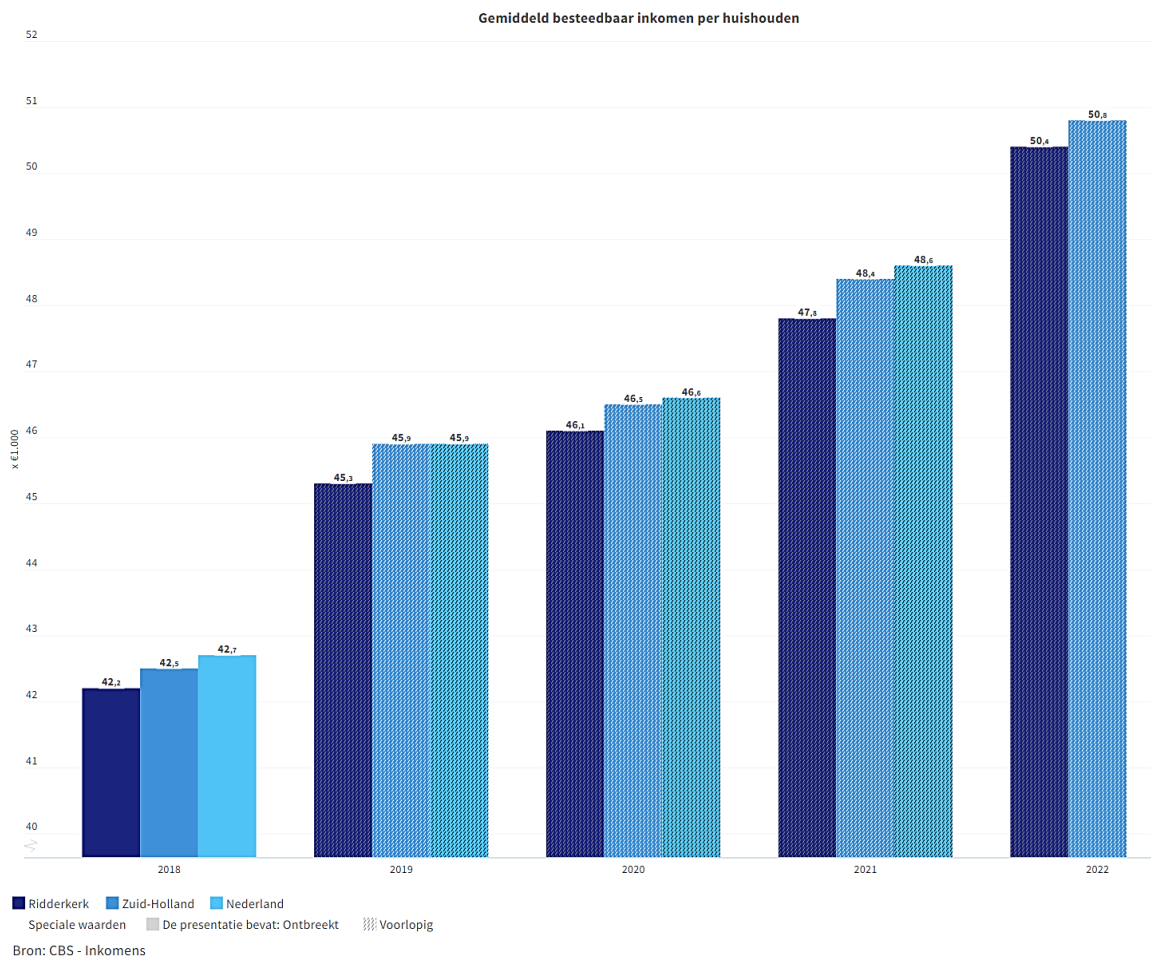
Afbeelding 4.1 Ontwikkeling gemiddelde koopprijs woningen in Ridderkerk Bron: CBS

Besteedbaar inkomen is gemiddeld

Op afbeelding 4.2 is het besteedbaar inkomen per huishouden in de periode 2018 tot 2022 weergegeven voor Ridderkerk, Zuid-Holland en Nederland. Te zien is dat de besteedbare inkomens van inwoners van Ridderkerk constant onder het provinciale en landelijk gemiddelde liggen, hoewel de groei redelijk gelijk is. Echter is in 2022 het besteedbaar inkomen wel redelijk gelijk aan het gemiddelde besteedbaar inkomen in Zuid-Holland.

Afbeelding 4.2 Gemiddeld besteedbaar inkomen per huishouden (x EUR 1.000,00) tussen 2018 en 2022 (bron: CBS, 2024c)

Tekorten in woningaanbod

De woonvisie bevat een analyse over de verhitte woningmarkt in de gemeente Ridderkerk (Companen, 2021). Er is een grotere variatie in het woningaanbod nodig om de behoefte van starters en ouderen te voorzien. In sociale huur en in koopsegment is er een tekort aan:

- woningen voor senioren met een goede buitenruimte en passend bij hun woonwensen. Onder senioren wordt mensen verstaan vanaf circa 65 jaar;
- er is een tekort aan passende, betaalbare woningen voor starters;
- er is een behoefte aan nieuwe woonconcepten waarin wonen en zorg gecombineerd worden.

4.3 Voorzieningenaanbod

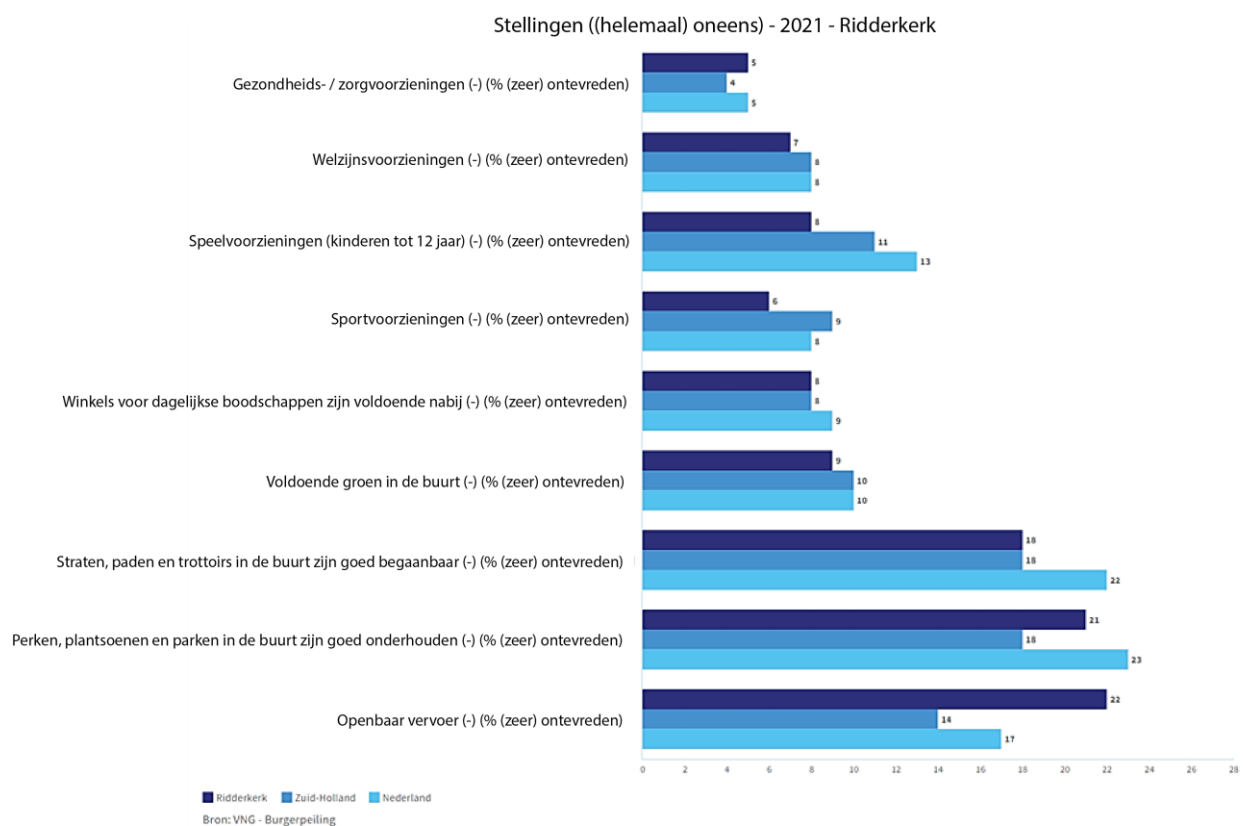
De term 'voorzieningen' omvat een grote groep van diverse soorten functies, waarbij onderscheid is gemaakt tussen openbare voorzieningen en bijzondere voorzieningen. Een deel van de openbare en bijzondere voorzieningen behoort tot de maatschappelijke voorzieningen:

- **openbare voorzieningen** bieden diensten en/of goederen aan die een 'basisbehoefte' vormen en moeten daarom voor eenieder toegankelijk zijn. In de regel worden dit soort voorzieningen aangeboden óf door de overheid zelf, óf door niet-commerciële instellingen (non-profit). Ze kunnen zowel kleinschalig (buurt-, wijk- of stadsdeelniveau) als grootschalig (stadsdeel overschrijdend, stedelijk en regionaal niveau) zijn. Voorbeelden van kleinschalige openbare voorzieningen zijn buurt- en wijkcentra, basis- en voortgezet onderwijs, centra voor gezondheidszorg, de huisarts, kinderopvang, opvang van bepaalde doelgroepen en gemeentelijke instellingen en diensten zoals een wijkvoorziening van het Centrum voor Werk en Inkomen (CWI). Voorbeelden van grootschalige openbare voorzieningen zijn middelbaar en hoger onderwijs, centraal-stedelijk bestuur en gemeentelijke diensten zoals een hoofdbureau van de politie, een ziekenhuis of openbare nutsbedrijven.
- **bijzondere voorzieningen** hebben veelal een culturele doelstelling, zowel in de betekenis van het informeren, verspreiden, tentoonstellen en/of opvoeren van kunst, ontspanning en vermaak, als in de zin van het uiting geven aan waarden en normen (voorzieningen met een ideële, religieuze en/of levensbeschouwelijke doelstelling). Net als de openbare voorzieningen, kunnen de bijzondere voorzieningen zowel kleinschalig als grootschalig zijn. Voorbeelden van kleinschalige bijzondere voorzieningen zijn een buurttheater of een kerkgenootschap. Voorbeelden van grootschalige bijzondere voorzieningen zijn theaters, musea, recreatieve voorzieningen, bioscopen, tentoonstellingsruimten en sporthallen. De aangeboden diensten en goederen behoren over het algemeen niet tot de basisbehoeften. Voor deze voorzieningen geldt bovendien dat zij niet alleen worden aangeboden door de overheid of door niet-commerciële instellingen, maar ook door commerciële ondernemingen.
- **maatschappelijke voorzieningen** zijn voorzieningen die voor de samenleving onmisbaar zijn of die daaraan een belangrijke bijdrage leveren. Dit maatschappelijk belang komt vaak tot uiting in de exploitatievorm (en vaak ook in de vorm van specifiek geformuleerd beleid). Bij de maatschappelijke voorzieningen gaat het dus in het algemeen om voorzieningen die worden aangeboden:
 - door de overheid zelf en/of;
 - door niet-commerciële, door de overheid of uit algemene middelen gesubsidieerde instellingen.Voorbeelden van maatschappelijke voorzieningen zijn openbare voorzieningen als onderwijs, gezondheidszorg en kinderopvang, en bijzondere voorzieningen als bibliotheken, gesubsidieerde musea, lokale media of media met een bijzondere doelgroep, zwembaden en sporthallen. Daarnaast behoren winkels voor dagelijks en niet-dagelijkse boodschappen, horeca en retail ook tot het voorzieningenaanbod van een gemeente.

Tevredenheid

Op afbeelding 4.3 is te zien hoeveel procent van de inwoners van Ridderkerk in 2021 ontevreden waren over verschillende typen voorzieningen in de nabije omgeving. Dit percentage is vergeleken met het Zuid - Hollandse en het Nederlandse gemiddelde.

Afbeelding 4.3 Percentage inwoners dat (zeer) ontevreden is over het voorzieningenniveau in de nabije omgeving in 2021
(bron: VNG, 2023)

Inwoners van Ridderkerk zijn het meest ontevreden over het openbaar vervoer, de staat van de perken, plantsoenen en parken en de toegankelijkheid van straten, paden en trottoirs. De scores wijken nauwelijks af, en zijn vaak beter, dan het provinciaal en landelijk gemiddelde. Alleen voor openbaar vervoer scoort Ridderkerk hoger met betrekking tot ontevredenheid. Over het algemeen is echter minder dan een kwart van de ondervraagden (zeer) ontevreden over het voorzieningenniveau in Ridderkerk.

Nabijheid

Tabel 4.4 geeft de nabijheid van voorzieningen weer in Ridderkerk vergeleken met de provincie Zuid-Holland en met Nederland.

Tabel 4.4 Nabijheid voorzieningen in 2021 (CBS, 2024)

	Ridderkerk	Zuid-Holland	Nederland
afstand tot huisartsenpraktijk (km)	0,9	0,8	1,0
afstand tot huisartsenpost (km)	6,0	4,8	6,5
afstand tot apotheek (km)	1,0	0,9	1,2
afstand tot ziekenhuis (km)	1,6	3,2	4,8
afstand tot grote supermarkt (km)	0,7	0,7	0,9
afstand tot winkels met overige dagelijkse levensmiddelen (km)	0,7	0,6	0,8
aantal winkels met overige dagelijkse levensmiddelen binnen 5 km (aantal)	56,9	192,2	106,0
cafés binnen 5 km (aantal)	5,7	90,1	55,8
restaurants binnen 5 km (aantal)	41,3	200,6	146,8
hotels binnen 5 km (aantal)	93,6	107,8	98,5

Voorzieningenniveau redelijk gemiddeld voor basisvoorzieningen

In vergelijking met het provinciaal en landelijk gemiddelde zijn er niet heel veel grote verschillen in de nabijheid van basisvoorzieningen voor zorginstellingen en de supermarkt. De gemiddelde afstand tot huisartsenpraktijk, huisartsenpost, apotheek, ziekenhuis en grote supermarkt zijn vergelijkbaar met de gemiddelden van Zuid-Holland en Nederland. Dit betekent dat mensen in Ridderkerk even ver moeten reizen om bij een winkel met overige dagelijkse levensmiddelen te komen als een bewoner in Zuid-Holland of Nederland. Naast het aantal winkels met overige dagelijks levensmiddelen, zijn er aanzienlijk minder cafés en restaurants binnen een straal van 5 kilometer vergeleken met de rest van Zuid-Holland en Nederland.

Supermarkten nabij wijken waar ouderen wonen

In gemeente Ridderkerk wonen relatief meer ouderen dan jongeren. De leeftijdsgroepen tussen 10 en 50 jaar zijn ondervertegenwoordigd en die vanaf 60 jaar zijn oververtegenwoordigd. De nabijheid van een basisvoorziening als een supermarkt is cruciaal voor ouderen omdat de mobiliteit van de mens afneemt naarmate deze ouder wordt. In West wonen relatief de meeste ouderen die terecht kunnen bij een grote supermarkt binnen 600 meter. In de kleine kernen Rijsoord en Oostendam ontbreekt winkelaanbod. In Rijsoord is de afstand tot een supermarkt het grootst met 2,4 km. Deze ouderen zijn afhankelijk van een auto of online winkelen.

Tabel 4.5 Aandeel inwoners ouder dan 64 jaar en afstand grote supermarkt (bron: CBS, 2023 wijk- en buurtstatistiek en nabijheidsstatistiek 2019 - bewerkt door Ecorys Detailhandel visie Ridderkerk)

	Aantal inwoners	Ouder dan 64 jaar	% Ouder dan 64 jaar	Afstand grote supermarkt
Centrum	4.830	790	16 %	600 m
West	3.525	1.390	39 %	600 m
Oost	6.260	1.500	24 %	500 m
Drievliet	8.010	2.180	27 %	600 m
Het Zand	3.470	780	22 %	700 m
Slikkerveer	9.330	1.840	20 %	600 m
Bolnes	7.890	2.230	28 %	600 m
Rijsoord	3.005	645	21 %	2,4 km
Oostendam	630	115	18 %	750 m
Donkersloot	130	20	--	700 m
Verenambacht	-	-	--	--
Cornelisland	20	5	--	--
Ridderkerk	47.099	11.494	24 %	700 m
Nederland			20 %	900 m

Winkeliers worden ouder

Als de bevolking ontgroent (minder jongeren en jong volwassenen), ontgroent het winkeliersbestand ook volgens Ecorys. Landelijk wordt geconstateerd dat een kwart van de winkelbedrijven sluit zonder opvolging. De ontgroening van de winkeliers en het gebrek aan opvolgers leiden tot wijziging van de functie van winkels naar horeca en andere bestemmingen. De zelfstandige bakker, slager en groentewinkel en de zelfstandige modewinkel worden in toenemende mate schaars.

Leegstand

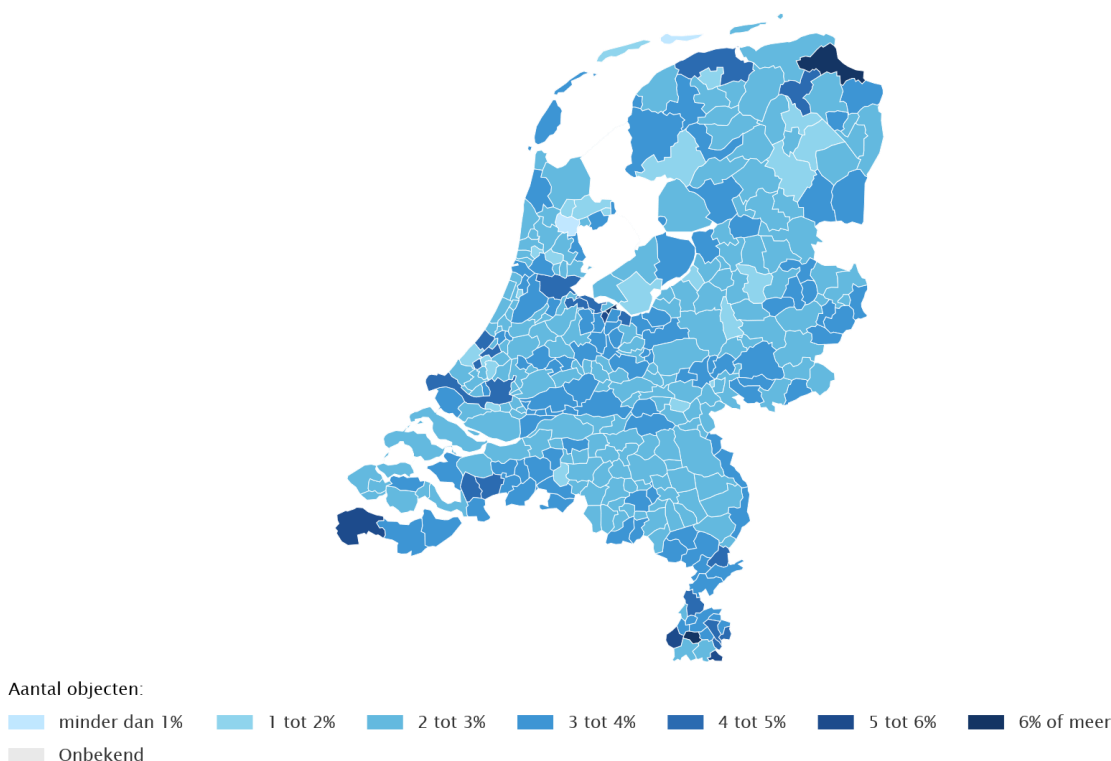
Op afbeelding 4.4 leegstand per gemeente op 1 januari 2023 (bron: cbs, 2023a) is de gemiddelde leegstand per gemeente op 1 januari 2023 weergegeven naar cijfers van het CBS (2023a). Op 1 Januari 2023 had Ridderkerk een totaal van 25.690 verblijfsobjecten en hiervan stond 2,02 % (in totaal 520 verblijfsobjecten) leeg. Dit percentage is iets lager dan op 1 januari 2022, toen het percentage 2,07 % was. Echter is het percentage leegstand in Ridderkerk flink gestegen sinds 2020, toen dit percentage nog 1,04 % was.

Op 1 januari 2023 stond 2,46 % van het aantal verblijfsobjecten in Nederland leeg en in de provincie Zuid-Holland was dit 2,47 %. In de gemeente Ridderkerk staat dus een lager percentage van het totale aantal verblijfsobjecten leeg dan in de rest van Zuid-Holland en Nederland (CBS, 2023a).

Afbeelding 4.4 Leegstand per gemeente op 1 januari 2023 (bron: CBS, 2023a)

Leegstand (%), 2023

Selectie: Totaal verblijfsobjecten

Het CBS (2023a) heeft de leegstandcijfers ook uitgesplitst naar verschillende functies, zoals sport, gezondheid, onderwijs en winkels. Op het gemeentelijke niveau kan een vergelijking worden gemaakt voor het leegstandspercentage van gebruiksfuncties. Bij deze vergelijking valt op dat voor elke gebruiksfunctie, behalve 'logies, bijeenkomsten, onderwijs, gezondheid en sport', Ridderkerk een lager percentage leegstand heeft vergeleken met de Zuid-Hollandse en Nederlandse gemiddelden. Hoewel het leegstandspercentage van 'logies, bijeenkomsten, onderwijs, gezondheid en sport' hoger is dan de Zuid-Hollandse en Nederlandse gemiddelden, zijn er maar 250 gebouwen in de gemeente met deze functie. Hiervan staan er 10 leeg.

Tabel 4.6 Leegstandspercentage van aantal objecten in voorraad in 2023 (bron: CBS, 2023b)

Gebruiksfunctie	Ridderkerk	Zuid-Holland	Nederland
woningen	2,2 %	2,4 %	2,3 %
winkels	4,0 %	6,5 %	7,4 %
industrie	2,3 %	5,6 %	6,9 %
kantoren	4,8 %	8,2 %	8,1 %
totaal logies, bijeenkomsten, onderwijs, gezondheid en sport	4,0 %	2,9 %	2,0 %

4.4 Openbare ruimte

De openbare ruimte behelst de ruimte die voor iedereen vrij toegankelijk is. Denk aan straten, parken, parkeerplaatsen en sportvelden. Volgens de Gezonde Leefomgeving (2023) heeft een openbare ruimte van goede kwaliteit meerdere voordelen:

- stimulering om te bewegen;
- positieve beïnvloeding van het welbevinden;
- positieve bijdrage aan de veiligheid en/of de beleving daarvan;
- verhoging van de sociale cohesie.

Recreatie

Ondanks de nabijheid van Kinderdijk is de recreatie zeer beperkt in Ridderkerk. In Ridderkerk is vooral regionaal dagtoerisme.

De recreatieve gebieden liggen aan de (groen blauwe) rand van de gemeente. Dit zijn onder andere:

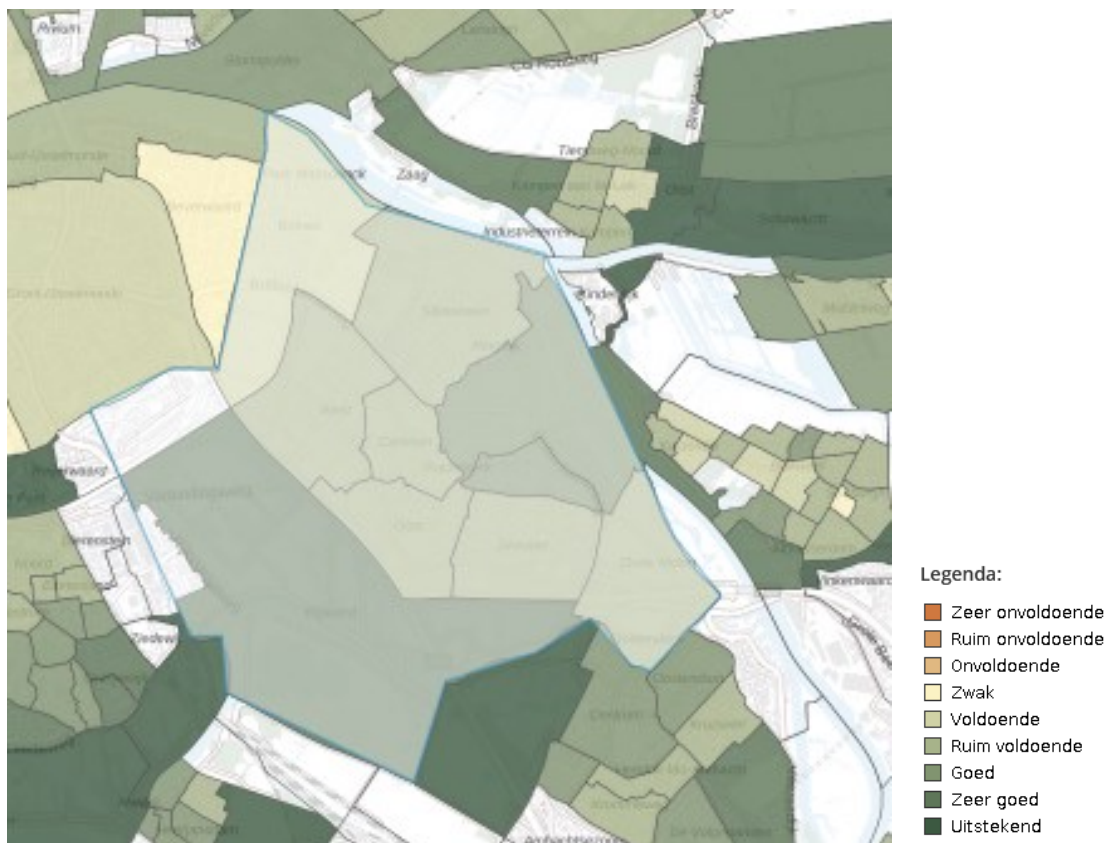
- het Reyerpark en Landgoed Huys ten Dock (met het Donckse Bos) : deze parken bestaan uit kleinschalige open polderrestanten deels al ingericht tot extensief recreatiegebied, deels bestaande uit met graslanden en poldersloten;
- de Donckse velden: in het midden van de Donckse velden ligt het oude park van Huys ten Donck. Dit gebied is zonder wandelkaart niet toegankelijk in tegenstelling tot de openbaar toegankelijke Donckse Velden;
- de Crezéepolder: een fragment van de open en laaggelegen uiterwaarden langs De Noord;
- de Gorzen: vormt samen met de Crezéepolder een groene randzone aan oostzijde gelegen op de overgang naar de Alblasserwaard;
- de Griend: een hakgriend aan de rivier met een wilgenbos;
- het Waalbos: een bos wat sinds 2014 ingericht wordt.

Aan de noordwestzijde ligt het cultureel historische gebied het Donckse Bos wat ingesloten ligt tussen de Benedenrijweg en de Rotterdamseweg. De Benedenrijweg en de Ringdijk bieden uitzicht over de Nieuwe Maas. Dit loopt over in de Industrieweg waarbij het historische karakter van Ridderkerk niet meer zichtbaar is. Aan de waterkant van de Noord ligt nog een groenstrook die is ingekapseld in industriegebied. Het mountainbike en wandelgebied in de Gorzen ligt sterk gescheiden van Ridderkerk door de barrière van de Rotterdamseweg. Ten zuiden van de Waal ligt het Waalbos en tussen de A15 en Drievliet ligt het Oosterpark. Op dit moment is er geen herkenbare groenstructuur die al deze groene gebieden met elkaar verbindt zoals gesteld in de Groenvisie Ridderkerk (Gemeente Ridderkerk, 2020).

Leefbaarometer

Op afbeelding 4.5 is de leefbaarheidsscore te zien die bewoners van Ridderkerk aan hun wijk geven. Hoe groener de kleur, hoe beter de omgeving aansluit bij wat mensen nodig hebben om er te wonen of te werken. Op de kaart is te zien dat de inwoners van Ridderkerk de leefbaarheid in hun wijk over het algemeen op zijn minst als voldoende ervaren en in de meeste gevallen zelfs ruim voldoende tot zeer goed.

Afbeelding 4.5 Leefbarometer 2022 op wijkniveau (bron: Atlas van de Leefomgeving, 2022)

Op afbeelding 4.6 is de score op de leefbaarometer op landelijk niveau zichtbaar. Hierop is te zien dat Ridderkerk gemiddeld ruim voldoende scoort als gemeente. Dit is redelijk gelijk met de omringende gemeenten in Zuid-Holland.

Afbeelding 4.6 Leefbaarometer 2022 op landelijk niveau (bron: Atlas van de Leefomgeving, 2022)

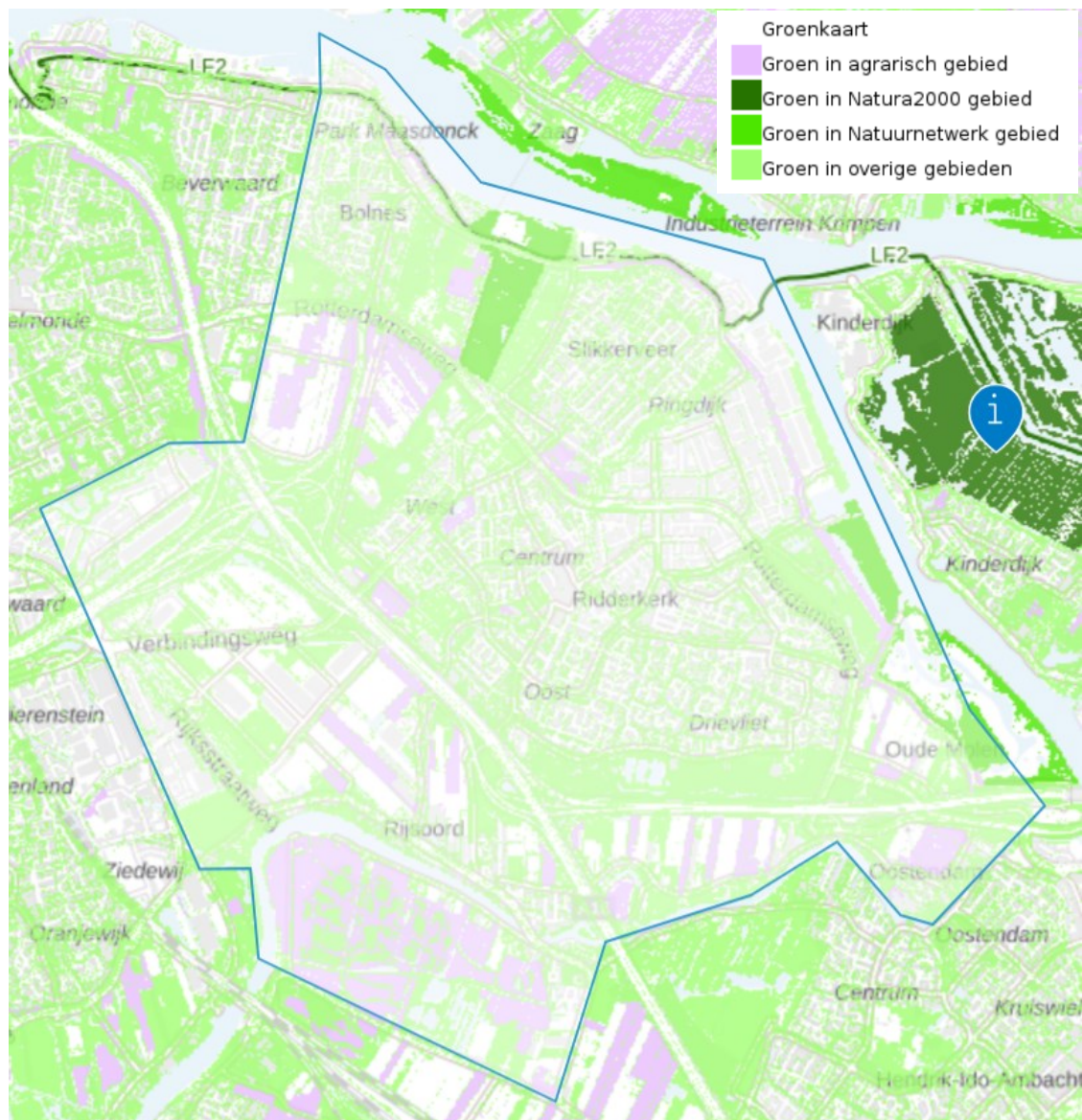

Fysieke kwaliteit

In afbeelding 4.3 is de ontevredenheid van inwoners van Ridderkerk met betrekking tot de nabijheid en de staat van de voorzieningen weergegeven. Voor de fysieke kwaliteit van de openbare ruimte is het belangrijk dat er voldoende groen is in de buurt, de straten, paden en trottoirs toegankelijk zijn en dat de perken, plantsoenen en parken in een goed onderhouden staat verkeren. Uit cijfers van het VNG (2023) blijkt dat in Ridderkerk 9 % van de inwoners (zeer) ontevreden is over de hoeveelheid groen in de buurt en dit is lager dan het Nederlands gemiddelde. Met betrekking tot de toegankelijkheid van de straten, paden en trottoirs gaven 18 % van de inwoners van Ridderkerk aan dat ze (zeer) ontevreden waren, wat iets lager is dan het landelijk gemiddelde. Verder gaf 21 % van de inwoners van Ridderkerk aan dat ze (zeer) ontevreden waren met de staat van het onderhoud van de perken, plantsoenen en parken, wat ook overeen komt met het landelijk gemiddelde. Ridderkerk heeft dus over het algemeen hetzelfde of een iets lager percentage ontevredenheid over deze onderwerpen dan het gemiddelde in Nederland.

De groenkaart van Ridderkerk en omgeving is weergegeven in afbeelding 4.7. Ridderkerk heeft relatief veel grote groengebieden die buiten de bebouwde kom liggen, aan de randen van de diverse wijken en langs de snelwegen A16/A15. Dit zijn het Oosterpark, het Reyerpark, de Gorzen, de Griend, de Crezéepolder, het Waalbos, het Donckse Bos en de Donckse velden. Over het algemeen is er veel groen te zien door heel Ridderkerk. Van alle wijken heeft Rijsoord in verhouding het minste openbaar groen, maar Rijsoord heeft wel een gunstige landschappelijke ligging nabij het Waalbos. In Ridderkerk zijn de wijken daarmee relatief groen vanwege de dorpse karakters en groene omgeving. Een aandachtspunt blijft de nieuwe buurtjes zoals in Bolnes (rond Waterland, Nelson Mandelastraat, van Riebeekstraat) waar veel verharding is en groen nog niet uitgegroeid is.

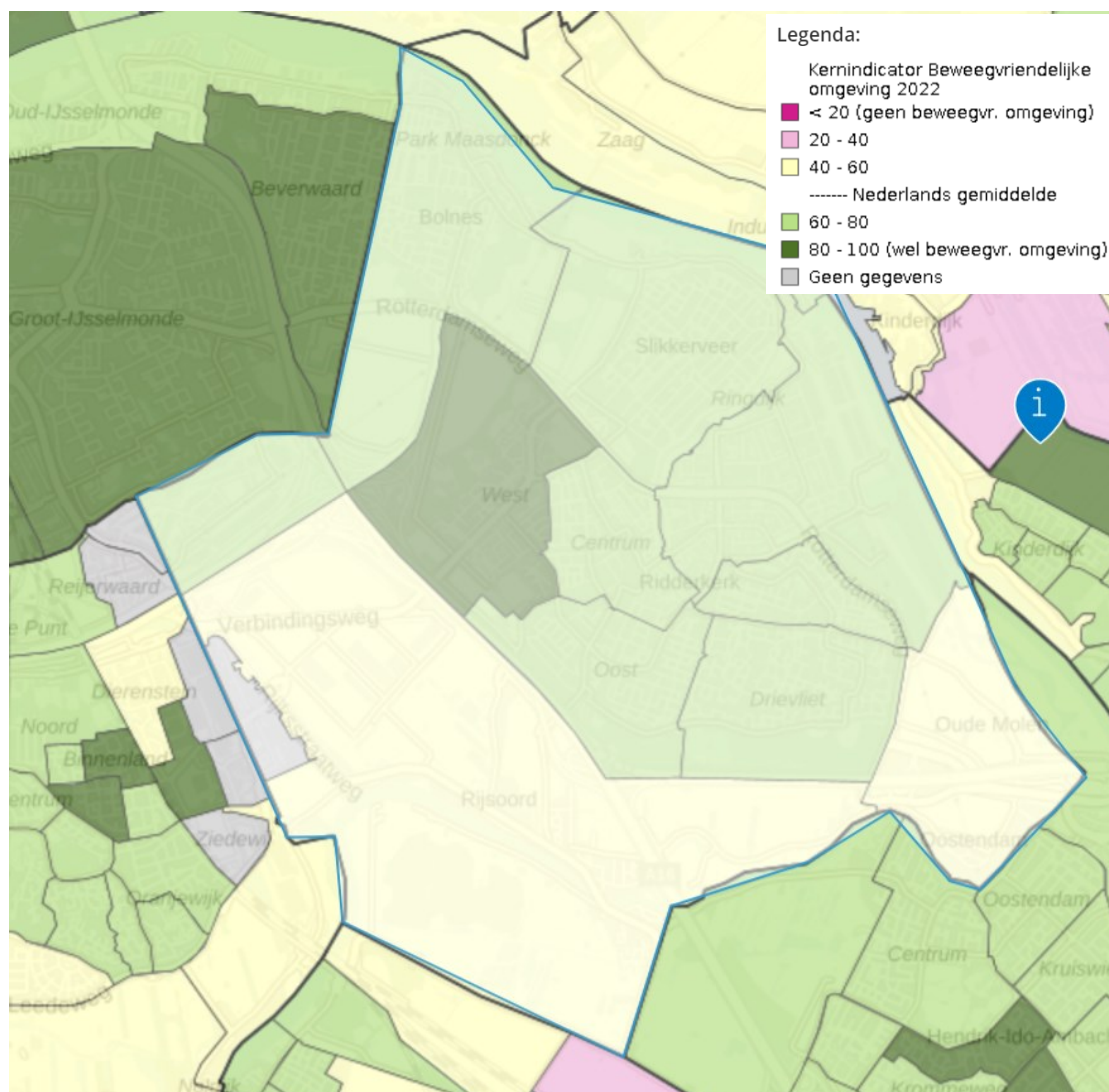
Afbeelding 4.7 Groen in Ridderkerk en omgeving (bron: RIVM, 2022)

Beweegvriendelijkheid is ook een belangrijke indicator voor de fysieke kwaliteit van de openbare omgeving. In afbeelding 4.8 is de beweegvriendelijkheid in de verschillende wijken van Ridderkerk weergegeven. Deze kaart is opgesteld door het Mulier instituut (2022), en is gebaseerd op de hoeveelheid sportaccommodaties, sport- en speelplekken, voorzieningen en recreatief groen en blauw in de buurt. Ook het aantal en de lengte van de fiets- en wandelpaden in de buurt tellen mee. Hoe hoger het aantal voorzieningen, de hoeveelheid groen en blauw, en de lengte van de langzaam-verkeerspaden, hoe hoger de score (van 0 tot 100).

De meeste wijken in de gemeente Ridderkerk hebben een beweegvriendelijkheidsscore die boven het landelijk gemiddelde ligt. Alleen Rijsoord en Oostendam hebben een score die onder dit gemiddelde ligt. De voornaamste reden voor de lage score is in beide wijken het gebrek aan sportaccommodaties en nabijheid van voorzieningen. De gemiddelde beweegvriendelijkheid in de gemeente Ridderkerk is met een score van 75/100 echter ver boven het Nederlands gemiddelde. In Rijsoord ligt de voetbalvereniging VV Rijsoord.

Afbeelding 4.8 Beweegvriendelijkheid van de omgeving (bron: Mulier instituut, 2022)

Verder is een onderdeel van de kwaliteit van de openbare ruimte de mate waarin vernielingen optreden. Onder vernielingen vallen de vernielingen van/aan openbaar vervoer/abri, vernieling van/aan openbare gebouwen, vernieling van overige objecten en openlijke geweldpleging tegen goederen. Tabel 4.7 geeft het aantal vernielingen per 10.000 inwoners weer tussen 2019 en 2023. Ridderkerk heeft in vergelijking met Zuid-Holland en Nederland te maken met de minste vernielingen per 10.000 inwoners en verder is er een dalende trend zichtbaar in het aantal vernielingen over de jaren (Politie, 2024a).

Tabel 4.7 Aantal vernielingen c.q. zaakbeschadiging per 10.000 inwoners, in de periode van 2019 tot 2023 (bron: politie, 2024a)

	Ridderkerk	Zuid-Holland	Nederland
2019	39,79	46,51	44,50
2020	35,29	48,25	45,05
2021	31,07	43,39	41,22
2022	32,27	42,22	40,39
2023	29,07	41,59	39,32

4.5 Conclusie

Tabel 4.8 toont de beoordelingen voor de aspecten van het thema wonen en fysieke woonomgeving.

Tabel 4.8 Samenvatting huidige staat van het thema economie in Ridderkerk

Aspect	Beoordeling	Toelichting
woningaanbod	slecht	er is druk op voorraad (hoeveelheid en type) en betaalbaarheid voor zowel de koop- als huursector in Ridderkerk. Hoewel de gemiddelde woningprijs in Ridderkerk een stuk lager ligt dan het provinciale en landelijk gemiddelde, is deze gemiddeld nog wel boven de betaalbaarheidsgrens. Ridderkerk maakt deel uit van de Stadsregio Rotterdam waar veel druk op de woningmarkt staat.
voorzieningenaanbod (onderwijs en maatschappelijk vastgoed)	redelijk	leegstand in Ridderkerk is lager dan gemiddeld in de provincie en landelijk. Voorzieningenniveau van basisbehoeften is redelijk gemiddeld voor Ridderkerk. Aandachtspunt is dat in de kleine kernen Rijsoord en Oostendam winkelaanbod ontbreekt. Variatie winkelaanbod blijft een aandachtspunt, ook door vergrijzing en daarmee ontgroening van het winkeliersbestand.
openbare ruimte (recreatie & groen)	redelijk	inwoners van Ridderkerk ervaren een fijne openbare ruimte met voldoende groen en zijn gemiddeld meer tevreden over de leefbaarheid en kwaliteit van de fysieke leefomgeving dan landelijk gemiddeld. Recreatie beperkt zich wel tot dagtoerisme in Ridderkerk en recreatieve gebieden zijn versnipperd of grenzen aan industriegebieden.

GEZONDHEID EN SOCIAAL DOMEIN

5.1 Inleiding

Tabel 5.1 laat de aspecten en indicatoren zien voor het thema gezondheid en sociaal domein. Deze aspecten en indicatoren worden gebruikt om de huidige staat van Ridderkerk te beschrijven.

Tabel 5.1 Aspecten en indicatoren voor het thema gezondheid en sociaal domein

Aspecten	Indicatoren
gezonde leefstijl	gezond gedrag
Sociaaleconomische positie	SES-WOA scores gemiddeld besteedbaar inkomen
sociale cohesie	mate van eenzaamheid
gezondheidsbescherming	geluidbelasting luchtverontreiniging trillingen geur licht
omgevingsveiligheid	externe veiligheid sociale veiligheid

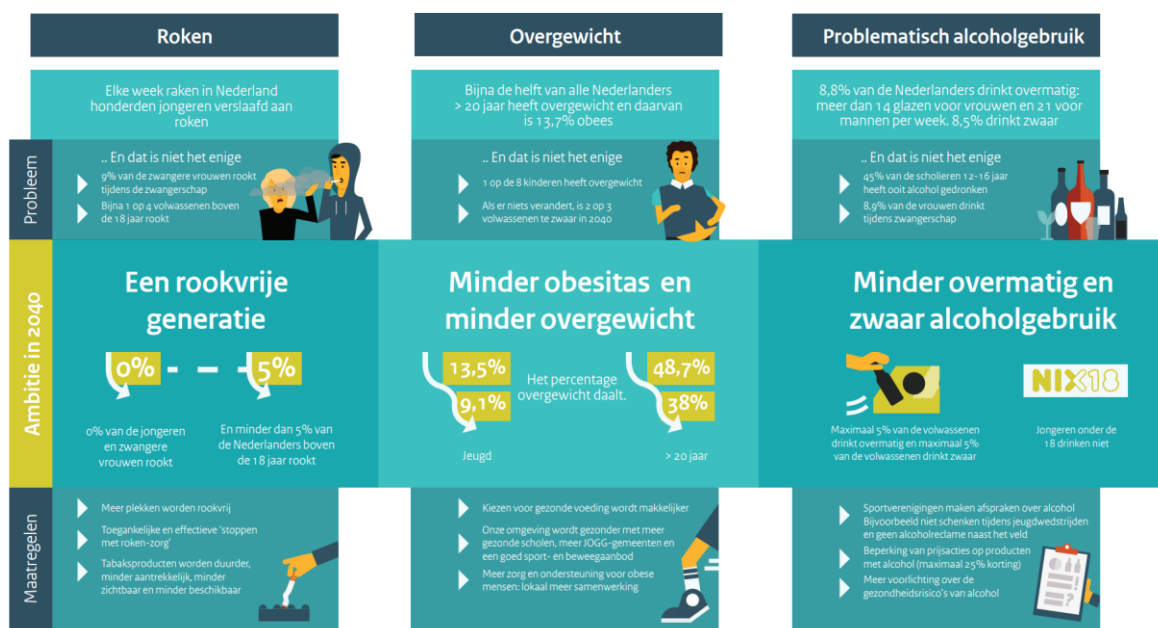
5.2 Gezonde leefstijl

Gezonde leefstijl

In het Nationaal Preventieakkoord (Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, 2018a) staan afspraken om Nederlanders gezonder te maken door roken, problematisch alcoholgebruik en overgewicht terug te dringen (zie afbeelding 5.1). De doelen in het akkoord richten zich op het jaar 2040:

- een rookvrije generatie;
- minder overgewicht (van bijna 50 % naar 38 % van de volwassenen);
- minder overmatig alcoholgebruik (van 8,9 % naar 5 %).

Abbeelding 5.1 Infographic Nationaal Preventieakkoord (bron: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, 2018b)

Beweegrichtlijnen

De Beweegrichtlijn is opgesteld door de gezondheidsraad. Het doel van de Rijksoverheid is dat in 2040 ruim 75 % van de Nederlandse bevolking aan de Beweegrichtlijn voldoet. De Beweegrichtlijn houdt in dat personen vanaf 18 jaar ten minste 2,5 uur per week matig intensieve inspanning verrichten, verspreid over diverse dagen. Voorbeelden van matig intensieve inspanning zijn wandelen en fietsen. Daarnaast wordt aanbevolen dat personen vanaf 18 jaar ten minste tweemaal per week spier- en botversterkende activiteiten verrichten (RIVM, 2020a).

Uit tabel 5.2 blijkt dat het percentage van de personen vanaf 18 jaar dat voldoet aan de beweegrichtlijnen in Ridderkerk significant lager is dan de percentages in Zuid-Holland en de rest van Nederland. Dit houdt ook in dat het landelijke doel van 75 % nog lang niet in zicht is (overigens ook niet in de rest van Zuid-Holland of Nederland). Ook is het aantal personen dat minstens een keer per week aan sport doet in Ridderkerk lager dan in Zuid-Holland en Nederland.

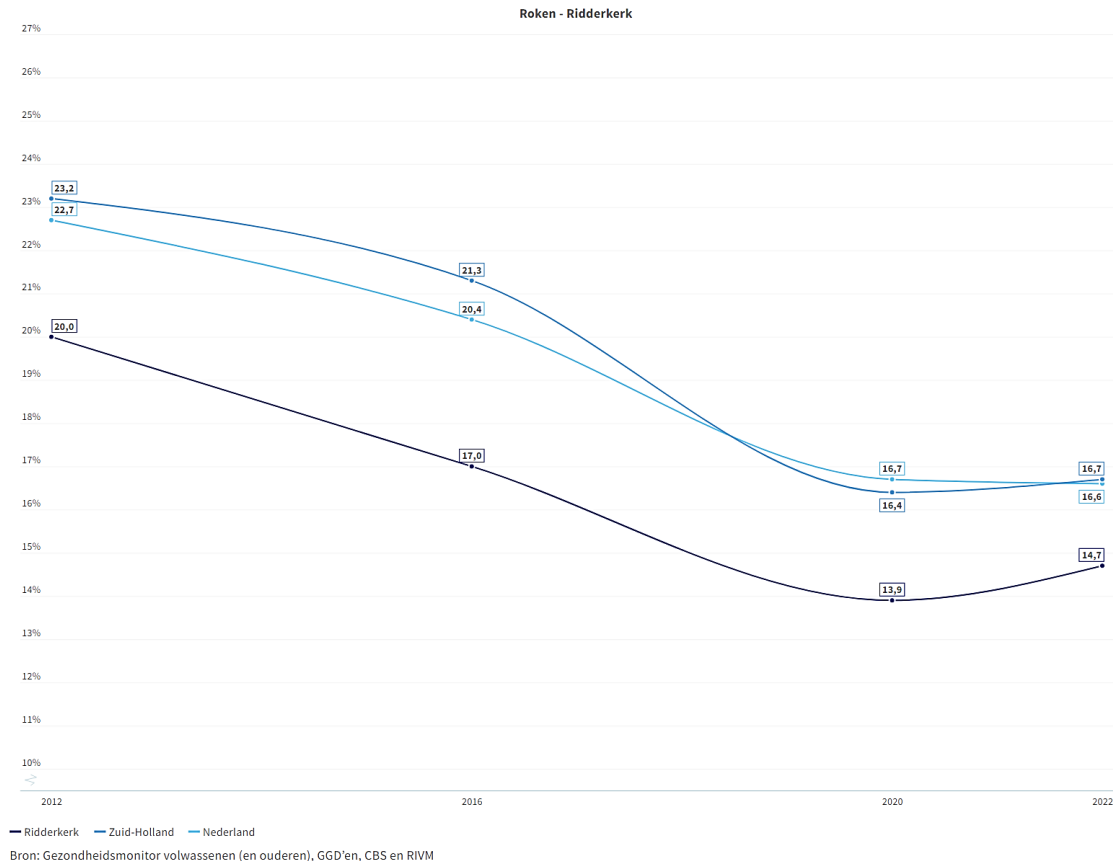
Tabel 5.2 Percentage personen vanaf 18 jaar dat voldoet aan de beweegrichtlijnen en wekelijks sporten, in het jaar 2022 (bron: RIVM, 2024a).

	Ridderkerk	Zuid-Holland	Nederland
percentage personen vanaf 18 jaar dat voldoet aan de Beweegrichtlijnen	39,1 %	46,3 %	47,5 %
percentage personen van 18 jaar en ouder dat minstens een keer per week aan sport doet	44,7 %	53,1 %	53,6 %

Rookvrije generatie

In Nederland sterven ieder jaar meer dan 20.000 mensen aan de gevolgen van (mee)roken. Roken is daarmee de nummer één van een te voorkomen doodsoorzaak (Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, 2018a). Volgens het Nationaal Preventieakkoord moeten in 2040 alle kinderen opgroeien zonder contact met rokers en rook. Dat betekent dat er geen kinderen of zwangere vrouwen zijn die roken en dat maximaal 5 % van de volwassenen rookt. Uit afbeelding 5.2 blijkt dat het percentage rokers in Ridderkerk iets onder de percentages van Zuid-Holland en Nederland ligt. Ook is zichtbaar dat het percentage rokers tussen 2012 en 2022 flink gedaald is (van 20,0 % naar 14,7 %). Hoewel Ridderkerk iets beter scoort dan op provinciaal/landelijk niveau, is het doel van maximaal 5 % rokende volwassenen nog niet bereikt.

Afbeelding 5.2 Percentage van personen boven de 18 dat wel eens rookt, in de periode van 2012 - 2022 (bron: RIVM, 2024b)

Ruimtelijke indeling

Het aspect gezonde leefstijl is beoordeeld aan de hand van gezond gedrag. Hierbij horen ruimtelijke ingrepen die gezond gedrag stimuleren, zoals fietsverbindingen, wandelroutes, groenvoorzieningen en de mate waarin de leefomgeving uitnodigt tot bewegen in het algemeen.

Afbeelding 5.3 Landelijke wandelroutes (bron: Stichting Wandelnet, 2024)

Afbeelding 5.4 Regionale wandelroutes (bron: Stichting Wandelnet, 2024)

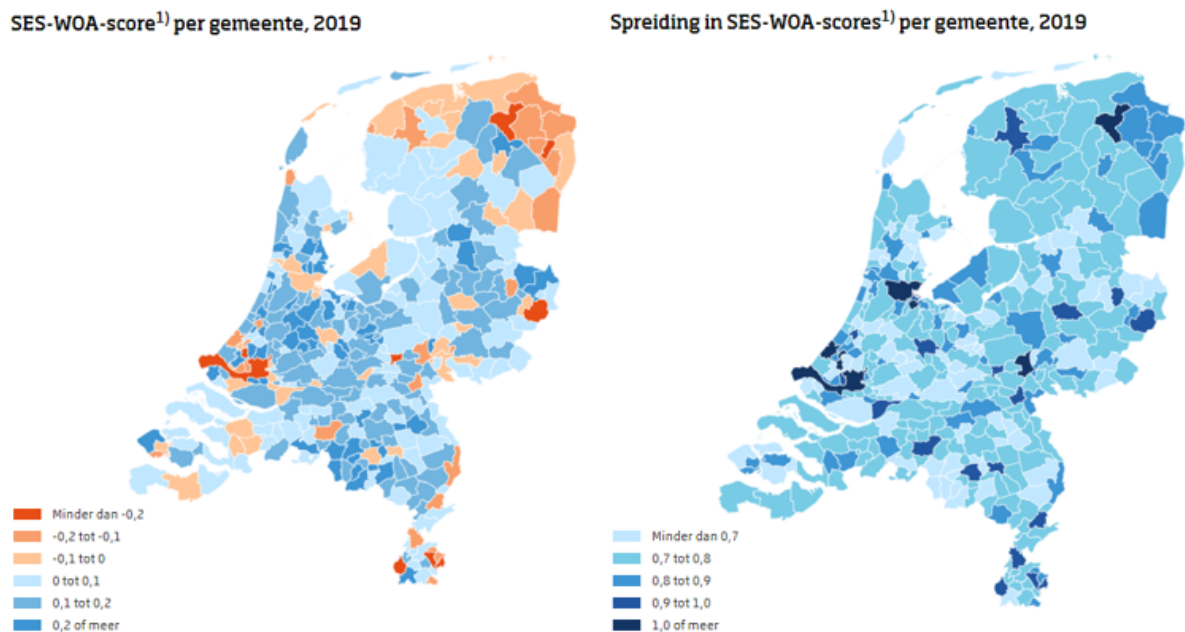
Uit afbeelding 5.3 en afbeelding 5.4 blijkt dat er aanzienlijke hoeveelheid fiets- en wandelverbindingen zijn in Ridderkerk. Ook is de omgeving gemiddeld beweegvriendelijk.

5.3 Sociaaleconomische positie

Welvaart, opleidingsniveau en arbeidsmarktaandeel (WOA) zijn belangrijke factoren in de bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezondheid van mensen. Deze factoren tezamen bepalen de sociaaleconomische status (SES) van mensen. Als een gemeente of wijk een hoge score heeft, betekent dit dat de inwoners welvarender en/of hoger opgeleid en/of langduriger aan het werk zijn dan in andere gemeenten of wijken. Naast verschillen tussen gemeenten, buurten en wijken, heeft het CBS (2022a) ook uitgerekend hoeveel spreiding er binnen gemeenten, wijken en buurten bestaat qua SES-WOA-scores. Hoe hoger deze score, hoe meer spreiding. Dit houdt in dat inwoners sterker van elkaar verschillen qua welvaart en/of opleidingsniveau en/of arbeidsmarktaandeel.

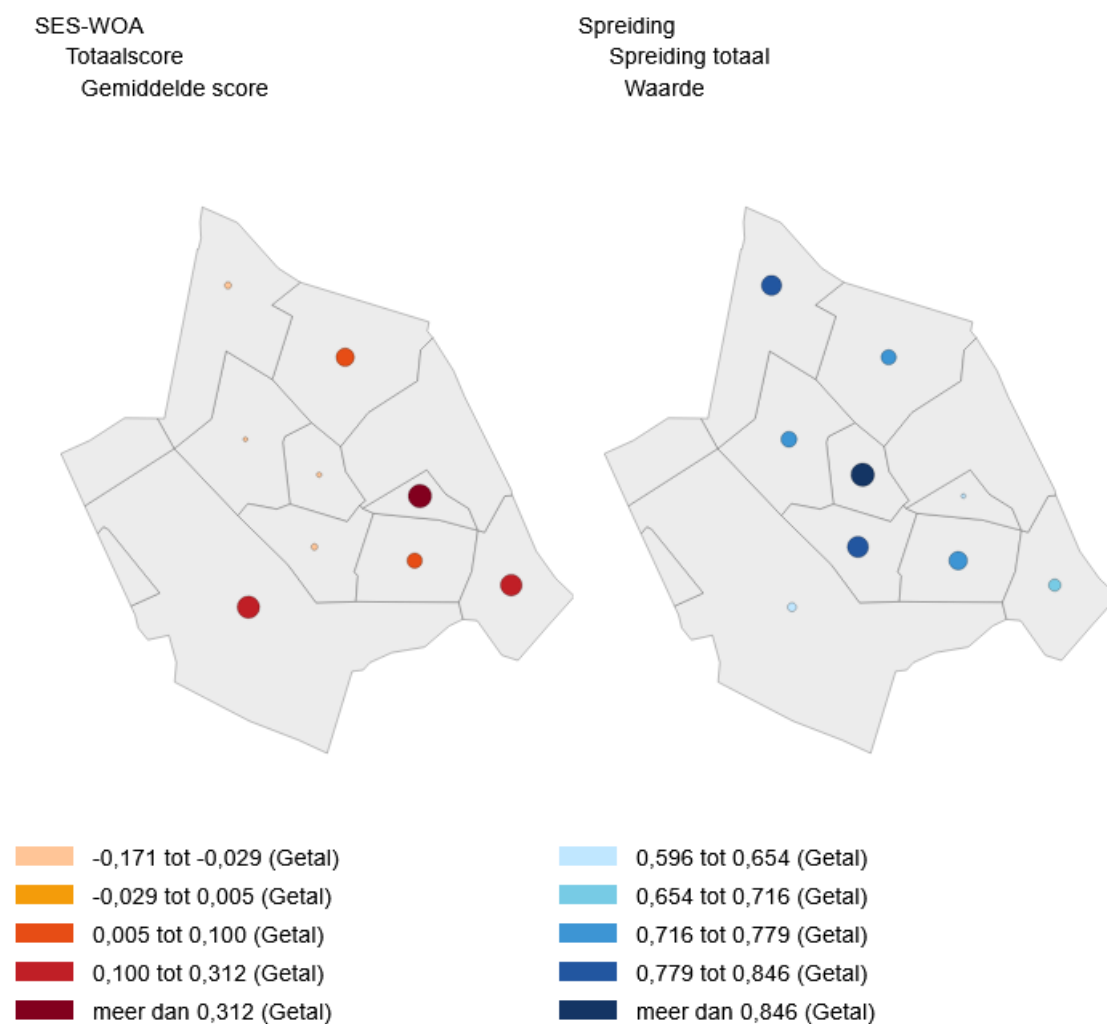
Inwoners van Ridderkerk hebben een iets lagere sociaaleconomische status (SES) in vergelijking met het Nederlandse gemiddelde, namelijk -0,001. Tussen inwoners van Ridderkerk zijn geen grote verschillen in sociaaleconomische status. Ridderkerk heeft namelijk een SES-WOA spreiding van 0,782 (CBS, 2022a). Op afbeelding 5.5 is de totale SES-WOA score per gemeente en de spreiding in SES-WOA per gemeente te zien.

Afbeelding 5.5 Sociaaleconomische status per gemeente (bron: CBS, 2022a)

Op afbeelding 5.6 wordt ingezoomd op de gemeente en worden verschillen tussen wijken uitgelicht. Binnen Ridderkerk zijn er redelijk wat verschillen tussen de wijken in de SES-WOA score. De wijken Centrum, West, Oost en Bolnes hebben een negatieve score, Drievliet en Slikkerveer doen het gemiddeld en Het Zand, Rijsoord en Oostendam hebben de hoogste score in de gemeente. Verder is de SES-WOA spreiding het hoogst in de wijken Centrum, Oost en Bolnes en het laagst in Het Zand.

Afbeelding 5.6 Sociaaleconomische verschillen tussen wijken en binnen wijken, in het jaar 2019 (CBS, 2022b)

5.4 Sociale cohesie

Als indicator voor sociale cohesie is gekeken naar eenzaamheid. Voor het meten van de mate van eenzaamheid gebruikt de Gezondheidsmonitor (GGD IJsselland, 2020) een eenzaamheidsschaal; een vragenlijst die bestaat uit meerdere stellingen over emotionele eenzaamheid en sociale eenzaamheid. Een uitspraak voor het meten van emotionele eenzaamheid is bijvoorbeeld 'Ik mis een echte goede vriend of vriendin'. Bij sociale eenzaamheid hebben mensen minder contact met anderen dan ze wensen. Sociale eenzaamheid wordt gemeten met onder andere de uitspraak: 'Wanneer ik daar behoefte aan heb, kan ik altijd bij mijn vrienden terecht'.

Er is geen verschil in de omvang van ernstige of matige eenzaamheid in Ridderkerk ten opzichte van de regio of Nederland. In Ridderkerk geeft ruim de helft van de ouderen (52 %) en 45 % van de volwassenen aan matig tot zeer ernstig eenzaam te zijn. De omvang van emotionele eenzaamheid is bij ouderen in Ridderkerk 30 %. Bij jongvolwassenen nam ernstige eenzaamheid de laatste jaren toe. In Ridderkerk was in 2012 7 % van de jongvolwassenen ernstig eenzaam, in 2016 11 % en in 2020 zelfs 17 %.

5.5 Gezondheidsbescherming

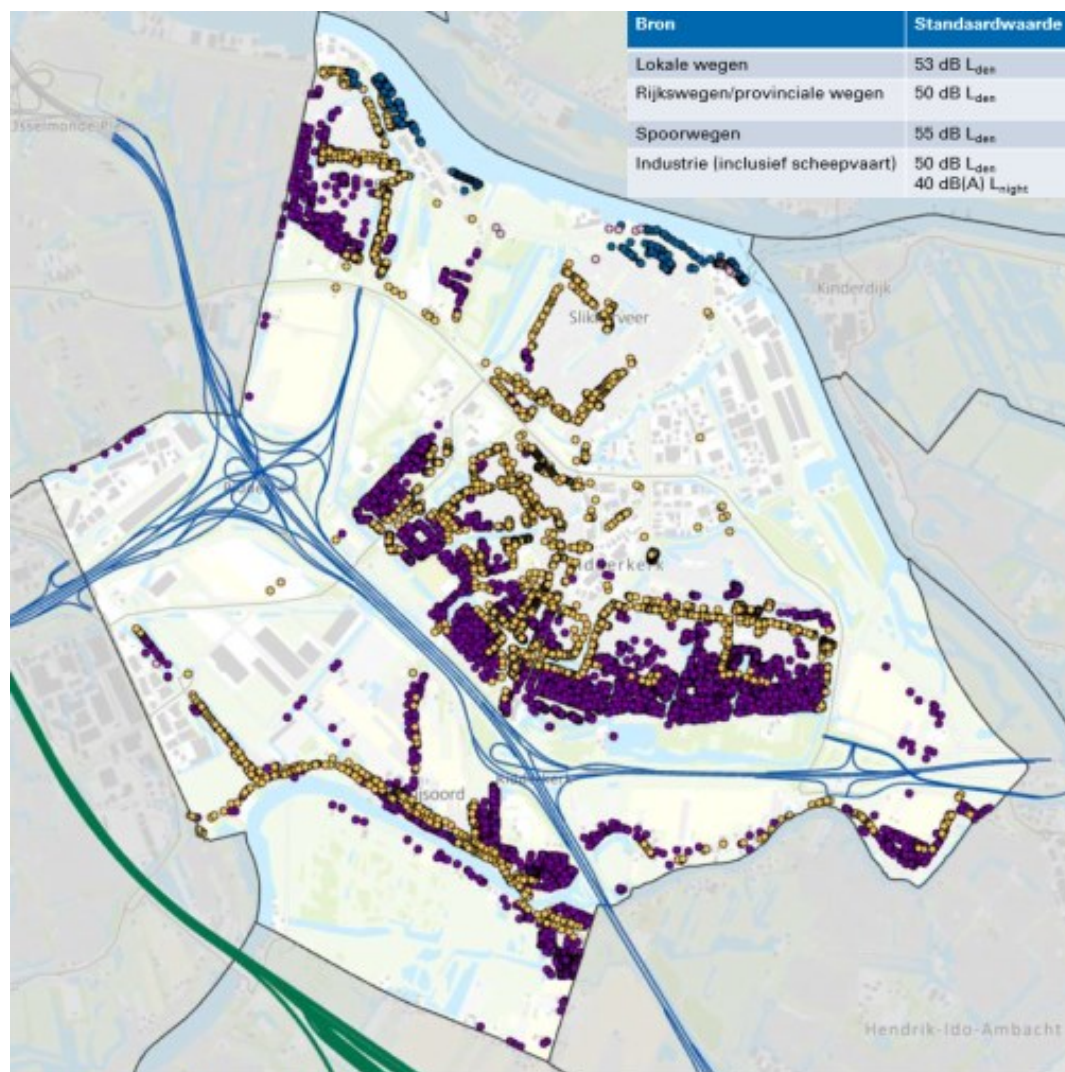
Geluidbelasting

Voor de beoordeling van de geluidsbelasting in Ridderkerk is gebruik gemaakt van de wettelijk bepaalde waarden, en de gemeentelijke beleidsdoelen. De wettelijke waarden voor geluidsbelasting voor bestaande geluidsgevoelige bestemmingen (ook wel de standaardwaarde genoemd) en voor nieuwe geluidgevoelige bestemmingen (de grenswaarde) zijn weergegeven in tabel 5.3.

Tabel 5.3 Wettelijke waarden voor geluidsbelasting

Bron	Standaardwaarde	Grenswaarde
lokale wegen	53 dB L _{den}	70 dB L _{den}
rijkswegen/provinciale wegen	50 dB L _{den}	60 dB L _{den}
spoorwegen	55 dB L _{den}	65 dB L _{den}
industrie	50 dB L _{den} 40 dB(A) L _{night}	55 dB L _{den} 45 dB(A) L _{night}

Afbeelding 5.7 Woningen boven de wettelijke standaardwaarde voor geluidsbelasting

Woningen boven de standaardwaarde

● lokaal wegverkeer ● rijkswegen ● railverkeer ● industrie ● scheepvaart

Afbeelding 5.8 Woningen boven de wettelijke grenswaarde voor geluidsbelasting

Zoals te zien is in afbeelding 5.7 en 5.8 worden de overschrijdingen van de grenswaarde veroorzaakt door de rijkswegen en de scheepvaart. Beheer van het geluid van de rijkswegen valt onder de rijksoverheid en is geregeld met de zogeheten gpp-systematiek.

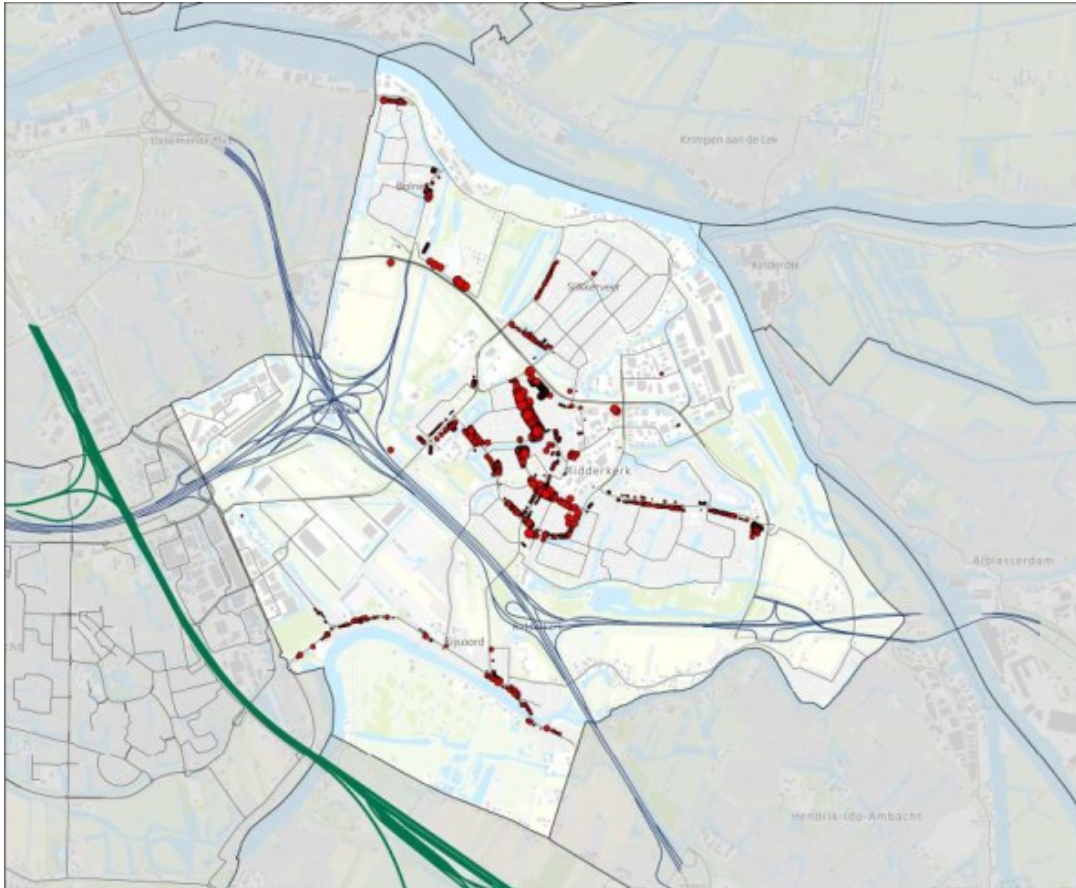
Ridderkerk heeft in haar beleid ook doelen voor geluidsbelasting opgenomen. Deze zijn weergegeven in tabel 5.4.

Tabel 5.4 Gekozen plandrempels voor de verschillende geluidsbronnen in Ridderkerk

Bronsoort	Plandrempel	Ambitiewaarde
wegverkeer	61 dB L _{den}	-
industrie	61 dB L _{den}	-
railverkeer	61 dB L _{den}	-
gecumuleerde geluidsbelasting	63 dB L _{den}	59 dB L _{den}
	55 dB L _{night}	-

In afbeelding 5.9 zijn de locaties aangegeven waar de ambitiewaarde of plandrempel momenteel worden overschreden. Dit is voornamelijk door toedoen van lokale wegen. Rijkswegen zijn niet meegenomen omdat beheer van het geluid van de rijkswegen onder de rijksoverheid valt.

Afbeelding 5.9 hotspotkaart met locaties van woningen waar het geluidniveau boven de ambitiewaarde uitkomt door lokale wegen

Er zijn locaties waar de wettelijke grenswaarden worden overschreden, maar dit is vooral door toedoen van de rijkswegen. De gemeentelijke ambitiewaarde voor geluid wordt vooral overschreden door lokale wegen.

Luchtverontreiniging

De omgevingswaarden uit het Besluit kwaliteit Leefomgeving zijn de landelijke normen voor lucht. Voor het bepalen van de luchtverontreiniging in Ridderkerk is uitgegaan van de Ridderkerkse beleidsdoelen voor de hoeveelheid NO_2 , PM_{10} en $\text{PM}_{2.5}$ in de lucht. Voor ontwikkelingen, zoals nieuwe woningen, toetst de gemeente aan de rijksomgevingswaarden uit het Besluit kwaliteit leefomgeving [Bkl]. Voor overige omstandigheden wil Ridderkerk naar de WHO-advieswaarden toewerken. Als eerste ijkpunt voor dit streven, worden de WHO-interim waarden gebruikt (zie tabel 5.5).

Tabel 5.5 Gehanteerde waarden voor luchtverontreiniging in Ridderkerk

Stof	Soort norm	Omgevingswaarde Bkl ($\mu\text{gram}/\text{m}^3$)	WHO-advieswaarde ($\mu\text{gram}/\text{m}^3$)	WHO-interim waarde ($\mu\text{gram}/\text{m}^3$)	Berekende waarden voor Ridderkerk ($\mu\text{gram}/\text{m}^3$)
NO ₂	jaargemiddelde	40	10	20	18-28
NO ₂	uurgemiddelde	200 (max 18 keer per jaar)	25	-	-
PM ₁₀	jaargemiddelde	40	15	20	15-18
PM ₁₀	24-uurgemiddelde	50 (max 35 keer per jaar)	45 (max 3-4 keer per jaar)	-	-
PM _{2.5}	jaargemiddelde	25	5	10	8-10

Voor de gemeente Ridderkerk is de belangrijkste bron van luchtverontreiniging het verkeer over de rijkswegen en lokale wegen. Daarna levert de industrie de grootste bijdrage. Dit gaat om zowel lokale industrie als om de industrie in het Rotterdamse havengebied en voorbij varende schepen. In onderstaande afbeeldingen 5.10 t/m 5.12 is te zien in welke gebieden de luchtverontreiniging optreedt. Ridderkerk voldoet aan de wettelijke omgevingswaarden en WHO-interim waarden, maar nog niet aan de WHO-advieswaarden.

Afbeelding 5.10 PM10 voor het jaar 2021 (Gemeente Ridderkerk en dGmR, 2024)

Gemeente Ridderkerk - PM10

Afbeelding 5.11 PM_{2,5} voor het jaar 2021 (Gemeente Ridderkerk en dGmR, 2024)

Gemeente Ridderkerk - PM_{2,5}

Afbeelding 5.12 NO₂ voor het jaar 2021 (Gemeente Ridderkerk en dGmR, 2024)

Gemeente Ridderkerk - Concentraties NO₂

Trillingen

Railverkeer is de voornaamste bron van trillingen. In de gemeente Ridderkerk komt geen rail voor.

Geur

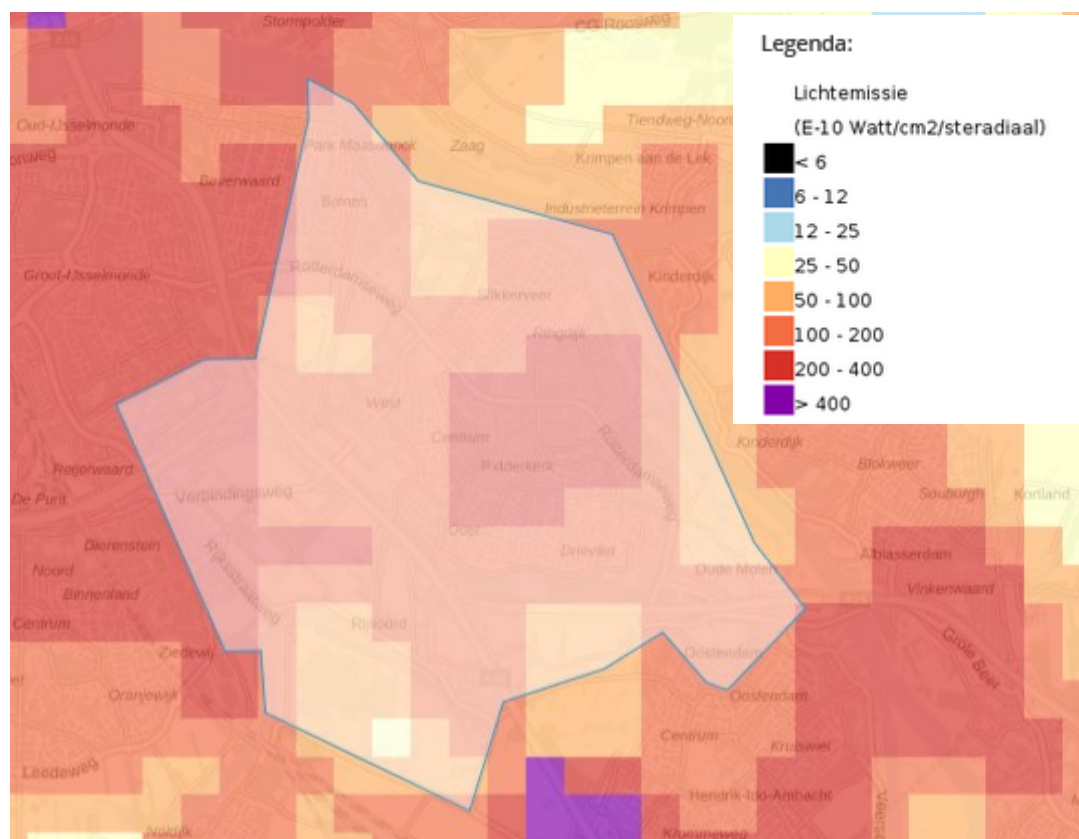
In de gemeente Ridderkerk is de RWZI aan de rand van Ridderkerk de enige bron van geur. De gemeente Ridderkerk heeft geen klachten ontvangen over eventueel geurhinder door de RWZI.

Licht

Licht biedt veiligheid en geeft de mogelijkheid om dingen te ondernemen als het donker wordt, maar mensen en dieren hebben het donker nodig voor een gezond bioritme. Als het donker wordt, maken mensen het hormoon melatonine aan om te gaan slapen. Te weinig melatonine zorgt voor gezondheidsklachten (Atlas van de Leefomgeving, 2023).

Op afbeelding 5.13 is te zien hoeveel licht er 's nachts te zien was in Ridderkerk in 2015 (vanaf bovenaf gezien), uitgedrukt in 10^{-10} Watt per cm^2 per steradiaal. De NOAA (National Oceanic and Atmospheric Administration) heeft de satellietgegevens wereldwijd op de kaart gezet. Het RIVM heeft daarvan een kaart van Nederland gemaakt. De meeste lichtemissie is te vinden in het centrum en in het westen van de gemeente. Vergeleken met de rest van Nederland heeft Ridderkerk een vrij hoge lichtemissie en vaak hebben alleen grote steden of plekken met veel glastuinbouw een hogere lichtemissie.

Afbeelding 5.13 Lichtemissie in en rond Ridderkerk in het jaar 2022 (RIVM, 2022)

5.6 Omgevingsveiligheid

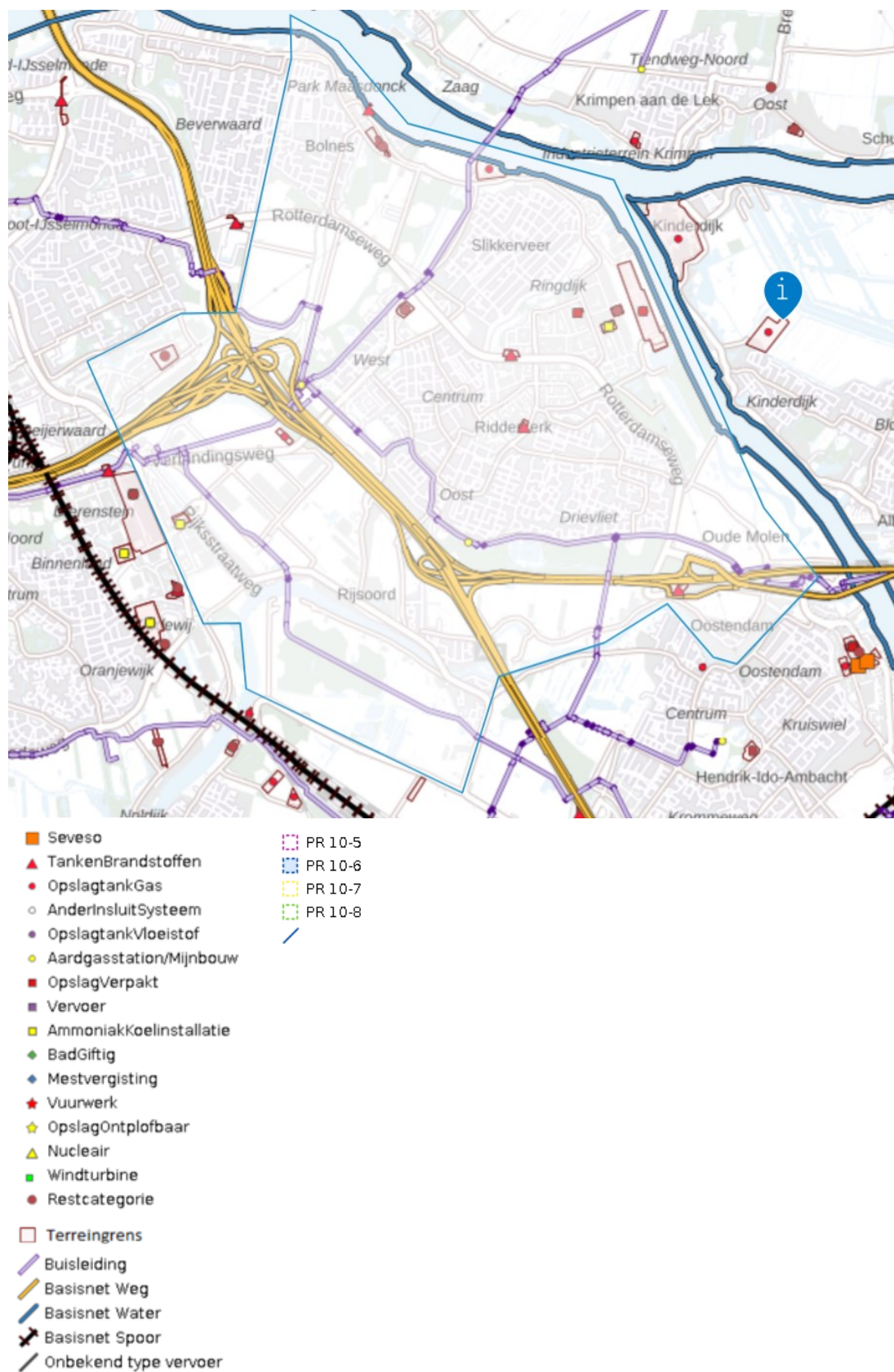
Externe veiligheid

Volgens de visie externe veiligheid van de gemeente Ridderkerk draait externe veiligheid om de kans dat personen in de omgeving van een activiteit waar met gevaarlijke stoffen wordt gewerkt, slachtoffer worden van een ongeval met die stoffen (Gemeente Ridderkerk, 2011). In Ridderkerk gaat het daarbij om risico's als gevolg van werken met gevaarlijke stoffen, de opslag en het transport ervan over weg, water en spoor en door ondergrondse buisleidingen. Risico's waar personen aan blootgesteld worden zonder dat zij deel zijn van de activiteiten die deze risico's veroorzaken. Externe veiligheid gaat over het beheersen van risico's ter bescherming van mens, milieu en eigendommen.

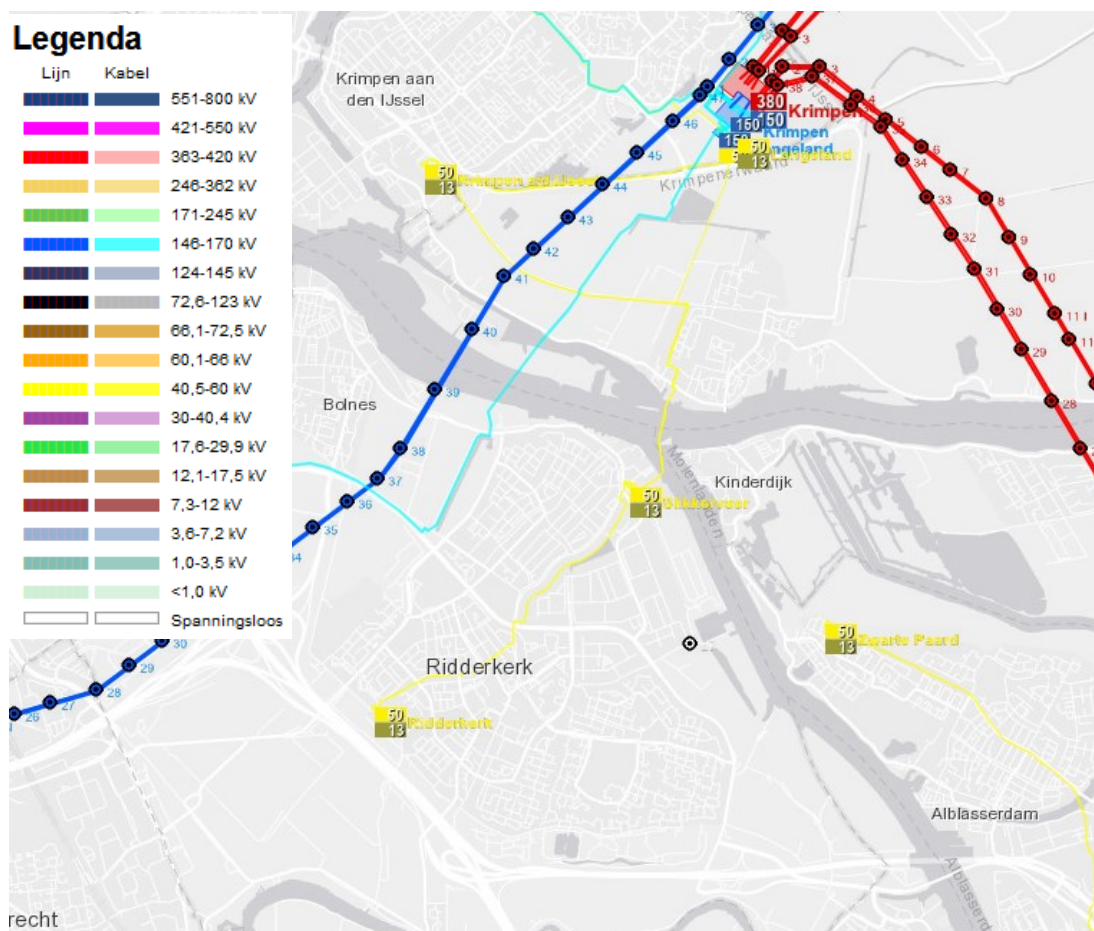
In afbeelding 5.14 zijn de belangrijkste milieubelastende activiteiten met een extern veiligheidsrisico weergegeven. Over het algemeen zijn de bronnen vrij verspreid over de gemeente, al zijn er iets meer bronnen in de buurt van Donkersloot. Ondertussen is de propaanopslagtank van MTS Boer Den Hoedt op Verbindingsweg 42 verdwenen.

Daarnaast laat afbeelding 5.15 het hoogspanningsnet in en rond de gemeente Ridderkerk zien. In het westen van de gemeente lopen twee 150 kV verbindingen, waarvan één boven en de ander onder de grond. Daarnaast loopt er door het centrum nog een 50 kV verbinding door de grond.

Afbeelding 5.14 Milieubelastende activiteiten met een extern veiligheidsrisico met Plaatsgebonden risico (bron: I&W - Register Externe Veiligheid, 2024)

Abbeelding 5.15 het hoogspanningsnet in en rond Ridderkerk (HoogspanningsNet)

Sociale veiligheid

Geschikte determinanten voor sociale veiligheid zijn de mate van discriminatie en het voorkomen van online pesten.

Burgers en gemeenten kunnen discriminatie-incidenten melden bij anti-discriminatievoorzieningen [ADV's]. Daarnaast registreert de politie het aantal discriminatie-incidenten in haar werkgebied. In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de aantallen gemelde en geregistreerde discriminatie-incidenten in Ridderkerk en haar buurgemeenten. Uit de tabel blijkt dat Ridderkerk in 2023 iets hoger scoorde dan haar buurgemeenten wat betreft meldingen bij het ADV, en iets hoger bij registraties door de politie.

Tabel 5.6 Discriminatie-incidenten in Ridderkerk en omgeving in 2023 (PER & RADAR, 2024)

Gemeente	Meldingen door inwoners bij ADV	Promillage	Meldingen door gemeente bij ADV	Promillage	Registraties van discriminatie-incidenten door politie	Promillage
Ridderkerk	12	0,25	9	0,19	15	0,32
Alblasserdam	4	0,20	2	0,10	7	0,34
Barendrecht	10	0,20	2	0,16	16	0,33

Wat betreft online pesten scoort Ridderkerk beter dan andere gemeenten in de regio. In Ridderkerk is 4 % van alle scholieren wel eens online gepest, terwijl dit aantal in Barendrecht 7 %, en in Rotterdam 8 % is (Klerks, 2024).

5.7 Conclusie

Tabel 5.7 toont de beoordelingen voor de aspecten van het thema gezondheid en sociaal domein.

Tabel 5.7 Samenvatting huidige staat van het thema gezondheid en sociaal domein

Aspecten	Beoordeling	Toelichting
gezonde leefstijl	redelijk	Ridderkerk beweegt gemiddeld minder dan de gemiddelde bewoner in de provincie en het doel van maximaal 5 % rokende volwassenen is nog niet bereikt.
sociaal economische positie	goed	inwoners van Ridderkerk hebben een iets lagere sociaaleconomische status (SES) in vergelijking met het Nederlandse gemiddelde, namelijk -0,001.
sociale cohesie	goed	er is geen verschil in de omvang van ernstige of matige eenzaamheid in Ridderkerk ten opzichte van de regio of Nederland.
gezondheidsbescherming	slecht	er zijn locaties waar de wettelijke grenswaarden voor geluid worden overschreden, maar dit is vooral door toedoen van de rijkswegen. De gemeentelijke ambitiewaarde voor geluid wordt vooral overschreden door lokale wegen. Ridderkerk voldoet aan de wettelijke omgevingswaarden en WHO-interim waarden voor luchtkwaliteit, maar nog niet aan de WHO-advieswaarden.
omgevingsveiligheid	redelijk	vergeleken met de rest van Nederland heeft Ridderkerk een vrij hoge lichtemissie en vaak hebben alleen grote steden of plekken met veel glastuinbouw een hogere lichtemissie. externe veiligheid en sociale veiligheid is beheersbaar in de gemeente Ridderkerk.

MOBILITEIT

6.1 Inleiding

Tabel 6.1 laat de aspecten en indicatoren zien voor het thema mobiliteit. Deze aspecten en indicatoren worden gebruikt om de huidige staat van Ridderkerk te beschrijven.

Tabel 6.1 Aspecten en indicatoren voor het thema mobiliteit

Aspecten	Indicatoren
bereikbaarheid (per modaliteit)	aandeel korte afstandsverplaatsingen (< 5 km) aandeel lange afstandsverplaatsingen (> 5 km)
toegang tot mobiliteitsdiensten en -voorzieningen	aanbod en vervoerkeuze auto, OV en fiets aanbod deelmobiliteit en mobiliteitshubs
verkeersveiligheid	verkeersveiligheidsrisico's voor alle typen weggebruikers

6.2 Bereikbaarheid

De volgende paragrafen zijn gebaseerd op de analyse over de huidige situatie in het mobiliteitsplan (Mobycon, 2020).

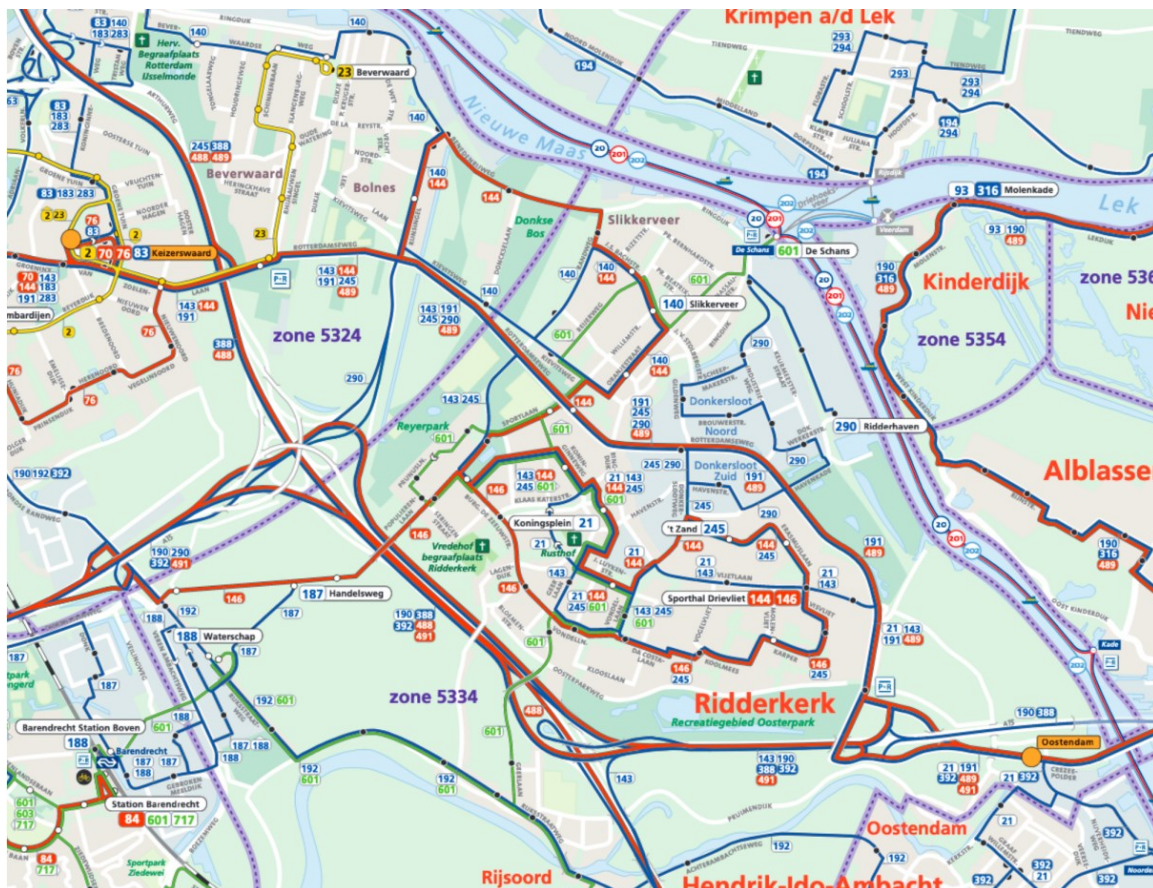
Bereikbaarheid OV

Appm en Goudappel hebben in 2019 een ontwikkelvisie ontwikkeld voor HOV Rotterdam, Ridderkerk en Drechtsteden (Appm; Goudappel, 2019). Voor deze visie is de huidige situatie in kaart gebracht. De bevindingen van Appm en Goudappel over de huidige situatie zijn hieronder overgenomen.

Ridderkerk ligt tussen Dordrecht en Rotterdam die onderling verbonden zijn via de Oude Lijn (Dordrecht – Rotterdam – Den Haag – Leiden). Ridderkerk ligt ten oosten op redelijke afstand van de Oude Lijn en is momenteel alleen bij station Lombardijen aangetakt op deze Oude Lijn. Ridderkerk ligt ingesloten door het hoofdwegennet bestaande uit A15 en A16 en het water bestaande uit Nieuwe Maas en Noord. Hierdoor heeft Ridderkerk een geïsoleerde ligging in het regionale netwerk. Ridderkerk is verbonden met onder andere Kralingse Zoom, Lombardijen, Zuidplein, Zwijndrecht, Dordrecht, Hendrik Ido Ambacht en Alblasserdam (afbeelding 6.1).

Vanuit Ridderkerk is het merendeel van alle verplaatsingen per auto, OV en fiets gericht op Rotterdam, gevolgd door Barendrecht en Dordrecht. Ridderkerk heeft een HOV-lijn (R-net 489 via de Rotterdamseweg), die Nieuw Lekkerland/Alblasserdam via Ridderkerk met de Kralingse Zoom verbindt. Lijn 489 heeft beperkte dekking en haltes in Ridderkerk terwijl Lijn 146 een verbindende lijn is en samen met lijn 144 de meeste reizigers vervoert. De overige busverbindingen (exclusief spitsdiensten) in Ridderkerk hebben vooral een lokaal karakter. Barendrecht is slechts verbonden met een lokale buurtbus. De bereikbaarheid van Ridderkerk is de afgelopen jaren verder onder druk komen te staan door de toenemende verkeersdrukte op de omliggende wegen en verkeer naar de grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen in de rest van de MRDH.

Afbeelding 6.1 Lijnennetwerk 2019 (bron: mobiliteitsplan (Mobycon, 2020))

Belangrijkste haltes

De uitstappers per werkdag is weergegeven in tabel 6.2. Kralingse zoom en Zuidplein zijn belangrijke haltes waar reizigers overstappen naar de metro.

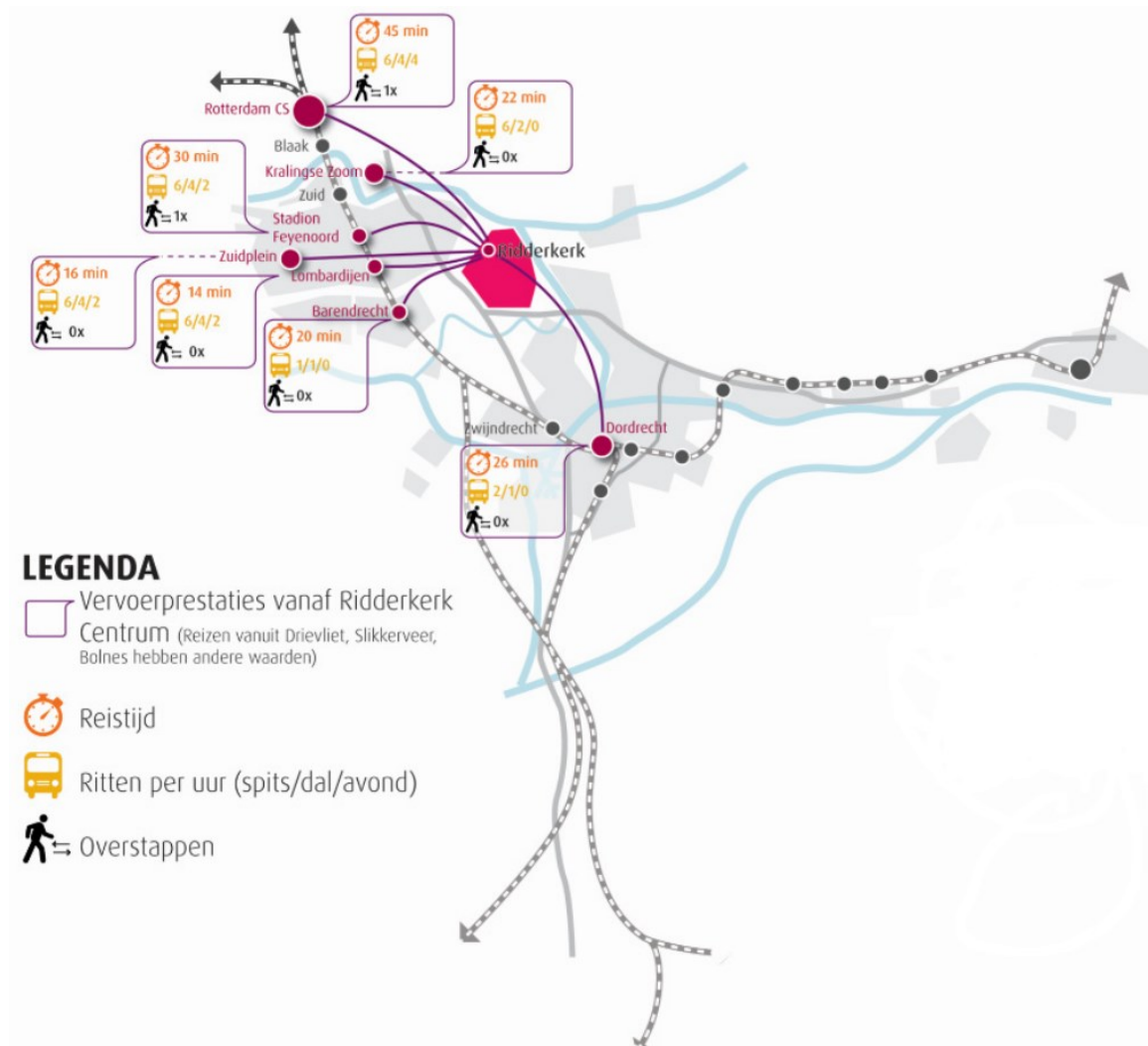
Tabel 6.2 Belangrijkste uitstaphaltes voor buspassagiers uit Ridderkerk (bron: RET en mobiliteitsplan)

Uitstaphalte	Uitstappers per werkdag	Waarvan overstappers op metro	Waarvan overstappers op tram	Waarvan overstappers op RET-bus
Akkerood	140		80	20
Keizerswaard	160		40	30
Koningsplein	140			20
Kralingse zoom	330	300		0
P+R Beverwaard	100		40	10
Station Dordrecht	110			
Station Lombardijen	300		30	30
Zuidplein	1.270	730		240

OV-reistijden

Afbeelding 6.2 geeft een beeld van de vervoersmogelijkheden en -prestaties vanuit het centrum van Ridderkerk op een gemiddelde werkdag. De vervoersprestatie per eindbestemming wordt uitgedrukt in de reistijd, de gereden frequenties en het aantal overstappen. De gegevens van Goudappel zijn gebaseerd op de snelste reisoptie vanuit 9292.nl, de reistijden zijn afgeleid uit de dienstregeling van januari 2019. Ter illustratie is de gemiddelde reistijd van bushalte Koningsplein (winkelgebied Ridderkerk) naar Rotterdam Centraal circa 45 minuten en met de auto circa 25 minuten (op een donderdagochtend).

Afbeelding 6.2 OV-reistijden en overstappen (bron: (Appm; Goudappel, 2019))

Waterbus als aanvullend vervoermiddel

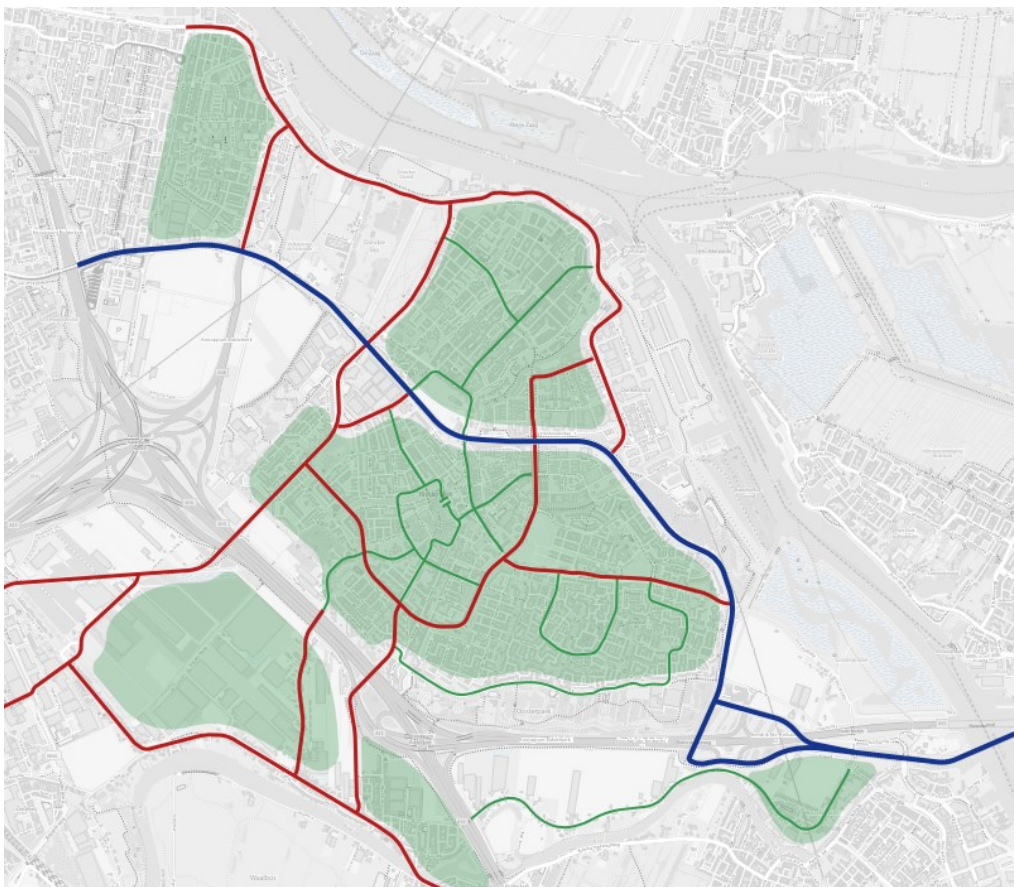
De waterbus levert een directe verbinding over het water tussen Rotterdam en Ridderkerk. De waterbus is geen vervanger voor hoogwaardig en frequent OV over land. Het heeft echter als aanvullend vervoermiddel een waardevolle rol vanwege de aantrekkelijkheid van de waterbus in combinatie met de (elektrische) fiets, met name voor recreatieve trips en voor woon-werk verkeer.

Bereikbaarheid auto

Het verkeerscirculatieplan van 2010 zette de fiets op 1, maar pleitte tegelijkertijd voor het implementeren van een centrumring zodat de auto vlot om het centrum heen kan rijden. Dit heeft geresulteerd in een verbetering van autobereikbaarheid en verslechtering van bereikbaarheid van langzaam verkeer. In Ridderkerk is de afgelopen jaren veel ingezet op het verbeteren van de doorstroming voor de auto (Mobycon, 2020). Het is voor automobilisten makkelijk geworden om ook voor de zeer korte ritten gebruik te maken van de auto. Dit heeft ertoe geleid dat het aandeel korte afstandsverplaatsingen (< 5 km) met de auto 53 % is. Daarmee is het aandeel van lange afstandsverplaatsingen met de auto (> 5 km) 46 %. Het aandeel korte afstandsverplaatsingen toont aan dat de autobereikbaarheid in Ridderkerk zeer goed is.

Afbeelding 6.3 toont de wegencategorisering in de gemeente Ridderkerk. Blauw zijn stroomwegen, rood gebiedsontsluitingswegen (maximaal 50 km/uur), groen gebiedsontsluitingswegen (maximaal 30 of 50 %km/uur) en geel erftoegangswegen. De groene zones geven 30 km/uur zones aan.

Afbeelding 6.3 Wegencategorisering in de gemeente Ridderkerk

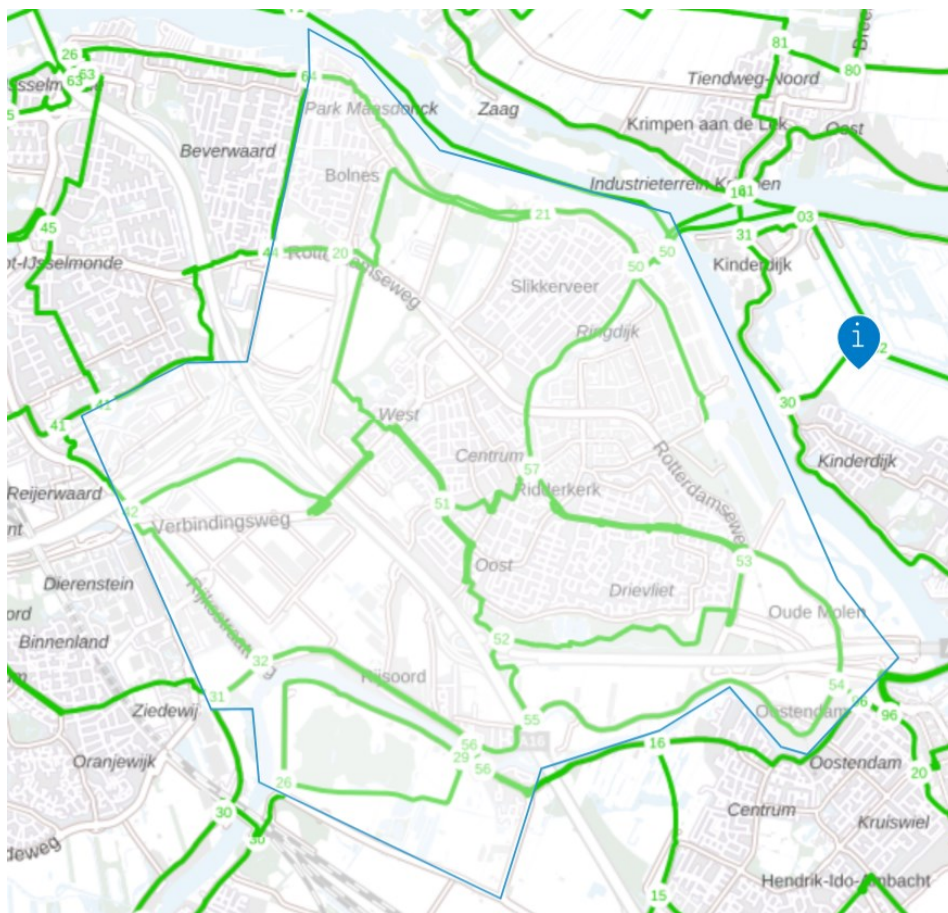

Bereikbaarheid langzaam verkeer

De prioritering van de auto op de centrumring wordt door fietsers en voetgangers ervaren als een grote barrière in de vorm van onoverzichtelijke oversteekplaatsen en beperkte ruimte voor de fietser op delen van de centrumring. Zo hebben de Verlengde Kerkweg en de Sint Jorisstraat geen fietsvoorzieningen. Daarnaast worden er barrières ervaren door fietsers en voetgangers om zich tussen de wijken te verplaatsen. Zo wordt de Rotterdamseweg als hinderlijk ervaren. De rotondes op de Vlietlaan-Vondellaan en Populierenlaan geven een onveilig gevoel aan zowel fietsers als automobilisten. Deze bevindingen komen voort uit de mobiliteitsmarkt.

Er is een fietstunnel onder de A16 die het Oosterpark verbindt met de Pruimendijk. Deze tunnel is niet goed vindbaar voor fietsers.

Afbeelding 6.4 Regionale fietsroutes in Ridderkerk (bron: Stichting Landelijk Fietsplatform, 2024)

6.3 Toegang tot mobiliteitsdiensten en - voorzieningen

Bestemmingen

De inwoners van Ridderkerk zijn op Rotterdam, de Drechtsteden en Barendrecht georiënteerd.

Aanbod en vervoerkeuze auto, OV en fiets

Volgens CBS en klimaatmonitor heeft 63,1 procent van de inwoners van Ridderkerk een auto (2022). In totaal zijn er 23.509 personenauto's. Autogebruik is dominant in de gemeente Ridderkerk.

De modal split (vervoermiddelkeuze) hangt van het motief (zoals werk, sport en winkelen), tijdstip (ochtend, avond, werkdag en weekend) en afstand (kort of lang) af. Om een algemeen beeld te geven van de modal split is in het verkeersmodel V-MRDH 3.0 naar alle verplaatsingen binnen en van/naar de gehele gemeente gekeken (Goudappel, 2023). In tabel 6.3 is de modal split gerelateerd aan ritten per gemeente weergegeven. Op basis van het verkeersmodel MRDH 3.0 is geconcludeerd dat de auto verreweg het meest gebruikte vervoermiddel is op het niveau van de gehele MRDH, gevolgd door de fiets en het openbaar vervoer. Deze conclusie komt overeen met de gemeente Ridderkerk waar auto meest gebruikte vervoermiddel is waarna fiets en OV volgen.

Tabel 6.3 Modal Split gemeente gerelateerde ritten voor 2020

alle verplaatsingen binnen en van/naar de gehele gemeente	auto	OV	fiets
Ridderkerk	65 %	3 %	32 %
Barendrecht	63 %	6 %	31 %
Rotterdam	43 %	20 %	37 %

Aanbod deelmobiliteit en mobiliteitshubs

Het aanbod voor deelmobiliteit en mobiliteitshubs zijn op dit moment beperkt in de gemeente Ridderkerk. Rond Ridderkerk zijn er wel drie grotere locaties met P en R faciliteiten. De P en R bij station Barendrecht wordt goed gebruikt met 99 % bezettingsgraad. P en R de Schans bij de Fast-Ferry heeft een bezettingsgraad van zo'n 60 % terwijl de P en R Beverwaard bij de tramhalte grotendeels leeg staat (13 % bezettingsgraad met 414 parkeerplaatsen) (Mobycon, 2020).

Parkeren

In het centrum van Ridderkerk is er op dit moment zowel op maaiveld als in parkeergarages voldoende parkeeraanbod. De gemeente concludeert dat er in de parkeergarages nog veel ruimte over is en er vooral gekozen wordt voor waar mogelijk gratis parkeren op maaiveld.

6.4 Verkeersveiligheid

In onderstaande tabel is weergegeven hoeveel verkeersongevallen er per 100.000 inwoners zijn gebeurd in 2022. Uit de tabel blijkt dat er in Ridderkerk fors meer verkeersongevallen optreden dan in Groot-Rijnmond en Nederland in het algemeen. Wanneer deze cijfers uitgesplitst worden naar zwaarte, valt op dat Ridderkerk bovengemiddeld hoog gemiddeld scoort op ongevallen met materiële schade (tabel 6.5). Zoals beschreven onder bereikbaarheid langzaam verkeer zijn er veiligheidsopgaven voor het fietsnetwerk, bij rotondes als Vlietlaan-Vondellaan, haltes (oversteekbaarheid en toegankelijkheid) en wegen zoals de Vlietlaan - Vondellaan.

Tabel 6.4 aantal verkeersongevallen per 100.000 inwoners in 2022 (SWOV, 2024)

	Ridderkerk	Groot-Rijnmond	Nederland
aantal	1.065,8	895,4	693,8

Tabel 6.5 verkeersongevallen naar zwaarte per 100.000 inwoners (SWOV, 2024)

	Ridderkerk	Groot-Rijnmond	Nederland
dodelijke afloop	2,1	2,7	4,0
letsel	186,8	182,6	126,6
materiële schade	876,9	710,3	563,7

6.5 Conclusie

Tabel 6.6 toont de beoordelingen voor de aspecten van het thema mobiliteit.

Tabel 6.6 Samenvatting huidige staat van het thema mobiliteit in Ridderkerk

Aspect	Beoordeling	Toelichting
bereikbaarheid	slecht	bereikbaarheid auto is zeer goed maar gaat ten koste van bereikbaarheid langzaam verkeer. Bereikbaarheid van OV is ook slecht waardoor mensen afhankelijk zijn van de auto. Het beleid om fietsers prioritering te geven is niet gelukt. Dit is zichtbaar in het aandeel korte afstandsbewegingen met de auto.
toegang tot mobiliteitsdiensten en -voorzieningen	redelijk	aanbod van en daarmee toegang tot mobiliteitsdiensten is zeer beperkt. Wel heeft Ridderkerk drie locaties met P+R faciliteiten. Parkeermogelijkheden zijn voldoende in het centrumgebied.
verkeersveiligheid	slecht	in Ridderkerk bevinden zich veiligheidsopgaven bij de rotondes op de Vlietlaan, Vondellaan en Populierenlaan voor zowel fietsers als automobilisten. Rotterdamseweg wordt als hinderlijk ervaren door fietsers.

GROENBLAUWE OASE

NATUUR

7.1 Inleiding

Tabel 7.1 laat de aspecten en indicatoren zien voor het thema natuur. Deze aspecten en indicatoren worden gebruikt om de huidige staat van Ridderkerk te beschrijven.

Tabel 7.1 Aspecten en indicatoren voor het thema natuur

Aspecten	Indicatoren
beschermde natuurgebieden	Natura 2000 en NNN
soortenbescherming en biodiversiteit	beschermde soorten overige niet-beschermde soorten

7.2 Beschermde natuurgebieden

Voor het beoordelen van het aspect 'beschermde natuurgebieden' is gekeken naar het voorkomen van Natura 2000- en Natuur Netwerk Nederland [NNN] gebieden. Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. In deze Natura 2000-gebieden worden bepaalde flora en fauna en hun habitats beschermd om de biodiversiteit te behouden. NNN is een netwerk van natuurgebieden met als doel om de versnippering van leefgebieden van flora en fauna te beperken en dus de biodiversiteit te borgen (Provincie Zuid-Holland).

Natura2000

Afbeelding 7.1 toont de Natura 2000-gebieden in een straal van 25 kilometer om de gemeente. In Ridderkerk komen geen Natura 2000-gebieden voor. Echter, zijn er in de omgeving wel een aantal Natura 2000-gebieden. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied betreft Boezems Kinderdijk op circa 200 meter van de gemeente. Dit betreft een Vogelrichtlijngebied. Uit de natuurdoelanalyse van het gebied blijkt dat verschillende doelstellingen voor de aangewezen broedvogelsoorten momenteel niet gehaald worden (Natuurdoelanalyse, 2023).

Afbeelding 7.1 Natura 2000-gebieden in en rond de gemeente Ridderkerk

Natuurnetwerk Nederland

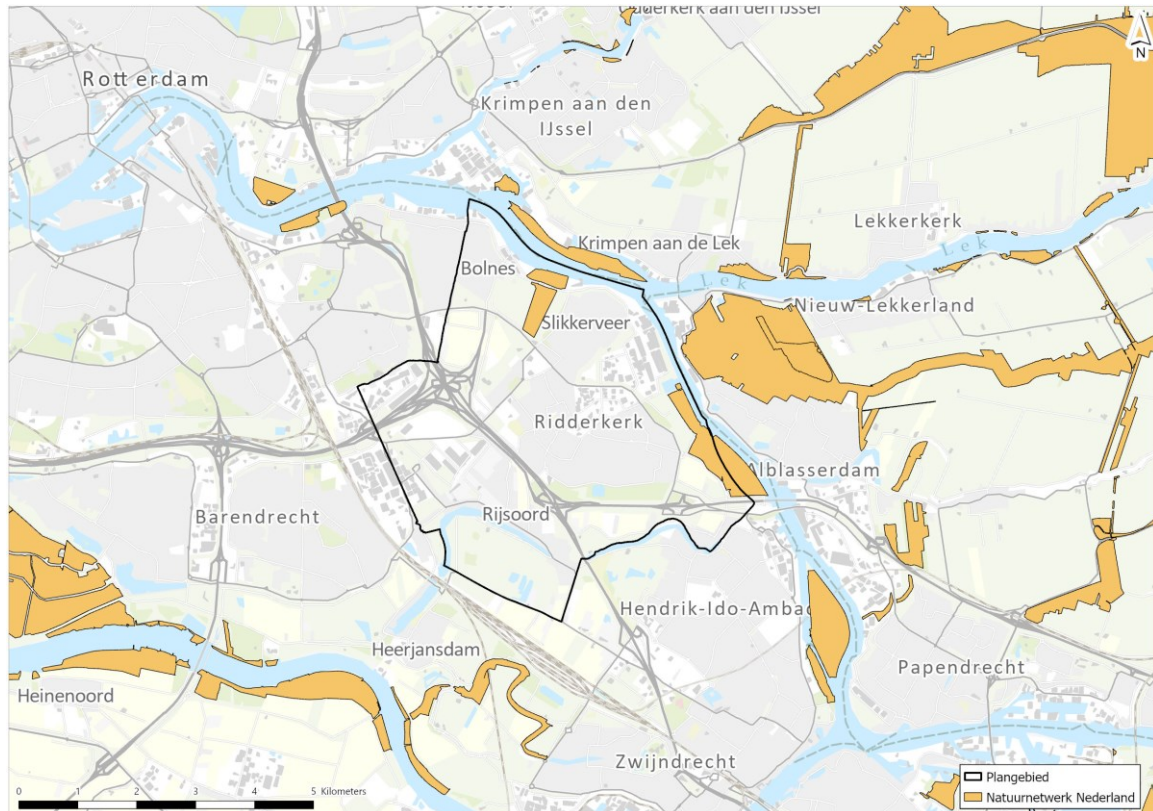
Wel zijn er een aantal NNN-gebieden in de gemeente Ridderkerk (zie afbeelding 7.2). De provincie kent geen externe werking in het kader van NNN. Alleen NNN-gebieden die binnen het plangebied liggen zijn daarom relevant voor het OER. De NNN-gebieden binnen Ridderkerk hebben de volgende beheertypen:

- kruiden- en faunarijk grasland;
- dynamisch Moeras;
- rivier- en beek begeleidend bos;
- wilgengriend;
- haagbeuken- en Essenbos;
- park- en stinzenbos;
- vochtig bos met productie.

Het NNN-gebied in het zuidoostelijke deel van de gemeente wordt grotendeels gevormd door de zogenaamde Ridderkerkse Griend en de Crezéepolder. Beide gebieden liggen aan de getijdenrivier de Noord en worden erdoor beïnvloed - het zijn zoetwatergetijdengebieden. Zoetwatergetijdengebieden en de daarbij behorende planten en dieren zijn zeldzaam in Nederland en Europa. De Ridderkerkse Griend is een hakgriend, dat grotendeels uit wilgenvloedbos bestaat. In de Ridderkerkse Griend komen onder andere bevers, ijsvogel en spindotterbloemen voor (Landschap, Ridderkerkse Griend, sd). De Crezéepolder is een stuk getijdennatuur dat in 2016 is ontstaan, toen de zomerkaden langs de Noord zijn doorgestoken en geulen zijn gegraven. Het gebied is onder andere van waarde voor bijna honderd broedparen van de kluut, broedende bergeend, foeragerende vogels, bevers, en orchideeën, en het gebied functioneert als kraamkamer voor vissen zoals de winde en de blankvoorn (Landschap, De Crezéepolder, sd).

Het NNN-gebied in het noorden van de gemeente bestaat grotendeels uit het Donckse Bos, dat behoort bij het Huys ten Donck. Het bos bevat onder andere stinzenplanten, is rijk aan vleermuizen, en jaarlijks wordt er door ongeveer 32 vogelsoorten gebroed. Halsbandparkieten kunnen een bedreiging vormen, aangezien deze in holen broeden waar ook andere soorten gebruik van kunnen maken. Rondom het Donckse Bos liggen de (niet tot het NNN-behorende) Donckse Velden. De Donckse velden zijn voormalige agrarische gronden welke tot natuur- en recreatiegebied zijn omgevormd (Ijsselmonde, sd).

Afbeelding 7.2 NNN-gebieden in en rond de gemeente Ridderkerk

Weidevogelgebieden

Afbeelding 7.3 toont de weidevogelgebieden rondom Ridderkerk. Er liggen geen weidevogelgebieden in de gemeente, maar er bevinden zich wel een aantal weidevogelgebieden op circa 2,5 kilometer ten oosten van Ridderkerk.

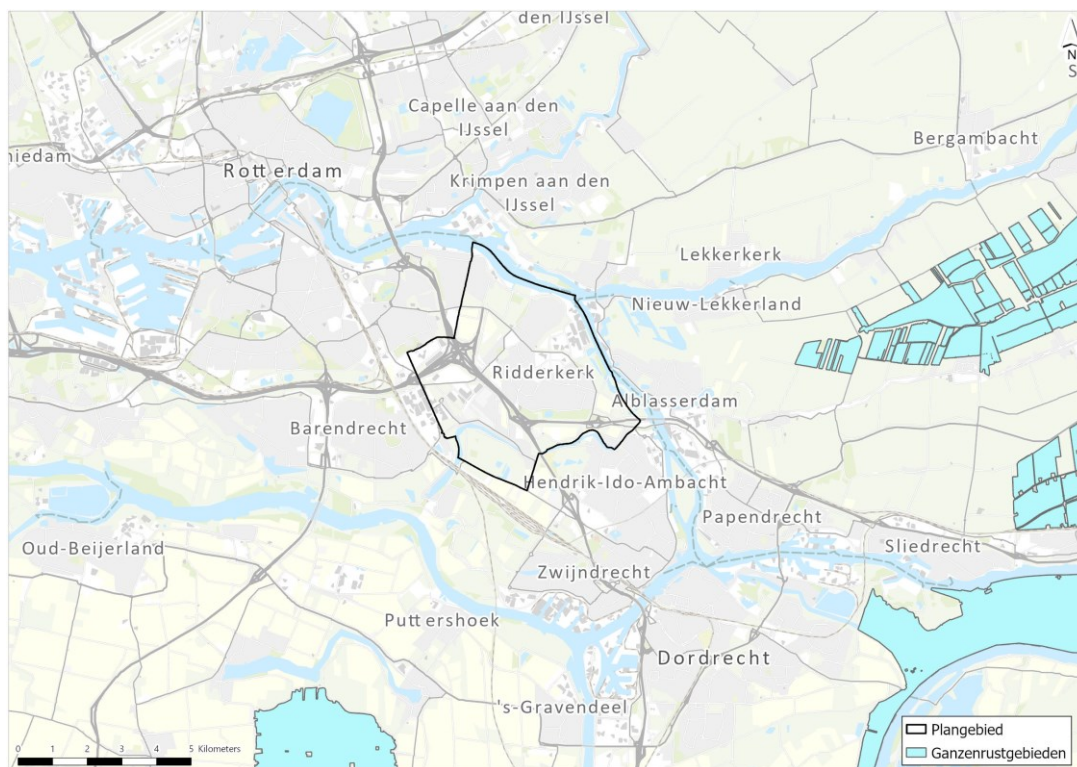
Afbeelding 7.3 Weidevogelgebieden rondom de gemeente Ridderkerk

Ganzenrustgebieden

Naast belangrijke weidevogelgebieden zijn er ook verschillende ganzenrustgebieden aangewezen in de Provincie Zuid-Holland. Ook deze gebieden liggen buiten de gemeente Ridderkerk. Het dichtstbijzijnde gebied bevindt zich op circa vijf kilometer ten oosten van de gemeente.

Afbeelding 7.4 Ganzenrustgebieden rondom de gemeente Ridderkerk

7.3 Soortenbescherming en biodiversiteit

Beschermde soorten

In de Omgevingswet (voorheen Wet natuurbescherming) is vastgelegd dat aan beschermde dieren en planten geen schade mag worden toegebracht (BMF, 2024). In de Omgevingswet zijn er drie beschermingsregimes voor beschermde soorten:

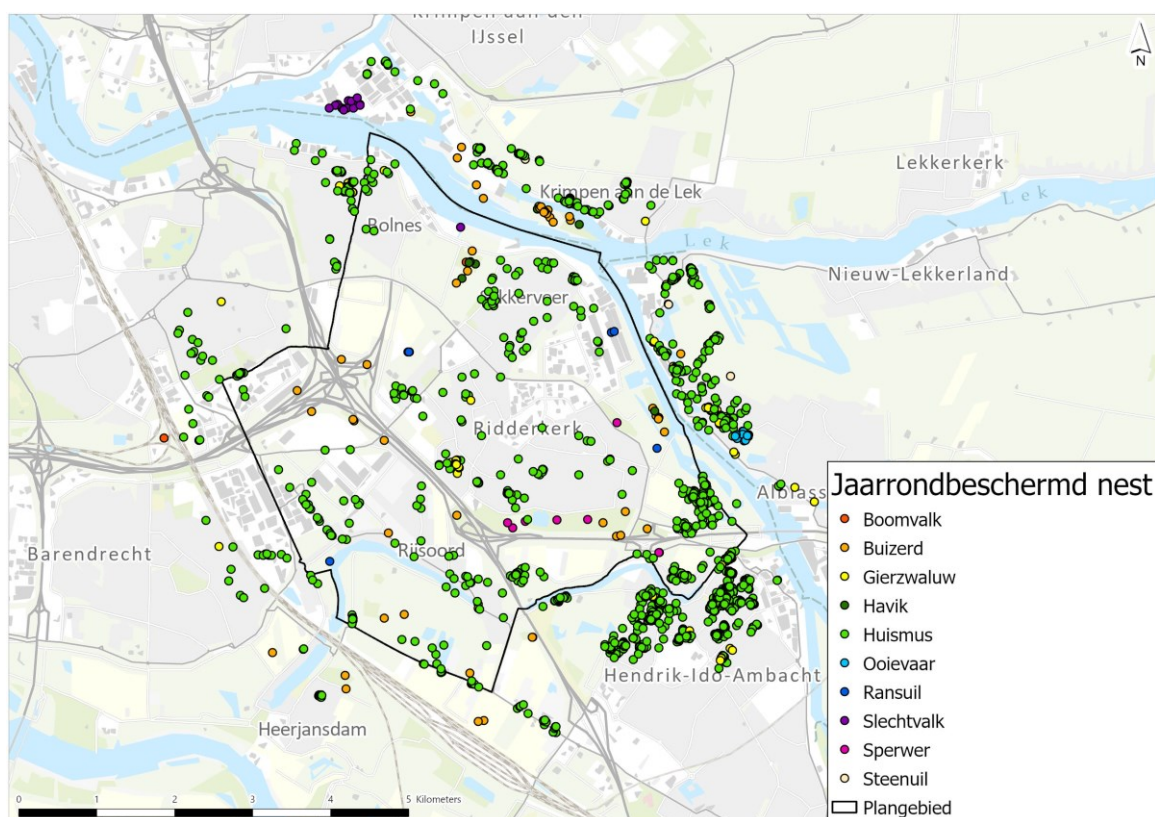
- Vogelrichtlijnsoorten [VR § 11.2.2 Bal]. De VR heeft betrekking op alle van nature in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied; De HR heeft betrekking op in het wild levende flora en fauna op het Europese grondgebied;
- Habitatrichtlijnsoorten [HR § 11.2.3 Bal];
- 'Andere soorten' [§ 11.2.4 Bal]. Het beschermingsregime voor de 'Andere soorten' (ook wel: 'soorten van nationaal belang') heeft betrekking op overige plant- en diersoorten die, buiten de Vogel- en Habitatrichtlijn om, nationaal beschermd worden.

Hieronder worden de waarnemingen van beschermde soorten per beschermingsregime weergegeven.

Vogelrichtlijnsoorten

Binnen Ridderkerk komen verschillende broedbiotopen voor vogels voor. Broedbiotopen binnen de gemeente bestaan onder andere uit gebouwen, bomen/boschages, struiken/struweel, akker- en grasland, uiterwaarden en oevers van watergangen. Het is met zekerheid te stellen dat algemeen voorkomende broedvogels zoals koolmees, merel, houtduif, kievit en scholekster in de periode half maart-half juli in deze biotopen aanwezig zijn. Naast algemeen voorkomende broedvogels zijn ook waarnemingen bekend van vogels waarvan het nest jaarrond beschermd is binnen de gemeente. Het betreft boomvalk, buizerd, gierzwaluw, havik, huismus, ooievaar, ransuil, slechtvalk, sperwer en steenuil.

Afbeelding 7.5 Vogels met een jaarrond beschermd nest in een straal van één kilometer rondom Ridderkerk
(bron: NDFF, 2019- 2024)¹²

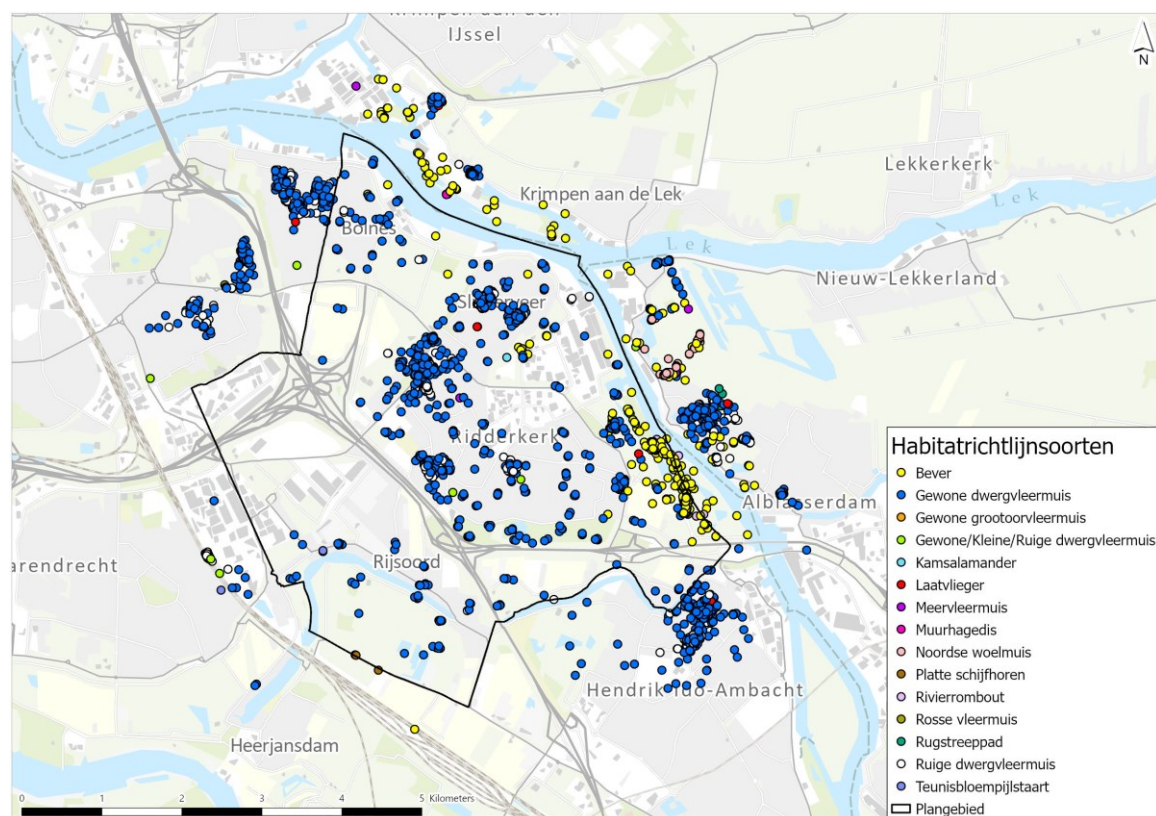
Habitatrichtlijnsoorten

In afbeelding 7.6 zijn de Habitatrichtlijnsoorten weergegeven in en rond een straal van één kilometer om Ridderkerk. Het betreft voornamelijk waarnemingen van gewone dwergvleermuis en bever. Ook zijn er waarnemingen van amfibieën, reptielen en ongewervelden. Let wel, er is hier hoogstwaarschijnlijk sprake van een waarnemerseffect: op locaties waar meer mensen komen worden ook meer waarnemingen gedaan, waardoor de hoeveelheid waarnemingen niet representatief is voor de daadwerkelijke dichtheid van soorten. Het is dan ook niet mogelijk om op voorhand uitspraken te doen over het verwachte aantal en soortensamenstelling van soorten in de omgeving en de verschillen hierin tussen verschillende gedeelten van het plangebied te kwantificeren.

¹ Deze informatie is afkomstig uit NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

² Wees alert met het gebruik van puntwaarnemingen, een punt is niet per se een waarneming op die plek.

Afbeelding 7.6 Habitatrichtlijnsoorten in een straal van één kilometer rondom Ridderkerk (bron: NDFF, 2019-2024)¹²

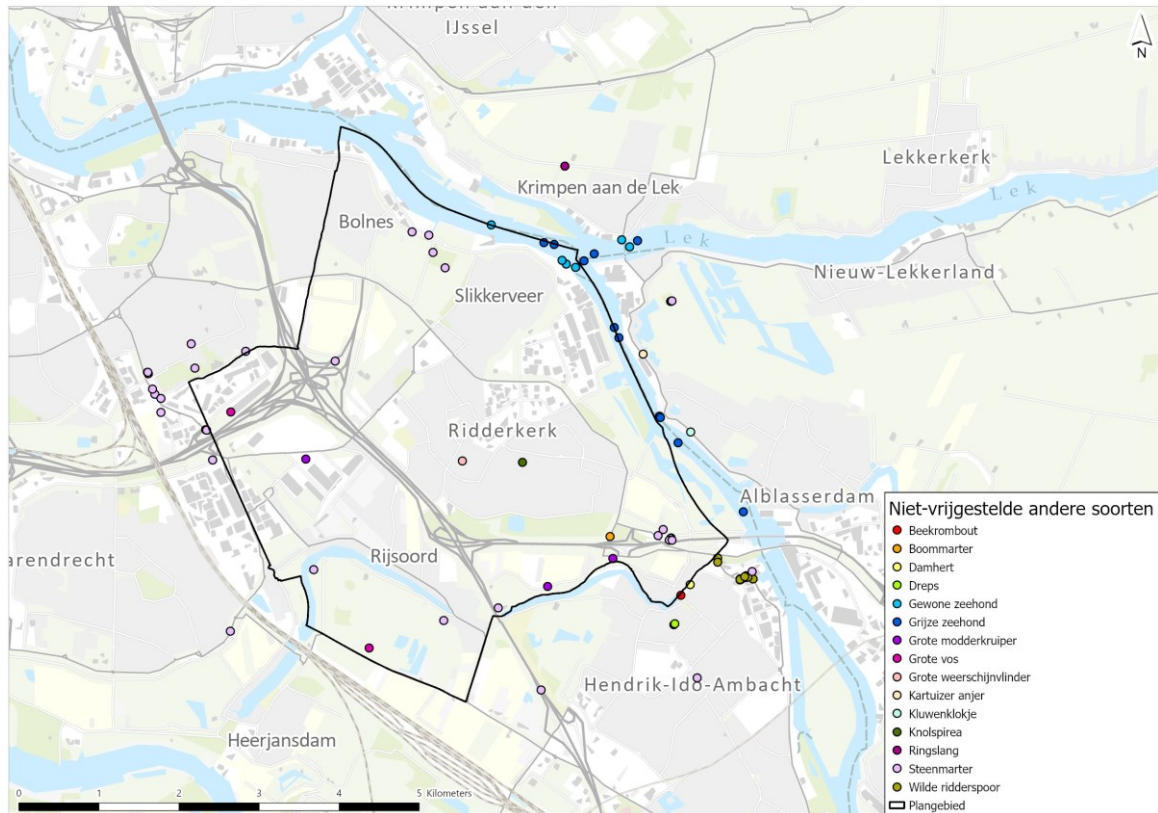
Niet-vrijgestelde Andere soorten

In afbeelding 7.7 zijn de niet-vrijgestelde 'Andere soorten' in en rond een straal van één kilometer om Ridderkerk weergegeven. In de Omgevingswet is de natuurwetgeving gedecentraliseerd. Hierdoor ontstaan er verschillen tussen provincies met betrekking tot de vrijgestelde en niet-vrijgestelde Andere soorten. Ook op deze kaart kan er sprake zijn van het waarnemerseffect, maar wederom geeft het een beeld van de soorten die voorkomen in de gemeente.

¹ Deze informatie is afkomstig uit NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

² Wees alert met het gebruik van puntwaarnemingen, een punt is niet per se een waarneming op die plek.

Afbeelding 7.7 Niet-vrijgestelde Andere soorten in een straal van één kilometer rondom het plangebied (bron: NDFF, 2019-2024)¹²

Biodiversiteit

De soortendiversiteit in gemeente Ridderkerk is weergegeven in afbeelding 7.8 De kaart toont de geschatte soortendiversiteit per vierkante kilometer op basis van NDFF. De zeven soortgroepen zijn vaatplanten, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en vogels. Hoe donkerder groen hoe meer verschillende plant- en diersoorten in een bepaald gebied voorkomen en er dus meer biodiversiteit is ten opzichte van een ander gebied. Het Landgoed Huys ten Donck, de Gorzen en de Crezéepolder zijn natuurgebieden gelegen langs water die een hoge soortendiversiteit hebben.

¹ Deze informatie is afkomstig uit NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

² Wees alert met het gebruik van puntwaarnemingen, een punt is niet per se een waarneming op die plek.

Toevoegen van groen in de afgelopen jaren

De gemeente heeft gewerkt aan vergroening van de ruimte en verhoging van de beleving van groen:

- het vergroenen van schoolpleinen;
- in 2016 zijn in het Reijerpark diverse eco-eilanden aangelegd. De eco-eilanden zijn bedoeld om de waterkwaliteit te verbeteren en de biodiversiteit te vergroten;
- het aanleggen van natuurlijke speelplaatsen;
- het vergroenen van private tuinen vanuit Operatie Steenbreek;
- het verhogen van de waarde van het groen door extensief en gefaseerd beheer;
- bij herinrichtingen van straten of groot onderhoud in de wijk meer groenvakken maken en/of boomspiegels vergroten;
- het verbeteren van ondergrondse groeiplaatsen van bomen en groen.

Groengebieden aan de rand van Ridderkerk

Ridderkerk heeft relatief veel grote groengebieden die buiten de bebouwde kom liggen, aan de randen van de diverse wijken en langs de snelwegen A15/A16. Deze grote groengebieden vormen samen met de (transformerende) agrarische gronden een 'groene kraag' rondom het gehele stedelijke gebied. Deze groene kraag is op regionale schaal een belangrijke recreatieve en ecologische verbinding tussen de Hoeksche Waard en het Groene Hart. Voor Ridderkerk zelf vormt het een belangrijke groene buffer tegen verstedelijking.

Bedrijventerreinen en winkelcentra hebben weinig ecologische betekenis

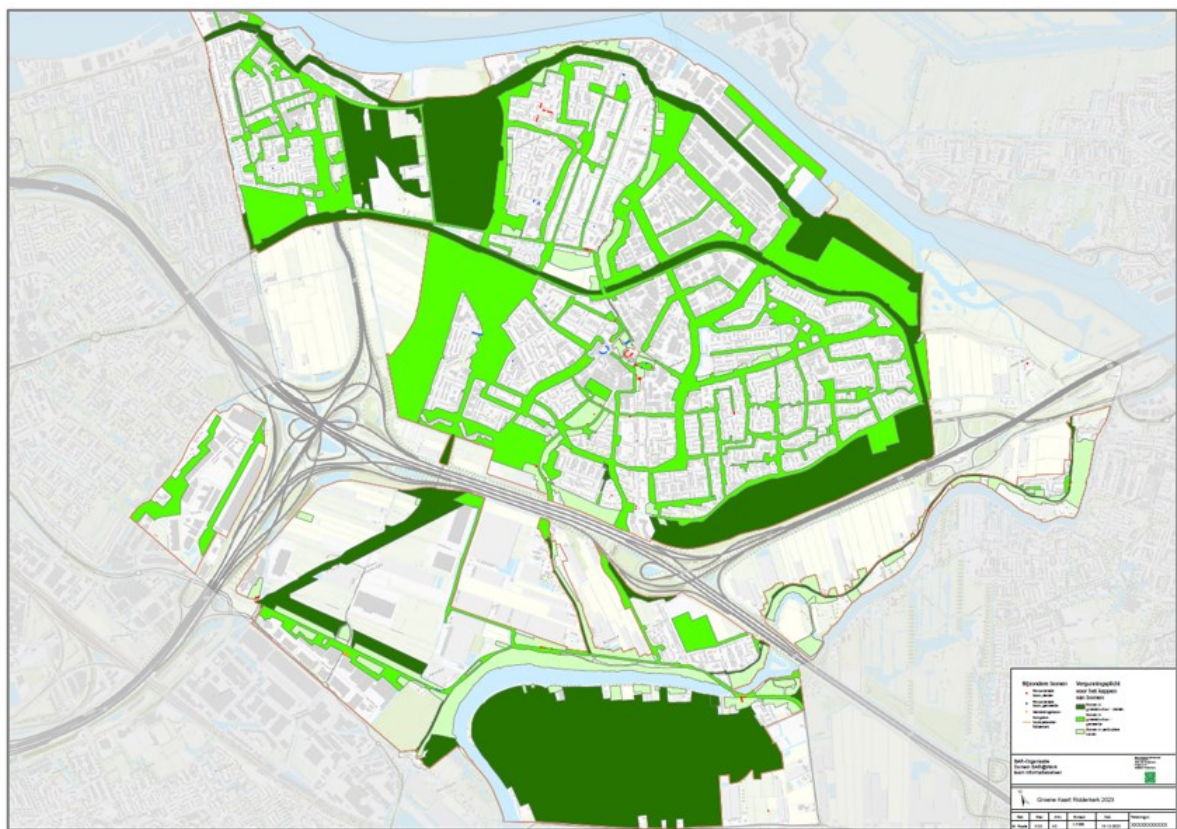
Op veel bedrijventerreinen wordt de ecologische potentie op dit moment niet benut. De bedrijventerrein kenmerken zich als verharde terreinen door brede toegangswegen voorzien van functionele en strak onderhouden beplanting. De beplanting is vrij monotoon en kent harde overgangen tussen heesters en gazon.

Afbeelding 7.9 Openbaar groen op bedrijventerreinen en winkelcentra bron: groen is onze toekomst - gemeente Ridderkerk)

Behoud groen als uitgangspunt

De Groene kaart van Ridderkerk (afbeelding 7.10) bevat solitaire monumentale bomen, bomen in groengebieden en lijnvormige boomstructuren langs wegen in de gemeente. De Groene Kaart is een belangrijk instrument bij de beoordeling van omgevingsvergunningsaanvragen voor het kappen van bomen. Bomen zijn vergunningsvrij als zij niet op de Groene Kaart staan. Zo zorgt de gemeente dat de huidige aanwezige biodiversiteit wordt behouden. Naast de groene kaart heeft de gemeente ook actief beleid om biodiversiteit te vergroten door het vaststellen van het beleidsstuk Werken met ecologie. Het is niet bekend of dat beleid al in 2023 heeft gezorgd voor een vergroting van biodiversiteit.

7.4 Conclusie

Tabel 7.2 toont de beoordelingen voor de aspecten van het thema Natuur.

Tabel 7.2 Samenvatting huidige staat van het thema natuur

Aspect	Beoordeling	Toelichting
beschermde natuurgebieden	redelijk	de natuurwaarde in de NNN-gebieden binnen de gemeente Ridderkerk is redelijk goed vanwege de diverse beheertypen en de unieke zoetwatergetijdennatuur die diverse planten en diersoorten aantrekt. De biodiversiteit in de NNN-gebieden is ten opzichte van overige gebieden in de gemeente hoog. De natuurdoelen voor de broedvogels uit de vogelrichtlijn worden niet gehaald in het nabijgelegen Natura 2000-gebied Boezems Kinderdijk. Daarnaast vormt stikstofdepositie voor veel van de Natura 2000-gebieden binnen 25 km van het plangebied een knelpunt, zoals in de Biesbosch. In de gemeente Ridderkerk komen echter geen Natura 2000-gebieden voor. De gemeente Ridderkerk kan bijdragen aan het behalen van de natuurdoelen door bestaande natuur in het NNN-gebied verder te ontwikkelen en uit te breiden.
soortenbescherming en biodiversiteit	redelijk	in en nabij Ridderkerk is er een redelijke diversiteit in plant- en diersoorten. In het stedelijk gebied komen verschillende gebouw bewonende soorten (zoals steenmarter, vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen) en in het buitengebied komen diverse reptielen, amfibieën en ongewervelde voor die een indicatie zijn voor een redelijke natuurkwaliteit in het gebied. De groene gebieden zijn nog wel versnipperd omdat de Groene Kraag nog niet is ontwikkeld. Een ecologische verbinding kan bijdragen aan het versterken van de biodiversiteit.

LANDSCHAP EN CULTUURHISTORIE

8.1 Inleiding

Tabel 8.1 laat de aspecten en indicatoren zien voor het thema landschap en cultuurhistorie. Deze aspecten en indicatoren worden gebruikt om de huidige staat van Ridderkerk te beschrijven.

Tabel 8.1 Aspecten en indicatoren voor het thema landschap en cultuurhistorie

Aspecten	Indicatoren
landschap	landschappelijke kernwaarden
cultuurhistorie en erfgoed	gebouwd erfgoed (beschermde gezichten) cultuurlandschap
archeologie	archeologische waarden

8.2 Landschap

Ontstaanswijze

In het huidige eiland IJsselmonde lag de plaats Riede of de Riederwaard (Gemeente Ridderkerk en RBOI, 2013). In de plaats Riede ligt de gemeente Ridderkerk. De Riede was al in de 11e eeuw een op de zee veroverde kleipolder, ten westen van de veenpolder Alblasserwaard (waar de zee niet kwam). In de 14e eeuw raakte de polder meermalen verstroemd. Na het herstel (1404) van de Molendijk, aan de oostzijde van de Riederwaard, werd het gebied opnieuw ingepolderd, in twee compartimenten. Hierdoor ontstonden polder Oud Reyerwaard en later de polder Nieuw Reyerwaard. In de plaats Riede werd een kerk gesticht: Ridderkerk. De stedelijke groei, en de snelwegen hebben vervolgens een groot deel van de oorspronkelijke polder ingenomen en gefragmenteerd.

In de huidige situatie bewaren de polderrestanten de structuur van de voormalige Riederwaard. De maat en schaal van de polders zijn verloren gegaan. De belangrijkste structuurcomponenten zijn de polderdijken en -kaden, de polderwegen, en de verkavelingsrichtingen in relatie tot de bebouwing.

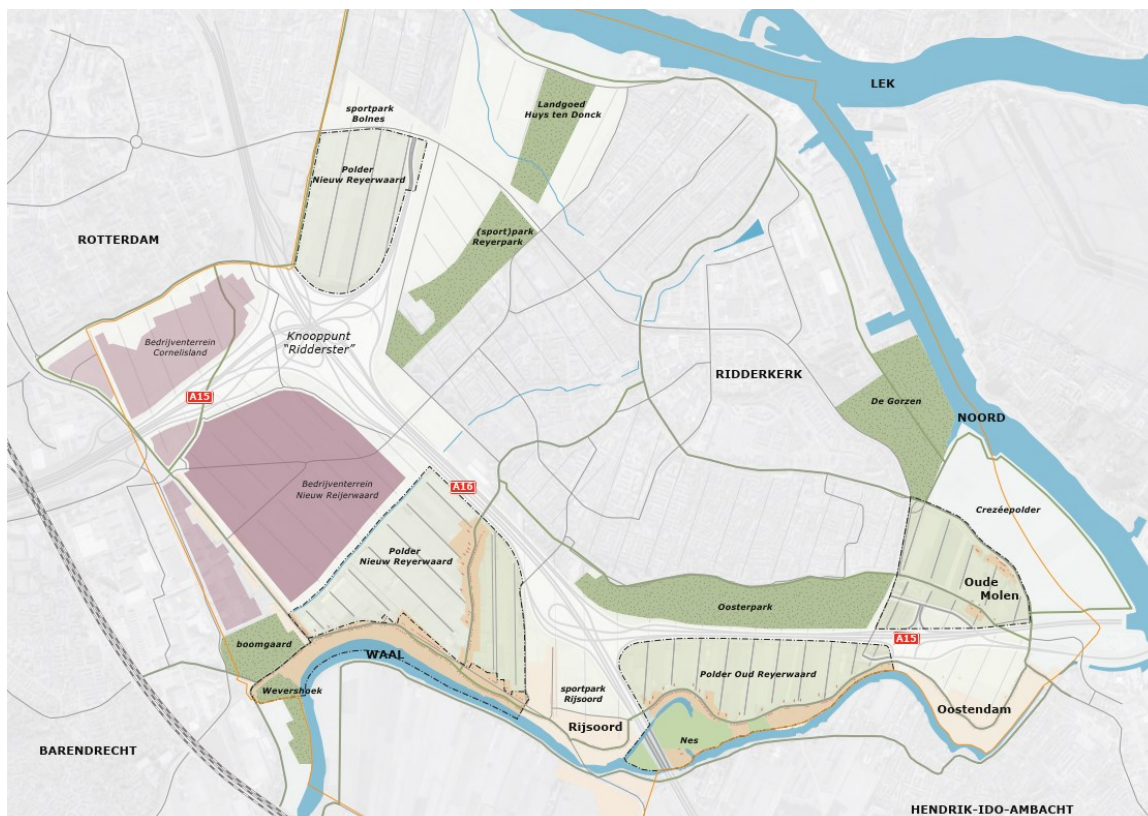
Afbeelding 8.1 Historische kaart van Ridderkerk met verschillende verkavelingspatronen (Gemeente Ridderkerk en RBOI, 2013)

De drie polders in Ridderkerk

Het buitengebied van Ridderkerk bestaat in de huidige situatie uit fragmenten van drie polders. De kenmerken per polder zijn:

- Crezéepolder: is een fragment van de open en laaggelegen uiterwaarden langs De Noord;
- de polders Oud:
 - polder Oud Reyerwaard: Open polder waarbij akkers, graslanden, agrarische bebouwing en kassen elkaar afwisselen. Het noordelijk deel is open en het zuidelijk deel ligt tegen de kern Rijksoord aan en bevat kassen. De opzet van het gebied bestaat uit een vast stramien van smalle poldersloten. Vanaf de Pruimendijk is een weidse zicht over de open polders en de Waal. De graslanden van het natuurgebied de Nes langs de Waal liggen geïsoleerd en zijn niet toegankelijk;
 - Oude Molen: het karakteristieke bebouwingslint Oude Molen in de polder Oud Reyerwaard vormt een besloten woongebied gelegen onder aan de Oostmolendijk.
- Nieuw Reyerwaard:
 - polder Nieuw Reyerwaard Zuid: glastuinbouw aanwezig en bedrijventerrein Nieuw Reijerwaard in oksel A15 / A16. De groen recreatieve gebieden als boomgaard en Wevershoek zijn verbonden via de Blaakwetering met Ridderkerk;
 - polder Nieuw Reyerwaard Noord/ Bolnes Zuid: Geïsoleerd gelegen gebied door de barrières A15 en A16 aan de zuidooststrand van Rotterdam. Open poldergebied bestaande uit akkers en grasland met glastuinbouw langs de Bolnesserkade. Ten oosten van de Kruisweg ligt de groene rand van Ridderkerk met het Reyerpark en Landgoed Huys ten Donck. Deze parken hebben kleinschalige open polderrestanten en zijn deels ingericht tot extensief recreatiegebied, deels bestaande uit graslanden en poldersloten.

Hoofdgroenstructuur

De dijken en groene lobben van Ridderkerk vormen samen de hoofdgroenstructuur. De dijken zijn van oudsher de structuurdragers van het landschap en nu grotendeels opgenomen in het stedelijk gebied van Ridderkerk. Een groene lob is groen dat doordringt in de wijken vanuit een groter groengebied, zoals de verbinding Oosterpark met het groen langs de vlieten (watergangen in Drievliet). De groene lobben zijn de langgerekte groenblauwe parken van Ridderkerk.

De onderscheidende kwaliteit van Ridderkerk is dat de grote landschappelijke structuren van de dijken, de rivieren de Noord, de Nieuwe Maas en de Waal, maar ook de grote parken en landbouwgebieden vanuit elke wijk voelbaar zijn gebleven. En dat dit op een steeds andere manier tot uitdrukking komt in de wijken.

De gemeente Ridderkerk heeft een ambitie om een Groene Kraag te ontwikkelen. Streven is om het Oosterpark te verbinden met Reyerpark en Landgoed Huys ten Donck waardoor de zuid en westrand van Ridderkerk worden omzoomd door een robuuste groene randzone. De Groene Kraag is nog niet ontwikkeld en daarmee geen onderdeel van de huidige situatie.

Afbeelding 8.3 Verdeling van ruimte in Ridderkerk (Gemeente Ridderkerk, 2020)

8.3 Cultuurhistorie en erfgoed

Industrieel erfgoed

Ridderkerk heeft tien 'kiemen'. Deze kiemen zijn allen op eenzelfde wijze ontstaan, als dijkdorpen of linten, maar hebben zich in de loop van de tijd allemaal anders ontwikkeld. Vanuit deze tien kiemen heeft de landschappelijke onderlegger de ontwikkeling van Ridderkerk gestuurd. Het resultaat is een divers stedelijk weefsel met een grote variatie aan wijken en buurten.

Het industrieel verleden van Ridderkerk met grote industrieën als de vlasindustrie, scheepsbouw en elektrotechniek is weliswaar niet meer prominent zichtbaar in het straatbeeld, maar heeft wel een enorme bijdrage gehad in hoe Ridderkerk is opgebouwd en functioneert. De locaties met sporen van industrieel erfgoed zijn locaties die een belangrijk stuk van de identiteit voor Ridderkerk dragen. In het rapport Industrieel Erfgoed staan zes locaties (Johanna van Doorn, 2023) die van grote cultuurhistorische waarden zijn:

- V5: Vlasserij Plaisier, Rijksweg 169-175 te Rijsoord, met een reeks loodsen en een inham naast de boerderij als restanten;
- S2: Voormalige werf Gusto (nu Schiepo), Ringdijk 466-486 te Slikkerveer, met een inham, havenkom en naoorlogse loodsen als restanten;
- S3: Boele, locatie 2, nabij Ringdijk 462 te Slikkerveer met een ensemble bestaande uit historische loodsen in relatie met naastgelegen villa Boele;
- S4: De Groot en van Vliet Scheepswerf en machinefabriek, Ringdijk 396 te Slikkerveer, met een loods, kraan aan de kade en de relatie met de haven als erfenissen;
- E2: naoorlogse locatie van Smit Slikkerveer, Ringdijk 390b te Slikkerveer met loods Y6 en een steiger als restanten;
- E3: het ensemble van machinefabriek F. Bakker, de Harde Bakker, Verlengde Kerkweg 15 te Ridderkerk;
- O1: de Carrosseriefabriek Z.A.B.O., Prinses Margrietstraat 1, te Slikkerveer, met verschillende loodsen uit 1930.

Bekend is dat sommige van bovenstaande locaties op het punt staan te transformeren. De cultuurhistorische kernwaarden dienen te worden behouden.

Cultuurhistorische waarden

Stichting Dorp, Stad en Land (2016; 2017; 2022) heeft in opdracht van de gemeente Ridderkerk drie rapporten uitgebracht waarin het de cultuurhistorische waarden heeft onderzocht en in kaart gebracht voor het centrum van Ridderkerk (afbeelding 8.4), de woongebieden van Ridderkerk (afbeelding 8.5) en de buitengebieden van Ridderkerk (afbeelding 8.6). De cultuurhistorische waarden zijn uitgesplitst voor historische geografie en historische bouwkunst.

Bij historische geografie gaat het om stedenbouwkundige en landschappelijke structuren. De waarden van historische geografie is bepaald aan de hand van drie beoordelingen. In rood zijn de gebieden met een zeer hoge waarde aangeduid, in oranje de gebieden met een hoge waarde en in geel een redelijke hoge waarde.

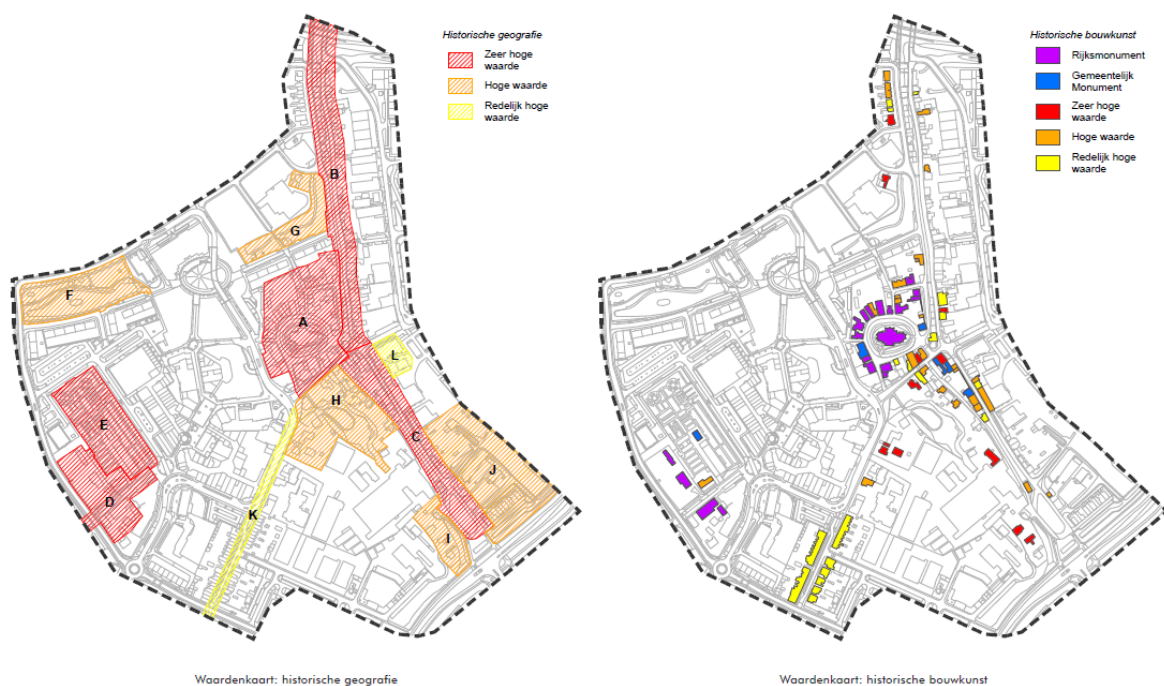
Bij historische bouwkunst gaat het om panden en andere bouwwerken. De paarse vlakken betreffen Rijksmonumenten en de blauwe vlakken gemeentelijke monumenten. De rode vlakken betreffen zeer hoog gewaardeerde panden en bouwwerken, de oranje vlakken betreffen hoog gewaardeerde panden en bouwwerken en de gele vlakken redelijk hoog gewaardeerde panden en bouwwerken.

Centrum Ridderkerk

De historische ontwikkeling van Ridderkerk langs de Ringdijk/Westmolendijk, de Lagendijk, de Kerkstraat en rond de Kersingel is duidelijk zichtbaar ondanks de bouw van het winkelcentrum. Afbeelding 8.4 toont de 12 landschappelijke en stedenbouwkundige structuren waarvan 5 structureren van zeer hoge waardering zijn, 5 structuren zijn van hoge waarde en 2 structuren zijn van redelijk hoge waarde.

In de rechter kaart van afbeelding 8.4 hebben 46 cultuurhistorisch waardevolle panden en ensembles van panden een cultuurhistorische waardering gekregen. Van de 46 cultuurhistorische waardevolle objecten zijn 10 objecten/ensembles zijn van zeer hoge waarde, 24 objecten/ensembles zijn van hoge waarde en 12 objecten/ensembles zijn van redelijk hoge waarde. In de woongebieden komen 21 Rijksmonumenten en 6 gemeentelijke monumenten voor (Stichting Dorp, Stad en Land, 2016). De objecten met een zeer hoge waarde in het Centrum zijn inmiddels aangewezen als gemeentelijk monument waardoor de gemeentelijke monumenten van 6 stijgt naar 16 objecten.

Afbeelding 8.4 Cultuurhistorische waardenkaart centrum Ridderkerk (Stichting Dorp, Stad en Land, 2016)

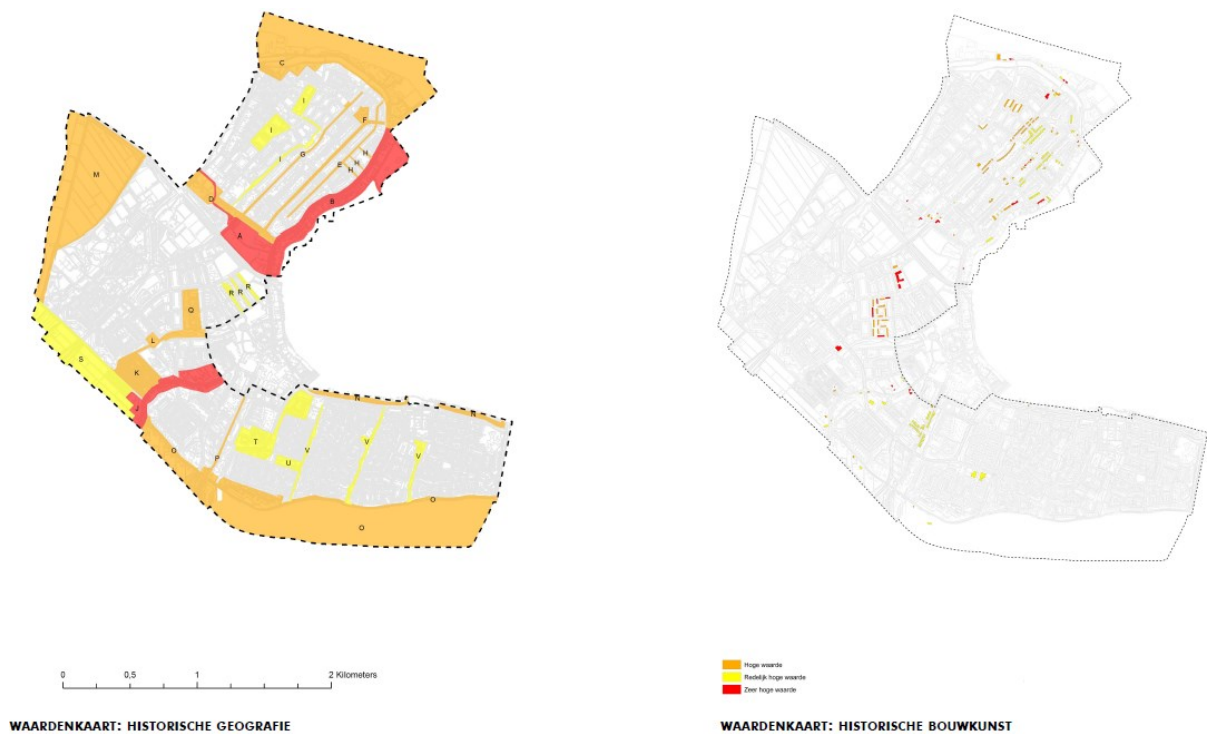

Woongebieden

De cultuurhistorische objecten en structuren zijn divers van agrarische en industriële aard in de woongebieden. De cultuurhistorie van de wijken Slikkerveer, Ridderkerk-Centrum, Ridderkerk-West, Ridderkerk-Oost en Drievliet concentreert zich langs de lange historische lijnen in het landschap van de polders Oud en Nieuw Reijerwaard. Deze lijnen zijn op bepaalde plekken onderbroken, zoals bij de Middenmolendijk. Slikkerveer bevat cultuurhistorische waardevolle 19de en 20de eeuw uitbreidingen van woongebieden in vorm van arbeiderswoningen. In Ridderkerk-West en Ridderkerk-Oost zijn ook enkele wederopbouwensembles en objecten gewaardeerd. Het woningbouwensemble tussen de Jhr. De Savornin Lohmanstraat en Jhr. Karnebeekweg met borstweringen van betonnen honingraatstructuren is van bijzondere waarde. Afbeelding 8.5 toont de 23 landschappelijke en stedenbouwkundige structuren waarvan 3 structuren van zeer hoge waardering zijn, 14 structuren zijn van hoge waarde en 6 structuren zijn van redelijk hoge waarde.

In de rechter kaart van afbeelding 8.5 hebben 89 cultuurhistorisch waardevolle objecten en ensembles van objecten een cultuurhistorische waardering gekregen. Van de 89 cultuurhistorische waardevolle objecten zijn 18 objecten/ensembles zijn van zeer hoge waarde, 39 objecten/ensembles zijn van hoge waarde en 32 objecten/ensembles zijn van redelijk hoge waarde. In de cultuurhistorische waardenkaart Woongebieden komen 16 Rijksmonumenten en 5 gemeentelijke monumenten voor (Stichting Dorp, Stad en Land, 2017). Het aantal gemeentelijke monumenten is gegroeid naar 42 objecten. De aantallen zijn fors gegroeid mede door een andere wijze van tellen (huisnummers versus objecten).

Afbeelding 8.5 Cultuurhistorische waardenkaart woongebieden Ridderkerk (Stichting Dorp, Stad en Land, 2017)

Buitengebieden

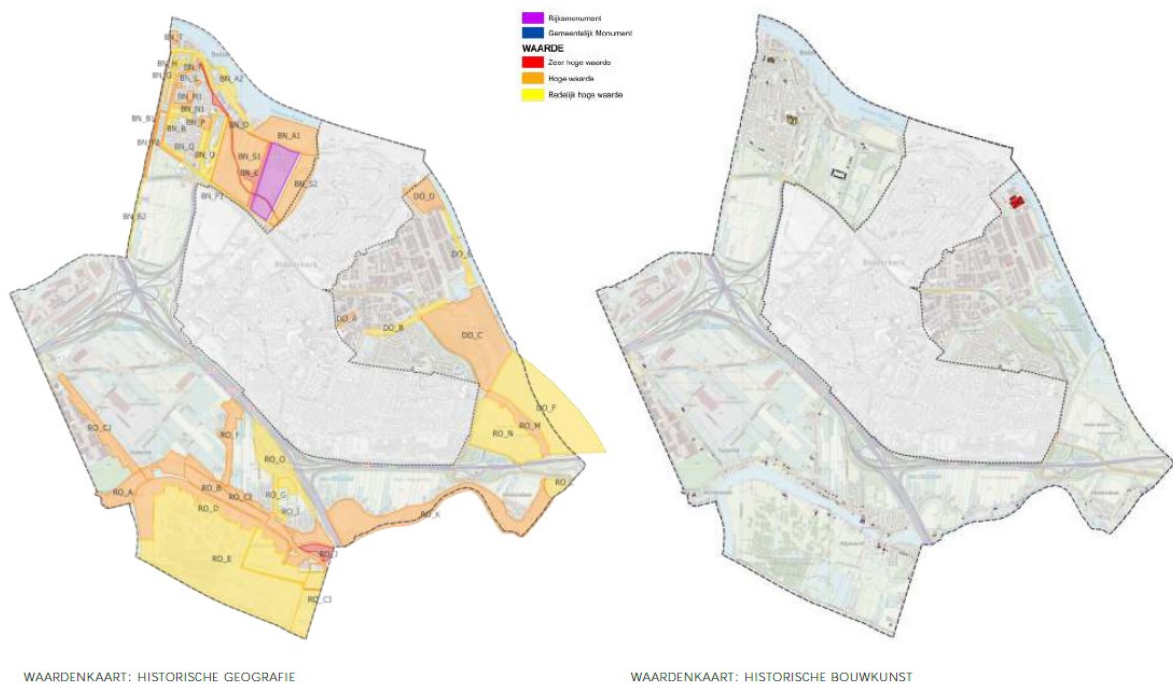
De cultuurhistorische objecten en structuren zijn divers van agrarische en industriële aard in de woongebieden. De cultuurhistorie van het buitengebied concentreert zich langs de lange historische lijnen in het landschap van de polders Oud en Nieuw Reijerwaard. De aanleg van de snelwegen is een grote ruimteclaim in het buitengebied. De afgedamde rivier de Waal speelde een belangrijke rol in de economische en ruimtelijke ontwikkelingen van het gebied. De dijken langs de Waal zijn redelijk behouden. Sporen van de bloeiende vlasindustrie in Rijsoord en de scheeps- en machinebouw van Bolnes zijn niet herkenbaar en beleefbaar.

Bolnes bevat cultuurhistorische waardevolle 19de en 20ste eeuw uitbreidingen van woongebieden in vorm van arbeiderswoningen. De kenmerken van de naoorlogse nieuwe tuinstad en de samenhang tussen de groenblauwe structuren en de bebouwing gaat vaak verloren bij ruimtelijke transformaties. In Bolnes zijn de groenblauwe randen beeldbepalend die de overgangen naar het open buitengebied markeren. Ridderkerk heeft drie keer haar havens vernieuwd en verplaatst. Dit heeft geleid tot het verlies van de havenstructuren in Donkersloot en Oostendam. De ontwikkeling van recreatiebossen in de jaren 60 en 70 zoals de Gorzen en het Griendbos zijn karakteristiek.

Afbeelding 8.6 toont de 50 landschappelijke en stedenbouwkundige structuren waarvan 2 structuren van zeer hoge waardering zijn, 24 structuren zijn van hoge waarde en 24 structuren zijn van redelijk hoge waarde.

In de rechter kaart van afbeelding 8.6 hebben 76 cultuurhistorisch waardevolle objecten en ensembles van objecten een cultuurhistorische waardering gekregen. Van de 76 cultuurhistorische waardevolle objecten zijn vijf objecten/ensembles zijn van zeer hoge waarde, 37 objecten/ensembles zijn van hoge waarde en 34 objecten/ensembles zijn van redelijk hoge waarde. In het buitengebied komen 15 Rijksmonumenten en 15 gemeentelijke monumenten voor (Stichting Dorp, Stad en Land, 2022). De afgelopen jaren is het aantal gemeentelijk monumenten gestegen naar 19 objecten.

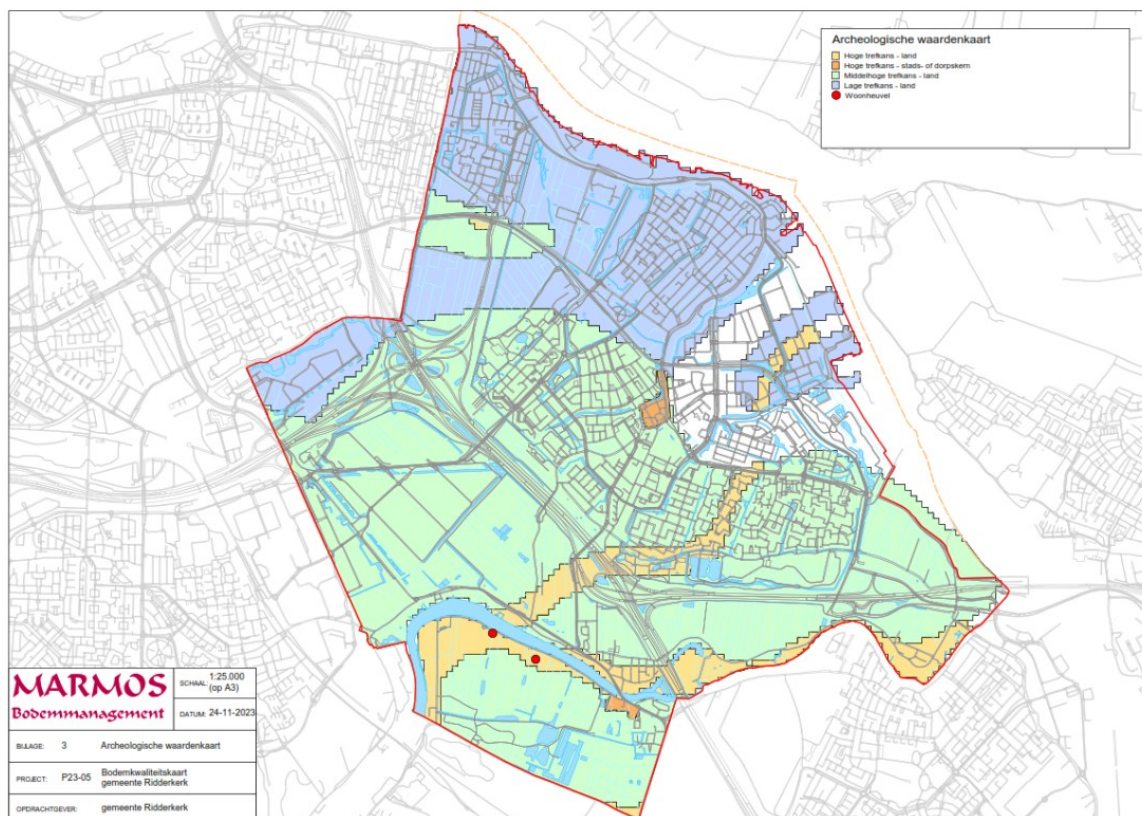
Afbeelding 8.6 Cultuurhistorische waardenkaart Buitengebieden Ridderkerk (Stichting Dorp, Stad en Land, 2022)

8.4 Archeologie

Afbeelding 8.7 toont de archeologische waardenkaart. Deze kaart toont de trefkans op archeologische waarden. De trefkans op archeologische waarden (geel en oranje) is hoog langs de Waal en de afgedamde rivier Waal.

Afbeelding 8.7 Archeologische waardenkaart

8.5 Conclusie

Tabel 8.2 toont de beoordelingen voor de aspecten van het thema landschap en cultuurhistorie.

Tabel 8.2 Samenvatting huidige staat van het thema landschap en cultuurhistorie

Aspect	Beoordeling	Toelichting
landschap	redelijk	de onderscheidende kwaliteit van Ridderkerk is de grote landschappelijke structuren van de dijken, de rivieren de Noord, de Nieuwe Maas en de Waal, maar ook de grote parken en landbouwgebieden. De stedelijke groei, en de snelwegen hebben een groot deel van de oorspronkelijke polder ingenomen en gefragmenteerd. Daarom zijn de kenmerken van de polders verloren gegaan. De Groene Kraag is nog niet ontwikkeld
cultuurhistorie en erfgoed	redelijk	Ridderkerk is rijk aan cultuurhistorische waarden. De zeer hoog gewaardeerde structuren en objecten zijn belang om te behouden. De hoog en redelijk hoog gewaardeerde structuren en objecten zijn ondersteunend voor het totaal van cultuurhistorische waarden maar op zichzelf aangetast. De waardering van Stichting Dorp, Stad en Land toont aan dat structuren en objecten in Ridderkerk bevinden die aangetast zijn bekend is dat sommige van bovenstaande locaties op het punt staan te transformeren. Op dit moment is het niet gegarandeerd dat industrieel erfgoed en de cultuurhistorische waardevolle structuren en objecten beschermd zijn. Dit leidt tot een risico op het verliezen van cultuurhistorische waardevolle structuren (een onomkeerbaar effect).
archeologie	goed	Ridderkerk is rijk aan archeologische waardevolle gebieden. In de huidige situatie komen er geen ontwikkelingen voor die de archeologische waardevolle gebieden aantasten.

WATER, BODEM EN KLIMAAT(ADAPTATIE)

9.1 Inleiding

Tabel 9.1 laat de aspecten en indicatoren zien voor het thema landschap en cultuurhistorie. Deze aspecten en indicatoren worden gebruikt om de huidige staat van Ridderkerk te beschrijven.

Tabel 9.1 Aspecten en indicatoren voor het thema water, bodem en klimaat(adaptatie)

Aspecten	Indicatoren
bodem	bodemkwaliteit bodemdaling
waterkwaliteit en duurzame watervoorziening	drinkwatervoorziening grondwaterkwaliteit oppervlaktewater (fysisch en ecologisch)
microklimaat	hittestress windhinder schaduwhinder/bezonnig
wateroverlast en droogte	risico wateroverlast waterveiligheid

9.2 Bodem en droogte

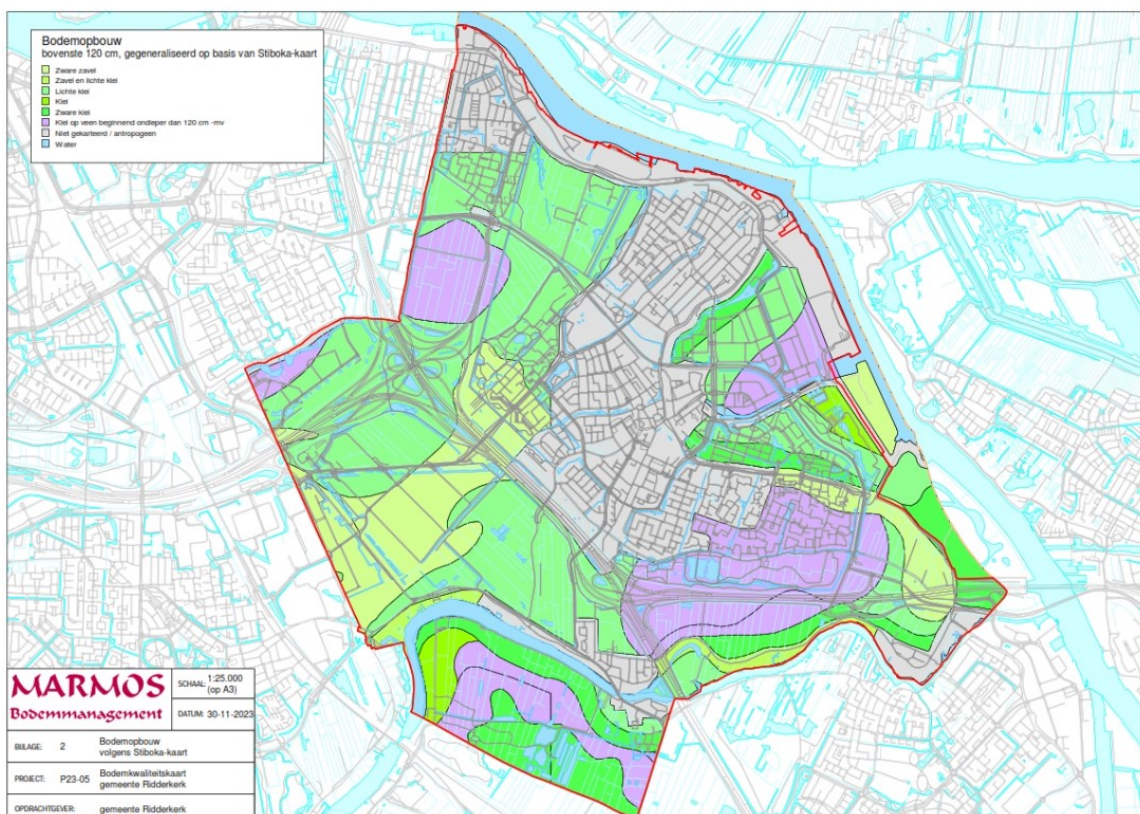
Een vitale bodem is cruciaal voor een gezond ecosysteem. Hoe vitaler de bodem, hoe beter de bodem kan bijdragen aan een robuust watersysteem en een gezonde leefomgeving. Dit komt omdat een vitale bodem water langer kan vasthouden en stoffen kan binden. Dit resulteert in een betere waterkwaliteit en beperkt effecten van droogte en wateroverlast. Er zijn veel eigenschappen en factoren die bepalen hoe vitaal een bodem is. Deze zijn vaak uitgedrukt in fysische, chemische en biologische eigenschappen. Het gaat ook om het samenspel tussen deze eigenschappen. Ze hangen sterk met elkaar samen, en ingreep in de ene eigenschap heeft vaak ook effect op de andere. Ook is de vitaliteit van de bodem afhankelijk van het (beoogde) gebruik.

Kortom, het is moeilijk om dé vitaliteit van de bodem te omschrijven. Voor dit criterium zijn daarom een tweetal van deze eigenschappen geselecteerd als indicatoren van de vitaliteit van de bodem, namelijk bodemdaling en bodemkwaliteit.

Bodemopbouw

De bovengrond in de gemeente bestaat in het algemeen uit zavel of klei (bron: bodemkwaliteitskaart gemeente Ridderkerk 2023). Afbeelding 9.1 toont de bodemopbouw in Ridderkerk.

Afbeelding 9.1 Bodemopbouw gemeente Ridderkerk

Bodemdaling

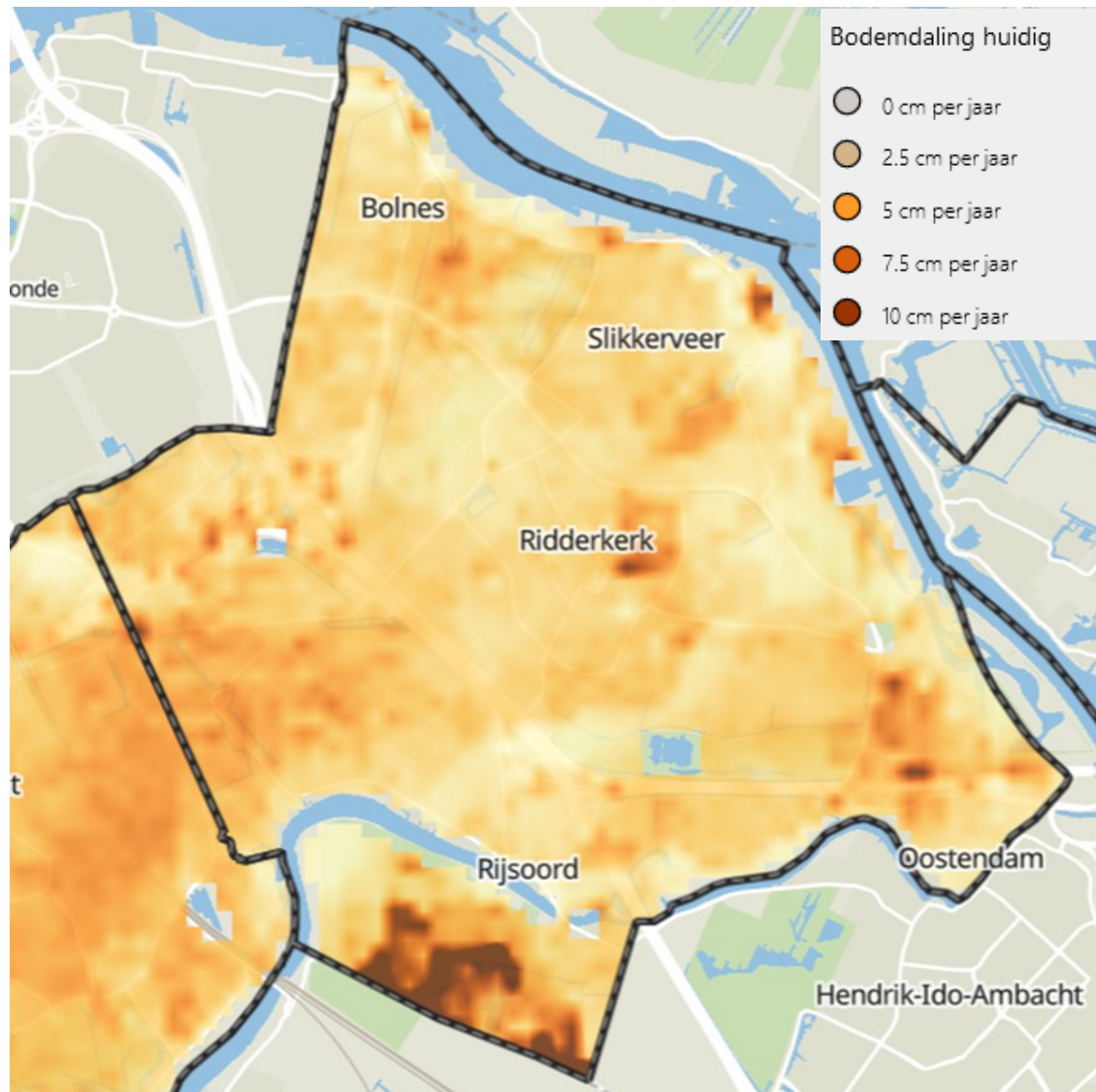
Door extreme droogte dalen de grondwaterstanden en ontstaat een risico voor bodemdaling. Afbeelding 9.2 laat de huidige bodemdaling zien in Ridderkerk. Over het algemeen is er sprake van bodemdaling in de gehele gemeente. De grootste bodemdaling is te vinden in Slikkerveer, Centrum-Ridderkerk, Oostendam en Rijsoord. In Rijsoord wordt dit waarschijnlijk veroorzaakt door het agrarisch grondgebruik.

Veen is een erg gevoelig bodemtype voor droogte, doordat een verlaging van de grondwaterstand ervoor kan zorgen dat het veen oxideert of inklinkt. In vrijwel de gehele gemeente is de veenlaag vrij dik (3 - 5 meter), wat de huidige bodemdaling ook (gedeeltelijk) kan verklaren.

Zoals te zien is in afbeelding 9.2, is er in Ridderkerk in een aanzienlijk gedeelte van het gebied sprake van bodemdaling. Bodemdaling kan leiden tot schade aan infrastructuur, dijken, gebouwen en kunstwerken. Schade aan huizen kan ontstaan doordat bij houten funderingspalen paalrot kan optreden wanneer de grondwaterstand te ver zakt. Panden die niet op houten, maar op betonnen palen zijn gefundeerd, zijn minder kwetsbaar.

In Ridderkerk zijn vooral de panden van vóór 1950 op gebieden met veen in de ondergrond gevoelig voor bodemdaling. Veel van deze panden zijn gesitueerd langs de dijken in het noordwestelijke deel van Bolnes, het noordoostelijke deel van Slikkerveer en in de omgeving van de Donckselaan. Daarnaast zijn de monumentale panden in het centrum kwetsbaar voor droogte die vaak een houten fundering hebben.

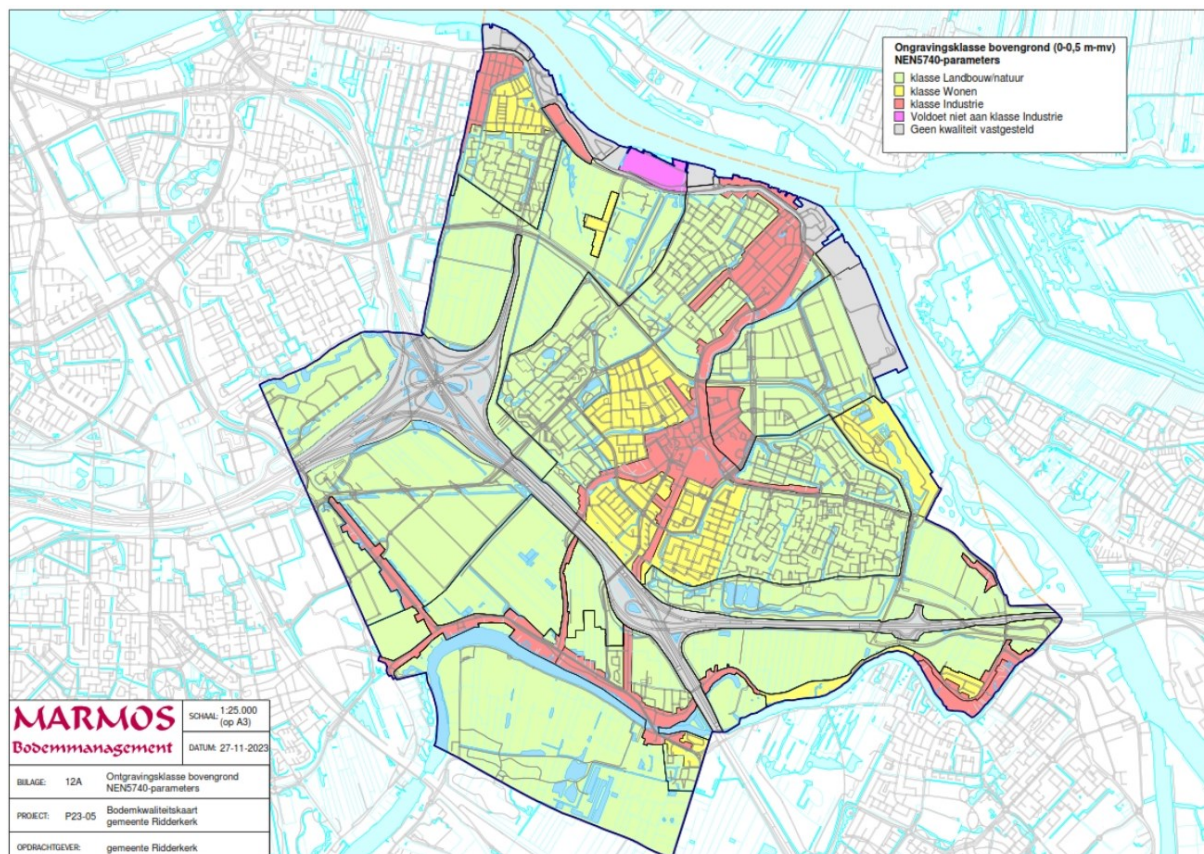
Afbeelding 9.2 Huidige bodemdaling in Ridderkerk (BAR Klimaatmonitor, 2021)

Bodemkwaliteit

In de gemeente Ridderkerk komen bodemverontreinigingen. In 2023 heeft de gemeente Ridderkerk een geactualiseerde bodemkwaliteitskaart van de landbodem van de gemeente Ridderkerk gepubliceerd. In een bodemkwaliteitskaart wordt een bodembeheergebied ingedeeld in één of meer zones met een vergelijkbaar milieu hygiënische bodemkwaliteit. Het gaat hierbij om de 'gemiddelde' kwaliteit van deze gebieden, afgezien van lokale verontreinigingen veroorzaakt door puntbronnen. Afbeelding 9.3 geeft een indicatie van de bodemkwaliteit. De bovengrond is het meest vervuild waardoor het een worst-case beeld geeft van de bodemkwaliteit. De gebieden met de aanduidingen 'klasse Industrie' en 'Voldoet niet aan klasse industrie' zijn gebieden met de slechtste bodemkwaliteit. Dit wordt met name veroorzaakt door historische bodembedreigende activiteiten in de oude kernen en de dijklinten (onder andere de scheepsbouw langs de rivier).

Afbeelding 9.3 Bodemkwaliteit: Ontgravingsklasse bovengrond NEN5740-parameters

9.3 Waterkwaliteit en duurzame watervoorziening

KRW-waterlichamen

In de gemeente Ridderkerk komen drie KRW-waterlichamen voor:

- 1 Afwatering Oud en Nieuw Reyerwaard (NL40_26_3) onder beheer van het waterschap Hollandse Delta;
- 2 De Waal (IJsselmonde) (OWL: NL40_24_3) onder beheer van het waterschap Hollandse Delta;
- 3 Nieuwe Maas (NL94_8) onder beheer van Rijkswaterstaat.

Per KRW-waterlichaam is hieronder een karakterschets beschreven op basis van de factsheet van het waterschap Hollandse Delta (2023). Bovendien is de toestand van de onderliggende onderdelen van biologie en algemeen fysische chemie weergegeven in tabellen.

Afbeelding 9.4 Legenda voor tabellen bij de karakterschetsen bron: waterschap Hollandse Delta

		Biologie en Algemeen fysische chemie	Chemie en Specifieke verontreinigende stoffen
	Blauw	Zeer goed 1)	Voldoet
	Groen	Goed	-
	Geel	Matig	-
	Oranje	Ontoereikend	-
	Rood	Slecht	Voldoet niet
	Grijs	-	Niet toetsbaar

1) Wordt niet gebruikt indien status sterk veranderd of kunstmatig.

Indien een oordeel ontbreekt is de betreffende cel niet gekleurd. De aanduiding X geeft aan dat het betreffende toestandsoordeel niet afkomstig is uit Aquo-kit. De aanduiding A geeft aan dat sprake is van een achteruitgang van de toestand ten opzichte van de vorige planperiode.

Afwatering Oud en Nieuw Reyerwaard

Het waterlichaam is een afvoerende hoofdwatergang gelegen in het noorden van de gemeente Ridderkerk (kern Bolnes). Vanaf het gemaal heeft het waterlichaam een zuidelijke en zuidoostelijke tak. De totale oppervlakte is 3,2 ha. De waterdiepte ligt tussen de 1,00 en 2,00 m. In het zuidoosten begint het waterlichaam aan de rand van de bebouwde kom. De oevers zijn hier deels beschoeid en oever- en waterplanten komen veelvuldig voor. Rond het gemaal en verder naar het zuiden is het waterlichaam door beschoeiing begrensd. Intensief maaibeheer met maaiboten vindt plaats aangezien het een belangrijke afvoerende watergang is (> 3x per jaar maaien). Door het intensieve onderhoud en de aanwezige bebouwing en infrastructuur is de mogelijkheid voor waterplantenontwikkeling beperkt. De huidige biologische toestand is slecht tot goed. De chemische toestand is over het algemeen matig tot goed.

Afbeelding 9.5 Beoordeling ecologische toestand op de onderdelen biologie en algemeen fysische chemie voor het waterlichaam Afwatering Oud en Nieuw Reyerwaard (Waterschap Hollandse Delta, 2023)

Biologie	GEP	Toestand				Doelbereik 2027
		2009	2015	2021	2023	
Macrofauna (EKR)	≥ 0,60					vrijwel zeker
Overige waterflora (EKR)	≥ 0,35					vrijwel zeker
Vis (EKR)	≥ 0,60					vrijwel zeker
Fytoplankton (EKR)	≥ 0,60					vrijwel zeker

Algemeen fysische chemie

Fosfor totaal (zgm) (mg P/l)	≤ 0,15			A		vrijwel zeker
Stikstof totaal (zgm) (mg N/l)	≤ 2,80					vrijwel zeker
DIN (winterperiode) (mg N/l)	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
Zoutgehalte (zgm) (mg Cl/l)	≤ 300					vrijwel zeker
Temperatuur (max. waarde) (gr.C)	≤ 25					vrijwel zeker
Zuurgraad (zgm) (-)	5,5 - 8,5					vrijwel zeker
Zuurstofverzadiging(sgraad)(zgm) (%)	40 - 120					vrijwel zeker
Doorzicht (zgm) (m)	≥ 0,65					vrijwel zeker

De Waal (IJsselmonde)

De Waal is een in de 14e eeuw afgesloten rivierarm. Hij loopt van Heerjansdam in het zuiden, via Rijsoord, naar Hendrik Ido Ambacht en wordt beheerd en gebruikt als meer. Het totale oppervlak van het waterlichaam is 74 ha met een lengte van circa 9 km. Sinds 1950 wordt het water als voorraadbekken gebruikt voor aanvoer van water naar de polders. Het waterlichaam heeft over de gehele lengte een diepte van meer dan 2,50 m. In het deel westelijk van de spoorbrug is in 1970 zand gewonnen waardoor de waterdiepte hier is vergroot naar circa 15-20 m. Langs de oevers van het waterlichaam zijn over de gehele lengte rietkragen te vinden. Op veel plaatsen zijn de oevers en de rietkragen door beschoeiing beschermd. Voornamelijk in het smallere deel bij Hendrik Ido Ambacht, waar veel pleziervaart plaatsvindt, zijn de oevers en rietkragen beschermd. Het waterlichaam heeft een belangrijke recreatiefunctie in de regio, met zwemmen, zeilen, roeien en vissen als veel voorkomende activiteiten. Door aanwezige bebouwing en infrastructuur is de ruimte voor oeverplanten beperkt en kent het waterlichaam een vast peil. De huidige biologische toestand is slecht tot goed. De chemische toestand is over het algemeen ontoereikend tot goed.

Afbeelding 9.6 Beoordeling ecologische toestand op de onderdelen biologie en algemeen fysische chemie voor het waterlichaam De Waal (IJsselmonde) (Waterschap Hollandse Delta, 2023)

Biologie	GEP	Toestand				Doelbereik 2027
		2009	2015	2021	2023	
Macrofauna (EKR)	≥ 0,45					vrijwel zeker
Overige waterflora (EKR)	≥ 0,45					vrijwel zeker
Vis (EKR)	≥ 0,40					vrijwel zeker
Fytoplankton (EKR)	≥ 0,60					vrijwel zeker

Algemeen fysische chemie

Fosfor totaal (zgm) (mg P/l)	≤ 0,03					vrijwel zeker
Stikstof totaal (zgm) (mg N/l)	≤ 0,90			A		vrijwel zeker
DIN (winterperiode) (mg N/l)	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
Zoutgehalte (zgm) (mg Cl/l)	≤ 200					vrijwel zeker
Temperatuur (max. waarde) (gr.C)	≤ 25					vrijwel zeker
Zuurgraad (zgm) (-)	6,5 - 8,5					vrijwel zeker
Zuurstofverzadiging(sgraad)(zgm) (%)	60 - 120					vrijwel zeker
Doorzicht (zgm) (m)	≥ 1,70					vrijwel zeker

Nieuwe Maas

Op basis van de analyse van de huidige situatie en de belastingen in het waterlichaam Nieuwe Maas van Rijkswaterstaat in 2012 kunnen knelpunten voor de ecologische en chemische kwaliteit worden gedefinieerd.

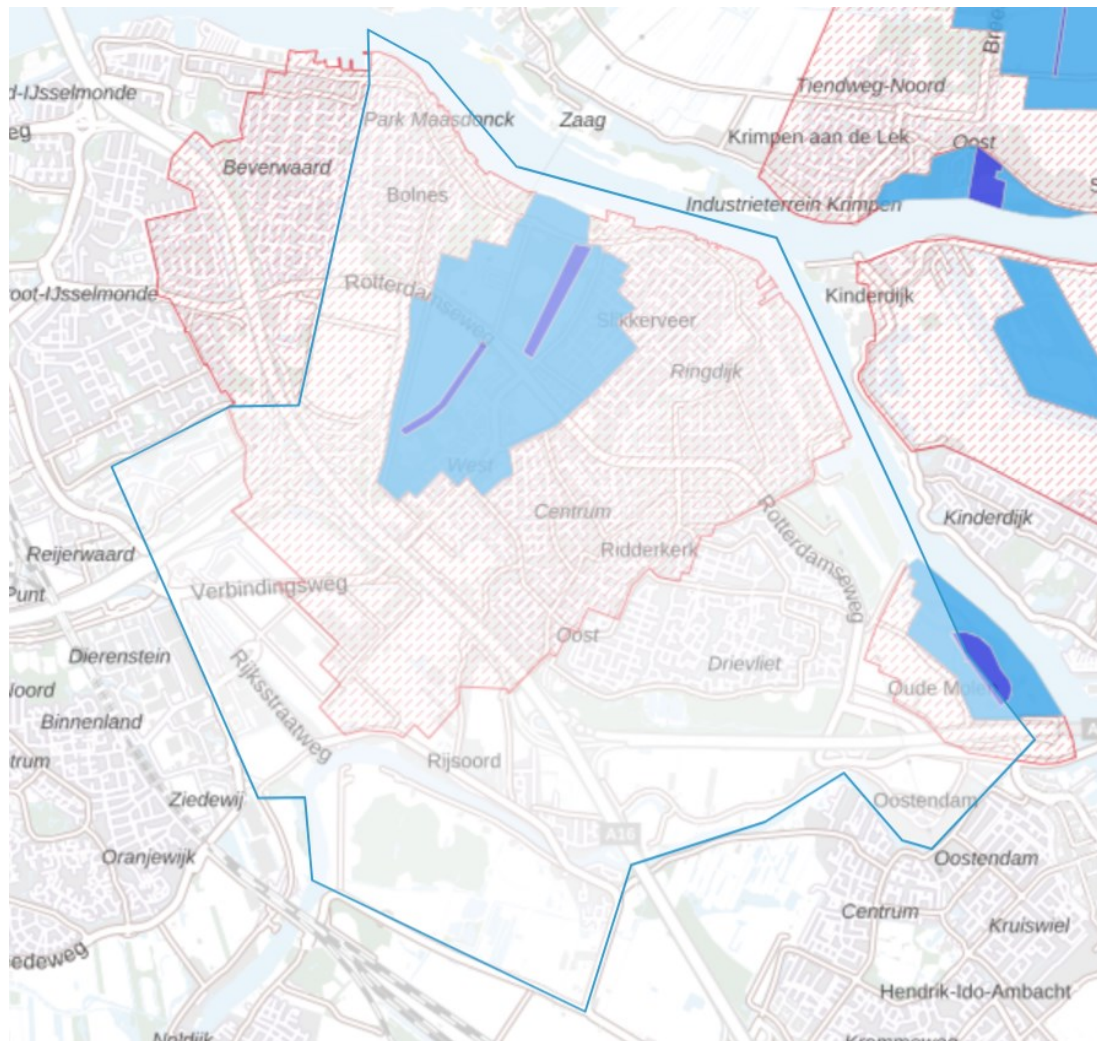
Tabel 9.2 Belangrijkste knelpunten per kwaliteitselement bron: (Rijkswaterstaat, 2012)

Kwaliteitselement	Knelpunten ecologisch functioneren	Opmerking
<i>Ecologie</i>		
vis	beperkte paai- en opgroei gebieden, scheepvaartgolven, vispasseerbaarheid naar omringende wateren	steile oevers en de diepe havens vormen een weinig geschikt leefgebied. Vispasseerbaarheid voor stroomopwaartse vissen is geen probleem aangezien het waterlichaam de enige open verbinding vormt tussen Rijn/Maas en de Noordzee Uitwisseling met zijwateren is wel beperkt mogelijk.
macroalgen en angiospermen	geschikt leefgebied, beschikbaar areaal is marginaal	voormalige gorzen zijn verruigd en verzoet, het totale oppervlakte is door bedijking sterk achteruitgegaan, vergroting van het areaal is nauwelijks mogelijk. Zeegrasvelden zijn hier nooit geweest.
macrofauna	te weinig ondiepe oeverzones (gebrek aan zacht substraat), verontreinigde waterbodems	de hard-substraatorganismen zijn overtegenwoordigd terwijl de zacht substraat organismen nagenoeg ontbreken.
fytoplankton	n.v.t.	-
<i>Biologie ondersteunende parameters</i>		
overige relevante stoffen	overschrijding van PCB's	aantal aandachtstoffen waar niet met zekerheid kan worden vastgesteld of er overschrijding van normen speelt.
	1ste lijns overschrijding van koper en kobalt	geen correctie mogelijk voor bio beschikbaarheid en achtergrondgehalte; aandachtstoffen.
fysisch-chemische elementen	hoge nutriëntenbelasting	-
<i>chemische toestand</i>		
prioritaire stoffen	overschrijdingen van som PAK	plus aantal aandachtstoffen waar niet met zekerheid kan worden vastgesteld of er overschrijding van normen speelt.

Grondwater

Afbeelding 9.3 toont grondwaterbeschermingsgebieden en waterwindgebieden in Ridderkerk. Een groot deel van Ridderkerk valt in de boring vrije zone. Dit geeft restricties voor de energietransitie. Bijvoorbeeld door een verbod op de aanleg van bodemenergiesystemen.

Afbeelding 9.7 Grondwaterbeschermingskaart rondom bronnen voor drinkwater (bron: RIVM, 2024)

Legenda:

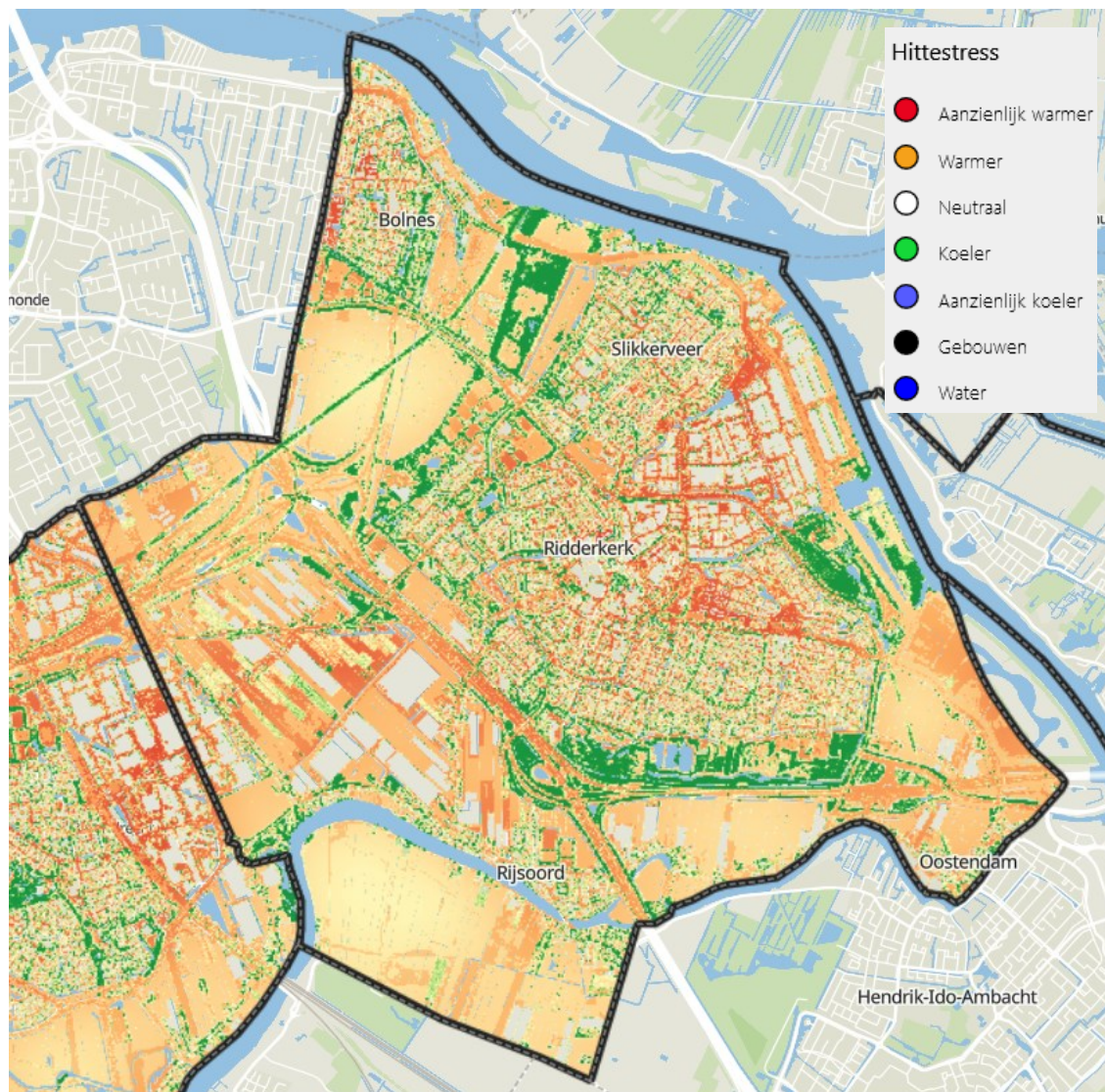
- Grondwaterbeschermingskaart
- Waterwingebied
- Grondwaterbeschermingsgebied
- 100-jaarszone
- Intrekgebied
- Boringsvrije zone
- Warmte-koude-opslag verbods- of restrictiegebied

9.4 Microklimaat

Afbeelding 9.8 toont waar hittestress kan optreden tijdens zomerse dagen. De kaart maakt daarvoor gebruik van de Physical Equivalent Temperature (PET/gevoelstemperatuur) op een warme zomerdag (tussen 1 april en 30 september) die één keer per 1.000 zomerdagen voorkomt in het huidige klimaat. Factoren die hierbij een rol kunnen spelen zijn bijvoorbeeld: schaduw, windsnelheid, luchtvochtigheid, luchttemperatuur, straatbreedte, gebouwhoogte en bomen. Windhinder en bezonning kan door deze factoren afgeleid worden van hittestress. Koele plekken ontstaan deels door hoge windsnelheden. Bezonning en beschaduwing van plekken hebben invloed op de luchttemperatuur.

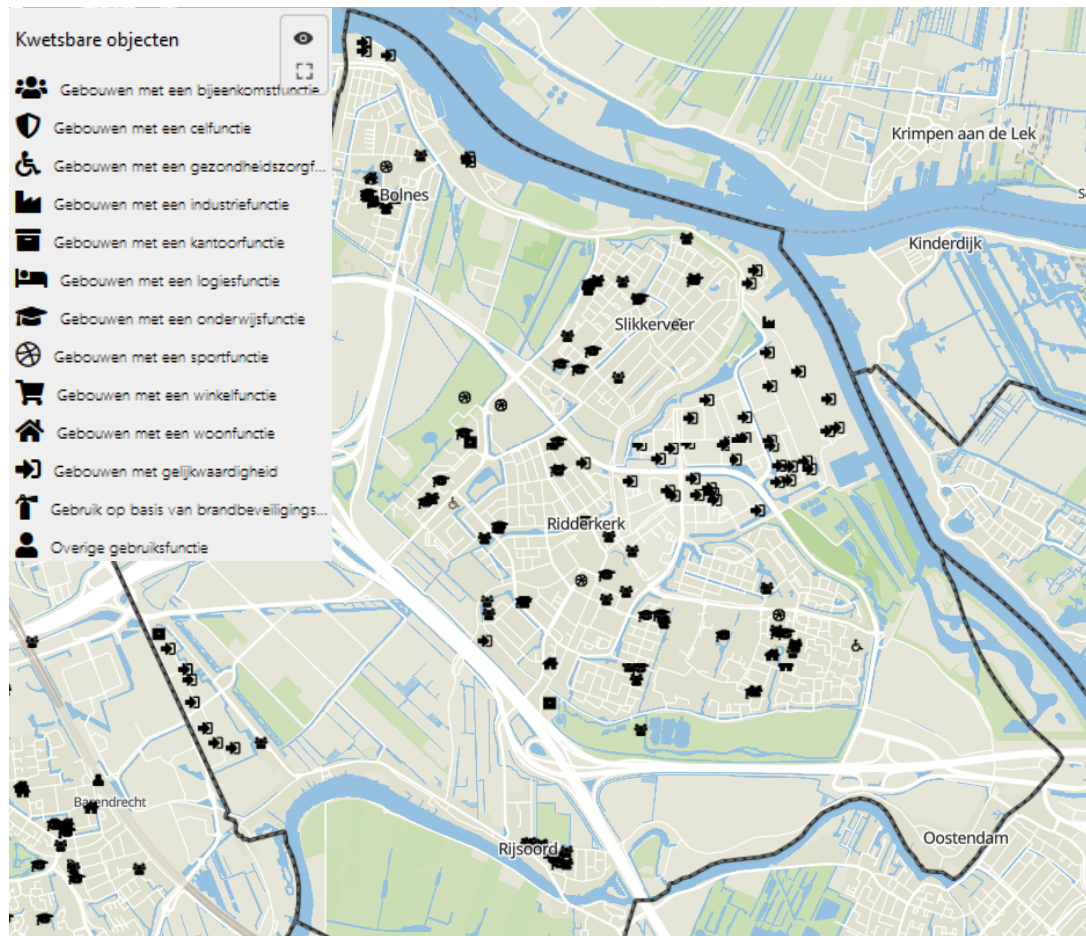
Het oppervlak aan verharding is groot in de gemeente Ridderkerk. In Ridderkerk is binnen de bebouwde kom 61 m² groen per woning beschikbaar. Dit is een gemiddelde, waardoor deze hoeveelheid nog kan sterk kan afwijken per woning en per wijk. Zowel door een overmaat in de openbare ruimte (wegen, parkeren op maaiveld) als door het grote oppervlak aan uitgegeven terrein (bedrijventerreinen). Dit zorgt voor veel hittevorming in de zomer en wateroverlast bij piekbuien. Dat is ook het geval bij de winkelcentra. De grootste hittestress in de gemeente Ridderkerk is te vinden in Slikkerveer (Donkersloot), het westen van Bolnes en in gedeeltes van Rijsoord.

Afbeelding 9.8 Hittestress (Physical Equivalent Temperature) in Ridderkerk (BAR Klimaatmonitor, 2021)

In afbeelding 9.9 zijn de kwetsbare objecten in hittestress-gevoelige gebieden in de gemeente weergegeven. Vrijwel door de hele gemeente (behalve in Oostendam) zijn kwetsbare objecten te vinden, al verschillen de functies van deze objecten wel. In de wijken Rijsoord en Drievliet is het opvallend dat er clusters zijn van kwetsbare objecten met voornamelijk een bijeenkomstfunctie of een onderwijsfunctie.

Afbeelding 9.9 Kwetsbare objecten in hittestress-gevoelige gebieden in Ridderkerk (BAR Klimaatmonitor, 2021)

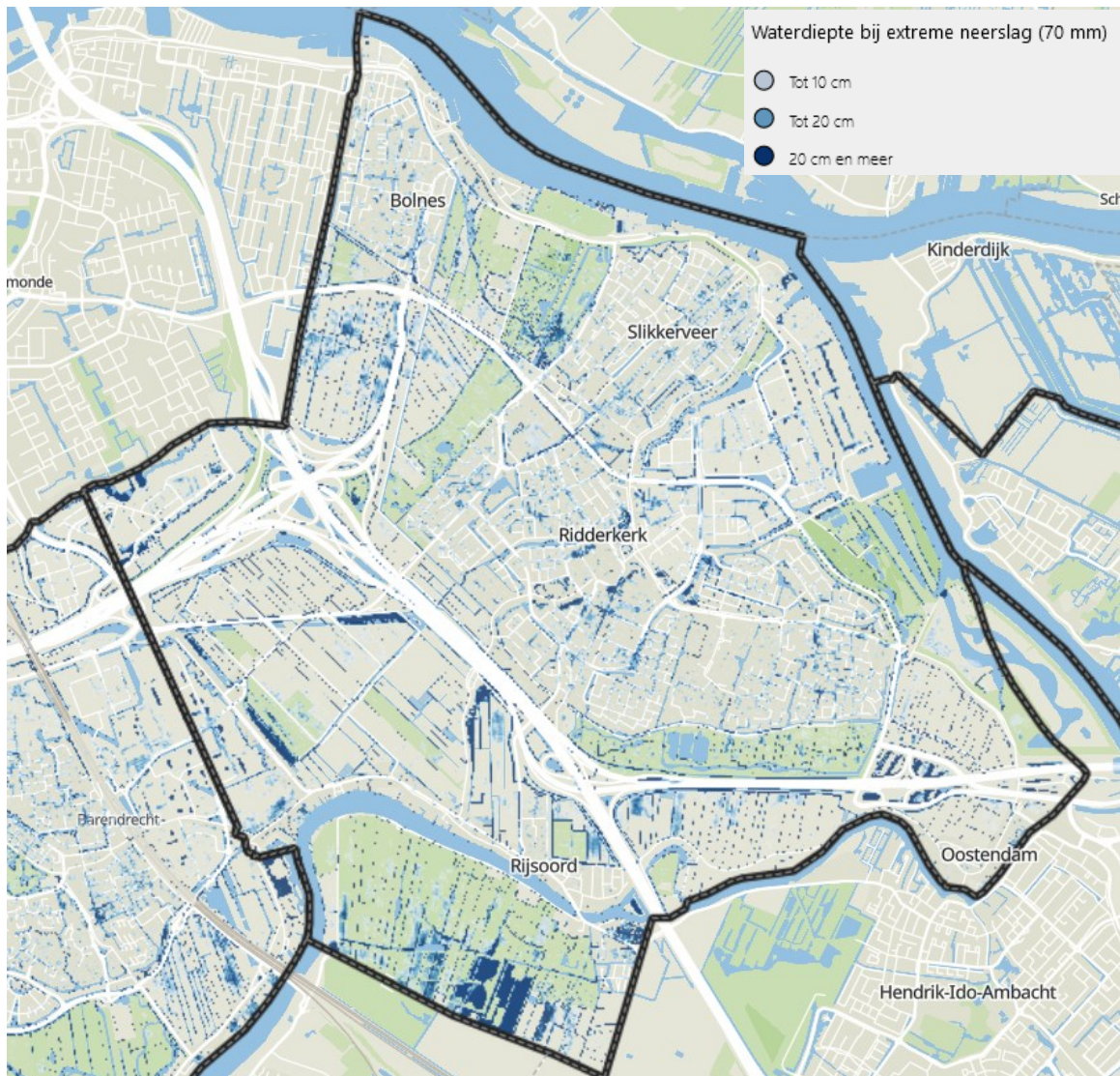
9.5 Wateroverlast

Wateroverlast

Door hevige en kortere buien is er een risico voor wateroverlast. Op 29 mei 2018 heeft Ridderkerk de gevolgen van een extreme regenbui meegemaakt. Er viel toen in korte tijd 50 tot 70 mm water. Als gevolg hiervan ontstond op verschillende plekken in Ridderkerk wateroverlast, zoals de ondergelopen tunnel onder de Rijksstraatweg.

De kwetsbaarheid en gevoeligheid voor hevige neerslag verschilt tussen gebieden. Afbeelding 9.10 toont de hoeveelheid water die op straat blijft liggen na een hevige regenbui. Sommige gebieden zijn lager gelegen en hebben daardoor een hogere kwetsbaarheid dan gebieden die hoger gelegen zijn. In de gebieden die kwetsbaarder zijn, is er dan niet alleen sprake van hinder, maar ook van overlast of zelfs schade.

Afbeelding 9.10 Waterdiepte bij extreme neerslag (70 mm) in Ridderkerk (BAR Klimaatmonitor, 2021)

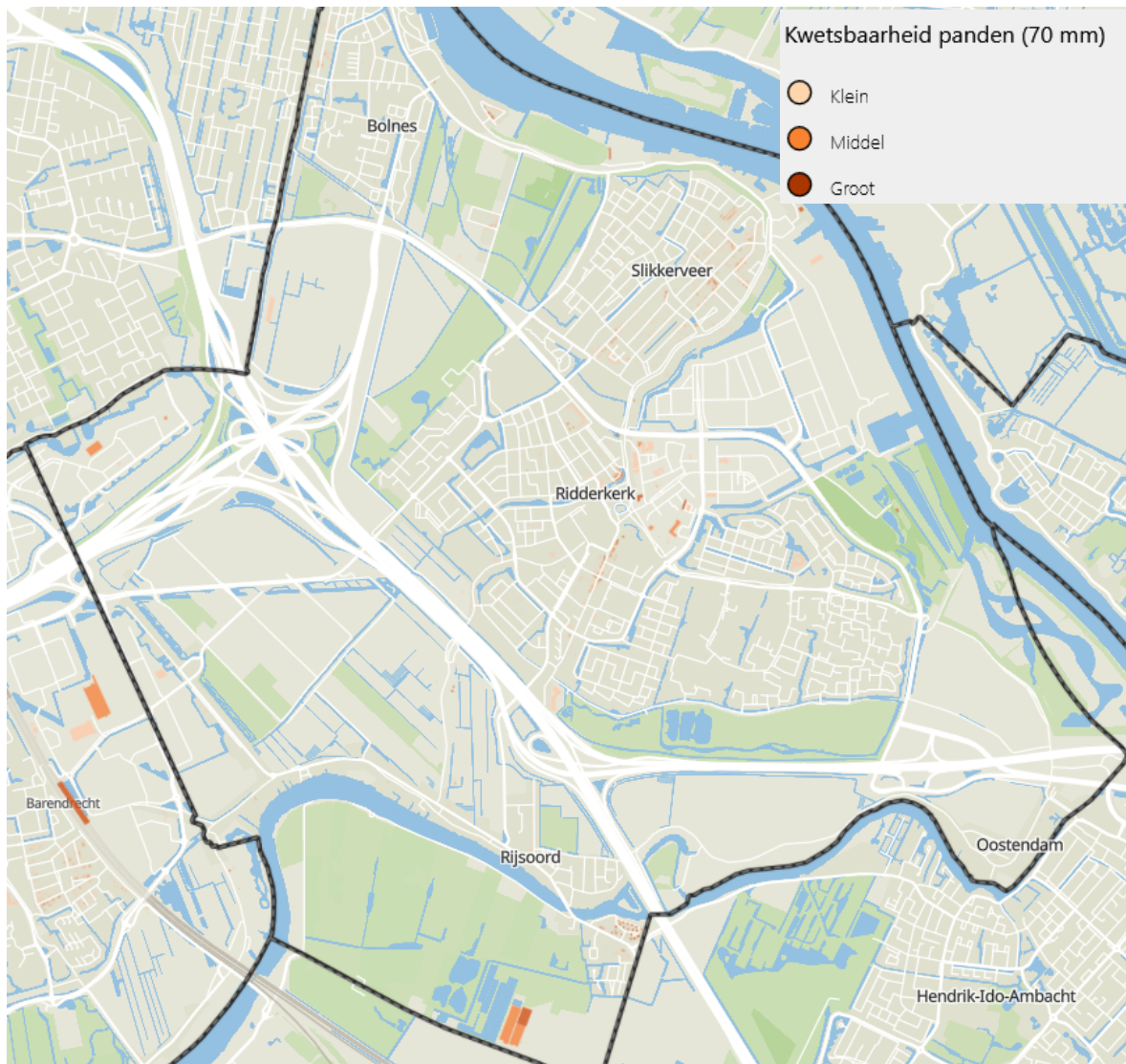

Afbeelding 9.11 laat de knelpunten voor wateroverlast zien in Ridderkerk. Vooral in Slikkerveer, Bolnes en Ridderkerk-Centrum is overlast te verwachten. Dit is ook bevestigd tijdens de risicodialogen met inwoners. Afbeelding 9.12 laat daarnaast zien welke panden in Ridderkerk kwetsbaar zijn bij een extreme regenbui van 70 mm. Deze panden zijn voornamelijk in Slikkerveer en er zijn een aantal grote kwetsbare panden in het zuiden van Rijsoord.

Afbeelding 9.11 Knelpunten wateroverlast in Ridderkerk (BAR Klimaatmonitor, 2021)

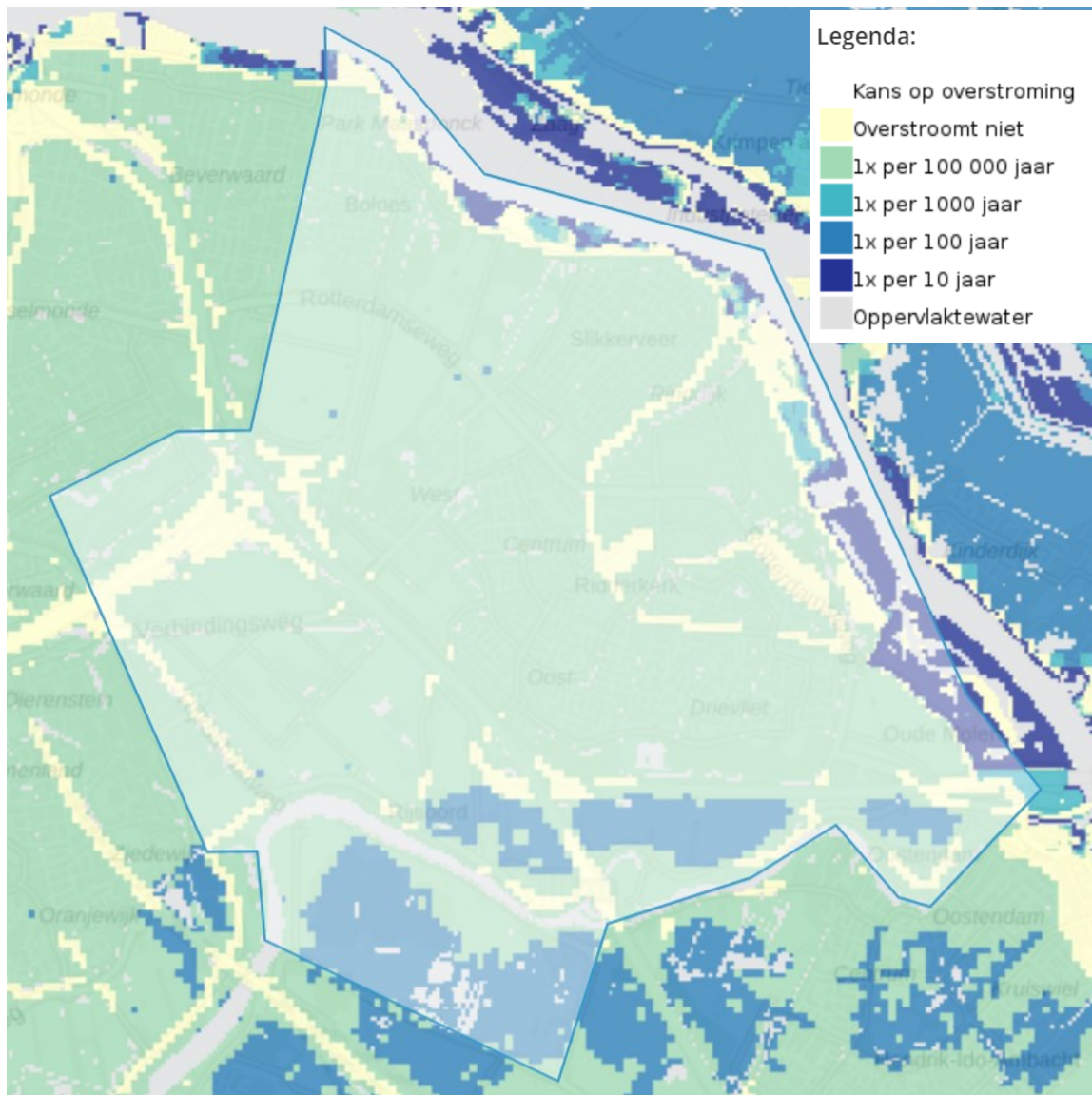
Afbeelding 9.12 Kwetsbaarheid van panden in Ridderkerk door wateroverlast (BAR Klimaatmonitor, 2021)

Overstromingsgevaar

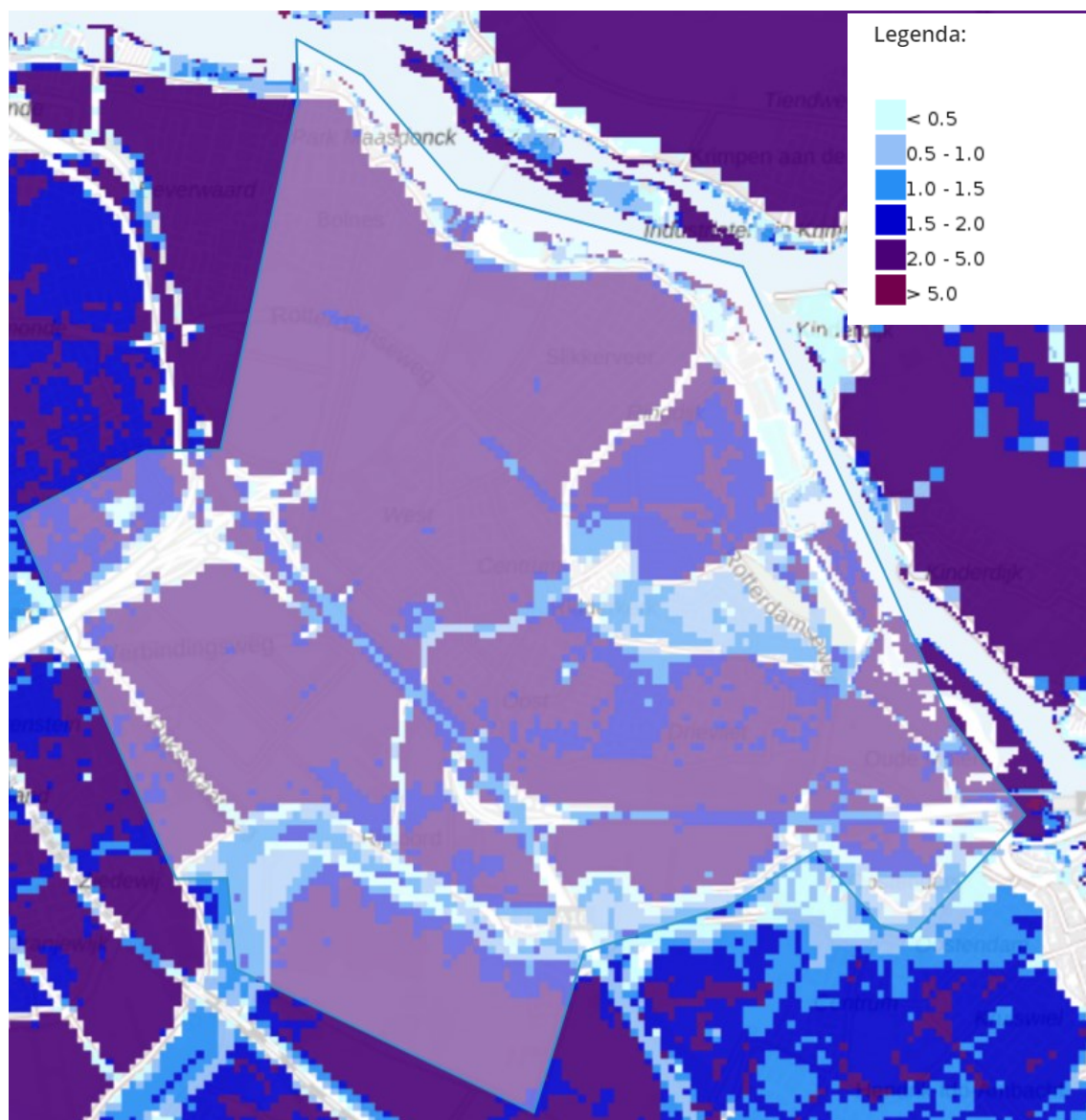
Op afbeelding 9.15 is de kans op een overstroming vanuit de zee, een meer of een rivier afgebeeld. In het grootste gedeelte van de gemeente is de kans niet aanwezig of één keer per 100.000 jaar. Echter is er op sommige plekken, vooral langs de rivier, een vrij grote kans (één keer per tien tot één keer per 1.000 jaar). Ook in het zuiden van de gemeente, in de wijken Drievliet, het Zand en Oost, is de kans op overstroming één keer in de 100 jaar.

Afbeelding 9.13 Kans op een overstroming vanuit zee, meer of rivier (bron: Rijkswaterstaat, 2022)

Op afbeelding 9.14 is de gemiddelde waterdiepte weergegeven op het moment van een dijkdoorbraak. Het grootste gedeelte van Ridderkerk krijgt bij een dijkdoorbraak te maken met water dat tot wel 5 meter hoog staat. Dit zou dus vooral in de gebieden langs de Nieuwe Maas en in de wijken Drievliet, Het Zand en Oost een probleem kunnen vormen.

Afbeelding 9.14 Maximale waterdiepte bij een dijkdoorbraak (bron: Rijkswaterstaat, 2022)

Droogte

Droogte leidt ook tot verslechtering van waterkwaliteit door een afname van de beschikbaarheid van zoet water en de groei van algen. De kans op verzilting van het oppervlakte- en grondwater neemt toe door het inlaten van water van een mindere kwaliteit. Doordat de rivieren in de zomer minder zoetwater afvoeren, kan zout water het land binnendringen. Dit heeft in de toekomst gevolgen voor de drinkwaterwinning in Ridderkerk. Ook zal vaker schade aan beplantingen en vegetaties optreden. Daarnaast heeft het invloed op het peilbeheer (de hoogte van het water ten opzichte van het NAP in een bepaald gebied) en de zoetwaterbeschikbaarheid in landelijk gebied.

9.6 Conclusie

De gemeente Ridderkerk heeft in haar strategie klimaatadaptatie Ridderkerk de kwetsbaarheden samengevat (afbeelding 9.15) (Gemeente Riddekerk, 2022). Op basis van deze kwetsbaarheden is de huidige situatie beoordeeld.

Tabel 9.3 toont de beoordelingen voor de aspecten van het thema water, bodem en klimaat(adaptatie).

Tabel 9.3 Samenvatting huidige staat van het thema water, bodem en klimaat(adaptatie)

Aspect	Beoordeling	Toelichting
bodem	redelijk	de bodemvitaliteit is slecht doordat Ridderkerk gebieden heeft die kwetsbaar zijn door bodemdaling en gebieden heeft die naar verwachting een slechte bodemkwaliteit hebben. Bodemkwaliteit verbetert wel indien bodemverontreinigingen gesaneerd worden bij ruimtelijke ontwikkelingen.
waterkwaliteit en duurzame watervoorziening	slecht	de KRW-doelen zijn niet gehaald voor de KRW-waterlichamen. De toestand is niet goed voor alle onderdelen. Ridderkerk bevat een grondwaterbeschermingsgebied.
microklimaat	redelijk	de grootste hittestress in de gemeente Ridderkerk is te vinden in Slikkerveer (Donkersloot), het westen van Bolnes en in gedeeltes van Rijsoord. Dit betreft een bedrijventerreinen maar ook woonwijken en de winkelcentra waar onder andere senioren als kwetsbare groep ook komen.
wateroverlast en droogte	redelijk	Ridderkerk is kwetsbaar voor wateroverlast vanwege versteende plekken met weinig groen in de gemeente bijvoorbeeld bij bedrijventerreinen of in Bolnes (nieuwe delen), Slikkerveer en Ridderkerk-Centrum. Huizen, straten en doorgaande wegen kunnen onderlopen bij extreme buien. door extreme droogte ontstaat bodemdaling. Lang niet alle delen van Ridderkerk ervaren dit probleem door de gevarieerde bodemopbouw. over het algemeen is de kans op overstromingen in Ridderkerk vrij laag. Echter zijn er een aantal gebieden, vooral langs de Nieuwe Maas en in de wijken in het Zuiden van de gemeente, waar een vrij grote kans op overstroming is. Deze overstromingen zorgen voor veel schade en het water zal op de meeste plekken tot 5.0 meter diep staan.

Afbeelding 9.15 kwetsbaarheden in beeld (bron: strategie klimaatadaptatie)

DUURZAAMHEID

10.1 Inleiding

Tabel 10.1 laat de aspecten en indicatoren zien voor het thema duurzaamheid. Deze aspecten en indicatoren worden gebruikt om de huidige staat van Ridderkerk te beschrijven.

Tabel 10.1 Aspecten en indicatoren voor het thema duurzaamheid

Aspecten	Indicatoren
energie	energiegebruik
materiaal	materiaalgebruik

10.2 Energie

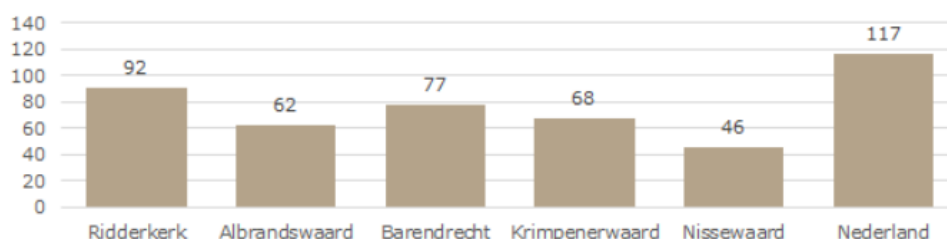
Voor het beoordelen van het aspect 'energie' is gekeken naar het totale energieverbruik in Ridderkerk, en het energiegebruik van woningen, kantoren en overheidsgebouwen. De Ridderkerkse gegevens zijn - indien beschikbaar - vergeleken met die van de regio waar Ridderkerk in ligt (Groot-Rijnmond) en Nederland.

Totalen

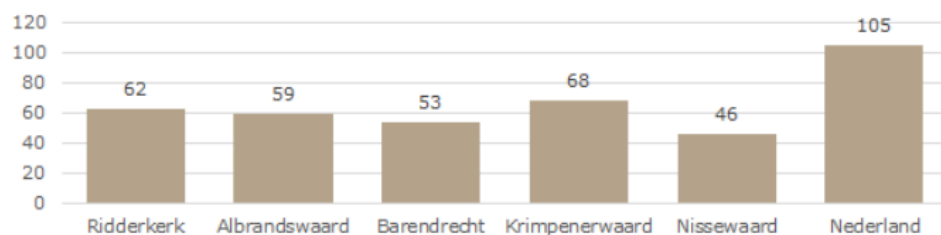
In 2021 heeft Ridderkerk haar beleid omtrent de energietransitie gepubliceerd. Uit het bijgaande onderzoek blijkt dat Ridderkerk fors meer energie verbruikt per 1.000 inwoners dan gemeenten in de regio (zie afbeelding 10.1). Wanneer de energie die wordt verbruikt in relatie tot auto(snel)wegen op de gemiddelde hoeveelheden in mindering wordt gebracht, blijkt echter dat Ridderkerk redelijk gemiddeld scoort in vergelijking met gemeenten in de regio. De invloed van de auto(snel)wegen vertaalt zich ook door naar de CO₂-uitstoot, zoals blijkt uit afbeelding 10.3, afbeelding 10.4 en afbeelding 10.5.

Ridderkerk gebruikt een stuk minder energie en stoot een stuk minder CO₂ dan gemiddeld is per 1.000 inwoners in Nederland (afbeelding 10.2, afbeelding 10.4).

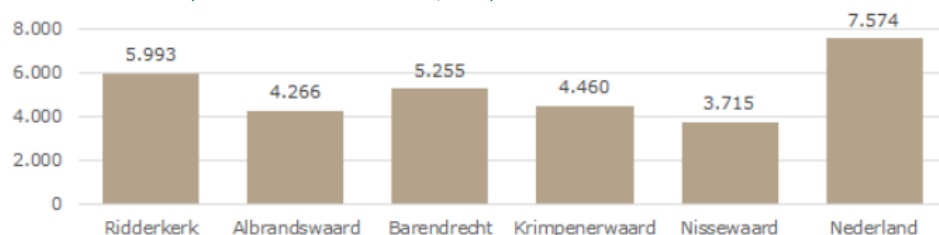
Afbeelding 10.1 Totaal bekend energieverbruik per 1.000 inwoners (inclusief hernieuwbare warmte, zonnestroom 'achter de meter' en auto(snel)wegen) in 2018 in TJ (bron: Gemeente Ridderkerk, 2021)

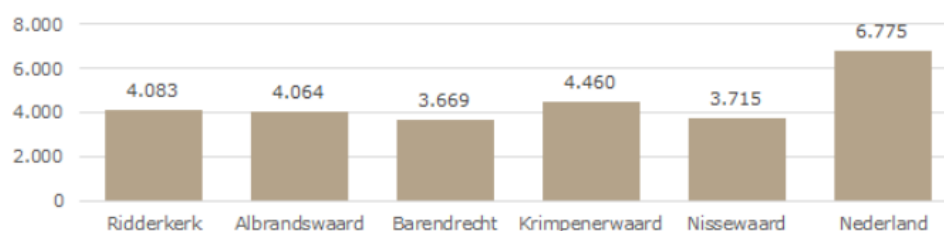
Afbeelding 10.2 Totaal bekend energieverbruik per 1.000 inwoners (inclusief hernieuwbare warmte, exclusief auto(snel)wegen) in 2018 in TJ (bron: Gemeente Ridderkerk, 2021)

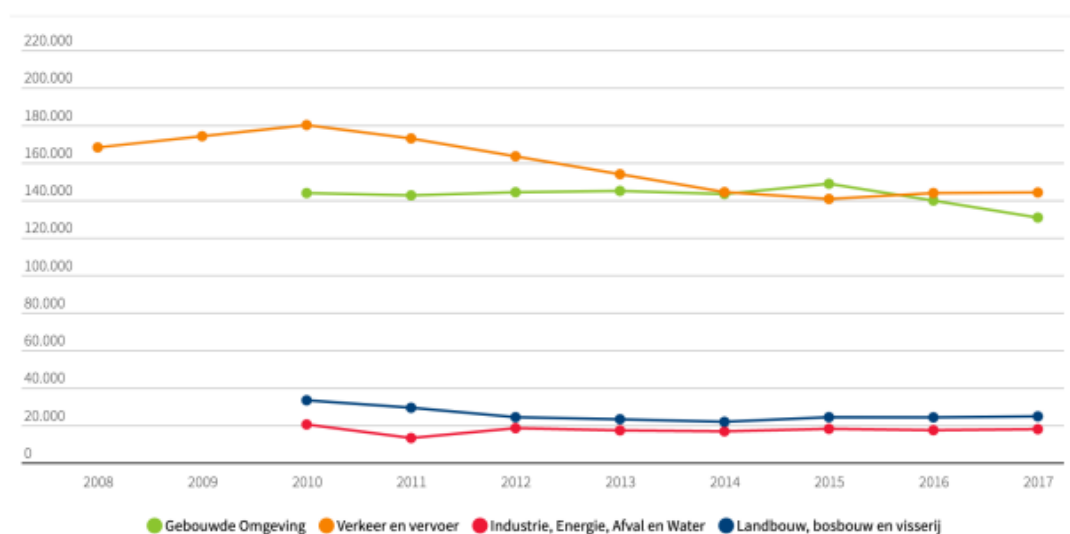
Afbeelding 10.3 Totaal bekende CO₂-uitstoot (aardgas, elektrische warmte, voertuigbrandstoffen) per 1.000 inwoners in 2019 in ton (bron: Gemeente Ridderkerk, 2021)

Afbeelding 10.4 Totaal bekende CO₂-uitstoot exclusief CO₂-uitstoot auto(snel)wegen per 1.000 inwoners in 2019 in ton (bron: Gemeente Ridderkerk, 2021)

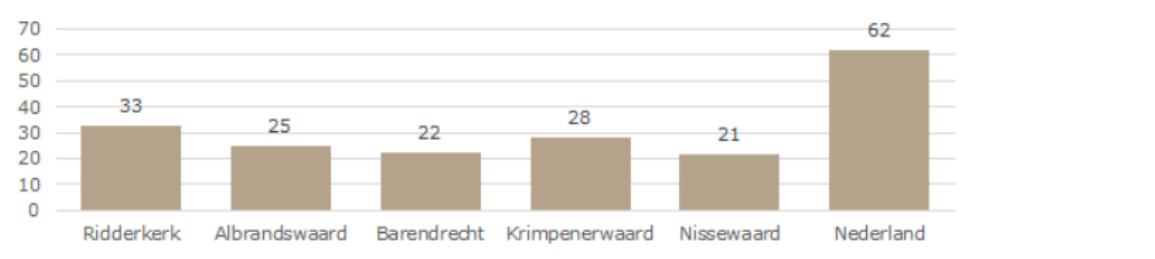

Afbeelding 10.5 CO₂ uitstoot per hoofdsector in ton (bron: Gemeente Ridderkerk, 2020)

Qua warmteverbruik is bekend dat Ridderkerk iets hoger scoort dan omringende gemeenten, en flink lager dan gemiddeld in Nederland (zie afbeelding 10.6).

Afbeelding 10.6 Totaal bekend warmteverbruik per 1.000 inwoners (aardgas en (hernieuwbare) warmte) in 2018 in TJ (bron: Gemeente Ridderkerk, 2021)

Woningen

Zoals te zien is in tabel 10.2, verbruiken Ridderkerkse woningen gemiddeld meer elektriciteit en gas dan woningen in de regio. Dit is waarschijnlijk het geval omdat er in Ridderkerk meer vrijstaande woningen staan dan in grotere gemeenten zoals Rotterdam. In vergelijking met het Nederlandse gemiddelde is het elektriciteitsgebruik van Ridderkerk ongeveer hetzelfde, en het aardgasverbruik ligt wat lager. Dit laatste is niet te verklaren door te kijken naar het energielabel van de woningen in Ridderkerk: Ridderkerk heeft fors meer woningen met energielabel C en D dan gemiddeld is in Nederland (zie tabel 10.3). Een kanttekening hierbij is dat dit alleen de woningen met een *geregistreerd* energielabel zijn. In Ridderkerk had in 2022 66.7 % van de woningen een geregistreerd energielabel (RVO, 2023).

Tabel 10.2 Elektriciteits- en aardgasgebruik van alle type woningen in 2022 (bron: CBS, 2022; 2024; 2024)

	Ridderkerk	Groot-Rijnmond	Nederland
gemiddeld elektriciteitsgebruik (kWh/jaar)	2.680	2.500	2.640
gemiddeld aardgasgebruik (m³/jaar)	855	790	955

Tabel 10.3 Percentage woningen met geregistreerd energielabel in 2022 (bron: RVO, 2024)

	Ridderkerk	Groot-Rijnmond	Nederland
Energielabel A++	0,1	0,6	0,7
Energielabel A+	0,1	1,2	1,2
Energielabel A	16,0	26,2	29,1
Energielabel B	10,8	17,5	16,7
Energielabel C	34,0	26,2	25,3
Energielabel D	20,1	12,1	11,1
Energielabel E	9,7	7,1	6,7
Energielabel F	4,2	4,0	4,2
Energielabel G	3,1	4,2	4,1

De meeste van de woningen die momenteel energielabel D-G hebben, liggen net ten noorden van het centrum, in de rechterhelft van Slikkerveer en aan de Kerkweg (RVO, 2024).

Kantoren

Niet alleen voor woningen, maar ook voor kantoren is gekeken naar de energielabels. Ridderkerk heeft fors meer kantoren met energielabels A-C dan gemiddeld in Groot-Rijnmond en Nederland (zie tabel 10.4).

Tabel 10.4 Energielabels van kantoren (bron: RVO, 2024)

	Ridderkerk	Groot-Rijnmond	Nederland
kantoren met energielabel A-C (%)	66	42	43
kantoren met energielabel D-G (%)	12	12	10
kantoren zonder energielabel (%)	22	46	47
groei kantoren met energielabel A-C (%)	7	6	6

Overheidsgebouwen

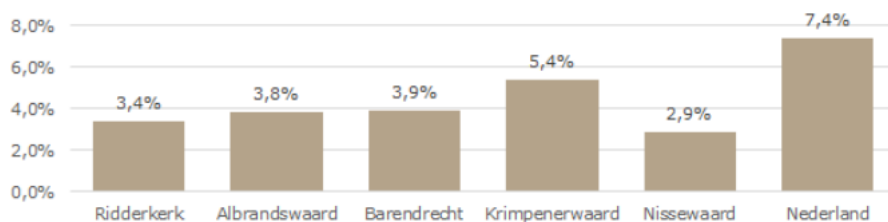
De gemeente Ridderkerk heeft 181 gebouwen in haar bezit. Van ongeveer 40 % is het energielabel bekend. De totale uitstoot van de gebouwen in eigendom van gemeente is 1,5 miljoen kg CO₂.

10.2.1 Duurzaamheid energieverbruik

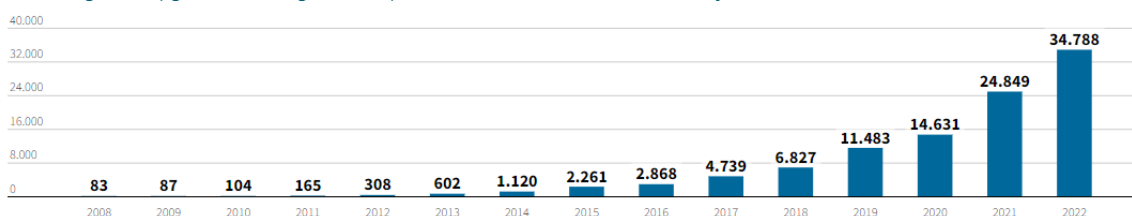
Totalen

Qua hernieuwbare energie heeft Ridderkerk nog een lange weg te gaan, wil de gemeente haar doelstellingen zoals benoemd in de Klimaatvisie halen. Er zijn in Ridderkerk geen windturbines, en ondanks dat het opgesteld vermogen van zonnepanelen de afgelopen jaren is gegroeid, was het percentage hernieuwbare energie in 2018 slechts 3.4 % (zie afbeelding 10.7).

Afbeelding 10.7 Percentage bekende hernieuwbare energie in 2018

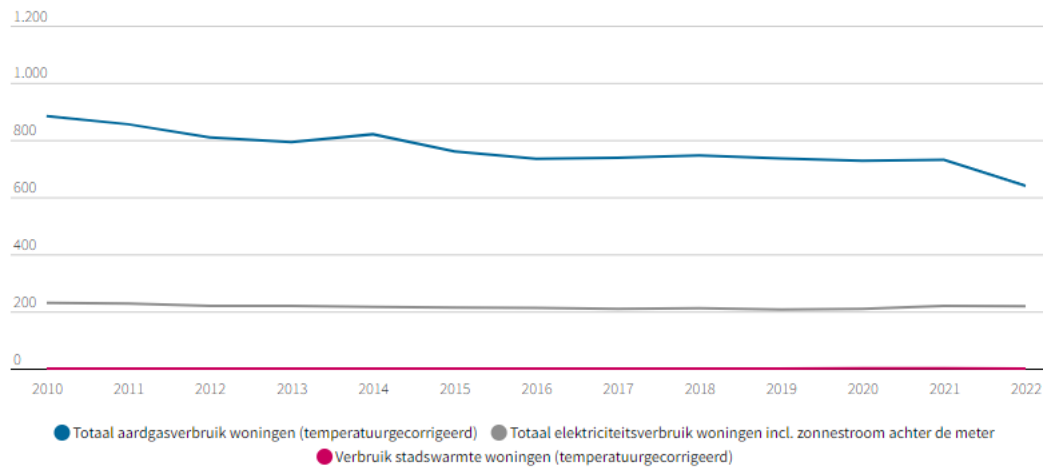
Afbeelding 10.8 Opgesteld vermogen zonnepanelen in Ridderkerk in kW (bron: Rijksoverheid, z.d.)

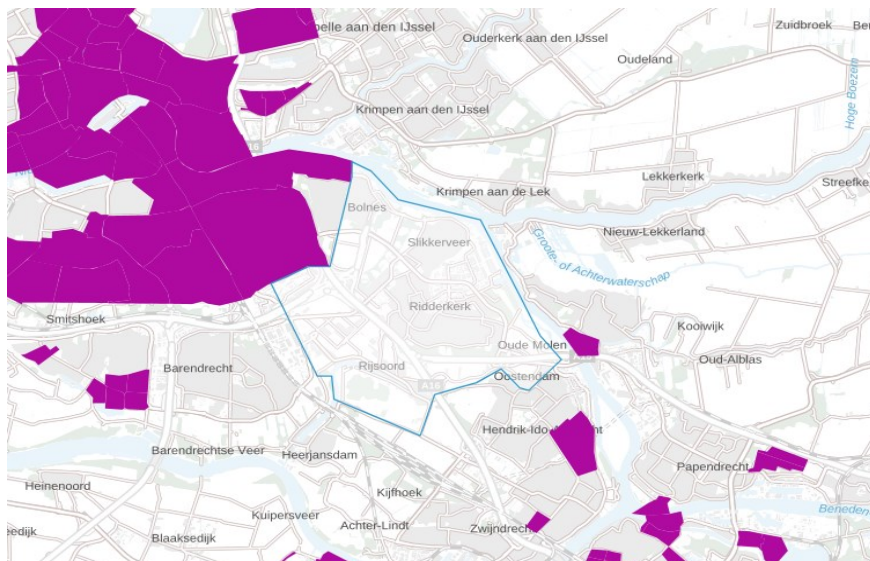
Woningen

Het energieverbruik van woningen in Ridderkerk is de afgelopen jaren naar beneden gegaan (zie afbeelding 10.9). Dit is vooral het geval omdat er minder aardgas wordt verbruikt; Ridderkerkse woningen zijn niet aangesloten op het warmtenet. In tegenstelling tot omringende gemeenten heeft Ridderkerk namelijk geen warmtenet (zie afbeelding 10.10).

Afbeelding 10.9 Energieverbruik van woningen in Ridderkerk in TJ (bron: Rijksoverheid, z.d.)

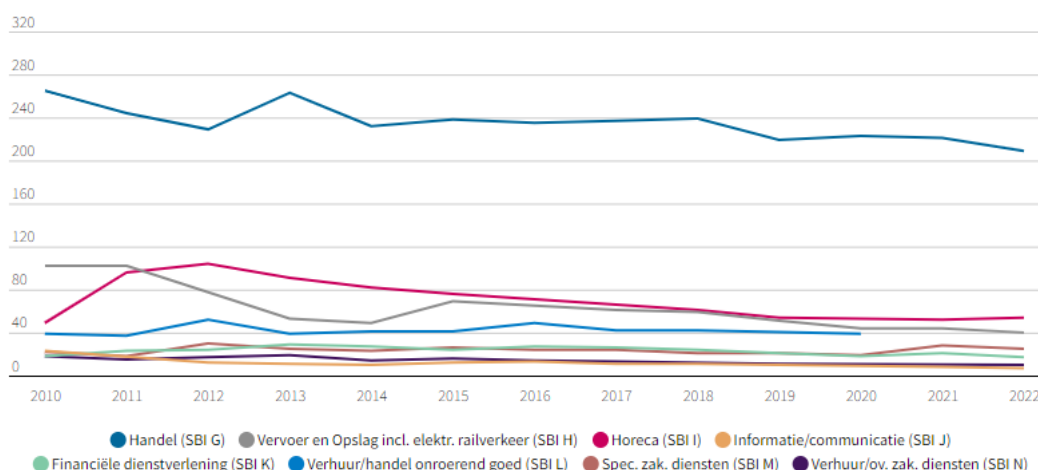
Afbeelding 10.10 Warmtenetten in Ridderkerk en omgeving (bron: RVO, 2023)

Commerciële dienstverlening

De cijfers voor kantoren zijn niet beschikbaar, maar er zijn wel gegevens voor het totale energieverbruik in de commerciële dienstverlening (zie afbeelding 10.11). Uit deze afbeelding blijkt dat het energieverbruik over het algemeen naar beneden is gegaan tussen 2010 en 2022.

Abbeelding 10.11 Energieverbruik commerciële dienstverlening per bedrijfstak in TJ (bron: Rijksoverheid, z.d.)

10.3 Materiaal

Huishoudelijk afval

Ridderkerk heeft in haar ‘beleidsplan afval en grondstoffen 2019-2023’ de ambitie benoemd om in 2025 30 kilo restafval per persoon per jaar te hebben, in lijn met het VANG-rijksprogramma. In 2021 heeft de gemeente dit doel bijgesteld naar 30 kg in 2030 (Gemeente Ridderkerk, 2021). In 2019 was de hoeveelheid restafval 220 kg per jaar (Gemeente Ridderkerk, 2019). In afbeelding 10.5 zijn de verschillende soorten huishoudelijk afval gesplitst in kg per persoon per jaar in Ridderkerk en een aantal vergelijkbare gemeenten. De hoeveelheden komen redelijk overeen met elkaar, en de hoeveelheid restafval per persoon per jaar is tussen 2019 en 2022 gedaald van 220 kg naar 172,2 kg. Dit is al een flinke daling, maar het zit alsnog ver boven de beoogde 30 kg per persoon per jaar in 2030.

Tabel 10.5 Hoeveelheid huishoudelijk afval in Ridderkerk en omringende gemeenten in 2022, uitgesplitst naar soort (bron: CBS, 2024)

Soort afval	Ridderkerk (kg / persoon / jaar)	Albrandswaard (kg / persoon / jaar)	Barendrecht (kg / persoon / jaar)
Huishoudelijk afval	444	445	472
waarvan restafval	172,7	177,2	184,2
waarvan grof afval	26	22	36
waarvan GFT-afval	74,8	84,6	63,4
waarvan papier en karton	32,5	36,4	29,6
waarvan verpakkingsglas	15,5	21,4	15,3
waarvan textiel	5	5	5
waarvan klein chemisch afval	1,5	0,8	1,2
overig	116	97,6	137,3

Duurzaamheid materiaalverbruik

In de huidige situatie zijn er geen materiaalstromen omdat er geen gebouwen gesloopt gaan worden. Wel zijn er transformatielocaties aangemerkt waar potentieel materiaal vrij kan komen. In de huidige situatie is er geen plan om eventueel vrijkomende materiaalgebruik her te gebruiken. Ook zijn er geen circulaire grondstoffendepots waar vrijkomende materialen opgeslagen worden tot hergebruik.

Transformatielocaties

In de komende jaren zijn er verschillende mogelijke transformatielocaties in de gemeente Ridderkerk. Hierbij worden bestaande gebieden getransformeerd naar locaties met een nieuwe functie. In het kader van duurzaam materiaalverbruik, is het belangrijk om hierbij rekening te houden met een aantal principes, waarbij hoge eisen worden gesteld aan duurzaam materiaalgebruik. De mogelijke transformatielocaties worden hieronder ter illustratie hieronder beschreven (lijst niet uitputtend). Ook worden er per gebied een aantal aandachtspunten beschreven om het duurzaam materiaalverbruik te bevorderen.

Transformatielocaties Bolnes

De transformatielocatie Bolnes bestaat uit een buitendijkse bedrijvenstrook en een geïsoleerde binnendijkse bedrijfslocatie (Royal Haskoning DHV, 2021). Er wordt gekeken naar het realiseren van drijvende ontwikkelingen of een getijdenoever, passend bij de visie Getijdenpark XL. Er komt een nieuwe waterbushalte en groene lopers verbinden de wijk met de rivier, waardoor een continue openbare oever ontstaat.

Een aantal duurzaamheidsprincipes waar bij de transformatie van Bolnes rekening mee gehouden kan worden zijn:

- het hergebruiken van bestaande structuren om materiaalverbruik te minimaliseren;
- het opslaan van vrijkomende materialen die vrijkomen door het aanleggen van groene lopers;
- het gebruik van duurzame bouwmaterialen (zoals gerecycled beton en hout uit duurzame bronnen).

Transformatielocatie bij Huys ten Donck en Schiepo

De transformatie bij Huys ten Donck en Schiepo omvat zowel modernisering van Schiepo als integrale ontwikkeling naar woningbouw (Royal Haskoning DHV, 2021). De ontwikkeling is gekoppeld aan landschapsontwikkeling om het landgoed toekomstbestendig te maken. De hoogste kwaliteitseisen gelden vanwege de bijzondere locatie, met aandacht voor milieu-impact en zichtlijnen.

Een aantal duurzaamheidsprincipes waar bij de transformatie van Huys ten Donck en Schiepo rekening mee gehouden kan worden zijn:

- de renovatie en herbestemming van het landgoed om materiaalverbruik te verminderen en de cultuurhistorische waarde te behouden;
- het gebruik van circulaire materialen die makkelijk te recyclen zijn;
- het gebruik van energie-efficiënte materialen zoals goede isolatiematerialen om de energiekosten en uitstoot te verminderen.

Transformatielocatie De Schans

Op de Schans wordt herontwikkeling rondom de haven voorgesteld, wat zorgt voor een belangrijke verbindende schakel tussen de oevers en de groenstrook langs het water in Donkersloot (Royal Haskoning DHV, 2021). Dit gebied zal een 'leisure-haven' worden met openbare kades. Er wordt rekening gehouden met het zicht vanuit het UNESCO Werelderfgoed Kinderdijk.

Een aantal duurzaamheidsprincipes waar bij de transformatie van De Schans rekening mee gehouden kan worden zijn:

- het behouden en herbestemmen van de bestaande havens en gebouwen om materiaalgebruik te beperken;
- het gebruik van natuurlijke en duurzame materialen bij de aanleg van de openbare kades en de vergroening van de parkeerterreinen.

Transformatielocatie Centrum Oost

Dit cultuurhistorisch waardevolle gebied ligt deels in het centrum en deels in Centrum Oost (Gemeente Ridderkerk, 2023). De integrale herontwikkeling richt zich op het verkeer, verkeersveiligheid, de openbare ruimte en bebouwing. Het gebied fungeert als verbindende schakel tussen het centrum en Centrum Oost, en de transformatie beoogt een uitnodigende entree te creëren en de verkeers- en geluidssituatie te verbeteren.

Een aantal duurzaamheidsprincipes waar bij de transformatie van Centrum Oost rekening mee gehouden kan worden zijn:

- het gebruik van renovatie van bestaande gebouwen en het gebruik van upcycled materialen in de bouwprocessen;
- het toepassen van duurzaam bouwbeheer, waarbij afvalreductie en efficiënt materiaalgebruik centraal staan en bouwafval strikt gescheiden wordt voor recycling.

10.4 Conclusie

Tabel 10.2 toont de beoordelingen voor de aspecten van het thema Duurzaamheid.

Tabel 10.6 Samenvatting huidige staat van het thema duurzaamheid

Aspect	Beoordeling	Toelichting
energie	slecht	hoewel het gemiddelde energieverbruik per 1.000 inwoners lager ligt dan het gemiddelde van Nederland, is dit aanzienlijk meer dan vergelijkbare gemeenten in de regio. Ook de CO ₂ uitstoot is aanzienlijk hoger dan vergelijkbare gemeenten, al is een groot deel afkomstig van de auto(snel)wegen. Verder hebben gebouwen gemiddeld een lager energielabel dan het Nederlands gemiddelde (de meeste gebouwen hebben label C of D) en is het percentage hernieuwbare energie aanzienlijk lager het gemiddelde percentage in Nederland en ook vergeleken met veel vergelijkbare gemeenten.
materiaal	slecht	Ridderkerk heeft in haar 'beleidsplan afval en grondstoffen 2019-2023' de ambitie benoemd om in 2025 30 kilo restafval per persoon per jaar te hebben, in lijn met het VANG-rijksprogramma. Deze beleidsdoel wordt niet gehaald. in de huidige situatie is er geen plan om eventueel vrijkomende materiaalgebruik her te gebruiken. Ook zijn er geen circulaire grondstoffendepots waar vrijkomende materialen opgeslagen worden tot hergebruik.

OPGAVEN UIT DE HUIDIGE STAAT VAN RIDDERKERK

11.1 Beoordeling huidige staat van Ridderkerk

Tabel 11.1 toont de beoordelingen voor alle aspecten.

Tabel 11.1 Samenvatting huidige staat van Ridderkerk

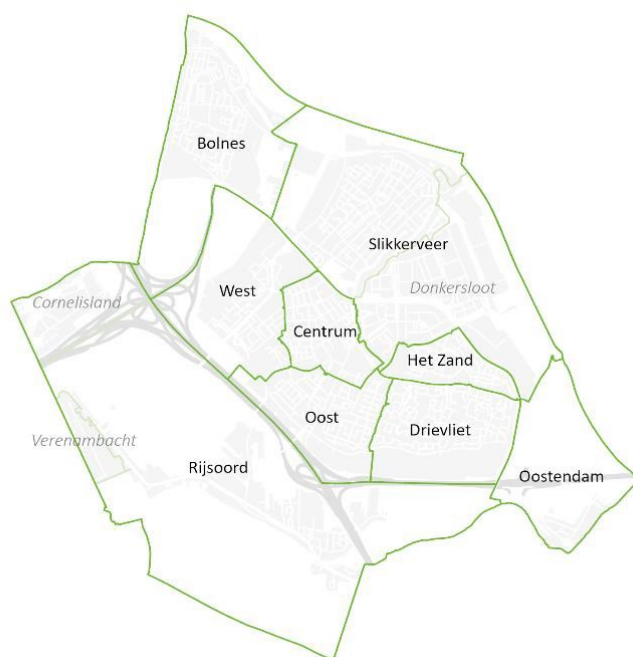
Ridderkerkse kernwaarden	Beoordelingsthema's	Aspecten	Beoordeling
kloppend Hart	economie	werkgelegenheid	redelijk
		vestigingsklimaat	redelijk
		landbouwareaal	redelijk
sterke wijken - goed verbonden	wonen en fysieke woonomgeving	woningaanbod	slecht
		voorzieningenaanbod (onderwijs en maatschappelijk vastgoed)	redelijk
		openbare ruimte (recreatie & groen)	redelijk
	gezondheid en sociaal domein	gezonde leefstijl	redelijk
		sociaaleconomische positie	goed
		sociale cohesie	goed
		gezondheidsbescherming	slecht
		omgevingsveiligheid	redelijk
	mobiliteit	bereikbaarheid (per modaliteit)	slecht
		toegang tot mobiliteitsdiensten en -voorzieningen	redelijk
		verkeersveiligheid	slecht
Groenblauwe Oase	Natuur	beschermde natuurgebieden	redelijk
		soortenbescherming en biodiversiteit	redelijk
	landschap en cultuurhistorie	landschap	redelijk
		cultuurhistorie en erfgoed	redelijk
		archeologie	goed

Ridderkerkse kernwaarden	Beoordelingsthema's	Aspecten	Beoordeling
	water, bodem en klimaat(adaptatie)	bodem	redelijk
		waterkwaliteit en duurzame watervoorziening	slecht
		microklimaat	redelijk
		wateroverlast en droogte	redelijk
	duurzaamheid	energie	slecht
		materiaal	slecht

11.2 Opgaven per wijk

Verder komen er vanuit de woonvisie van Ridderkerk (Companen, 2021) en vanuit deze Staat van de Leefomgeving nog een aantal opgaven per wijk naar voren, waarin verschillende thema's, ambities, en beleidsdoelen zijn vertaald naar de woonopgaven per wijk. In afbeelding 11.1 is de wijkindeling van Ridderkerk getoond en in deze paragraaf worden de belangrijkste opgaven per wijk uitgelicht.

Afbeelding 11.1 Wijkindeling Ridderkerk (Companen, 2021)

Centrum

Hoewel het centrum de meeste voorzieningen heeft van Ridderkerk, zoals winkels en appartementen, voldoet de woningvoorraad niet meer aan de huidige eisen. Belangrijke opgaven voor de wijk zijn:

- de centrumfunctie moet versterkt worden;
- meer woningen om het draagvlak voor de voorzieningen te vergroten;
- meer differentiatie in de woningvoorraad (met name rond de Koninginneweg) waarmee ouderen, jongeren en hogere inkomens aangetrokken kunnen worden, op dit moment is de SES-WOA score een van de laagste in de gemeente;
- herstructurering van de sociale huurvoorraad;
- verduurzaming van de wijk (vanuit de warmtevisie), waarbij extra aandacht moet worden gegeven aan de monumentale panden die kwetsbaar zijn voor droogte door hun houten fundering.

Drievliet en Het Zand

Drievliet en Het Zand zijn beiden woonkernen, al is Drievliet een typische 'bloemkoolwijk' uit de jaren '70 en '80 en is Het Zand een wijk die nog steeds in ontwikkeling is. De meeste voorzieningen voor de wijken zijn voornamelijk rondom het winkelcentrum. Op dit moment verjongen de wijken en daalt de sociaal- economische positie van de inwoners van beide wijken. Met betrekking tot duurzaamheid is Het Zand al gedeeltelijk aardgasvrij maar zijn er in Drievliet nog grote opgaven voor verduurzaming. De grootste opgaven voor de wijken zijn:

- wijkaanpak Drievliet: focus op het verbeteren van de kwaliteit (meer groen in openbare ruimtes), duurzaamheid (isolatie) en aandacht voor fysieke ingrepen en sociale samenhang;
- betrouwbare en schone energievoorziening: Zorgen voor betaalbare, veilige en schone energie;
- ouderenhuisvesting: creëren van mogelijkheden voor ouderen om door te stromen naar gelijkvloerse woningen nabij voorzieningen, inclusief nieuwe woonvormen voor ouderen;
- zorgbalans: goede balans tussen de zorgbehoeften van bewoners en andere inwoners van de wijk, met een gelijkmatige spreiding van zorgaanbod over Ridderkerk;
- groen en leefbaarheid: vergroening van de wijk met oog voor klimaatadaptatie en verminderde parkeerdruk. Op dit moment is er een relatief grote kans voor een overstroming en in Drievliet zijn er clusters van gebouwen met een bijeenkomst- of onderwijsfunctie die kwetsbaar zijn voor hittestress.

Oost

In Oost verandert de samenstelling van de bevolking en neemt de sociale cohesie van de buurt af. Ook is er sprake van vergrijzing en sluit de woonvoorraad hier niet op aan. De grootste opgaven voor de wijk zijn:

- verbeteren van de leefbaarheid in de wijk;
- meer opties voor ontmoetingen komen tussen inwoners en nieuwe bewoners;
- de SES-WOA score is op dit moment negatief met een hoge spreiding, wat betekent dat de sociaaleconomische positie van de inwoners relatief laag is;
- meer focus op woonopties voor ouderen in de wijk;
- vergroenen en klimaat adaptief maken van de wijk, onder andere omdat er op dit moment een relatief grote kans is op overstromingen.

Oostendam

Oostendam kent een hechte gemeenschap met een sterke sociale cohesie. Hoewel er een groot ruimtegebrek is voor nieuwbouw, zijn er wel mogelijkheden om nieuwe woonvormen te creëren. De grootste opgaven voor Oostendam zijn:

- handhaven van de aantrekkelijkheid van het dorp, vooral door het winkelaanbod en de beweegvriendelijkheid te verbeteren;
- behouden en versterken van de sociale cohesie;
- meer focus op het zelfstandig wonen van ouderen met ondersteuning aan huis;
- creëren van nieuwe woonvormen met een combinatie van ouderen en jongeren;
- verduurzamen van sociale huurwoningen doorzetten en verduurzaming van particuliere woningen stimuleren.

Bolnes

Bolnes, grenzend aan Rotterdam en gescheiden van Ridderkerk door het Donckse Bos, heeft een diverse woningvoorraad, van oude flats tot dure koopwoningen. De wijk heeft verouderde woningen die renovatie nodig hebben. Met een nieuw warmteplan en herstructurering worden kansen gecreëerd voor integrale wijkontwikkeling, woningdiversificatie en behoud van groen en sportvoorzieningen. De grootste opgaven voor Bolnes zijn:

- herstructurering van de wijk: integrale aanpak met verduurzaming, woningvoorraad herstructureren, nieuwbouw op strategische locaties en leefbaarheidsinvesteringen. Met name hittestress en wateroverlast is erg hoog in de buurt en daarnaast staan er veel gevoelige panden langs de dijken in het noordwestelijke gedeelte van de wijk die kwetsbaar zijn voor bodemdaling;
- sportpark en Rivieroevers: strategische locaties voor wijkvernieuwing en herstructurering van sociale huurwoningen;
- het behoud van de cultuurhistorische arbeiderswoningen uit de 19^e en 20^e eeuw en het terugbrengen van de herkenbaarheid en beleefbaarheid van het scheeps- en machinebouw verleden van de wijk;
- het verbeteren van de lage SES-WOA score, waarbij er ook een lage spreiding is.

Rijsoord

Rijsoord, gebouwd in de jaren '60 en '70, bestaat vooral uit koopwoningen en heeft een hechte gemeenschap met rijk verenigingsleven. Inwoners zijn tevreden, maar sommigen willen verhuizen binnen de wijk. De wijk vergrijsst en ontgroent. Er is behoefte aan betaalbare woningen voor starters, toegankelijke woningen voor ouderen en ontmoetingsplekken. De grootste opgaven voor Rijsoord zijn:

- creëren van opties voor mensen die binnen de wijk willen verhuizen;
- voorbereiden op de aankomende vergrijzing en ontgroening;
- inspelen op doorstroming, zodat er een hogere beschikbaarheid komt binnen de bestaande woonvoorraad;
- het verduurzamen van de wijk, waarbij extra aandacht wordt besteed aan het verbeteren van de hittestress, de bodemdaling en de kwetsbaarheid van panden bij extreme neerslag;
- het verbeteren van het aanbod en de nabijheid van voorzieningen, met name het winkelaanbod;
- het verbeteren van groen en beweegvriendelijkheid: hoewel het Waalbos in de wijk ligt, is de hoeveelheid openbaar groen en de beweegvriendelijkheid in de wijk relatief laag;
- het terugbrengen de herkenbaarheid en de beleefbaarheid van de historische vlasindustrie.

Slikkerveer

Slikkerveer heeft diverse woningen en goede voorzieningen. De wijk waardeert haar dorpse karakter en leefbaarheid. Er is behoefte aan levensloopbestendige woningen, met alternatieven voor ouderen naast appartementen. Doorstroming en nieuwbouw, inclusief dure woningen, zijn nodig. Verouderde portiekwoningen worden gesloopt en vervangen door nieuwe sociale huurwoningen. De grootste opgaven voor Slikkerveer zijn:

- het behoud van het dorpse karakter en leefbaarheid;
- het creëren van een levensloopbestendige wijk en het vernieuwen van verouderde buurten, waaronder portiekwoningen;
- betaalbare en duurdere koopwoningen toevoegen met mogelijkheden voor doorstroming van ouderen en starters;
- het herstructureren van de Stadhouderslaan en Hollandsestraat;
- het implementeren van het wijkplan voor verduurzaming en de Warmtevisie. Bij de verduurzaming moet voornamelijk aandacht worden besteed aan de bodemdaling, hittestress en de knelpunten voor wateroverlast;
- het behouden van de cultuurhistorische arbeiderswoningen uit de 19^e en 20^e eeuw.

West

West ligt tussen het centrum en belangrijke verkeersaders. De wijk heeft veel appartementen en een groot aantal alleenstaanden, vooral ouderen. Er is een toenemende instroom van jonge gezinnen, wat culturele diversiteit brengt. Er is behoefte aan een wijkcentrum en meer gevarieerde woningen voor ouderen. Verduurzaming en herstructurering zijn toekomstige aandachtspunten. De grootste opgaven voor West zijn:

- het versterken van sociale verbanden en ontmoetingen;
- het creëren van passende woonvormen voor ouderen, inclusief dementie, en betaalbare woningen voor starters om doorstroming te bevorderen;
- het verduurzamen van de wijk;
- het verbeteren van de sociaaleconomische positie van de bewoners.

REFERENTIELIJST

- 1 Appm; Goudappel . (2019). Ontwikkelvisie HOV Rotterdam Ridderkerk en Drechtsteden .
- 2 BAR Klimaatmonitor. (2021). Thema Droogte.
- 3 BAR Klimaatmonitor. (2021). Thema Hittestress.
- 4 BAR Klimaatmonitor. (2021). Thema Wateroverlast.
- 5 CBS. (2024). Nabijheid voorzieningen 2021; afstand locatie, regionale cijfers. Opgehaald van <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/80305ned/table?dl=A8A3A>
- 6 Companen. (2021). Woonvisie Ridderkerk 2021 - 2026. Gemeente Ridderkerk.
- 7 Ecorys. (2023). Detailhandelsvisie Ridderkerk . gemeente Ridderkerk .
- 8 Ecorys. (2024). Economische visie Ridderkerk 2030. gemeente Ridderkerk .
- 9 Gemeente Riddekerk. (2022). Strategie klimaatadaptatie .
- 10 Gemeente Ridderkerk. (2011). Visie externe veiligheid.
- 11 Gemeente Ridderkerk. (2020). Groen is onze toekomst - Integrale visie per wijk op groen in de openbare ruimte.
- 12 Gemeente Ridderkerk. (2023). Startnotitie Transformatie Centrum Oost.
- 13 Gemeente Ridderkerk en dGmR. (2024). Ontwerp Programma Geluid & Lucht 2025 - 2029.
- 14 Gemeente Ridderkerk en RBOI. (2013). Landelijk gebied Ridderkerk Analyse & visie .
- 15 Gemeente Ridderkerk en RBOI. (2013). Landelijk Gebied Ridderkerk: Analyse & visie.
- 16 Goudappel. (2023). Verkeersmodel V-MRDH 3.0.
- 17 HoogspanningsNet. (sd). Netkaart. Opgehaald van <https://webkaart.hoogspanningsnet.com/index2.php#13/51.8683/4.5767>
- 18 IJsselmonde, N. (sd). Donckse Velden. Opgehaald van <https://www.natuurvereniging-ijsselmonde.nl/donckse-velden/>
- 19 Johanna van Doorn . (2023). Industrieel Errfgoed Ridderkerk: cultuurhistorische inventarisatie .
- 20 Landschap, Z.-H. (sd). De Crezéepolder. Opgehaald van <https://www.zuidhollandslandschap.nl/gebied/de-crezeepolder>
- 21 Landschap, Z.-H. (sd). Ridderkerkse Griend. Opgehaald van <https://www.zuidhollandslandschap.nl/gebied/ridderkerkse-griend>
- 22 Mobycon. (2020). Mobiliteitsplan Ridderkerk. gemeente Ridderkerk.
- 23 Rijkswaterstaat. (2012). Brondocument Waterlichaam Nieuwe Maas. Opgehaald van file:///C:/Users/kesf2/Downloads/brondocument_nieuwe_maas_2012.pdf.
- 24 RIVM. (2015). Hemelhelderheid. Opgehaald van <https://www.atlasleefomgeving.nl/kaarten>
- 25 RIVM. (2022). Lichtemissie. Opgehaald van <https://www.atlasleefomgeving.nl/kaarten>
- 26 Royal Haskoning DHV. (2021). Gebiedsvisie Rivieroevers Ridderkerk. Gemeente Ridderkerk.
- 27 Stichting Dorp, Stad en Land. (2016). Cultuurhistorische Waardenkaart Centrum Ridderkerk.
- 28 Stichting Dorp, Stad en Land. (2017). Cultuurhistorische Waardenkaart Woongebieden Ridderkerk.
- 29 Stichting Dorp, Stad en Land. (2022). Cultuurhistorische Waardenkaart Buitengebieden Ridderkerk.
- 30 SWOV. (2024). Verkeersongevallen per 100.000 inwoners in 2022. Opgehaald van https://www.waarstaatjegemeente.nl/viewer?workspace_guid=cd11979e-8ff0-4d04-a5f7-8503d9e45a75
- 31 Waterschap Hollandse Delta. (2023). Factsheets oppervlaktewater Waterschap Hollandse Delta. Opgehaald van https://waterkwaliteitsportaal.overheidsbestanden.nl/factsheets/Factsheets%202023/Oppervlaktewater/factsheet_OW_40_Waterschap_Hollandse_Delta%20_2023-09-20.pdf

BIJLAGE: AUTONOME ONTWIKKELINGEN

II.1 Algemene ontwikkelingen

Algemene ontwikkelingen die op Ridderkerk afkomen

Er bestaan autonome trends en ontwikkelingen die als het waren op Ridderkerk afkomen. Op het gebied van milieu is dit bijvoorbeeld de trendmatige verbetering van de luchtkwaliteit door (inter)nationale afspraken of de klimaatverandering die op basis van verschillende scenario's te verwachten is. Ook zijn er technologische, demografische, politieke, economische en sociale ontwikkelingen op nationaal en regionaal niveau die in meer of mindere mate invloed hebben op de autonome ontwikkeling van Ridderkerk. Zo bepaalt het migratieoverschot en de ontwikkeling van de werkgelegenheid in sterke mate de aard en de hoogte van de woningbouwopgave.

Ook technologische innovaties, zoals zelfgestuurd of emissieloos rijden, zijn zeker vanaf 2030 van grote invloed op de verplaatsingspatronen en milieucondities in en rondom Ridderkerk. Deze externe ontwikkelingen worden in het MER betrokken. In de paragrafen hieronder wordt een overzicht gegeven van trends en ontwikkelingen waar Ridderkerk mee te maken krijgt. Deze ontwikkelingen zijn opgedeeld in 6 thema's: demografische, economische, sociaal-culturele, technologische, ecologische en politiek-institutionele trends en ontwikkelingen.

1. Demografische trends en ontwikkelingen

De demografische ontwikkeling van Ridderkerk gaat om het aantal inwoners, leeftijdssamenstelling, huishoudenssamenstelling en woningbouw.

Verwachte ontwikkeling van het aantal inwoners

Ridderkerk heeft momenteel 47.713 inwoners (CBS, 2024a). Naar verwachting neemt het aantal inwoners de komende decennia toe. De prognose is dat Ridderkerk in 2050 51.500 inwoners heeft (CBS, 2023b). Dit is een stijging van 7,94 % ten opzichte van 2024. Deze stijging ligt iets lager dan het Nederlandse gemiddelde (9,7 %).

Verwachte ontwikkeling van de leeftijdsklassen

De prognose is dat de ontwikkeling van de leeftijdssamenstelling in Ridderkerk dezelfde lijn vertoont als het landelijk gemiddelde wat duidt op zowel lichte ontgroening als vergrijzing.

Beroepsbevolking

Naar verwachting groeit de beroepsbevolking op nationaal niveau van 10,10 miljoen in 2023 naar 11,4 miljoen in 2050 (CBS, 2022). In Ridderkerk wordt ook een groei van de beroepsbevolking verwacht (Integraal Beleid Sociaal Domein 2021a).

Aantal huishoudens

Nederland kent in totaal 8.269.940 huishoudens. Naar verwachting neemt het aantal huishoudens tot 2050 toe tot 9.500.070 huishoudens; een stijging van 14,9 %. Op 1 januari 2023 telde Ridderkerk 21.330 huishoudens. De verwachting is dat het totaal aantal huishoudens in Ridderkerk stijgt naar 23.390 huishoudens in 2050; een stijging van 9,7 % (ABF Research, 2023). De prognose is dat het aantal huishoudens in gemeente Ridderkerk minder snel groeit dan het aantal huishoudens in Nederland.

Samenstelling van huishoudens

Het gemiddeld aantal personen per huishouden bedraagt 2,2 personen in Ridderkerk, en 2,1 personen voor het Nederlands gemiddelde (CBS, 2023c). De verdeling van type huishoudens in Ridderkerk kwam in 2023 redelijk overeen met het landelijke beeld. Wel kent Ridderkerk naar verhouding minder eenpersoonshuishoudens en meer huishoudens met kinderen in vergelijking met het landelijk gemiddelde.

Er is geen huishoudenssamenstellingsprognose beschikbaar voor Ridderkerk in 2050. Deze prognose is wel beschikbaar voor het landelijk gemiddelde. Uit de landelijke prognose blijkt een stijging van het aantal eenpersoonshuishoudens en een afname van het aantal huishoudens met kinderen. Dit komt door de landelijke verwachting dat de huishoudensverdunning toeneemt. Huishoudensverdunning betekent dat het aantal personen per huishouden kleiner wordt. Dit komt bijvoorbeeld door de voortgaande vergrijzing, minder paarvorming en een toegenomen risico op scheiding (CBS, 2021).

Woningbouw

De komende decennia stijgt de vraag naar woningen in Nederland verder. Dit geldt ook voor Ridderkerk. Er is met name toenemende vraag naar 24-uurszorg en geclusterde woningen voor ouderen in Ridderkerk (Gemeente Ridderkerk, 2022a).

2. Economische trends en ontwikkelingen

De economische trends en ontwikkelingen die op Ridderkerk afkomen gaan om innovatie, ontwikkelingen in het centrumgebied en ontwikkelingen nabij werklocaties.

Innovatie: Technologie

Door ontwikkelingen in de technologische sector vindt er een verschuiving plaats in de werkgelegenheid. Dit wordt bijvoorbeeld waargenomen bij de opkomst van Artificial intelligence [AI]. Over het algemeen verdwijnen er vooral banen uit het middensegment van de arbeidsmarkt (bijvoorbeeld bij de boekhouding), en komen er aan de bovenkant van de arbeidsmarkt banen bij, zoals in de biotechnologie (Jongen, 2023).

Innovatie: Circulaire economie

In 2050 wil de gemeente Ridderkerk volledig circulair zijn (Gemeente Ridderkerk, 2021; Gemeente Ridderkerk, 2022b). Deze ambitie wordt gedeeld met de overkoepelende metropoolregio (MRDH, 2018) en het Rijk. Het circulair maken van de economie zorgt voor een toename in het aantal banen en bedrijven. Dat komt door nieuwe businessmodellen, zoals deel- en leaseconcepten. Maar ook omdat meer producten gerepareerd, schoongemaakt of opgeknapt moeten worden (Rijksoverheid, z.d.a). Het brengt ook extra werkgelegenheid in de dienstensector bij bedrijven die zich inzetten voor het bereiken van de circulaire economie. Er moeten echter nog flinke stappen worden gezet om deze circulaire economie waar te maken, bijvoorbeeld in de bouwnijverheid. Deze sector wordt in de Ridderkerkse economische visie aangemerkt als kansrijke sector om bij te dragen aan economische groei (Gemeente Ridderkerk, 2024).

Economische verbreding

Op moment van schrijven ziet het percentage banen naar sector er als volgt uit in gemeente Ridderkerk (LISA, 2022):

- zakelijke dienstverlening: 34,3 %;
- handel: 23,2 %;
- collectieve dienstverlening: 21,2 %;
- industrie: 17,5 %;
- landbouw: 2,2 %;
- overige dienstverlening: 1,4 %.

In haar economische visie benoemt de gemeente de volgende sectoren als meest kansrijk om bij te dragen aan verdere economische groei (Gemeente Ridderkerk, 2024):

- ICT-sector;
- zakelijke dienstverlening;
- gezondheids- en welzijnzorg;
- bouwnijverheid.

De groeipercentages van de sectoren zijn niet bekend. De gemeente beoogt een economische verbreding richting een bredere diensteneconomie, en ook de zorg is in de toekomst een belangrijke bron van werk. Voor de zorg en bouwnijverheid geldt dat er weinig geautomatiseerd kan worden, waardoor er veel nieuw personeel zal (moeten) aantreden. De opkomst van AI heeft een toenemende vraag naar ICT-personeel tot gevolg, bijvoorbeeld voor functies als AI- en Machine Learning specialisten (Zwetsloot, Oldenhof & Vermaas, z.d.). Tegelijkertijd kunnen er banen verdwijnen uit de industriesector, die nu nog goed is voor 17,5 % van de werkgelegenheid in Ridderkerk (LISA, 2022; Zwetsloot, Oldenhof & Vermaas, z.d.).

Ontwikkelperspectief centrum

Door de toenemende populariteit van het online winkelen neemt de winkelfunctie van centra steeds verder af. Dit leidt tot leegstand. In het Ontwikkelperspectief Centrum is de wens uitgesproken tot de uitvoering van een compacter centrum, met diversifiëring van functies. Hierbij kan gedacht worden aan de toevoeging van functies zoals wonen en maatschappelijke dienstverlening. Ook neemt de behoefte aan lokale speciaalzaken toe (Gemeente Ridderkerk, 2020).

Flexwerken

Sinds COVID-19 wordt er meer thuisgewerkt, waardoor flexwerkplekken meer in trek zijn (MRDH, 2018; Rijksoverheid, 2021). Hierdoor is het niet te verwachten dat het volledige personeelsbestand op kantoor aanwezig is op een bepaalde dag.

Het nieuwe werken

Een andere trend die sinds de coronacrisis zijn intrede heeft gedaan is 'het nieuwe werken', waarbij medewerkers meer vrijheid krijgen om hun werk qua tijden, locatie en werkwijze in te vullen op de manier die hen zelf het meest geschikt lijkt (ManagementSite, z.d.). Omdat er meer buiten de spits gereisd wordt, bestaat er minder druk op de infrastructuur is tijdens de spits.

Woon-werkverkeer binnen Ridderkerk

De gemeente heeft aangegeven dat zij in wil zetten op een betere woon-werkbalans voor haar inwoners, waardoor er minder reisbewegingen tussen Ridderkerk en de omliggende steden nodig zijn (Gemeente Ridderkerk, 2024). Een vermindering van forensenverkeer gaat samen met een toenemende woningvraag in Ridderkerk.

Duurzaam woon- werkverkeer

Werkgevers zijn zich bewuster van de negatieve effecten van woon-werkverkeer op het milieu (Rijksoverheid, 2021). Dit heeft tot gevolg dat zij hun werknemers stimuleren om vaker gebruik te maken van duurzame mobiliteitsopties zoals een elektrische auto, de fiets of het OV.

3. Sociaal-culturele trends en ontwikkelingen

De sociaal-culturele trends en ontwikkelingen waarmee Ridderkerk in de toekomst te maken krijgt betreffen maatschappelijke trends, werken en meedoen, en sociale impact demografische ontwikkelingen.

Maatschappelijke trends:

Digitalisering

Door digitalisering krijgen inwoners meer toegang tot informatie. Dit heeft impact op hoe men leert, werkt, contacten onderhoudt en zijn vrije tijd besteedt (UvA, 2020). Het is belangrijk dat inwoners goed de weg weten te vinden in de informatiesamenleving en in staat zijn om te beoordelen welke informatie betrouwbaar is. Zo kan voorkomen worden dat zij slachtoffer worden van digitale inbraken of desinformatie (Digitale Overheid, z.d.; Rathenau Instituut, z.d.).

Veilige samenleving

In Ridderkerk is sprake van een toename van maatschappelijk ongenoegen, onrust en polarisatie. Ook is er sprake van een toename van de inmenging van (drugsgelateerde) criminaliteit in het dagelijks leven, waarbij sprake is van excessief geweld, ondermijning en een negatieve invloed op jongeren en de leefbaarheid in wijken en op bedrijventerreinen (Gemeente Ridderkerk, 2023c).

Om Ridderkerk leefbaar en veilig te houden, moeten gemeente en politie nauw samenwerken, en moet er ook verantwoordelijkheid genomen worden vanuit veiligheid, onderwijs, zorg, welzijn, fysieke leefomgeving en economie.

Brede welvaart

Tegelijk opgaand met het streven naar de 'sustainable development goals' is er meer aandacht voor 'brede welvaart'. Brede welvaart betreft de kwaliteit van leven hier en nu en de mate waarin deze ten koste gaat van de brede welvaart van latere generaties of van die van mensen elders in de wereld. Het is een maatstaf voor alles wat mensen van waarde vinden. Dit kan materiële waarde omvatten, maar gaat ook over zaken als gezondheid, onderwijs, milieu en leefomgeving, wonen, arbeid en vrije tijd, sociale cohesie, persoonlijke ontplooiing en (on)veiligheid (CBS, 2024b).

Werken en meedoen:

Complexere samenleving en sociale marginalisatie

Door een toenemende complexiteit van de samenleving kan een groeiende groep mensen niet meedoen in de samenleving. Dit overkomt bijvoorbeeld mensen die weinig opleiding hebben genoten, mensen in lagere inkomensgroepen of mensen met een psychische kwetsbaarheid. Dit wordt ook wel sociale marginalisatie genoemd. Het heeft onder meer eenzaamheid en/of GGZ-problematiek tot gevolg.

Schuldenproblematiek

Een toenemend aantal Nederlandse huishoudens leeft in armoede of heeft schulden (VNG, z.d.). In Ridderkerk heeft 8.9 % van de huishoudens geregistreerde problematische schulden, dat ligt iets hoger dan het Nederlands gemiddelde (8,8 %). Voorbeelden van problematische schulden zijn een betalingsachterstand bij DUO of UWV en bijstandsvorderingen.

Sociaaleconomische status en gezondheid

Op landelijk niveau geldt hoe lager de sociaaleconomische status, hoe waarschijnlijker het is dat diegene een gezondheidsachterstand heeft (GGD Rotterdam-Rijnmond, 2022). Dit verkort ook de levensverwachting. De gezondheidsverschillen tussen hoog- en laagopgeleiden nemen momenteel toe (ZonMw, 2024).

Extramuralisering en ambulantisering

Door toenemende druk op de zorg en aanhoudende arbeidstekorten vindt er in de zorg een ontwikkeling plaats richting extramuralisering en ambulantisering. Extramuralisering houdt in dat zorg en ondersteuning steeds meer verleend wordt op andere locaties dan zorginstellingen (TNO, z.d.c). Ambulantisering betekent dat mensen met (ernstige) psychische aandoeningen zoveel mogelijk kunnen deelnemen aan en wonen in de maatschappij.

Sociale impact demografische ontwikkelingen:

Vergrijzing

Zoals benoemd bij de demografische trends, krijgt Nederland in de toekomst in toenemende mate te maken met vergrijzing. Daarbij speelt de trend dat ouderen langer thuis wonen. Dit heeft verschillende gevolgen, zoals een grotere vraag naar ouderenwoningen en zorg, en een grotere druk op mantelzorgers.

Individualisering

Als gevolg van de voortschrijdende individualisering neemt het aantal eenpersoonshuishoudens toe. Deze trend heeft onder meer invloed op de mate van eenzaamheid onder alle leeftijdsgroepen. In Ridderkerk geeft nu al ruim de helft van de ouderen (52 %) en 45 % van de volwassenen aan matig tot zeer ernstig eenzaam te zijn. Bij jongvolwassenen nam ernstige eenzaamheid de laatste jaren toe. In 2012 was 7 % van de jongvolwassenen ernstig eenzaam, in 2016 11 % en in 2020 17 % (GGD Rotterdam-Rijnmond, 2022).

4. Technologische trends en ontwikkelingen

Ridderkerk heeft te maken met technologische trends en ontwikkelingen, waaronder nieuwe mogelijkheden door innovaties.

Informatietechnologie wordt in toenemende mate gebruikt om de omgeving en bijbehorende processen efficiënter in te richten en kan zo een bijdrage leveren aan actuele vraagstukken en problemen. Voorbeelden van toepassingen zijn het verbeteren van het mobiliteitsnetwerk, de energietransitie, het verlenen van diensten (o.a. in de zorg), verduurzaming, het creëren van een veilige en gezonde (openbare) ruimte en het bieden van ondersteuning op weg naar een circulaire economie.

Voertuigen en infrastructuur zijn steeds meer online, en onderling verbonden. Mobility as a Service [MaaS] wordt ingezet om het zoeken, boeken en betalen van reizen via 1 digitaal platform bij diverse aanbieders te faciliteren. Reizigers hebben zo makkelijker toegang tot informatie en de beschikking over reisalternatieven, en de infrastructuur kan wellicht steeds zelfstandiger zorgen voor een efficiënte verkeersafwikkeling. Daarnaast zijn er nieuwe vormen van mobiliteit zoals e-bikes en speed pedelecs, en nieuwe manieren van gebruik zoals het delen van ritten, het delen van auto's en het leasen van fietsen.

Biotechnologie kan op een breed vlak worden toegepast, bijvoorbeeld in medisch-, industrieel- en agrarisch domein. Een kanttekening is dat afhankelijkheid van technologie ook kwetsbaar kan maken. Als vitale infrastructuur zoals elektriciteitsvoorziening of toegang tot het internet en betalingsverkeer uitvalt, kan dat maatschappelijke ontwrichting veroorzaken.

5. Ecologische trends en ontwikkelingen

Ecologische trends en ontwikkelingen die betrekking hebben op Ridderkerk zijn klimaatverandering (waaronder de opgaves waterveiligheid, beschikbaarheid van zoetwater, kwel en hittestress), biodiversiteit, energietransitie, en het streven naar een gezonde leefomgeving.

Klimaatverandering

De komende decennia gaat Nederland de effecten van klimaatverandering meer en meer ondervinden. Er is sprake van een toename van stortregens, zwaardere stormen of juist lange drogere en hete perioden. Ook wordt Nederland extra kwetsbaar voor overstromingen omdat het voor een groot deel onder de zeespiegel ligt. Daarnaast kan klimaatverandering leiden tot een tekort aan drinkwater of voedsel door overmatig zoetwatergebruik, verzilting en mislukte oogsten (Rijksoverheid, z.d.b). Klimateffecten die Ridderkerk nu al ondervindt zijn wateroverlast, het verdwijnen van soorten (vermindering biodiversiteit), of juist een invasie van soorten (verstoring ecosystemen). Ook is er een overstromingsrisico vanuit de omliggende rivieren: Ridderkerk ligt op het eiland IJsselmonde, waarvan een groot deel onder de zeespiegel ligt (Gemeente Ridderkerk, 2022c). De Rijksoverheid zet bij beslissingen over de inrichting van Nederland in op water en bodem sturend (Rijksoverheid, 2022).

Waterveiligheid, beschikbaarheid zoetwater, bodemdaling, kwel en hittestress

Op vlak van waterveiligheid moet blijvende aandacht worden besteed aan het overstromingsrisico en de robuustheid van de dijken. Beschikbaarheid van zoetwater is ook een belangrijke zorg. Daarnaast treedt bodemdaling op in Ridderkerk, waaronder in Centrum-West, Bolnes-Zuid, het Waalbos, het Oosterpark, de Gorzen en het agrarisch gebied tussen Rijsoord en Oostendam. Verder krijgt een gedeelte van Ridderkerk in de toekomst te maken met kwel (randen rondom het centrum), en een gedeelte met wegzijging (rondom de Waal, Donckse Bos en nabij het centrum). Dit kan gevolgen hebben voor agrariërs. Daarnaast neemt hittestress toe door klimaatverandering in verharde delen van Ridderkerk zoals het centrum.

Biodiversiteit

In de afgelopen decennia is de biodiversiteit op verschillende schaalniveaus afgenomen. Dat heeft gevolgen voor ecosysteemdiensten, zoals het tegengaan van plagen in de landbouw door natuurlijke vijanden, en koolstofvastlegging. Deze ecosysteemdiensten spelen een belangrijke rol bij het mitigeren van klimaatverandering. Tegelijkertijd neemt ook door klimaatverandering zelf de biodiversiteit af.

Energietransitie

Een van de strategieën om klimaatverandering te mitigeren is om over te stappen van fossiele brandstoffen naar hernieuwbare energiebronnen. De gemeente Ridderkerk streeft naar een aardgasvrij Ridderkerk in 2050 en volgt daarbij een landelijke ambitie (Gemeente Ridderkerk, 2021). Voorbeelden van hernieuwbare energiebronnen zijn warmtepompen, zonneboilers of een 'all-electric' systeem op basis van groene stroom.

Echter, netbeheerders kondigden in 2023 al aan dat het Nederlands net de maximale capaciteit al vrijwel heeft bereikt (Rijksoverheid, 2023).

Gezonde leefomgeving

In recente jaren is het potentieel van een gezonde leefomgeving steeds duidelijker geworden en opgenomen als maatschappelijk doel in de Omgevingswet. Een gezonde leefomgeving is er 1 die een aantrekkelijke inrichting heeft met groen en water, een gezond voedselaanbod, voldoende en toegankelijke voorzieningen, en waarin mensen zich veilig en thuis voelen. Hierdoor nodigt de omgeving uit tot beweging, ontspanning en ontmoeting. De effecten van een gezonde leefomgeving op de individuele gezondheid zijn talrijk zoals een kleinere kans op aandoeningen zoals dementie en overgewicht. Ook draagt het bij aan een lager risico op huidkanker door bescherming tegen de zon (schaduwplekken), en een lagere kans op longkanker door schonere lucht (RIVM, 2023). Daarbij heeft de aanwezigheid van groen en water een stressverlagend effect (RIVM, 2023).

Het stimuleren van bewegen door middel van een gezonde leefomgeving is relevant: 60 % van de volwassen vrouwen en 56 % van de volwassen mannen in Ridderkerk is te zwaar. Ernstig overgewicht bij ouderen ligt in Ridderkerk hoger dan het Nederlands gemiddelde (22 % tegenover 17 %) (GGD Rotterdam-Rijnmond, 2022).

3,1 % van de Ridderkerkers van veertig jaar of ouder heeft dementie (867 personen). De verwachting is dat dit aantal toe neemt tot 1.700 in het jaar 2040 (GGD Rotterdam-Rijnmond, 2022).

In Ridderkerk ervaart 40 % van de jongeren vaak stress. Ook heeft ruim een kwart (28 %) van de jongvolwassenen last van stress. Van de 24- tot 64-jarigen ervaart 31 % stress (GGD Rotterdam-Rijnmond, 2022).

6. Politiek-institutionele trends en ontwikkelingen

De relevante politiek-institutionele trends en ontwikkelingen in Ridderkerk gaan over de rol van de overheid en de mate van betrokkenheid van burgers.

Rol van de overheid:

De Rijksoverheid herpakt de regie op de ruimtelijke ordening

Momenteel komen er grote vraagstukken samen in de ruimte, zoals verduurzaming, de stikstofcrisis en de woningcrisis. De Rijksoverheid heeft daarom een deel van de regie op de ruimtelijke ordening herpakt. Uitwerkingen daarvan zijn de Nota Ruimte (in ontwikkeling) en het programma NOVEX. Het Rijk eigent zich geen centraliserende rol toe: ruimtelijke ordening is nadrukkelijk een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Vanuit het Rijk wordt gestreefd naar regie op het samenspel en regie bij het bewaken van de nationale belangen (Rijksoverheid, 2024).

Samenwerking in de regio

Gemeente Ridderkerk benoemt in haar omgevingsvisie de kansen om regionaal samen te werken. Voorbeelden van deze kansen zijn de bereikbaarheid per auto, op de fiets (zowel functioneel als recreatief) en met [H-JOV. Daarnaast is samenwerking op regionaal niveau belangrijk voor de afstemming over de woningvoorraad en de economische positionering van Ridderkerk, nu en in de toekomst (Gemeente Ridderkerk, 2017).

Met de decentralisatie in het sociale domein heeft de gemeente Ridderkerk sinds 2015 een aantal grote taken van de Rijksoverheid overgenomen op gebied van werk, inkomen en (jeugd)zorg (Rijksoverheid, z.d.c.; VNG, z.d.). Ouderen, gehandicapten en (chronisch) zieken blijven langer thuis wonen dan voorheen gebruikelijk was. Hierdoor ontstaat meer vraag naar levensloopbestendige woningen.

Betrokkenheid van burgers:

Verandering relatie tussen burger en overheid

Uit onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau blijkt dat de overheid als reactie op grote ontwikkelingen zoals de vergrijzing en globalisering een groter beroep doet op de bevolking.

Denk aan mantelzorg (SCP, 2023). Ook doet de gemeente bijvoorbeeld in haar Strategie Klimaatadaptatie een (indirect) beroep op inwoners en ondernemers om private terreinen te vergroenen (Gemeente Ridderkerk, 2022c). Burgers nemen geleidelijk vaker het initiatief en de overheid neemt dan een meer faciliterende rol aan. Het beroep op eigen kracht en sociale kracht neemt toe (Gemeente Ridderkerk, 2021a).

Bewonersparticipatie

Participatie is een belangrijke pijler onder de Omgevingswet. Het vroegtijdig betrekken van de omgeving zorgt ervoor dat verschillende perspectieven snel op tafel komen. Zo kan participatie voor meer draagvlak zorgen en kunnen er betere besluiten worden genomen (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, z.d.), alhoewel dit geen garantie is. De gemeente Ridderkerk heeft een participatieplan opgesteld om te komen tot de omgevingsvisie.

II.2 Ontwikkelingen gestimuleerd door de gemeente

Sturingsfilosofie

De gemeente pakt een proactieve, regisserende rol, vooral bij woningbouw. Door actief een planmonitor bij te houden wordt gestuurd op het bouwtempo. Voor thema's als groen, voorzieningen en economie staat de gemeente open voor ideeën en initiatieven, binnen de visie die de gemeente op de toekomst heeft. Samen met inwoners en maatschappelijke partners wil de gemeente werken aan een vitale samenleving waarin iedereen mee kan doen.

Bouwprogramma

Het regiobod gaat uit van een netto saldo van 1.910 woningen waarvan 2.710 woningen worden gebouwd en 800 woningen worden gesloopt. De gemeente Ridderkerk werkt aan de realisatie van het regiobod. Op dit moment zijn de ruimtelijke procedures van de netto 1.910 woningen niet doorlopen. De woningen die onderdeel zijn van de harde plannen (vastgesteld) worden zeker gerealiseerd. De harde plannen hebben de ruimtelijke procedures doorlopen en zijn vastgesteld door de gemeente Ridderkerk. Deze plannen zijn autonoom en behoren tot de referentiesituatie. De harde plannen zorgen voor een netto toename van 357 woningen in jaar 2050. Er zijn plannen voor nieuwbouw en herstructurering. Zo komen er nieuwe woningen in het centrum. In Rijsoord wil de gemeente betaalbare koopwoningen toevoegen voor starters en ouderen. In West wil de gemeente de variatie in woonvormen vergroten door nieuwbouw. In Oost wil de gemeente het woningaanbod verruimen voor starters en ouderen. In Drievliet zijn plannen om te bouwen voor ouderen en betaalbare en duurdere koopwoningen toe te voegen. Ook zijn er plannen om de woningvoorraad in West, Slikkerveer, Rijsoord en Bolnes te herstructureren. In Bolnes is ook gepland bedrijfspanden te transformeren naar woningen voor starters en ouderen. In Tabel II.1 staat de verdeling van het aantal nieuwbouw woningen per wijk.

Tabel II.1 Woningbouw plannen gemeente Ridderkerk (alleen harde plannen)

Wijk	Aantal woningen	Vastgestelde harde plannen
Centrum	70	Wooncompas Blaak, Rembrandtweg 257, Wooncompas Rembrandtweg (fase 2), Jorishof
Bolnes	45	Riederwerf
Rijsoord	76	Ruimte voor Ruimte Polder Geerlaan
Slikkerveer	54	Wooncompas J.S. Bachstraat, Willemstraat 257
West	63	Prunuslaan Siloah Wooncompas
Totaal	308	

Autonome ontwikkelingen kernwaarde Kloppend Hart

Tabel II.2 toont autonome ontwikkelingen die de komende jaren plaatsvinden waarover een besluit is genomen door de gemeente die van toepassing zijn op de Ridderkerkse kernwaarde 'Kloppend Hart' en bijbehorende thema's en aspecten.

Tabel II.2 Autonome ontwikkelingen waarover een besluit is genomen door de gemeente met betrekking tot kernwaarde Kloppend Hart

Thema	Aspect	Interne ontwikkelingen	Bron
Economie	Werkgelegenheid	van 30 naar 62 werkzame personen per hectare op bedrijventerreinen door een terreinquotiënt te hanteren bij nieuwe vestigingsaanvragen. Deze quotiënt is fors hoger dan het huidige gemiddelde (30/ha) en het gemiddelde van Zuid-Zuid-Holland (46/ha). Economische differentiatie is een ambitie. Logistiek blijft een belangrijke sector zoals de bouw van distributiecentrum Quooker	Economische visie Ridderkerk 2030 - concept (2024); Omgevingsvergunning Bieslookweg 90 (25 juli 2024)
		ondernemersklimaat aantrekkelijk maken door verbeteren veiligheid, vergroening openbare ruimte, bereikbaarheid (parkeerdruk verlagen), meer ruimte d.m.v. hoogbouw, versterken middelgrote winkelgebieden, clusterversterking	Economische visie Ridderkerk 2030 - concept (2024); Strategie Werklocaties MRDH 2019-2030 (2018); Strategie Bedrijventerreinen MRDH 2023-2030 (2023)
	Landbouwareaal	saneren glastuinbouw Lagendijk 285 en Pruimendijk 53	Buitengebied - saneren glas Lagendijk 285 en Pruimendijk 53
		nevenactiviteiten toestaan bij agrarische bebouwing	Bestemmingsplan Buitengebied (2016)
		gronden met een agrarische bestemming behouden zoveel mogelijk hun bestemming	Collegeprogramma 2022-2026 (2022)

Autonome ontwikkelingen kernwaarde Sterke wijken, goed verbonden

Tabel II.3 toont autonome ontwikkelingen die de komende jaren plaatsvinden waarover een besluit is genomen door de gemeente die van toepassing zijn op de Ridderkerkse kernwaarde 'Sterke wijken, goed verbonden' en bijbehorende thema's en aspecten.

Tabel II.3 Autonome ontwikkelingen waarover een besluit is genomen door de gemeente met betrekking tot kernwaarde Sterke wijken, goed verbonden

Thema	Aspect	Interne ontwikkelingen	Bron
Wonen en fysieke leefomgeving	Woningaanbod: aantal	357 nieuwe woningen	Planmonitor (2024)
		gemeente Barendrecht bouwt circa 3.200 nieuwe woningen rondom treinstation	Bestemmingsplan Stationstuinen Barendrecht 1ste fase (19 december 2023)
	Woningaanbod: kenmerken	variatie in woningtypen (bijvoorbeeld clusterwoningen voor ouderen) en prijsklasse noodzakelijk	Woonvisie Ridderkerk 2021-2026 (2021)
		vooral inbreiding, geen nieuwe grootschalige uitleglocaties	Woonvisie Ridderkerk 2021-2026 (2021); Planmonitor (2024)
		bouwhoogte tot maximaal 6 woonlagen	Collegeprogramma 2022-2026 (2022)
	Voorzieningenaanbod (onderwijs en maatschappelijk vastgoed)	er wordt ingezet op interventies als inclusieve mobiliteit en maatschappelijk vastgoed	Nota Gezondheidsbeleid Ridderkerk 2021-2025 (2021)
		wijkgerichte samenwerking intensiveren	Integraal Beleid Sociaal Domein Ridderkerk 2021
		optimalisatie van maatschappelijk vastgoed (voldoende en kwalitatief goede accommodaties, evenwichtige spreiding, goede bezetting, verantwoorde besteding van middelen)	Actualisatie Integraal Accommodatie Plan (2019)
		voldoende en adequate onderwijsgebouwen	Huisvestingsplan onderwijs en integrale kindcentra 2023-2026 (2023)
		herstructurering centrum met minder winkels maar nieuwe functies zoals wonen, clustering maatschappelijke diensten en voorzieningen (sport, zorg en onderwijs), versterking cultuurhistorische kwaliteiten, klimaatbesteding: meer groen, wandel en fietsroutes, minder auto's	Gebiedsvisie P.C. Hoofdstraat en omgeving (2017); Ontwikkelperspectief Centrum Ridderkerk 2035: Centrum Ridderkerk, 'het dorp' met hart en ziel (2020)
	Openbare ruimte (recreatie en groen)	aandacht voor veiligheid en gezondheid in de openbare ruimte	Nota Gezondheidsbeleid Ridderkerk 2021-2025 (2021)
		investeren in groen in openbare ruimte door natuurinclusief bouwen en herstructurering openbare ruimte	Groen is onze toekomst: integrale visie per wijk op groen in de openbare ruimte (2020)
		beleefbaar maken van de Waal	Waalvisie: visie voor de Waal voor de gemeente Barendrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Ridderkerk en Zwijndrecht (2016)
		ervaarbaar maken oevers	Visies Rivieroevers (2021)
		Plein Oost en omgeving: o.a. verbinden van groenblauwe structuren, inzet op groene randen, verblijfs- en speelplekken, recreatieve routes die aansluiten op de omgeving	

Thema	Aspect	Interne ontwikkelingen	Bron
Gezondheid en sociaal domein		recreatieve verbindingen: bereikbaarheid van de groene gebieden rondom Ridderkerk beter met elkaar en met het centrum verbinden	Gebiedsvisie Plein Oost en Omgeving (2018)
		aandacht voor veiligheid en gezondheid in de openbare ruimte	
	Gezonde leefstijl	rookvrije sportverenigingen en de STOPtober campagne	Nota Gezondheidsbeleid Ridderkerk 2021-2025 (2021)
		verkleinen gezondheidsachterstanden, bevorderen vitaliteit en gezondheid, gezondheid als onderdeel van ruimtelijk beleid	Nota Gezondheidsbeleid Ridderkerk 2021-2025 (2021)
	Sociaaleconomische positie	het economisch beleid van de gemeente moet bijdragen aan brede welvaart in de gemeente.	Economische visie Ridderkerk 2030 - concept (2024)
		streven naar duurzame en gezonde mobiliteit waardoor iedereen in staat is deel te nemen aan maatschappij	Mobiliteitsplan Ridderkerk (2020)
	Sociale cohesie	voor inwoners die (tijdelijk) hulp en ondersteuning nodig hebben, is een vangnet aanwezig. Eventuele ondersteuning is toegespitst op de behoefte en is laagdrempelig.	Beleidsnota Integraal Beleid Sociaal Domein (2021); Samenredzaam Ridderkerk: Actieplan Wonen, Welzijn, Zorg 2023-2026 (2023)
		gevarieerd aanbod kunst en cultuur, wijkvoorzieningencentra, meer ontmoetingsplaatsen	Beleidsnota Integraal Beleid Sociaal Domein (2021); Samenredzaam Ridderkerk: Actieplan Wonen, Welzijn, Zorg 2023-2026 (2023); Nota Gezondheidsbeleid Ridderkerk 2021-2025 (2021)
	Gezondheidsbescherming	blijven voldoen aan wettelijke kaders en het aantal geluidgehinderden verminderen	Klimaatvisie Ridderkerk De route naar 2050 (2021)
		luchtkwaliteit verbeteren	Gemeente Ridderkerk - Programma Geluid & Lucht 2025-2029 -concept (2024)
	Omgevingsveiligheid (extern en sociaal)	Ridderkerk blijft zo veilig mogelijk voor risico's van gevaarlijke stoffen	Visie externe veiligheid Gemeente Ridderkerk (2011)
		waterstoftransport reservering vanaf 2030	Programma Energiehoofdstructuur (2024)
		er wordt ingezet op prioriteiten ondermijning, sociale kwaliteit, zorg en veiligheid en high impact crimes	Integraal veiligheidsbeleid Ridderkerk 2025-2028 (concept 2024)
		uitvoering aanpak van veiligheidsopgaven richt zich op wijkgericht, effectief samenwerken, mix van perspectief bieden, preventie en repressie, duidelijke regels informatie gestuurd werken en communicatie	Integraal veiligheidsbeleid Ridderkerk 2025-2028 (concept 2024)
Mobiliteit	Bereikbaarheid (per modaliteit)	minder afhankelijk worden van de auto, de voetganger en fietser komen in beleid en inrichting op de eerste plaats	Mobiliteitsplan Ridderkerk (2020)

Thema	Aspect	Interne ontwikkelingen	Bron
	Toegang tot mobiliteitsdiensten en -voorzieningen: - Auto	opstellen van Programma Leefstraten (ontmoeten in de openbare ruimte en minder auto's in het straatbeeld)	Mobiliteitsplan Ridderkerk (2020)
		aanbod van auto- en fietsparkeerplaatsen met elkaar in evenwicht brengen en houden	Nota parkeernormen (2024)
		ontwerpstudie doen naar verminderen barrièrewerking Rotterdamseweg	Mobiliteitsplan Ridderkerk (2020)
		wegencategorisering: om meer ruimte te geven aan fietsers en voetgangers wordt 30 km/u ingesteld waar mogelijk	Mobiliteitsplan Ridderkerk (2020)
		onderzoek laadinfrastructuur en uitvoering laadpunten volgens de nieuwe concessie van MRDH	Mobiliteitsplan Ridderkerk (2020)
	OV	huidige Rnet-verbindingen worden behouden en nieuwe Rnet-busverbinding tussen Ridderkerk en Rotterdam	HOV-verdiepingsstudie Ridderkerk (2021); Mobiliteitsplan Ridderkerk (2020)
		uitrollen HOV infrastructuur waaronder 2 HOV bus verbindingen naar Kralingse Zoom en Zuidplein. Concrete maatregelen: - afstelling verkeersregel installaties met geconditioneerd voorrang voor HOV bussen; - toegankelijkheidsstudie OV haltes en uitvoeringsplan opstellen voor het - verbeteren van de fiets- en voetgangerstoegankelijkheid van de haltes; - inventarisatie vertragingpunten voor (toekomstige) lokale bus routes	Mobiliteitsplan Ridderkerk (2020)
		behoud huidige dienstregeling waterbus	Mobiliteitsplan Ridderkerk (2020)
		wijkbus Het Busje van Facet biedt deur-tot-deur aanbod voor reizigers die niet gemakkelijk het openbaar vervoer instappen	Mobiliteitsplan Ridderkerk (2020)
		inventarisatie huidige vraag concept Vervoer op Maat	Mobiliteitsplan Ridderkerk (2020)
	Fiets en wandelen	actieve mobiliteit stimuleren in Ridderkerk (fiets, wandelen of OV)	Mobiliteitsplan Ridderkerk (2020)
		metropolitane fietsroute Dordrecht-Rotterdam is gerealiseerd in 2028	Metropolitane Fietsroute Dordrecht - Rotterdam MRDH Metropoolregio Rotterdam Den Haag
		fiets- en wandelroutes conform mobiliteitsplan worden vanaf 2024 gerealiseerd waaronder: ontbrekende schakels fietsnetwerk worden voor 2030 gerealiseerd in combinatie met onderhoudsplan; aansluiting fiets- en wandelnetwerk op groene gebieden verbeteren	Mobiliteitsplan Ridderkerk (2020)

Thema	Aspect	Interne ontwikkelingen	Bron
		fietsparkeerplaatsen clusteren om verrommeling tegen te gaan en meer fietsparkeerplaatsen realiseren. Concrete maatregelen: onderzoeken welke fietsparkeervoorzieningen verplaats moeten worden of onnodig zijn in Slikkerveer en Drievliet, in overige wijken wordt door middel van fietsvlonders extra ruimte gecreëerd ten koste van autoparkeerplaatsen, weghalen 50 autoparkeerplaatsen centrum om ruimte te maken voor de fiets en verbeteren verkeersveiligheid	Mobiliteitsplan Ridderkerk (2020)
		bewegwijzering en leesbaarheid fietsroutes verbeteren	Mobiliteitsplan Ridderkerk (2020)
		onderzoeken opties extra voet- en fietsverbinding over de Waal	Mobiliteitsplan Ridderkerk (2020)
	Aanbod deelmobiliteit en mobiliteitshubs	reefer hub op Nieuw Reijerwaard is gerealiseerd in 2024: hier wordt de werking onderzocht van een overslagpunt waardoor minder vrachtwagens het centrum inkomen en minder uitstoot in het centrum plaatsvindt	Mobiliteitsplan Ridderkerk (2020)
		onderzoek naar potentie van mobiliteitshubs	Mobiliteitsplan Ridderkerk (2020)
	Verkeersveiligheid	verbetering verkeersveiligheid door veiligheidsknelpunten worden aangepakt waarbij prioriteit wordt gegeven aan het fietsnetwerk	Mobiliteitsplan Ridderkerk (2020)

Autonome ontwikkelingen kernwaarde Groenblauwe oase

Tabel II.4 toont autonome ontwikkelingen die de komende jaren plaatsvinden waarover een besluit is genomen door de gemeente die van toepassing zijn op de Ridderkerkse kernwaarde 'Groenblauwe oase' en bijbehorende thema's en aspecten.

Tabel II.4 Autonome ontwikkelingen waarover een besluit is genomen door de gemeente met betrekking tot kernwaarde Groenblauwe oase

Thema	Aspect	Interne ontwikkelingen	Bron
Natuur	Beschermde natuurgebieden	niet van toepassing	niet van toepassing
	Soortenbescherming en biodiversiteit	groene kraag behouden en versterken	Groen is onze toekomst: integrale visie per wijk op groen in de openbare ruimte (2020)
		vergroten biodiversiteit door investeren in groen in openbare ruimte en woonomgeving	Groen is onze toekomst: integrale visie per wijk op groen in de openbare ruimte (2020); Groen is onze toekomst: werken vanuit ecologie (2023)
		diversifiëring en samenhangende natuur creëren	Groen is onze toekomst: werken vanuit ecologie (2023)
Landschap en cultuurhistorie	Landschap	er zijn cultuurhistorisch waardevolle landschappelijke en stedenbouwkundige structuren vastgesteld	Cultuurhistorische waardenkaart woongebieden (2017); centrum (2016); buitengebied (2022)
		de gemeente Ridderkerk wil het dorpse karakter, de landschappelijke kenmerken en het schaalniveau van Ridderkerk behouden	Mobiliteitsplan Ridderkerk (2020)
	Cultuurhistorie en erfgoed	industrieel erfgoed beleefbaar maken	Industrieel Erfgoed - concept (2025)
	Archeologie	niet van toepassing	niet van toepassing
Water, bodem en klimaat(adaptatie)	Bodem	bodemkwaliteit verbeteren	Klimaatvisie Ridderkerk De route naar 2050 (2021)
	Waterkwaliteit en duurzame watervoorziening	klimaatadaptatie doel 2050: Ridderkerk is volledig water robuust en klimaatbestendig ingericht (bijvoorbeeld waterberging in gebouwde omgeving en landelijk gebied, vergroening, natuurlijke waterkringloop)	Klimaatvisie Ridderkerk De route naar 2050 (2021)
	Microklimaat	er wordt ingezet op hitteplan: watertappunten, schaduwrijke speelplekken en ontmoetingsplekken in de openbare ruimte en wijken. Meer banken in de schaduw in het centrum van Ridderkerk	Nota Gezondheidsbeleid Ridderkerk 2021-2025 (2021)
	Wateroverlast en droogte	werken aan een waterrobuuste omgeving (bijvoorbeeld voldoen aan landelijke normen voor dijken)	Strategie klimaatadaptatie Gemeente Ridderkerk (2022)

Thema	Aspect	Interne ontwikkelingen	Bron
		natuurlijkere waterkringloop: verstoorde waterkringloop herstellen om afvoersysteem van het (regen)water te verbeteren tegen wateroverlast van extreme buien	Strategie klimaatadaptatie Gemeente Ridderkerk (2022)
		alle nieuwbouw klimaatadaptief	Strategie klimaatadaptatie Gemeente Ridderkerk (2022)
		openbare ruimte klimaatadaptief inrichten om beter om te gaan met gevolgen van overstromingen, wateroverlast, hittestress, droogte: stimuleren inwoners en bedrijven regenwater op te vangen met bijvoorbeeld regentonnen	Strategie klimaatadaptatie Gemeente Ridderkerk (2022)
Duurzaamheid	Energie	aardgasvrij in 2050	Warmtevisie: dé route naar 2050 (2020)
		waterstoftransport reservering vanaf 2030	Programma Energiehoofdstructuur (2024)
		CO ₂ -neutraal en circulair in 2050: energie labels woningen, kantoren en vastgoed gemeente verbeteren; geschikt maken daken voor zonnepanelen	Klimaatvisie Ridderkerk De route naar 2050 (2021)
		bestaande onderwijsgebouwen moeten uiterlijk in 2050 voldoen aan energielabel A+++	Huisvestingsplan onderwijs en integrale kindcentra 2023-2026 (2023)
		verduurzaming kantorenvorraad	Strategie Werklocaties MRDH 2019-2030 (2018)
		verduurzaming bedrijventerreinen	Strategie Bedrijventerreinen MRDH 2023-2030 (2023)
	Materiaal	circulaire samenleving: korte ketens, primaire grondstof gebruik verminderen door langere levensduur producten, afvalloze gemeente, voedselverspilling en restafval verminderen, alleen vergunning aan circulaire bouw	Klimaatvisie Ridderkerk De route naar 2050 (2021)
		stimuleren dat het juiste bedrijf zich op de juiste plek vestigt. Zo ontstaan er korte ketens en regionale waardeketens	Strategie Bedrijventerreinen MRDH 2023-2030 (2023)
		hergebruik van grond	Regionale Nota Bodembeheer - gemeenten Barendrecht en Ridderkerk (2014)

BIJLAGE: HUIDIG BELEID

Kloppend hart

De huidige beleidsdoelen voor de kernwaarde 'Kloppend hart' staan in tabel III.1.

Tabel III.1 Beleidsdoelen voor de kernwaarde 'Kloppend hart'

Ambitie	Domeinen	Doel
Het Kloppend hart een kwaliteitsimpuls geven	Werkgelegenheid	- ontwikkelen vanuit brede welvaart; - bestaande werkgelegenheid behouden; - inzetten op economische verbreding (differentiatie); - detailhandel: behouden hoofdstructuur, versterken middelgrote winkelgebieden, beperken aantal internetafhaalpunten; - startende ondernemers vestigen in leegstaande (bedrijfs)gebouwen; - voor de hogere milieugebruiksruimte en watergebonden bedrijventerreinen specifiek geldt dat die beter benut en (beperkt) ontwikkeld moeten worden. Er moeten hogere milieugebruiksruimte-uitbreidingslocaties nabij het stedelijk weefsel gezocht worden. Voor de innovatieve maakindustrie moeten geschikte locaties nabij steden gevonden worden; - meer mensen met een uitkering aan een baan helpen of vragen om een tegenprestatie
	Vestigingsklimaat	- winkelcentra aantrekkelijk houden: kwaliteit openbare ruimte, bereikbaarheid en vindbaarheid verbeteren; - duurzame balans tussen vraag en aanbod, met ruimte voor groei van bedrijven, met aandacht voor clusterversterking ten behoeve van regionale en korte waardeketens; - ondernemers stimuleren om de eigen oppervlakten klimaatadaptief in te richten (veilig, groen en duurzaam) - Donkersloot: transformeren van centrum en omliggend gebied, clusteren van bedrijven i.v.m. samenwerkingskansen en het behalen van milieuvoordelen en minder overlast; - inzetten op de verlaging van de parkeerdruk; - kwalitatieve versterking, verduurzaming en diversiteit van kantorenlocaties, kwantitatieve optimalisatie door transformeren, verdunnen en verlagen, vooral op snelweglocaties en OV-knooppunten, lokale en speciale kantorenlocaties in woonwijken en op bedrijventerreinen; - bij herontwikkeling van bedrijventerreinen: circulaire bouw
	Landbouwareaal	- agrarische gronden behouden zoveel mogelijk hun functie, balans tussen agrarische grond, groen en recreatie. Opstellen van een visie op agrarische gronden en recreatieve gronden en natuurgebieden

Sterke wijken, goed verbonden

De huidige beleidsdoelen voor de kernwaarde ‘Sterke wijken, goed verbonden’ staan in tabel III.2.

Tabel III.2 Beleidsdoelen van de gemeente voor kernwaarde ‘Sterke wijken, goed verbonden’

Ambitie	Aspecten	Doelen
identiteit van de wijken versterken en onderling beter te verbinden	woningaanbod: uitbreiding en differentiatie	- uitbreiding woningvoorraad, met name voor starters en ouderen; - differentiatie in woningtypen; - versterken centrumfunctie door toevoeging woningen om zo gebruiks- en beleveniswaarde te creëren; - ruimte bieden aan innovatieve woonoplossingen
	woningaanbod: toekomstbestendig	- toekomstbestendige woningvoorraad; - particulieren stimuleren om de eigen oppervlakten klimaatadaptief in te richten
	woningaanbod: ouderen en zorg	- passende woningen voor ouderen en zorgbehoevenden; - zorgen dat inwoners zo lang mogelijk veilig thuis kunnen wonen in een vertrouwde omgeving
	woningaanbod: sociaal domein	- woningen worden zoveel mogelijk aan Ridderkerkse woningzoekenden toegewezen; - woonlasten blijven de laagste in de regio; - maximaal 30 % sociale woningbouw bij nieuwbouw
	voorzieningenaanbod: onderwijs	- veilige omgeving rond scholen, inclusief vergroening; - investeren in voorschoolse educatie tegen leerachterstanden; - zorgen voor voldoende en adequate onderwijsgebouwen en kinderopvang; - bij vervangende nieuwbouw bouwen van een (bijna) energieneutraal gebouw. Bestaande onderwijsgebouwen moeten uiterlijk in 2050 voldoen aan energielabel A+++; - in 2050 voldoen 75% van de scholen aan de BENG/ENG-eisen
	voorzieningenaanbod: maatschappelijk vastgoed	- goed ingerichte, toegankelijke woon- en leefomgeving creëren met voldoende voorzieningen nabij; - maatschappelijk vastgoed ten behoeve van sport en wijkvoorzieningen clusteren en blijvend investeren; - optimalisatie van het maatschappelijk vastgoed van de gemeente Ridderkerk, gericht op het aanbieden van voldoende en kwalitatief goede accommodaties, zorgen voor een evenwichtige spreiding van accommodaties, zorg dragen voor een goede bezetting, verantwoorde besteding van middelen, voorzien in sportvelden. De doelgroepen zijn: bewegingsonderwijs, verenigingen, stichtingen en gemeentelijke instanties
	openbare ruimte: kwalitatief en toegankelijk	- kwalitatieve en beweegvriendelijke openbare ruimte; - toegankelijke openbare omgeving voor mensen met een beperking (auditief, visueel of lichamelijk)
	openbare ruimte: klimaatadaptief	- in 2050 is Ridderkerk waterrobuust en klimaatbestendig ingericht, zowel stedelijk als landelijk gebied
	openbare ruimte: recreatie	- recreatief netwerk van de Waal aaneensluitend maken, Waaloever beleefbaar maken, bestaande zichtvensters behouden en inzetten op Toeristische overstappunten [TOP]; - koele plekken creëren waar inwoners kunnen recreëren

Ambitie	Aspecten	Doelen
	gezonde leefstijl: beleidsmatig	- van gezondheidsbescherming naar gezondheidsbevordering; - positieve gezondheid als uitgangspunt; - verbeteren van de volksgezondheid door gezondheidsachterstanden te verkleinen en vitaliteit en gezondheid te borgen; - gezondheid als vast onderdeel van ruimtelijk beleid; - beroep op professionele zorg zoveel mogelijk voorkomen (preventie), maar als het nodig is, zorgen dat men de weg naar zorg makkelijk kan vinden; - samen met maatschappelijke partners op scholen en daarbuiten activiteiten organiseren om de jongste inwoners te informeren over het gevaar van drugs- en alcoholgebruik, het belang van gezonde voeding, mentale en lichamelijke gezondheid en het verantwoord omgaan met geld
	gezonde leefstijl: bewegen	- investeren in sportverenigingen; - realiseren van meer speelterreinen, speelvoorzieningen en sporttoestellen, met aandacht voor veiligheid, inpasbaarheid, en een evenwichtige spreiding over de gemeente
	sociaaleconomische positie	- werken aan een vitale samenleving waarin iedereen mee kan doen en gelijke kansen heeft. Schulden en armoede worden voorkomen; - iedereen moet mee kunnen doen aan (on)georganiseerde sportactiviteiten; - inzet op lifelong learning (o.a. door flexibilisering arbeidsmarkt); - bieden van een vangnet en maatwerkgericht aanbod
	sociale cohesie	- sociaal isolement en eenzaamheid worden voorkomen door een omgeving te creëren waarin men naar elkaar omkijkt, met goede (sociale) netwerken en nabuurschap; - verbeteren en vergroten van diversiteit aan (on)georganiseerde ontmoetingsplekken voor én tussen jong en oud; - ondersteunen verenigingsleven, bevorderen zichtbaarheid verenigingen, stimuleren evenementen en buurtactiviteiten; - steun voor vrijwilligers (inclusief pleegouders en mantelzorgers)
	gezondheidsbescherming	- goede luchtkwaliteit (als eerste doel de WHO-interim waarden), mede door luchtkwaliteit tijdig te betrekken in de ruimtelijke ordening; - minder geluidshinder (programma geluid, toewerken naar interim waarden), blijven voldoen aan wettelijke kaders en aantal geluidgehinderden verminderen, o.a. door het verlagen van de plandrempels
	omgevingsveiligheid: externe veiligheid	- plaatsgebonden risico externe veiligheid beperken tot wettelijke grenswaarde van 10⁻⁶/jaar voor (zeer) kwetsbare gebouwen en locaties; - nieuwe risicobronnen voor externe veiligheid weren uit de gemeente, uitgezonderd op bedrijventerreinen, mits aan concrete voorwaarden wordt voldaan
	omgevingsveiligheid: sociale veiligheid	- ondermijning en drugsoverlast tegengaan, overlastgevende jeugdgroepen aanpakken, alert zijn op verdachte situaties met betrekking tot woning- en voertuiginbraken, aanpak alcohol- en drugsgebruik
	bereikbaarheid: voetganger en fietser	- voetganger en fietser komen in beleid op de eerste plek (gedragsverandering); - fiets- en wandelpaden goed onderhouden, kwaliteit verbeteren en ontbrekende schakels aanleggen; - aanleggen fietsroutes met betekenis/cultuurhistorische lijnen
	bereikbaarheid: Rnet en OV	- Rnet-verbinding Rotterdam - Ridderkerk - Drechtsteden; - inzet van buurtbussen bevorderen; - waterbusverbinding en Driehoekseveer behouden; - behouden en zo mogelijk versterken bestaande buslijnen

Ambitie	Aspecten	Doelen
	toegang tot mobiliteitsdiensten en -voorzieningen	- voldoen aan de parkeerbehoefte en voorkomen dat de openbare ruimte onevenredig wordt belast met geparkeerde auto's; - inzetten op duurzame en actieve mobiliteit
	verkeersveiligheid	- iedereen een veilige woon-, werk- en leefomgeving bieden; - daar waar mogelijk inzetten op de verlaging van de snelheid van 50 km/u naar 30 km/u met uitzondering van ontsluitingswegen; - streven naar nul dodelijke verkeerslachtoffers

Groenblauwe Oase

De huidige beleidsdoelen voor de kernwaarde 'Groenblauwe oase' staan in tabel III.3.

Tabel III.3 Beleidsdoelen uit bestaand beleid van de gemeente voor het kernthema 'Groenblauwe oase'

Ambitie	Aspecten	Doelen
groenblauwe raamwerk robuuster maken, verder uit te breiden en te differentiëren	natuur	- de groenste gemeente van het eiland IJsselmonde worden; - natuur verwelkomen in de woonomgeving; - investeren in groen en intact houden groene kraag; - stimuleren eetbaar groen in de openbare ruimte
	soortenbescherming en biodiversiteit	- vergroten biodiversiteit met iedere ruimtelijke ontwikkeling; - differentiatie aanbrengen tussen en in groengebieden
	landschap	- balans in het buitengebied tussen agrarische grond, natuur en recreatie. Uitgangspunt is het versterken van het polderlandschap (met landschappelijke structuren zoals dijken en linten en rivieren met oeverzones); - inzetten op de eigen identiteit om de kwaliteit van de leefomgeving te behouden en te verbeteren
	cultuurhistorie en erfgoed	- beschermen cultureel, industrieel en agrarisch erfgoed (landschappelijk gebruik en bouwwerken) - zichtbaar en beleefbaar maken van de geschiedenis van de Waal
	archeologie	- voortborduren op historische gelaagdheid; - onderzoek naar mogelijkheden voor herstel en versterking van de belevingswaarde van historische structuren
	bodem	- voorkomen en verwijderen van vervuiling in en op de bodem; - grondverzet reguleren zodat de bodemkwaliteit aansluit bij de functie; - bodem en ondergrond worden zo gebruikt dat het de mogelijkheid voor de volgende generaties om in hun behoeften te voorzien niet in gevaar brengt
	waterkwaliteit en duurzame watervoorziening	- aandacht voor de kwaliteit van het drink- en oppervlaktewater
	microklimaat	- leefbare en gezonde leefomgeving: leren omgaan met hittestress en een lokaal hitteplan opstellen
	wateroverlast en droogte	- Ridderkerk klimaatbestendig en waterrobuust in 2050; water wordt ter plekke geborgd en vastgehouden en later afgevoerd. bij nieuwbouwontwikkelingen moet

		tenminste 50 mm neerslag tijdelijk vastgehouden kunnen worden, bij reconstructies minimaal 20 mm; - bij ontwerp van een nieuw rioolstelsel wordt getoetst met zwaardere buien; - onderhouden van waterkeringen en risico's op overstromingen verkleinen; - waterkringloop natuurlijker maken
	energie: elektriciteit	- het besparen van energie door het verminderen van de vraag, efficiënter en zuiniger gebruik (isolatie), het opwekken van duurzame energie, het overstappen naar duurzame energiebronnen en het realiseren van een gedegen en veilige energieopslag; - voldoende hernieuwbare, niet-fossiele energiebronnen aanbieden. Stimuleren zonnepanelen maar ontwikkelen van zonneparken heeft geen prioriteit; - energietransitie voor iedereen bereikbaar en betaalbaar maken
	energie: warmte	- ondergrond duurzaam benutten; - verduurzamen van bestaand vastgoed; - in 2030 moeten de eerste wijken van het aardgas af zijn en aangesloten zijn op warmtenetten/all-electric oplossingen/ duurzaam gas; - warmtetransitie voor iedereen bereikbaar en betaalbaar maken
	materiaal	- CO₂-neutraal, circulair en aardgasvrij in 2050; - producten en grondstoffen zo lang mogelijk in omloop houden en daarmee het gebruik van primaire grondstoffen verminderen; - voedselpatronen verduurzamen

IV

BIJLAGE: ONTWERP VERNIEUWDE OMGEVINGSVISIE

Bijlage IV is gebaseerd op hoofdstuk 5 van de omgevingsvisie.

Ambities per thema behorend bij het kernthema Kloppend Hart

Tabel IV.1 Ontwerp vernieuwde omgevingsvisie voor het thema werkgelegenheid en vestigingsklimaat

Thema	Ambitie
werkgelegenheid en vestigingsklimaat	De gemeente zet zich in voor economische differentiatie: - Sectoren: in de huidige economie leveren sommige sectoren een grotere bijdrage aan het verdienvermogen dan andere sectoren. Om dit te veranderen, is er meer variatie (differentiatie) nodig. Dit kan door bedrijven in sectoren zoals de ICT, zakelijke dienstverlening en in de belevenis- en vrijetijdseconomie aan te trekken. Onze ambitie is dat de Ridderkerkse economie in de toekomst bestaat uit de sectoren agrofood, industrie, bouwnijverheid en zakelijke dienstverlening; - Innovatie: Ridderkerk is van oudsher een plek voor innovatieve bedrijven. We willen dit innovatieve karakter behouden. De gemeente stimuleert innovatie bij de bestaande bedrijven en stimuleert de aantrekking van nieuwe innovatieve bedrijven.
werkgelegenheid en vestigingsklimaat	Inzetten op het aantrekkelijk maken én houden van het ondernemersklimaat - Ridderkerk heeft een aantal bedrijventerreinen: Cornelisland, Dutch Fresh Port, Verenambacht en Donkersloot. Cornelisland is een gemengd bedrijventerrein met diverse bedrijfsactiviteiten. Dutch Fresh Port richt zich op de versterking van het bestaande agro-foodcluster op Verenambacht (en Barendrecht-Oost). Dutch Fresh Port is een innovatief en duurzaam bedrijventerrein van regionaal en nationaal belang. Donkersloot ligt in het hart van Ridderkerk en is het oudste bedrijventerrein. Donkersloot verdient extra aandacht. Ook het winkelcentrumgebied heeft impulsen nodig om economisch vitaal en aantrekkelijk te blijven. Een goed klimaat voor ondernemerschap zorgt voor meer bedrijvigheid en tevredenheid bij gevestigde ondernemers. De komende jaren besteedt de gemeente daarom meer aandacht aan de volgende thema's: · Veiligheid: vooral de subjectieve veiligheid (gevoel van veiligheid) op de bedrijventerreinen kan beter. Met name op bedrijventerrein Donkersloot is dit onvoldoende. Dit willen we verbeteren. Dat doen we door een betere zichtbaarheid van handhaving, meer levendigheid op bedrijventerreinen te creëren en beter samen te werken tussen gemeente, politie, brandweer en ondernemers. Zo kan overlast, criminaliteit, onderhoud en het beheer op het bedrijventerrein worden aangepakt; · Openbare ruimte: de gemeente wil dat de visuele kwaliteit van bedrijfspanden en kavels verbetert en streeft naar biodiversiteit en vergroening. Dat is niet alleen goed voor de aantrekkelijkheid van de omgeving, maar zorgt ook voor het voorkomen (mitigeren) van klimaatverandering. Daarnaast willen we dat de beweegvriendelijkheid bij werklocaties wordt vergroot; · Bereikbaarheid: bij een nieuwe vestiging moeten de omliggende wegen het (toenemende) verkeer aankunnen. Vooral de parkeergelegenheid kan beter. Vaak is er een tekort aan parkeerplaatsen op eigen terrein. Het doel is dat de parkeerdruk beheersbaar wordt gehouden door zowel de gemeente als de ondernemers. Bij een verandering van functie moet de parkeereis opnieuw bekeken te worden; · Er moet ook aandacht zijn voor de bereikbaarheid per OV en per fiets, inclusief de benodigde voorzieningen voor fietsen; - De gemeente streeft ernaar dat inwoners ook in de gemeente kunnen werken. Dit vermindert pendelen, heeft een positieve verkeers- en milieu impact en zorgt voor een positieve woon-werkbalans

Thema	Ambitie
vestiging	Bedrijvigheid vestigen op de juiste plek - Vestigingsbeleid: Ridderkerk heeft lang een neutraal vestigingsbeleid gehad. Tegelijkertijd heeft de gemeente te maken met schaarste van bedrijfsruimte. Als er veel aanvragen tegelijk zijn voor bedrijfskavels en er keuzes gemaakt moeten worden, geeft Ridderkerk prioriteit aan bedrijven die een hogere werkgelegenheid per hectare bieden. Het terreinquotiënt is het aantal werkzame personen per hectare. Het huidige terreinquotiënt is ongeveer 30 werkzame personen per hectare. De gemeente streeft naar een terreinquotiënt van 62 werkzame personen per ha bij nieuwe vestigingsaanvragen. De gemeente prioriteert bijvoorbeeld autobedrijven lager, als er afwegingen moeten worden gemaakt tussen verschillende vestigingsaanvragen; - Ruimtelijke dichtheid: we moeten de bestaande ruimte slimmer gebruiken. Dat kan door de ruimtelijke dichtheid te verhogen. Dit hangt af van factoren zoals de maximale bouwhoogte en de huidige dichtheid. Nieuwe ontwikkelingen worden toegestaan als dit de ruimtelijke dichtheid verhoogt. Verdichting kan meer opleveren als dit gebeurt bij OV-knooppunten; - Functiemenging: het tekort aan ruimte kan deels worden gecompenseerd door meer mogelijkheden te bieden aan kantoor- en bedrijfsruimtes in het stedelijk weefsel en door het werken aan huis. Dit draagt bovendien bij aan het behoud van werkgelegenheid, levendige wijken en verblijfskwaliteit. De gemeente staat ook positief tegenover het bieden van ruimte aan (startende) ondernemers in leegstaande (bedrijfs)gebouwen in de bebouwde kom; - Clustering: door bedrijven in dezelfde sector te clusteren ontstaan er korte en regionale (waarde)ketens en wordt de kennisuitwisseling bevordert; - Compensatieplan: naar het beleid van de provincie Zuid-Holland moet bij (gedeeltelijke) transformatie van de watergebonden bedrijven en bedrijven in een middelhoge milieugebruiksruimte in Centrum-Oost, P.C. Hooftstraat en aan de Rivieroevers gemotiveerd worden hoe compensatie in de regio plaatsvindt. Dat is nodig om voldoende ruimte voor bedrijvigheid te houden.
duurzaamheid	Stimuleren van de verduurzaming van werklocaties en werkwijzen - De gemeente stimuleert en ondersteunt ondernemers waar mogelijk met de verschillende stappen van het verduurzamingstraject. Ook gaat de gemeente meer bewustwording over verduurzaming creëren bij ondernemend Ridderkerk: · Klimaatadaptatie: de gemeente stimuleert het uitvoeren van klimaatadaptieve maatregelen op het eigen terrein. Dit draagt bij aan de verblijfskwaliteit en aan het creëren van een klimaatbestendige en gezonde werkomgeving; · Energietransitie: de gemeente stimuleert de uitvoering van de energietransitie, bijvoorbeeld door de aanleg van zonnepanelen op de daken van bedrijventerreinen en op overkappingen van parkeerterreinen; · Circulaire bouw: bij herontwikkeling van bedrijventerreinen wordt de inzet op circulaire bouw gestimuleerd.
circulaire economie	Streven naar een circulaire economie in 2050 - Er moeten nog flinke stappen worden gezet richting een circulaire economie. Wij richten ons hierbij op de inzet van korte ketens, de vermindering van het gebruik van primaire grondstoffen, het hergebruik van producten (zoals vrijkomende grond), en het verminderen van voedselverspilling en restafval. Ook geeft de gemeente bij ontwikkelingen de voorkeur aan circulaire bouw; - De gemeente wil onderzoeken wat mogelijke ruimtereserveringen zijn bij een circulaire economie onderzoeken, zoals locaties voor reparaties en de deeleconomie. Hierbij houden we rekening met de milieugebruiksruimte.

Ambities per thema behorend bij het kernthema Sterke wijken - goed verbonden

Tabel IV.2 Ambities voor het thema wonen en de fysieke leefomgeving

Thema	Ambitie
Wonen	Inzetten op een gevarieerde woningvoorraad: Uitbreiding van de woningvoorraad: de dynamiek op de woningmarkt in de regio en in Ridderkerk is groot. Er zijn veel verhuisbewegingen tussen Ridderkerk en de omliggende gemeenten Barendrecht, Hendrik-Ido-Ambacht en Rotterdam. Het aantal huishoudens neemt de komende jaren ook nog flink toe. Het gaat vooral om het aantal kleine huishoudens, als gevolg van de vergrijzing en individualisering. De gemeente wil daarom meer woningen bouwen om aan de vraag te voldoen. Hiervoor zet de gemeente in op de bouw van het overeengekomen regiobod met de provincie en de omliggende gemeenten. Het regiobod uit het jaar 2022 gaat voor Ridderkerk uit van een netto toename van 1.910 nieuwe woningen, tot het jaar 2030. Er worden in dit regiobod 2.710 woningen gebouwd en 800 woningen gesloopt. Het regiobod wordt periodiek herzien, dit kan leiden tot aanpassingen. Het vigerende regiobod is leidend. De initiatieven die bijdragen aan het regiobod staan in de planmonitor. De gemeente heeft verschillende mogelijkheden om het aantal woningen in Ridderkerk te vergroten of te verbeteren: · Woningvoorraad verbeteren door renovatie of door oude woningen te slopen en in de plaats daarvoor nieuwe woningen te bouwen · Woningvoorraad uitbreiden door potentiële gebieden zoals P.C. Hooftstraat en omgeving (waaronder het Trelleborgterrein), Centrum-Oost of bestaande gebouwen (zoals werklocaties en maatschappelijk vastgoed) te transformeren. De voorwaarde is dat de ruimtelijke kwaliteit en de leefbaarheid door de transformatie verbeteren: - Woningvoorraad uitbreiden door te verdichten in de bestaande buurten. Bijvoorbeeld langs de bestaande OV-verbindingen; - Uitbreiding van de woningvoorraad in het buitenstedelijk gebied is niet zomaar mogelijk en vraagt om maatwerk per locatie. De haalbaarheid hangt af van factoren zoals landschappelijke kwaliteiten, het water- en bodemsysteem en het mobiliteitssysteem; - Veilig wonen en werken staat voorop. Er zijn in Ridderkerk een aantal onbeschermde buitendijkse gebieden die intensief gebruikt worden als bedrijventerrein en woongebied. Vaak is de grond opgehoogd om de wateroverlast te beperken. Bij nieuwe ontwikkelingen is de kwetsbaarheid van de bodem en het risico op overstroming een belangrijk aandachtspunt. Initiatiefnemers moeten kunnen aantonen dat een initiatief dat buitendijks ligt mogelijk is. Hierbij moeten factoren zoals de waterstand, leefbaarheid en de mobiliteit worden meegenomen. Ook moet er rekening worden gehouden met water en bodem. Initiatiefnemers moeten ook onderzoeken of de locatie veilig is om te wonen en te werken; - Differentiatie in de woningvoorraad: bij de uitbreiding en de verbetering van de woningvoorraad willen we zorgen voor meer variatie in woningtypes en prijsklassen binnen de verschillende wijken en kernen van Ridderkerk: · Doelgroepen: we hebben in het bijzonder aandacht voor woningen voor starters, ouderen, zorgbehoevenden en internationale medewerkers. Het is nu lastig voor starters om een woning te vinden en er is een tekort aan seniorenwoningen. Dit belemmert de doorstroming op de woningmarkt. Het uitgangspunt is dat inwoners zo lang en zo goed mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen nabij zorg- en ondersteuningsvoorzieningen, bijvoorbeeld door meer nultredenwoningen en geclusterde woningen te bouwen. Ook is er behoefte aan passende woningen voor zorgbehoevenden en internationale medewerkers. Daarnaast zijn mantelzorgwoningen onder voorwaarden mogelijk die daar landelijk aan verbonden zijn; · Prijsklasse: we willen dat er meer variatie in de prijsklasse van de woningvoorraad komt. De gemeente streeft naar een aandeel van maximaal 30 % sociale (huur)woningen bij nieuwbouw, verspreid over de gemeente bij nieuwe ontwikkelingen. Dit is gelijk aan de landelijke norm; · Woonvormen: de vraag naar type woningen verandert. We willen waar dat mogelijk is bijvoorbeeld flexwonen en doelgroepspecifieke of collectieve woonvormen mogelijk maken. Daarom onderzoekt de gemeente de mogelijkheden van flexwonen tussen de Sportlaan/Benedenrijweg/Kievitsweg/Rotterdamseweg. Het omzien naar elkaar wordt bij deze verschillende type woonvormen gestimuleerd;

Thema	Ambitie
	- Toewijzing: de beschikbare woningen worden zoveel mogelijk toegewezen aan Ridderkerkse woningzoekenden, zolang dit kan binnen de wettelijke kaders en middelen. Dit geldt voor mensen die al in Ridderkerk wonen of die economisch of maatschappelijk aan Ridderkerk verbonden zijn; - BENG-norm: sinds 1 januari 2021 moeten alle nieuwe gebouwen in Nederland bijna energieneutrale gebouwen (BENG) zijn. Naast dit wettelijke vereiste stimuleert de gemeente ook dat nieuwbouw klimaatadaptief en natuurinclusief is. Voorbeelden hiervan zijn groenblauwe daken, ruimte voor water en de vergroening van het eigen terrein. De gemeente sluit zich aan bij de richtlijnen voor het klimaatadaptief bouwen en inrichten van de leefomgeving, zoals de Maatlat groene klimaatadaptieve gebouwde omgeving en het Convenant Klimaatadaptief Bouwen.
Bouwhoogte	De bouwhoogte is maatwerk De gemeente heeft een gemeentelijke visie op bouwhoogte opgesteld voor nieuwe woningen. Want de beschikbare ruimte in Ridderkerk is beperkt, en het verhogen van de dichtheid is daarom soms nodig, maar niet overal. De belangrijkste punten uit de visie op bouwhoogte zijn: De gemeente maakt onderscheid tussen twee structuren in Ridderkerk: - De dorpse structuur, bestaande uit de onderdelen: · Waal, doorgaande watergangen, weteringen; · Dijkkinten en polderwegen; · Historische dorpskernen; · Open landschap tussen kernen. - De hoofstructuur, bestaande uit de onderdelen: · Nieuwe Maas (rivieroevers); · Snelweg (afritten en knooppunten); · Hoofdontsluitingswegen; · HOV-haltes; · Haltes waterbus; · Winkelhart, wijkcentra, wijksteunpunten. De gemeente onderscheidt vier mogelijke bouwhoogtes: - Laagbouw (t/m 3 lagen); - Middenbouw (4 t/m 6 lagen); - Hoogbouw (7 t/m 10 lagen); - Landmarks (vanaf 11 lagen). Bij het inpassen van de bouwhoogte hanteert de gemeente de volgende randvoorwaarden: - Het 'dorpse karakter' van Ridderkerk moet worden beschermd; - De woonkwaliteit, sfeer en karakter van bestaande buurten worden gerespecteerd; - Hogere gebouwen (vanaf middenbouw) kunnen alleen op locaties die daarvoor geschikt zijn, bijvoorbeeld door: · Een goede bereikbaarheid; · Dichtbij haltes hoogwaardig openbaar vervoer; · Dichtbij winkels / voorzieningen;

Thema	Ambitie
	· In de buurt van groen Voor de verschillende bouwhoogtes geldt: - Laagbouw (t/m 3 lagen): in ieder geval langs de dorpse structuur, mits passend binnen de welstandscriteria (Welstandsnota 2009); - Middenbouw (4 t/m 6 lagen): mogelijk langs (alle onderdelen van) de hoofdstructuur; - Hoogbouw (7 t/m 10 lagen): alleen op bestaande hoogbouwlocaties rond afritten en nabij knooppunten van de snelwegen, bij kruisingen van hoofdwegen en langs de rivieroever; - Landmarks (vanaf 11 lagen): vanuit landschappelijk opzicht alleen mogelijk langs de rivieroever. De gemeente gaat eerst onderzoek doen naar de mogelijkheden in de rivieroevers, waaronder vanwege het water- en bodemsturend werken en de beleidsregel Grote Rivieren Hoger bouwen (vanaf middenbouw) is altijd maatwerk. Hiervoor geldt een onderzoeksplicht voor de initiatiefnemer (hoogbouweffectrapportage). De woningen moeten bijdragen aan de leefbaarheid van de wijk, en moeten kwaliteit toevoegen door: - Een variatie in bebouwing, bouwhoogten en woningtypen; - Prettig straatbeeld met een levendige plint; - Groene (openbare) buitenruimte; - Met groen ingepaste en/of gebouwde parkeeroplossing (parkeren uit het zicht) De inpassing van hogere gebouwen bij kleine ontwikkelingen is meestal niet goed mogelijk gezien de eisen die worden gesteld aan de ruimtelijke inpassing, vanuit het parkeren en een groene inrichting
Funcziemenging	Waar mogelijk streven naar funcziemenging op bestaand en te ontwikkelen terrein Funcziemenging betekent dat verschillende functies, zoals wonen, werken en voorzieningen, dichtbij elkaar worden ontwikkeld. Dit draagt bij aan een vitale, gezonde en veilige leefomgeving. Maar funcziemenging kan niet overal. We moeten rekening houden met de milieugebruiksruimte van bijvoorbeeld bestaande bedrijvigheid. In Ridderkerk is funcziemenging door transformatie alleen denkbaar bij Centrum-Oost en bij de P.C. Hoofdstraat en omgeving.
Duurzaamheid	Inzetten op een waterrobuuste en klimaatadaptieve leefomgeving in 2050 - Maatschappelijk vastgoed: het maatschappelijk vastgoed is een verzamelnaam voor een gebouw of terrein met een publieke functie op het gebied van: onderwijs, sport, cultuur, welzijn; - Maatschappelijke opvang, en/of (medische) zorg. In het landelijke Klimaatakkoord is afgesproken dat alle gemeenten het maatschappelijk vastgoed voor 2050 verduurzamen. Het grondgebied van maatschappelijk vastgoed kan bijvoorbeeld worden gebruikt voor ruimte voor water en het verminderen van hittestress. Zo draagt het maatschappelijk vastgoed bij aan een waterrobuuste en klimaatadaptieve omgeving; - Openbare ruimte: de gemeente is verantwoordelijk voor de aanleg, het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Bij vervangingsopgaven in de openbare ruimte wordt deze aangepast om in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust te zijn. De gemeente richt zich op maatregelen voor de gevolgen van wateroverlast, droogte en hittestress. Daarbij nemen we de veiligheid in acht. We zoeken naar (extra) mogelijkheden voor ruimte voor water en zetten ons in voor een groenblauwe dooradering. Bijvoorbeeld door maatregelen zoals wadi's, droge berging, natuurvriendelijke oevers, watergangen en de vergroening van de leefomgeving (bijvoorbeeld op daken, gevels en speelplekken). De gemeente hanteert dat het boomkroonvolume dat verdwijnt wordt gecompenseerd met een gelijk of groter boomkroonvolume binnen een termijn van ongeveer 10 jaar. Het uitgangspunt is om water ter plekke vast te houden en vertraagd af te voeren. We willen de bebouwing en openbare verharding waar mogelijk afkoppelen van het gemengde rioolstelsel;

Thema	Ambitie
	- Particuliere ruimte: naast de openbare ruimte is er ook ruimte in het bezit van particulieren. De eigenaren zijn zelf verantwoordelijk voor het vasthouden en vertraagd afvoeren van regenwater op het eigen terrein. Bij initiatieven gaat de initiatiefnemer op zoek naar mogelijkheden. De gemeente stimuleert inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties om klimaatadaptieve maatregelen te nemen. Dat doen we door informatie te geven over de mogelijkheden.
Energietransitie	Uitvoeren van de energietransitie: Ridderkerk is aardgasvrij en klimaatneutraal in 2050: - Haalbaarheid: de energietransitie moet voor iedereen haalbaar en betaalbaar zijn. De gemeente biedt (subsidie)regelingen en leningen aan voor inwoners; - Besparing: de eerste stap naar een klimaatneutrale gemeente is de besparing van energie. Dit kan door de energievraag te verminderen en door zuiniger met energie om te gaan. Bijvoorbeeld door energieprestatieverbeteringen en isolatie (zoals via een (pré)soortenmanagementplan); - Duurzame energie: de gemeente stapt over op duurzame energiebronnen. De gemeente onderzoekt mogelijkheden zoals all-electric oplossingen en aquathermie (benutten van koude en warmte uit oppervlaktewater, afvalwater en drinkwater). In het Warmteprogramma maakt de gemeente keuzes per wijk en buurt. Ook stimuleert de gemeente de aanleg van zonnepanelen, bijvoorbeeld op daken of op de overkappingen van parkeerterreinen; - Netcapaciteit: in Nederland wordt momenteel meer stroom gebruikt dan dat er wordt opgewekt. Dit leidt tot netcongestie. Er is daarom sprake van een wachtrij. Dat heeft vervelende gevolgen, zoals spanningsproblemen bij huidige gebruikers en belemmeringen in de (verdere) verduurzaming. Het kan zelfs leiden tot een wachttijd op een aansluiting. Om dit op te lossen moet de stroomvraag worden verlaagd en de netcapaciteit verhoogd. De netbeheerder werkt in de regio aan de plaatsing van extra trafostations en de versterking van de energie-infrastructuur. Dat betekent dat er ruimte nodig is voor (ondergrondse) infrastructuur en extra trafostations, ook in de bestaande wijken. In de toekomst kan de opslag en conversie van de duurzame energie nodig zijn (bijvoorbeeld in opslagbatterijen). Hierbij is aandacht voor de aanbevolen veilige afstanden en de mate waarin het ingepast kan worden in de omgeving. Ook wordt er bij de uitbreiding en inpassing van nieuwe onderdelen van het elektriciteitsnetwerk rekening gehouden met de mogelijke gezondheidsrisico's door magneetvelden.
Voorzieningen: voorzieningenniveau	Voorzieningenniveau per wijk of buurt is maatwerk Voorzieningen zijn belangrijk voor de vitaliteit en de leefbaarheid van de buurt. Het uitgangspunt is om de bestaande wijkcentra en buurtsteunpunten te behouden. Afhankelijk van de demografische samenstelling van de wijk en de kwetsbaarheid van inwoners kunnen extra voorzieningen nodig zijn. Het heeft de voorkeur om nieuwe (maatschappelijke) voorzieningen dicht bij het wijkcentrum, buurtsteunpunten en plekken waar veel ouderen wonen te plaatsen. Voorzieningen die voor meerdere buurten zijn (buurt overstijgend), bevinden zich centraal in het centrum van Ridderkerk.
Voorzieningen: onderwijssysteem	Behouden van een volwaardig onderwijssysteem van kinderopvang tot en met voortgezet onderwijs - Onderwijs: alle leerlingen verdienen een plek op een opvang of school die bij hen past. We behouden een volwaardig systeem van kinderopvang tot en met het voortgezet onderwijs; - Voorkomen van leerachterstanden: we willen dat kinderen bij de start van het basisonderwijs zo min mogelijk achterstand hebben. Daarom investeren we in Voor- en vroegschoolse Educatie. De gemeente stimuleert ook de vorming van Integrale Kindcentra, dat zijn organisaties voor kinderen van nul tot dertien jaar waar onderwijs, opvang en welzijnsactiviteiten onder één dak zijn. De gemeente werkt samen met haar partners zoals de kinderopvang, onderwijs en de jeugdgezondheidszorg (CJG); - Onderwijsgebouwen: goede onderwijsgebouwen zijn nodig voor goed onderwijs. De gemeente zorgt voor voldoende en adequate gebouwen voor (bewegings)onderwijs, met voldoende buitenspeelruimte en fietsparkeervoorzieningen. Ook letten we op een veilige omgeving rondom scholen, met oog voor vergroening en de afstand tot (auto)wegen.
Voorzieningen: maatschappelijk vastgoed	Optimaliseren van het (maatschappelijk) vastgoed

Thema	Ambitie
	We zetten in op voldoende en kwalitatief goede accommodaties, een evenwichtige spreiding, goede bezetting en een verantwoorde besteding van de middelen. De doelgroepen van het maatschappelijk vastgoed zijn: bewegingsonderwijs, verenigingen, stichtingen en gemeentelijke instanties.

Tabel IV.3 Ambities voor het thema sociaal domein en gezondheid

Thema	Ambitie
Gezondheid	Gezondheid zien als integraal onderdeel van het (ruimtelijk) beleid Door gezondheid als integraal onderdeel te zien, dragen we eraan bij om gezondheidsachterstanden te verminderen en de vitaliteit en gezondheid te bevorderen. We richten ons op de positieve gezondheid.
Gezondheid: aanvaardbaar woon- en leefklimaat	Inzetten op een aanvaardbaar woon- en leefklimaat De omgevingsvisie houdt rekening met het voorzorgsbeginsel, het beginsel van preventief handelen, het beginsel dat milieuaantastingen bij voorrang aan de bron dienen te worden bestreden en het beginsel dat de vervuiler betaalt. Onze ambitie om in te zetten op een aanvaardbaar woon- en leefklimaat draagt hieraan bij op de volgende punten: - Omgevingskwaliteit: we willen een evenwicht in de omgevingskwaliteit bereiken, zodat de gemeente een gezonde en veilige plek is om te wonen en te werken. We houden ons aan wettelijke regels voor geluid, luchtkwaliteit, geur en omgevingsveiligheid. Deze thema's zijn belangrijk bij de evenwichtige toedeling van functies aan locaties (ETFAL). Waar nodig stelt de gemeente gebiedsgericht beleid op. Bijvoorbeeld door de invloed van de snelwegen en bedrijventerreinen. Hoewel een deel van de uitstoot buiten onze invloedssfeer ligt, heeft dit effect op de luchtkwaliteit, geluid en de aanwezigheid van fijnstof; - Geluid: · De gemeente wil het aantal inwoners dat ernstige hinder of slaapverstoring heeft door verkeers- of industrielawaai verminderen. Dat doen we bijvoorbeeld door bij ontwikkelingen oog te houden voor de locatiekeuze en de verkaveling. Waar nodig wordt de geluidsoverlast door verkeerslawaaï teruggebracht door maatregelen zoals geluidsschermen, stil asfalt en subsidies voor woningisolatie. We verminderen het lawaai van bedrijfsmatige activiteiten door voldoende afstand tussen bedrijven en geluidgevoelige gebouwen te houden en door regelgeving. Zo werkt de gemeente toe naar de plandempels en ambitiewaarden uit het Programma Geluid & Lucht 2025-2029. · In het programma Geluid en Lucht staan plandempels en ambitiewaarden. Deze zijn uitgewerkt in beleidsregels voor het bouwen van geluidgevoelige gebouwen bij wegen en voor het aanpassen van wegen bij een geluidgevoelig gebouw. We stellen ook beleidsregels voor industrielawaai en bedrijfsmatige activiteiten op; · De Omgevingswet geeft gemeenten afwegingsruimte voor geluid. De gemeente wil op sommige plekken meer ruimte bieden aan bedrijvigheid, terwijl op andere locaties de kwaliteit van de leefomgeving zwaarder weegt. In ons omgevingsplan koppelen we het maximaal toegestane geluidniveau aan het gewenste woonmilieu per gebied; - Luchtkwaliteit: · We werken aan een blijvende verbetering van de luchtkwaliteit voor een betere gezondheid. De luchtkwaliteit in Ridderkerk voldoet aan de wettelijke normen, maar de gemeente wil verder gaan en werkt daarom toe naar de nieuwe WHO-advieswaarden voor stikstofdioxide en fijnstof in 2030. We stellen daarom een vrijwillig programma luchtkwaliteit op (Programma Geluid & Lucht 2025-2029), waarin ook de maatregelen en doelen uit het Schone Lucht Akkoord (SLA) zijn opgenomen. Het SLA stelt als doel om landelijk in 2030 gemiddeld minimaal 50% gezondheidswinst ten opzichte van 2026 te behalen voor de negatieve gezondheidseffecten afkomstig van binnenlandse bronnen. Daarnaast onderschrijft zij de ambitie uit het SLA om in

Thema	Ambitie
	de sectoren (weg)verkeer, inclusief mobiele werktuigen, scheepvaart, industrie en huishoudens een dalende trend in te zetten van emissies van stikstofdioxide en fijnstof naar de lucht. In het programma staan maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren. We beseffen ons dat dit ambitieus is vanwege onze ligging direct bij Rijkswegen, vaarwegen, industrie en lokale wegen; · Bij nieuwe ontwikkelingen zijn we terughoudend met het plaatsen van een gevoelige functie op hoog belaste locaties. Gevoelige functies zijn bijvoorbeeld woningen, een kinderdagverblijf, dagopvang voor ouderen, of woonmilieus van mensen die extra kwetsbaar zijn voor luchtverontreiniging vanwege hun leeftijd of aandoening (mensen met een luchtweg- of hart- en vaatziekte). Het is bijvoorbeeld ongewenst dat gevoelige functies zich vestigen binnen 150 meter van een snelweg, 50 meter van een druk bereden weg buiten de bebouwde kom en 25 meter van een drukke weg binnen de bebouwde kom. Een drukke weg heeft meer dan 10.000 voertuigen per dag. Dat geldt bijvoorbeeld voor de Rotterdamseweg, Rijksstraatweg, Geerlaan, Vondellaan, Vlietlaan, Donkerslootweg, Benedenrijweg, Rijsingel, Populierenlaan, de Koninginneweg en de Burgemeester de Zeeuwstraat. · In de afgelopen jaren is de hoeveelheid fijnstof door verkeer flink gedaald. Maar door het stoken van hout door huishoudens is de hoeveelheid fijnstof in de buitenlucht tijdens het stookseizoen lokaal toegenomen. Dit kan tot negatieve gezondheidseffecten leiden. Dit willen wij verminderen. We willen onderzoeken hoe we dit kunnen bereiken. Het gaat daarbij om de inzet van de juiste maatregelen en de keuze van de instrumenten zoals beleidsregels, regels in het omgevingsplan en subsidieregelingen. Belangrijk hierbij is of de maatregelen juridisch haalbaar en effectief zijn. We willen ook leren van de ervaringen van andere gemeenten; - Geur: · Onze opgave is het voorkomen van ernstige geurhinder in onze gemeente. Dit willen we bereiken door maatregelen bij de bron te nemen en door ervoor te zorgen dat woningen en bedrijfsactiviteiten op voldoende afstand van elkaar staan; · Bij woningbouw houden we rekening met bestaande bedrijvigheid. Bedrijven behouden de ruimte om uit te breiden binnen hun huidige milieuruimte op eigen terrein zonder overlast te veroorzaken. We beschermen gebouwen met geurgevoelige functies, zoals woningen, werklocaties en zorg- en onderwijslocaties tegen onaanvaardbare geurhinder; - Omgevingsveiligheid: · De gemeente wil een veilige(r) woon- en werkklimaat bereiken door de risico's van activiteiten met gevaarlijke stoffen te beperken. De gemeente streeft naar de beperking van het plaatsgebonden risico voor (zeer) kwetsbare functies (zoals scholen, zorginstellingen en woongebieden) tot de wettelijke grenswaarde. Voor ons omgevingsveiligheidsbeleid volgen we de richtlijnen van de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond en voldoen we aan de grenswaarden van het Besluit kwaliteit leefomgeving; · In bestaande situaties willen we: - Zoveel mogelijk (pro)actief de bestaande geaccepteerde risicosituaties in (of nabij) de woonomgeving verminderen; - Zoveel mogelijk (pro)actief de niet-acceptabele risicosituaties (saneringssituaties) verminderen; · Bij nieuwe situaties: - Geen nieuwe risicobronnen binnen het centrum, woongebieden en werklocaties toestaan; - Nieuwe risicobronnen alleen mogelijk maken in speciaal aangewezen gebieden; - Gebiedsgericht locatiebeleid voeren voor nieuwe en bestaande risicovolle activiteiten, waarbij de beschikbare risicoruimte afhankelijk is van de kwetsbaarheid van de omgeving; - Geen ruimte mogelijk maken voor kwetsbare functies op bedrijventerreinen met risico's voor de omgevingsveiligheid; - Geen Seveso-bedrijven toestaan. Seveso-bedrijven zijn bedrijven waar een relatief grote hoeveelheid gevaarlijke stoffen aanwezig is; - Deze uitgangspunten betekenen onder meer dat nieuwe risicovolle inrichtingen en Seveso-inrichtingen niet zijn toegestaan in woongebieden en kantorenlocaties. De risicovolle inrichtingen (uitgezonderd de Seveso-inrichtingen) kunnen zich wel op bedrijventerreinen vestigen. In lijn met de

Thema	Ambitie
	omgevingsvisie van provincie Zuid-Holland wil de gemeente de clustering van risicoveroorzakende milieubelastende activiteiten daar waar mogelijk bevorderen, en voorkomen dat deze activiteiten verspreid plaatsvinden.
Gezondheid: beweegvriendelijke, Inclusieve fysieke leefomgeving	Streven naar een beweegvriendelijke, inclusieve fysieke leefomgeving: - Beweegvriendelijkheid: de gemeente zet in op een beweegvriendelijke openbare ruimte die iedereen uitnodigt tot gezond gedrag en die mensen stimuleert om te bewegen, spelen en elkaar ontmoeten; · Beweging: voldoende bewegen heeft invloed op het gewicht en verbetert de motoriek. Ook is het goed voor de ontwikkeling van de hersenen en de mentale gezondheid, onder andere omdat bewegen stressregulatie verbetert. Daarnaast gaat beweging chronische ziektes tegen, zoals hart- en vaatziekten, diabetes en overgewicht; · Spelen: we willen dat speelvoorzieningen passen bij de (opbouw van) wijk, met aandacht voor inclusie, veiligheid, inpasbaarheid, en een evenwichtige spreiding over de gemeente; · Ontmoeten: waar nodig en mogelijk wil de gemeente ontmoetingsplekken maken; - Toegankelijkheid: de gemeente Ridderkerk wil dat iedereen volledig kan deelnemen aan de samenleving. Bij nieuwe ontwikkelingen letten we op de toegankelijkheid. We willen dat de toegankelijkheid van het openbaar vervoer, openbare gebouwen en sportmogelijkheden voor mensen met een beperking verbeteren. Daarnaast zetten we ons in voor toegankelijke wandel- en fietspaden die veilig gebruikt kunnen worden met bijvoorbeeld (hulp)middelen als een rollator of kinderwagen. Het kan ook gaan om het plaatsen van bankjes; - Belang van een groene omgeving: een groene omgeving is goed voor de gezondheid: het stimuleert bewegen, ontspannen en ontmoeten. Gezondheid en klimaatadaptatie zijn met elkaar verbonden. Aandacht voor gezondheid bij klimaat- en ruimtelijk beleid en andersom is daarom essentieel. We willen de leefomgeving op verschillende wijzen vergroenen: · We zetten in op het versterken van de groene kraag en verbinden deze met de hoofdgroenstructuur. Dit kan gecombineerd worden met fiets- en wandelmogelijkheden. Door deze routes waar mogelijk van schaduw te voorzien, worden de routes aantrekkelijker in het gebruik; · Zorgdragen voor een comfortabele leefomgeving met schone lucht en verkoelende plekken.
Gezondheid: hittestress	Omgaan met hittestress Het aantal zomerse en tropische dagen neemt toe. De bebouwde omgeving is daar extra gevoelig voor: op versteende plekken loopt de temperatuur hoger op. We willen beter voorbereid zijn op periodes van hitte, omdat dit negatieve effecten heeft op de gezondheid en de arbeidsproductiviteit. Dat doen we bijvoorbeeld door de toevoeging van groen (zie ook de ambities onder de groenblauwe oase). De gemeente werkt samen met onder andere de GGD, verzorgingshuizen, scholen, lokale gezondheidsnetwerken, zorgteams en welzijnsorganisaties. Dit doen we onder andere met het lokaal hitteplan. In het lokaal hitteplan staat hoe we tijdens warme perioden onze kwetsbare inwoners zo goed mogelijk informeren over hoe te handelen bij hittestress. De gemeente heeft de ambitie om de gemeente hitte proof te maken. Daarvoor maken we gebruik van de Menukaart hitte van het RVO. Daarnaast wil de gemeente inzetten op maatregelen die de UV-straling verminderen, zoals door het toepassen van vergroening.
Veilige leefomgeving	Inzetten op een veilige leefomgeving - Het uitgangspunt voor de leefomgeving is: schoon, heel en veilig; - Het Ridderkerkse veiligheidsbeleid richt zich op de aanpak van ondermijning, sociale kwaliteit, zorg en veiligheid en high impact crimes. Ruimtelijke ontwikkeling speelt hierin een rol, bijvoorbeeld door de inzet op levendige plinten en/of gebieden; - Onze aanpak van de veiligheidsopgaven is gebaseerd op: · Wijkgericht werken; · Effectief samenwerken met onze partners;

Thema	Ambitie
	· Combinatie van perspectief bieden, preventie en repressie; · Duidelijke en handhaafbare regels; - De gemeente voert het veiligheidsbeleid uit in samenwerking met haar partners, zoals het Openbaar Ministerie, de politie, de Veiligheidsregio, de GGD, onderwijs, ondernemers en inwoners.
Sociaal domein	In Ridderkerk hebben we oog voor elkaar en kan iedereen meedoen - Inclusiviteit: Ridderkerk wil een inclusieve gemeente zijn, waar iedereen volwaardig kan deelnemen aan de samenleving. We gaan uit van de eigen veerkracht en regie; - Sociaal netwerk: sociaal isolement en eenzaamheid wordt en zo veel mogelijk voorkomen door een omgeving te creëren waarin mensen naar elkaar omkijken, met goede sociale netwerken en ruimte voor ontmoeting. We bieden steun aan vrijwilligers, pleegouders en mantelzorgers. Ook ondersteunt de gemeente het verenigingsleven. We willen verenigingen zichtbaarder maken en stimuleren evenementen en buurtactiviteiten. Veel ondernemers willen bijdragen aan het verenigingsleven en maatschappelijke initiatieven. De gemeente wil dit potentieel beter benutten; - Ontmoetingsplekken: de gemeente verbetert waar dat kan de kwaliteit en diversiteit van de (on)georganiseerde ontmoetingsplekken, voor jong en oud; - Arbeidsparticipatie: we willen dat zo min mogelijk mensen een beroep hoeven te doen op een bijstandsuitkering en dat deze periode - wanneer het toch nodig is - zo kort mogelijk is. Om duurzame uitstroom te bewerkstelligen ligt de nadruk bij re-integratie op de talenten van onze inwoners. Voor inwoners die door een beperking niet het minimumloon kunnen verdienen, kan een garantiebaan, een beschutte werkplek of participatie via dagbesteding een passende oplossing zijn. Deze doelgroep willen we beter bereiken en hiervoor meer plaatsen creëren bij werkgevers. Ook willen we de doorstroming van dagbesteding naar beschut werk of een garantiebaan verbeteren. We hebben ook aandacht voor de groep werkzoekende statushouders. Hun eerder verworven diploma's en competenties in het land van herkomst worden beter benut.
Sociaal domein	Voorzien in een vangnet voor inwoners die (tijdelijk) hulp en ondersteuning nodig hebben Een beroep op de professionele zorg wordt zoveel mogelijk voorkomen (preventie). Maar als een beroep nodig is, zorgt de gemeente samen met haar partners voor een vangnet met voldoende voorzieningen. De ondersteuning is afgestemd op de behoefte en is toegankelijk. Ook wil de gemeente de wijkgerichte samenwerking versterken.
Sociaal domein	De Ridderkerkse jeugd kan veilig en gezond opgroeien Samen met maatschappelijke partners op scholen en daarbuiten organiseren we activiteiten om de jeugd te informeren over de gevaren van drugs- en alcoholgebruik, het belang van gezonde voeding, mentale en lichamelijke gezondheid en het verantwoord omgaan met financiële middelen. Ook zetten we ons in voor een rookvrije generatie.

Tabel IV.4 Ambities voor het thema mobiliteit

Thema	Ambitie
Inclusieve mobiliteit	Streven naar inclusieve mobiliteit

Thema	Ambitie
	- Inclusieve mobiliteit: de gemeente zet zich in voor inclusieve mobiliteit, zodat iedereen kan deelnemen aan de samenleving. Dit doet de gemeente door het behoud van de buurtbussen (onderdeel van Vervoer op Maat). Ook kunnen AOW-gerechtigden uit Ridderkerk momenteel gratis reizen met het openbaar vervoer van RET; - Hulpdiensten: de gemeente zet zich ervoor in om veilige en effectieve hulpverlening door hulpdiensten mogelijk te maken.
Duurzame mobiliteit	Streven naar duurzame mobiliteit - Hubs: de gemeente wil onderzoeken wat de potentie is van mobiliteitshubs en logistieke hubs, bijvoorbeeld voor de bevoorrading van het centrum; - Laadinfrastructuur: de gemeente wil de laadinfrastructuur uitbreiden.
Vervoerswijzen	Stimuleren van wandelen en fietsen - De voetganger en fietser komen in gemeentelijk beleid op de eerste plaats; - Onderhoud: we zetten ons ervoor in dat fiets- en wandelpaden goed worden onderhouden; - Fietsparkeerplaatsen: we clusteren fietsparkeerplaatsen en maken extra plaatsen waar dat nodig is; - De ontbrekende schakels uit het mobiliteitsplan worden sinds 2024 gerealiseerd. Het gaat in ieder geval om de volgende fietsroutes: · Metropolitane fietsroute Dordrecht-Rotterdam, gereed in 2028; · Kievitsweg tussen de Rijsingel en de Randweg (dit wegvak is onderdeel van het voorkeustracé metropolitane Fietsroute Dordrecht - Rotterdam); · Verbinding Drievliet en snelfietsroute via Oostmolendijk (dit wegvak is onderdeel van het voorkeustracé metropolitane Fietsroute Dordrecht - Rotterdam); · Oosterparkweg (combinatie met de herinrichting van het Oosterpark); · Populierenlaan (onderdeel van de snelfietsroute F15) en Donkerslootweg; - We gaan ook de mogelijke ontbrekende delen in de wandelroutes in kaart brengen.
Vervoerswijzen	Passende ruimte bieden aan de auto - De auto is belangrijk in de wijken die minder goed bereikbaar zijn met het openbaar vervoer. Zo zorgt de gemeente voor een toegankelijk Ridderkerk voor inwoners, bezoekers en ondernemers; - Parkeren: het doel is dat het aantal parkeerplaatsen aansluit op de behoefte. De gemeente volgt de afspraken uit de 'Nota Parkeernormen 2024'. Bij nieuwe ontwikkelingen moet de parkeereis in beginsel worden gerealiseerd op het eigen terrein. De Nota Parkeernormen zorgt ervoor dat de schaarse openbare ruimte zo efficiënt mogelijk wordt benut door de bestaande (auto)infrastructuur en duurzame vormen van vervoer (lopen, fietsen, openbaar vervoer) te stimuleren.
Openbaar vervoer	De gemeente zet zich in voor het behoud en de versterking van haar OV-verbindingen - De gemeente blijft zich inzetten voor (hoogwaardig) openbaar vervoer van en naar Ridderkerk. Dit is belangrijk voor de vitaliteit en leefbaarheid van Ridderkerk. De gemeente voert hierover het gesprek met de MRDH en de vervoermaatschappij, zij zijn hiervoor primair verantwoordelijk. De gemeente wil zich hiervoor inzetten: · Realiseren van de R-net busverbinding tussen Rotterdam - Ridderkerk - Drechtsteden. De infrastructuur wordt hiervoor aangepast waar dat nodig is; · In gesprek gaan over het mogelijk maken van een R-net busverbinding tussen Ridderkerk en het station van Barendrecht; · Onderzoeken van de mogelijkheden voor de versterking van de waterbus, bijvoorbeeld door een extra halte bij Bolnes en een frequenter vaarschema.

Thema	Ambitie
Verkeersveiligheid	Inzetten op verkeersveiligheid - Verkeersstructuur: we richten de wegen op een consequente manier in, zodat de verkeersstructuur beter leesbaar is. De bewegwijzering en leesbaarheid van de fietsroutes kan beter. Om de verkeersveiligheid voor fietsers op de 'grijze wegen' te verbeteren, passen we waar mogelijk de wegcategorie aan naar een gebiedsontsluitingsweg van 30 km per uur; - Veiligheidsknelpunten: we pakken de veiligheidsknelpunten aan door veiligheidsrisico's waar mogelijk weg te nemen; - Doorstroming: we besteden aandacht aan maatregelen om de doorstroming van het verkeer te verbeteren; - Met deze maatregelen willen we streven naar nul dodelijke verkeerslachtoffers;

Ambities per thema behorend bij het kernthema Groenblauwe Oase

Tabel IV.5 Ambities voor het thema natuur en recreatie

Thema	Ambitie
Hoofdgroenstructuur	Beschermen en verstevigen van de hoofdgroenstructuur We willen de bestaande groengebieden behouden en werken aan het verbeteren van het natuurnetwerk. Dat gaan we doen door de hoofdgroenstructuur uit te breiden en robuuster te maken door (waar mogelijk) groene verbindingen ('inprikkers') te realiseren tussen de groene kraag en de (hoofd)groenstructuur in de wijken. Als nieuwe ontwikkelingen en initiatieven in of nabij de hoofdgroenstructuur liggen, kijken we naar de kansen om de hoofdgroenstructuur te versterken.
Groene Kraag	Behouden en versterken van de groene kraag De samenhang tussen het Oosterpark, Crezéepolder en Gorzen is nu onvoldoende. Ook de groene verbindingen richting het Oosterpark en het westelijk gelegen Reijerpark zijn vaak onderbroken. We willen de samenhang tussen de grotere groengebieden verbeteren met verbindingen tussen al deze gebieden. Bij nieuwe ontwikkelingen en initiatieven letten we op de bijdrage aan de groenstructuur.
Biodiversiteit	Vergroten van de biodiversiteit De natuur en biodiversiteit staan onder druk. Onze groene recreatiegebieden en parken bieden kansen om de natuur en biodiversiteit te versterken. De gemeente wil de biodiversiteit verbeteren, zodat de ecologisch waardevolle gebieden robuuster worden. Daarom letten we op het aanbrengen van variatie in de inrichting zodat er een diversifiëring in de natuur ontstaat. We stimuleren de investeringen in groene gebieden, in de openbare ruimte en in de woonomgeving.
Recreatie	Beleefbaar maken van de Waal, de Noord en de Nieuwe Maas We willen de oevers toegankelijker maken voor wandelaars en fietsers, zodat mensen hiervan kunnen genieten. Dat doen we met oog voor de bestaande natuurwaarden. We beschermen bijvoorbeeld de doorzichten en open plekken langs het water.

Tabel IV.6 Ambities voor het thema landschap en cultuurhistorie

Thema	Ambitie
Landschap	Behouden en versterken van de cultuurhistorische landschappelijke waarden van Ridderkerk - We willen de landschappelijke kenmerken van Ridderkerk (zoals de dijklinten en de waterstructuren) behouden; - De gemeente zet in op een integrale aanpak voor het behoud en de ontwikkeling van de dijken. Veel van deze dijken bestaan al eeuwen; de oudste is rond 1330 aangelegd. Dijken hebben een (voormalige) waterkerende functie, en worden gebruikt als wegen en plekken om te wonen, werken en recreëren. Ze vormen een netwerk dat de polders en landschappen verbindt en spelen een rol in de kwaliteit van de leefomgeving. Onze aanpak richt zich op: · Behoud en versterking van de cultuurhistorische waarden en unieke kenmerken van de 4 dijktypen (verzwaarde rivierdijk, historische ringdijk, dijken langs de Waal en de dijken in de polder): toekomstige ontwikkelingen moeten rekening houden met deze verschillen, zodat de unieke eigenschappen van de dijken bewaard blijven. Bij de dijken met een waterkerende functie staat de waterveiligheid voorop; · Versterking van de leefomgevingskwaliteit: dijken hebben van oudsher een groene uitstraling. Het versterken van het groene karakter biedt kansen voor klimaatadaptatie, ecologie en biodiversiteit. Dit maakt de dijken aantrekkelijker en zichtbaarder in het landschap; · Herstel van de relatie tussen woon- en werkgebieden langs de dijken: de gemeente wil nieuwe dwarsverbindingen creëren en bestaande routes verbeteren, zodat de dijken weer een verbindende functie krijgen tussen woon- en werkgebieden; · Verminderen van de dominantie van het autoverkeer: de gemeente neemt maatregelen, zoals het instellen van een maximumsnelheid van 30 km/u. We willen meer ruimte geven aan fietsers en wandelaars, zodat de dijken weer herkenbare, aaneengesloten routes worden zonder obstakels; · Gebiedseigen ontwikkelen: het is belangrijk dat nieuwe ontwikkelingen aansluiten bij de historische en landschappelijke kenmerken van de dijken. Hiermee wordt de samenhang tussen bebouwde kom en buitengebied versterkt. - Het behoud van het open landschap en het wegnemen van ruimtelijke barrières worden verder uitgewerkt op regionaal niveau.
Buitengebied en agrarische gronden	Ontwikkelingen in het buitengebied zijn maatwerk (zie ook Visie Buitengebied) - Neventakken: gezien de beperkte mogelijkheden voor schaalvergroting en intensivering in de landbouw, kan het verbreden van de agrarische bedrijfsvoering met neventakken kansen bieden om de hoofdtak te ondersteunen: De neventakken kunnen betrekking hebben op onder andere natuur en landschap, recreatie, toerisme, educatie en zorg; - Transformatie: de transformatie van agrarische gronden en/of vrijkomende agrarische bebouwing naar (gedeeltelijk) andere functies is maatwerk en is in sommige gebieden onder voorwaarden mogelijk. De gemeente volgt hierin de saneringsregeling. De saneringsregeling gaat hoofdzakelijk uit van een maatschappelijke of recreatieve functie. Als dit niet mogelijk is, dan is een andere functie onder voorwaarden mogelijk, bijvoorbeeld de omgevingsgezondheid; - Ruimte voor Ruimte: het slopen van voormalige agrarische bedrijven, niet-agrarische bedrijfsgebouwen, kassen en boom- en sierteeltgebieden is maatwerk en onder voorwaarden mogelijk. Het doel is een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit; - Het buitengebied van Ridderkerk is van essentieel belang om de woon- en werkgebieden leefbaar te houden. Het buitengebied bestaat uit vier deelgebieden. De deelgebieden met bijbehorende ambities zijn: · Polders Slikkerveer-Bolnes: - De transformatie naar recreatie- en/of natuurgebied is alleen mogelijk als de bestaande omliggende dagrecreatieve functie wordt versterkt; - We zetten in op het versterken van de landschappelijke waarden binnen de aanwezige recreatiegebieden, met ruimte voor water en het watersysteem, koelte gebieden en biodiversiteit; - Woningbouw is maatwerk en is alleen onder voorwaarden mogelijk nabij het Donckse Hofje (kleinschalige woningbouw) en aan de rivieroever (in overeenstemming met de Visie Rivieroever). Provinciaal geldt een 'nee, tenzij'- beleid voor de Donckse Velden (NNN-gebied (Natuurnetwerk

Thema	Ambitie
	Nederland)). De ontwikkeling mag geen schadelijke effecten op de aanwezige (natuur)waarden hebben. De haalbaarheid aan de rivieroever hangt onder meer af van nationaal beleid (waaronder de Beleidslijn Grote Rivieren 2025 die water en bodem sturend is), de energietransitie (mogelijke reservering 380 kV-leiding en nationaal buisleidingstracé, maar ook van verschillende milieuaspecten zoals bijvoorbeeld geluid, omgevingsveiligheid en de huidige 150 kV-leiding. Nabij de Rotterdamseweg/Sportlaan/Kievitsweg/Benedenrijweg kan onder voorwaarden ruimte worden geboden aan flexwonen of woningbouw. Daarbij wordt rekening gehouden met ruimte voor water en ruimte voor het watersysteem; - Er is ruimte nodig voor de energietransitie. In Bolnes-Zuid kan mogelijk ruimte worden geboden aan een transformatorstation; · Boomgaard, glastuinbouwconcentratiegebied en groene kraag woongebied: - De transformatie naar recreatie- en/of natuurgebied is alleen mogelijk als de bestaande omliggende dagrecreatieve functie wordt versterkt; - We zetten in op het versterken van de landschappelijke waarden binnen de aanwezige recreatiegebieden, met ruimte voor water, koelte gebieden en biodiversiteit; - Nieuwe ontwikkelingen vragen een goede balans in landschappelijke en ecologische waarden, ten behoeve van identiteit (landschap/historie) en gezonde leefomgeving (natuur/ecologie); - Woningbouw in de Boomgaard is maatwerk en is alleen onder voorwaarden mogelijk; - Het provinciaal vastgestelde glastuinbouwconcentratiegebied blijft gehandhaafd; · Waalbos, Hoek Langeweg en Rijksweg, kern Rijksoord: - De transformatie naar recreatie- en/of natuurgebied is alleen mogelijk als de bestaande omliggende dagrecreatieve functie wordt versterkt; - We zetten in op het versterken van de landschappelijke waarden binnen de aanwezige recreatiegebieden, met ruimte voor water en het watersysteem, koelte gebieden en biodiversiteit; - Het toepassen van een ruimte voor ruimte-regeling en vrijkomende agrarische bebouwing is mogelijk, als dit bijdraagt aan het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit van het aangrenzende Waalbos of het gebied tussen de Lagendijk en de Geerlaan; - Woningbouw is maatwerk en is alleen onder voorwaarden mogelijk in de zuidoostelijke hoek vanaf het Waalbos tot aan de oksel van de Rijksweg en de Langeweg. Randvoorwaardelijk is dat het gaat om een gezamenlijke, kleinschalige ontwikkeling. · Oosterpark, Oud-Reijerwaard en de Oude Molen: - Aan de noordzijde van het gebied, grenzend aan de A15 wordt, naast de agrarische bestemming, ruimte geboden aan water, recreatieontwikkeling en/of natuur; - Bij transformatie zetten we ook in op het versterken van de landschappelijke waarden, met ruimte voor koeltegebieden, biodiversiteit en klimaatadaptatie; - Het toepassen van een ruimte voor ruimte-regeling en vrijkomende agrarische bebouwing is mogelijk, als dit bijdraagt aan het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit van het gebied; - Woningbouw is maatwerk en is alleen onder voorwaarden mogelijk nabij de Polder Oude Molen. Randvoorwaardelijk is dat het gaat om een binnendijkse, gezamenlijke, kleinschalige ontwikkeling. Provinciaal geldt een 'nee, tenzij'- beleid. De ontwikkeling mag geen schadelijke effecten op de aanwezige (natuur)waarden hebben; - Het voormalige baggerdepot kan mogelijk worden getransformeerd naar een tijdelijke opvanglocatie voor asielzoekers, mits dit mogelijk is vanuit bedrijfsmatige activiteiten, omgevingsveiligheid; · Crezéepolder en De Gorzen: - In dit gebied gaan we uit van instandhouding; - Wel is het wenselijk om te bekijken of de aanwezige gemeentewerf een meer passende locatie kan krijgen ergens anders in Ridderkerk. In dat geval, maakt de werf plaats voor nieuwe natuur.

Thema	Ambitie
Energietransitie	Ruimte reserveren voor de energietransitie - De Nederlandse overheid streeft ernaar om in 2050 klimaatneutraal te zijn met duurzaam opgewekte energie. Dit doel verhoogt de behoefte aan infrastructuur voor het transport en de opslag van stroom, wat veel ruimte vereist. De gemeente staat open om bij te dragen aan activiteiten die voor de energietransitie noodzakelijk zijn, mits ze goed ingepast kunnen worden en bijdragen aan de ruimtelijke doelstellingen van het gebied. Voor Ridderkerk houdt dit in dat er ruimte gereserveerd moet worden voor een mogelijk nieuwe 380 kV-hoogspanningsverbinding Geertruidenberg - Krimpen aan den IJssel/Crayenstein. Die verbinding komt bij voorkeur niet in Ridderkerk, maar als deze wordt opgelegd dan verdient ruimtelijke inpassing de aandacht. Ook houdt de gemeente rekening met een eventueel hoogspanningsstation, een eventueel waterstofnetwerk, mogelijk windturbines in de Polder Nieuw-Reijerwaard en de mogelijke realisatie van zonne-energie op gronden van Rijkswaterstaat ten oosten van de A38; - De gemeente Ridderkerk werkt samen met de RES-regio Rotterdam-Den Haag om te bepalen hoe zij kan bijdragen aan de energietransitie. Deze regio, waar Ridderkerk onderdeel van is, maakt een plan waarin staat hoe de regio helpt om de landelijke klimaatdoelen van het Klimaatakkoord te bereiken. Ridderkerk bekijkt hierbij wat haalbaar en realistisch is. Uit de RES komt ook het zoekgebied voor zonne-energie op gronden van Rijkswaterstaat ten oosten van de A38. Naast dit zoekgebied stelt de gemeente dat er, naast de inzet op zonnepanelen op daken, geen extra ruimte wordt gereserveerd voor zonne- of windenergie in de gemeente; - De gemeente wil waar mogelijk ruimte bieden aan voorzieningen die belangrijk zijn voor de energietransitie, bijvoorbeeld energieopslag (zoals batterijen). Hierbij is aandacht voor de aanbevolen veilige afstanden en de mate waarin het ingepast kan worden in de omgeving. Ook wordt er bij de uitbreiding en inpassing van nieuwe onderdelen van het elektriciteitsnetwerk rekening gehouden met de mogelijke gezondheidsrisico's door magneetvelden.
Kunst, cultuur(historie) en erfgoed	Beleefbaar maken en doorgeven van het verhaal van Ridderkerk - We willen de cultuurhistorisch waardevolle en stedenbouwkundige structuren in stand houden. We willen ook onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor het herstel en de versterking van de belevingswaarde van de historische structuren; - Ontwikkelingen houden rekening met de bestaande rijks- en gemeentemonumenten. De directe omgeving van monumenten heeft onder de Omgevingswet een belangrijke rol: aantasting hiervan moet worden voorkomen; - Veel gebedshuizen staan op belangrijke (stedenbouwkundige) plaatsen in de wijken, dragen bij aan de leefbaarheid en hebben veelal een cultuurhistorische of zelfs monumentale waarde. De gebouwen zijn iconen die karakter geven. Sommige gebedshuizen hebben te maken met een afname van bezoekers en daarmee inkomsten. Hierdoor is het niet vanzelfsprekend dat deze gebouwen de huidige functie blijven behouden. Daarom zetten de gebedshuiseigenaren en de gemeente zich gezamenlijk in voor het behoud van het religieus erfgoed. Er kan aanspraak worden gemaakt op een subsidie. De gemeente kan de eigenaren strategisch adviseren; - Als een pand zijn oorspronkelijke functie verliest, is functiewijziging onder voorwaarden mogelijk om de kwaliteit van het pand te behouden. Het kan gaan om monumentale panden of cultuurhistorische waardevolle panden; - We willen industrieel, cultureel en agrarisch erfgoed beter beleefbaar en toekomstbestendig maken

Tabel IV.7 Ambities voor het thema water, bodem en klimaat(adaptatie)

Thema	Ambitie
Water- en bodemsturend werken	Water- en bodemsturend werken Onze ambities voor water en bodem sluiten aan bij de uitgangspunten van de Rijksoverheid: - Niet afwentelen op toekomstige generaties, van privaat naar publiek of van regionaal naar nationaal: de gemeente stimuleert particulieren in hun verantwoordelijkheid op eigen terrein en gaat uit van het vasthouden, bergen en afvoeren van water; - Meer rekening houden met extremen: we hebben oog voor klimaatverandering en houden hier rekening mee in de ontwerpen; - In samenhang omgaan met wateroverlast, droogte en bodem; - Inzetten op meerlaagsveiligheid; - Minder afdekken, minder vergraven en niet verontreinigen; - Een integrale aanpak in de leefomgeving
Waterbestendigheid	Inzetten op waterbestendigheid - Watergangen: onze watergangen zijn belangrijk voor een robuust watersysteem, biodiversiteit, recreatie en een aantrekkelijk landschap. Water in de omgeving wordt daarom hoog gewaardeerd. De huidige transportcapaciteit en beperkte sturingsmogelijkheden zorgen voor knelpunten, bijvoorbeeld het ontstaan van wateroverlast. De waterkringloop werkt minder goed als afvoersysteem van het (regen)water omdat veel oppervlak is versteend. Het aanbod van regenwater op riolen en het watersysteem wordt hierdoor groter en het regenwater wordt sneller aangeboden. Hierdoor stroomt het water minder goed weg. Daarom werkt de gemeente samen met het Waterschap Hollandse Delta aan het herstellen van de kringloop, zodat de afvoer wordt verbeterd en de wateroverlast van extreme buien wordt verminderd. Ook moeten de watergangen bijdragen aan de Kaderrichtlijn Water (KRW). We houden er rekening mee dat we ons bevinden op het eiland IJsselmonde en dat het watersysteem niet stopt bij de gemeentegrenzen; - Ruimte voor water: om extreme peilstijgingen te voorkomen, is er extra ruimte voor water nodig. Er zijn daarom verschillende locaties aangewezen waar ruimte voor water mogelijk is, eventueel in combinatie met een andere functie. Het gaat om negen gebieden. De zoekgebieden staan aangegeven op de visiekaart van de omgevingsvisie. Het Waterschap Hollandse Delta is verantwoordelijk voor het regionale en stedelijk watersysteem. De gemeente is verantwoordelijk voor het onderhoud van het stedelijk watersysteem en sommige watergangen in de regio; - Groenblauwe dooradering: de gemeente zet zich in voor (extra) ruimte voor water in de wijken en door maatregelen te nemen zoals wadi's, droge berging, natuurvriendelijke oevers, watergangen en de vergroening van de leefomgeving. Het behoud en de versterking van de groene kraag en de hoofdgroenstructuur dragen hieraan bij; - Waterschap Hollandse Delta maakt een watergebiedsplan voor IJsselmonde Noord-Oost. Dit bemalingsgebied ligt deels in Ridderkerk. Het doel van het watergebiedsplan is om effectieve maatregelen te formuleren voor het functioneren van het watersysteem. De huidige hoofdwatergangen zijn vaak (te) krap volgens de bestaande richtlijnen. De aanvoercapaciteit is te laag waardoor er meer transportcapaciteit nodig is. Het waterschap onderzoekt de mogelijkheden voor een extra bemalingslocatie in polder Oude Molen. Een ruimer watersysteem verbetert ook de waterkwaliteit; - Waterveiligheid: grote delen van IJsselmonde liggen onder de zeespiegel. Dit maakt ons kwetsbaar voor overstromingen vanuit de Noordzee en de omliggende rivieren. In de toekomst krijgen we te maken met een zeespiegelstijging en met (incidentele) extreme rivierafvoeren. We willen de risico's op overstromingen verkleinen en voldoen aan de landelijke normen. Daarom zetten we een systeem op van compartimenten aan primaire en secundaire dijken om ons te beschermen. Ook willen we meer bewustwording creëren zodat mensen beter voorbereid zijn bij wateroverlast. De inzet op meerlaagsveiligheid helpt hierbij. We zetten in op meerlaagsveiligheid door: - Voorkomen: voldoen aan de landelijke normen voor de waterveiligheid van de dijken. Dit kan ook betekenen dat we ruimte geven aan de rivier. De Rijksoverheid en het Waterschap Hollandse Delta zijn verantwoordelijk voor de waterkeringen. Een dijkverzwaring van de Oostmolendijk is nodig ter bescherming van het binnendijkse gebied van de polder Oude Molen. Het waterschap Hollandse Delta is verantwoordelijk voor deze verzwaring;

Thema	Ambitie
	· Aanpassen: bij de inrichting en ontwerp van de openbare ruimte nemen we gevolgbeperkende maatregelen. Hierdoor maken we de openbare ruimte waterrobuust. Dat betekent dat we schade en overlast bij een overstroming beperken en voorkomen. Bij toekomstige ontwikkelingen houden we rekening met ruimte voor eventuele toekomstige dijkversterkingen; · Beheersen: extreme weersomstandigheden kunnen ervoor zorgen dat de vitale infrastructuur niet goed werkt. Hulpdiensten kunnen dan niet overal komen en de elektriciteit kan uitvallen. Daarom wil de gemeente vitale infrastructuur aanwijzen en hiervoor beheersmaatregelen en crisisbeheersing opstellen. Crisisbeheersing is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de gemeente, het waterschap, de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond, de GGD en Rijkswaterstaat. Het is belangrijk dat inwoners en bedrijven weten wat zij moeten doen bij calamiteiten.
Drink-, grond en oppervlaktewater (kwaliteit)	Verbeteren van de waterkwaliteit - Ridderkerk ligt in een grondwaterbeschermingsgebied. De gemeente volgt de regels om het grondwater te beschermen. Het is belangrijk dat er voldoende zoet water beschikbaar is en de beschikbaarheid daarvan te borgen; - De waterkwaliteit wordt verbeterd door middel van de groenblauwe dooradering en de inzet op een robuust watersysteem waarin aandacht is voor waterkwaliteit en waterkwantiteit; - Toenemende verzilting speelt een grote rol. Lagere rivierafvoer en een stijgende zeespiegel zorgen voor toenemende verzilting. Door verzilting wordt het steeds moeilijker om onder alle omstandigheden te zorgen voor voldoende zoetwater. Droogte kan effect hebben op de beplanting en op de funderingen en bodemdaling. Lage grondwaterspiegels kunnen ervoor zorgen dat planten uitdrogen en houten funderingen droog komen te liggen, en dat de interne verzilting toeneemt. Het is dus van belang om gezamenlijk te onderzoeken hoe we water voor langere tijd vast kunnen houden in het gebied en hoe we waterverbruik kunnen verminderen. De gemeente werkt samen met het Waterschap Hollandse Delta en Rijkswaterstaat aan oplossingen voor deze knelpunten; - Door het zo robuust mogelijk inrichten van het watersysteem kan de waterkwaliteit worden geborgd. Uitgangspunt kan zijn dat het watersysteem zo natuurlijk mogelijk moet zijn met weinig technische ingrepen. Water moet de ruimte krijgen die het vanuit zijn natuurlijke processen nodig heeft. Dit heeft een positief effect op de ruimtelijke kwaliteit, biodiversiteit en natuurdoelen. Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet hier rekening mee worden gehouden; - Gerelateerd aan de waterkwaliteit is de zoetwaterbeschikbaarheid. Zoetwaterbeschikbaarheid is een belangrijk onderwerp, dat hoog op de agenda staat. Door klimaatverandering hebben we steeds langere perioden van droogte. De zoetwaterbeschikbaarheid komt daarmee onder druk te staan. Dit speelt ook nu al in droge zomers. Er is te weinig water voor alle zoetwatervragers en in de toekomst komen er alleen maar meer zoetwatervragers bij (industrie, woningbouw, groen in de stad, enz.). Er is daardoor veel inzet nodig op het beschikbaar houden van voldoende zoetwater nu en naar de toekomst toe. Hevigere piekbuien vergroten het risico op wateroverlast, terwijl vaker voorkomende periodes van droogte er juist voor zorgen dat we goed met het beschikbare zoetwater om moeten gaan.
Bodem	Verbeteren van de bodemkwaliteit - We willen dat de bodem en ondergrond zo wordt gebruikt dat toekomstige generaties ook in hun behoeften kunnen voorzien. Daarvoor moeten we de bodem en de ondergrond beschermen. Dit is nodig omdat het gebruik en beheer van bodem en ondergrond de laatste jaren is toegenomen. Naast het beschermen van drinkwater- en zoetwatervoorraden gaat het ook om het onderhoud, verleggen, vervangen en aanleggen van kabels en leidingen, ruimte voor water, vergroening, infiltratie en ondergronds bouwen. Om de energietransitie mogelijk te maken moeten de ondergrondse systemen worden aangepast, uitgebreid of vervangen. We moeten de ondergrond beter ordenen omdat de ruimte schaars is. Deze uitdaging is groot en vraagt om onvermijdelijke keuzes. De gemeente is hierin een regisseur, omdat zij een belangrijke beheerder van de fysieke leefomgeving is. We onderzoeken de noodzaak voor een visie op de ondergrond (ook wel 3D ordening). Door de situatie in de ondergrond beter in kaart te brengen kunnen we beter sturen. We zetten in op een zorgvuldige geordende, optimaal benutte ondergrondse ruimte, waar functies elkaar niet negatief beïnvloeden;

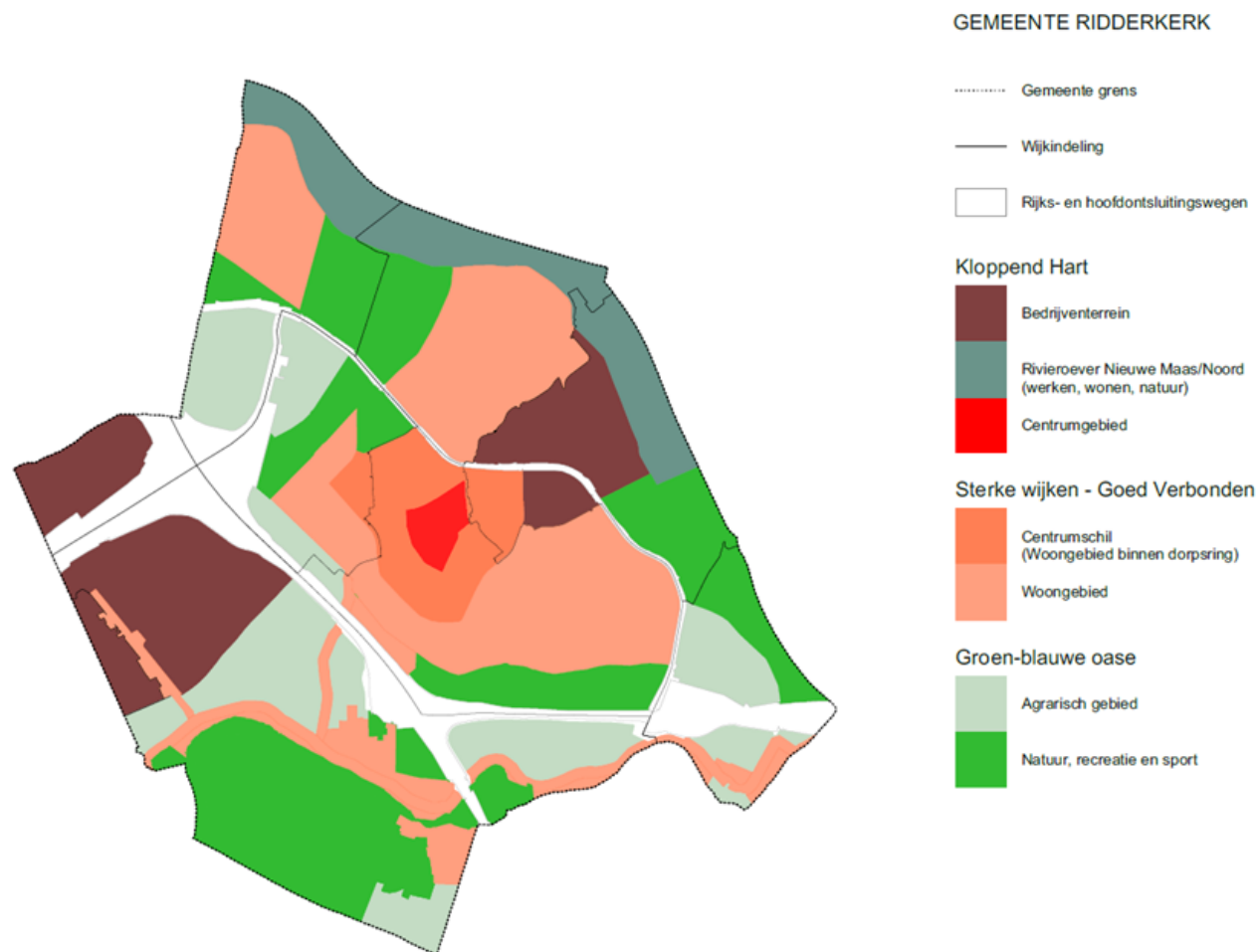
Thema	Ambitie
	- Bij nieuwe gebiedsontwikkelingen streven we naar een vitale bodem, efficiënt gebruik van de ruimte, zo min mogelijk afdekking en het herstellen van de bodem waar dat mogelijk is; - Bij nieuwe activiteiten ter plaatse van gevoelige functies als kinderspeelplaatsen, buitenruimten bij scholen en kinderdagverblijven en grote en kleine moestuinen stellen we strengere eisen aan de bodemkwaliteit wanneer de stoffen lood, asbest of PFOS, PFOA en overige PFAS worden aangetroffen. Maatregelen als saneren of afdekken zijn dan nodig om risico's voor de gezondheid weg te nemen; - Als het gebruik van de bodem verandert, moet de initiatiefnemer een eventueel aanwezige verontreiniging aanpakken; - De gemeente wil de aanpak en oplossingsrichtingen voor problematiek als verzilting en bodemdaling verder onderzoeken. We zijn begonnen met een monitoringscampagne om hierover meer zicht te krijgen. Grondwater is bijvoorbeeld van grote invloed op bodemdaling. Ook willen we de funderingsproblematiek in kaart brengen en mogelijk maatregelen treffen.

Gebiedsgerichte opgaven en sturingsstijl

De gebiedsindeling van de omgevingsvisie is als volgt:

- sterke wijken, goed verbonden:
 - centrumschil (woongebieden binnen dorpsring);
 - woongebied;
- groenblauwe oase:
 - agrarisch gebied;
 - natuur-, recreatie- en sportgebieden;
- kloppend hart:
 - bedrijventerreinen;
 - rivieroever Nieuwe Maas/Noord;
 - centrumgebied.

Afbeelding IV.1 Gebiedsindeling gemeente Ridderkerk

In de omgevingsvisie zijn de ambities uit de omgevingsvisie geconcretiseerd naar de bovenstaande gebieden. Ook heeft de gemeente aangegeven welke sturingsrol zij hierbij aanhoudt. Zie hoofdstuk 6 van de omgevingsvisie.

